Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn

Udgivet af Johan Werfel (1804-09), S. Soldin (1810-25), derefter Fr. Thaarup.

Udkom 1804-31. Fortsat som Allernyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 1831-37.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet. På nogle sider kan OCR-teksten mangle, da siden har været for vanskelig at tolke.

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p173876.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af S. Soldin.

Fire og tyvende Bind.

Kjøbenhavn, 1815.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 53.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 4 Juli 1815.

Til en Ven paa Landet.

XVI.

Det store Lod er kastet. Hvad man hidtil endnu tildeels tvivlede om, eller i det mindste ikke troede i sit hele Omfang, er stadfæstet, og det saaledes, at selv den meest Vantroe nu maa opgive enhver Tvivl. Kjæmpeslaget ved Wavre og Blanchimont eller Belle Alliance (fra den 16 til 18de Juni) var saa meget mere afgjørende, som det bestemte Bonapartes Skjebne. Vist nok vilde det have været ude med ham, om end dette Slag var faldet mindre heldigt ud for de Allierede; thi i Længden maatte han jo dog ligesaaldt have bukket under. Men et uberegneligt Uheld var det for ham, at hans første Kamp var hans første Nederlag. Han følte, at det Skridt, han gjorde, var høist voveligt, og det lod han sig ved adskillige Leiligheder ogsaa tydeligt nok forlyde med. Saaledes svarede han, to Dage førend sin Afreise til Armeen, paa Addressen fra Pairernes Huus: "Den Kamp, vi have at udholde, er alvorlig. Men dog er vor Sags Retfærdighed, den offentlige Aand og Folkets Mod mægtige Grunde, der lade os haabe et lykkeligt Udfald. Men naar ulykkelige Tilfælde møde, vil jeg i Særdeleshed see med Fornøjelse hvorledes dette store Folks hele Kraft udvikler sig. Da haaber jeg at finde hos Pairernes Kammer Beviser paa Hengivenhed til Fædrenelandet og mig. I vanskelige Tider udvikle store Nationer ligesom store Mænd deres Characters hele Kraft, og blive en Gjenstand for Efterslægtens Beundring." — Til en Deputation fra Repræsentanternes Huus sagde han: "Under de nærværende vanskelige Omstændigheder ere alle mine Anstrængelser henvendte paa den Krig, paa hvis Udfald Frankrigs Ære og Uafhængighed beroer. — Constitutionen er vor Foreningspunkt. Vi have en svær Kamp at kjæmpe. Vi maa derfor ikke opholde os ved Smaating. Jeg vil stedse gaae en fast og sikker Gang. Staaer mig altsaa bi ved Fædrenelandets Redning" o. s. v. Vi see af disse Napoleon Bonapartes egne Yttringer, at han selv følte det Forvovne i sit Foretagende og dets sandsynlige uheldige Udfald; thi naar var han vant til at tale i en saadan Tone? Men det var nødvendigt for hem at henlede den offentlige Opmærksomhed paa den Fare, han gik i Møde, deels for at vise Nødvendigheden af en overordentlig Kraftanstrængelse, deels for at forebygge de skadelige Indtryk, som en uventet og uahnet Efterretning om et stort Nederlag kunde gjøre paa det franske Folk. Efter gammel Skik valgte han en mærkværdig Dag, Aarsdagen af Slagene ved Marengo og Friedland, der "hvert i sin Tid afgjorde Europas Skjebne" til den ny Kamps Aabning. Hans Proclamation til Soldaterne er udstedt i Avesnes d. 14 Juni. At han, for at opflamme sine Krigeres Mod i et saa afgjørende Øjeblik, minder dem om fordums Seire; at han vælger en ved disse Seire udmærket Dag til at begynde en ny Kamp, paa hvis Udfald Alting

beroer, det er meget viseligt, men at han i den samme Proclamation bebreider de Franske "at de vare for høimodige, og lode Fyrsterne blive paa Tronen"; at han fortæller sine Soldater, "at de ved Jena vare mod Preusserne een mod tre, og ved Montmirail een mod sex, det er urimeligt; thi de franske Bulletiner selv kunne bevise det Usandfærdige heri. Det er sandt, Østerrige havde liidt meget efter det halvvundne Slag ved Marengo, og Preussen endnu mere efter Slaget ved Friedland. Men begge Stater vare endnu for mægtige til at Frankrig kunde aldeles tilintetgjøre dem. Vist nok skilte den franske Høimodighed Østerrige ved mange Millioner rede Penge, tilligemed de skjønneste af dets Provindser, og Preussen ved ligesaa mange Millioner og næsten Halvdeelen af dets Lande; men endnu var Østerrige altid en mægtig Stat, og Preussen vel siden for et Øieblik betvunget, men, selv med en fransk Gouverneur i Berlin, dog endnu altid istand til, saaledes som Tiden og Erfaringen ogsaa viste, under gunstigere Omstændigheder at afkaste Aaget. Havde det været mueligt at tilintetgjøre disse Staters gamle Dynastier, saa indseer man ikke hvorfor Bonaparte skulde have skaanet dem mere end Holland, Neapel, Spanien, Vestphalen, Hessen o. fl. Men hvor folkerigt end Frankrig er, saa var det dog ikke mueligt for det, at holde Stater, der endnu talte 8 til 12 Millioner Indbyggere besatte med Armeer, allermindst naar det tillige skulde vedblive at sende Hære til de fjerneste Egne, og fortsætte sine Korstoge mod alle de europæiske Nationer, som endnu ikke vare bragte under Aaget. — De seer, min Ven, af disse Prøver, hvorledes Bonaparte søgte at indtage og forberede Gemytterne. Vi ville nu gaae over til Wellingtons og Blüchers glimrende Seir, hvis enkelte Omstændigheder De af de offentlige Tidender allerede kjender. Allerede den 14de mærkede man Bevægelser i den Blücherske Hær, og alt tre Dage i Forveien (d. 11te) havde Bonaparte sagt: "at de forskjellige fiendtlige Corps havde gjort Bevægelser, som gjorde hans Nærværelse ved Armeen nødvendig. Han lod opstille den største Deel af sine Stridskræfter mod Preusserne. De allierede Armeers Hærførere indsaae snart at det maatte være hans Plan, at tilbagetrænge med al den Magt, han besad, Preusserne, gjennembryde den store Linie, som de Allie-

rede dannede fra Antwerpen til Basel, tilbagedrive ved en Flankebevægelse paa den høire Rhinbredde Bayrerne, oversvømme Belgien, Trier, Lüttich og andre Lande paa den venstre Rhinbredde, og tvinge Lord Wellington til at indskrænke sig til Hollands Forsvar. Dersom denne dristige Plan havde lykkedes ham, saa havde han beholdt en rum Tid Marken, og efter hans raske Maade, at føre Krig paa, vilde det faldet de Allierede vanskeligt, igjen at kunne nyde Fordelen af at gaae angrebsviis frem. D. 12te om Morgenen tidlig forlod Bonaparte Paris; d. 13de ankom han til Armeen. Samme Dag forflyttedes hans Hovedqvarteer fra Laon til Avesnes, hvor han d. 14de udstedte den for omtalte Proclamation. Den hele Armee concentrerede sig. Det første Corps var i Valenciennes, det andet i Maubeuge, det tredie imellem Marienbourg og Chimai. Moselarmeen havde alt d. 7 sat sig i Bevægelse ad Rocroi, det sjette Corps var i Avesnes. Garden var ankommen til Laon. Den fortsatte sine Bevægelser. Man troede, at Operationerne vilde begynde ufortøvet. De Franske regnede deres Armee for 150,000, og dette bekræftes ogsaa i de tydske Efterretninger. Da Krigen var uundgaaelig, vilde Bonaparte i det mindste sætte sig i Besiddelse af alle de Fordele, som det første Angreb yder. Han begyndte det uden Tvivl med Flid ved Daggry, for desto bedre at overrumple sine Fiender, i den Forudsætning, at de neppe ventede et Angreb fra hans Side. I Grunden gik det først kun ud paa, at inddrive Qvæg og Levnetsmidler. De preussiske Forposters Linie i hiin Egn, trak sig, efter nogle Smaafægtninger, tilbage. Fienden kastede sine Tropper ind i Charleroi, Marchiennes au Pont og Gosselins. Aldrig saasnart havde de allierede Armeers Overanførere i Brüssel og Namur erfaret dette førend de gave Befaling, at sætte de i deres Cantonneringer ved Bredderne af Maas og i Brabant liggende Tropper i Bevægelse; Wellington afgik fra Brüssel, for at lede disse. De preussiske Forposter trak sig allerede efter den Befaling, de havde faaet d. 15de tilbage til Charleroi, levende forfulgte af den overlegne Fiende. Ved Charleroi bleve de tvungne til en Fægtning, hvor de Franske lode rykke et stort Antal Tropper frem imod dem. I Spidsen for 150,000 Mand commanderede Bonaparte selv,

og under ham Vandamme, Bertrand og Murat, som anførte Cavalleriet, 12000 Mand stærk, der for største Delen bestod af Cuirasserer. Preusserne maatte, for at forebygge den preussiske Armees Afskjærelse fra den engelske, trække sig tilbage til Fleurus. De Franske rykkede endnu samme Dag frem paa den hele Linie. Endog deres venstre Fløi, der havde støttet sig mod Lille, trængte frem indtil Cortrick (Courtray). Strækningen fra Thouin indtil Fleurus, hvortil Preusserne vege tilbage, udgjør 7 Lieues. Deres venstre Fløi støttede sig til Namur. Herfra indtil Fleurus er en overordentlig stor Slette, der kun hist og her afbrydes af Høje. Paa denne Slette forefaldt allerede 1622 og 1690 blodige Træfninger, og hvor Dumouriez, 1792 (ved Genappe, der ligger paa samme) og den nuværende Marschal Jourdan, 1794, ved store Seire bestemte Nederlandenes Skjebne. — Paa Preussernes høire Fløi underholdt Prindsen af Oranien i Nivelles Forbindelsen imellem dem og Wellington. Den 16de fornyede Fienden, som man kunde vente, sit Angreb, og det Kl. 5 om Morgenen. Henimod Kl. 2 var det meest levende, især fra Cavalleriets og Artilleriets Side. Prindsen af Oranien viste sig her som en sand Helt, og hans Klogskab og Koldblodighed ved denne Leilighed bidrog ikke lidet til den store Sags heldige Udfald. Avlsgaarden Quatre Bras, hvortil den belgiske Division under Prindsen af Weimar havde maattet trække sig tilbage, blev angrebet af de Franske med største Heftighed. Prindsen af Oranien havde sendt Forstærkning did, men alle Tropperne kunde ikke ankomme paa eengang, og man manglede Cavallerie til at modsætte Fienden. Men trods Fiendens Overmagt bleve Høiene paa Veien til Quatre Bras forsvarede, og Prindsen modstod Fienden saalænge til Wellington havde sammenbragt de fornødne Stridskræfter. Lorden havde befalet sin hele Armee at trække sig til Quatre Bras. Denne hidsige Fægtning varede til Kl. 9 om Aftenen, og Fienden maatte da trække sig tilbage. De Allieredes Tab i denne Kamp var, efter officielle Beretninger, meget betydeligt, og næsten bestandigen angrebne af Fienderne, Udsigten til Seieren usikker. Selv angreben kunde Wellington ikke sende den mod en saa stor Overmagt stridende preussiske Armee den fornødne Hjelp, da Tropperne, især Cavalleriet, som her var saa nødvendigt, for Afstandens Skyld, ikke saa snart kunde ankomme. Den hæderkronte Blüchers Fremfærd i denne betænkelige Stilling gjør ham saa meget større Ære, som det Navn, man har givet ham, General Fremad, noksom viser, at han ikke er vant til at gaae tilbage, hvor det er klogt og rigtigt at gaae fremad. Havde han vedblevet Kampen, noget som Bonaparte maaskee formodede af hans almindelig bekjendte fyrige Sind, saa havde det Hele maaskee taget en anden, langt mindre heldig Vending. Men da han saae sig for svækket til at fortsætte Kampen, og det ventede fjerde Corps ikke var indtruffet, trak han sig om Natten, da Fægtningen var endt, tilbage og concentrerede sin Armee ved Wavre. Wellington trak sig, som en Følge heraf, ligeledes tilbage fra Quatre Bras til Genappe, og derfra om Morgenen d. 17de Klokken 10 til Waterloo. Dette Tilbagetog, som var saa aldeles rigtigt beregnet, maa have forvirret de Franske, og bragt dem paa den Tanke, at de Allierede mueligen kunde være svagere end de virkeligen vare. Ligesom de den første Dag henvendte deres hele Kraft paa Blücher, saaledes kastede de sig nu med deres hele Styrke paa Wellington. De havde om Natten samlet deres Armee paa en Række af Høie foran den Sidstes Front, og fortsat deres Angreb lige fra Kl. 10 om Formiddagen til Kl. 7 om Aftenen. Det var især Bonapartes Hensigt, at gjennembryde Wellingtons Centrum. Disse frugtesløse Angreb skete ved Cavallerie og Infanterie, understøttede af Artillerieilden, og maa have kostet Fienden betydeligen. Fra dette Øjeblik af begyndte "Solen fra Austerlitz" at dale, for aldrig at komme op igjen. Da Wellington mærkede, at de fiendtlige Tropper trak sig i største Forvirring ud af Angrebet; at Gener. Bülows Corps rykkede frem mod Gaarden la belle Alliance (det skjønne Forbund); at Blücher selv var stødt med et Corps af sin Armee til den venstre Fløi, saa besluttede han, at angribe Fienderne og lod den hele Linie af Infanteriet, understøttet af Cavalleriet, rykke frem. De Franske bleve fordrevne fra deres Stilling, og flygtede medens de efterlode sig mange Canoner. Wellington forfulgte dem kun til det blev mørkt, men Blücher satte hele Natten efter dem. I Genappe tog han 60 Canoner.

Den 18de var den store, i Verdens Aarbøger evig mærkværdige Dag, da Nemesis, siddende paa en Trone af mange Tusinde Ihjelslagnes Lig, omgiven af de Millioner blodige Skygger, som Bonapartes Herskesyge havde sendt til den anden Verden, holdt Dom over denne Europas fordums Undertrykker. De to første Dage stod Preussernes Sag langt fra ikke fordeelagtig. De havde udholdt Fiendens første og kraftigste Modstand. Men det hvad der ved første Øjekast kunde synes uheldigt var uden Tvivl, i det Hele betragtet, en meget heldig Omstændighed; thi netop ved saaledes at udtømme sine Kræfter paa Preusserne, som Bonaparte troede at det allerede var reent ude med, blev han sat ud af Stand til, at udholde den saa rasende fornyede Kamp den 18de. — Wellington havde aftalt med Blücher, at dersom han, som man forudsaae, skulde blive angrebet af Fiendens hele Styrke, skulde Blücher falde ham i Flanken og Ryggen. Henimod Kl. 11 angreb Fienden Forværket Hougemont, besat med 1000 Mand, den vigtigste Punkt af den Wellingtonske Linies Fronte. To Gange blev den angreben af 6 Batailloner og hver Gang forgjeves. Nu angreb Bonaparte i Spidsen for sit Cavallerie hele den Wellingtonske Linie. Ogsaa dette Angreb blev tilbageslaaet. Røgen og en tyk Luft skjulte de fremrykkende franske Infanteriecolonner; men inden disse ankom skulde nye Cavallerieangreb sysselsætte det engelske Infanterie. Det første Angreb af dette Slags tilbagevistes Kl. 2, men Bonaparte gjentog det Kl. 5 til 6. Indtil Kl. 7 fægtede man lige rasende. Det overordentlige store Mennesketab gjorde nødvendigt, at Hertugen maatte skyde Reservearmeen ind i Linierne. Hans Stilling var betænkelig. Men til største Lykke var nu Blücher rykket frem over Lasne og Agniers med det fjerde Armeecorps. Bonaparte skilte vel Blüchers Armee fra Wellingtons ved at lade sine Infanteriemasser besætte adskillige Puncter. Men ved heldige og velberegnede Bevægelser blev Forbindelsen imellem begge Armeer saaledes tilveiebragt, at de tilfælles fra alle Sider, forstærkede med det nys ankomne Bülowske Corps, kunde styrte sig paa Fienden. Fra dette Øjeblik af begyndte de Franske at flygte i Uorden; Blücher satte efter dem; Kl. 9 om Aftenen mødtes han med Wellington i la belle Alliance, og Kl. 11 ankom han i Genappe, hvor Fienden vilde sætte sig fast, men blev strax slagen tilbage. Indtil den Tid havde man omtrent taget 60 Canoner og 100 Krudtvogne. Man vedblev at forfølge Fienden. I en Landsby ikke langt fra Genappe var det hvor Bonaparte, da han saae, at Slaget var tabt, forlod sin Armee, dog ikke, som i Rusland i en Slæde, men til Hest, uden Hat og Sabel. Her efterlod han sin Keiserkaabe, sine Brillanter og Skatte, og hele Bagage, ja næsten kunde man sige sin Krone med, uagtet den endnu gjemtes i Paris. Hans syv Stadsvogne bleve fordeelte iblandt de preussiske Generaler, og hans Napoleonsd'orer iblandt de preussiske Soldater. Ogsaa en Deel Baller Proclamationer, daterede fra Slottet i Laecken, har han som Ballast paa denne stormfulde Reise ladet blive tilbage. Allerede den 19de om Morgenen var han ankommet til Charleroi med 25,000 Mand — Levningerne af 150,000 — og 27 Canoner! — Imidlertid har han dog, som det synes, ikke ladet Modet synke, og i Beretningen om Slaget d. 18de, som han har ladet indrykke i Moniteuren, tilstaaer han vel, at han har tabt 30,000 Mand, og en Deel Canoner, hvilke han imidlertid paastaaer i Forveien at have frataget Fienden, men trøster Pariserne dog med, at de Allierede havde fra d. 15 til 19de tabt 60,000 Mand, og at han har fundet det fornødent, at trække sig tilbage til Mortiers Corps, der bestaaer af 60,000 M. friske Tropper, ved hvis Hjelp han vilde f o r n y e Kampen! — Himlen skee Tak, at man allerede i n d v o r t e s fra har søgt at sætte Skranker for den Dæmon, der vil berøve det skjønne Frankrig de sidste Arme, 25 Aars Krig har levnet det, og opfylde det ulykkelige Land med end flere Krøblinger, Enker og Faderløse! — Bonaparte er nu kommet tilbage til Paris, som han kom for et Aar siden, slagen og forfulgt af sine Fiender. Pairernes Kammer, som nyligen faldt i Støvet for ham, og gav ham Frankrigs Lykke til Priis, havde allerede førend hans Tilbagekomst erklæret ham uden for Lovene. Han vilde anden Gang — til Verdens Held — frasige sig Tronen, og paa denne Grund forlangte man en Vaabenstilstand, men de Allieredes Hærfører værdigede Forslaget intet Svar. Efter nogle Beretninger er Bonaparte blevet tvungen til at nedlægge Regjeringen, og efter andre

endog udleveret til de Allierede, som d. 25de skulle være indrukkede i Paris.

Saaledes endte et Sørgespil, der i fire Dage har kostet Strømme af Blod, og berøvet saa mange Forældre deres Børn, saa mange Mødre og Faderløse deres Forsørgere. Saaledes endte en Mand, der udrustet af Naturen med de herligste Gaver, engang var Gjenstanden for Verdens Beundring og kunde have blevet Millioners Velgjører — sin store, men blodige Løbebane! Hvilken Advarsel for enhver Erobrer, der, umættelig i sin Herskesyge, stoler for meget paa Lykkens ustadige Kjærtegn! Skulde atter engang i Tiden, som Himlen forbyde, en Despot opsvinge sig paa Frankrigs eller nogen anden Stats Trone, da vil han ved at læse Napoleon Bonapartes Historie, lære, at Machiavellismens tveæggede Sværd vel for en Stund kan bruges til at kue Menneskefrihed og Menneskeværdighed, men at det tidlig eller sildig dog gjennemborer dens Bryst, i hvis Haand det misbruges.

(Indsendt.)

Hvor gavnligt og sikkeligt var det ikke, og hvor let at udføre til det Almindeliges Bedste, om en Taxt fandtes opslaaet i Charlottenborg Slotsport, paa Børssalen og ved Langebroe, over alle de ved Brændekjøbet forefaldende Omkostninger, saasom Betalingen for Favnsætterne, Læsserne, Kjørselen og Saugskjærere; derved vilde mange unødvendige Udgivter og Ubehageligheder bortfalde. Med en simpel Beregning kan man godtgjøre, at en Favnsætter, om han ikkun faaer 1 Rbmk. for hver Favn, har 500 Rbdlr. aarlig (især om hans Kone og Børn ere Spaanesamlere tillige); naar derimod mangen Kongelig Embedsmand ikkun har 250 Rbdlr. N. V. aarlig. — Spaanesamlingen, hvorunder ogsaa undertiden hele Favnestykker bringes til Side, forrettes allerede af Børn med megen Behændighed, og burde aldeles forbydes dem, da de forsømme deres Skolegang og i dets Sted lære Udyder, hvilke tilsidst ere Veien til Tugthuset.

Indenlandske Efterretninger.

I Mandsminde har man ikke her havt et saa velsignet Aar, som det indeværende tegner til at blive. Det er en Glæde at see, hvorledes Sæden staaer næsten i alle Egne af Sjælland. Derimod kan man ikke gjøre sig stort Haab om at faae synderlig Frugt i Aar. Den tidlige Foraarsvarme og den derpaa indtrufne Kulde og Blæst har, i Forening med Oldenborrer og Insecter, tilintetgjort Frugten medens den stod i Blomster.

(Af Aarhuus Avis.)

At ogsaa Dannemarks Haandværksmænd endog i en af Jyllands mindste Kjøbstæder, kan frembringe ved egen Opfindelse, nyttige Ting baade til Lettelse og Fordeel for det den er frembragt, som og for at være til en stor Hjelp i Ildebrandstilfælde, især paa det Sted hvor Tingen er anbragt, viser et af Møllebygger Jørgen Christian Møller og Drejer, Handelsmand Peder Thomesen i Skanderborg opfunden Trykværk, der er anbragt i den sidstes Gaard i hans Brønd, hvor der er over 18 Al. til Vand fra Overfladen af Jorden. — Dette Trykværk er indrettet saa mekanisk og derhos saa hensigtsmæssig svarende, at det ved 3de Slag af er ikke fuldvoxent Menneske kan frembringe over femten Potter Vand. Foruden at Indretningen er mindre bekostelig end den der udfordres ved et Pompeværk og som berørt giver mere Vand i en kortere Tid end Pompeværket; saa har hiin og den Indretning for sig at der ved dette, en Alen eller noget over Dækket, kan anbringes en Sprøiteslange, der ved at afbenyttes paa sædvanlig Maade, kan fra Trykværket bringe Vand ikke allene paa Bygningerne i Gaarden, hvor Værket er anbragt, men endog paa Naboens Bygninger naar samme ikke er i alt for stor Afstand fra hiin, og saaledes fuldkommen gjøre den samme Nytte for 2de Gaardes Bygninger i Ildstilfælde, som en god og almindelig bekjendt Slangesprøite. Prøven er viist for mange agtværdige og kyndige Mænd. — At beskrive her offentlig det Mekaniske i Værket, ville blive for vidtløftig, ligesom Beskrivelsen ville være uden Nytte for den der enten ikke kjendte det allermindste til Indretningen eller ved en detailleret Tegning underrettedes derom; denne er Opfinderne ikke uvillige at meddele og derhos for passende

Betaling at paatage sig Opførelsen af en saa konstig og nyttig Indretning, naar de Lysthavende derom behagelig ville henvende dem til bemeldte Møllebygger Møller, der vist, som Kunstner og ved sine sieldne Opfindelses Evner vil søge at hiin nyttige Opfindelse maatte naae den Fuldkommenhed der er muelig, og som ikke altid første Gang kan opnaaes. — Skanderborg, den 26de Juni 1815. — Tolstrup.

(Slutningen af Hr. Dr. G. L. Badens Indrykkelse i Iversens Avis af 27de Juni; see forr. Numer.)

Overalt bemærke man, at fordi man har troet og troer, at et Videnskabers Selskab i Fyn og af Fynske Videnskabsmænd bestaaende aldeles ikke vil eller kan trives, derfor har jeg ingenlunde paastaaet eller paastaaer det samme om en mindre videnskabelig Samening. Jeg troer derimod, at f. E. i en By, som Odense, der har flere videnskabelige Embedsmænd, skulde en litterarisk Forbindelse eller Sammenkomst i Stilhed, uden al Bram enten i eller udenfor Aviserne, have stiftet en usigelig Nytte, hvis nærmere Udvikling Rummet ikke her tillader, og jeg derfor ved en anden Leilighed forbeholder mig. Men man tillade mig atter reent ud at sige det, og hvo der kænder og vil kænde Fyns Land og Odense By, skal give mig Ret, at man ingen Grund har til at vente sig noget af et Fynsk Videnskabers Selskab, beregnet paa det Store. Fyn og Odense har havt sin Dr. Med. Hamsfort og Rektor Birkerod og flere ligesaa flittige som lærde Mænd, men disse Tider ere for længst forbi, nu gives her andre Kundskaber og Sysler, den Lærde finder sig mere holden ved, end ved de der skal hentes af hans Bøger. Den selv i sin Tid for Videnskabernes Udbredelse i Fyn som Boghandler og Bogtrykker paa flere Maader meget virksomme Hr. Christian Iversen har nylig i sin Avis No. 81 givet et Katalog paa ikke mindre end 15 her i Odense i de sidste 50 Aar stiftede almennyttige Anlæg, hvoraf egentlig kun de to endnu bestaaer. Thi en Frimurerloge og en Klub kan dog nok ikke regnes hertil, og vort, skjøndt kun faa Aar gamle, patriotiske Selskab vegeterer allerede, hvorom man kan overbevise sig, ved at gaa hen i Selskabets Botik, hvor ikke findes og i lang Tid ei ere fundne flere Varer, end at de fleste Hylder

staae ledige, og for hvis Skyld dog holdes et Menneske og lejes et Værelse, der alt koster Selskabet over 100 Rbd., som vist kunde anvendes meget nyttigere. Men foruden disse 15 af Hr. Iversen anførte almennyttige Indretninger, gives der endda 3 af Hr. Iversen ikke omtalte Foretagender, som ligeledes alle af Mangel paa Understøttelse gik istaa. Hertil regner jeg de Iversenske almennyttige Samlinger, Hr. Iversens litterariske Progresser, og den af sin klassiske Erudition fordelagtig bekændte Biskop Tonne Blochs Teolog. Dette sidste standsede med første og eneste Hefte, uagtet Udgiverens baade Lærdom og Stilling, hvori man maatte tro, han lettelig havde faaet Provindsens geistlige Embedsmænd til med sig at arbeide, kunde lade et sligt periodisk Skrivt formode en meget længere Vedvarenhed. De Iversenske almeennyttige Samlinger indeholde unægtelig mange skjønne Ting, og disse af 40 Bind bestaaende Samlinger gjøre deres Udgiver og Forlægger, naar man betænker han boede i Fyn og i Odense, dobbelt Ære, men hvor faa ere alligevel Originalstykker i disse Samlinger, ja, den fortjente Udgiver maatte tilsidst opgive Haabet om at faa Originalafhandlinger, tage til Takke med Oversættelser, og endelig maatte ganske standses med selve Samlingerne. Af samme Fortjente haves og Danmarks litterariske Progresser, men uagtet Odense By den Gang havde et Gymnasium med flere Professorer, en latinsk Skole med flere videnskabelige Lærere, ei at tale om de flere Videnskabsmænd, der da som nu maa have været mellem Fyns Præsteskab, saa holdt dog denne litterariske Dagbog sig kun et Par Aar. Mærkelig er Hr. Iversens humoristiske Afsked til Publikum, da han slutter disse Progresser, og mangen En tør vel paastaa, at hvad Hr. Iversen da sagde i Slagtertiden 1789, og tør gælde i den lange Trinitatis 1815: "Lysten til at tænke videre paa "vor Literaturs Udbredelse har længe tabt sig hos "mig, og da man endog for noget længere end et "Aars Tid siden, for mine litteraire Foretagender, "her i Byen har funden for godt, at sætte mig i "borgerlig Næringsskat, har jeg, for ikke at gjøre "Skatteligningen tvetydig, herefter besluttet, reent "at lade fare slige forfængelige Ting, og, i dets "Sted, at handle med mere reelle Ting, som, f. "Ex. Flesk, Smør, Gryn, thi disse Ting ere con-

"rante og blive ikke til Maculatur." Af saamange her i Fyen foretagne, men forulykkede, almeennyttige og videnskabelige Anlæg, udkastede tildeels af dem, der selv vare Videnskabsmænd og i Stilling til med Kraft at kunne understøtte ethvert videnskabeligt Anlæg, seer man da, hvor lidet man har at gjøre Regning paa et Fynsk Videnskabers-Selskab, uden tvivl fordi de, af hvilke man især skulde i slige videnskabelige Anlæg vente sig Medhjelp, endnu ikke vil eller ikke kunne arbeide. Det er fornemmelig af Medlemmerne i den hæderlige Præstestand videnskabelige Medarbeidere ved saadanne Anlæg skal ventes, men ei at tale om, at Pluraliteten af Fyns nuværende Præster med Grund finde det ydmygende, at der ved et Valg, som styredes af 3 geistlige Herrer, saa lidet var taget Hensyn paa Præstestanden, saa kunde Præsten, han føle selv nok saa varmt og leve nok saa meget for Videnskaberne, dog i sine bestemte baade offentlige og private Forretninger have Undskyldning nok for ikke at kunne deeltage i et saadant videnskabeligt Selskabs Arbeider. Efter hvad jeg kænder til den Fynske Præstemands Stilling har han udenfor et saadant Selskab Leilighed, ja er tildels forpligtet til 3 til 4 Gange om Aaret at opsætte saadanne videnskabelige Afhandlinger, der uden Skam for ham og Standen offentlig kunde forelægges. Man ønsker saaledes, at den videnskabelige Præst skal oplæse en Afhandling paa det aarlige Landemode. De nu i Fyn igien almindelig blevne Præstekonventer forlange og af Præsten en Afhandling imellem. Idetmindste i et vist Amt har jeg set fra Provsten en Befaling for, at Præsterne mellem til Skolerne skal levere deres Prækener, for at gennemgaaes i Skolerne. En saadan Præken maa altsaa udarbeides med mere end sædvanlig Flid; thi bekændt er det dog nok, at en Præken kan være meget god, og høres med megen Nytte af Menigheden, uden derfor med samme Behag at læses, naar Forfatteren ikke derpaa har gjort Beregning. Snart skal jo og Præsten præke, nu for Bispen, nu for Amtsprovsten, thi ogsaa denne Sidste kan jo ifølge Lovens 2—16—12 efter Behag bestemme naar og hvem han vil, og naturlig, som selv en lærd Mand, hører han helst den lærde Præst. Nu hvad har ikke mange Præster at gjøre med Fattigvæsenet og Skolevæsenet, dem han ofte maa finde sig ind i efter hel dybsindige Skemata, der ikke ere i Aar, som de vare i Fjor, og kan ventes forandrede næste Aar. Erklæringer paa Embedsvegne, nu sit egentlige Læreembede, nu sine Indkomster angaaende, har Præsten stundom at affatte, der ofte fordre med Kundskaber Tid og Eftertanke, naar saadanne Erklæringer paa høiere Steder skulde kunne vække Opmærksomhed. Præsten har og sine huslige Sysler, der maaske nu ere ham meget vigtigere, end de vare det før, da unægtelig de gode Kald ved hver Vakanse saa meget forringes, og Tienderne, ved at sættes paa Penge, langt fra ikke indbringe hvad de indbragte før, at den Ubemidlede med Kone og Børn ikke beholder megen Tid til dybe videnskabelige Undersøgelser, naar han, som han skylder sin Familie, skal, foruden at røgte sit Embede, passe paa sin Avling og sine Indkomster. — Odense, d. 22 Juni 1815.

Gustav Ludvig Baden.

Paa min Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender af 5te Juni d. A., og mine foregaaende Indbydelser til samtlige Damer og Cavalierer af de 3 første Classer i Rangen, samt Kammer- og Hofjunkere, at indfinde dem ved forestaaende Krønings- og Salvingsfest paa Frederiksborg Slot den 31te d. M., have flere endnu ikke indsendt det begjerte Svar, hvorvidt de ere i Stand at møde eller ikke; jeg seer mig derfor nødsaget herved at igjentage min Anmodning om fornødent Svar, da alle de fra hvem ei Svar indløber til mig, forinden den 15de i denne Maaned, blive anseete som hindrede ved Embedsforretninger eller Sygdoms-Tilfælde, for at efterkomme den dem paaliggende Pligt at møde, og maa derfor vente, at for dem ikke kan tages Hensyn paa de ellers for enhver trufne Foranstaltninger, i Henseende til Qvarteer i Hillerød Bye, m. m. — Frederiksberg, den 3die Juli 1815. — Hauch, Overhofmarskal. (St. T.)

Kjøbenhavns Børs den 3 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 586, *a vista* 596. Amsterdam 2 M. 530. London 2 M. 22⅔ Rbdl., *a vista* 22½. Spec. 595. — Speciér solgtes til 35¾ a 36 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69½ a 70 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60½ a 61.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lnd. Av.)

Genf, den 20de Juni. Ifølge de her udkommende Tidender ere de Franske i Bevægelse, for om muelig at besætte Veiene over store St. Bernhard og Passerne over Mont-Cenis. Man tvivler imidlertid om at deres Forehavende vil lykkes.

London, den 23de Juni. Fra den franske Kyst have vi idag Breve, som indeholde et Udtog af Moniteuren af 30de d., hvori Bonapartes officielle Beretning om Slaget den 18de meddeles. Han tilstaaer selv, at han har lidt et Tab af 30,000 Mand, og mistet endeel Kanoner, som han dog paastaaer vare iforveien fratagne Fienderne. De Allieredes Tab i de forskjellige Fægtninger og Slag fra 15de til 19de Juni beløber sig til 60,000 Mand i Dræbte, Fangne og Saarede. Den franske Armee har bedækket sig med Hæder; iøvrigt har han under de indtrufne Omstændigheder holdt det for tjenligt at trække sig tilbage til Corpset under Marschal Mortier, der har 60,000 Mand friske Tropper under sin Commando, med hvis Hjelp han igjen strax vil fornye Kampen. Bonapartes Beretning er dateret fra en Landsbye i Nærheden af Genappe. — Fra vor Regjering er siden Hertugen af Wellingtons Beretning Intet bleven bekjendtgjort. Men alle de Privatbreve, som komme hertil fra Brüssel, kunne ikke nok skildre den allierede Hærs Fremgang og Uordener i den franske Armee. Lord Wellington var under de heftigste Angreb af det franske Cavallerie stedse i en af vore Quarreer, hvoraf heller ikke en eneste blev gjennembrudt. — Den første Bataillon af Livgarderne skal ufortøvet overskibes til Nederlandene. Overhovedet skulle alle disponible Tropper føres derover. — Man har paa ny afsendt 3000 Geværer til Royalisterne i Vendée. — Man siger, at Ludvig XVIII vil forlade Gent, for strax at gaae med den allierede Armee over den franske Grændse. — Ifølge de begyndte Fiendtligheder udstædes nu ogsaa Caperbreve mod de franske Skibe. — Admiralitetet lader Skibe indrette til 7000 fangne Franske, som skulle føres herover fra Ostende. — En ostindisk Flaade paa 28 Skibe er ankommen til Portsmouth.

Paris, d. 19 Juni. Moniteuren indeholder følgende: Den 15de bemægtigede vore Tropper sig Preussernes Stilling ved Fleurus. Om Aftenen Kl. 8 kom Keiseren tilbage til sit Hovedqvarteer. Denne Dag kostede Fienderne 5 Canoner og 2000 Mand, hvoriblandt 1000 Fanger. Vi havde 10 Dræbte og 80 Saarede. General Letort blev ved denne Leilighed haardt saaret. I Charleroy fandt vi nogle Magasiner. Keiseren har overgivet Commandoen over venstre Fløi til Prindsen af Moskwa, som om Aftenen havde sit Hovedqvarteer i Quatre Bras paa Veien til Brüssel. Hertugen af Treviso, som Keiseren har anbetroet Commandoen over den unge Garde, er bleven i Beaumont. General Bourmont, forhen Chef ved Douanerne, er gaaet over til Fienderne, ledsaget af en eneste Betjent (efter Andre med 2 Oberster, 2 Majorer, 6 andre Officierer og 12 Heste).

Copie af en Skrivelse fra Generalmajoren til Krigsministeren: Fleurus, den 17de Juni. — Jeg meldte igaar fra Valpladsen Prints Joseph den udmærkede Seier Keiseren har vundet. Jeg ankom hertil igjen med Keiseren om Aftenen Klokken 11. Vi tilbragte Natten her. Keiseren satte sig henimod Morgen igjen tilhest for at benytte Seieren ved Ligny. Der blev kjæmpet rasende. Vi vare een mod tre. Om Aftenen Klokken 8 brød Keiseren op i Spidsen for Garden. 6 Bataillonner af den gamle Garde, Dragonerne, Grenadererne tilhest og General Delorts Cuirasserer deboucherede igjennem Ligny, og udførte et saa heftigt Angreb, at den fiendtlige Linie blev splittet. Kun med Møie reddede Wellington og Blücher sig. Virkningen var theatralsk. I et Øieblik hørte Ilden op, og Fienderne vare kastede paa alle Punkter. Vi have allerede gjort nogle tusinde Fanger og taget 40 Canoner. Det 6te og 1ste Corps kom ikke i Ilden. Den venstre Fløi sloges med den Engelske Armee, og fratog den Canoner og Standarter. — I Nat vil jeg endnu meddele Dem de nærmere Omstændigheder. Vort Tab synes ikke at være saa overordentlig stort. Jeg anslaaer det ikke til mere end 3000 Mand.

Undertegnet: Hertugen af Dalmatien,
Marschal, Generalmajor.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 54.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 8 Juli 1815.

Buonaparte.

So perish all, whose breast ne'er learn'd to glow
For others good, or melt at others woe!

(So falle Jeder, dem nicht glüht das Herz
Für Andrer Wohl, nicht schmilzt bei Andrer Schmerz!)

Pope.

Herrlich und hehr
Glänztest du vormals,
Am Himmel der Menschheit,
Blutiger Stern!

Auch mich entzückte,
Im Lenze des Lebens,
Dein magischer Schimmer,
Als noch umstrahlten
Dich Freiheit und Recht.
Aber verheerend
Ward zum Kometen
Dein blendendes Licht:
Fürchterlich sengte,
Vernichtend das Leben,
Die welkende Erde
Dein flammender Schweif.
Blutige Thränen
Zitternder Greiße,
Jammernder Mütter,
Verhungernder Waisen;
Nagende Quaalen
Hinwelkender Bräute,
Verschmachtender Armen,
Wimmernder Krüppel
Konnten nicht löschen
Deine würgende Glut.
Kraftloß hinsinkend,
Harrte die Menschheit,
In stummer Verzweiflung,
Lange vergebens,
Der heiligen Stunde
Ihrer Erlösung.
Höre! da schlug sie,
Die hallende Glocke,
Dumpf dein Verhängniß! —

Vom Berg des Alciden,
Rollten Gestirne
Dir flammend entgegen.
Blitzschnell du stürztest
In ihre Bahn,
Sprühend Verderben
Ueber sie her.
Aber sie trotzten,
Ohne zu wanken,
Dem wüthenden Sturm.
Siehe, da flogst du,
Im grimmigen Schwunge,
Zum Sterne des Pols.
Dort Boreas schüttelt
Die eisichten Locken:
Erstarrt du entfliehest
Der Zone des Riesen,
Und sinkest, verdunkelt,
Vom Himmel herab. —
Einst noch du erscheinest,
Zum neuen Verderben.
Im donnernden Fluge,
Die Welt du erschütterst.
Doch, schnell dich zertrümmert
Das Heldengestirn *),
Und blutig du schwindest
In ewige Nacht.

Herrlich und hehr
Glänztest du vormals,
Am Himmel der Menschheit,
Blutiger Stern!

Blok Tøxen.

*) Castor und Pollux (Wellington und Blücher).

Om Præstens rundelige Tid til at dyrke Videnskaberne.

(Indsendt.)

I Anledning af den i Kiøbenhavns Skilderie d. 9 Juni d. A. yttrede Formening, at Præsterne have rundelig Tid til at dyrke Videnskaberne, meddeles disse en Præstes Forretninger i sidstafvigte Uge, overladende iøvrigt til enhver billig Dømmende den afgjørende Dom:

Søndag: Skriftetale, Prædiken i 2de Kirker, beliggende omtrent 1 Miil fra hverandre; Communion af nogle over 100 Mennesker; Tale ved en Kirkegangs Kones Introduction; Barnedaab; Catechisation; en Brudevielse og Læsning med en Prøselyt.

Mandag: Underskrivt paa omtrent 50 Pensionairers Pensionssedler; Læsning med Confirmandere; Møde i Fattigcommissionen og det derved foraarsagede Skriveri, saasom Af- og Tilgang; Listernes Forfattelse paa Sommerbeboerne o. s. v.

Tirsdag: Udbetaling for Fødselsstiftelsesbørn for April Qvartal; at søge efter 4 Menneskers Fødselsdag og Begravelsesdag, og udstede disse Attester; at modtage Penge til Fattigvæsenet og indføre dem paa behørige Steder; at besvare 2de Skrivelser fra 2de Embedsmænd i officiel Anliggende; Præparation til en Liigtale næste Dag; Besøg af nogle af Skolecommissionens Medlemmer, Skolerne betræffende; Besøg hos en Syg.

Onsdag: En Liigtale i Overværelse af nogle af Statens første Embedsmænd, udstædt 2de Attester, Beklagelse af 2de Fattige, som ej faae det dem af Fattigcommissionen anviiste Brød hos Beboerne; Nogles Besværing over Skolebøder; Forespørgsel fra andre om deres Tjenestetyende ej maa slippe med blot at gaae 2 Dage ugentlig i Skolen, da de ej kunne undvære dem fra fornødent Arbejde, Skolebesøg.

Torsdag: Om Formiddagen at tage til Byen, for at hæve og betale Renter for Fattigvæsenet; kjøre til Annexet, for at kaste

Jord paa et Liig; beregne og udbetale Landemods Expenserne til St. Hans Landemode; insinuere en fattig Enkes Ansøgning hos Vedkommende; Besøg hos en Syg; nogle Fattiges Klage over Skoleboder.

Fredag: Læsning med Confirmandere og en Proselyt; Skolebesøg; en Sygs Beredelse; en Ligtale i Overværelse af en anseelig Deel dannede Folk, og Bivaanelse af den ved saadan Lejlighed sædvanlige Forsamling i Liighuset.

Løverdag: At modtage Bestilling til Kirkeforretninger næste Dag, og Klager for Skolebøder; udstede en Attest paa Medicamenter til en Syg; Sygebesøg; en Brudevielse i Overværelse af adskillige conditionerede Familier; Forberedelse til 2de offentlige Taler næste Dag.

At Præsterne have stedse ligesaa mange, om just ikke de samme Forretninger, derom vil enhver letteligen overtydes, som betænker, at Præsten skal føre nøiagtig 2de Menisterialbøger, 2 Skoleprotocoller, 2 Fattigvæsens-Protocoller, 1 Annotationsbog om Skolebesøg, 1 om Catechisation, 1 til Fattig-Tavlernes Penge, 1 til Skolecassens Tavle; føre Fattigvæsenets Regnskab, Lægds-Rullen; have Opsigt med de fra den Kgl. Fødselsstiftelse udsatte Børn, og besørge Pengene til disses Forplejning, overvære maanedlig Skolecommissions Møde; besøge maanedlig Skolerne en 6 til 12 Gange, foruden at han maa tage til Anner, Syge o. s. v. i al Slags Føre og Vejrligt; føre Correspondence med alle de Embedsmænd og andre, som gjøre Forespørgsler eller begjære Oplysninger; tage Deel i Skattecommissioner og Kystmilicesessioner; holde Af- og Tilgangslister over alle sig i hans Sogn Opholdende; forlige uenige Ægtefolk, skjønt ej have nogen Indflydelse i de ellers saakaldte Forligelsescommissioner, hvilket dog synes langt mere passende, end saamange andre af Præstens Forretninger.

Skulde nu en Præst, der forsvarligen vilde bestride alle hine Forretninger, og som endnu desuden havde en Amtsprovst, som ved sin amtsprovstelige Myndighed snarere formerede end formindskede Forretningerne; forberede sig til og holde aarligen

omtrent 100 offentlige Taler; have nogen Tid til sine egne huslige Anliggender; besørge sin desværre paa Landet fornødne Avling, for at faae afbetalt sin som oftest gjorte Gjæld og ikke ved sin Død efterlade en eller flere beklagelsesværdige Supplicantere, saa vil han nok neppe faae rundelig Tid til Videnskabernes Dyrkelse. Kan Præsten kun faae Tid til at studere sin Bibel og de allernødvendigste Bøger, som høre til den og sand Kristendom saaledes, at man af hans offentlige Taler kunde høre, at han talede i Kristendommens Aand, ikke i Tidsalderens Tone, saa synes man ej at burde gjøre Fordring paa mere.

De saa mangfoldige heterogene Forretninger, som Præsteskabet hvert Aar faaer mere og mere, ere vel og de sandeste Aarsager, hvorfor videnskabelige Værker sjeldnere udkomme fra Gejstligheden nu end tilforn. Hvad Indflydelse dette i det Hele kan have paa Folkets Sæder, Videnskabernes Tarv og Gejstlighedens Caracter, derom er ej her Tid at tale. Saa meget er nok her at bemærke: Dersom Saltet mister sin Kraft ved saa mange fremmede Bestanddeles Tilsætning, hvormed skal der da saltes? Matth. 5, 13.

(Indsendt.)

Der findes af Linné et Slags Skudsmaal for tvende danske Botaniker, Fabricius og Zoëga, som ender saaledes omtrent: Tunc pileum meum detraho et dico: magistri mei estote vos. Man beder om Efterretning, i hvilket af Linnés Skrifter, eller hvor ellers, det kan efterlæses.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 4 Juli d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Ved Kongelig allerhøieste Resolution af 21de f. M. er allernaadigst bifaldet, at Lastepenge af de fra Helgoland kommende Fartøier erlægges saaledes: i Havnene paa Vestkysten af Hertugdommet Holsteen pr. Commercelæst 8 Rbß. og i Havnene paa Vestkysten af Hertugdommet Slesvig pr. Commercelæst 20 Rbß."

Kjøbenhavn, d. 7 Juli. I Anledning af de hertil ankomne Efterretninger om de af de allierede Armeer vundne betydelige Seire, hvorved alle Staters Rolighed paa ny kan ansees at være befæstet, lode samtlige herværende fremmede Gesandte i Aftes deres Vaaninger paa det smagfuldeste illuminere; ved denne Leilighed var især udenfor den engelske Gesandts Bolig sammenstimlet endeel Pøbel, som raabte og støiede paa en høist uanstændig Maade, hvilket foranledigede Politiet til at arrestere tre eller fire af disse Anstiftere af Uorden, som ikke ville undgaae den fortjente Straf. (St. Tid.)

Odense d. 4 Juli. De Kongl. Skuespillere, som for nærværende Tid med saa meget Bifald give Forestillinger i Jylland, ventes nu her til Odense den 12te eller 13de d. M., men da de have faaet Befaling at være i Kjøbenhavn igjen til den 24de, vil deres Ophold her kun være kort. De agte at begynde deres Forestillinger i Odense med en Prolog, som fremsiges af Hr. Rind, derefter: Brødrene paa Prøve, Skuespil i 3 Acter, samt Fruentimmerhaderen, Syngespil i 1 Act. De øvrige Forestillinger blive af de nyeste og meest udsøgte Syngespil og Skuespil. — I Hamborg udkommer nu en Nieder-Elbischer Merkur, hvoraf allerede er udkommen 6 Hefter, som love megen Interesse. Skrivtets Formaal er især: 1) Fremstillelse og Bekræftelse af Had imod det Onde vor Tidsalder har frembragt. 2) Advarsel imod den Vildfarelse, at dette Onde allene kunne tilintetgjøres ved Bonapartes Fald. 3) Beviis, at Bonaparte allene er Blomst og Frugt af en ond Rod, der har slynget sine Grene gjennem det hele franske Folk, og vel endnu længere. 4) Tydsk Værge og Bevæbning. 5) Orden, Frihed og Fædrelandssind. 6) Historiske Skildringer, især over Lübeck i det 13de Aarhundrede. 7) Religiøs Tilstand. 8) Digte, Sange og mindre poetiske Udbrud, hvoriblandt Advarsel til tydske Ynglinge for Kotzebues tydske Historie, samt Sørgehvitiden i Ottensen. Anmeldelsen ender med følgende Udraab: "En umaalelig og uhyre Magt har den offentlige Mening; den forebygger, at ikke Svaghed, Nedrighed, Uklarhed bliver Blindhed; holder Selvsyge og Havesyge i Skranker; sønderspræenger den Phalanx, der danner snevre og indskrænkede Hoveder og Hjerter." (Iversens Av.)

Viborg, den 3 Juli. Snapstinget er da i Henseende til Tiden forbi; men da Pengemangelen her ligesom overalt herskede, bleve vel mange Pengesager ubefgjorte. Dersom det er et Velstandstegn, at see alle Slags Overdaadsvahre faldbudne i usædvanlig Mængde, saa var Markedet meget prægtigt. Aldrig saae man før saamange Boutiker, hele Torvet var fuldt paa Kryds og Tvær. Mange af dem falholdt smukke og kostbare Vahre. Da de vare temmelig besøgte, maae man slutte, at Tarvelighedsaanden ikke var kommen til Snapsting. — De Kongel. Skuespillere gave 6 Forestillinger paa det dramatiske Selskabs Theater, altid for fuldt Huus. Ogsaa her høstede de det Bifald deres Talenter fortjente. (Viborg Samler.)

Aarhuus, d. 1 Juli. Smørpriserne her paa Aarhuus Torv vare i Dag faldne fra 6 til 3 Mk. 8 ß. a 4 Mk. Pd. Gid flere Ting saaledes vilde følge efter. (Aarhuus Av.)

Kjøbenhavns Børs den 7 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 591, a vista 600. Amsterdam 2 M. 535. London 2 M. 22¾ Rbdl., a vista . . Spec. 605. — Specier solgtes til 36 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 60½ a 61.

Blandede Efterretninger.

Paris, d. 28 Marts 1815. I Gaar var

det otte Dage siden den mærkværdige Revolution har fundet Sted, som satte Europa i Forfærdelse. At skrive Dem til med samme Frihed som før, gaaer nu desværre ikke mere an; en Forfatter, tilmed en fremmed, maa nu igjen tage sig vel iagt; jeg vil altsaa i Fremtiden fortie meget; men de Kjendsgjerninger, jeg beretter, skulle i det mindste ikke vanskabes, og, saa meget det staaer i min Magt, være paalidelige. Særdeles besynderligt maa denne Revolution rigtig nok i Begyndelsen synes. Men naar man har kjendt den indere Tilstand af Frankrig, saa kan den ikke forekomme os fremmed. Armeen vilde nu eengang blive den første Stand i Staten; at dette ikke lod sig gjøre under Kongen, der vilde bringe Alting igjen paa den tilbørlige Fod, indsaae den vel; derfor længtes den efter sin forrige Fører, traadte i Forbindelser med ham, hvoraf der, af Mangel paa et skarpt Politie, intet blev bekjendt førend netop i det sidste Øieblik. Den Deel af Armeen, der skulde handle mod de landede Tropper, var tildeels upartisk, i det mindste i Begyndelsen, men erklærede, det var den umueligt, at slaaes med gamle Vaabenbrødre og Kamrader. Dette var naturligt, og derfor er det ei at undres over, at det ikke kom til ringeste Fægtning. Men Borgerne! Disse havde vel kunnet forekomme det, naar de havde villet; men det var ikke mueligt at indgyde dem Enthusiasmus; de store Stæder fraregnede, hersker overalt i Frankrig en Kulde, der intet Godt bebuder, og denne Kulde har sine gode Aarsager. Kongen havde kun alt for ofte ladet sig forlyde med, at det var hans faste Villie, at gjenoprette Religion og Sædelighed; dette var blevet de Franske en uudstaaelig Tvang. Ludvig XVIdes Broder var i Mængdens Øine en bestandig Erindring om hiins Henrettelse. Jacobinerne havde allerede i nogle Maaneder arbeidet paa at opægge Alle mod den Kongelige Regjering. Man paastod at der var forfærdiget en Fortegnelse over de Revolutionære, og at alle de, som fandtes paa denne, vare fordømte til en hemmelig Død eller evigt Fængsel. Vist er det, at adskillige Emigranter arbeidede ved Hoffet paa at faae Jacobinerne afstraffede. Til alt dette kom endnu Privatinteressen. En Mængde Landmænd havde kjøbt Stykker af Nationalgodserne; disse begyndte at frygte for deres Eiendom. Saaledes stødte meget sammen, som syntes at undertrykke Fædrenelandskjerligheden i Borgernes Hjerte. Desuden forsmaaede den Kongelige Regjering den Konst, at opflamme, som forhen var Tilfældet, Folket ved Gadeviser, Theaterstykker, Bulletins o. s. v., ikke engang Volontærcorpsene bleve benyttede; sikkert havde Egnen omkring Paris endnu kunnet været godt forsvaret. Derfor rykkede Bonaparte saa uhindret og hurtigen frem, og Søndagen d. 19de raadede man Kongen at forlade Paris. Han kjørte endnu om Eftermiddagen en Spadseretour; jeg saae ham kjøre igjennem St. Honorégaden; Græmmelsen bøjede hans graa, ærværdige Hoved; man raabte fra alle Kanter: Vivat! han vinkede med Haanden til Tegn paa Taknemmelighed; men hans Ansigt var alvorligt og dybsindigt; mange, der saae ham, græd te og hulkede. Vognen kjørte tilbage til Thuillerierne, og siden den Tid har Paris ikke seet sin Konge; thi om Natten afreiste han, om Morgenen var Regjeringen borte, og Staden overladt til sig selv. Der er noget Frygteligt i at see en stor Stad, fuld af en ørkesløs, ildesindet Pøbel, uden Øvrighed, uden Styrer. Jeg erfarede dette i forrige Aar d. 30 Marts og nu i Aar d. 20de; til Lykke havde Nationalgarden, ligesom forrige Gang, besat alle Poster; paa denne Maade blev Alting roligt; det varede heller ikke længe førend Napoleons Deputerede toge de forskjellige Forvaltninger og Dicasterier i Besiddelse. Snart derefter indrykkede Bonapartes Tropper; de hvide Cocarder forsvandt, derimod paasatte Tropperne de trefarvede. Folket trængte sig til Thuillerierne; Haandværksfolkene udmærkede sig især ved at raabe Vivat; Dagen forløb ellers uden al Urolighed, og om Aftenen var Bonaparte i rolig Besiddelse af Thuillerierne og Staden. Næste Dag var Tonen i alle Tidender aldeles omstemt; Skuespillerne ved Theatre francais vare allerede Comédiens de l'Empereur, Journal de Debats hedder Journal des l'Empire, og beholder denne Titel; Pariserne strømmede hen til Carousselpladsen, for at see Mønstringen af de ankommende Tropper; Kongen var allerede snart halvglemt; næste Dag var igjen Mønstring, ved hvilken Leilighed Soldater og Officerer skraalte af fuld Hals Vivat; alle Kongelige Vaaben og Portraiter forsvandt; Tidenderne begyndte at mishandle den Kongelige Familie; en,

formodentligen efter Politiets Foranstaltning, opslaaet navnløs Proclamation skildrede den paa en ublu Maade, og i Dag ville Dicasterierne i deres Taler bevise, at deres Regjering er ulovmæssig, N's derimod retmæssig.

(Fortsættes.)

I den norske Rigstidende læses følgende: "Vi Carl, af Guds Naade Konge til Sverrig og Norge ꝛc. ꝛc. ꝛc. Gjøre vitterligt: Da de Levninger, som endnu findes af det forrige Sølvværk paa Kongsberg og de dermed forbundne Indretninger koste betydelige Summer, og det altsaa er af megen Vigtighed for Statscassen, at det vorder endelig bestemt, om disse Levninger skulle forlades, eller om der endnu kunde være Haab om, ved en bedre Orden og en kraftfuldere Bestyrelse, at bringe Indretningen til at balancere: saa have Vi anseet fornødent, at der til denne Sags nærmere Undersøgelse nedsættes en Commission, til hvis Medlemmer Vi herved naadigst ville have udnævnt Eder Os elskelige Overbergamts-Assessor Henckel, og Bergraad og Bergmester Christian Collett, samt Eder, Bergmesterne August Christian Baumann og Povel Stenstrup. — Ved at tage denne Sag under Overveielse, have Commissarierne fornemmelig at henvende deres Opmærksomhed paa følgende Puncter: 1) Om Juliane-Marie-Grube, der endnu drives for Statens Regning, fremdeles bør belægges. 2) Om det svarer Regning for Staten, at benytte de Berghaller og Pukverker, som endnu tilhøre Regjeringen. 3) Om Smeltehytten fremdeles bør drives for offentlig Regning. 4) Er der saadan til Vished grændsende Formodning for, at nogen af de indstillede Gruber og Skjærper kunde optages og drives for Statens Regning uden Tab, at Regjeringen bør sætte den i Drift? 5) Findes Berghaller, som med Haab om en Regning svarende Drift kunne tages i Brug? 6) Bør noget nyt Pukverk anlægges til Benyttelse af en eller anden Levning fra forrige Indretninger? 7) I Tilfælde Juliane-Marie-Grube, de nu drivende Pukverker og Smeltehytter fremdeles skulle benyttes, nye Gruber optages, eller Berghaller og Pukverker m. m. tages i Brug, hvilke Regler bør da foreskrives, og hvilke Indretninger gjøres med Hensyn til Driften?

8) Er der Udsigt til, at nye Sølv-Anvilsninger kunde findes, og hvilke Foranstaltninger ere i denne Henseende nødvendige? 9) Hvilke Forandringer kunne være nødvendige og nyttige med Hensyn til Kongsbergs Forstvæsen? 10) I hvilken Forbindelse bør de til Sølvværket henhørende Indretninger, som fremdeles skulle drives for Statens Regning, staae med de øvrige offentlige Indretninger paa Kongsberg, saasom Jernværket, Saugene, Uldmanufacturet, Fattigvæsenet, Krudt- og Kornmøllerne, Vaabenfabriken m. v. saaledes, at de gjensidigen kunde understøtte hinanden, og al for Statscassen skadelig Collision undgaaes? 11) I Tilfælde nogen Deel af Sølvværket skal drives for offentlig Regning, er det da tilraadeligt, at samme Slags Drift vedbliver for privat Regning? 12) Paa hvilke Vilkaar kunde Staten igjen komme i Besiddelse af de til Private overdragne Levninger af det nedlagte Sølvværk? 13) Hvilke Lovbestemmelser ere nødvendige for at hemme det overhaandtagende Sølvtyverie? 14) I Tilfælde nogen Deel af Sølvværket skal drives for Statens Regning, hvilke Forholdsregler bør da tages, for, saavidt muligt, ikke at forøge Armoden paa Kongsberg, og at benytte de derværende Indretninger, samt tillige at indskrænke Statscassens Udgifter. — Disse Undersøgelser haver Commissionen, snarest muligt, at paabegynde; og ville Vi, for at Samme paa bedste Maade kunne fremmes, naadigst have Eder bemyndigede til at tillægge alle Bergvæsenets Betjenter de til Hensigtens Opnaaelse fornødne Befalinger, og at reqvirere Oplysning og Assistence fra alle Kgl. Embedsmænd. — Hvorefter alle Vedkommende sig underdanigst have at rette. — Givet i Christiania, d. 19 Mai 1815.

I samme Tidende læses endvidere følgende: "Fra Overtilsyns- og Forligelses-Commissionen for det Ankerske Fideicommis er til den Norske Regjerings 1ste Departement indsendt Administrationens Regnskab og General-Balance over Fideicommissets Tilstand ved Udgangen af Aaret 1812. Af Samme erfares, at ved Massens Drift — efter Fradrag af alle Tab, Handelen vedkommende, og et Tab af nær halvanden Tønde Guld i Cours over Pari paa afbetalte Renter og Afdrag 16255 Rd. Sp. til Species-Banken her og i Kjøbenhavn —

ere i Aaret 1812 vundne D. C. 260134 Rd. 78 ß.

Men udi hvilket Beløb dog afgaae endeel Udgifter som Tab, Handelen uvedkommende, saasom: Pensioner, Legater med Tillæg, Renter af Odelsløsnings-Summen til den Ankerske Familie rc. . . . . 55327 Rd. 10 ß.

Følgelig bliver det virkelige Oplag i Aaret 1812 . D. C. 204807 Rd. 68 ß.
som, tillagte 1811 Aars Capital 2094348 Rd. 50 ß.

udgjøre Fideicommissets virkelige Formue den 31te December 1812, al Gjeld og de uvisse Debitorer fradragne D. C. 2299156 Rd. 22 ß.

hvortil haves: 128 visse Debitorer, 141 faste Eiendomme, 6 Skibe og roulerende Fonds, bestaaende i Producter af Træelast, Jern og Kobber, Salt og Kornvarer, contante Pengebeholdninger rc.

Den 31te December 1811 var Fideicommissets Gjeld D. C. 628687 Rd. 7 ß. (indbegrebne 168215 Rd. Sp. til Alpari beregnede).

Den 31te December 1812 er den, med den da resterende Capital Sp. Rdlr. 151990, ligeledes Alpari . . . . 368463 Rd. 42 ß.

Altsaa Gjeldens Formindskelse 1812, indberegnede betalte Afdrag Spec. Rdlr. 16255, uden Cours . . D. C. 260223 Rd. 61 ß.

Antallet af faste Eiendomme er det samme som 1811; dog er Fideicommissets staaende Capital i faste Eiendomme forøget med 18496 Rd. 6 ß. D. C. ved Salg af en og Indkjøb af en anden Eiendom, grundende sig paa Kongelig Resolution. — Antallet af Skibe er det samme som 1811; men deres staaende Capital forøget med 12700 Rdlr. for Reparationer. Kun 2 Skibe vare i dette Aar i Fart. Med det ene vandtes 12684 Rdlr. 49 ß., og med det andet tabtes 5676 Rd. 74 ß., som fornemmelig reiste sig af dets Opbringelse til Frankrige i Slutningen af Aaret 1812, og hvor det i Aaret 1813 er condemneret. — Det Hovedsagelige ved Massens Drift, Træe-Exporten, var kun maadelig, da man formedelst Conjuncturerne blot kunde udskibe 4 Ladninger. — Man har i 1812 gjort betydelige Forbedringer paa Fideicommissets Eiendomme, og dets Skove ere fredede. — Efterat denne Forklaring har været Hans Majestæt Kongen forelagt, har det behaget Hoistsamme under 11te Mai d. A. at resolvere saaledes: Administrationen tilkjendegives Vor særdeles Tilfredshed med dens kloge og virksomme Bestræbelse for Fideicommissets Vel."

"Forslag fra Finants-Committeen, betræffende Oprettelsen af en ny Bank og Inddragelsen af de nu circulerende Papirpenge i Norge, bestemt at fremlægges ved næste Storthing." (Slutning; see No. 50.)

Alle Betalinger i Sølvværdie, hvilke ere contraherede fra den Tid, Rigsbankforordningen blev sat i Kraft, indtil dette Forslag faaer Lovs Kraft, erlægges med Navneværdie efter Eidsvold-Garantien i de første 8 Aar, men siden efter den aarlig satte Sølvcours. — Strax skeer Indbydelse til at oprette en Privatbank, octroyeret i det Væsentligste som den Danske og Norske Speciesbank; men med en Fond af 1½ Million Species, som samles ved 15,000 Actier, a 100 Species. Ville Bankens Interessentere paatage sig at indfrie Rigsbank-Repræsentativerne imod at nyde Rigsbankens Rettigheder, da kan den strax oprettes, men i modsat Tilfælde skeer der ikke Indskud i Banken, forend Sølvværdiens Forhold mod Navneværdie er som 100 til 250, og Banken aabnes, naar Forholdet er mindre end 100 til 220, eller at 100 Rdlr. S. V. kan betales med mindre end 220 Rdlr. N. V. — Naar Speciebanken begynder sine Forretninger, skal Rigsbanken ophøre med al Bankforretning, saasnart Speciebanken vil modtage dens samlede indbetalte Sølvmasse, mod derfor at erlægge et passende Antal af Rigsbankrepræsentativer. — Skulde Rigsbanken ved dens Ophævelse have noget Overskud, da bør dette tilfalde Statscassen, som har baaret dens Udgifter under Realisationen.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

London, den 27de Juni. Igaar erholdt vi Moniteuren af 21de, 22de og 23de d. Bonaparte var den 21de ankommen til Paris. Samme Dag forefaldt meget levende Debatter i begge Huse angaaende Nødvendigheden af hans Tronafstaaelse. Den 22de overrakte han dem denne Afstaaelse til Fordeel for sin Søn under Navn af Napoleon den 2den. Den blev antaget uden al Betingelse, hvorpaa en provisorisk Regjering, bestaaende af Carnot, Fouché, Grenier, Caulincourt og Quenette, blev udnævnt til at underhandle med de Allierede om Freden. Da Ministeren for det Indre under Forhandlingerne paastod, at Soult igjen havde samlet 60,000 Mand paa Rigets nordlige Grændse, erklærede Ney, at dette var usandfærdigt, da det Troppetal, man paa denne Side kunde samle, i det høieste beløb sig til 20,000 Mand; han tilføiede, at de Allierede vare trængte over Grændsen, og at de inden sex Dage kunde være i Paris. — Man er begjerlig efter at vide hvad Forholdsregler dette nye revolutionaire Directorium vil tage. Begge Kamre have erklæret sig for permanente, og den for en Fædrenelandsforræder, der vil forsøge paa at opløse dem. — Kort efterat Bonaparte havde sendt sin Tronafstaaelse til begge Kamrene, saae man ham spadsere med Cardinal Fesch og General Bertrand i Haven ved Palladset Elysée. General Sebastiani og Hr. Laforet ere af den executive Commission blevne udnævnte til Fredsunderhandlere med de allierede Magter. — Alle Skibe i Plymouth ꝛc. ꝛc. ere afseilede for at opsnappe Bonaparte paa hans Flugt til America; men over Dünkirchen er den Efterretning indløben, at han er bleven arresteret i Paris, og at alle Autoriteterne have svoret Bourbonerne Troskabseed. — Hertugen af Wellington skriver under 19de i et Brev fra Brüssel: "Mit Hjerte er sønderknuust over det Tab, som jeg har liidt blandt mine gamle Venner, Kamerader og brave Soldater, og jeg er ikke tilfreds med det hæderrige Slag hvis det ikke gjør Ende paa Bonaparte." — I et andet Brev til Lady Mornington, Hertugens Moder, skriver han at Bonaparte har kjæmpet med uendelig Duelighed og udholdende Tapperhed. "Jeg anfører ikke dette, tilføier Hertugen, for at tillægge mig nogen personlig Fortjeneste; thi Seieren maa alene tilskrives en overlegen physisk Magt og de brittiske Troppers uovervindelige Standhaftighed."

Paris, den 22 Juni. Bonapartes Declaration til det franske Folk: Franske! Da jeg begyndte en Krig for at hævde Nationens Uafhængighed, forlod jeg mig paa, at alle Anstrængelser vilde blive forenede, alle Meninger samstemme og alle Nationaløvrigheder samvirke. Jeg havde Grund til at haabe Held, og bød derfor alle Magters Erklæring mod os Trods. Omstændighederne forekomme mig forandrede. Jeg selv fremmbyder mig som Offer for Frankrigs Fienders Had. Maatte de være oprigtige i deres Erklæringer mod Frankrig, og allene rette dem imod min Magt! Min politiske Tilværelse er endt, og jeg proclamerer min Søn under Titel af Napoleon II til de Franskes Keiser. De nærværende Ministre skulle provisorisk udgjøre Regjeringsraadet. Den Interesse, jeg har for min Søn, bevæger mig til at opfordre Kamrene til uden Nølen at indføre et lovmæssigt Regentskab. Forener Alt for den offentlige Sikkerhed, for at vedblive at være en uafhængig Nation! — Undertegnet: Napoleon. — — Denne Erklæring blev den 21de sendt til begge Kamre, nemlig til Pairernes Kammer ved Grev Carnot, og til Repræsentanternes Kammer ved Hertugen af Otranto. Resultatet af Kamrenes Raadslagninger blev om Eftermiddagen overbragt Napoleon ved Deputationer. Hs. Majestæt svarede Deputationerne i følgende Udtryk; "Jeg takker Eder for de Følelser, I bevidne mig. Jeg anbefaler Kamrene at forstærke Armeerne og sætte Pladserne i den bedste Forsvarsstand. Hvo, der ønsker Fred, maa berede sig til Krig. Overlader ikke den store Nation til de Fremmedes Naade; ellers ville I blive bedragne i Eders Forhaabninger. I hvad Stilling jeg end geraader, vil jeg dog være lykkelig, naar Frankrig er frit og uafhængigt. I det jeg for min Levetid overdrager den Ret, Frankrig har givet mig, til min Søn, bringer jeg dette store Offer blot for Nationens Velfærd, og for min Søns Interesse, hvem jeg ifølge heraf proclamerer til Keiser."

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 55.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 11 Juli 1815.

Om de til andet Aar efter Freden forfaldne Capitalers Udbetaling i Aaret 1816.

Endskjønt intet er mere skjult for os Dødelige end det, der ligger bag Fremtidens Teppe, saa er det dog vist, at de fleste Mennesker, førend Forordningen af 6 Jan. 1813, ikke antoge Muligheden af en Almeenfred i Begyndelsen af Aaret 1814. Alting vidnede tvertimod om, at Freden endnu var ligesaa langt borte, som Hindringerne for dens Tilbagevendelse vare mange; men med eet overhuggede uforudseete Omstændigheder den gordiske Knude. Jo svagere Udsigterne til en Almeenfred altsaa den Gang vare, desto naturligere var det, at de fleste ved Fastsættelsen af Pengebetalingsterminer ikke gjorde Regning paa den indtrufne Pengeforandring og de, som en Følge af den pludseligen indtrufne Almeenfred, i Rigsbankpenge Sølvværdie omskrevne Capitalers Udbetaling i Aaret 1816. — Hvad man imidlertid mindst ventede indtraf. I en kortere Tid end et Aar forandrede hele Europa sit politiske System, og det tredie Aar efter den anførte Forordnings Bekjendtgjørelse blev fastsat som det i samme Anordning bestemte andet Aar efter Freden. — Her opstaaer nu det Spørgsmaal: hvorvidt det er muligt at udrede alle til andet Aar efter Freden forfaldne Pengebetalinger i Rigsbankpenge Sølvværdie i Aaret 1816, og derhos: hvorvidt dette kan være gavnligt for det Almindelige?

Skal en Debitor kunne forpligtes til at opfylde de i hans Forskrivning fastsatte Terminer, saa synes det retfærdigt og billigt, at de almindelige Forhold imellem Borger og Borger ikke ved een eller anden uforudseet Forandring maa være undergangne en Hovedomvæltning. Saaletes synes det efter ethvert Retsprincip billigt, at de sædvanlige Pengebetalingsterminer udsættes efter en almindelig Ildebrand, efter en stor Misvært o. s. v. See vi hen til Forholdene i Aaret 1812 og i Aaret 1813, saa finde vi, at disse have undergaaet en stor Revolution. Ved Pengeforandring og den derefter paafulgte Almeenfred er Debitor kommet i ganske nye Forhold til Creditor. Han skylder ham, i det mindste efter Tallet, en større Sum Numerair end han oprindeligen forpligtede sig at betale; hans Eiendomme, naar Gjelden er contraheret for saadanne, ere betydeligen sjunkne i Prisen, naar disse beregnes i Realiteter; Discontoen er, som en Følge af den ved Forordningen formindskede Seddelmasse, stegen til det dobbelte; Veiene til at faae de Penge, han har udestaaende, og paa hvis Indbetaling han gjorde Regning, ere ved Forordningen deels forandrede, deels utilgjængelige for ham. Har han f. Ex. i Aaret 1812 solgt sin Landeiendom i Dansk Courant imod at faae den 11 December Termin 1812 betalt 5000 Rdlr. og de to paafølgende Terminer hver Gang lige saa meget, og ved at kjøbe en anden Eiendom forpligtet sig til at betale 11 December 1815 15,000 Rdlr. D. C., saa kunde han naturligviis

meget godt tilfredsstille sin Creditor, saalænge Forordningen ikke var udkommet; men hvorledes skal han kunne det nu? Den Gang havde, efter Kjøbecontracten, de tre Terminer været præsterede af hans Debitor d. 11 Dec. 1813, og han kunde altsaa med de Penge, han havde hævet, igjen tilfredsstille sin Creditor. Nu derimod ere de til Rigsbankpenge Sølvværdie omskrevne 15,000 Rd. D. C., som skulle betales paa eengang, allerede forfaldne til Betaling 1816, medens de 15,000, han har tilgode, ikkun kunne fordres betalte i tre Terminer. — Af saadanne Tilfælde gives der endnu adskillige, som vilde være for vidtløftige her at anføre, men som alle ere af den Natur, at Debitor, hvis han ikke netop har Pengene liggende, sættes i den Forlegenhed: enten at laane dem til en uhyre Disconto, eller at sælge sin Eiendom til enhver Priis. — I ikke mindre Forlegenhed befinder den sig, der, førend Forordningen, har contraheret en Gjeld i det Haab, at realisere, naar Betalingstiden kommer, de opsigelige Statspapirer, han har liggende, thi den Sum disse beløbe sig til nu, da de ere gjorte uopsigelige, svarer aldeles ikke mere til den Sum, han har forpligtet sig til at betale.

Da rede Sølv eller Species synes at være den rigtige Maalestok for enhver Pengeberegning, saa er det ogsaa meest passende, at tage den hver Gang stedhavende Cours paa Banco i Betragtning, naar Talen er om Capitalers Udbetaling i Rigsbankpenge Sølvværdie. Efter Forordningens Bekjendtgjørelse stod Coursen omtrent 300. Nu staaer den 600. Sølvværdien er, som bekjendt, endnu 375. Den, som i Dec. 1812 altsaa laante f. Ex. 16000 Rd. D. C., da Specierne stode i henved 16 Rd. D. C., hans skyldigværende Capital blev omskrevet efter et Forhold af 25, til 4000 Rbdlr. S. V. Disse udgjøre til en Cours af 375: 7500 Rbdlr. N. V. Creditor faaer da i Grunden 1500 Rbdlr. N. V. mere end han virkelig havde laant Debitor, om man end beregner Pengene i rede Sølv eller med andre Ord om Debitor havde forpligtet sig til at betale dem i Species. Vil Creditor kjøbe for disse 7500 Rbdlr. N. V. endnu ikke forfaldne Prioritetsobligationer, saa kan han endog fordobble sin Capital, thi Prioritetsobligationer, lydende paa Sølvværdie,

kunne, som bekjendt, kjøbes for samme Sum, de lyde paa, i Navneværdie. — Men ikke at tale om, at den Fordeel, der saaledes tilfalder Creditor, synes alt for betydelig, for ikke at sige ubillig, saa er det ogsaa vist, at Pengemangelen er saare stor, som en Følge af den betydeligen formindskede Seddelmasse, hvilket intet videre Beviis behøver end den høie Disconto af 20 til 25 PC. — Dersom nu de mangfoldige Capitaler, der ere forfaldne til Udbetaling andet Aar efter Freden, virkeligen skulde udredes næstkommende Aar 1816, saa er der intet Spørgsmaal om, at mangfoldige Debitorer vilde blive nødsagede til at lade deres Eiendom eller Bo sælge til enhver Priis, for at tilfredsstille deres Creditorer. Ikke nok, at mangen en Debitor derved vilde blive ødelagt, ogsaa Creditorn vilde komme til at lide derved, thi det er at forudsee, at Eiendommene, som allerede nu sælges for ringe Priis, vilde falde saa dybt i Prisen, at anden, tredie og fjerde Prioritetshaver vilde udsættes for ganske at tabe sin Capital. Denne Prisernes store og pludselige Fald kunde heller ikke andet end have en høist ufordeelagtig Indflydelse paa Rigsbanken, hvis Sikkerhed egentligen er grundet paa faste Eiendomme; thi jo mere disse falde i Prisen, desto mere forringes Bankens Garantie. For at forekomme den Forlegenhed, som de til andet Aar efter Freden forfaldne Capitalers Udredelse i Sølvværdie i Aaret 1816 vilde og maatte drage efter sig, da det vil gaae her som i en stor Trængsel, at den ene maa trænge den anden, fordi han selv trænges, vover Anmelderen at foreslaae, at den til andet Aar efter Freden fastsatte Betalingstermin maatte blive udsat: et Ønske, som Debitoren saa meget mere er befoiet til at vente opfyldt, som der er Sandsynlighed for, at vor Cours om 1 eller 2 Aar kan være al pari.

Forfatteren af disse Linier har ingen Privatgrund for at fremsætte dette Ønske; thi han har mere at fordre hos andre end andre have at fordre hos ham i Sølvværdie. Men deels vilde det smerte ham, om han selv, presset af sine egne Creditorer, skulde nødsages til at presse sine Debitorer; deels anseer han det for Pligt mod sit Fædreneland, at gjøre opmærksom paa en Sag af saa stor Vigtighed.

Et lidet Bidrag til Kjøbenhavns Skilderie, foranlediget ved det i No. 50 af dette Blad Indsendte om Svømmekonsten.

(Meddeelt.)

Indsenderen af det i Skilderiet No. 50 indrykkede Stykke om Svømmekunsten har neppe, da han skrev det, tænkt paa det ved Langebroe saa beqvemme Svømmested: Kokkenkurven. Dog kunde vel ogsaa dette Sted trænge til adskillige Forbedringer, ved hvilke det kunde blive næsten fuldkomment; thi gives der vel noget Sted ved Kjøbenhavn, hvor Vandet har friere Løb end her? eller, hvor Leiligheden bedre forener sig for Badere og Svømmere? uden i de tæt derved liggende Badehuse; men disse ere baade kostbare og vanskelige at bekomme, formedelst den Mængde, de besøges af, og desuden er Vandet ikke her saa friskt, da det alt er længere inde mod Broen. Leiligheden til selv at hjelpe sig op af Vandet er paa Kokkenkurven meget god, og naar det nu forsøgtes med een, to, eller vel endog tre saadanne Flaader, som den Garderne samme Steds have, hvorpaa man kunde lægge sit Tøi, og hvorfra man kunde gaae eller springe ud, skulde vist denne Indretning ikke mangle dem, der vilde betale f. Ex. 4 Rbß. ved Indgangen, for at erstatte den Bekostning lidt efter lidt, som Udlægningen af disse Flaader kunde foraarsage, især naar een eller to af Flaaderne forsynedes med smaae Kamre, hvorfor kunde f. Ex. betales 8 Rbß. Dette vilde tillige hæve en Deel af de Spectakler, der af den simplere Klasse foraarsages der, da dette Slags Mennesker altid kan finde Svømmested ved at gaae tilbunds efter en Skilling paa Toldboden. Denne Indretning kunde enten Langebroes Bommand paatage sig, som har de andre Badehuse, eller Bekostningen og siden Indtægten gjennem et af Collegierne (Admiralitetet synes bedst at kunne bestride det, saasom det har adskillige gamle Flaader, som ikke bruges mere paa Holmen) kunde blive kongelig. At den vilde glæde Mange, er Indsenderen overbeviist om.

Indenlandske Efterretninger.

Odense, den 7 Juli. Vor Cours forbedrer sig nu Gudskeelov! med hver Dag. Paa Bogense Marked i Tirsdags vare en Mængde fra de til Hertugdømmene grændsende Deboere der faldbøde Species for 32 Rbmk.; men ingen torde indvexle samme til denne Priis, hvorover næsten heller ingen Heste bleve kjøbte af disse. — Ved Hattenes tiltagende Kostbarhed og Hovedets skadelige Blottelse, yttre mange igjen det Ønske: at den hvert Øieblik forekommende Hilsen med Hattenes Aftagelse, der udmærker alle Smaaestæders Beboere, dog engang maatte komme af Brug. Ofte er bleven talt og skreven om denne Uskik; men man undseer sig ved ikke at gjengjelde en forekommende Hilsen af Mødende paa samme Maade. Hvorfor kunne Civilister eller civilklædte Militaire, ikke følge den saare gode Skik, der er befalet disse naar de gaae i Uniform, at hilse ved Haandens Opløftelse til Hatten? — At ingen Fornuftig kan tage dette ilde op, maae man dog formode, naar det bliver almindelig bekjendt, og sees at de fleste Mænd ønske denne Skik indført. — Veiret efter Svelhorv tegner ikke behageligt. Det lader at V. N. V. Vind vil blive den herskende for dette Qvartal, og det feberagtige Veir vi hidtil have havt, (som efter nogle Dages trykkende Hede, er nu 14 Dage for Hundedagene saa kold, som om det var 14 Dage efter samme) seer ud til at vilde herske indtil Sommerens Ende; men et desto skjønnere Efteraar vil da haabentligen holde os nogenlunde skadesløs, inden den tidlige Vinter der bebudes. Kun Skade, at skjønne Efteraarsdage ere saa korte! Imorges laae den hvide Frost paa Græsset, og Tøirerne vare stivfrosne. (Iversens Av.)

I Hempels Avis af 6 Juli læses følgende under Indsendt: "I deres Velædelheds Avis No. 89 er et Anliggende omtalt, der angaaer den offentlige Sikkerhed saa nær, at i det mindste enhver Indbygger i Jylland maatte ønske samme en almindelig Opmærksomhed. Jeg mener hvad Pastor Zimmer har skrevet om de saakaldte Natmandsfolk. Man kan med al Rette betragte dem som en sand Landeplage, ligesom Man maae røres af Medlidenhed over disse Menneskers beklagelige Tilstand. Det er mig ikke tilfulde bekjendt om de

udgjøre en særskilt Folkestamme, men saameget er vist, at de baade betragte sig selv afsondret fra den øvrige Nation, og denne dem igjen fra sig. Saameget er ogsaa vist, at deres Tal ikke allene voxer med Hensyn til den besynderlige Frugtbarhed, som har Sted iblandt dem, men og af den Aarsag at alt liderligt Pak slaaer sig til dem, og forener sig med dem. Deres Særkjende er, at flaae alle Slags døde Kreature; thi hvorvel Almuen nu ikke længer skammer sig ved at trække Huden af en styrtet Hest, ville dog Ingen beqvemme sig til at gjøre det samme med en død Hund eller Kat &c. — ogsaa overlades det første gjerne til Natmands-Folkene, naar de ere ved Haanden. — Men iøvrigt drive disse og andre Haandteringer, fornemmelig give de sig af med Glaremester- og Blikkenslagerprofessionen, saa at de omløbende Glarmestere og Blikkenslagere sædvanligen staae i Forbindelse med Natmændene, og høre til deres Republik. Nogle af dem ere bosatte, og gives der saaledes visse Byer hvor de have deres faste Rede; f. Ex. i Langaae i Middelsom Herred, i Hole i Gisium Herred, i Noragger i samme Herred, i Anlum i Hammer Herred &c.; men den talrigere Deel har aldeles intet Hjem, kun har de i hver Egn nogle gode Venner, hvor de søge Tilhold, og tildeels bringe deres Tyvekoster i Forvaring til sikker Afsætning. De betragte sig selv som aldeles fri og løse fra alle de Baand, der paaligge de øvrige Statsborgere, og derfor ansee de det ei heller for Uret at bestjæle Landets Indbyggere, eftersom de ligge i en bestandig Krig med dem; thi disse foragte dem, udelukke dem fra deres Samfund, og tilstæde dem ei Adgang til Nydelsen af de Fordele fælleds Samlevnet ellers tilbyder. Deres Usædelighed overgaaer al Beskrivelse. Sædvanligen lade de deres spæde Børn døbe paa de Steder, hvor de maae opholde sig den korte Tid, medens Barselleiet varer, men om Underviisning i Christendommen, Konfirmation og Nadvere bekymre de sig intet; det høieste de maaskee bringes til, er at lære Herrens Bøn udenad. Polygamie, Blodskam, Horerie, Drukkenskab, Tyverie, Røverie ere almindelige Laster iblandt dem. Deres Bryllups-Ceremonier ere korte, mødes de etsteds, kaste de Kjep sammen, som det kaldes, d. e. de vexle Tiggerstav med hverandre, og nu varer Foreningen til en af

dem finder et bedre Partie. I øvrigt staaer de i nøie Forbindelse med hverandre, og kjende Landet og dets Leiligheder vel, da de uophørlig gjennemstreife det fra den ene Ende til den anden. Sædvanlig drage de omkring i Karavaner, og den Stund en saadan Karavane er i Nærheden er hver Mand angest og bange; ofte nøder Forsigtigheden til at holde Nattevagt, for at undgaae Skade.

Maatte Man nu ikke ønske at disse Menneskers Kaar kunde forandres? De ere baade sig selv og Landets Indbyggere til Byrde. Men let bliver denne Forandring ikke at iværksætte. Tugthuus og Arrester maae her ikke tænkes paa. Dem slippe de fra tidlig eller sildig, og altid værre end da de kom derind. Heller aldrig maa ventes at Landmanden opbringer dem, saalænge han maa befrygte at de igjen skulle komme paa frie Fod. — Disse Menneskers Forbedring og Civilisation maatte ganske vist begynde dermed, at dem anvistes faste Bopæle, og saadant Arbeide, hvorved de kunde ernære sig. Derhos maatte de være under strængt Tilsyn, da Vanen har gjort dem det nomadiske og yrkesløse Liv kjært. Enten kunde dem anvises Bopæle i Kjøbstæd og Arbeide gives dem ved en Fabrik, eller en øde Landstrækning i Hederne uddeles til dem, og en faa tilstrækkelig Understøttelse dertil gives dem, at de med Tiden kunde sættes til ved Agerdyrkning at finde Føden. Omkostningerne dertil maatte udredes ved en Afgivt paa alle Landets Ildsteder, en Afgivt hver Mand uden Tvivl med største Fornøielse vilde erlægge, naar Man saaledes kunde sikres mod de vilkaarlige Kontributioner hine Mennesker aarlig paalægge enhver Boesiddende i Landet. Dog en Kommissions Udnævnelse vilde formodentlig sikkerst føre til Maalet. Gid denne Sag maatte tages under Overveielse af Regjeringen! Det gjelder en talrig Menneskeklasses Forbedring, det vederstyggelige Betleries Afskaffelse, som aldrig kan udryddes, saalænge hine Mennesker maae vedblive deres omflakkende Levemaade, og endelig alle Landboeres Sikkerhed. — n.

Mariboe, den 6te Juli. Igaar holdtes det sædvanlige Landemode, under Forsæde af Hans Høivelbaarenhed Hr. Kammerjunker og Stiftsbefalingsmand R. v. Jessen og Høiædle Høiærværdige Hr. Biskop Boisen, Ridder af Dannebrogen, i Overværelse af de forsamlede Herredsprovster. Ved den

foregaaende Gudstjeneste i Stiftets Domkirke, prædikede Provsten over Herne Fejøe, Askøe og Fjemoe, Velærværdige Hr. Kircheiner, over Evangelisten Johannes's 14de Capitel 1ste, 2det og 3die Vers og udviklede i Anledning deraf: "De Tidspuncter, da vigtige Begivenheder udvikle sig." — Dernæst blev Landemodsretten sat og derudi fremlagte og paategnede de siden forrige Aars Landemode indløbne Kongelige Forordninger, Rescripter og Collegii Resolutioner. Samme Dag om Eftermiddagen oplæstes 1) Hr. Pastor Trojel i Nebbelunde en Afhandling "om at forbinde Industrie-Anstalter med Skolevæsenet". 2) Hr. Pastor Glahn i Taars een "om Almuebiblioteker. 3) Hans Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Boisen fremsatte og udviklede det Spørgsmaal: "Hvorledes bør Forberedelsen til Confirmationen være?" 4) Hr. Doctor, Rector og Ridder Bloch oplæste Proven af en "Afhandling om den Veiledning, som Etymologien af Personers Egennavne kunne give til Forklaring af det gamle Testamentes historiske Stykker". 5) Hr. Pastor Ancher i Stokkemarke afhandlede "Landsbypræstens Rusticisme". 6) Provst Steenstrups forelæste Afhandling var: "Noget om Bibeloversættelser i Almindelighed og den danske Bibel i Særdeleshed"; og endelig til Slutning oplæste 7) Hr. Dr. og Pastor Møller en "Oversættelse af Pauli Skrivelse til Philemon. — Dagen derpaa bleve om Formiddagen Byens Sprøiter med øvrige Brandredskaber prøvede og efterseete af Stiftets Befalingsmand. Om Eftermiddagen var Amtsdirectionen forsamlet. (Mariboe Av.)

Aarhuus. En Kræmmer, Isaak Dolmer, har paa Politie-Contoiret her i Byen deponeret, at da han d. 27de f. M. om Aftenen gik igjennem en Rugvang paa Loyenholms Gods, for at gaae til Gjesing Bye, fik han pludselig et Slag bag i Hovedet, og fandt, da han vendte sig om, et qvindelig klædt Menneske staae for sig, som, i det han giengjeldte hende Slaget, gav et Skrig fra sig, hvorved af Rugen fremsprang tvende Karle, der truede at dræbe ham, hvis han ikke strax leverede sine Penge fra sig, hvorpaa den ene satte ham en Stok for Brystet, som var forsynet med en omtrent et Qvarteer lang Pig, der, som en Kaarde, var skarp til begge Sider, medens den

anden rev hans Klæder op og fratog ham hans Tegnebog og hvad han ellers havde hos sig, som alt blev modtaget af Qvindemennesket, der, ved at gjemme Pengene, røbede, at hun rimelig var et forklædt Mandfolk, siden hun under Skjørterne var iført gule Skindbuxer og Støvler. Førend de lode ham gaae, tvang de ham endnu til med oprakte Fingre at sværge, at han ikke vilde angive det passerede for nogen, førend han var kommen 2 Mile fra Stedet; en Eed, den Overfaldte var enfoldig eller frygtsom nok til at holde, indtil han kom til Skjødstrup, 2 Mile her fra Byen. — I Grenaae er Natten til den 4de d. M. ved Indbrud gjort et betydeligt Tyverie; et endnu betydeligere skeedte for kort siden hos Amtsforvalteren i Skanderborg; ogsaa i Hvirring Præstegaard ved Horsens gjordtes forleden Nat Indbrud; men her maatte Spitsbubene lade sig nøie med nogle faa Tavlepenge. — Disse og saa mange flere Overfald og dristige Tyverier her i Landet, som man idelig læser Beretninger om, ere et sørgeligt Beviis paa den Fare, hvori den borgerlige Tryghed svæver. Denne vil og maae daglig tabe sig, og hverken Lovene eller Justitsbetjentenes Bestræbelser skulde være istand, tilstrækkelig at værne derom, dersom ikke Kjøbstæd- og Landbeboerne selv forenede og alvorligen ville række Haanden til at sikre egen og Medborgeres Eiendom; men hvilket kun da kan opnaaes, naar de mange Landstrygere, der deels som Betlere, deels under det milde Navn af reisende Folk, oversvømme Landet, ingensteds fandt Tilhold eller Opholdssted, og enhver var retsindig nok til aldrig, af ussel Fordeel forledet, at indlade sig i Handel med dem, hvorved Afsætning af Tyvekoster lettes dem, de selv styrkes i deres slette Vandel, og Opdagelse af Tyverier gjøres vanskelig og oftest ganske umuelig. — Det hedder med Rette, Hæleren er saa god, og vist nok værre, end Stjeleren; men den der kjøber af Personer, om hvis lovlige Adkomst til det han sælger, man ikke allene ikke er overbeviist, men endog kan have grundet Mistanke imod, sætter sig selv i Klasse med Tyvshælere og er sine Medborgeres Fiende.

(Af Aarhuus Avis.)

Den kongelige Vand-Commission i Kjøbenhavn, der fra 1ste Octbr. 1812, ifølge Forord. af 21de April s. A., har overtaget Bestyrelsen og

Udførelsen af alt, hvad der henhører til Kjøbenhavns Vandvæsens bedre Indretning, har tilstillet Cancelliet, for at vorde Hs. Majestæt allerunderdanigst forelagt, en Udsigt over Vandvæsenets Tilstand ved Udgangen af Aaret 1813. Denne Beretning indeholder først Fortegnelse af de Søer, der ere overladte Hovedstaden for derfra at forsynes med Vand, tilligemed de mellem dem værende Aaer og Vandledninger, ledsaget af en Forklaring over den Tilstand, hvori de have modtaget alt dette, nemlig: a) Tibberupmose, er overalt tilgroet og holder derfor kun lidet Vand; herfra ledes Vandet til b) Langvadsdams- eller Damhuus-Søen, der ogsaa er meget tilgroet og trænger til en Hovedreparation; Vandet fra denne Søe ledes til Peblinge-Søen; c) Utterslevmose meget tilgroet, men i Samme skjæres nu Tørv for Stadens Regning; dens Vand ledes til Damhuussøen; d) Nørsøe eller Lersøe, aldeles tilgroet og har slet intet Vandhold; e) Peblinge og Sortedamssøe vare i 1812 godt rensede for den voxende Grøde. I disse Søer ere indrettede trende Indløbskister, fra hvilke Vandet ved 14 Hovedrender ledes til Staden. Foruden disse 5 til Stadens Forsyning med Pompevand bestemte Søer, haves trende, fra hvilke Springvandet indledes, nemlig: f) Huulsøe, meget liden, men vandig; Vandet ledes fra samme til g) Gjentoftesøe, der er Hovedbeholdningen for Springvandet; dens Vand ledes til h) Emdrupsøe, i hvilken er en Indløbskiste, hvorfra 5 Springvandrender gaae til Staden. Denne Søe haver et Overfald, hvorigjennem dens overflødige Vand ledes til og igjennem Leersøen. Endelig maa endnu i) St. Jørgenssøe regnes iblandt Hovedstadens Søer, uagtet den endnu ikkun anvendes til Vesterbroes Forsyning med Vand. — Disse Søer kaldes Vandvæsenets Udenværker; under Indenværkerne forstaaes alt hvad der hører til at lede Vandet til og omkring i Staden. Hertil regnes 1) Fire Indløbskister, hvor Hovedrenderne udgaae fra Søerne; 2) trende Samlingskister, hvorfra Hovedrender fordeles i Staden; 3) 55 Hanekister, i hvilke der paa Hovedrenderne ere anbragte Metalhaner; 4) 5 Udskyldningskister, hvorved Hovedrenderne renses; 5) 53 offentlige Pumper, og 6) alle fra Søerne til Staden indlagte Hovedrender, samt Birenderne

til de offentlige Opstandere. — Tilstanden hvori og Tiden hvorpaa alle disse Værker, som foranmeldt, af Commissionen overtoges, var ikke ønskeligt; især vare Udenvarkerne i en betænkelig Forfatning. Commissionen lagde derfor en almindelig Plan til Vandvæsenets Forbedring, hvis væsentlige Indhold er følgende: Vandledningen fra Tibberupmose og dertil stødende fra Islemark skal sættes i forsvarlig Stand. Langvadsdamssøe med tilhørende Vandledninger indrettes til Hovedsøe og vestre Vandledning til Peblinge- og Sortedamssøe. Utterslevmose, der med Tiden kan bringes til betydelige Vandhold, og Leersøen med tilhørende Vandledninger indrettes til Hovedsøer og østre Vandledning til Peblings- og Sortedamssøe, hvilke sidste med deres Vandledninger skulle forsynes med behørig Dossering for at kunne holde et større Vandforraad. Huulsøen med Vandledning skal bringes i god Stand; Dosseringen om Gjentofte Søe forbedres, og denne Søe i det hele tilligemed dens Vandledning til Emdrup Søe, bringes i fuldkommen Stand. Grændsen og Dosseringen om Emdrup skal indrettes tilbørlig, og dens Overfald og Vandledning til Leersøen sættes i passende Stand. Grændserne for alle Vandvæsenets Eiendomme skulle, for saavidt det ikke alt er skeet, bestemmes og udmærkes ved Grøfter og Skjælpæle, og de endnu manglende Kaarter og Beskrivelser herover anskaffes. Alle Sluser, Stigbord og Vandafledninngs Indretninger skulle forbedres, og sættes i forsvarlig Stand. Paa passende Steder skulle Mærker anbringes for at vise Vandhold og Flodemaal. Stigbord og Sluser skulle aabnes og lukkes efter bestemte Regler. Arbeidet ved Indenværkerne skal strax og uafbrudt udføres af Vandmesterne og deres Folk; Arbeidet ved Udenværkerne af Dagleiere, begge Dele, naar behøves under en Vand-Inspecteurs Tilsyn. — I Overeensstemmelse med denne Plan bleve følgende Arbeider foretagne i Aaret 1813. Dosseringen om Peblinge- og Sortedamssøen blev istandsat, Søerne betydelig rensede, og Grændserne mellem dem og de tilstødende Jorder bestemte. Vandledningerne til Peblingesøen bleve istandsatte og paa passende Steder forsynede med Render og Klepsluser, for at aflede og i Vandledningen indsamle det rene Vand som findes paa Markerne. Dosseringen ved Gjentofte

Søe blev deels istandsat deels opført, Slusen ved samme repareret, ligesom og Overfaldet ved Emdrup Søe fik en betydelig Reparation. Til Indenværkernes Vedligeholdelse blev, i de 5 Springvands-Districter, nedlagt 1093½ Alen nye Render. Som nye Anlæg, til Forening mellem Hovedrenderne, til Afledningsrender og til en offentlig Post ere anbragte 101 Alen nye Rendetræer. Forsøg er gjort med at nedlægge 160½ Alen her forfærdigede Leerrør. I Staden er anlagt en Udskyllings- og 2 Havnekister, og ved Lundehuset 3 Havnekister. Endelig er anbragt en ny Afledningsrende af Planker ved Stadsgraven og opført de fornødne Aflukker paa flere Steder.

(Fortsættes.)

———

Kiøbenhavns Børs den 11 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 598, *a vista* 608. Amsterdam 2 M. 559. London 2 M. 23⅞ Rbdl., *a vista* . . Spec. 605. — Specier solgtes til 36¾ a 36½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 68⅞ a 69 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60¾ a 60½.

Blandede Efterretninger.

Paris, d. 28de Marts (Fortsættelse). En Deel af Pariserne anseer det nu for en Lykke, at den Kongelige Regjering er ophørt. Men det forstaaer sig, det er dem nu ogsaa tilladt, at holde aaben Bod om Søndagen, og besøge paa visse Høitidsdage, saasom Paaskedagen, Skuespilhuset; selv Trykkefriheden er igjen indført, hvoraf imidlertid neppe nogen vil gjøre Brug til at skrive om visse Ting. Det vrimler her nu af Officierer. Soldaternes Stemning er naturligviis gunstig for Bonaparte. Man kan ogsaa let tænke sig, at de bevogte ham vel. De fleste af dem, der ere komne med ham fra Øen Elba, see sortebrune ud. — Der tales allerede om Maiforsamlingen, hvorved alle Valgcollegier i Frankrig skulle forsamles; de Deputeredes Tal vil beløbe sig til 50,000. En saadan Forsamling af Deputerede har vel endnu aldrig fundet Sted. — Den 29de Marts. Hvad Bonaparte har i Sinde er endnu ikke let at indsee. Hans Svar paa Dicasterierne ere ganske republicanske, og Republicanismus synes nu igjen Regjeringens Aand. Om det skal være et Blændværk eller virkelig Alvor, maa Tiden lære. Næsten altid anføres Folkets Valg som den eneste gyldige Grund ved Regenters Indsættelse; men man mærker her let Hensigten. Hvad der ikke vel lader sig forene med Republicanismen er den Omstændighed, at de offentlige Taler og Skrifter ere forfattede i den meest krybende Tone, og fulde af overdrevne Smigrerier for B. og den uretfærdigste Dadel over Bourbonnerne. Af meget er det nu klart, at Marschallerne længe i Forveien have været underrettede om den paafulgte Revolution og derfor tilstrækkeligen kunde forberede den. Ved deres Foranstaltninger skulle adskillige betydelige Troppecorps være blevne forlagte fra Antibes til Paris, for saaledes at spilles B. i Hænderne. Selv Marschal Soult, den daværende Krigsminister, skal have været i Forstaaelse med B. Marschal Ney skal allerede i forrige Aar have faaet i Fontainebleau sine Instructioner; netop han har meest svigtet Kongen, thi paa ham byggede Monarken især; han skal endog have villet udnævne ham til Connetable af Frankrig. — Følgende Træk kan tjene til Beviis paa den besynderlige Fanatismus, der nu hersker i Frankrig. I Gaar bleve to Forbrydere henrettede; den ene var den berygtede Daurun, sin Broders og Tantes Morder, den anden, en 24 Aar gammel Svend, der havde skudt efter en Pige, for at bemægtige sig hendes Penge. Da den sidste besteg Skaffottet, og skiltes fra den Geistlige, der havde ledsaget ham til Retterstedet, pegede han paa hiin og raabte: Keiseren leve! Ned med Klerkene! — Med Pressefriheden synes det at være virkelig Alvor; maaskee ville vi nu ogsaa snart igjen faae at see de republicanske Grundsætninger (det forstaaer sig de franske) i Skrifter. Den allerstørste Særhed vilde det være at see B. som Keiser i Spidsen for et Slags Republik i Frankrig. Dog kommer det her, som ved Theaterstykker, meest an paa Knudens Opløsning. En fattig Forfatter har troet at gjøre en, efter Omstændigheder god Speculation, ved at udgive et Modstykke til Chateaubriands bekjendte Skrift, Des Bourbons et de Bonaparte, under Titel af De Napoléon et de Bourbons. (Morgenblatt.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Berlin, den 4de Juli. Ved en den 30te Juni fra Weissenburg, Hs. Majestæt Kongens Hovedqvarteer, afferdiget og igaar, den 3die d. om Aftenen Kl. 8, hertil ankommen Courcer erfare vi, at de tre Monarkers Hovedqvarteer endnu samme Dag skulde forlægges til Hagenau. Et af General Rapp fra Strasburg foretaget Angreb var bleven slaaet tilbage med Tab. Feltmarschal Wrede er den 29de Juni rykket ind i Nancy. Feltmarschal Fyrst Blücher var den 26de i Noyon, 13 Mile eller tre Dagsmarscher fra Paris, hvor han ventede at indtræffe den 29de. St. Quentin var bleven forladt af Fienderne, og umiddelbart derpaa besat af os. Cambray er taget af Engellænderne. De fra Paris af den for nærværende Tid der nedsatte provisoriske Regjering til de tre Monarker affendte Deputerede have, da deres Forlangende angaaende en Vaabenstilstand ikke kunde blive antaget, foreløbig maattet begive sig til Rheims, for der at oppebie det Nærmere.

Haag, den 4de Juli. Vi have her modtaget følgende Udtog af en Beretning fra Lord Wellington: "Den 26de om Eftermiddagen lod jeg Peronne angribe af den første engelske Brigade under General Maitland. Tropperne toge med ringe Tab Hornværket, hvorved Forstaden dækkes paa venstre Bred af Somme. Umiddelbart efter gav Staden sig. Garnisonen nedlægger Vaabnene, og gaaer hjem. Tropperne have ogsaa udmærket sig ved denne Leilighed. — Da jeg maatte opholde mig i Cateau, for at oppebie mine Pontons, og forat tage Cambray og Peronne, saa har Fyrst Blücher fortsat sin Marsch foran mig. Dog synes denne Adskillelse af begge Armeerne ikke at være farlig. Idag staaer et Corps i Cressy med Forposterne i Villers Cotterets ved La Ferte Milon. Et andet Corps er i Senlis, og General Bülows i Nærheden af Paris. Imorgen ville hans Forposter trænge frem til St. Denys og Gonesse. Armeen under min Befaling har sin høire Fløi i St. Just og den venstre i Taulle, hvor Compiegneveien forener sig med den Vei, der fører fra Roye til Paris. Reserven staaer i Roye. Imorgen agte vi at gaae frem til Oisefloden. — Ifølge alle hertil indløbne Beretninger havde de fiendtlige Corps, som havde samlet sig under Marschal Grouchy i Soissons, endnu ikke trukket sig tilbage til Paris. Fyrst Blüchers Tropper staae imellem denne Stad og omtalte fiendtlige Corps".

Rotterdam, den 4 Juli. Bonapartes Aftakkelse var et sandt Tordenslag for hans Fæstningscommandanter. De ere blevne ganske tvivlraadige, og have tabt Modet. Garnisonerne, som for det meste bestaae af Nationalgarder, have erfaret den franske Armees Nederlag, og man kan derfor ikke vente nogen alvorlig Modstand af dem. Man har stor Grund til at troe, at de andre Fæstninger ville følge Quesnoi's Exempel. — Blücher skal ved Soissons have afskaaret det franske Troppecorps under General Grouchy fra Paris. — Paa en Strækning af 20 Mile, hvor Slagene leveredes fra 15 til 18 Juni, skulle 60,000 Mennesker være blevne begravede.

Brüssel, den 2 Juli. Blandt den Mængde af modsigende Efterretninger, som siden i Gaar have været i Omløb her, anføre vi følgende som de troværdigste: Marschal Grouchy har efter sit Tilbagetog fra Namur til Givet samlet sin Armee og andre Tropper, som undkom fra det blodige Slag ved La belle Alliance. Med disse Stridskræfter, hvis Styrke det er vanskeligt at bestemme, har han taget Retningen til Paris, for at dække denne Hovedstad. Fyrst Blücher har med sin sædvanlige Topperhed angrebet og ganske slaaet Marschal Grouchy. Efter dette nye Nederlag skulle begge Kamrene have kaldet adskillige Medlemmer af det forrige lovgivende Corps til sig, og besluttet, at Ludvig den 18de igjen skal bestige sine Fædres Trone. Man tilføier, at Bonaparte derpaa har forladt Paris, for at indskibe sig i en Havn i Canalen. Hertugen af Wellington og Fyrst Blücher skulde i Dag rykke ind i Paris. — Valenciennes er tæt indsluttet, og vil blive bombarderet, hvis den vedbliver at forsvare sig. General Ney er dens Gouverneur. Alle Lilles Porte ere lukkede; kun Commandantens Fortrolige blive udladte. — Som man forsikkrer er en ny Tractat bleven sluttet, ifølge hvilken Ludvig den 18de under visse Betingelser og imod visse Afstaaelser, der skulle tjene til Garantie, igjen skal sættes paa den franske Trone.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 56.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 15 Juli 1815.

Om politiske Meninger.

Hvad en Forfatter engang sagde om det tydske Sprog, at det er noget, som Folk her til Lands fødes med, gjelder ogsaa om Politiken. Holberg, den store Menneskekjender, har i sin politiske Kandestøber viist os klarligen, at allerede i hans Tid, Mennesker, som neppe forstaae at omstøbe en Tinkande, troe sig istand til at omstøbe Stater. Bremenfeldernes Slægt er langt fra endnu ikke uddød; den tvertimod lever og blomstrer og udbreder sine Grene og Qviste i alle Stænder. Hvor er det Faarehoved eller den Dosmer, der ikke troer sig istand til at kunne dømme i politiske Sager? Hvor findes den Krostue eller det Drikkehuus, hvis Gjæster ikke ved et Kruus Øl eller Glas Punsch, vide at afsætte og indsætte Regenter, jage Armeer paa Flugten, irettesætte de største Hærførere og bedømme Cabinetternes hemmeligste Planer?

Hvor megen Aarsag man end har til at smile over denne latterlige Politiseringssyge, der i de fleste Lande og næsten i alle Tider har udmærket den store Hob, saa er det dog tillige saare naturligt, at ingen Gjenstand kan eller bør være af større Vigtighed for noget tænkende Menneske end netop Politiken; thi hvad staaer vel i en mere umiddelbar Forbindelse med Borgerens Vee og Vel, end netop Fædrenelandets Forhold til andre Stater? — Ingen god Borger kan være ligegyldig ved, hvorledes den store Statsmaskine i Europa styres; hvorledes dens indere Hjul og Drivefjer mere eller mindre virke til hans eget Fødelands Gavn eller Skade. — Men gives der noget, som det er vanskeligt, endog for den meest Sagkyndige, at dømme afgjørende om, saa er det Politiken. Hvilket uindviet Öie formaaer her vel at opdage de fine Traade, der sammenknytte Staternes forskjellige Tarv, eller at betegne Grændseskjellene imellem Moralens ubøjelige Strænghed og Politikens efter det Heles Interesse beregnede Klogskab? Ligesom Ægypterne havde en dobbelt Religion, saaledes have de fleste Stater i Almindelighed ogsaa en dobbelt Politik; den, som kun de indviede Præster kjende, og den, som egentlig er bestemt for hele Folket. Dette dobbelte Janusansigt skjemter med den store Hobs Troskyldighed og Nysgjerrighed.

Tilgiveligt er det, at Mængden af Mennesker helst taler og dømmer om det, den ikke forstaaer; men er den end i de fleste andre Tilfælde saare villig til at tilstaae sin Uvidenhed, saa er den det dog ikke i Henseende til Politiken. Hvo kan vel fortænke den store snaksomme Skare, der betragter Samtaler om Politik med samme Öjne, som den betragter Tobaksrøgen, Kortenspil ɔc., det vil sige, som et Arsenik mod Tiden, — at den helst snakker om en Gjenstand, hvor dens Phantasie og Nysgjerrighed har saa stort et Spillerum? Men hvor er Meningsfrihed vel nødvendigere og Overbærenhedsaand ønskeligere end netop i Politiken? Desuden lader Almeenaand sig ikke tænke hos et Folk, som et interesserer sig, det være nu paa en klog eller taa-

dig Maade, for det, som staaer i saa nøje Forbindelse med dets eget Tarv. Men det gaaer med den politiske Meningsfrihed, som med den religiøse: saalænge den udmærker sig ved Overbærenhedsaand, er den prisværdig; men udarter den til Fanatisme, saa er den afskyelig. Den politiske Fanatisme skaaner, ligesom den religiøse, hverken Ven eller Frænde, hverken Oldingens Erfaring eller den Sagkyndiges Indsigter. Blod er dens Løsen og Ødelæggelse dens Attraa. Den er blind og døv for enhver Modgrund, og gjør af en Myg en Elephant, naar det gjelder om, at tilregne det Partie, den holder med, en Fordeel, ligesom den nægter de meest aabenbare Sandheder, naar de synes at stride mod dens System.

Hvilken tænkende Mand vilde altsaa beskjæmme sig ved politisk Fanatisme, der i Grunden aldrig leder til noget andet Maal, end til at forbittre Gemytterne, uden at kaste et eneste Solgran i den politiske Modvægt? Kan Tabet af et Feldtslag gjenoprettes, indtagne Fæstninger gjenerobres, omstyrtede Troner gjenopreises ved en politisk Tobaksdiscours, om den end var nok saa varm? Hvorfor da ivre sig saa meget i Ting, hvor man aldrig spørger os til Raads, bekymrer sig saa lidet om vor enslige Mening og agter aldeles ikke paa vort Skraal? — Forandrer en eneste Skildvagt i Armeen sin Post, fordi Hr. N. og ti af hans Colleger ligesom hans Barberer og hans Gaardskarl ere af den Mening, at det burde være saa? — O, hvor maa de Store ikke i deres Hjerte lee, naar de see de Smaae gjøre sig saa latterlige!

(Indsendt.)

I nogle Numere af den fyenske (eversenske) Avis *) har Hr. Landsdommer og Herredsfoged Dr. G. L. Baden fremsat saavel sine Grunde til at undslaae sig for at deeltage i det litteraire Selskab, man i Fyen arbeider paa at oprette, som ogsaa Grundene til den Mening, han yttrer, at et saadant Selskab i Fyen vil være overflødigt og frugtesløst. Om den sidste Punkt være det en i den lærde Verden aldeles ubekjendt ung Mand, der i Øvrigt ingenlunde miskjender den fortjente Videnskabsmands Frimodighed og Moderation, tilladt at meddele nogle Bemærkninger og Oplysninger, hvilket han saa meget desto trøstigere vover, som hans private Stilling har gjort ham temmeligt nøje bekjendt saavel med Oprindelsen til den Plan at stifte det omtalte Selskab, som med dens videre Udvikling og de første Skridt til dens Realisation.

*) Hvorfra det er aftrykt i Kjøbenhavns Skilderie No. 44, 52, 53.

Det Første og Eneste, jeg troer det nødvendigt at gjøre den kyndige Læser opmærksom paa, er, at Stifternes Hensigt var, at oprette et et Videnskabers-Selskab, men et videnskabeligt Selskab, det er: ei et Samfund der vil arbejde paa at hæve den menneskelige Viden til et højere Trin end det, hvorpaa den staaer hos Pluraliteten af Tidens Lærde; men et Samfund, hvis Øjemed er, at udbrede Videnskaberne i en anviist Kreds, og at sørge for, at Tidsalderens Fremskridt ogsaa kommer dens Medlemmer til Gode. Til Hint udfordres grundig Lærdom, og det vilde maaskee have seet ud som Ubeskedenhed, om nogle Videnskabsvenner i en afsides liggende Provinds havde anmeldt sig selv som dens Besiddere; til Dette behøves Videnskabelighed, og den kan vel Enhver uden Arrogance tiltroe sig, der i sig føler Sands for Aandsudvikling, og Lyst og Mod til at fremme samme i sin Kreds. Et videnskabeligt Samfunds Nytte og Nødvendighed har Hr. Doctoren selv bedst viist, i det han særdeles rigtigt dokumenterer, at Embedsmanden, især den geistlige, kun har saare liden Tid tilovers til at beskjæftige sig med Videnskaberne. Af Erfaring er det vel ogsaa de Fleste bekjendt, hvor megen Fare Embedsmanden staaer for, naar han i kortere eller længere Tid forgjeves har anstrængt sig for at ville tjene baade Gud og Mammon, endeligen træt og sløvet ganske at opgive Videnskaberne, og være glad, om han kan forene en nøjagtig mechanisk Embedsførelse med den nødvendige Omsorg for sit Huusvæsens Tarv. Under disse Omstændigheder maa ethvert Middel, der kan virke kraftigt mod den aandelige Søvn, holde de Vaagne muntre og vække de Slumrende, være Humaniteteens og Kulturens Venner velkomment; og en Forening af Mænd, der ere sikkre paa hverandre

dres Iver for at fremme Kundskab og Tænkning hos sig selv og i deres Omgivelser, maa visseligen kunne udrette Noget, om ei Meget.

Hvad Maaden angaaer, hvorpaa det fyenske Selskab har begyndt at organisere sig, da er det sikkert langt hensigtsmæssigere, saaledes som det er skeet, at de allerede sammentraadte Medlemmer efter fælleds Overlæg indbyde de Mænd, de kjende som villige og duelige til at virke for Selskabets Øjemed, og hvis Grundsætninger og Characteer de kunne vente at ville harmonere med den alt bestaaende Stammes; end enten, som ved de indførte Konventer, at samle en heel Stand, hvorved man vel faaer et stort Legeme, men snart savner Aanden, fordi Mange ere kaldte, men Faa udvalgte; eller efter Hr. Doctorens Forslag, at indbyde alle dem, der følte Kald og Lyst, til at melde sig selv, hvorved man da, formedelst Nogles falske Undseelse og Andres utidige Selvtillid, rimeligen vilde faae en Slump Folk samlede, der aldeles ikke passede for hverandre, og med hvilke, som et Heelt, aldeles Intet var at udrette. Exempler, der bestyrke denne Sætning, mangle ei, end ikke i Fyen.

Endnu tilføjes, at man med Bestemthed kan forsikkre, at hvis der, som Hr. Dr. Baden synes at pege paa, i eller udenfor Aviserne er brammet med et Videnskabers-Selskabs Stiftelse, da er det visseligen et Selskabets første Ophavsmænds Skyld.

Saa meget har Indsenderen troet at burde sige, for om muligt at stemme det videnskabelige Publikum til en fordeelagtigere Dom om hine Mænd og deres Idee, end det efter Doctor Badens Fremstilling af Sagens Skyggeside maatte være tilbøjeligt til at fælde.

Kjøbenhavn, d. 12 Juli 1815.

X. A.

(Indsendt.)

Den i Kjøbenhavns Skilderie No. 54 omspurgte Yttring af Linnée findes i Zoegas Levnet, Minerva for Maj 1789, S. 175 i Noten.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kgl. Danske Cancellie er, under den 4de Juli d. A., udfærdiget en Placat, angaaende Omgangsmaaden med Haandværkslaugenes Svendestykkers Bedømmelse i og udenfor Kjøbenhavn, m. v., af følgende Indhold: "Det har behaget Hs. Majestæt Kongen under 23de f. M. allernaadigst at resolvere: 1) at Placaten af 26de Maj 1812, indeholdende nærmere Bestemmelser, vedkommende Haandværkslaugene i Kjøbenhavn, §. 8 skal udvides til samtlige Kjøbstæder, der have Haandværkslauge; dog saaledes, at den i bemeldte §. ommeldte Commission i disse Stæder skal bestaae af en Magistratsperson, vedkommende Oldermand og tvende andre Haandværksmestere, hvilke Magistraten udnævner; 2) at Commissionen ogsaa i Kjøbenhavn skal bestaae af et saadant Personale, naar der er Spørgsmaal om et Svendestykke, i hvis Bedømmelse det Kongelige Academie for de skjønne Kunster, ifølge Rescriptet til Kjøbenhavns Magistrat af 27de April 1813, er befriet for at tage Deel; 3) at naar nogen paa et Sted, hvor intet Laug er, vil indskrives som Svend i et andet Steds Laug, bør Svendestykket underkastes Prøvelse af en Commission, bestaaende af en Magistratsperson og to eller tre af Magistraten udnævnte Mestere i det Haandværk, hvorom der er Spørgsmaal, eller andre kyndige Mænd, hvorefter det med Attest fra Øvrigheden skal bevises, at Prøven af denne Commission er erkjendt gyldig, for hvilken Attest der tilstaaes Øvrigheden en Betaling af 32 Rigsbankskilling S. V., samt 4) at det i alle Tilfælde skal være deres Pligt, som skulle bedømme et Mester- eller Svende-Stykke, at træffe hensigtsmæssige Foranstaltninger, for at forsikkre sig om, at den Paagjeldende selv, uden Hjelp, udfører sit Prøvestykke."

(Slutningen af den, af den Kgl. Vand-Commission i Kjøbenhavn, Cancelliet tilstillede Udsigt over Vandvæsenets Tilstand ved Udgangen af Aaret 1813; see forr. No.)

I Henseende til Vandvæsenets Indtægter og Udgifter fra 1ste Octbr. 1812 til Udgangen af Aaret 1813 har Commissionen oplyst følgende. Den inden Sammes Bestyrelse opsamlede Capital udgjorde 3387 Rbdlr. 5 Mk. 13½ ß., men heraf

vare de 3380 Rbdlr. anbragte i offentlige Papirer, og der havdes heraf altsaa til Disposition ikkun 7 Rbdlr. 5 Mk. 13¼ ß. N.V.; af de ophævede Vandcompagnier blev kun afleveret 27 Rbd. 2 Mk. 12⅔ ß.; ved privat Credit maatte forskaffes et Laan af 2500 Rbd. N.V.; af den paalignede Vandskat indkom 54,911 Rbd.; tilfældige Indtægter udgjorde 6,831 Rbd.; af den kongelige Kasse laantes 25,000 Rbd. Den hele til Disposition værende Indtægt var altsaa 89,277 Rbdlr. 2 Mk. 9⅞ ß. N.V., hvortil endnu regnes 16,911 Rbdlr. N.V., der ved Aarets Udgang stod tilbage af Vandskatten, samt hvad der kan ventes erlagt for Hs. Majestæts egne, og andre offentlige, for den ordinaire Vandafgift fritagne Bygninger, angaaende hvilken Gjenstand Cancelliet staaer i Brevvexling med det kongelige Rentekammer. — Af ovenmeldte Indtægter er til de anførte Forbedringer, til Lønninger og Pensioner, og til Afbetaling af de anførte Laan i alt udgivet 84,072 Rbdlr. N.V., saa at den contante Beholdning, ved Aarets Udgang, var 5205 Rbdlr. 2 Mk. 9⅞ ß. N.V., hvoraf 4510 Rbdlr. stode i Rigsbanken, og det øvrige havdes i Kassen til løbende Udgifter. (Coll. Tid.)

Tirsdagen den 11te Juli, om Morgenen, er i en Grøft ved Roeskilde Landevei, imellem Halvmilepælen og det i Nærheden af samme værende Remisehuus, fundet en dødliggende Mandsperson, iklædt en bruun Klædes Kjole med gule Metalknapper, en guulstribet Piqvets Vest med blaae Blomster, et Par graae Klædes Pantalons, en Hørlærreds Skjorte, og om Halsen et blaat Tørklæde med hvide Prikker, samt Støvler paa Benene; ved Siden af ham befandtes en Spaanhat, alt uden Mærke. Hvo der om denne Person, som om Eftermiddagen den 10de d. er bleven seet i Damhuset, kan give nogen Oplysning, anmodes at melde sig for Justitsraad og Birkedommer Bang, i St. Gjertrudstrædet No. 152.

Maribo, den 10de Juli. Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, vare Priserne paa Korn og Fødevarer samt Creaturer, i afvigte Juni Maaned følgende: Hvede 22 Rbdlr. 3 Mk. Tønden, Rug 15 Rbd., Byg 8 Rbd. 24 ß., Havre 5 Rbd., graae Ærter 10 Rbd. 2 Mk., hvide Ærter 10 Rbd. 2 Mk., Vikker 8 Rbdlr. Tdn., røget Flesk 4 Mk. Pundet, fersk Flesk 56 ß., Kjød 32 ß., Smør 80 ß., Ost 24 ß., Talg 6 Mk. Pd., et Slagteнød 90 a 100 Rbdlr., et Faar 10 Rbd., et Sviin 60 Rbdlr. — Alt i Rbp. N.V.

(Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 14 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 598, a vista 608. Amsterdam 2 M. 558. London 2 M. 22⅛ Rbdl., a vista . . Spec. 605. — Species solgtes til 36½ a 36¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 68½ a 69 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60¼ a 60½.

Blandede Efterretninger.

I den norske Rigstidende læses følgende: "Indsendt. Anmelderen antager, at det interesserer Mange at vide, hvor Professoren i Botaniken ved det Norske Universitet, Christen Smith, har været i sidste Aar og nu er, og han veed med Vished, at han har mange Venner og Bekjendtere, og derfor har han den Fornøielse at meddele Følgende: I Juli Maaned 1814 gik han til Søes til England; Reisen var langvarig; endelig kom han did, og reiste omkring i England, Scotland og Irland indtil sidst i Januar 1815. — Ved hans første Ankomst besøgte han først Haugerne i Kew, Hammersmith o. fl. St., hvor de viste ham megen Forekommenhed, og forsynede ham med en Mængde Adresser, der bleve af Vigtighed for ham; derefter reiste han til Edinburg, hvorfra han vandrede ud til de Scotske Fjelde, i hvilke han botaniserede i 5 Uger, indtil Sneen drev ham ned. Derefter tilbragte han 1 Maaned med botaniske Undersøgelser i Lavlandene, og vandrede derpaa ned langs med Vestkysten af England over Bjergene i Nord-Wales, til Dublin, botaniserede nogen Tid i Irland, vendte tilbage til Englands vestlige Deel og til London. Paa denne Reise var han saa heldig, at han stiftede Forbindelser i botanisk Henseende med alle botaniske Hauger af nogen Værd i hele Landet, og modtog deres Forsikring om, at de vilde gjøre Bistand til den nyligen anlagte botaniske Hauge i Norge. De mærkelig-

ste Hauger, han besøgte, vare Edingburgs, hvilken var temmelig indskrænket; en privat Mands, i Nærheden af Glascow, som var meget vakker; i Liverpool var en i flere Henseender uforlignelig Hauge, der er opstaaen ved Subscription, og har at fremvise særdeles elegante Drivhuse, fyldte med de frodigst voxende Planter, man vil see; — i Dublin fandt han 2 Hauger; den ene, tilhørende et Selskab, er af megen Omfang (har alene 5 store Qvarterer til de oekonomiske Planter, og en aarlig Indtægt af 1500 L.); den anden, tilhørende Universitetet, er anlagt i en simpel, men overmaade hensigtsmæssig Smag; den bestyres af en Mr. Mackay, som den indenlandske Botanik skylder meget. — Haugen i Hammersmith er i Tiltagende, men den i Kew derimod ikke. Haugen i Oxford er ikke af stor Værd; og den i Cambridge har tabt Meget ved en virksom Mands Død. For at komme i nyttig Forbindelse med disse Hauger, maa Haugen i Norge stræbe efter at skaffe sig Forraad af Norske Alpeplanter, for at kunne ombytte disse med andre Væxter i de Engelske Hauger. — I det Smith saaledes henvendte sin Opmærksomhed paa botaniske Anlæg, gav han og Agt paa Botanikens oekonomiske Deel, for af Planternes Cultur at abstrahere hvad der kan være anvendeligt for Norge. — Efter hans Jagttagelser indskrænker Dyrkningen af Foderurter sig i England for det Meste til Klever (Trifolium) og Ray Græs (Lolium perenne, vedvarende Ceenbælg.) Timothy-Græs, som med saa megen Nytte dyrkes paa flere Steder her i Landet, kjendes i England ikke mere end af Navn og nogle smaae Forsøg. — Hertugen af Bedford har ladet anstille en Deel Forsøg med forskjellige Græsarter, efter en meget interessant Plan, og ved en simpel chemisk Operation søgt at bestemme Mængden af de nærende Dele for enhver Græsart især. Forsøgene ere indførte i Davys agricultural chemistry, og have givet mere Værd til dette Verk, end det ellers vilde have havt. Disse ligesaa interessante som nyttige Forsøg, om hvilke Dele i Jorden og Luften der egentligen ere visse Planters nærende Dele, ville om et Aars Tid blive anstillede i Norge. — Smith har, efter Anmodning af en Mand og paa hans Bekostning sendt hjem endeel Frøsorter af Foderurter, hvilke ere blevne udsaaede paa Toien. Hensigten dermed

er at skaffe Forraad, efter nogle Aars Forløb, af Frøe af saadanne Foderurter, som med Fordeel kunde dyrkes i Norge. I hvor nødvendigt det er, at faae Græsfrøe for taalelig Priis i Norge, sees bedst, naar man betragter Ækrene paa mange Steder, hvilke enten aldeles ikke ere bevoxede med Græs, eller med saadanne Sorter, som Creaturene ei æde. Ofte er det Skiødesløshed, som er Aarsag i, at Ækrene ere saa slette, hvilken undskyldes med, at enten have de ikke havt Græsfrøe at saae i Jorden — men har enhver Mand ikke Hømoe? og kunde han ikke, naar han vilde uleilige sig, skille den bedre Sort deraf fra den slettere, og saae hiin? — eller de have ikke havt Gjødsel til den Jord, som er bleven udlagt; men skulde det vel behøves at gjødske til Græsfrøe? og er ikke noget godt Græs og Høe bedre end Intet? — Efter de Jagttagelser, som Smith har gjort i England, anbefaler han til Dyrkning især Høi-Svingel, (Festuca elatior) og Eng-Svingel, (Festuca pratensis) Vellugtende Hestefryd (Holius odoratus) Eng Rævehale (Alopecurus pratensis) Almindelig Nøgle-Ax (Dactylis glomerata) og et Par Andre. — Paa nogle Steder i England dyrkes med Nytte Kryb-Hvene (Agrostis stolonifera v. pyramidalis, (Krybhvin). — I Tydskland gjør man meget Væsen af To-aarig Vikke (Vicia biennis) og af Bastard Haarknop (Poterium hybridum); men, om de ere saa fordeelagtige at dyrke, som der fortælles, kan endnu ei bestemmes. — Hertugen af Bedford har ogsaa gjort Forsøg med at bestemme den bedste Tid til at slaae visse Græsarter, naar deraf skal faaes det bedste Høe, og erfaret, at Blomstrings-Tiden er i Almindelighed den bedste; men at herfra bør gjøres Undtagelser, f. Ex. Timothy bør blive staaende, indtil Frøet modnes, da antager han, at det har de meest nærende Egenskaber. Flere Forsøg bør anstilles. — Af nye anpriisede Haugeurter ere i England ikke mange, som med Fordeel kunde dyrkes i Norge. Professor Smith har til en Prøvedyrkning sendt Frøe af den meget tidlige Caps Blomkaal, de overordentlig frugtbare Prindsesse-Stangbønner med særdeles lange Bælge, og Krybbønner af samme Sort. — Strand-Kaal, (Crambe maritima) har man i de sildigere Aar begyndt at dyrke i England med megen Fordeel og

især at drive om Vinteren. Det Sidste skeer, ved at bedække dem imod den Tid, Frosten indfinder sig, med et Lag af frisk Hestemøg, saa at de ei fryse. De give da om Vinteren og Vaaren tykke Skud, som kunne bruges ligesom Asparges. — Foruden disse Frøsorter, som til Prøve ere saaede paa Toien, har Smith ogsaa sendt en Afart af Mais, Tyrkisk Hvede (Zea Mays), som har hjemme i det kolde Nordamerica, og som han formoder kan dyrkes i Norge. — Nogle Korn til Prøve ere saaede. — Foruden disse oekonomiske Frøsorter har Prof. Smith ogsaa sendt en stor Mængde Frøsorter, som for den videnskabelige Botaniker og følgelig for den botaniske Hauge ere af megen Vigtighed. Han har faaet Endeel til Foræring af Haugen i Edingburg, og har kjøbt endeel meget skjønne og sjeldne Sorter for en af Universitets-Cassen dertil udbetalt Sum; og saaledes hjemsendt til Haugen i Norge over 600 Arter, hvoriblandt findes mange af de skjønne Slægter: Geranium, Erica, Protea, Diosma, Banksia, Cistus, Kalmia, Ledum, o. f. — Han havde bestemt sig til at reise til Paris, for at studere de udmærkede Samlinger dersteds; men de politiske Uroligheder nødte ham til at opsætte denne Reise. I Selskab med den lærde og bekjendte Geognostiker v. Buch afreiste han fra Plymouth i April, for at foretage naturvidenskabelige Undersøgelser paa de Canariske Øer.

Hertugen Arthur Wellington er født d. 1 Maj 1769 i Dangen Castle i Grevskabet Meath. Han er den tredie, og eneste levende Søn af Garret, Greve af Mornington. Han nød sin første Opdragelse i Eton, hvorfra han blev sendt til Militairacademiet i Angers i Frankrig. Efterat have opholdt sig der nogle Aar, tog han Tjeneste ved Armeen, og avancerede meget hurtigen; allerede 1794 var Arthur Wellesley Oberstlieutenant i det 33de Regiment, og anførte, under Grev Moiras mærkværdige Tilbagetog igjennem Flandern, en Brigade Fodfolk. Efter hans Tilbagekomst fra Fastlandet fulgte han med sit Regiment til Indien. — Mærkværdigt er det, at ligesom Blücher er dannet i den gamle Skole, under Frederik den Store, saaledes er Wellington dannet i den ny; og ligesom den første beviser, at Alderen ikke altid er nødvendig, hvor Geniet findes; saaledes beviser igjen den sidste, at endog en høi Alder ikke kan udslukke Ilden i den sande Helts Bryst. Blücher er over 30 Aar ældre end Wellington.

(Af Lübecker Av.)

I Slaget ved Ligny blev den sølvgraa Olding F. Marschal Blücher reddet paa en høist mærkelig Maade. Et Cavallerieangreb, som han selv anførte, mislykkedes. Medens det fiendtlige Cavallerie forfulgte hans Tropper med stor Hurtighed, rammedes hans Hest af en Kugle. Af Smerte gjorde den usædvanlig stærke Spring, indtil den med eet styrtede død til Jorden. Feldtmarschallen laae, bedøvet af det voldsomme Fald, under den døde Hest. De fiendtlige Cuirasserer fortsatte deres Forfølgelse. De Allieredes sidste Rytter var allerede forbi ham. Ikkun Adjutanten var endnu hos ham. Denne, som var sprunget af Hesten, stod hos ham, fast besluttet, at ville dele Skjebne med sin værdige Hærfører. Fienderne ilede i Hu og Hast forbi, uden at blive Feldtmarschallen vaer, og det samme gjorde de, da de bleve tilbagedrevne af de Allierede. Først da trak man ham med Møje frem, og han besteg igjen paa Stedet en Dragonhest.

Da efter Slaget ved Belle-Alliance de allierede Hærers Feldtherrer bleve underrettede af de franske Generaler om Bonapartes Aftakkelse, og en Vaabenstilstand begjertes af dem, befandt Keiser Franz sig just tilligemed Keiser Alexander i Manheim. Han erklærede strax den russiske Monark, at denne Begivenhed ikke skulde frembringe mindste Forandring i hans Sindelav, men at han, sine indgangne Forpligtelser tro, vilde fortsætte Krigen. Hans Dattersøn maatte prise sig lykkelig, at være Hertug af Parma, og mere skulde han aldrig blive. Frankrig maatte sættes ud af Stand, atter nogensinde at true eller forstyrre Europas Rolighed.

Bonaparte vilde d. 28 f. M. atter bemestre sig Herredømmet i Paris, men fandt kun faa Tilhængere, og paa Fouchées Trudsel: at han vilde sætte en Mill. Fr. paa hans Hoved, dersom han ikke ufortøvet forlod Hovedstaden, begav han sig derpaa til Malmaison.

(Af der Freimüthige.)

I Wien fæstes ingen Tjenestepige paa længer Tid end 14 Dage; men desuagtet findes der mange Hundrede af dem, som have tjent 10, 20, 40

Aar paa eet Sted. I det Hele viser det qvindelige Tjenestetyende i Wien sig fra en saare fordeelagtig Side.

I Verona fremtraadte d. 5 Nov. f. A. Hr. og Fru Weichselbaum fra München i Operaen Adelina paa Theatret Filarmonika. Det Bifald, de vandt, var saa overordentligt, at de, da Stykket var ude, bleve af en Mængde jublende Konstnere trukne ved Fakkelskin hjem i Triumph.

Et Pariser Blad fortæller, at ved den franske Armees Tilbagetog 1813 en fransk Officier under Træfningen ved Hahnau havde en stor Deel Guld hos sig, som han frygtede for at miste, naar han blev fangen; han puttede det derfor i sine Pistoler, og skjulte disse i et huult Træ i en Skov, som var omringet af Fienden; han blev virkelig ogsaa fangen, og ført til Rusland; da han atter vendte tilbage til sit Fædreneland, forlod han, under et vist Paaskud, Colonnen, opsøgte Træet, hvori Guldet laae gjemt, og fandt det virkeligen.

Den 24 October f. A. døde i Danzig den bekjendte Kjøbmand Jacob Kabrunder. Han skjænkede i sit Testamente 100,000 Gylden danz. Cour., saavelsom sin Samling af Malerier, Tegninger, Kobberstykker og Bøger til et Dannelsesinstitut for Ynglinger, der have bestemt sig for Handelen og andre dermed forbundne Videnskaber.

Udgiveren af "Denkbuch für Fürst und Vaterland" Hr. Roff i Wien, har faaet af Keiseren af Østerrige en Guld Mindemedaille, af Keiseren af Rusland 1000 Fl. og ligesaa anseelige Pengeforæringer af Kongerne af Danmark, Preussen og Würtemberg. Disse Bidrag oversendte Forfatteren de forarmede Familier i Kulm og Töplitz.

Følgende er et nyt Beviis paa, hvor farligt det er at gaae ind i underjordiske Steder, som længe have været lukkede; en Cavallerist spiste hos en Borger i Afragola (K. Neapel) til Middag. Da Vinen var sluppen, gik den første ned i en afliggende Kjelder, for at hente mere; da han ikke kom tilbage igjen, gik Verten ligeledes derhen, for at see, om der var tilstødt ham noget; men ogsaa denne udeblev. Det samme skete med endnu fem Gjæster, der vare gaaede ned, for at opsøge de to første. De øvrige tilbageblevne Gjæster bleve nu bange og besluttede at hente en Politiecommissair. Denne gik derpaa strax hen til det bestemte Sted, efterat han i Farveien havde truffet de fornødne Forsigtighedsregler, og fandt alle i en halvdød Tilstand. Han lod dem strax bringe bort derfra, og reddede saaledes alle paa een nær, der, de anvendte Midler uagtede, blev et Offer for sin Uforsigtighed.

En Sværmer og Hernhuther i Schweitz har i et Skrift, de syv sidste Basuner kaldet, søgt at udregne efter den hellige Skrift, at den yderste Dag vil indtræffe den korteste Dag 1837, at Napoleon Bonaparte igjen vil komme 1833 til Regjeringen, og at i Johannes Aabenbaring ligeledes tales om den forrige Konge af Rom. Hans Tilhængere finde hans Taabeligheder saa overbevisende, at denne naragtige Bog allerede har oplevet andet Oplag.

Vulcanen i Manilla havde i mange Aar været aldeles stille, og man troede, at Ilden i samme var ganske slukket. Men d. 1 Febr. afvigte Aar gjenudbrød en Ild- og Lavastrøm af den, og det saa heftigen, at næsten 5, meget befolkede Stæder bleve ødelagte og 1200 Mennesker omkom.

For ikke længe siden døde i Ofen et ugift Fruentimmer, der havde levet 30 Aar i Eensomhed, uden at tale et Ord. Hun var meget smuk og elskede en rig Bondesøn, der svag nok til, efter Faderens Befaling, at ægte en rig Bondepige. Fra den Tid af levede hun i Eensomhed.

En Engellænder veddede, at ride fra Brüssel til Antwerpen (4 Mile) og igjen tilbage paa een og samme Hest i $6\frac{1}{2}$ Timer. Han vandt Veddemaalet, og red frem og tilbage i 5 Timer og 23 Minuter. Han bedede desuden underveis paa tre forskjellige Steder.

En Skomager i London, Tilhænger af den berygtede Johanne Southcott, gav alle dem, der erklærede sig for dennes Tilhængere, sit Arbeide paa Borg, under den Betingelse, at han, naar Southcott nedkom med Messias, skulde have dobbelt Betaling. Southcott døde, og Skomageren er aldeles ødelagt.

Gent, d. 5 Juli. Prindsen af Condé har i dette Øieblik faaet en Courerer fra Kongen af Frankrig, med den Efterretning, at Paris har overgivet sig. Næste Torsdag vil Kongen holde sit Indtog. Han har udvirket, at de allierede Tropper blive i Omegnen af Staden. Man veed ikke hvor Bonaparte er. Prindsen af Condé afreiser i Morgen til Paris. (Hamb. Corr.)

(Af Hamb. Corresp.)

Amsterdam, den 8de Juli. Den 4de d. om Morgenen er Parises Capitulation bleven ratificeret. — Den preussiske Armees Bevægelse til St. Germain og Seine har foranlediget heftige Fægtninger. Versailles blev taget af den, men igjen erobret tilbage af de Franske; den 2den Juli bemægtigede Preusserne sig Staden paa ny, og rykkede nu strax frem mod Paris. Marschal Davoust, som havde Overcommandoen i Staden, holdt med sine Troppers Hovedstyrke og de Fødererede Montrouge besat. Stærke Detaschementer i Sevres, Meudon og Issy forsvarede sig haardnakket; men Synet af Paris gjorde Preussernes Fremtrængen uimodstaaelig. Det ziethenske Corps borttog alle Stillinger med Bajonetten. I Issy bleve Fienderne ganske adsplittede, og deres Soldater bortkastede Vaabnene. Efter en Parlementair fra Marschal Davoust fulgte den 3die tre Deputerede fra den provisoriske Regjering, nemlig Baronerne Bignon og Bondy og General Guilleminot, som ogsaa have sluttet Conventionen. — Keiserne af Østerrig og Rusland og Kongen af Preussen ventedes med det første fra Nancy til Paris. — Bonaparte er nogle Dage før Capitulationen afgaaet med Generalerne Savary, Bertrand og Labedoyere til Rochefort, hvor, som man troede, han har fundet en Fregat færdig til sin Indskibning.

Brüssel, den 5te Juli. Da de allierede Armeer ankom for Parises Porte, opstod der den heftigste Gjæring. Den 1ste sendte den provisoriske Regjering en Deputation til Hertugen af Wellingtons Hovedqvarteer i Gonesse, for at forlange en Vaabenstilstand. Disse Deputerede vare fra Pairernes Kammer Generalerne Andreossy og Valence og Boissy d'Anglas, fra Repræsentanternes Huus de Herrer La Benardière og Flaugergues. Endnu veed man ikke hvad Svar de have faaet. Imidlertid besatte Fyrst Blücher St. Cloud, hvor han oprettede sit Hovedqvarteer. Hans Armee var concentreret paa denne Punkt. Dagen iforveien havde Marschal Grouchy paa Montmartres Høie samlet alle de Tropper, som han havde kunnet forene, og syntes at have isinde at forsvare sig. Parises Barrierer ere lukkede. En stor Deel af Nationalgarden har erklæret sig for Ludvig den

18de. Adskillige Generaler og andre udmærkede Officierer have stillet sig i Spidsen for disse brave Royalister. Blandt de første nævner man Marschal Oudinot. Man troede, at Bonaparte befandt sig hos Marschal Grouchy paa Montmartre. Det hedder endog, at han havde ladet sig udnævne til Generallieutenant for den hele franske Armee. Dog skal han næste Dag have begivet sig derfra. Man veed endnu ikke hvad Retning han har taget. Han har sendt betydelige Summer iforveien. — En igaar til Mons ankommen Coureer bringer den Efterretning, at Paris har capituleret den 3die d. Klokken 3 om Eftermiddagen. — Man anslaaer de allierede Tropper, som allerede staae i Frankrig, til 700,000 Mand. — Vendéerne have ogsaa vundet en stor Seier over Bonapartisterne. Den Kongelige Armee marscherer mod Paris.

London, den 4de Juli. Da Fyrst Blüchers og Hertugen af Wellingtons seierrige Hære nærmede sig Paris, som i femten Maaneder to Gange er falden i fiendtlige Hænder, sendte de til den provisoriske Regjering en Proclamation, ifølge hvilken de gjorde ethvert Medlem af samme med sit Hoved ansvarligt for Napoleon Bonapartes Undvigelse.

Kehl, den 29de Juni. Fra i Gaar af har Krigsskuepladsen flyttet sig hen til vor Egn. Kronprindsen af Würtembergs Armeecorps trængte de Franske fra Drusenheimveien til de yderste Forskandsninger ved Strasburg. De Franske udviklede under Fægtningen en Troppemasse af i det mindste 20,000 Mand, med et talrigt Artillerie. Fra Klokken 1 om Middagen til Nattens Anbrud hørte og saae man den heftigste Smaagevær- og Kanonild. Fra Nabotaarnene kunde man nøie skjelne enhver Manoeuvre. Om Aftenen Kl. 7 vare Fienderne kastede paa alle Puncter. Kronprindsen af Würtembergs venstre Fløi var trængt frem til ind under Strasburgs Kanoner. Fiendernes Tab var meget betydeligt. Valpladsen var bedækket med deres Døde. De Allieredes Tab beløber sig til henved 1000 Mand. — Paa een Gang bleve syv Landsbyer, hvis Indbyggere fyrede paa de Allierede, stukne i Brand. Dog skulle Elsasserne nu være blevne roligere.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 57.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 18 Juli 1815.

Nogle Bemærkninger i Anledning af det i No. 55 af dette Blad indrykkede Stykke, der fører til Overskrivt: "Om de til andet Aar efter Freden forfaldne Capitalers Udbetaling i Aaret 1816."

(Indsendt.)

I No. 55 af dette Ugeblad er fremsat det Ønske, at den til andet Aar efter Freden fastsatte Betalingstermin maatte blive udsat. Flere Grunde og Exempler for det Nødvendige og Nyttige i en saadan Foranstaltning ere blevne anførte. Det være Forfatteren af disse Linier tilladt her at yttre, saavel sin Meening om de anførte Grunde i Særdeleshed, som om Sagen selv i Almindelighed.

Anmelderen af det Stykke i No. 55 af dette Blad, som har givet Anledning til de nærværende Yttringer, anfører Exemplet af Een, der er bleven 4000 Rbdlr. S. V. skyldig, paa en Tid da Børscoursen var noteret til 300, og siger, at denne Debitor, naar han, til Bankcoursen af 375, nu skulde betale den laante Capital med 7500 Rbdlr. N. V., vilde i Grunden komme til at betale 1500 Rbdlr. N. V. mere, end han virkelig har faaet tillaans; om man end beregner Pengene i rede Sølv, føier Anmelderen til. Hvad Anmelderen her har tænkt, eller har villet udtrykke, kan ei letteligen indsees.

Forudsætter man, at 2 Rbdlr. S. V. vare, efter deres egentlige Bestemmelse, omtrent lige med 1 Species, og antager man herefter med Anmelderen, at 4000 Rbdlr. S. V. ere blevne udlaante paa en Tid da Coursen var noteret til 300, vil dette ikke sige andet end at 2000 Species bleve udlaante, hvilke dengang kostede 6000 Rbdlr. N. V. Imidlertid er Coursen stegen, og bleven noteret til 375; den fastsatte Betalingstermin er forhaanden. Da Debitor ikke kan betale de laante 2000 Species in Natura, maae han tilveiebringe det hvorfor de kan kjøbes; med andre Ord: 7500 Rbdlr. N. V. Hvorledes kan Debitor her siges at betale 1500 Rbdlr. N. V. mere end han har faaet tillaans? At et større Antal Bancosedler, naar Coursen er højere, svarer til et mindre Antal, da den var lavere, følger jo af det almindelige Begreb om Cours.

Hvad der anføres, at Creditor ved at kjøbe endnu ikke forfaldne Prioritetsobligationer for de 7500 Rbdlr. N. V., som han har erholdet betalt, kan fordoble sin Capital, er noget, som ei allene er den omhandlede Sag uvedkommende, men endog beviser de skadelige Følger af Capitalers Uopsigelighed, hvilket Onde man derfor maatte ønske bortryddet jo før jo heller.

Naar fremdeles Anmelderen vil udlede den høie Disconto af den nærværende Pengemangel, kunde let det Spørgsmaal opstaae, om ikke denne Pengemangel tildeels er fremkommen ved at Capi-

talerne, formedelst deres Uopsigelighed, ere satte ud af Omløb.

Hvad den høist ufordeelagtige Indflydelse paa Rigsbanken angaaer, som et stort og pludseligt Fald af Priserne paa faste Eiendomme kunde have, da er Forestillingen herom nok lidt overspændt. Sagkyndige have allerede forhen beviist, at den samlede Værdie af de faste Eiendomme i Staten, hvori Panteret er bleven tillagt Rigsbanken, afgiver en meget meer end tilstrækkelig Garantie for den Masse af Sedler, til hvis Udstædelse Rigsbanken er bleven bemyndiget. Hertil kommer, at Rigsbanken er bleven tillagt første Prioritets Panteret fremfor enhver anden Fordring og Hæftelse, endog af de Kongelige Skatter. Da nu, forend Forordningen af 5 Januar 1813 udkom, enhver privat første Prioritetshaver blot ved at lægge Assurancesummen til Grund for sit Udlaan i faste Eiendomme, i Almindelighed kunde ansee sin Capital som sikkert anbragt, kan det aldeles ikke antages, at Rigsbankens Sikkerhed, naar man ydermere tager Hensyn til de den tillagte store Forrettigheder, kunde svækkes, om endog faste Eiendomme faldt dybt i Prisen.

Endeligen vil Sandsynligheden for at vor Cours om et eller to Aar kan være al pari indtil videre ikkun blive en Sandsynlighed.

Efterat det saaledes er bleven forsøgt at fremstille det mindre betydelige i Grunde, der ved første Hiekast synes at have en heel Deel Vægt, torde det være tilladt at anføre adskilligt, der kunde tale for at Placaten af 26 Apr. 1814, der bestemmer terminus a quo for Capitalers Opsigelighed, fremdeles maatte vedblive i Kraft.

Var Forordningen af 5 Januar 1813 ikke udkommen, kunde Creditorerne have gjort sig Haab om en ikke ubetydelig Fordeel ved at modtage de udlaante Bancosedler tilbagebetalte under et forbedret Coursforhold. Denne Fordeel, som i og for sig selv var ubillig, har Forordningen forhindret ved at fastsætte de udlaante Capitalers Omskrivning til deres omtrentlige virkelige Værdie. Herved have upaatvivleligen Debitorerne i Almindelighed vundet, de undtagne, som vare istand til i kort Tid at tilbagebetale det modtagne Laan, i hvilket Tilfælde imidlertid vel ikkun den mindste Deel af dem befinder sig. Fremdeles har Lovgivningen Debitorernes Interesse for Øie, naar Forordningen byder, at Creditor skal være pligtig til, fra det andet indtil det siette Aar efter Freden, at modtage den opsagte Capital med en ikke ubetydelig Rabat. Endeligen har Debitor en væsentlig Fordeel af den modererte Rentefod.

Naar man til alt det Foranførte føier, at den omskrevne Capital, efter dens egentlige Bestemmelse, skulde indeholde en virkelig Værdie i Sølv, og tillige tager Hensyn paa den store Forskjel, der nu for Tiden er, og i Aaret 1816, efter al Sandsynlighed fremdeles mere eller mindre vil blive mellem 2 Rbdlr. S. V. og 2 Rbdlr. i Sølv, indsees ikke letteligen hvad Creditorerne stort kunne vinde, eller Debitorerne tabe, ved at Capitalerne i det nysnævnte Aar ere opsigelige.

De skadelige Følger af Capitalers Uopsigelighed ere allerede ovenfor i en anden Henseende berørte. Den ufordeelagtige Virkning deraf paa Handel og Vandel bliver vel ligeledes ingen Tvivl underkastet.

At Flere kunde findes i det Tilfælde, som Anmelderen i No. 55 af dette Blad anfører, at de nemlig paa engang maatte udbetale en Sum, hvis Beløb de selv maatte modtage af deres Debitorer i mindre Dele til forskjellige Tider, kan ligesaalidet nægtes, som at de herved maaskee vilde sættes i Forlegenhed. Men hvorledes er det mueligt for Lovgivningen at forudsee alle Tilfælde, og at varetage Alles Interesse? Erfaringen har lært, at ved Forordningen af 5 Januar 1813 ere nogle blevne mere, andre mindre fattige; nogle derimod — hvor paradox det end synes — rige. At bringe en aldeles fuldkommen Lighed tilveie imellem Creditor og Debitor i de Forhold, hvori Forordningen har sat dem, vil være ligesaa umueligt som at udskrive en Skat, hvorved Alle skulde komme til at bære en fuldkommen lige Byrde.

Hvad endeligen den Forlegenhed angaaer, hvori Debitorerne ville komme, ved, i Tilfælde af de laante Capitalers Opsigelse i Aaret 1816, at blive nødte til at sælge deres Eiendom til enhver Priis, da kunde vel herved bemærkes: at Muligheden af Opsigelse er allerede bebuden ved Placaten af 26 April 1814, og at den største Deel af Statsborgerne, som den største Deel af Debitorer — Næringsstanden overhovedet — der modtager Betaling

for sit Arbeide i et Antal Bancosedler, som omtrent svarer til rede Sølv, nok egentligen ikke kan siges at trykkes ved at betale sin Gjeld med Rbp. S. V., og det endog med en fordeelagtig, ikke ubetydelig Rabat.

Kunde man tænke sig Muelighedem af det Tilfælde, at alle eller mange Capitaler bleve opsagte paa engang, vilde dette vist nok øieblikkeligen foraarsage en almindelig Forvirring. Men et saadant Tilfælde vil aldrig kunne indtreffe. Capitalisterne vilde nemlig derved handle imod deres egen Interesse. Store Summer vilde saaledes pludselig blive bevægelige; Discontoen, som en Følge deraf, falde; private omskrevne Obligationer, som nu fordeelagtigen kan kjøbes, stige betydeligen i Prisen; ja selv Debitoren, hvem den omskrevne Capital var bleven opsagt, vilde neppe under disse Omstændigheder komme i Forlegenhed med at finde en nye Creditor, der, naar mange Penge førtes til Marked, var villig til at overlade dem for billig Priis. Den befrygtede Fare for Debitorerne synes derfor efter det her Anførte gandske at forsvinde.

Forfatteren af disse Linier tør forresten forsikkre, at de nærværende Yttringer ikke ere fremledte af nogen privat Grund. Han skylder for Tiden intet bort, og har ligesaalidet noget at fordre. Vigtigheden af den omhandlede Sag for Fødelandet; Overbeviisningen om, at man ikkun ved at høre og prøve flere og forskjellige Meninger, bringes paa Sandhedens rette Spoer; dette allene, og ikke Lyst til at skrive, har bragt ham til at gribe Pennen. Eensidige offentlige Fremstillelser af en Sag, der er af saa stor Betydelighed for det Almindelige, som den her omhandlede, vildlede let Almeenheden. Ved at bringe forskjellige Meninger til dens Kundskab, forebygges imidlertid dette; thi derved gives den Leilighed til selv at prøve og dømme. Heri maae især Grunden søges, der har bevæget Forfatteren af disse Linier til at lade sine private Ideer trykke. At drøvte de forskjellige Meninger, og at anvende hvad der findes meest gavnligt, maae i øvrigt være de Mænds Sag, hvilke det vigtige Kald at ordne Statens Pengevæsen er overdraget.

I Anledning af Dr. Badens Indførte i Skilderiet No. 51.

Jeg forudseer, at Hr. Amtsprovst Lütken, skjøndt han har paataget sig en god Sag at føre, og vil vide at forsvare den; dog faaer en haard Kamp at udholde, i det han imod den Mening, som nu skal indyndes, foretrækker det indskrænkede for det uindskrænkede Brændeviinsbrænderie. Han faaer her ei alene Mange imod sig, som drives af Partiaand og Modsigelseslyst; men ogsaa alle dem, som gjøre Vinding til det høieste Maal for al Tænken og Stræben, som have til Valgsprog: Profiten er god, hvorfra den end kommer. Endskjøndt Sagen først kan ansees begyndt, og maa nøiagtigere forhandles, førend den kan blive afgjort; (egsaa Lægernes Mening maatte høres) var det dog maaske tjenligt til at gjøre Undersøgelsen mere tydelig og mindre vidtløftig, om Man først fremsatte nogle almindelige denne Sag vedkommende Spørgsmaale til Betænkning og Besvarelse, hvorved det uden Tvivl vil blive lettere at fælde den endelige Dom. Her spørges da 1) bliver Productionen af Brændeviin betydeligt forøget, naar Brænderier kunne anlægges overalt paa Landet, som i Kjøbstæder? 2) bliver Forbruget af denne Drik større og Nydelsen deraf overflødigere, naar den kan tilberedes og altid haves ei alene i enhver Bye, men hos enhver Gaardeier? 3) Er det skadeligt for et Lands Velstand, at en større Mængde af Korn forvandles til Brændeviin, og at Brugen af denne Drik bliver almindeligere? 4) drives Brænderierne til større Fuldkommenhed og med mere Fordeel, hvor Anlæget er stort og beregnet paa Handel, end hvor det er indrettet kun til eget Husbehov?

Dersom disse Spørgsmaale maae besvares med Ja; og der bliver uden Tvivl efter nøieste Overveielse Mere for end imod dem; saa er Striden mod Landbornes Frihed til Brændeviinsbrænderie halv vunden, skjøndt den vel derfor ei opgives som tabt af Modpartiet, der endnu rykker frem med flere Tropper, dem det har i Baghold, og paastaaer at kæmpe for en retfærdig Sag, da det gjælder Frihed, er det end kun Frihed til at brænde Brændeviin.

Hr. Dr. Baden fremstaaer allerede i Kiøbenhavns Skilderie No. 51 og erklærer alle Hr. Amtsprovst Lütkens Beviser i Landoekonomiske Tidender for Skadeligheden af Brændeviinsbrændings Gjenindførelse paa Landet at være Skingrunde. Synderligt nok, at Hr. Dr. B. dog ei har gjendrevet Nogen af disse, men griber efter andre Midler for at befæste sin Paastand.

At udvidet Tilladelse til Brændevinsbrænding er ei skadelig men gavnlig for Sædeligheden, har Hr. Th. i Landoekonomisk Tidende vel sagt, men ei beviist; og Dr. B. gaaer Sædeligheden aldeles forbi. At ellers tvende Forfattere betjene sig af een og samme Grund for at understøtte modsatte Paastande, er ei synderligere, end naar Man for kort Tid siden anpriste Brændeviinsbrænderiernes Indskrænkning, og nu anpriser deres Formerelse som tjenlig til Statens Vel; men synderligt var det, om her i begge Dele skulde feiles. Ønskeligt var det ogsaa, om Hr. Provst Lütkens Skildring af vor Tids Bønder var aldeles upassende; men jeg frygter, at hvad Hr. L. har sagt, der er noget Andet, end hvad Hr. B. lader ham sige, er endnu ei Usandhed. Hr. Dr. B. tager heraf Anledning til at forlade den egentlige Qvæstion om de landlige Brændeviinsbrænderiers skadelige Indflydelse paa Sædeligheden, og bestiger Dagens Kjephest, Bondestandens Oplysning og Forædling ved et forbedret Skolevæsen og et forbedret Landbrug, og vedbliver at tumle sig med den, istedetfor at gjennemgaae hvad Hr. Amtsprovst L. har sagt i sit Indlæg under No. 1 og 2. Det var Vanvid og Skjændsel at miskjende det meget Gode, som ved Regjeringens Omhu er i den sidste Menneskealder udrettet for Bondens Vel. Dette er saa bekjendt og erkjendt, at det ei behøver at omtales. Landmanden er derved bleven mere forstandig, mere driftig, mere velhavende, og hvor meget er ikke dette? men det er ei afgjort, at han derved er bleven sædeligere, og nu viser mere Agtelse for sit eget aandelige Værd, eller mere Agtelse for sine Medborgeres Rettigheder?

Vil man maaskee indføre den Troe, at Kyndighed og Duelighed ere uadskilleligt forbundne med Retskaffenhed? Men saa maatte Tilstanden i vor af Oplysning pralende Tidsalder være langt bedre; saa maatte den Erfaring ikke saa ofte fornyes, at kloge Mennesker vise sig som store Skurke. Der skal Andet end en Agerdyrknings- eller Sundheds- eller Sterne-Katekismus til at forbedre Almuens Sindelag og Forhold. End ikke en Religions-Katekismus formaaer dette. Det er ei Christendommens Bogstav, men dens Aand, som forædler Mennesket. Og naar denne Aand ei hersker i de høiere, hvorledes skulde den da herske i de lavere Stænder, da disse jo altid søge at efterligne hine? Naar Kjøbmanden opskruer sine Priser, eller giver slette Vare; saa gjør Bonden ligesaa. Naar Embedsmanden omgaaes med Uretfærdigheder, saa tillader Bonden sig det Samme. Om det end kunde bevises, at Bonden nu var mindre drikfældig end for en Snes Aar siden, saa var dermed ikke beviist, at hans Moralitet nu var bedre. Han kunde endnu være en opblæst Daare, en lumsk Bedrager, en aabenbar Skiendegjest, en uforsonlig Forfølger. Men Hr. Dr. B. behøver man ei at sige, at Exempler, hvortil han alene holder sig, ikke ere Beviser. En Anden kan fra andre Egne fremføre modsatte Exempler, og Sagen bliver da lige langt fra sin Afgjørelse. Saaledes paastaaer jeg om de forrige Bernstorfske Bønder, at de ei ere blevne ordentligere, men de ere blevne rigere, og beruse sig nu, ligesom Anragerne, ei i simpelt Kornbrændeviin, men i Aqvaviter og Punsch, om ei i Viin. Hvad Hr. Provst Lütken under No. 3 har anført, kalder Hr. Dr. B. tomme Declamationer; men jeg finder mange Sætninger der fremsatte, som vel maae bifaldes, og mange Facta anførte, som vi Ældre kunne bekræfte at være sande. Man turde vel ogsaa fastsætte som Regel, at en Lov, der har virket mere Nytte end Skade, ei bør ophæves, at Fasthed i Lovgivningen er bedre end Foranderlighed. Man har vel oftere i Danmark maattet beklage, at mange Indretninger havde alt for kort Varighed. Hvad Hr. Dr. Baden her anfører om de mange Mile, Bonden maae kjøre til Kjøbstæden for at hente sit Brændeviin, kan nok med Ret kaldes en Skingrund. Den Bonde, som gjør en Reise kun af 2 Mile med Vogn og Heste for at hente et Halvanker Brændeviin og intet Mere, røber derved, at han endnu er høist enfoldig; men han har bedre Forstand, og tager tillige flere Ting paa Vognen, eller han lader den blive hjemme og sender sin Dreng med en Dunk.

Om Bonden nu maatte brænde selv sit Brændeviin, har han da Intet han fra Kjøbstæden behøver? Skal han ei endnu derfra have Jern, Salt, Reeb? vel ogsaa Sild og Tjære? Han taget da sit Brændeviin med de andre Fornødenheder. Skal Bonden ei til Marked? Skal han ei levere sin Skatteſæd? og selv har han vel endnu Noget at sælge paa Torvet? Ellers beklager jeg ham og seer hans Undergang. Denne hele Regning mener jeg derfor maa falde bort. Og naar her tillige klages over, at Bonden maae føre sit Korn til Kjøbstæden og derfra igjen tage Brændevinet, som han selv kunde udbringe deraf; saa kan med samme Ret klages over, at Bonden bringer sine Huder til Kjøbstaden, dem han selv kunde berede til Læder, og nu maae søge Garver og Sadelmager og Skomager. Man vil svare: Læderet blev da slettere tilberedt; men dette blev just ogsaa Tilfældet med Brænderiet, ligesom det nu er med Brygningen hos Bonden. Endog da enhver Pige paa Landet forstod ligesaa godt at brænde som at brygge og bage, var Brændevinet ofte svedet og afsmagende, undertiden gik hele Mæskningen forloren; hvor mange uheldige Prøver maatte da nu gjøres, hvor mange dyre Lærepenge betales af de Ukyndige? Hr. Dr. B. siger fremdeles, at en Bonde kan hjælpe sig med 2 Ankere Brændeviin om Aaret. Jeg vil lægge det tredie til, da jeg ei troer, at endog den gode Husholder ellers kommer igjennem. Men jeg spørger endnu, er denne Bagatel, der kan anskaffes for mindre end 100 Rdlr., vel den Umage og Bekostning og det vovelige Forsøg værd? Hvad kan vindes derved, naar Redskaber og Sæd og Brændsel og Uheld og Tidsspilde tages i Beregning? Hvad kan ogsaa af et saa lidet Qvantum udbringes til Næring for Kreaturerne? Men det er vel ikke heller deres Mening, som ville have Brændeviinsbrænderier indførte paa Landet, at der i enhver Gaard kun skulde brændes til yderste Fornødenhed. Bonden skal forvandle sit Korn til Brændeviin, og handle med dette isteden for hiint. Jeg frygter denne Handel vil blive mislig, og at her, som oftere, de Fordele, der beregnes paa Papiret, ei komme i Kassen. Jeg frygter at dette Slags Vare under Tilberedelsen og inden Afsætningen vil meget henſvinde; thi Leiligheden giver Drankere ligesom den giver Tyve. Og man tager altid, efter Erfaring, mindre sparsomt af det, som haves i Overflødighed. Hvor bruges vel mest Brændsel, i Kjøbstaden eller paa Landet? hvor det skal kjøbes eller hvor det haves paa egen Grund? Hvor holdes sparsommeligst Huus med Træet, i Skovegnen eller paa Heden? Men naar Bonden endnu har Brændeviin at sælge, efterat Mange have lettet paa Tønden; maae han ofte sælge med Tab; og naar han altid finder Kjøbere til sit Korn, finder han ei altid Kjøbere til sit Brændeviin. De, som misbyde ham paa hiint, vil skambyde ham paa dette.

Naar der end videre siges: Brændeviin kan udbringes af Haugefrugter, Brakfrugter m. m., saa maa der ogsaa undersøges, hvor stort og hvor kraftigt dette Produkt er? og de samme Ting kunne jo vel nyttes uden at undergaae denne Forvandling? Naar der siges: Køerne give mere Mælk, naar de fores med Spøl og Drank; saa er Mælken jo ogsaa tyndere, og hvad deraf tilvirkes slettere? Men hvorfor ikke ligefrem ud med Sproget? det er ei for den simple Bondes Skyld at Brændeviinsbrænding skal være fri paa Landet. Fordelen vilde for ham i hans indskrænkede Stilling blive liden eller ingen. Men Herremænd, Forpagtere, Møllere, Fabrikantere, vel ogsaa nogle Præster vilde bedre vide at benytte Tilladelsen, og ved at drive denne Handel i det Store kunde de vel som de egentlige Brændeviinsbrændere blive bemidlede. Naar Meieriet kunde voxe fra 150 til 300 Køer, saa kan Uleilighed og Omkostning nok lønne sig. I vore pengelystne Tider, hvor det endnu hedder virtus post nummos, ville vist mange hylde den Sætning: naar kun flere Kreature kunne fødes og mæskes ved Landboens Frihed til Brændeviinsbrænding, saa er det ligegyldigt, om flere Mennesker derved fordærves og hentæres baade paa Sjel og Legeme.

J. L. Paludan.

Indenlandske Efterretninger.

Odense, d. 14 Juli. I Onsdags d. 12te Juli havde Fyen og Odense den Glæde, første Gang efter det høie Pars Formæling at see H. H. Prinds Christian Frederik med sin høie

Gemalinde og Prindsen sin Søn samt Suite ankomme hertil, paa deres Reise til Kjøbenhavn. Ved Ankomsten til Bøygden modtoges det høie Fyrstepar paa svensk Grund af Hs. Exc. Generalen og Hs. Hvbh. Stiftsbefalingsmanden med flere Honoratiores. Det behagede Deres Høiheder at spise til Middag paa Hvedholm hos Hr. Kammerherre Greve Bille Brahe, og derpaa fortsætte Reisen til Odense, hvor de ankom Kl. 7 om Aftenen, modtoges udenfor Vesterport af det hele opstilte Borgerskab, og steege af, under almindeligt Hurra- og Jubelraab paa Postgaarden. Derpaa var stor Kour, hvortil alle Herrer og Damer af Rangen vare tilsagte; hvorpaa Herskabet, efterat have drukket Thee, behagede at tage paa Komedie. Paa Skuespilhuset modtoges Fyrsteparret med almindeligt Hurra og følgende Velkomstsang:

Velkommen, Fyrste! med din Mage!
Velkommen til vor gamle By!
Fremstraale mange blide Dage
For Dig og den i Fredens Ly.
Fyrstinde! du vort Hjerte har.
Velkommen, høie Ægtepar!

Et af Skjoldungers høie Stamme!
Hør Arvelod er Kjerlighed.
For Eder Borgertroskabs Flamme
Opstiger, tændt for Evighed.
Fra Oldtids Dage danske Mand
Var tro mod Fyrstehus og Land.

Trofasthed er de Danskes Ære
Mod Gud og Konge, Fyrste, Ven;
Thi lyde høit: Velkommen være!
I trofast Raab af danske Mænd.
Blidt smile Eder mange Aar
Til sildig Alders sølvgraae Haar!!

Efter Skuespillet ved Bortgangen gjenlød Huset atter af Hurraraab, og da det høie Par var steget i Vognen, spændtes Hestene fra, og Vognen blev trukket af Folket til deres Logis paa Postgaarden. En stor Deel af Byen var til over Midnat illumineret, hvoriblandt Bispegaarden ved sin smagfulde Oplysning især tog sig meget godt ud. Næste Dag behagede det høie Herskab, efter at have gjennem de blomsterstrøede Gader besøgt Slottet, at dejeunere hos Hs. Excell. Generalen, og derpaa ved Middagstid, under Honneurs af Borgerskabet og det øvrige Militære, ligesom ved Ankomsten, at fortsætte Reisen til Juelsberg og Nyborg. (Hempels Av.)

Mariboe, den 13de Juli. Den 6te dennes blev ved Hans Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Boisen Hr. Candidat J. G. Nielsen indviet i Mariboe Domkirke til det offentlige Læreembede paa Fjemøe. Ved den Leilighed tog Udgiveren i sin Intimationstale Anledning af Matth. 10, 16, til at udvikle og fremsætte: Jesus Christus, som et Mønster paa den kloge, vaersomme og forsigtige Religionslærer. Til Grund for Indvielsestalen, der indeholdt et Skilderie over den værdige Religionslærer, lagde Hr. Biskoppen 2 Thimoth. 3—4 V. Til Slutning prædikede Hans Velærværdighed Hr. Nielsen over Gal. 6, 8—9 V., som gav ham Anledning til at afhandle: De kraftigste Bevæggrunde til Vedholdenhed i det Gode. — Et Pund Smør kan nu kjøbes her i Mariboe fra Landet for 3 Mk. 8 ß. og et Par Kyllinger for 4 Mk. — Den 7de dennes haglede og regnede det meget stærkt i Nakskov og den 8de ligeledes her i Mariboe. — I indeværende Aar er ved Hr. Kjøbmand Niels Johansen opkjøbt 970 Lispund Klude til det Drewsenske Papiirfabrik i Kjøbenhavn. (Mariboe Av.)

Ribe, d. 14 Juli. Onsdagen den 5te Juli holdtes Landemodet i Domkirken. Amtsprovst Tilemann prædikede over 1 Corinth. 3, 7. 8. og afhandlede hvad der skal opmuntre, trøste og berolige os, naar vore dydige og pligtmæssige Bestræbelser mislykkes, og synes at være frugtesløse. — Derefter oplæstes som sædvanlig, de kongelige Forordninger og Kollegiernes Breve. Sagen som var anlagt mod Degnen Krosp, og paadømt af en Provsteret, blev udsat til et extraordinært Landemode, som holdes i Slutningen af September. (Riber Av.)

Aalborg, d. 13 Juli. Mandagen den 10de Juli afmarscherede den 1ste Bataillon af vores her garnisonerende 3die Jydske Infanterie-Regiment, under Commando af S. T. Hr. Kammerherre og Oberstlieutenant v. Moltke, for at støde til Auxiliair-Corpset. De ledsagedes med alles bedste Ønske om, at de snart, tilligemed den almindelige Fred, maatte vende tilbage til os. (Aalborg Av.)

Kjøbenhavn, d. 17de Juli. Hs. H. Prinds Christian Frederik med høie Gemalinde, Hds. H. Prindsesse Caroline Amalia, samt Hs. H. Prinds Frederik Carl Christian, ankom til Frederiksberg, Løverdagen den 15de Juli, om Eftermiddagen Kl. 6, og her til Staden samme Dag, om Aftenen Kl. 9. — Deres H. H. Prinds Christian Frederik og Prindsesse Caroline Amalia modtage Cour i Høisammes Palais i Eftermiddag Kl. 6. Cavalierer og Damer klæde sig, som til Apartement. (St. Td.)

Paa det Hs. Majestæt tilhørende Fabrik, Frederiksværk, beskjeftigedes i forrige Aar 25 Mestere, 126 Svende, 96 Drenge og 42 Dagleiere. Det hele arbeidende Personale var saaledes 229. De forskjellige Værksteder vare: et Canonstøberie med 2 Dreierværker og 2 Boerværker, et Krudtværk med 7 Vandmøller, en Sabel-Fabrique med 2 Hamre, Blæse- og Slibeværk, en Meelmølle med 1 Vandhjul og 2 Qværne, desuden et Kobbervalseværk, som har en bestemt Mængde Vand af Værkets Beholdning, Smede, Hjulmænd, Gjørtlere, Kobbersmede, Bødkere, Snedkere, Murere, Tømmermester, Garver, Børstenbinder og en Fabrique til Agerdyrknings-Redskaber, et Teglværk og et Brænderi. — De i forrige Aar forbrugte raae Materialiers Værdi beløb sig til 151,369 Rbdlr. De deraf forfærdigede Vares til 183,368 Rbdlr. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 18 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 613, a vista 625. Amsterdam 2 M. 575. London 2 M. 23½ Rbdl., a vista . . Spec. 615. — Specier solgtes til 36¾ a 37 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69½ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60½.

Blandede Efterretninger.

Angaaende Bibelselskaber læses følgende i den norske Rigstidende: "Foranlediget af, at mig blev ved en Ven, nylig hjemkommen fra London, tilsendt Følgende: Summary account of the proceedings of the British et Foreign Bible Society. Lond. 1814 og the tenth report of the Br. et Foreign Bib. Soc. etc. Lond. 1814; hvoraf sees det uberegnelige Gavn, dette høistærværdige Selskab har stiftet hidtil, næsten over den gandske Jord; — og da Hans Excellence, den for evangelisk Christendom saa varme Minister Rosenblad, opmuntrede mig og Flere ved sensste Samvære, i Anledning af det overordentlige Storthing, at oprette et Bibelselskab i Norge, som det i Stockholm; — og vor Kronprinds har for kort siden naadigst skjenket os over 150,000 Rdlr. DC. til dets Fond: er min ærbødigste Begjær til alle mine høistærede Embedsbrødre i vort Fædreland, at de vilde beære mig med Underretning om, hvormange Bibler paa vort Modersmaal der findes i Menighederne, og hvormange af disse ere af Sl. Stistrups Donation uddeelte. Enhver Hr. Broder vilde ufortrøden indsende Fortegnelsen til sin Biskop, da jeg har tilskrevet og allerærbødigst udbedet mig af enhver af vore Hrr. Biskopper, at sende mig de samlede Indberetninger. Min Hensigt er: at underrette Bibelselskabet i Engelland om hvormange Bibler i Norge, og vore videre Bestræbelser. Thi, ligesom jeg i ovennævnte Beretninger finder opregnede Bibelselskaber og Takadresser for Understøttelser af British et Foreign Bibl. Societ. fra Svensk Lapland til — van Diemens Land, fra Labrador til Moscow, fra China til Syd- og Nordamerica, fra Syd- og Nord-Africa etc., saa har jeg dog endnu ikke fundet nogen Underretning fra vort Norge; o. s. v.

I Lothringen faldt for en Tid siden ved Ronsard en Ulvinde i en Ulvegrube. Sammes Eier kalder strax sine Naboer bid; tilfældigviis fandtes blandt disse ogsaa Børn, hvoraf eet styrtede i Gruben. Man kan let forestille sig de Tilstedeværendes Forfærdelse: det var Daniel i Løvegruben. Ulvinden, kun ene syssélsat med sin egen Forlegenhed, tilføiede Barnet intet Ondt, men sprang uroligt frem og tilbage over det. Endelig drog man Barnet ved Hjelp af et Reb op af Gruben. Ulvinden selv blev fangen i en Snare; men den tog fat i Stangen, hvori den var befæstet, med Tænderne, svingede sig paa samme op af Gruben, og undveeg, uden at sare Nogen, midt igjennem Skaren af de Omkringstaaende, der over denne Ulvindes Aandsnærværelse selv tabte al Aandsnærværelse.

(Freymüthige.)

(Af Hamb. Corresp.)

Hamburg, d. 14 Juli. I Morges er Skibet Thetford, Capitain James Bouch, ankommen hertil fra Hull, som det forlod d. 9 Juli. Det medbringer den der udkommende Tidende for bemeldte Dag, hvori findes følgende Artikel:

Bonapartes og hans Families Anholdelse. — Star-Office, Kl. 2. Hr. Rothschildt, en Mand, hvis Navn ofte er bleven anført, hvor Talen har været om vigtige og authentiske Efterretningers Ankomst fra Frankrig til Engelland, har faaet et Brev fra Rouen af 5te Juli, der udtrykkelig og bestemt anfører, at Bonaparte og hans Moder, tilligemed hans Brødre Hieronymus, Joseph og Lucian, ommeldte Dag om Morgenen tidlig ere blevne anholdte af Gensdarmeriet og Politiet, og bragte i sikker Forvaring. De vare paa Reisen til Kysten, for at indskibe sig til America. (De belgiske og hollandske Breve og Tidender for i Dag melde intet herom; Efterretningen er derfor endnu stor Tvivl underkastet.) — En Keiserlig russisk Coureer, som den 7de dennes forlod Hs. Majestæt Keiser Alexanders Hovedqvarteer i Void, een Station hiinside Toul, og er bestemt til Norden, har, foruden Parises Capitulation, hertil medbragt følgende officielle Efterretning til den russiske Collegieraad Hr. v. Struve: General Czernitschef har erobret Chalons sur Marne med Storm. En General, 1500 Mand og 6 Canoner faldt i hans Magt. De østerrigske Generaler Colloredo og Frimont have stormet Montbelliard og Carouge. Efterretningen om en af Generalerne Frimont og Bubna med Suchet sluttet Vaabenstilstand er ugrundet. Operationerne fortsættes tvertimod paa denne Side med største Drivtighed, for at understøtte de talrige Royalister i det sydlige Frankrig. I Marseille var allerede oprettet et Kongel. Gouvernement. — Denne Stad, saavelsom de vigtigste Stæder i Provence, have plantet den hvide Fane.

Haag, d. 11 Juli. Den nærværende Crisis nærmer sig sin fuldkomne Opløsning. En Cabinetscoureer, som den 8de om Aftenen blev affærdiget fra Paris, har overbragt vor Konge den Efterretning at de allierede Armeer og Kongen af Frankrig have holdet deres høitidelige Indtog i Paris. Communicationen og Postfarten ere igjen satte paa deres gamle Fod. Jalt hersker den bedste Orden. Den Kongel. preussiske Gen. v. Muffling er Gouverneur i Paris. — Af en Privatskrivelse veed man, at Ludvig XVIII er taget ind paa Thuillleriernes Slot.

Amsterdam, den 11 Juli. Indtil i Dag er endnu ingen directe Post ankommen hertil fra Paris; dog ventes den i Morgen. Man er i Almindelighed af den Mening, at Krigen ufortøvet vil blive endt. Vi Nederlændere smigre os med det Haab, at vor Grændse mod Frankrig vil blive udvidet ved Fredsslutningen, og sikkre ved adskillige betydelige Fæstninger, som skulle afstaaes til os.

Rotterdam, d. 11 Juli. Parises Nationalgarde var gaaet den allierede Armee imøde ved dens Indtog i Paris, og førte den høitideligen ind i Frankrigs Hovedstad.

Overrhinen, d. 6 Juni. Keiseren af Østerrig vil paa sin Tilbagereise gaae gjennem Schweitz til Italien.

Brüssel, d. 9de Juli. Mellem Fyrst Blücher og Hertugen af Wellington paa den ene, og den provisoriske franske Regjering paa den anden Side skulle endnu følgende Punkter være blevne fastsatte: Bonaparte og hans Familie ere for evig forviste fra fransk Grund. Den franske Armee trækker sig bag Loire, for at oppebie de høie Monarkers Ankomst til Paris. Den provisoriske Regjering skal vedblive at være i Virksomhed indtil Frankrigs Skjebne er bleven afgjort. — De franske Fæstninger Valenciennes, Maubeuge, Landrecis, Condé etc. ville ikke høre noget Forslag om Overgivelse. Dog skal Gouverneuren i Lille have forandret sine Tanker efterat han har faaet den officielle Efterretning om Parises Capitulation. I Valenciennes trængte Fruentimmerne ind i Maireps og Commandantens Boliger, og forlangte at Fæstningen skulde overgives; men de bleve afviste, og mange af dem fordrevne fra Staden. — Man vil vide, at General Lamotte er ankommen til Hs. Majestæt Ludvig den 18de med Forslag fra Marschal Davoust, hvorpaa der blev holdet et Cabinetsraad. — Lord Castlereagh er allerede reist gjennem Mons til Hertugen af Wellingtons Hovedqvarteer i Paris. — Den 4de d. er en fransk Officeer kommen gjennem Furnes som Coureer med Depescher fra Kongen af Frankrig til Dünkirchen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 58.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 22 Juli 1815.

Til Forfatteren af Bemærkningerne i Anledning af Stykket: Om de til andet Aar efter Freden forfaldne Capitalers Udbetaling i Aaret 1816. (See forr. No.)

Ved at veie de Grunde, jeg har fremsat i No. 55 i Anledning af den omhandlede Gjenstand, synes Forfatteren af ovennævnte Bemærkninger, at have fundet dem alle uden Vægt. Sagens Vigtighed kræver altsaa, at veie hans Modgrunde, og drøfte hvorvidt disse ere af Vægt.

Jeg har sagt, at den Debitor, som i Decbr. 1812 laante 16,000 Rdlr. Dansk Courant — ikke 4000 Rbdlr. S. V., thi Forordningen om Pengevæsenet var jo den Gang endnu ikke udkommet — kommer ved Capitalens Omskrivning til 4000 Rbdlr. S. V., som til en Bankcours af 375 udgjør 7500 Rbdlr. N. V., til at betale 1500 Rbdlr. N. V. mere, end han virkelig havde faaet til Laans, om man end beregner Pengene i rede Sølv. Efterat Forfatteren først herpaa har svaret; "Hvad Anmelderen her har tænkt eller har villet udtrykke, kan ei letteligen indsees", fremsætter han Grunde for mit anførte Exempels Urigtighed. Han mener, at naar man forudsætter, at 2 Rbdlr. ere lige med en Specie, og tillige antager med Anmelderen, at 4000 Rbdlr. S. V. ere blevne udlaante paa en Tid, da Coursen var noteret 300 (hvor kunde jeg antage det, da jeg udtrykkelig siger, at Capitalen af 16,000 Rdlr. Dansk Courant blev laant i December 1812?); saa vil det ikke sige andet, end at 2000 Species bleve udlaante, som den Gang kun kostede 6000 Rbdlr. N. V., men nu, da de skulle tilbagebetales, koste 7500 Rbdlr. N. V. Debitor betaler altsaa ikke 1500 Rbdlr. mere end han har faaet til Laans; men da han ikke kan betale de laante Species in Natura, saa maa han, efter Forfatterens Mening, tilveiebringe det, hvorfor de kunne kjøbes.

Jeg maa oprigtig tilstaae, at jeg ikke finder nogen Grund i denne Modgrund. Hvorfor skal just den, der i Decbr. 1812 blev 16,000 Rdlr. D. C. skyldig, betragtes som Een, der har contraheret Gjelden i rede Sølv? Den, som førend 1807 skyldte en lige saa stor Sum, hans Gjeld, som den Gang var omtrent 12,000 Specier, bliver jo kun, ved Omskrivningen til Daler for Daler, 8000 Species? Hvorfor skal Forskjellen være her saa betydelig. — Men vi ville ikke indlade os i sammenlignende Beregninger; thi derved ledes vi til Betragtninger, der vilde være alt for nedslaaende for mange. Saa meget er imidlertid vist, at den Grundsætning, at hver Debitor skal tilbagebetale de Penge, han skylder, efter den Værdie i rede Sølv, de havde paa den Tid, Gjelden blev stiftet, ikke lader sig med Billighed bringe i Udøvelse, førend Bankcoursen har taget en fordeelagtigere Vending. Indtil dette er skeet, skjønnes ikke: hvorfor en Creditor skal være mere begunstiget i saa Henseende end Debitoren. Har De-

bitoren da ikke ogsaa lidt ved Pengeforandringen? Hvor faa ere de Mennesker, som nu have deres Indkomster i rede Sølv? Er det afgjort, at den, som 1812 laante 16,000 Rdlr. D. C., har kunnet fordobble denne Capital, og det maatte han jo, dersom det, som Forfatteren paastaaer, skulde betragtes som om han havde laant 2000 Species? Overalt lader en saadan Tilbagebetaling i rede Sølv sig kun tænke i et Land, hvor den circulerende Pengemasse er Sølv, men ei i en Stat, der, lige indtil 1813, ikke har havt andet end et Numerair, hvis Cours hidtil har været saa ustadig.

"At et større Antal Bankseddler, naar Coursen er højere, svarer til et mindre Antal, da den var lavere, følger rigtig nok, som Forfatteren siger, af sig selv"; men det beviser ikke, at den, der i Decbr. 1812 laante 16,000 Rdlr. D. C., skal i Aaret 1816, foruden de Renter i Sølvværdie, han allerede har svaret, efter Billighed, betale 45,000 Rdlr. D. C. (eller 4000 Rbdlr. S. V. til en Cours af 375). Fordelen er her paa denne Creditors Side aabenbar alt for stor imod den Creditor, der har udlaant en lignende Sum førend 1807. Dertil kommer endnu, at den sidste Creditor heller ikke har faaet mere end 2 PC. Rente, medens den første har faaet 4 PC. Aarsagen til dette Misforhold kan muekigen søges deri, at Vedkommende ikke have forudsat, at Bankcoursen i Aaret 1816 vilde staae omtrent paa samme Fod, som Courantsedlernes Cours 1811.

Hvad der anføres: "at Creditor, ved at kjøbe endnu ikke forfaldne Prioritetsobligationer for de 7500 Rbdlr. N. V., som han har erholdt betalt", anseer Forf. for noget, som ei allene er den omhandlede Sag uvedkommende, men som endog beviser de skadelige Følger af Capitalers Uopsigelighed o. s. v. — Jeg har anført dette Exempel som en medvirkende Aarsag til at mange vilde opsige deres forfaldne Capitaler, og, fra den Side betragtet, kan det ikke være Sagen uvedkommende.

Naar Forf. siger: "at det Spørgsmaal let kunde opstaae: om den nærværende høie Disconto tildeels ikke er fremkommen ved, at Capitalerne, formedelst deres Uopsigelighed, ere satte ud af Omløb", saa spørger jeg: ere Capitalerne da i dette Øieblik satte ud af Omløb, fordi de endnu ikke ere tilbagebetalte til Creditorerne? Naar Discontoen er saa høi, som den nu er, kan man ikke antage, at Capitaler ere ud af Omløb; thi ingen, som har Penge til sin Disposition, er saa ufornuftig, at lade dem ligge frugtesløse under saadanne Omstændigheder. At Omløbscanalerne forandre sig, kan ikke forøge Massen af de circulerende Penge; thi Pengene blive ikke flere, fordi de komme i andre Hænder.

Hvad den høist ufordeelagtige Indflydelse paa Rigsbanken angaaer, som et stort og pludseligt Fald af faste Eiendomme kunde have, da anseer Forf. Forestillingen derom for lidt overspændt, og mener, at den samlede Værdie af de faste Eiendommes afgiver en meer end tilstrækkelig Garantie for den af Rigsbanken udstedte Seddelmasse, og at desuden Banken har første Prioritets Panteret fremfor enhver anden Fordring ɛc. Han troer, at da førend Forordningen af 5 Jan. 1813 enhver privat første Prioritetshaver kunde ansee sin Capital for sikkert anbragt, saa kan det aldeles ikke antages, at Rigsbankens Sikkerhed, naar man ydermere tager Hensyn til de den tillagte store Forrettigheder, kunde svækkes, om endog faste Eiendomme faldt dybt i Prisen. — Denne Forfatterens Mening fortjener en nøjere Drøftelse.

Naar Forf. taler her om faste Eiendommes Værdie, og den tilstrækkelige Garantie de afgive for den udstedte Seddelmasse, saa opstaaer det Spørgsmaal: hvad forstaaes her ved Værdie og hvad forstaaes her ved Garantie? — Eiendommenes Værdie retter sig ganske efter den Indtægt, man kan have deraf, og de Kjøberes Tal, som findes dertil. Nogen egentlig almeengjeldende Værdie have de ikke, fordi de ei, som Varer eller andre Artikler, kunne udføres, og deres Priis aldeles maa rette sig efter de Indtægter, man paa Stedet selv kan have deraf, og som naturligviis ere meget precære. Bankens Garantie bestaaer altsaa ikke i Eiendommene selv, men i den Sikkerhed den har om at faae udbetalt de $6\frac{1}{2}$ PC. Rente af den Prioritets Panteret, der er den tillagt. Naar disse ikke længer kunne svares, ophører Bankens Garantie. Vel staaer det til Banken, at lade de Eiendomme, der ikke kunne eller ville svare de paabudne Renter sælge, men naar mange Eiendomme kom saaledes til offentlig Auction, saa vil-

de ikke allene deres Priis i Almindelighed falde meget dybt, men Sedlernes Credit udenlands vilde tilligemed deres Garanties Værdie betydeligen synke, da ingen med Vished kan øjne Grændsen for denne Eiendomsprisernes Fald. Er vor Cours nu, da "den samlede Værdie af faste Eiendomme, saaledes som Sagkyndige have beviist, afgiver en meer end tilstrækkelig Garantie for den udstedte Masse af Sedler" over 600, altsaa 3 Gange saa meget, som den, efter Bestemmelsen, skulde være, hvad vilde den da først blive til, naar Seddelmassens Garantie, nemlig de faste Eiendomme, faldt dybt i Prisen? — Det kan altsaa aldeles ikke være Banken ligegyldigt at det, der repræsenterer dens Garantie, taber endnu mere af den Credit, hvoraf den for Øjeblikket allerede har tabt to Trediedele. — Saaledes troer jeg at have godtgjort, at min Vederparts Modgrunde aldeles ikke have svækket de af mig anførte Grunde.

Vi komme nu til det, som efter Forfatterens Mening, taler for, at Placaten af 26 April 1814, der bestemmer terminus a quo for Capitalers Opsigelighed, fremdeles maatte vedblive i Kraft. De Fordele, som Forordningen har tillagt Debitorerne, forbigaaer jeg, da de ikke bevise Nodvendigheden af de til andet Aar efter Freden forfaldne Capitalers Udbetaling 1816 eller afbevise Sandsynligheden af de ufordeelagtige Følger, der kunne flyde deraf. Den Fordeel af en modereret Rentefod nyder desuden kun den, der svarer under 4 PC. i Rente.

Forf. mener, at hverken Creditorer kunne vinde eller Debitorer tabe stort, ved Capitalernes Opsigelighed i det anførte Aar, naar man til det Foranførte føjer, at den omskrevne Capital, efter dens egentlige Bestemmelse, skulde indeholde en virkelig Værdie i Sølv, og tillige tager Hensyn paa den Forskjel, der nu for Tiden er, og i Aaret 1816, efter al Sandsynlighed, fremdeles mere eller mindre vil blive imellem 2 Rbd. S. V. og 2 Rbdlr. i Sølv. — Capitalværdiens Forvandling til rede Sølv har jeg allerede forhen berørt. At sligt ikke letteligen lader sig realisere ved en Bankcours af 375, synes ikke at trænge til noget videre Beviis. Unægteligen har Creditoren allerede tabt nok ved Pengeforandringen; men formildes hans Skjebne ved den Forlegenhed, Debitoren sættes i? Her tales overalt ikke om privat Tab, thi det maa enhver nu eengang finde sig i, men Spørgsmaalet bliver her: hvorvidt Rigsbanken, Creditorerne og Debitorerne tilsammentagne, og Staten i det Hele kunne være tjente med, ved den Forvirring og Forlegenhed, omskrevne Capitalers Opsigelighed i Aaret 1816 muligen vilde drage efter sig. Uopsigelighedens skadelige Virkninger paa Handel og Vandel, som, efter Forf. Mening, ingen Tvivl er underkastet, indseer jeg ikke letteligen. Desuden kan Opsigelighedens Udsættelse egentligen ikke kaldes Uopsigelighed.

At det er umueligt for Lovgivningen at forudsee alle Tilfælde og at forene alles Interesse, deri vil sikkerligen enhver give Forf. Ret; men Retfærdigheden fordrer, at man bør søge at bøde paa det, man ikke har kunnet forudsee, og derved stræbe, saa meget som mueligt, at forene alles Interesse. Man er, i saadanne Tilfælde ikke mere Herre over det, der er skeet; men vel over det, der skal skee.

At Muligheden af Opsigelsen allerede er bebudet ved Placaten af 26 April 1814, kan ligesaalidet som den Omstændighed, at den største Deel af Statsborgerne modtager Betaling for sit Arbeide i et Antal Bancosedler, som omtrent svarer til rede Sølv, ikke afbevise Sandsynligheden af den befrygtede Forlegenhed og Forvirring; thi vilde man end antage, at de fleste Statsborgere modtage saadan Betaling omtrentligen i saadant Forhold, saa maa man dog tillige indrømme, at næsten Alt hvad der hører til Livets Ophold maa betales i samme Forhold, og at altsaa de Capitaler, der hos de fleste blive tilovers neppe ere saa store, at de kunne betale deres skyldigværende omskrevne Capitaler i S. V. uden at komme i Forlegenhed.

Forf. paastaaer at det Tilfælde, at alle eller mange Capitaler vilde blive opsagte paa eengang, aldrig vil kunne indtræffe. Hans Grund derfor er: at Capitalisterne derved vilde handle mod deres egen Interesse. Men han glemmer at Creditorerne, som desuden ikke alle ere Capitalister, befinde sig her i samme Stilling, som Mennesker i en stor Trængsel. Det nytter kun lidet at min Formand beviser mig med tusinde Grunde, at jeg ved at trykke ham tvinger ham til igjen at trykke sin

Formand. Jeg trykker fordi andre trykke mig, og andre trykke, fordi atter andre trykke dem. Saaledes gaaer det i en uoverskuelig Kjæde, og det nytter kun lidet at tale om egen Interesse, naar Trængslen først er opstaaet; det rigtigste er: saa meget som muligt at forebygge den.

Men den vigtigste Indvending, som kunde fremsættes mod Opsigelighedens Udsættelse, en Indvending, som min Vederpart ikke har nævnt, men som jeg skylder Sandheden her at anføre, er det Spørgsmaal: mon man ved at udsætte Betalingsterminen endnu et eller to Aar ikke vil være ligesaa nær da som nu? — Dette Spørgsmaal seer jeg mig ikke istand til fyldestgjørende at besvare. Det eneste der kan trøste os, er det sidste, der bliver os Dødelige tilovers — Haabet!

Ogsaa jeg siger med den mig ubekjendte Forfatter af Bemærkningerne, hvis velmeente Hensigt er saa aabenlys: "At drøvte de forskjellige Meninger, og at anvende hvad der findes meest gavnligt, maae i øvrigt være de Mænds Sag, hvilke det vigtige Kald at ordne Statens Pengevæsen er overdraget til."

Bekjendtgjørelse.

Da vi af Mangel paa Leiligheder en Tidlang have maattet ophøre at forfærdige Agerdyrknings- og andre oeconomiske Maskiner, men nu igjen have erholdt passende Leiligheder til at fortsætte Forfærdigelsen af ovennævnte Maskiner, saa anbefale vi os ærbødigst til det ærede Publicum, haabende samme Gunst, som forhen, med Forsikring om reel og prompte Behandling.

For Fremmede her, saavelsom i Provindserne, tage vi os den Frihed at specificere ovenfor meldte af os forfærdigende Maskiner, nemlig:

1. Engelske Brandsprøiter.
2. Engelske Patent-Pomper til Husbrug, som bringe Vandet op i alle Etager, som og i Ildsvaade-Tilfælde øjeblikkig kan bruges som Brandsprøite i enhver Etage.
3. Meget simple Pomper, brugelig til Broe- og Vandbygninger, opfundet af Geheimeraad Rothe i Berlin.

4. Engelske Hakkelse-Maskiner, som efter eget Tykke kan forandres til at skjære Koe- og Heste-Hakkelse.
5. Engelske Saae-Maskiner til Turnips, Erter og Bønner.
6. Engelske Plouge.
7. Andre Slags Plouge til at hyppe Kartofler, og bruges ligeledes til let Ploug om Foraaret, naar Bygget er saaet, samt til at skjære Vandfuger; til hvilken Ploug henhører tvende Forandringer at indrette den til forskjellig Arbeide.
8. Handkværne med og uden Sigteværk.
9. Olie-Presser.
10. Extra-Parter.
11. Maskiner til at skjære Kaalrabi, Turnips og alle Sorter Kartofler, Rødder og Kaal, af Hr. Justitsraad Lehmann.
12. Vægt-Ballancer.
13. Torden-Afledere.
14. Korn-Rense-Maskiner af forskjellige Indretninger.
15. Hollandske Muldvarpesaxe.
16. Engelske Dreierstaal.
17. Jordbore til at søge Mergel og andre Jordarter med.
18. Brøndbore, som bruges istedet for at grave Brønde, hvor der findes megen Flyve-Sand.
19. Danske Korn- Vægt- og Kraft-Maalere.
20. Dreie-Indretninger af forskjellige Sorter Størrelse.
21. Oval-Værker.
22. Rendelhjul.
23. Messing-Hjul til Spinde- og andre Maskiner.
24. Slage-Maskiner til at slaae Bomuld med.
25. Ligeledes indskjæres maskinmæssig Tænder i Engelske og Tydske Klovsauge.
26. Kruse-Maskiner til Kallekryds, som kan indrettes efter Behag at kruse fine og grove Læg; efter en Fransk Opfindelse.

Ligeledes forfærdiges andre Maskiner, naar Samme blive bestilt efter Modeller og rigtige Tegninger.

Holst & Jensen,
Teglgaardstræde No. 188.

Om Kludesamling m. m.

(Indsendt.)

Indsenderen heraf seer med megen Fornøielse den Varme, med hvilken i Skilderiet Sagen angaaende Kludesamling og Kludehandel i Dannemark er behandlet. Den er upaatvivlelig af megen Vigtighed, da Papirets Brug og Nødvendighed er ubegrændset. Hvad var det hele menneskelige Samfund nu uden Papir? Oldtiden talede om fire Tidsaldere: Guld-, Sølv-, Kobber- og Jernalderen; nu kunde man vel med Billighed kalde det Papiralderen, da indtil Penge, Guld og Sølv er forvandlet til Papir.

Unægtelig har imidlertid Kludesamlingen i og for sig selv meget tiltaget her i Landet, fremfor det den var tilforn. Anmelderen erindrer fuldkommen vel, at den blev meget mindre agtet for ikke saa mange Aar tilbage end nu; at den derfor ikke er, hvad den burde være, er upaatvivleligt; men ethvert nyttigt Middel burde anvendes til at opmuntre til den omhyggeligste Samling af dette vigtige Material. Linned-Klude have endnu en meget vigtig og for Menneskeligheden høist betydelig Anvendelse; det var derfor at ønske, at samme blev taget i Betragtning, og et klogt Valg, om ikke hos alle, dog hos mange Mennesker blev gjort i den Henseende. Det kan være Kludehandleren fuldkommen ligegyldigt, hvad Dannelse og Størrelse Kludene have; men for Saarlægerne og Hospitalerne er det ikke det samme. Det var at ønske, at mange, især af den dannede Classe af Huusmødre, vilde tænke paa de ulykkelige Saarede og Syge, som behøve Bandager og Charpie. Burde ikke enhver Huusmoder, som har nogen betydelig Huusholdning, hvor der forbruges Linned paa mange Maader, gjøres til Pligt at have et Gjemme, hvor hun henlagde saadant forslidt Linned, som var tjenligt til disse Gjenstande, og et andet, hvor de Klude henlagdes, der ikke vare tjenlige hertil, men kunde bruges til Papir? Nylig have vi seet i Aviserne Anmodninger fra Frederiks- og Almindelig-Hospital, om at komme disse for Menneskeheden vigtige Stiftelser til Hjelp med Klude. Om de have opvakt nogen Opmærksomhed, vides ikke; og om dette end har været Tilfældet, saa tør man næsten være vis paa, at det høist har været øieblikkelig, at der kan være blevet leveret noget; men at Trangen derimod er idelig og vedvarende. Det var derfor høist ønskeligt, om noget iværksætteligt Forslag kunde gjøres, hvorved den jevnlige Trang i denne Henseende kunde afhjelpes.

Det er en sand Talebrug, men som der hører meget til i alle Dele at iagttage: "at man i Fred skal berede sig paa Krig". Naar man undtager nogle af Europas store Stater, der i en lang Række af Aar have været i Krig, eller i det mindste i Krigstilstand, saa kan man vel sige, at Krigen ofte kommer saa uventet og som oftest uforberedt, som Tyven om Natten. Lad os mindes de Feider, vi for faa Aar siden have havt i vort lille Land, skjøndt, Himlen skee Tak! ikke saa blodige som de have været det i mange andre Lande; men dog havde vi megen Mangel paa Charpie og Bandage; og havde disse Rædselsscener af Batailler udbredt sig mere, vilde denne Deel været savnet i en høi Grad for mange af dem, der stred for Fædrenelandet. Vist nok gave mange ædle Dannequinder deres Linned; mange, endog i de første Stænder, pillede Charpie og tilskar Bandage; men alt det, som skedte i den første Hede, faldt bort; desuden standsede tusinde andre Omstændigheder det, og nu, da den øieblikkelige Trang er ophørt, er alt ganske glemt.

Dannemark er ikke saa rigt og formuende som Engelland, der har Penge nok til Alt og intet sparer. Der væves Bandage til de Saarede og indrettes fabrikmæssig Charpie; altsaa skee Leverancerne hastige og ere gode. Vilde det, da vi ikke let kunne have samme Midler, ikke være en god Indretning, om begge Militair-Etaterne havde Magaziner, hvor der jevnligen, endog i Fredstider, blev samlet Charpie og Bandage, eller Regimenterne fik Ordre at sørge derfor? Endeel kunde vel faaes for intet, eller i det mindste for billig Betaling. Regimenterne eller Magazinerne maatte have passelige Summer til den aarlige Samling. Disse Klude, naar de ere vel tørrede, bedærves ikke af Ælde. — Saa meget om Klude.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

De Kongelige Regalier, som skulle bruges ved forestaaende høje Kronings- og Salvings-Fest paa Frederiksborg-Slot den 31te d. M., blive forinden offentligen at see paa Rosenborg-Slot førstkommende Mandag, Tirsdag og Onsdag, den 24de, 25de og 26de d. M., om Formiddagen fra Kl. 10 til 1. Indgangen er igjennem den store Slotsport og Slotsgaarden, op ad Trappen til Riddersalen; Udgangen fra Salen er ned ad den lille Trappe, som fører til den grønne Bro i Rosenborg-Hauge. Indgang i Slottet tilstædes ikke uden velklædte Folk, og ingen har Tilladelse at opholde sig i Salen, men enhver er forbunden at blive gaaende, og at forlade Salen efter een Omgang om Bordet, hvorpaa Regalierne staae. Hauch, Overhofmarskal.

At Ingen tillades, forinden Deres Majestæters Kroningsfest er forbi, at see Frederiksborg Slot eller Kirke; saadant bliver, efter Hans Excellence Hr. Overhofmarskal Hauchs Befaling, herved offentlig bekjendtgjort. A. Giede, Slotsforvalter paa Frederiksborg Slot.

Mandagen den 24de Juli, om Eftermiddagen Kl. 6, bliver Cour hos Hds. Kongl. Hd. Hertuginden af Augustenborg for Damer og Cavallerer paa Frederiksberg Slot.

Kjøbenhavn, den 21de Juli. En overordentlig Coureer, indtruffen den 19de om Aftenen hos den Kongel. franske Gesandt, Marquis de Bonnay, fra Paris, hvorfra han var affærdiget den 10de dennes, har hidbragt den behagelige Efterretning, at Hs. Majestæt Kongen af Frankrig vendte tilbage til sin Hovedstad den 8de, og blev modtaget der med, om mueligt, end større Glædesbeviisninger, end da han forrige Gang holdt sit Indtog der i Hovedstaden. — Privatbreve melde, at Bonaparte har søgt at indskibe sig til America; men at man ventede i Paris, at han vilde blive anholdt enten forinden han kunde naae en Havn, eller ogsaa paa Søen ved de engelske Krydsere. (Stats-Tid.)

Foranlediget af den blandt Hundene for Tiden herskende ondartede Hals- og Betændelsesfeber, har jeg med Hensyn til den Skade, som heraf for det Offentlige kunde være at befrygte, anseet det for min Embedspligt at bekjendtgjøre Følgende: Da de Hunde, som ere beladte med ovennævnte Sygdom, yttre blandt andre Tilfælde Lyst til at bide, og naar de ikke kunne tilfredsstille denne Tilbøielighed paa Mennesker, bide de sig selv, samt, da Erfaring har lært, at saadanne Bid paa Mennesker kunne medføre Fare, naar Saarene ei strax kunstmæssigen behandles, saa er min tjenstlige Begjering til Alle og Enhver, at de, naar saadant Uheld møder, uopholdeligen ville henvende sig til vedkommende Hospitaler og Læger, for øieblikkeligen at faae den hastigste og meest fornødne Hjelp. Naar Hjelpen anvendes tidlig, vil Faren forekommes, i modsat Fald kan det ubetydeligste Saar have høist farlige Følger. — Kjøbenhavn, den 21de Juli 1815. Lund, Stadsphysicus.

I Forbindelse med min Bekjendtgjørelse af 18de dennes, bringer jeg herved endvidere til offentligt Kundskab: at, da Hans Majestæt har behaget under 19de denne Maaned at forandre den i Placaten af 25 Juni 1813 indeholdende Bestemmelse om Tiden af Dagen, paa hvilken løse Hunde i Kjøbenhavn og dens Forstæder skulle optages, derhen, at saadan Optagning, naar Hundesygdom yttrer sig, der lader befrygte Fare for det Offentlige, maa efter Politiets Foranstaltning iværksættes til ubestemte Tider af Dagen, vil under nærværende Omstændigheder forbemældte kongelige Resolution blive sat i Udøvelse. — Kjøbenhavns Politikammer, den 20de Juli 1815. A. Kierulff.

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 15de Juli d. A., udfærdiget en Plakat af følgende Indhold: "Efterat det Kongel. Slesvig-Holsteenske Cancellie havde med Hensyn til Medicinal-Politiet nedlagt for Hans Majestæt Kongen allerunderdanigst Forestilling, angaaende et Indførselsforbud af brændte Kaffesurrogater, har Allerhøistsamme under 23de f. M. allernaadigst resolveret saaledes: "Vi ville have Indførselen af brændte Rødder, Bønner og overhoved alle Kaffesurrogater fra Udlandet til Hertugdommene Slesvig og Holsteen forbudet." Denne allerhøieste Befaling, og at i Overtrædelsestilfælde den i §. 177 i Toldforordningen af 8de Juli 1803 bestemte Confiscationsstraf finder Sted, bekjendtgjøres herved til Enhvers Efterretning."

Odense, d. 18 Juli. Den 13 d. ankom det første Skib fra Silbefangst til Altona. — I Kiel har Man den 7 d. ogsaa høitideligholdt vore Allieredes lykkelige Anstrængelser for Verdens Fred ved en akademisk Festlighed, Bal, Illumination ꝛc. — Den 13de om Eftermiddagen ankom Deres Høiheder Prinds Christian og Gemalinde med Suite fra Odense til Inelsberg, hvor de opholdt sig omtrent til Kl. 8 om Aftenen, da Reisen fortsattes til Nyborg, hvor de modtoges af Byens glade Indvaanere og under en Salut af 9 Kanonskud fra Fæstningens Volde. Borgermilitæret paraderede. Deres Hoiheder toge ind hos Gjæstgiver Schalburg, og Byen var om Aftenen illumineret. Næste Dags Formiddag Kl. 9 gik det høie Fyrstepar ombord paa den kongelige Kutter Husum, som under Kommando af Hr. Premierlieutenant Ridder Bruun og Ledsagelse af Hr. Kapitainlieutenant Ridder Suenson overførte Hoistsamme til Korsøer, hvor de ankom Kl. 2 om Eftermiddagen og efter et kort Ophold igjen afreiste derfra. (Hempels Av.)

Aarhuus, d. 14de Juli. I Dagmorges afmarscherede vort Regiments første Bataillon herfra, ledsaget af mange hjertelige Levvel og Ønsker for en lykkelig og snar Tilbagekomst. I Gaar gav de tilbageblivende Batailloners Stabsofficierer deres bortdragende Brødre en festlig Frokostdinee. — En stor Deel af Byens Indvaanere fulgte Bataillonen langt ud paa Veien. (Aarh. Av.)

Aalborg, d. 16de Juli. Af Aarhuus Aviser sees at den Steinerske Skuespillerbande, miserabel Ihukommelse, som var her i Aalborg for 8 Aar siden, nu hucerer der og altsaa mueligen kan befrygtes at ville hjemsøge os med. — Den store Virtuos Hr. Vogel, som nylig var her i Aalborg, og saa tidt blev seet liggende i Rendestenen, naar han ikke længere formaaede at bære den Madera eller den Finkel, han var saa vandt at skylle i sig — denne samme Vogel er nu kommen i et Slags Compagnieskab med fornævnte Bande. Den har i sidste Avis bekjendtgjort, at ville opføre et lille Lystspil og give et Slags Declamatorium, hvortil Virtuosen blæser paa Fløjte, efterligner Harmonika, gjør Ekkoer, fanger Fluer, grynter som Grise ꝛc. og til Slutning dandser en Kosak-Solo!!! — Hvor maa vi ikke misunde de lykkelige Aarhusere, som nu baade kunne nyde Thalias og Polyhymnias Underholdning, igjennem Steiner og Vogel, imedens derimod vi Aalborgere synes at have paadraget os paa en eller anden Maade sidst benævnte berømte Spillemands Ugunst, da han i Viborger Samler No. 52 og Randersavertissementstidende No. 53 d. A. har søgt at udspyde endeel af sin Galde mod Aalborg. Det fortjener imidlertid her i denne Anledning at anmærkes til Ære for Aalborg, at Ingen af denne Stads Indvaanere endnu har fornedret sig til at svare Hr. Taskenspilleren paa hans Grovheder, der naturligviis kuns kunne falde tilbage paa ham selv. — Dog Taushed er jo og et Svar! (Aalborg Av.)

Mariboe, den 16de Juli. Ved Auctionen den 11te dennes blev Berritsgaards Forpagtning foreløbig tilslaaet Hr. Forpagter Nielsen paa Vinthersborg for 10,000 Rbd. N. V., 200 Tønder Hvede, 600 Tønder Byg, 100 Tønder Ærter og 100 Tønder Havre i aarlig Afgivt. — Ved sidste Auction blev Jagtrettigheden paa Nakskovs Marker tilslaaet paa nærmere Approbation Hr. Kjøbmand Fog som Hoistbydende for 134 Rbd. N. V. i aarlig Afgivt. (Mariboe Av.)

Nykjøbing paa Falster, d. 12te Juli. Nogle Drenge, som i forrige Uge arbeidede her paa Landeveien, fandt for godt i deres Hviletid, at spille Blink om Penge, en af disse vandt fra nogle af dem, men havde og tabt noget; nu fordrede Creditorerne deres Penge, men han vilde ikke betale førend han havde faaet hvad han havde tilgode. Og nu saae han sig paa et Øjeblik omringet baade af Debitorer og Creditorer, hvoraf Een gav ham et Slag, hvorved han fik Brok, der havde Døden til Følge 2 Dage efter. — I Sundbye her paa Falster, hvor nogle Drenge stode og læssede Møg, kom en til at støde Spidsen af en Greb igjennem Øjet ind i Hjerneskallen paa en anden Dreng, hvoraf han døde. — I Fredags forlod 4de Esquadron af Prinds Ferdinands Dragoner Provindsen, som har cantonneret her et Aar. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 21 Juli.

Cours. *Hamb.* 2 M. *615*, *a vista* 625. Amsterdam 2 M. 575. London 2 M. 23⅓ Rbdl., *a vista* „. *Spec.* 615. — Specier solgtes til 37 a 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 68½ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60½.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp.)

Paris, d. 7de Juli. Ved et Kongl. Decret er Commandoen over Nationalgarden i Paris bleven overdraget til Generallieutenant Dessoles under Hs. Kongel. Hoihed Monsieurs Befaling. — Da Tropperne marscherede bort, gav Garden Exempel paa den bedste Mandstugt. Men de Foederereде larmede, truede, fyrede Canoner og Geværer af, sønderbrøde tildeels deres Vaaben, og insulterede Nationalgarden, som havde opført sig roesværdig.

Paris, d. 8de Juli. De allierede Tropper, som i Gaar holdt deres Indtog igjennem Barrieren de l'Etoile, marscherede over Ludvig den 15des Plads langs Qvaierne, og bleve fordeelte i forskjellige Baraqver. De vare for det meste Preussere. Til samme Tid holdt andre Tropper deres Indtog paa andre Sider. Det engelske Rytterie og Artillerie udmærkede sig i Særdeleshed ved smukke Heste. Nogle engelske Corps vare leirede i de elysæiske Marker. I Aftes blev under preussiske Troppers Bedækning nogle Canoner plantede paa Broerne. Preusserne have den Deel af Paris inde, som ligger paa den venstre Seinebred. Englænderne ere i de paa høire Side af denne Strøm liggende Qvarterer.

I det Møde, som i Gaar Kl. 5½ fandt Sted i Pairernes Kammer, forelæste Præsidenten følgende Kundgjørelse fra den provisoriske Regjeringscommission: "Hidindtil troede vi, at de allierede Souverainers Hensigter med Hensyn til Valget af den Fyrste, som skal regjere Frankrig, stemmede overeens. Vore Befuldmægtigede gave os ved deres Tilbagekomst samme Forsikkringer. Desuagtet have de forenede Magters Ministre og Generaler erklæret i de Conferentser, som de i Gaar havde med Commissionens Præsident, at alle Souverainer have forpligtet sig til at sætte Ludvig den 18de igjen paa Tronen, og at han i Aften eller i Morgen vil holde sit Indtog i denne Hovedstad. — Fremmede Tropper have i dette Øieblik besat Tuillerierne, hvor Regjeringen har sit Sæde. — Da vi under denne Tingenes Stilling blot kunne ønske det Bedste for Fædrenelandet, og vore Raadslagninger ikke længere ere frie, saa holde vi det for vor Pligt at skilles ad. — Marschal Prindsen af Eßlingen og Præfecten for Seinedepartementet have faaet det Hverv, at vaage over den offentlige Orden, Rolighed og Sikkerhed. Jeg har den Ære ꝛc. Paris, den 7de Juli.

Hertugen af Otranto. Grev Grenier. Quinette. Carnot. Caulaincourt. Hertugen af Vicenza."

Igaar tiltalede Kongen, omgivet af Marschalerne Hertugerne af Tarent, Belluno og Ragusa, Hertugen af Feltré og General Maison, de Detaschementer af Nationalgarden, som gik til Paris, paa følgende Maade: "Mine Venner! jeg bringer Eder Eders Generaloberster tilbage; jeg begiver mig selv igjen til Eder. Betænker hvilken Glæde en Fader maa have ved paa ny at befinde sig blandt sine Børn. Jeg takker Eder for Eders Sindelag. Vender tilbage til Paris, og siger Eders Medborgere, hvad jeg føler for dem. Snart vil jeg være hos mit Folk i Paris, som jeg 2den Gang bringer Fred og Held."

Den franske Armee, som nu trækker sig tilbage bag Loire, befinder sig i en besynderlig Stilling; man veed ikke hvem den tilhører; Eckmühl, Carnot, efter Nogle endog Bonaparte, opholde sig ved den; dog dersom den ikke snart bliver adspredt, kunde den let vorde betydelig, og blive Foreningspunkten for alle Partier imod de fremmede Hære. For Kongen er det magtpaaliggende, at det ikke kommer saavidt. Frankrig føler nu tilfulde Krigens Besværligheder. I Egnen af Paris seer det tildeels skrækkeligt ud; de fleste Landsbyer ere forladte, Husene tomme, Døre og Vinduer indslagne; den enkelte Reisende finder hverken Levnetsmidler eller Herberg; Ministrene selv maatte ved Arbouville leire sig paa Græsset, og der under fri Himmel fortære deres Maaltid.

I Gaar holdt den allierede Armee sit Indtog i Frankrigs Hovedstad. Tropperne bleve indqvarterede i Borgernes Huse. Det høieste Antal Soldater, som bleve lagte i eet Huus, var 30 Mand, og det mindste Antal 8. Udenfor ethvert af disse Huse blev sat en Skildvagt. Det af Pariserne yttrede Ønske, at Tropperne som forrige Gang maatte blive lagte ind i Casernerne, blev med stor Ret afslaaet.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 59.

Udgivet og forlagt af Boghandler G. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 25 Juli 1815.

Dannemarks
Louise Augusta.

Om Danmarks Lund den høie Sommer bredes
Sit blomstersvangre, festlig skiønne Slør.
Med Haabets Grønt den atter Skoven klædet,
Hvor Savnet af dens Himmel hersked' før.
Mit Fædreland er Hiem for Borger-Glæder;
Med Roser smykkes Altartemplets Dør;
Og Fredens Smiil i skyefrie Morgenrøde
De Danskes Blik gienstraaler lys i Møde.

De brødes kiække, de uroesvangre Pile,
Som truede den blomsterkrandste Kyst.
Jeg Huldgudinder seer til Templet ile,
Hvor Dannemark skal krones see sin Lyst.
Ja — Nordens Freya selv jeg seer gienſmile
Paa Stedet, hvor det hulde, ømme Bryst
Sig hævede for første Gang, — og Norden
Ved Hende saae sig elskelig paa Jorden.

Ja, atter Hun i vore Tempe træder
Som Gratiernes Moder, vi igien
Os mindende den svundne Fortids Glæder,
Louise see at ile til os her.
Som Moder til den Brud, hvis Ynde leder
Den ædleste, den skiønne Fyrstesøn
Til Jordens bedste Fryd — Augusta stiger
Paa Kysten af Skioldungens Fædreriger.

Velkommen her! Du! Nordens Huldgudinde!
Du, som vor Christian gav sin favre Viv!
Du hilses glad af mangt et sæligt Minde!
Din Vaardags Smiil ledsager Danskes Liv!
O, Kongedatter! See! den Krands, vi binde
Din Gienkomsts Stund, er, som Naturens Bliv
Den vækker Fryd, og tolker for Dit Hierte
Erindringsblid hver Følelse, vi nærte.

O, hav den kiær, som fordum, naar Du smilte,
Og smilte Vaaren ned til Codans Bred;
Som fordum, da ved Danmarks Bryst Du hvilte,
Og hver dens Fryd var Din Lyksalighed.

Dit Foraar bort i Rosenpurpur iste,
En hellig Sommer lyser nu Dit Fied;
Men i vor Krands en Eviggrøn sig slynger,
Som stedse Dig for Dannemark forynger.

B. S...

Maskeradeballet paa Parnasset.

Jeg havde i min Afkrog i Odsherred hørt saa meget tale om Maskeraderne i Kjøbenhavn, og min Kone og ældste Datter havde saa længe bestormet mig med deres Bønner, at jeg omsider besluttede at reise til Hovedstaden med min Familie, for at faae en tydelig Idee om denne saa berømte offentlige Forlystelse. Neppe var jeg kommet hjem fra den ene Maskerade her paa Jorden, førend jeg — det forstaaer sig i Søvne — saae mig forflyttet til en Maskerade i Himlen. Det forekom mig nemlig som jeg befandt mig i et umaaleligt overjordisk Rum, som ikke var oplyst med Lysekroner, men med Stjerner og Maaner. Det Gulv, man dansede paa, saae ud som det var sammensat af lutter Saphirer, og i Midten svævede en Soel, der udbredte sine Straaler over det Hele. Blandt Musicanterne i Orchestret blev jeg den gamle Orpheus vaer. En stor Deel Masker sadde ved Spilleborde af Smaragder, indlagte med Carfunkler. En ubekjendt Maske nærmede sig mig, og tilbød mig særdeles venskabeligen at ville gjøre mig bekjendt med de vigtigste Personer i denne store Forsamling, som den Ubekjendte foregav at kjende meget nøje. — "Hvem troer De vel, begyndte min Veileder, at denne ærværdige Olding med en Glorie om Hovedet og saa megen Alvor i Ansigtet egentligen er?" — "Maaskee Fader Jov selv?" sagde jeg. — "Ingenlunde — det er Spottegjøgen Momus. For lidt siden kunde De have seet ham som en Harlequin med en Briks i Haanden løbe alle Folk med største Raadhed paa Ærmet. Nu er han kjed af at spille denne Rolle, og agerer Helgen. Om nogle Øjeblikke vil De maaskee faae ham at see i en anden Dragt. Det er den sjette Rolle han har spillet i Aften. — Hvad synes

Dem om den Maske, der klædt i en Domino med lutter Sommerfugle, spiller hist paa en Mundharpe? Skulde De troe at det er Apoll selv?" — Jeg yttrede min Forundring over, at han ikke havde sin Guldharpe med. "Saa kjender De heller ikke Historien med denne Guldharpe. Veed De ikke at Apoll engang har laant den til den gamle Homer; at denne af lutter Nød og Fattigdom har feiet den ud efter at han havde brugt den til sin Iliade og Odyssee, og at Apoll siden den Tid aldrig har kunnet faae sin rette Harpe igjen? Han har vel ladet gjøre en anden af caldarisk Erts hos Smeden Vulcan, men Klangen svarer til Arbeidet, og han har derpaa indsat den paa een af de Auctioner, som aarligen holdes her over gamle Gudeattributter, Digterkroner, Udødeligheds-diplomer, Laurbæbkrandse ꝛc." — I det vi saaledes talede sammen kom en Vild farende løs paa os; i den ene Haand holdt han en antændt Brand og i den anden den blodige Huud af et scalperet Hoved. "Det er Mars" hviskede min Veileder mig i Øret: "Bæstet er allerede ganske beskjænket, lader os see at vi komme heelskindet bort fra ham." — Da vi kom lidt videre stødte vi paa en Bissekræmmer, der havde sin hele Krambod bestaaende af Kroner, Sceptere, Comandostaver, Pergamentsruller, Nøgler o. s. v. paa Nakken. Snart vilde den ene og snart den anden Maske rive noget bort fra ham, og hvert Øjeblik nappedes han, nu ved Foden, nu ved Haaret. "Det er Atlas", sagde min Veileder. "Den gamle Nar, som nu i adskillige Tusinde Aar har slæbt denne Krambod overalt omkring med sig paa Nakken, burde dog endeligen være kjed af al den Slid og Slæb og dette evige Drillerie. Lige fra Alexander den Stores Tid indtil 1812, har man stridt med ham, for at fravriste ham Kramkisten, men Pokkeren kommer efter den gamle Skjelm; han har holdt paa den som en Karl, og jeg undres meget over at Ryggen endnu er heel paa ham. — Seer De den Bajas som vripper hist omkring? Det er saa mæn Minerva. Den stakkels Gudinde tør nu ikke mere lade sig see i sin virkelige Skikkelse, uden at udsætte sig for at faae Stene og Hestepærer i Hovedet. Under denne Forklædning taaler man hende endnu; men den gamle Ugle, som hun altid har holdt saa meget af, har hun

maatte sælge til en Fuglehandler, som nogle paastaae af virkelig Pengetrang. Man vil vide, at Momus har anskaffet sig denne Ugle, og at han, naar han ret vil drille Apoll, slipper den løs paa Parnasset, hvor den da døver alle Øren med sit Skrig." En Vægter med en lang Morgenstjerne i den ene Haand og i den anden en Gjøg, der bestandig istemte sit eenstonige Kuku, som ingen besvarede, uden den selv, raabte i eet vak: "hvis I vil Tiden vide, Hosbonde, Pige og Dreng" o. s. v., for at gjøre Opsigt, men han stod der som en Nar, og da ingen brød sig om hans Vræl, blev han kjed af at raabe, og gik sin Vei. Jeg var meget nysgjerrig efter at erfare hvem denne Vægter egentlig var; men min Veileder vilde ikke sige mig det. Han førte, efter min ubekjendte Vens Forsikkring, et meget fornemt Navn, som efter al Rimelighed var falskt. Det var en Person, meente han, som det ikke var værd at give sig af med, eftersom han, naar han havde faaet en Taar for meget, hvilket ikke hørte til de sjeldneste Tilfælde, slog Folk lige for Panden med sin Morgenstjerne, og, naar han ikke kunde ramme dem med den, slængte med Kocasser og Hestepærer, hvoraf han altid førte en skjønne Mængde med sig, og hvilke om just ikke overbeviste, saa dog oversølede hans Modstandere. — En tyk Mand med en Rubinnæse, der lignede Bonefacius Bartels i Viinhøsten, ravede omkring, og tildrog sig ved sine snurrige Fagter min Opmærksomhed. Han havde en Brændeviinsflaske, som han idelig slurkede af, i Haanden, og sang ganske beruset:

"Finkel voxer paa vor Klode,
Og paa Jochum Glæder groer;
Finkel gjør os vel tilmode,
Skjøn er vores gale Jord!"

"Det er Fyldebøtten Bacchus," sagde min Veileder. "Siden Continental- og Sentimentalsystemet opkom, har han af idel Patriotisme lagt sig efter at drikke den rene Finkel, og dette gjør ham ganske tumulumsk i Hovedet. Sin Viintønde har han solgt til Apoll, som har ladet gjøre to Baller deraf, i hvilke Vandet fra Hippocrene, som i den senere Tid af og til hører ganske op at løbe, og ofte endog er meget grumset, samles, og siden filtreret kommes paa Flasker, og sælges, ligesom Selterservand, til Poeter. Det er af den Aarsag at Hippocrenevandet i de nyere Tider er mere berusende end begeistrende. — Den Mand, som sidder ganske sørgmodig hist henne i Krogen, indhyllet i en sort Kappe, er — skulde De vel troe det? — Jupiter selv. Siden han har mistet sin Tordenkile er han reent fortabt." "Hvorledes? spurgte jeg, Jupiter har mistet sin Tordenkile?" — "De kommer fra Jorden og veed ikke det"? — "Paa min Ære, sagde jeg, det er mig aldeles ubekjendt." — "Nu, saa skal jeg fortælle dem det. En Dag, som Jupiter just sad og efter Sædvane vilde lade tordne, slap ham med eet Tordenen ud af Haanden. Han blev, som De let kan tænke, ganske perplex. Han lader Mercur løbe ned i en Hast paa Jorden, og see! efter megen Omstreifen fra Spitsbergen til Peking — kommer han til Frankrig, og der finder han endeligen paa Slottet St. Cloud en Tordenleder, som har lokket Jupiter Tordenen ud af Haanden. Imidlertid haaber den Gamle, i Følge alle fra Jorden indløbne Efterretninger, med det første at faae sin tabte Skat igjen; i det mindste er der allerede føiet Anstalter til at faae den farlige Tordenleder i St. Cloud ryddet af Veien." — Medens vi saaledes stode og talede kom en heel Flok Fruentimmer løbende lige løs paa os, og jeg studsede over deres Kaadhed og Uanstændighed. "Skulde De troe, sagde min Veileder, at disse gale Tøser kaldes Muser? I de sidste ti Aar have de ligget paa deres egen Haand, og føite omkring med Kreti og Pleti. Den høie Øvrighed har allerede havt i Sinde, at sætte dem under Politiets Opsigt; men Vægtere og Politie ere ikke meget at stole paa her paa Parnasset; thi fra den Tid af Nemesis er blevet Politiemester gaaer Alting reent forkeert. Han gjør enhver Skurk, der enten har intet andet at leve af eller som gjerne vil tage Hevn paa Nogen, til Politiebetjent, og paa denne Maade er man mere bange for Politiet end for dem, det egentligen skulde passe paa; mere for Retfærdigheden end Uretfærdigheden." — Midt under denne Samtale hørte jeg et pludseligt Tordenbrag, som rystede hele Parnasset — det var min Kone, som malede Caffebønner. — Jeg vaagnede op, og fandt at det Hele var en — Drøm.

Kort, men tydeligt Beviis for, at Krig er nødvendig til Menneskehedens Lyksalighed.

Ødelæggelse er alle Verdeners Drivehjul, og Krig alle levendes Kald.

Geert i Niels Ebbesen.

At Krig er nødvendig, det kan bevises a priori, thi man kan lige saa lidet tænke sig Fred, uden Krig, som Lys uden Skygge. Derfor er hele Naturen i evig Krig: Stormen med Havet, Vandet med Ilden, Løven med Tigeren, Høgen med Spurven, Edderkoppen med Fluen, og saaledes alle livløse Kræfter og levende Skabninger i en uendelig Række. Hvorfor skulle vi Mennesker da leve i Fred, naar Alting lever i Krig? Vist nok kan man indvende her: at hverken Tigeren, Høgen eller Edderkoppen fører Krig med eller dræber sin Medtiger, sin Medhøg eller sin Medædderkop. Men denne Indvending falder bort, naar man har lært at indsee, hvor nødvendig Krig er til Menneskeslægtens Lyksalighed. Det er en beviist Kjendsgjerning, at jo mere et Træ beskjæres, desto frodigere voxer det, og at jo geilere det voxer, desto mere taber det sin Frugtbarhed; at Hanen, naar den skal gjøres ret skikket til Forplantelsen, maa være mager, og at jo federe den er, desto udueligere bliver den hertil; at man, ved at plyndre visse Fugles Æg, kan faae dem til at lægge flere Æg i en Maaned, end de, efter Naturens Orden, vilde have lagt i deres hele Levetid; det samme er Tilfældet med Menneskene; Tiggere og Prakkere ere, saa uvelsignede de end ere i andre Henseender, dog langt mere velsignede med Børn end Rige, og den, som tænker paa at befolke et ubefolket Land, maa først og fremmest holde sig til Tiggere, som det egentlige Stof til Befolkning; Pest og smitsomme Sygdomme, der ere en Følge af Krigen, bære i sig selv Spiren til nyt Liv, og man har i Aarene 1802 og 1808 endog her til Lands gjort den Erfaring, at Sprinkler og Blodgang kunne betragtes som et Slags Gjødning paa Menneskehedens store Mark, da de Fødtes Antal i samme Sogn et Aar derefter var større end almindeligen. Cadmus plantede skikkerligen sine Mennesker efter en stor Landesot. Befordres saaledes Befolkningen ved Krig, saa er denne, som et saadant Befordringsmiddel, allerede en meget virksom Aarsag til Menneskehedens Lyksalighed. En stor Erobrer maa altsaa betragtes som en Gartner, der beskjærer Træerne, paa det de skulle voxe des frodigere. Culturen fordrer Krig; thi Blod er det eneste Gjødningsmiddel, hvormed dens Ager kan gjødes. Jo mere der føres Krig, desto mere befordres Culturen, hvis egentlige Bemærkelse er et Agerlands Dyrkelse. Men da der lever for mange Mennesker paa Jorden, saa bærer Culturen sig ad med disse, som Hollænderne fordum med Caneel, Nelliker og Muskat paa Kryderieøerne: de ødelagte den største Deel af Høsten, for at gjøre Resten desto kostbarere. Dobbelt nødvendigt er dette Hollænder-Middel nu, da Jenners Kokopper, som Populations-Surrogat, have forøget Menneskenes Tal i den Grad, at det vilde gaae Verden med Menneskehøsten, som Hollænderne med Caneel- og Nellikehøsten, dersom ikke hiin, ligesom disse, engang imellem standsede den alt for store Overflødighed ved — Ødelæggelse.

(Indsendt.)

Indsenderen heraf ønsker at træde i Bekjendtskab med Forfatteren af Stykket i Skilderiets No. 58: "Om Kludesamling", for i Forening med ham at kunde virke til et saa væsentlig Øiemed af Papirs tilstrækkelige Frembringelse, for om mueligt ganske at standse Indførelsen af fremmede Papirsorter. Vedkommende ville derfor behageligen opgive sin Addresse i en forseglet Billet, med Udskrivt: S., hos Mad. Høecke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Christian den Fjerdes Kroningsfest.

Denne glimrende Høitid udmærkede sig især ved mange fyrstelige Personers Nærværelse. Foruden det hele Kongelige og Holsteen-Gottorpske Huus vare 5 Prindser af Brandenburg, ligesaa mange af Huset Lüneburg, Fyrsten af Anhalt, Pfalzgre-

ven af Neuburg og Hertugen af Pommern tilstede. Saa mange fyrstelige Personers og Gesandters Følge var overordentlig talrigt, og dog bleve de alle beværtede og indqvarterede paa Kongens Bekostning. Man har en tilforladelig Liste paa 2200 fremmede Heste, som holdtes frit. Hertugen af Gottorp havde allene for sig og sit Følge 674 Heste. Til denne Høitidelighed var ogsaa hele den danske og norske Adel indbuden. Af den danske Adel gik 156 foran Kongen, uden at regne dem, som ifølge deres Betjeninger toge Plads i Optoget.

Kroningen skete den 29 August 1596 i Frue Kirke i Kjøbenhavn. Kongen bar, da han reed til Kroningen, en Klædning, som var broderet med Guld, Sølv og forskiellige Couleurer Silke i Løvværk, og en bred med Perler besat sort Fløiels Kappe. Rigsraaderne rede samtlige i sorte Fløiels Kaaber, og de 4 første førte Rigsklenodierne *) foran Kongen. Kronen var besat med 970 Diamanter foruden andre Perler og Ædelstene. Ved Tilbagekomsten bare 4 Rigsraader en Himmel af Gyldenstykke over Kongen.

Adskillige paafølgende Dage bleve tilbragte med afvexlende Forlystelser. Een Dag beværtede Kongen de tilstedeværende Fyrster paa Flaaden; 2 Dage bestemtes til Ringløb og 1 Dag til Pallieløb. Ved hiin var Kongen den eneste Mantenador, det er den, som indlod sig med alle Avanturerne, eller dem, som viste sig indenfor Skrankerne til Veddestrid. Kongen vandt næsten alle Priser: han traf Ringen 206 Gange af 340. Ved Pallieløbet, hvor Landser brødes, vare foruden Kongen endnu 3 Mantenadors; man brugte ved disse allehaande Forklædninger. Den første Dag saaes Kongen i pavelig Dragt; den anden Dag som Dronning. Den første Maskerade tog Geistligheden ham ikke vel op. Ogsaa afbrændtes adskillige prægtige Fyrværker. Eet forestillede en

*) Rigsklenodierne ere, som bekjendt: Kronen, Sceptret, Sværdet og det saakaldte Rigsæble. Det sidste er egentlig Jordkuglen, som Sindbillede paa Riget, prydet med et Kors, der minder Regenten om, at han bør styre sit Land med Gudsfrygt. Dette Klenodies Brug indførtes ved den tydske Keisers Henrik II Kroning 1014, og Pave Benedict VIII var Opfinderen.

Fæstning, som stormedes af Tyrkerne. Der skete nogle 1000 Skud paa begge Sider.

(Af Riber Avis.)

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse. Hans Majestæt Kongen har allernaadigst tilkjendegivet dette Collegium, at Allerhøistsamme, ved at slutte fra den hjertelige og glade Modtagelse, der overalt i Fædrelandet mødte Ham ved Hans Hjemkomst fra Wien, har Grund til at formode, at Hans og Hendes Majestæt Dronningens nærforestaaende Salvingsfest ogsaa kunde fremkalde nogle offentlige Glædesyttringer ved Illuminationer i og udenfor Hovedstaden. Hans Majestæt, som dybt føler sine elskede Undersaatters Hengivenhed, og nyligen atter har havt de umiskjendeligste Beviser derpaa, har derfor paalagt Cancelliet, at kundgjøre: At som ingen offentlige Høitideligheder i Anledning af Salvingsfesten finde Sted udenfor Frederiksborg, saa ønsker og forventer Hans Majestæt, at der hverken i Hovedstaden eller i de øvrige Stæder anvendes Bekostning paa Illuminationer ved denne Leilighed.

Det Kgl. Danske Cancellie, d. 22 Juli 1815.

Cold. Bülow. Monrad. Ørsted. Berner.
Lassen. Fischer.

Amtmand Arctander har indberettet, at uagtet den Umage han i Forening med Cancelliraad og Byfoged Aarøe har givet sig, for at forskaffe passende Logis og Natteleie i Hillerød By, til de Cavalierer og Damer, som efter Tilsigelse have meldt, at kunne indfinde sig ved Kroningsfesten i Frederiksborg, har han dog ikke været istand til, at forskaffe de Beqvemmeligheder, som udfordres, for det hele Antal, men seer sig nødt til, blot at anvise Aftrædelses-Værelser, til Paaklædning for endeel af Cavallierene. — Da det formodes: at endeel Cavalierer allerede have bestemt dem, eller dog under disse Omstændigheder uden Ubehagelighed kunne indrette deres Reise til Frederiksborg saaledes, at de tage fra Byen om Morgenen tidligt, saameget mere, da Samlingen til Processionen ikke er bestemt førend Kl. 12, saa ombedes alle de ugifte Cavalierer, som ere i dette Tilfælde, at de

behageligen vilde melde saadant skriftligen i en aaben Seddel til Undertegnede, som afgives til Palaisforvalter Winge i det kongelige Palais ved Frederiksholms-Canal, i det seneste forinden Onsdag Aften.

Hauch,
Overhofmarskal.

Kjøbenhavn, den 21 Juli. Det af Hs. allerchristeligste Majestæt (Ludvig den 18de) udnævnte Ministerium bestaaer af: Fyrst Talleyrand, Præsident i Ministrenes Conseil, samt Statsminister og Statssecretair for Departementet for de udenlandske Sager; Baron Louis, Statsminister og Statssecretair for Finantsdepartementet; Hertugen af Otrantes, Statsminister og Statssecretair for Politiedepartementet; Baron Pasquier, Statsminister og Statssecretair for Justitsdepartementet, Seglbevarer; Feldtmarschal Gouvion St. Cyr, Statsminister og Statssecretair for Krigsdepartementet; Hertugen af Richelieu, Statsminister og Statssecretair for det Kongelige Huus; Greve de Jaucourt, Statsminister og Statssecretair for Marinedepartementet. — Ministeriet for det Indre er foreløbigen betroet til Baron Pasquier, Justitsminister. — Kongen har ved at udnævne disse Hs. Majestæts Ministre udtrykt sig saaledes: "Da Vi ville give Vort Kongeriges Regjering en Eenheds- og indbyrdes Forbindelses-Karakteer, som foranlediger Vore Undersaatter til at sætte fuldkommen Tillid til samme, saa have Vi befalet" m. m.

(Efter Statstid.)

Aarhuus, den 21de Juli. Næstkommende Søndag den 30te bliver Kongeparrets til Mandagen den 31te bestemte Kronings- og Salvingsfest fra Prædikestolene overalt kundgjort i Landet, forenet med Opmuntring til Menighederne om, at opsende Bønner til den Allerhøieste for deres Majestæter og det Kongelige Arvehuus. — Den fra Engelland og Frankrige flere gange omtalte mageløse Sangerinde, Mad. Catalani, der for Tiden opholder sig i Gothenborg, kan man ifølge Reisendes Udsagn, med allerførste forvente her til Danmark. — De Aalborgske Aviser vedblive at forfølge den stakkels Vogel. Nu tillægger man ham endog, ofte at have sølet i de aalborgske Rendestene, naar han ikke længere formaaede at bære den Madera eller Finkel som han var saa vandt til at skylle i sig. — Beskyldningerne ere temmeligen massive. I Randers, Horsens og Aarhuus var Vogels Forhold upaaklageligt; hans Fiolinspil erhvervede sig Beundring her som overalt. Vel sandt, at han ved sine øvrige for en Deel just ikke beundringsværdige Kunster selv noget nedsatte hiint; imidlertid havde han dog saavidt man hørte, paa ingen af disse Steder nogen saadan Affaire d'honneur, som de mange man i Aalborg tillægger ham. — Det frygtelige Tordenveir som forrige Fredag ligesom rullede over vore Hoveder, har nede ved Aalborg antændt Gaarden Agtrup og afbrændt endeel af dens Udhuse. — Vor Stiftsbefalingsmand Hs. Excellence Geheimekonferentsraad Baron de Gyldencrone og Frue, afreiste i Onsdags, og Hs. H. Hr. Biskoppen, i Torsdags til Kongestaden for at bivaane Kroningsfesten. — Ogsaa Hans Excellence Hr. Geheimekonferentsraad v. Moltke, afreiste samme Dag herfra til Sjelland. — Et Skib her fra Aarhuus sank i forrige Uge paa Hjemreisen mellem Fyenshoved og Samsøe, omtrent 2 Mile fra Land. Det kom fra Lolland med en Ladning Hvede. Lykkeligviis blev Mandskabet bjerget af en forbiseilende Galease. — I Dag, den 21de Juli, har vort Regiments udmarscheerte Bataillon Rastdag i Flensborg, og indrykker den 24de d. i dens Kantonnement i Egnen af Schleswig, hvor Tropperne kundgjøres deres videre Marschroute. En Borgermand her i Byen styrtede sig forleden Dag i Vildelse ned i sin Brønd, hvor han fandt sin Død. (Aarhuus Av.)

Aalborg, den 20de Juli. Efter Forlydende er den 11te dennes, omtrent $\frac{1}{8}$ Miil fra Landet ved Wuust Strand, ankret en Slup uden Mast. Sluppen kaldes Doris og tilhører en Jacobsen paa Fanøe; den er kommet fra Riga og bestemt til Rotterdam for Russisk Keiserlig Regning; efter Capitain Jacob N. Warers Udsigende er den ladet med Havre, Gryn og Meel, hvoraf, saavidt vides, det meste nu er bjerget. (Aalborg Av.)

Viborg, den 17de Juli. Endskjøndt det i Juni ofte regnede, og Høavlen derved i Aar betydelig forøgedes, har dog den, med de sidste 8 Dages Tørre, herskende Blæst af Nordvest, gjort Jorden meget trængende til Regn, som i Dag begynder at falde. Havren lader til at blive kort

paa Straaet. Boghveden er ved Nattefrosten, vi i denne Tid har havt, mange Steder ødelagt. Da Rugen blomstrede i gunstigt Veir, har man Grund til at haabe den lykkes. Frugttræerne bære næsten intet, hvortil Kulden i Blomstertiden og Knopormen, som findes i Blomsterbægerets Bund, ere de virksomste Aarsager. (Viborger Samler.)

Kjøbenhavns Børs den 25 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 628, a vista 638. Amsterdam 2 M. 600. London 2 M. 24½ Rbdl., a vista . . Spec. 630. — Species solgtes til 38 a 38¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 68½ a 69 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60 a 60½.

Blandede Efterretninger.

Paris, d. 11 Juli. Den 6te om Morgenen Kl. 8 lode adskillige Deputerede sig see uden for deres sædvanlige Forsamlingssal, men bleve ikke lidet forundrede, da de fandt Døren besat af Nationalgarden. De forlangte, at den skulde aabnes, men forgjeves. Nogle af dem syntes at finde sig deri; Andre raabte derimod, at Nationens Majestæt var bleven fornærmet paa den skammeligste Maade. Ogsaa dette hjalp intet. Endelig kom Hr. Dumolard, og da han fandt, at det Sted, hvor han saa gjerne vilde tale, var lukket, raabte han i sin Fortvivlelse: "det er ude med Frankrig!" Nei, nei, raabte Adskillige af de Omkringstaaende, Frankrig er gjenfunden i St. Denis (hvor Ludvig den 18de imidlertid var ankommen). Hr. Dumolard vilde endnu tale mere; men ved de Udtryk, man henvendte til ham, overtydede han sig snart om, at det var Tid at begive sig bort. Derpaa begave Repræsentanterne, omtrent 100 i Tallet, sig til deres Præsident, Hr. Lanjuinais's Huus, for, som man siger, at protestere mod Tillukningen af deres Forsamlingssal. (Hamb. Corresp.)

Christiania, d. 12te Juli. Efterat Hans Majestæt Kongen under 9de Juni d. A. havde underskrevet Provisorisk Anordning om Kongeriget Norges Høiesteret, og en trykt Orden over de til Rigets øverste Domstol for dette Aar indstevnede Sager var udfærdiget, aabnedes den 30te Juni Norges Riges Høiesteret, overeensstemmende med Grundlovens §. 88. Som Dommere vare tilstede: Høiesterets Justitiarius Bull, Ridder af Nordstjerne Orden og den Kgl. Danske Dannebrog-Orden; — ordinaire Høiesterets Assessorer, Hr. Collett, Mandix, Debes, Kjønig, Motzfeldt og Omsen; — extraordinaire Høiesterets Assessorer, Brockman og Arntzen. — Læsningen forrettedes af Høiesterets Justits-Secretair Holst. — Protokollerne førtes af Høiesterets Protokol Secretairer Petersen og Riis. — Justitiarius erklærede høitidelig: at Norges Riges Høiesteret var sat; hvorpaa Høiesterets Advocaterne, v. Munthe af Morgenstjerne og Hjelm, yttrede hver i en Tale de Følelser, som maatte besjele hver ægte Norsk paa denne for Fædrelandet saa vigtige Dag. — Herpaa udførtes Ordens-Sagen No. 2: Christopher Pedersen Hannevold contra Amtsforvalter Nielsen og Grosserer Peder v. Cappelen af Høiesterets Advocaterne Morgenstjerne for Citanten og Hjelm for Indstevnede; hvilken Sag samme Dag paadømtes. — Tilhørernes Antal ved denne høitidelige Act var stort. Orden og Stilhed herskede; thi de skjønne Følelser af Kjærlighed til Fædrelandet og Glæde over dets Held, som yttredes fra Skranken, fandt Gjenlyd i hver Norsk Borgers Bryst.

(Norsk Rigstid.)

Onsdagen den 5te Juli sidstleden aabnedes Norges ordentlige Storthing i Christiania, efterat denne Høitidelighed Dagen iforveien var proclameret paa Stadens offentlige Pladse af Christiania Borgergarde, escorteret af ridende Jægere. Hans Excellence, Norges Statholder, gik derhen Kl. 11, ledsaget af Statsraadet, Høiesteret, Universitetet og de civile og militaire Autoriteters Øverste igjennem en dobbelt Række af forskjellige militaire Corps, opstillede en haie. Processionen modtoges af en Deputation af Storthinget, og, efterat Alle havde indtaget deres Pladse, oplæste Hans Excellence selv først Hans Majestæt Kongens aabne Brev, anmodede derpaa Statsraad Collett om at recitere Kongens Tale, og tilsidst oplæstes en i Talen berørt Indberetning af Statsraad Motzfeldt. Storthingets Præsident holdt derpaa en kort Tale, og sluttede med det Udraab: Gud bevare Kongen og Fædrenelandet! hvilket Alle Tilstedeværende istemmede. — Endelig ledsagedes Hs. Excellence igjen bort paa samme Maade, som han var ankommen. (Efter s. Bl.)

(Af Hamb. Corresp.)

Paris, d. 11 Juli. Den under Fyrst Wredes Befaling staaende Armee, som er ankommen i Nærheden af denne Hovedstad, er udvalgt skjøn, og har næsten intet lidt. Den har efterladt anseelige Besætninger i Nancy, Chalons, Vitry og Meaux, for at sikre Communicationen mod Streifpartier, og vil, i Forbindelse med den store russiske Hovedarmee, gaae over Melun og Fontainebleau ad Loire til, for at sætte sig i umiddelbar Forbindelse med de øvrige allierede Tropper, som marchere ad den store Landevei fra Paris til Orleans, og saaledes i Forening at tilintetgjøre de Hobe, som endnu ere tilbage af Rebellerne. — En spansk Armee trænger frem mod Perpignan, hvor den bonapartiske General Decaen commanderer et Armeecorps. Ved Østerrigernes Fremtrængen i det sydlige Frankrig, og det store Antal Royallister i denne Deel af Frankrig, vil han ikke kunne holde sig længe. — Den 7de d. har den herværende Gouverneur, Baron v. Müffling, efter Fyrst Blüchers og Hertugen af Wellingtons Befaling udstædt følgende Kundgjørelse: "1) De allierede Tropper skulle besætte alle de militaire Punkter i Staden Paris, uden at befatte sig med den indre Tjeneste. 2) Nationalgarden og Gensd'armeriet skulle fortsætte deres sædvanlige Tjeneste. 3) Alle de, som ved Partiaand eller paa nogensomhelst Maade forstyrre Roligheden, skulle strax gribes af Nationalgarden, og straffes efter de franske Love. 4) Alle de, der fornærme Nogen, som hører til de allierede Tropper, skulle strax stilles for en Militairret. Iøvrigt skulle alle andre Klager høres og undersøges. — Indvaanere af Paris! Min Hensigt og mit Ønske er at vedligeholde Roligheden, og det vil gjøre mig ondt, om jeg skal gribe til strænge Forholdsregler. — Baron v. Müffling." — Paa Carousselpladsen campere bestandig 3000 Preussere. Det samme er ogsaa Tilfældet paa adskillige andre offentlige Pladser; de besætte ikke længer Tuillerierne. — Fyrst Blücher, Hertugen af Wellington, Lord Castlereagh og adskillige andre af de Allieredes Ministre og Generaler have igaar gjort Kongen af Frankrig deres Opvartning. — Deres Majestæter Keiserne af Østerrig og Rusland samt Hs. Majestæt Kongen af Preussen ankom hertil igaar. Ludvig den 18de gjorde strax Keiser Alexander et Besøg,

og blev hos ham flere Timer. En Deputation af Municipalcorpset, i hvis Spidse Hr. Lamoignon befandt sig, var gaaet de allierede Souverainer imøde.

London, den 15 Juli. Hvor bestemt endog de franske Journaler selv have paastaaet, at Bonaparte befinder sig i Rochefort, saa veed man dog af Privatbreve, at det har været Udgiverne af disse Blade meget vel bekjendt, at kun Bonapartes Equipage er afgaaet til denne Havn, for at skjule den sande Retning han selv og hans troeste Tilhængere have taget. — Af Privatbreve fra Paris erfarer man ligeledes, at Jacobinere Dag og Nat ere beskjeftigede med at forberede sig paa at arbeide imod Kongens nye Forholdsregler. Rebellerne fæste endnu deres Blik paa Bonaparte som deres Chef. Mange ville endog paastaae, at han igjen har sat sig i Spidsen for de Tropper, som endnu ere tilbage. Dog vil alt dette ikke forstyrre den allierede Armees Operationer; men den vil ligesaa godt vide at bekjæmpe Intriganternes natlige Sammenkomster som Rebellerne i aaben Mark. Deres Tillid og Forhaabninger maae snart svinde, da det ikke vil vare længe inden de faae Beviser, som ville betage dem falske Indbildninger. Nu, da den russiske og bayerske Armee er ankommen i og om Paris, vil man gribe og tilbørlig straffe Hovedoprørerne. Erfaring har kun alt for vel beviist, at den Højmodighed og Eftergivenhed, som man forrige Aar viste Frankrigs Hovedstad, just virkede det Modsatte af hvad man var berettiget til at vente. — Admiralitetet har paa ny sendt adskillige Fregatter og hastigseilende Cuttere til Høiden af Madera, for at passe paa Bonapartes paa denne Kant, hvis det skulde lykkes ham at undvige fra en fransk Havn.

Brüssel, d. 14 Juli. Fra Rochefort skriver man under 28 Juni, at der allerede dengang var kommen Ordre til at udruste to Fregatter, nemlig Saale og Medusa. Begge Fregatterne laae den 1ste Juli paa Rheden, men bleve nøie paapassede af et engelsk Krigsskib. — Staden Marseille har høitidelig udraabt Ludvig den 18de til Konge. — Den Kongel. Regjering har opfordret alle retsindige Indvaanere saavel i Staden som paa Landet til at bevæbne sig, og holde sig rede paa første Vink.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 60.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 29 Juli 1815.

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

Enhver, som endnu elsker det gamle Dannemark og Fædrenes Ihukommelse, har vist med Glæde seet, at det gamle angelsaxiske Digt om danske Handler, der i saa mange Aarhundreder laae begravet i de engelske Boghylder, og kun med Nød og Neppe reddedes som en Brand af Ilden, nu endelig er udkommet fra Hr. Etatsraad Thorkelins Haand, ved Hr. Geheimeconferentsraad Bülows gavmilde Medvirkning. At Oversættelsen er latinsk, kunde vel Mange beklage, og spørge, hvor længe vi skal vedblive at udgive Nordens gamle Mindesmærker for de Fremmede paa Danskes Bekostning; dog vilde denne Klage her have mindre Grund, da et saadant Digt fra første Færd maae udgives for de Boglærde i alle Lande, og bør ei fremtræde for det danske Folk uden i sin velbehagelige poetiske Skikkelse. Derimod var det sømmeligt, at enten Udgiveren eller en Anden forklarede paa Modersmaalet Kvadets Indhold, og viisde hvad vi alt flux kunne skjønne om dets poetiske og historiske Værd; og da Udgiveren hverken paa Latin eller Dansk havde opfyldt dette Ønske, beslutrede jeg at gjøre det efter Evne. Sligt var imidlertid ingen saa let Sag, da jeg flux mærkede, det ei gik an at følge den latinske Oversættelse, der paa mange Steder er aabenbar urigtig, og paa mange mørkere end Texten selv, og jeg maatte derfor arbeide mig ind i Grundsproget. Til min store Forundring anmeldte nu allerede Litteraturtidenden No. 26 Digtet, og opregnede Indholden af nitten Sange, ligesom No. 27 af de øvrige. Før jeg tog Bladet i Haand, indsaae jeg Umuligheden af at Rec., om han og var Sproget mægtig, kunde i saa kort Tid giennemlæst og giennemtænkt Digtet, som Man dog burde, før Man aflægger offenligt Regnskab om et saadant Mindesmærke; men hvor kunde jeg andet end harmes ved at see, at en Rec. satte sig her paa Dommersædet, uden, det maae Man slutte, at forstaae eet Ord Angelsaxisk. Nu, til at give en saadan Indholdsliste, behøvedes vist nok ei lang Tid; thi hvor den latinske Oversættelse giver nogen Mening, følges den blindt, og hvor den ingen giver, skydes Skylden paa Digtets Dunkelhed, ja Digteren beskyldes endog for at have modsagt sig selv i Fortællingen om Higelaks Død, uagtet det dog visselig ikke er hans Skyld, at Oversætter og Rec. blander Begivenhederne sammen, og forandrer Fyrsternes Navne: Hrædel, Herebald, Hædkyn, Hardred, til ubetydelige Tillægsord. Men hvad er dog sligt for et Væsen? er det den Erudition og Critik, hvorpaa Man pukker saa saare? er det saaledes Hedenolds Minder skal kundgiøres og omtales i Dannemark, at Udlændinge skal pege Fingre ad os, som de der prise og bedømme hvad vi ei forstaae?

Er det nu sandt hvad her er sagt om Oversættelse og Recension, og det skal jeg bevise, da er

det klart at en ny Angivelse af Digtets Indhold var ingenlunde overflødig; men da jeg endnu er langt fra at forstaae Alt saa godt som Man bør forstaae hvad Man vil meddele Andre, og hiin Recension dog ingenlunde maae upaaanket komme for Udlændingers Øie, vil jeg her, saa kort som muligt, anmærke hvad Vigtigt af det jeg alt forstaaer der i Recensionen deels er udeladt, deels urigtig fremstilt. Man vil sagtens ikke taale at vises tilrette af mig; stort vil jeg heller ikke tvistes om Ting, der ikke er nogen Salighedssag; men Sandhed vil jeg alligevel sige, da Tingen dog ei heller er ganske ubetydelig, og da overlade det til Vedkommende, om de vil nægte hvad der er klart for hver Mand i Europa, som forstaaer hvad her tales om.

For nu paa eengang at vise baade hvorledes Tonen er i dette herlige Digt, og hvor saare baade Oversætter og Recensent have misforstaaet allerede Indledningen, vil jeg her meddele en Oversættelse af denne, der naturligviis som Digt ei kan være bogstavelig, men for hvis Rigtighed i det Væsenlige jeg indestaaer. Dog, for at gjøre den ret fattelig, maae jeg forudskikke en Anmærkning. Ligesom Man i de angelsaxiske Slægtregistre hyppig, skiøndt paa adskillig Plads, finder en Scef, Sceaf, Seaf, som Cronicon Saxonicum (S. 77) endog gjør til Noes fierde Søn, saaledes anføres han og stundum som Fader til Skyld, hvis Eenhed med Skjold ei kan omtvivles, og hos Ethelverd, Mattheus af Vestmynster og Simeon Dunelmensis findes om ham et saare mærkeligt Sagn, at han nemlig som Barn, sovende paa en Kornneeg og rundt omgivet af Vaaben, kom eenlig drivende paa et Skib til en Øe i Oceanet ved Navn Skani eller Skandalis, hvor Indbyggerne modtoge ham som et Vidunder, opfostrede ham med al Flid og toge ham til Konge. Dette Sagn seer Man at nærværende Skjald har henført til Scefs Søn Skjold, og da vi i vore gamle Sagn ingen Scef finde, da han skal have faaet dette Navn af Kornnegen, som paa Angelsaxisk heder Seaf, og da han altsaa rimeligst maatte kaldes Scefing (Scefs Søn), have vi udentvivl her Sagnet i sin oprindelig danske Skikkelse. Saa kvæder den gamle Skjald:

Om Drotterne strage
Fra forrige Dage,
Som Stol-Konge-Sæder
Beklædte med Hæder
I Dannemarks Land;
Om Kjæmperne stolte,
Som Heltedaad voldte,
Jeg kvæder forsand.

Nu først er at melde
Om Skefingen Skjold,
Han kjæmped med Vælde,
Den Herre saa bold,
Mod Fienderne mange
Om Borge og Vange,
Og Seier han vandt.
Hans Mod og hans Rige
De voxde tillige,
Som Aarene randt;
Hans Hæder og Lykke
De voxde forsand,
Saa alle som bygge
Trindt Hvalernes Land,
Ham maatte adlyde,
Og neiende yde
Ham Gilde og Skjænk.
Det end er at mærke
Om Kongen saa god,
At Kjæmperne stærke
Udsprang af hans Blod,
Og hannem til Ære
Evindelig bære
De Skjoldunge-Navn *).

Den Herre, som kjendte
Al Dannemarks Brøst,
Slig Konge didsendte
Til Dannemænds Trøst,

*) Det bør anmærkes at Meningen af disse Linier er omtvistelig, og at det ei staaer her at hans Efterkommere kaldtes Skioldunger, men da det staaer i hele Digtet, tog jeg ei i Betænkning at sætte det for Fuldstændigheds Skyld.

Og undte ham længe
Paa Konninge-Stoel
At see over Enge
Den straalende Soel.
Paa Konninge-Sæde
Han skifted med Glæde
Klenodier fine
Blandt Kjæmperne sine;
Ei stødte han ilde
Den herlige Skjænk,
Thi Kjæmperne gilde
Ham loved paa Bænk,
Og fulgde med Gammen
Den Herre saa prud,
Og Skjoldunge-Stammen
Med herlige Skud
Saa høit under Lide
Sig bredte saa vide,
Saa faver i Lund.

Saa Kongerne lære
Med Guld og med Ære
Sig Kjæmperne bedste
At vinde og fæste!
Da trofast de Gamle
Sig trindt dem forsamle
Paa Uveirets Dag,
Omgjærde saa bolde
Med blinkende Skjolde
Den Herre i Slag.
Ei Guldets Udskifter
Kan trives i Sal
Naar Heltebedrifter
Ei voxe paa Val *).

Der Skjold var hengangen
I Døden til Roe,
Sig flokked i Vangen
En Skare saa troe.

*) Jeg tør ikke paastaae nøie at have truffet Meningen af de sidste Linier i denne Betragtning, men det siger da og, som Man let seer, ikke stort.

Saa tøge i Hænde
De kjærlige Svende
Det Liig af Kong Skjold;
Til Stranden de bare
I sorgelig Skare
Den Herre saa bold;
De Liget udførde,
Som selv han befoel,
Mens Tungen han rørde
Paa Konningestoel,
Og styred med Blide
De Lande saa vide,
Saa mangen god Dag.

Saa toge de Kjække
Den Konninge-Snekke
Med ringprudet Stavn,
Som klar til at seile,
Med skinnende Speile
Laae færdig i Havn.
Saa gave de Skibet
Den Herre i Favn
Som førde i Livet
Det favreste Navn;
Ved Masten de satte
Den Elskedes Liig,
Og gav ham af Skatte
En Skjoldborg saa riig,
At neppe en Sage
Jeg hørde om Mage
Til Skat og til Skib.

Hos Konninge-Kaaben
Laae alle Slags Vaaben:
De Øxer saa stærke
Og Brynie-Særke.
Klenodier mange
Ham lagdes i Favn,
Paa Farten hin lange
De skulde i Stavn
Paa brusende Bølge
Med Stolkongen følge.

Udskyre Man vilde
Den Herre fra Land,
Med Gaver saa gilde,
Som da over Strand
Han underlig drevet
Af Herren var blevet
Til Dannemarks Land *).

Nu flaget hint fagre
Den Skare saa bold
Lod stadselig flagre
Alt over Kong Skjold;
Saa maatte med Kvide
De Snekken forlove,
Og lade den skride
For Vind og for Vove.
Bort seiled den Snekke
Paa Bølgerne blaa,
Lod Helte i Række
Paa Strandbredden staae
Med Suk og med Klage;
Kom aldrig tilbage,
Ja, Ingen med Sande
Kan sige han veed
Hvorvidt over Strande
Den Snekke henskreed,
Om bjerget og fundet
Blev Stol-Kongens Liig,
Om Nogen blev undet
Den Ladning saa riig.

Naar Man nu seer at der i Recensionen, saa lidt som i den latinske Oversættelse, er Spor af Skjolds Liigbegiængelse, da maae Man troe eet af to, enten at jeg har digtet det paa egen Haand, eller at Vedkommende ei forstode saa meget Angelsaxisk, som Man kan lære paa korten Dage, naar Man kan Islandsk; og indtil det Første bevises, staaer vel det Sidste fast. Dog, jeg vil heller slutte med den Bemærkning, at var ogsaa denne Indledning det Ypperste af hele Digtet, maatte vi dog kalde det en stor Vinding; thi visselig, Sagnet om Skjolds Ligbegiængelse er et Sidestykke til det om Fredegodes, og aander den Kiærlighed, som var de Danskes Arvegods, ja det er som en Forjættelse om Skjoldungestammens Uforkrænkelighed; thi Skjolds Grav er ingensteds at finde, hans Skygge svæver over det fortladne Hav, Dannebrog er hans Bautasteen og Danmarks Hjerte hans Mausolee. (Fortsættes.)

*) Ogsaa de Linier der indeholde denne Betragtning ere dunkle, dog troer jeg at have truffet Meningen ved Hjelp af foromtalte Sagn, og har Man Ret til med den latinske Oversætter at antage dydon og onsendon for tredie Person i Singulari, da kan der intet Spørgsmaal være, kun derom staaer jeg i Tvivl.

(Indsendt.)

Man hører mange Stemmer fremføre det Spørgsmaal, om ogsaa den anstundende 1ste August skal gaae forbi uden Sølvværdiens regelmæssige Notering, eller om Kongen ikke vil forherlige sin Kroningsfest, ved at sætte sin, formedelst Tidsomstændighederne, hidtil suspenderede Lov i Kraft. Nogle andre ønske Spørgsmaalet ei opkastet, fordi enten deres egen Interesse, eller deres Mening om det offentlige Tarvs Fordring leder dem til at foretrække en fortsat Suspension af Loven.

Indsenderen, som til sit Inderste er overbeviist om, at hvad der er Ret, aldeles ufeilbar hos vor Konge vil blive det endelige Udfald af enhver Opgave, som, fra alle Sider, forelægges til Afgjørelse, kan ikke andet end svare: den rigtige Notering vil finde Sted, saasnart de Betænkeligheder, der have bevirket Suspensionen, hæves.

Da imidlertid dette Svar kan synes liigt dem, hvilke Oldtidens Orakler gave, og som ikke gjorde de Spørgende klogere end de vare før, saa skal Indsenderen stræbe med faa Ord, at nævne Hovedgrundene, hvorfor det, efter hans bestemteste Mening, er det Fornuftige, at den Udsættelse, som siden 1 Febr. 1814 har fundet Sted, om ikke til 1ste Aug., saa dog meget snart efter, vil ophøre.

Flere Staters Regjeringer have, under overordentlige Omstændigheder, taget deres Tilflugt til at skaffe sig Penge ved overordentlige Midler,

saasom Udgivelse af Mynter af meget forringet Gehalt, Papiirpenges ubundne Udstædelse m. v. Dette har næsten altid draget Reductioner efter sig; og Creditorernes Forhold til Debitorene ere i Forbindelse dermed blevne regulerede saaledes, at enhver modtog Betaling, og betalte med Hensyn paa den virkelige Valuta, som, under den usædvanlige Tingenes Orden, til de forskjellige Tider var givet og erholdet. Et saadant Regulativ gjorde ogsaa Forordningen af 5 Jan. 1813; dog for største Delen med stor Moderation til Fordeel for Debitorerne. Ved disse Bestemmelser kunde al Tale om Sølvværdie vist nok været udeladt, hvis Man havde antaget, at det nye Numeraire sikkert vilde have faaet og beholdt den Værdie, der for samme var regleret; men da det forudsaaes, at denne Værdie, hvis Omstændighederne anledigede, at der i kort Tid maatte gjøres Brug af hele den Finantserne forbeholdte Reservefond, vilde efter Tingens Natur, for en Tid kunne synke, saa var det aldeles consequent, at der sørgedes for, at Creditorenes Ret og Debitorenes Forpligtigelse ogsaa for den tilkommende Tid reguleredes efter den Grundsætning, at rigtig Valuta skulde præsteres. Hans Majestæts ovennævnte Anordning har heri et stort Fortrin for det, der i Aaret 1811 i Wien blev fastsat. Det bestemtes der vel, at Gjæld, som var contraheret i det ældre Papir, skulde betales i det nye efter de forskjællige Courser, under hvilke den maatte være stiftet; men man tog ikke Hensyn paa de Variationer, som det Sidstnævnte kunde blive underkastet, og hvilke ere blevne meget betydelige.

Den hele Bestemmelse angaaende Sølvværdien, som saa meget er omtalt, og end mere omsnakket, indeholder med faa Ord kun denne simple, naturlige Regel: Enhver Creditor skal, uden Hensyn paa hvormeget, eller hvorlidet han i nominal Beløb har udtalt, have saamegen virkelig Værdie tilbage, som han har fourneret, ligeledes uden Hensyn paa hvormeget eller hvorlidet Papir, der, til at tilveiebringe denne Værdie, behøves.

Saalænge Coursen gik til det Slettere skulde Regelen blive et Værn for Creditors Ret. Naar Coursen derimod — som neppe vil være langt borte — mærkeligt bedrer sig, vil Debitorene ene under den kunne reddes fra Ødelæggelse.

At et saa retfærdigt og i Grunden saa simpelt System ikke skulde blive overholdt, er der ingen tilstrækkelig Anledning til at antage. Hvorledes, skulde det kunne taales, at samtlige de Creditorer — hvortil høre for en meget betydelig Deel offentlige, til de meest trængende Personers Forsørgelse og andre lige vigtige Øiemeed, indrettede Stiftelser — hvis Fordringer, efter Forordn. 5 Jan. 1813 ere omskrevne og nedsatte til $\frac{5}{8}$ af deres oprindelige Beløb, ja under særdeles Omstændigheder meget mere, nu, da deres Tilgodehavende snart begynder at kunne kræves, skulde end ikke faae disse $\frac{5}{8}$ i virkelig Valuta. Skulde det favoriseres, at Capitalerne alle paa nye udlaantes i R. V., hvorved Debitor, naar Sedlernes Værdie, medens Laanet varer, stiger til det dobbelte, vilde komme til at give dobbelt Valuta mod hvad han fik *). Er det ikke sikkerligt Kongen meget magtpaaliggende, at Embedsmændenes, ved Forordningen nedsatte Gagers rigtige Udbetaling ei bliver udsat!

Men, vil man sige, er det dog paa den anden Side ikke en Sandhed, at en rigtig Notering af den Cours, hvorefter gjensidige Betalinger skulle skee, vil, naar den bliver høiere end forhen, gjøre alle Realiteter dyrere, og er dette ikke en Ulykke? Jeg svarer: Borgerne kunne henføres til to Classer: Den productive og ikke productive. Den Sidste maa leve af Gage, Capital-Indtægt, Pension, eller ved almindelig Fattig-Forsørgelse; den Første af dens Production. Denne skal det være, der, som Debitor til Capitalisten, taber ved den højere Notering; hiin vilde vinde. Fandt altsaa en virkelig Forhøielse i Priserne Sted, vilde det blive et Argument mere mod dem, som sige at Debitorene ei kunne taale at betale efter den rigtige Maalestok. Disse maatte ved Forhøielsen staae dem vel, og Capitalisterne, med de flere med dem i Classe staaende Personer, vilde ikke kunne klage, fordi de paa anden Maade holdtes skadesløs.

Lige tilstrækkelig kunde de flere Indvendinger

*) Dette er egentligen hvad Indsenderen især frygter af Systemets Tilsidesættelse. For Creditorerne haaber han at Cours-Forbedring, for en stor Deel, vil sørge. De lide ved Ikke-Noteringen af S. V. forhaabentligen kun den Skade, som den mindre Sikkerhed, om hvad deres Ret er, afstedkommer.

besvares; men det Nævnte vil uden Tvivl paa dette Sted være nok, for at enhver, som ærligen vil see, maae kunne give sig Svar paa det opkastede Spørgsmaal.

Indenlandske Efterretninger.

I disse Dage vare de Kongelige Regalier offentligen at see paa Rosenborg Slot. Tilløbet af Mennesker var ubeskrivelig stort. Den første og især den anden Dag var Trængslen mageløs; men den tredie Dag bleve Alle opstillede i en Række, ligesom for en Tid siden ved Comoediebilletters Uddeling, og nu fandt ingen Uorden mere Sted. Regalierne laae offentligen til Skue paa et stort Bord i Riddersalen, lige for Tronen, og hvert Stykke paa en rød, med Guldgaloner og Fryndser besat Fløjels-Pude. De bestaae af følgende Stykker: 1) Hans Majestæt Kongens Krone, rigt besat med de kostbareste Ædelstene, hvoriblandt især den store Saphir udmærker sig; 2) Hds. Majest. Dronningens Krone; 3) det Kongelige Scepter med en emailleret Lilie for oven, og besat med Ædelstene; 4) det Kongelige Sværd, besat med Ædelstene, og med Provindsialvaabnene i Emaille langs med Skeden; 5) det Kongelige Rigsæble, besat med Ædelstene; 6) Elephantordenskjeden, og 7) Dannebrogordenskjeden med tilhørende Stjerner af Brillanter; 8) Salvingsdaasen af Guld, besat med ægte Stene; 9) Den store Amethyst, som ved Kroningen sættes over den Kongelige Trone, og formedelst sin Storhed og Reenhed er uvurdeerlig. Paa Hs. Maj. Kongens Krone staaer C5 i Navnetræk med Krone over, og paa Hds. Maj. Dronningens Krone C6 paa samme Maade. Ædelstenenes usædvanlige Storhed og Reenhed, og Arbeidets Fortreffelighed i det Hele, har tildraget sig alle Kjenderes Beundring, men især er Hds. Majest. Dronningens Krone, samt Scepteret, af ganske udmærket skjønt Arbeide.

Følgende er foreløbig det Væsentlige af det trykte Udtog af Ceremoniellet ved Deres Majestæters Kronings- og Salvings-Fest:

Den 29de Juli begive Deres Kongelige Majestæter sig til Frederiksborg Slot; Dagen før Salvingshøitiden communicere Begge i Allerhøistsammes Gemakker; Communionen forrettes af Confessionarius Biskop Balle. Salvingsdagen ringes med Klokkerne anden Gang Kl. 11½, da Kirkedørene aabnes og Tilskuerne kunne komme ind, og tredie Gang Kl. 12¾, hvorefter ingen mere indlades i Kirken. Derimod tilstedes hele Formiddagen Adgang til Slottet igjennem Myntporten. Alle Damer og Cavalierer, som skulle være tilstede ved Processionen, møde i Slottet inden Kl. 12¾. Naar Hs. Majest. er klædt i Sin Salvingsdragt, med begge Ordenskjæder paa Kappen, Kronen paa Hovedet, og Sværdet, begiver Allerhøistsamme Sig ind til Hds. Maj. Dronningen, som modtager Ham i Sin fulde Salvingsdragt. Hs. Maj. paasætter Dronningen Kronen, baaren af Hs. Exc. Geh. Statsminister Gr. Moltke, der fungerer som Overkammerherre, hvorpaa Hs. Maj. vender tilbage til Sit Cabinet, og foruden Sin fulde Salvingsdragt, tager det Kgl. Scepter i den høire Haand og Rigsæblet i den venstre, og nedlader Sig paa Tronen. Derpaa indlades de Kgl. Prindser, de fyrstelige Personer, og alle til første Classe i Rang Henhørende, i Audiencegemakket. Tre Riddere af Elephanten staae paa høire Side af Tronen, og Overhofmarskallen paa den venstre. Paa samme Tid begiver Hendes Maj. Sig ind i Audiencecabinettet, ledsaget af Hs. H. Prinds Christian. Naar det har ringet tredie Gang, og H. M. Kongen befaler, raaber Kammerfoureren: Processionen til Kirken begynder. Processionen begynder i følgende Orden: 1) De Kgl. Fourerer som Herolder; 2) 30 Laqvaier; 3) 12 Pager; 4) Hofjunkere; 5) Kammerjunkere; 6) Etats- og Landraader; 7) Generalkrigscommissairer; 8) Oberster og Commandeurer; 9) Friherrerne; 10) Grever uden Lehnsgrevskaber; 11) Conferenceraader; 12) Gener. Majorer, Contr. Admiraler og Kmherrer; 13) Hofmestere og Marskaller; 14) Grever med Lehnsgrevskaber; 15) Stork. af Dannebrog; 16) Geheime Conf. R.; 17) Gener. Ltn. og Vice-Admir; 18) Gener. og Admiral; 19) Riddere af Eleph.; 20) De fyrstel. Pers.; 21) H. H. Prinds Ferdinand; 22) De tjenesteg. Gener. Adjut. samt Gener. Qvart. M.; 23) Overh. Marsk. med Overhofmarskalstaven i Haanden. — Derefter begiver Hs. Maj. sig til Kirken, under Paukers og Trompeters Lyd fra Altanen, saavel som Klokkernes Lyd. Ved Kirkedøren modtages H. M. af de tre Biskopper, Balle, Münter, Adler. Biskoppen af Sjælland ønsker

Hs. Maj. til Lykke. Naar Allerhøistst. har nedladt Sig paa Tronen, begive de samme Bisper sig til Kirkedøren, for at oppebie H. M. Dronningen. Derpaa begynder Musiken med et stort Choral efter Davids 89de Ps. Tre Riddere af Eleph., som have baaret Slæbet af H. M. Kappe, blive staaende paa høire Side af Tronen, og Overhofmarsk. staaer paa venstre Haand af den yngste af disse Riddere. H. M. tjenstg. Gen. Adjutanter og Gen. Qvarteermest. staae bag ved Ridderne af Eleph. — Processionen ved H. M. Dronningens Ankomst foregaaer i følgende Orden: 1) begge Heroldeme; 2) H. M. Kammerherrer og Kammerjunkere; 3) H. M. Overhofmester; 4) Overhofmarskallen; 5) Hds. M. Dronningen, ledsaget af H. H. Prinds Christian; 6) Hds. Majestæts Hofdamer; 7) samtlige Damer. Ved Hds. Maj. Ankomst lade Pauker og Trompeter sig høre. Ved Kirkedøren modtages Hds. Maj. af de tre ovennævnte Bisper, hvoriblandt Biskoppen af Sjælland ønsker Hds. M. til Lykke. Hds. M. nedlader Sig derefter paa Tronen ved Siden af H. M. Kongen. Hans Majestæt modtager Hende ved Hilsen med Sceptret. Biskoppen af Sjælland begynder derpaa sin Indgangstale; naar den er tilende oplæses den befalede Text Rom. 13, 1, 7. af Biskop Balle. Efter denne gaaer Geh. Statsminister Gr. Moltke ned til Geh. Archiv. Etatsr. Thorkelin, som bærer Kongeloven og Salvedaasen paa en rød Fløjels Pude. Statsminist. leverer samme til Biskoppen af Sjælland, som nedlægger den paa Altret. Bisp. af Sjæll. holder derpaa en kort Tale med Hensyn paa Kongeloven, og nedknælende for Altret med de andre 2 Bisper, oplæser Fader Vor. Siden istemmer Bisk. Balle den latinske Messe, hvorefter en Choral efter Davids 21de Ps. udføres af de Kgl. Sangere og Sangerinder. Naar Hs. Maj. har behaget at nedknæle, saa salver Biskopp. af Sjæll. Hs. Maj. korsviis paa Panden, paa Brystet og Haandleddet af den høire Haand, imedens han fremsiger nogle Ord, henhørende til denne Handling. Efter Salvingen oplæser Gen. Superint. Adler den anden bestemte Text 1 Tim. II, 1, 3., hvorover Bisp. af Sjæll. holder en kort Tale, og derpaa istemmes en Choral efter Davids 145 Ps. Derpaa indbyder Bisp. af Sjæll. Hds. M. Dronningen til at modtage Salvingen. Nu knæler Hds. M. ned paa Skammelen, hvorpaa Biskop. af Sjæll. dypper Spidsen af Fingeren i Salveolien og salver Hds. Maj. paa Panden og ovenfor Brystet, imedens han fremsiger nogle til denne Handling henhørende Ord, hvorefter Bisp. af Sjæll. holder sin sidste Tale. Naar denne er tilende istemmer Bisp. af Sjæll.: "o! store Gud, vi love dig", hvorefter Biskoppen synger: Herren være med eder, derpaa Coll. og siden Velsignelsen. Efter en Choral af 75 Dav. Ps. behager Hs. Maj. at sætte Kronen paa Hovedet og optage de øvrige Insignia, hvornæst Processionen begynder ud af Kirken. Hds. Maj. Dronningen følger umiddelbar efter Hs. M. Kongen, ledsaget af H. H. Prinds Christian. Derefter nedlade begge Majestæter Sig paa Deres Trone i Audiencegemakket; Cavaliererne og Hofdamerne rangere sig paa begge Sider af Tronen efter deres Rang. Naar Hans Majestæt befaler at gaae til Taffels, lade Pauker og Trompeter sig atter høre; Maden fremhæres af 14 Capitainer til Deres Majestæters Taffel. Cavaliererne placere sig paa den høire Side af Tronen, og Damerne paa den venstre, alle uden for Gitterværket, som deler Salen. Ved det Kongl. Taffel spiser ingen uden D. M. Kongen og Dronningen, Hds. K. H. Kronprindsessen, H. H. Prinds Christian, Hds. K. H. Hertuginden af Augustenborg, H. H. Prinds Christians Gemalinde, Hds. H. Prindsesse Juliane, Hds. H. Prindsesse Charlotte. For Der. Majestæter servere ved Taffet 2 Riddere af Eleph., 2 Geh. Confer. R. som ere Storkors, 2 Stork. af Dannebr., 2 Kammerh. og 2 Kammerj. Hans Majestæt er herved klædt i den fulde Kongel. Prydelse med Krone, Scepter rc. Efter Taffet begive Deres Majestæter Sig til Deres Audiencegemakker og sætte sig paa Deres Troner, hvorfra De siden beafskedige de samtlige Herskaber, for dernæst at retirere Sig i Allerhøistst. indere Gemakker, da De ikke lade sig see mere for den Dag. — Foruden det Kgl. Taffel er et fyrstel. Taffel og 11 Marskals- og Cavaliertafler, samt forskjellige andre til Pager og Kammerfolk. — Om Aftenen afbrændes et Fyrværkerie i Slotshaugen lige for Slottet. Cavalierer og Damer, som have været i Processionen, erholde Plads i nogle af Slottets Værelser i 3die og 4de Etage, for at see Fyrværkeriet. De, som have erholdt Billetter som Tilskuere enten i Kirken eller paa Altanen, indlades paa disse Billetter paa Den lige for Slottet,

Kjøbenhavns Børs den 28 Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 623, a vista 633. Amsterdam 2 M. 595, a vista 598. London 2 M. $24\frac{1}{3}$ Rbdl. Spec. 625. — Specier solgtes til 37 Rmrk., for Committeesedler blev givet (med Rente) $68\frac{1}{2}$ a 69 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60 a $60\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp.)

Brüssel, den 20de Juli. I Dag have Klokkernes Ringning og Canonernes Torden forkyndet de herværende Indvaanere, at Napoleon Bonaparte er bleven tagen til Fange. Han vilde undflye fra Rochefort til America, men maatte overgive sig til den engelske Fregat Bellerophon. Paa den Fregat, hvorpaa han havde indskibet sig, for at undvige, skal man have fundet utrolige Skatte. Man paastaaer, at de, Ædelstene og Banknoter ꝛc. medregnede, skulle beløbe sig til 1000 Millioner Franker. Man har ogsaa fundet en Plan til en ny Sammensværgelse. — Den vigtige Efterretning om Bonapartes Anholdelse blev bekjendtgjort i Paris den 18de om Formiddagen. — Man er af den Mening, at han foreløbig vil blive udleveret til de allierede Magter, og af dem til Kongen af Frankrig, for at straffes efter de gjeldende Love.

Hamburg, den 26de Juli. Allerede i Gaar var den vigtige Efterretning om Bonapartes Anholdelse indløben ved Estaffetter fra Amsterdam til det herværende Handelshuus John Thornton. — I Dag erholde vi den officielle Stadfæstelse paa denne vigtige Begivenhed fra Hs. Excellence Hr. Bangemann Huygens, Hs. Majestæt Kongen af Nederlandenes befuldmægtigede Minister. Hans Udtryk ere disse: "Jeg har faaet officiel Efterretning om, at Napoleon Bonaparte, som havde indskibet sig i Rochefort, lod ansøge de i de derværende Farvande stationerede engelske Krydsere om uforstyrret Overfart til America. Men da han fik til Svar, at man vilde bestræbe sig for at opfange ham, har han paa Naade og Unaade overgivet sig til de engelske Krigsfartøier. Han er for nærværende Tid ombord paa den engelske Fregat Bellerophon."

Paris, den 16de Juli. Den paa den anden Loirebred staaende franske Armee under Marschal Davoust's Befaling har fuldkommen og ubetinget underkastet sig Hs. Majestæt Kongen. Generallieutenanterne Hexo, Gerard og Valency vare af Davoust blevne autoriserede til at nedlægge denne Underkastelse for Tronens Fod. Man forsikkrer, at den Adresse, som Armeen ved denne Leilighed har udstædt til Kongen, har været affattet i meget rørende Udtryk. — Hertugen af Albufera (Suchet) har paa sit Armeecorpses Generalers, Officerers og Soldaters Vegne sendt sin Underkastelse til Krigsministeren. — Igaar Eftermiddag mellem Klokken 1 og 2 begav Hertugen af Wellington sig i Spidsen for henved 300 engelske Generaler og Overofficerer til Tuileriernes Pallads, for at gjøre Hs. Majestæt Kongen sin Opvartning. Kongen modtog ham paa en meget forekommende Maade. Alle Generaler og Officerer bleve efterhaanden forestillede. Derpaa sagde Hs. Majestæt til Hertugen paa Engelsk: "Min Hr. Hertug! Jeg skylder Dem min personlige Tak for Deres Armees gode Opførsel mod mine Undersaatter. Det glæder mig at jeg kan give Dem dette Vidnesbyrd i Deres hele Generalstabs Nærværelse." Kongen underholdt sig dernæst meget venskabelig med adskillige Officerer. — Lord Castlereagh er Præsident i den Ministerialcommission, der skal regulere Requisitioner. — De Medlemmer af den bonapartiske Familie, som endnu vare blevne tilbage i Hovedstaden, have igaar maattet forlade den. Adskillige andre høie Personer, som have udmærket sig under Bonaparte, have faaet Ordre at forlade Paris.

Paris, den 17de Juli. Idag ere Hr. Mathieu Montmorency, de Herrer Hautpoult, Fargeau ꝛc. afgaaede herfra til London, for at ledsage Hertuginden af Angouleme paa hendes Tilbagereise til Frankrig. — Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig har i nogle Dage været upasselig; derfor spiste Allerhøistsamme ikke igaar med de andre Souverainer.

Rettelse. I forrige Numer, P. 934, Lin. 35: Han læs: Hun.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 61.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 1 August 1815.

Til Dannerkongen.

Den 31te Juli, 1815.

At offre Virak med vanhellig Haand
For Hver, som Diadem mon' bære,
Og, liig en Slave i sit Demantsbaand,
Neroners Grusomhed at ære:
Den fule Sæd, alt tidligt voxet op,
Sig strøde vide over Jorden,
Fra Dalens Blomsterskjød til Bjergets Top,
Fra Ganges's Bred til fjerne Norden.

Hvor sjeldent fandtes et en Absberns Æt,
Der Sandheds Speil lod Drotten skue;
Med Mund og Sværd, for Første, Frihed, Ret,
Adspredte Smigers Hvæspetue?
Saa Absalon var Kongens sande Ven,
Thi han var Landets Ven tillige;
Sin Hæders Stjerne saae han kun i den,
Som straaled' over Danmarks Rige.

O Fredrik, Dannerfolkets stolte Haab!
Ei Smigers falske, søde Tone,
Skal daare Dig, blandt skrømtet Jubelraab,
Og dæmpe Glandsen af Din Krone.
Dit Konge-Øre trylle Sandheds Røst,
Liig Nattergalens Fløitestemme,
Og i Dit ømhedsfulde Faderbryst
Du Retfærds rene Ild fornemme!

Du stodst som Fædrelandets djærve Tolk
I Keiserstadens Førsterader;
Du kom tilbage til et trofast Folk,
Som til sit Hjem en elsket Fader;
Du frelste Skibet paa et oprørt Hav,
Og førte kjekt det ind i Havnen:
Sneelokked' Gubbe favner fro den Grav,
Som vinker ham i Fødestavnen.

Men er end Skibet kommet trygt i Havn,
Og Danmarks Sønner atter glade,
Vi end see Brøsten paa den høje Stavn,
Halvskjult af Fredens Olieblade. —

Hvor stux indtrænger i Havfruens Bryst
Den Strøm, som Vunden dyb indtylder?
Thi lyder Fødelandets Moderrøst:
"I Gutter, Saaret rask udfylder!"

Velan, saa reiser eder alle Mand!
Og hjælper ham, som trofast vaager,
At sætte Skibet i den gamle Stand,
Og aabne kjekt de tunge Laager.
Thi, da skal Snekken atter seile ud
Paa fraadefulde Oceaner,
Og trodse modigt, liig en Havets Gud,
I Hvirvelvinde og Orcaner.

Og øverst, paa den høie Kongemast,
Skal Dannebroges Vimpel smykke
Den stærke Stang, som vel i Stormen brast,
Men Skjebnens Haand ei kunde rykke.
"Det hvide Kors paa purpurrøde Grund!",
Saa skulle Jordens Slægter sige:
"Det blev et Kobberskjold i Nødens Stund,
For Fredriks, som for Seiers *) Rige!"

Da Hvidtfeldt, i hiin store Hæderskamp,
Saae Dannebroges Flag i Fare,
Han lod sin Snekke lyne op i Damp,
Og segned' med sin Helteskare.
Den Bølge, som beskvulper Kjøge-Strand,
Blev Heltens Grav og Æreminde;
At døe paa Kysten af sit Fødeland
Var al den Løn, han vilde vinde.

*) Valdemar den Anden, med Tilnavn Seier.

Som Hvidtfeldt, elsked' høit, i hvert et Old,
De Danske deres kjære Strande,
Hvor hvert et Minde om den store Skjold
Opflammed' dem for Fædrelande;
Hvor hvert et Træ i Herthas feire Lund
Dem kaldte Heltes Old tilbage,
Og hver en Bølge i codanske Sund
Gav Gjenlyd af de Julers Dage.

Som Hvidtfeldt, elsker end den danske Mand
Sit Danmarks grøderige Sletter,
Og fri, ved Bredden af sin kjære Strand,
Han Krandsen for sin Fredrik fletter.
Den Blomst, der voxer i den danske Grund,
Kan ei i fremmedt Jordsmon lykkes;
Den trives kun i egen Jord og Bund,
I anden Egn den snart bortrykkes.

Den Blomst er Fødelandets Kjærlighed,
Som bydes Dig, o ædle Konning!
Af Hver, Du skjænked' en livsalig Fred,
Den Jorderiges hulde Dronning:
En Blomst, der vindes ei ved List og Blod,
Som ofte baned' Vei til Riger;
En Blomst, som Hjertet gav den dybe Rod,
Og kun for Kjærligheden viger.

Dig kalder Folket Fredrik Atterdag,
Thi Krigens Nat Du, huld, adspredte,
Og, kjæmpende for Danmarks gode Sag,
Du Solen gjennem Skyen ledte.
Dog ei med Kampens blodbestænkte Spær,
Men venligt, med to Oliegrene:

Huldsalig Kjærlighed og Faderfærd,
Høit luende og himmelrene!

Saa rækker, Fredrik, Dig paa denne Dag,
Dan Mykillatis gamle Krone
Dit Danmark, i samdrægtigt Fosterlag,
Der slaaer en Vognborg om Din Trone.
Den Taare, som nedtriller af dets Kind,
Er Perlen i Dit Kongesmykke; —
For Dig staae Nordens Mænd, i Hu og Sind,
Som for sin Dronning Ivar Lykke.

Kronings-Høitideligheder i ældre Tider.

Tilbageerindringer om Høitideligheder, der udmærkede Kroningerne i ældre Tider, kunne i dette Øieblik ikke være andet end hver Fædrelandsven høist kjerkomne. Sjelen stemmes derved saa meget lettere til de patriotiske Følelser, som vor elskte Konges Kroning bør besjele det hele danske Folk. I Rasmus Reravius's rimviis forfattede Beskrivelse over Kong Fredrik den Andens Kroning og Bryllup 1559 hedder det:

Som Beredelse til Kroningen
Blev der opført paa Kjøbenhavns Slot
Saa mangt et Tapet og flamsk Klæde godt
— — — —
I Byen blev og to Baner da gjorde
Til Dyst og Tournering vide og store.
Paa Amagertorvet blev Rækker omsæt'
Med Skraver og Hamre baade stærke og tæt'.
Saa blev der Strøelse paa Gaden da ført
Alt ind i Banen, som er berørt.
En Alen tykt blev der deri strø't,
At man deri kunde rende saa blødt.
Paa Gammel Torv blev og Stenen' opbrudt
Og Sand isteden indaget og strø't,
Derom blev og en Bane saa stor
Og stærk af Tømmer og Lægter da gjort.

De fornemste fremmede Gjæster, som i Anledning af Kroningssolenniteten indfandt sig i Kjøbenhavn, vare Hertugerne af Holsten, Greven af Oldenborg, Churfyrst August af Sachsen, med hans Gemal Anna, Kongens Søster, og Sendebud fra Hansestæderne. Churfyrsten seilede fra Warnemünde og kom paa tre Dage til Amager, hvor han steg i Land ved Dragøe.

Da Churfyrsten kom ind i Byen,
Havde Kongen bestilt det saa,
At man skulde lade alt Skyttet afgaae
Paa Orlogsskiben' som udlagt vare
Paa Strømmene. — —
De lode da høre deres Lyd og Sang,
At det høit op mod Himmelen klang,
Med hele og halve Cartover og Slanger
Skerpetin, Falkoner, og Jernskytte mange,
Skerbrecker, Fyrmorser og ligesaa,
De monne da alle tillige afgaae.
De skiøde at Jorden hun bævede ved,
Der fulde og Vindver af Husene ned.

Kroningen skeete paa en Søndag den 20 August.

Paa Gaderne var overstrøet og sæt
Skjønne Urter og Blomster grønt Græs tilmed,
Med Maj var omsæt lige ogsaa
I alle de Gader, at man maatte gaae,
Som man i en lystig Skov havde været,
Saa var da alting udstafferet.

Efterat alting var tilende i Kirken, og de kom tilbage til Slottet

De Fyrster med Kongen ginge til Bord
— — — —
Man monne saa statelig' Retter indbære
Med dyrebar Urter vare de beredte.
Man bar og statelig Schauessen ind,
Derpaa var lagt stor Flid og Vind.
Af Vox vare de beredte saa skjønne,
En Part som Træer og Urtene grønne,
En Part som Fugle og levendes Djur,
Af dem saa somme under Træ paa Lur,
Og somme med Konst vare gjort ret saa,
At de omkring kunde løbe og gaa.

De Drikkevare som vankede ved dette Gilde,

vare: Viin, Claret, Malmesie, Luterdrank, og kostelig Romanie. Der musiceredes paa Cithara, Harper, Giger, Basuner, Slinker, Positiv, Skalmeier, Trommer, Trompeter, og Krumhorn. Efter Maaltidet blev dandsed, og omsider fik den Dags Herlighed Ende.

Mandagen var Hviledag. Om Tirsdagen og Onsdagen holdtes Dystrenden paa Amagertorv om Dagen, og om Aftenen Bal paa Slottet. Om Torsdagen Tournering paa gammel Torv:

I Banen var gjort et stort Plankeverk
Af Tømmer og Fjele vel fast og stærk,
Der skulde de Herrer tilsammen da ride,
At hver skulde rende alt paa sin Side,
Over det Plankeverk skulde de da støde
Med Stager, naar de hinanden mon møde.
Tournerestager vare der gjorde saa mange
Af Fyrretræ som vare svage og lange,
At naar de ramte hverandre da paa,
Mon Stagerne alt i Stykker strax gaa.

De Pragtoptog, Kjøbenhavn saae under Kong Friderich den Anden„ siger Prof. Nyerup i sin Kjøbenhavns Beskrivelse, vare vel brammende og kostbare, men de fordunkledes ganske ved to som havde Sted under Christian IV., nemlig hans Kroningsfest 1596, og den udvalgte Prints Christian den Femtes Formælingshøitid Aar 1636. Om begge haves udførlige trykte Beskrivelser.

"Førend Kroningen gik for sig (heder det i den om denne Solennitet udgivne Relation) da blev i alle Kjælderne, som vare under alle Huse udi Algaderne, indlagt rød og hvid Fransk-Viin og Rostokker-Øl, hvorefter Rodemisterne siden omgik udi Qvartererne og tilsagde, at naar de Fremmede vare komne til Kjøbenhavn, hvis Navne af Foureren paa alle Borgeres Huus, Porte og Dørre vare antegnede, da skulde og maatte de hente i Kjelderne til samme deres indlagte Fremmede, foruden Penge, hvilken ud af de 3 Slags Drik, de vilde have imedens Kroningen paastod og de vare i Kjøbenhavn, og udi hvilke store Huse saa mange Fremmede vare indqvarterede det ikke kunde forslaa at der blev hentet til dennem udi Kander, da fik de udi samme Huse 1. 2. 3.

eller 4 Tønder Rostokker-Øl og et Oxehoved Viin, og naar det var opfortæret, da maatte de hente mere".

Da Kongen efterat Kroningen var forrettet i Fruekirke, igjen tog tilbage til Slottet, gik Processionen igjennem en Triumph- eller Æreport, som var en konstig i Pyramideform opført, af 3 Etager bestaaende, Bygning, paa Amagertorv, ud imod Østergade Kjøbmagergade og store Færgestræde.

Da Kongen red igjennem, og var midt under Triumphbuen, kom en sjungende Engel ned og satte en Krone paa hans Hoved. "Paa det midterste Loft sloges paa Kædeltrommer og blæstes stærk i Trompeter; men ovenover sjunge Musicanter og spillede Instrumenter".

"Ikke langt fra samme Æreport, paa Amagertorvet var en herlig Post gjort, igjennem hvilken rød ogsaa blank Viin i nogle Timer udløb, som Alle hvem der vilde af tog. Paa et andet Sted ikke vidt derfra blev en heel stor Oxe stegt paa et Spid, som med adskillige Slags Vildt og Fugle spækket og fyldet var. Af denne vilde den gemene Mand have et Stykke, og derfor om samme Steg udi Kongel. Majestæts og andre medfølgende kongelige og fyrstelige Personers Aasyn tappert reves og sloges om. — Nogle lode Fingrene udi Løbet, og Andre bekom passelige Amindelsestegn"! Dette sidste Træk, at det var en kongelig og fyrstelig Forlystelse at være Tilskuere naar Almuesmenneskene lemlæstede sig indbyrdes for at faae et Stykke Steg, læser neppe Nogen uden stærkeste Sorg og Uvillie, og intet uden Tidernes Smag kan undskylde Sligt.

Indbydelse.

Jeg troer ikke paa en værdigere Maade at kunne hylde denne vor allernaadigste Konges og Dronnings Salvings og Kroningsdag end at ville foranledige Vor Statspolitiske Ekonomies bedst mulige Organisation.

En Stats Skattevæsen og Pengevæsen ere de for Staten, næst Religionen vigtigste Gen-

stande. — Disse Materier kunde ikke betragtes ensidigen efter hvert Enkelts Interesse. — Faa ere de Mænd, der formaa at udfinde det sande Rigtige. — Af Fleres forskjællige stundom modsigende Meninger uddrages det bedste Medium. — Flere bør derfor opmuntres til at tale høit og frimodigen i disse Fædrelandets vigtige Anliggender. — Jeg foreslaaer derfor at der opsamles en Capital, der kunde udsættes som Premier i rede Sølv, for de erkjendte bedste Afhandlinger: 1) om vort Fædrelands Skattevæsens bedst mulige Organisation, og 2) om Dannemarks Pengevæsens Istandbringelse.

Hvo der vil bidrage til Premiernes Opsamling, anmodes herved om, skriftligen til mig, at ville opgive: hvad de frivilligen ville yde til dette Formaal. — Det Videre i denne Sag vil blive at afgjøre i en Samling af Subskribentere. — Jeg frasiger mig ikke min Ret til at skrive om anførte Genstande, men derimod fraskriver jeg mig Ret til at konkurere om Premieæskning.

Kjøbenhavn, den 31 Juli 1815.

Winkel-Horn,
Assessor og Birkeskriver, Kronprindsensgade No. 30.

Bekjendtgjørelse.

En Inscription, bestemt til en Decoration som skulle have været anbragt i Gaarden No. 26 paa Frederiksberg den 31 Julii 1815, er nu i Trykken udgivet og faaes tilkjøbs hos Hr. Hofboghandler Beeken i Kronprindsensgade No. 30, og paa Frederiksberg hos S. T. Hr. Pastor Frechland, for 1 Mk. Rbp. Og da Indtægten af dette Blad er bestemt for de Fattige i Frederiksberg Bye, er det en Selvfølge: at hvad enhver Ven af Fattigvæsenet giver mere, end den bestemte Priis, modtages med Taknemmelighed, og offentliggjøres.

Et Par Ord i Anledning af Hr. Pastor Palludans Yttringer i Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 57. for dette Aar.

Skjøndt jeg allerede i Landoec. Tid. 2 Binds 1ste Hefte, ved at besvare Hr. Amtsprovst Lütkens Indvendinger imod Brænderiernes Frigivelse, har fyldestgjort Hr. Pastor Palludans Fordring, om at bevise hvad jeg i bemeldte Tidenders 1 B. 1 H. havde fremført — saa troer jeg dog endnu her at burde tilføie noget Lidet, hvortil sidstnævnte Forfatter synes at have opfordret.

At en Mand, hvem jeg altid har æret og agtet høit som Forfatter, her har kunnet forglemme sig selv i den Grad, at han har dømt mig og alle dem, der ere af min Mening om Brænderiernes Frigivelse, saa haardt, at han ei har villet tænke sig andet hos os, end Partieaand og Modsigelseslyst, eller Vinding som vore høieste Maal for al Tænken og Stræben, samt at vi have udkaaret til Valgsprog: at Profiten er god, hvorfra den og kommer; ja! endog synes at anvende sin endnu haardere Yttring til allersidst paa dem, som forsvare Brænderiernes Frigivelse; alt dette tilgiver jeg, for min Deel, ham saa meget hellere, som det hele Stykke vidner om den Varme, hvori Forfatteren har været, da han skrev. Hvorledes skulde ellers ogsaa en Mand, som vist af Hjertet agter Jesu Religion, saaledes have fordømt os alle? og det endskjøndt Nogle iblandt os vel endog offentligen have erklæret og viist at hiin onde Aand ikke besjeler os! Dog — som sagt: Manden har overilet sig — og jeg skal vogte mig for at yttre nogen Fortrydelse over de af ham nedskrevne haarde Domme, hvilke han upaatvivleligen selv allerede har ønsket tilbagekaldede. "Interdum bonus dormitat Homerus" gjelder og ved denne, som ved saa mange Leiligheder; og jeg kan ikke andet, end ønske: at den Mand, der skrev saa ypperligt om Tyendets Fordærvelse, med Sindighed og Roelighed, Stykke for Stykke vil gjendrive, eller, efterat have modtaget bedre Overbeviisning, samtykke hvad jeg i det anførte Stykke har svaret Hr. Amtsprovst Lütken.

Skjøndt Forfatteren ikke udtrykkeligen har sagt, at jeg var i Collision med mig selv, synes han dog, paa en Maade at ville antyde dette, naar han siger: "at tvende Forfattere betjene sig af "een og samme Grund, for at understøtte mod"satte Paastande, er ei synderligere, end naar "Man for kort Tid siden anpriste Brændeviins"brænderiernes Indskrænkning, og nu anpriser "deres Formerelse, som tjenlig til Statens Vel." Er det, som Sammenhængen lader formode, mine Yttringer, til hvilke han sigter, da er her et nyt Beviis for den Ilfærdighed, hvormed han skrev; thi jeg har vel i Landoec. T. I B. I Hft. pag. 104 tilstaaet, at Hr. Amtsprovst Lütkens Forslag, om at indskrænke Brugen af Brændeviin kunde være tjenligt til Statens Vel; men aldrig anpriist Brænderiefrihedens Indskrænkning; — at drikke og at destillere Brændeviin ere, efter min Mening, forskjellige Handlinger, som og ikke ere uadskillelige. — Dette har jeg, i mit ofte paaberaabte Svar, som jeg haaber, beviist og længes efter at læse Gjendrivelsen, som ventelig udebliver, eller neppe fører Vidner.

Hvad Hr. Pastor Palludan anfører imod Hr. Landsdommer Badens Yttring om Bondens forøgede Reiser til Staden, er og, efter mit Skjønnende, for hastigt nedskrevet; thi det er og bliver dog unægteligt, at Bonden gjør mange Kjørseler, fordi Brænderierne ere indskrænkede til Stæderne — ikke efter Brændeviin allene; men ogsaa for at levere Sæd, Tørv, Brænde til Brænderierne, og for at hente Drank og Gjødning tilbage. — Ogsaa hans Dreng, som rider eller gaaer med en Dunk, spilder sin Arbeidsdag. — Hr. Landsd. Badens Beregning falder altsaa ikke bort, om den og, det jeg ikke engang troer, kunde formindskes.

Hvorfor ellers den ærede Forfatter, med al sin øvrige Korthed, saa vidtløftigen viser, at Bonden kuns selv vilde have og for Staten foraarsage Tab, ved at brænde, det sees ikke letteligen, da han dog slutter, at Brænderiefrihedens Forsvarere ikke vente, at hver Bonde selv skal brænde, ja! opfordrer os til at komme ligefrem ud med Sproget, som om vi skalkagtigen havde skjult vor Mening. — Ja vist er det Meningen, at der overalt paa Landet, hist og her skal opstaae store Brænderier, hvorved Brakfrugter og Sæd kunne forædles og Affaldet igjen nyttes, uden at fordre

en lang, kraftspildende og til Usædelighed forledende Transport; — dog — herom har jeg og udførligere yttret mig i det omhandlede Svar til Hr. Amtsprovst Lütken. — Ikkuns bør jeg, for at undgaae enhver Skygge af Mistanke om Lyst til at berige mig eller mine Embedsbrødre, høitideligen erklære, imod Forfatterens Yttring, at jeg, saavidt jeg kjender mig selv, aldrig skal betjene mig af den forventende Tilladelse — og at jeg neppe vilde finde det passende for nogen Præst, at afgive sig med Brændeviinsbrænding, for at handle dermed, da slig Handel letteligt vilde afdrage ham fra hans Embedsforretninger og vanskeligt skulde undgaae Navnet af slem Vinding. — At brænde til Huusbehov var en anden Sag; men vil vist nok, under de forventende Omstændigheder, forbyde sig selv.

Lyngbye, d. 24de Juli 1815.

B. F. Rønne.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Betalingen for Brandtaxations-Forretninger i Kjøbstæderne i Danmark.

Da der i Sportel-Reglementet af 22de Marts 1814 ikke er bestemt nogen Betaling for Brandtaxations Forretninger i Kjøbstæderne i Danmark, saa har det behaget Hans Kongelige Majestæt, paa Collegii derom, efter allerhøieste Befaling, gjorte allerunderdanigste Forestilling under 5te d. M., allernaadigst at resolvere:

1) At Betalingen for Brandtaxationer i Kjøbstæderne fremdeles maa forblive efter Bestemmelsen i den 232 §. i Sportel-Reglementet af 19de December 1800, ansat i Rigsbankpenge Sølv Værdie, Daler for Daler, saaledes: at for Taxationsmændenes Udmeldelse og at tage dem i Eed, for at føre Brandtaxations-Protocollen, og den anordnede Indførelse derefter i Brandforsikkrings-Protocollen, erlægges efter Taxations-Summen: indtil 200 Rbdlr. til Magistraten 4 Mk., Skriveren 1 Rbdlr., Taxationsmændene 4 Mk., tilsammen 2 Rbdlr. 2 Mk.; fra 200 Rbdlr. til 600 Rbdlr.: til Magistraten 4 Mk., Skriveren 1 Rbd. 4 Mk., Taxationsmændene 4 Mk., tilsammen 3 Rbdlr.; fra 600 Rbdlr. til 1200 Rbdlr.: til Magistraten 1 Rbdlr., Skriveren 2 Rbdlr. 2 Mk., Taxationsmændene 4 Mk., tilsammen 4 Rbdlr.;

fra 1200 Rbdlr. til 5000 Rbdlr.: til Magistraten 2 Rbdlr., Skriveren 3 Rbdlr., Taxationsmændene 1 Rbdlr., tilsammen 6 Rbdlr.; fra 5000 Rbdlr. til 10,000 Rbdlr.: til Magistraten 2 Rbd., Skriveren 6 Rbdlr., Taxationsmændene 2 Rbdlr., tilsammen 10 Rbdlr.; og fra 10,000 Rbdlr. og derover: til Magistraten 2 Rbdlr., Skriveren 10 Rbdlr., Taxationsmændene 4 Rbdlr., tilsammen 16 Rbdlr. — Udskriften af Taxations-Protocollen, naar samme af Eierne forlanges, betales efter 14de §. i Sportel Reglementet af 22de Marts 1814 med 30 Sk. Arket.

2) Ved den anordnede almindelige Omtaxation hvert tiende Aar betales Magistraten for Mændenes Udmeldelse og at tage dem i Eed 2 Rbdlr., Skriveren for at assistere Taxationsmændene med at føre Brandtaxationsmændene med at føre Brandtaxations-Protocollen, daglig 1 Rbdlr. 64 Sk.; og Taxationsmændene hver daglig 1 Rbdlr.; og Skriveren desuden, for efter Taxations Protocollen at indrette den anordnede Brandforsikkrings-Protocol, og deraf at udfærdige Gjenpart til Collegium, 12 Sk. for Arket, alt Sølv-Værdie, foruden Bekostningen saavel af Brandtaxations-Protocollen, som Brandforsikkrings-Protocollerne. Alle disse Omkostninger reparteres efter hele Byens Taxations-Summa, og udredes af enhver Eier i Forhold til den Sum, hans Eiendom er taxeret for.

3) Iøvrigt gjelder ogsaa i Henseende til Brandtaxations-Forretninger, hvad i Sportel-Reglementet af 22de Marts 1814 §§. 160, 162, 163 og 164 er foreskrevet.

Hvilken allerhøieste Resolution herved til allerunderdanigst Efterretning bekjendtgjøres.

General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium, den 11te Juli 1815.

Odense, d. 25 Juli. Odense har i denne Tid havt den sjeldne Glæde, at see et sandt godt Skuespil, ved de 7 Forestillinger her bleve givne af de Medlemmer, som af Kjøbenhavns Theater-Etat passerede her igjennem fra Jylland til Kjøbenhavn. Vel har Odense nu og da seet enkelte gode Talents optræde her paa Skuepladsen, men et saa skjønt Ensemble saaes her aldrig før. Enhver fyldestgjorde alt hvad af deres Roller kunde kræves, men især henrykkede os Madame Zincks, Madame Liebes, Hr. Zincks, Hr. Rinds og Hr. Enholms skjønne Syngestemmer. — Alle beklage kun, at Odense ikke længere kunde nyde denne Glæde, der lod Enhver glemme disse Afteners utaalelige Hede i Skuespilhuset, og opvakte sand Længsel efter at see dem alle igjen til næste Sommer. (Iversens Av.)

Mariboe, den 24de Juli. I denne Tid have vi her i Mariboe og Omegnen havt ret overflødig Væde; men især igaar regnede det her uophøldelig saa stærkt, at Vandet skyllede hen ad Jorden. Paa de fleste Steder er saavel Vinter- som Vaarkornet reent nedslaaet. Man befrygter, at en stor Mængde Høe og Tørv vil blive reent bedærvet. (Mariboe Av.)

Fridericia, d. 20de Juli. Søndagen d. 16 d. M. marscherede de sex Compagnier, som det her garnisonerende fyenske Infanterie Regiment har afgivet til Auxiliaircorpset, herfra under Anførsel af Major v. Michaelsen, for at gaae deres videre Bestemmelse imode. Saavel Officerer, som Mandskab modtoge ved denne Leilighed et nyt og smigrende Beviis paa den udmærkede Velvillie, som fra Stadens Indvaaneres Side under Regimentets Ophold her er bleven dem til Deel. Ved Bataillonens Ankomst til det bestemte Hvilested, omtrent midtveis mellem Colding og her, forefandt den en talrig Forsamling af Byens Embedsmænd og meest anseete Borgere, som vare tagne derud for der at sige de Marscherende Farvel, og havde besørget en elegant Frokost serveret under et Telt, hvortil Officererne indbødes, medens Forfriskninger udenfor uddeeltes til Mandskabet. Denne Afskedsfest, som den commanderende General i Nørre-Jylland, Regimentets Chef, beærede med sin Nærværelse, sluttedes med et høitideligt Hurra, som den marscherende Bataillon udbragte til Ære for Fridericia og dens Indvaanere, hvorefter den fortsatte Marschen, ledsaget af alle Tilstedeværendes bedste Ønsker. (Riber Av.)

Kjøbenhavns Børs den 1ste August.

Cours. Hamb. 2 M. 610, a vista 620. London 2 M. 23½ Rbdlr. Spec. 615.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp.)

London, den 21de Juli. Imorges er Hr. Bryant af det herværende Huus Brodrene Bryant, ankommen hertil som Ilbud fra Paris. Han var den første, som overbragte os den Efterretning at Bonaparte om Aftenen den 15de Juli har overgivet sig til Capitain Maitland. Strax efter sin Ankomst meddeelte han Regjeringen denne vigtige Efterretning. Kort Tid efter ankom Statsbudet Courvoisier med Depescher fra Lord Castlereagh, som stadfæste ovenmeldte Begivenhed.

I Eftermiddags blev Hs. Herligheds Depesche meddeelt Publicum i en overordentlig Hoftidende paa følgende Maade:

Departementet for de udenlandske Anliggender.

Fredag, d. 21 Juli 1815.

En af Lord Castlereagh i Paris den 17de Juli udfærdiget Depesche er ankommen hertil, og er af følgende Indhold:

Efterat jeg har sluttet min Depesche for idag erholder jeg fra den franske Regjering efterstaaende Meddelelse:

"Jeg har den Ære at underrette Deres Herlighed om, at Napoleon Bonaparte, overbeviist om Umuelighedeu af at undgaae de engelske Krydsere og Kystbevogterne, har fattet den Beslutning, at begive sig ombord paa det engelske Skib Bellerophon, Capitain Maitland.

Jeg har den Ære ꝛc. Hertugen af Otranto."

Til Hs. Excellence Lord Castlereagh.

Idag erholdt den østerrigske Gesandt fra Fyrsten af Schwarzenberg ved dennes Adjutant, Baron von Schoell, ligeledes Depescher, som indeholde den Efterretning, at Bonaparte har overgivet sig til den brittiske Capitain Maitland.

Moniteuren af 18de indeholder følgende Skrivelse fra Capitain Bonnefoux til Marineministeren:

Rochefort, den 15de Juli (om Aftenen).

Ifølge deres Excellences Befaling indskibede jeg mig paa en Baad med Baron Richard, Præfect i Neder-Charente. Beretningerne fra Kysten ere endnu ikke indtrufne til mig. Imidlertid har Skibscapitain Philibert paa Fregatten Amphytrite meldet mig, at Bonaparte har indskibet sig paa Parlementairbriggen Epervier, for at overlevere sig til de engelske Krigsskibe. Vi saae ham virkelig ved Daggry manoeuvrere for at nærme sig det engelske Krigsskib Bellerophon, Capitain Maitland, som heisede det hvide Flag, da han saae Bonaparte styre hen imod Skibet.

Bonaparte blev med sit Følge taget ombord paa det engelske Krigsskib. Den Officeer, jeg havde ladet blive tilbage forat iagttage Alt, havde allerede overbragt mig denne vigtige Efterretning, da General Becher, som ankom kort efter, stadfæstede samme.

Undertegnet: Bonnefoux,
Linieskibscapitain og Søpræfect.

Om Bonapartes Anholdelse og de foregaaende Omstændigheder hører man mangehaande Yttringer. Hr. Bryant, der, som allerede ovenfor er sagt, først ankom med denne Efterretning, anfører derved følgende nærmere Omstændigheder, som kunne ansees for paalidelige, da de komme fra en god Kilde.

Ministeren Fouché havde efter det afgjørende Slag ved La belle Alliance paataget sig Bonapartes Udlevering. Han førte derfor en egen Brevvexling med Hertugen af Wellington. Den lange Conferents, han, som bekjendt, havde med denne Feltherre, angik ogsaa denne Gjenstand. Da Bonaparte, ifølge en Overeenskomst med den provisoriske Regjering, skulde undkomme fra Rochefort tilsøes, havde Fouché langs med den derværende Kyst opstillet en stor Mængde Kystbevogtere, som gjorde fælleds Sag med de engelske Krigsfartøier, for at forhindre Bonapartes Undvigelse. Da han nu fandt, at den af ham lagte Plan var lykkedes, skrev han til Ex-Keiseren, og betydede ham, at han nu kun havde Valget imellem enten at overgive sig til den allierede Armee eller til de engelske Krigsskibe. Derpaa lod Bonaparte General Bertrand underhandle med den engelske Capitain Maitland, der commanderer Bellerophon, og søgte at udvirke sig nogle bestemte Betingelser. Imidlertid indlod Capitain Maitland sig ikke deri, men sagde ham, at han maatte overlade sig til den Storbrittaniske Regjerings Ære og Høimodighed. Endelig maatte Bonaparte finde sig i sin Skjebne; dog talte han iforveien meget om den brittiske Nations høimodige og ædle Karakteer.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 62.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 5 August 1815.

Kroningsfesten.

Allerede adskillige Dage for Kroningsfesten sporede man overalt i Hovedstaden og paa Frederiksberg Slot levende Forberedelser til den Høitidelighed, som med Rette fortjente at kaldes en almindelig Nationalfest. Regaliernes offentlige Udstilling havde sat hele Hovedstaden i den livligste Bevægelse; hvert Øieblik ankom Fremmede fra Rigets forskjellige Provindser, og allevegne overraskedes man enten af aldeles fremmede Ansigter eller af Mennesker, som man i endeel Aar ikke havde seet. Endeligen nærmede den længe ventede Dag sig. Landeveien vrimlede af Mennesker, som kjørte ud til Frederiksborg. Løverdagen den 29 Juli tog begge Deres Majestæter og det øvrige Kongelige Herskab i al Stilhed did. Fra Løverdagen til Mandag Morgen ankom der Vogne i en næsten uafbrudt Række. Lige ved Bommen holdt Guiderne, og saasnart der ankom nogen, som mødte efter Tilsigelse og skulde indqvarteres, red strax en Guide med Vognen til det anviste Qvarteer. Dette varede lige indtil den Time nærmede sig, da Høitideligheden skulde gaae for sig. Menneskevrimlen paa Gaderne og omkring Slottet overgaaer al Forestilling: Da det første Gang ringede Kl. $11\frac{1}{2}$ var Rørelsen almindelig, og da det ringede anden Gang tog alle de, der enten skulde følge i Processionen eller overvære Høitideligheden i og uden for Kirken derhen. De Kjørende sadde i de skjønneste Equipager og vare klædte i fuld Galladragt. Ved Indgangene til Slotsgaarden havde Kongens Livjægere Vagt. Da Klokken var $12\frac{3}{4}$ bleve ingen flere indladte. Det ærværdige, nu henved 200 Aar gamle Slot, der har een af Danmarks største Konger, Christian den Fjerde, at takke for sin Tilværelse *), indgjød Ærefrygt, og dets høie tykke Mure med de stolte gothiske Taarne, der syntes byggte for Evigheden, stemte Sjelen til de høitideligste Følelser. Man tryllledes her tilbage i Danmarks herligste Aarhundrede, og saae i Tankerne hiin store Konges forklarede Aand fryde sig over, at det Spir og den Krone, han med saa megen Hæder havde baaret, to Aarhundreder efter ham, skulde i denne høitidelige Stund, i ottende Led overgives en værdig Ætling. Da Klokken i Slotstaarnet slog $12\frac{3}{4}$ begyndte Processionen til Kirken; Klokkernes dybe Lyd; Trompeternes og Paukernes Skrald fra Altanen, den festlige Stilhed som herskede blandt Tilskuerne, hvis Opmærksomhed, lige fra den mindste Aabning paa Taarnene

*) Frederiksborg Slot var oprindelig en Herregaard, Hillerødsholm kaldet, og tilhørte Rigens Admiral Herlof Trolle. Gaarden blev ved Mageskifte overladt til Kong Frederik den Anden, som lagde Grunden til den ældre Bygning, hvorfor man ogsaa finder Aarstallet 1562 paa de store runde Taarne ved Enden af de forreste to Længder. Christian den Fjerde udførte det af hans Fader begyndte stolte Værk, som denne ikke kan have bygget paa over 2 Aar; thi Mageskiftet skete 1560, og paa Taarnene, som ere det sidste fra Frederik den Andens Tid, staaer, som forhen anført, Aarstallet 1562.

og Pagerne, var spændt paa det yderste, forøgede i høi Grad Handlingens Høitidelighed. To Herolder, klædt i rødt Fløiels Dragt, stærkt besat med Guldgaloner, aabnede Toget. Derpaa fulgte Laquaierne, Løberne, Pagerne, og næst efter dem vare de første i Processionen fire Deputerede fra Universitetet i Kiel. Siden fulgte alle de andre efter den i Ceremoniellet foreskrevne Orden. Hele Toget bestod af 400 Personer. Da Hs. Maj. kom under den af Riddere af Elephanten baarne Baldachin, overtrukken med rødt Fløiel og besat med Guldgaloner, løsnedes Canoner, og disses Torden blandede sig paa en høitidelig Maade med den fra Altanen gjenlydende Musik, hvormed Marschen, som var componeret af Hr. Kammermusicus Kuhlau, paa en konstig Maade harmonerede. Den Trappe, Deres Majestæter kom ned fra, var overtrukket med lige saadant rødt Klæde, som den Gang i Slotsgaarden, over hvilken Processionen gik ind i Kirken. Toget gik over Altanen, og derfra over den anden forhen nævnte Gang. Den for sin Pragt og Skjønhed saa berømte Kirke var smagfuldt decoreret. Lige for Alteret stod opreist en stor Trone, overtrukket med rødt Fløiel; den runde Himmel var besat med broderede Guldkroner. Over Tronen læstes med gyldne Bogstaver: Magten kommer fra Gud. Paa høire Side stod den bekjendte Elphen- eller Eenhjørningbeens Kongestoel, hvorpaa Hs. Maj. Kongen nedlod sig, og hvori den forhen omtalte store Amethyst var anbragt, og ved Siden af den Hds. M. Dronningens Stoel, af massivt Sølv. Foran Tronen stode tre Løver af Sølv i naturlig Størrelse. — Noget efter at H. M. Kongen havde nedladt sig paa Tronen, ankom, overeenstemmende med Ceremoniellet, ogsaa Hds. M. Dronningen. Texterne til Hovedtalerne vare: "Saa bør det ethvert Menneske at være underdanig" rc. og: "Jeg formaner først for Allting at der gjøres Bønner — for Konger" rc. Kirkegulvet var belagt med violet Fløiel i Midten og guult Fløiel paa begge Sider langs den Vei, Majestæterne gik fra Tronen til Alteret; naar man veed, at Kirken er 60 Alen lang, saa kan man let gjøre sig en Forestilling om Afstanden mellem Tronen og Alteret. Den for Alteret anbragte Knæleskammel, og det ved hver Side staaende Pulpet, vare overtrukne med rødt Fløiel og besatte med Guldgaloner. — Da Klokken

var lidt efter 5, var hele Salvingsacten, saaledes som der findes beskrevet i Ceremoniellet, tilende, og begge Deres Majestæter begave sig i samme Procession og under samme Høitideligheder, som ved Toget til Kirken, igjen tilbage til deres Cabinetter, medens der fra alle Sider gjenlød det lydeligste Hurraraab. Derpaa holdt de Kongelige Herskaber aabent Taffel i Riddersahlen*). Ved Taffelet opførtes af det Kgl. Capel og de Kongl. Sangere følgende Cantate, hvortil Texten var af Ridder Th. Thaarup, og Musikken af Professor og Capelmester Ridder Kunzen:

Chor.

O kom, o kom til Jorden ned,
Du milde Glæders Skaberinde!
Du Himlens hulde Datter: Fred!
Byd Tvedragts Tordenskye forsvinde!
O Fred!
O kom, o kom til Jorden ned!!!
Trøst snehvid Oldings lange Savn,
Giv ham sin fromme Søn tilbage!
Glæd frelste Mand med Fadernavn
Fra glade Børn og blide Mage,
Giv Bruden til sin Brudgoms Favn!
Du byde Flid og Frugtbarhed
Udslætte Krigens grumme Minde.
O Fred!
O Moder til Lyksalighed!
Flæt Oljegreen om Fyrste-Tinde!
Fremstraal i al Din Herlighed!

End høine tordensvangre Skyer sig,
End vælter Tvedragt Asken om:
Og søger Tændingsgnist til Mordbrands Blus.
See! Vinden hvirvler brændte Dødingbeen
Med knuste Stæders Støv med Skyen,
Den hyler mellem eensomme Ruiner
Af Tempel, Fyrsteborg og Hytte.
Den gjennemsuser tidselgroede Slætter,
Hvor før den vakte frodig Axes Bølge.

*) Denne Sahl er 20 Alen bred, men over 60 Alen lang, og kan rumme et opstillet Regiment Soldater.

Plovjernet blotter Krigens brudte Redskab
Og Slagnes Lig.
Blandt Grave lyde Savnets Sukke.
End zittrer Enkens og den Faderløses Taarer
Paa blege Kind.
Fred! dine første Fjed vil gaae blandt Grave,
Din Morgenrøde skinne paa Ruiner.

Forsvinder! forsvinder!
I rædsomme Minder.
Ei høres paa Jorden,
O Tvedragt, din Torden!
Ei kjendes dit blodige Fjed.
Lad blidere Dage,
Lad Dyderne vende tilbage.
Hil være dig, Fred!
Du dale fra Himmelen ned!

Religionen.

Min Helligdom laae styrtet i Ruiner.
Den vilde Frækheds Haan forfulgde mig.
Da tyede jeg til Dødens Offerørk.
God Trøsteus Balsom i den Slagnes Bryst,
Som stred den sidste Strid.
I Hytten lød min Røst til de Forladte,
Om Gjensyns Fryd og Taal:
Og Kronens Haab ved tornet Banes Maal —
Han! som befæster, og nedstyrter Troner,
Min Fader byder Fred!
Adlyder, Fyrster! det er Gud, som byder!
O! kalder af sit Gruus, mit Tempel atter frem!
At Andagts Hymner mod Guds Trone lyde,
At Jordens Slægter i mit Lys sig fryde,
Og Broderenighed velsigne dem.

Lyd, Dødelige! lyd mit Bud.
Lad det din Daads Veileder være!
Da skal dit Hjertes Fred dig lære:
Jeg sendtes dig fra Sandheds Gud!
Du, som Alviisdoms Raad udsaae
Til Kongetronen at bestige,
Styr, Jordens Gud! et arvet Rige,
At Himlens du fortjæne maa!

Retfærd.

Spydstagens Ret ei gjælde meer.

Giv Fred! giv mig mit Sværd tilbage!
Giv atter Vægten i min Haand!
Langt over Svaghed, uden Harm,
Enhver sin Ret skal tildeelt være!
Vor fælles Dommer Dødelige bære
I egen Barm.
Religion! min Tvillingsøster!
Vi stode samlede ved Danas Trone
I Sekler: Kongerne adlød vor Røst.
Vi vide, Frederik! Du elsker os,
Vi sværge Dig ved ham, som os udsendte:
Vi aldrig skal forlade Dig!

Duo.

Religion, Retfærd:

Vi Haand i Haand for Fredrik træde:
Ved os hans Vælde skal bestaae:
At lyde os er Kongens Glæde,
Ved os sin Kongeløn han naae!

Retfærd:

For mig skal Lastens Slave bæve:
Han skal omkomme ved mit Sværd!

Religion:

Min Kraft den Frommes Sjæl skal hæve.
Han elske Dyden for dens Værd.

Retfærd:

Min Dom ubøielig skal være:
Min Arm et vældigt Værn for Ret!

Religion:

Og ved min himmelsendte Lære,
At lyde dig skal vorde let.

Begge:

Vee Folk! vee Fyrste! som os hader.
See Troner styrtes ved vort Savn,
Men Held for Folket og dets Fader,
Der aabner os en villig Favn!

Sandhed.

Gud satte Dig, o Sjette Frederik!
Paa Dine Fædres Trone.
Han gav Dig mange Fyrsters Savn:
Maria Danas Dagmar ved Din Side:
Ved Dyders Ynde værd sin Krone.
En Æt, i Qvindedyder hende lig.

Et kjækt og trofast Folk, som elsker Dig.
Han luttrede Din Sjæl, som Guld!
Igjennem Modgangs Ørk gaaer Vei til Viisdom.
Thi veed Du, Konge! Glandsen om Din Krone
Er ei af Ædelsteen; men Kongedaad:
At moden Viisdom styrer Kongens Raad;
Og oplyst Kjækhed værner om hans Trone.
At Lasten straffes bør ved Retfærds Magt:
Og Smigger med Foragt.
At trofast Dannedaad har Ret til Ære!
At Sandheds Rost bør Kongens Øre være,
Som Harpens Melodie.
At Himlens uforanderlige Lære
Ei gjør vankundig Træl; men oplyst Frie!
Thi er Dit Faderbud: o Konge! Danas Held;
Dets Tak, dets Fryd Løn for Din Sjæl,
Og trefold hellig denne Dag dets Minde.
Thi uformørket af en Krones Glands
See Ægtekjærligheds uvisnelige Krands
Om Diademerne sig vinde.
Skjøn, som den var i Elskovs Rosenbaar.
Skjøn i et Fjerding-Sekels Aar!
Skjøn skal vor Efterslægt den finde.
O Kongepar! om Dine sølvgraae Haar!

Chor.

Straal frem i Din Herligheds Glands!
O Fred! omstraal Du Dana-Kongens Trone!
Flæt Oljegreen, med Eeg- og Myrthe-Krands
Om Fredriks, om Marias Krone.
Lad Flid oplives!!
Lad Velstand trives!!
Lad Dyd og Viisdom styre dem!!!
At Dana vorder deres Hjem.
Hør Folkets Jubelrost sig hæve,
I fulde Harmonie den bryder ud:
Frederik, Maria leve!
Velsign dem, Fredens Gud!

Da Deserten ved de forskjellige Tafler var fremsat, overleveredes enhver af de Indbudne en i Anledning af Kroningen præget og af Hr. H. E. Freund forfærdiget Medaille; paa hvis ene Side sees begge Deres Majestæters Brystbillede med Omskrift: FRIDERICUS VI REX DANIÆ. MARIA SOPHIA-FRIDERICA DANIÆ REGINA., og paa den anden: Danmarks Genius, som holder i den udstrakte høire Haand den danske Krone, med Omskrift: DECVS PRINCIPVM CIVIVM SALVS og støtter den venstre paa Vaabenskjoldet med de tre Løver; nedenunder staaer: INAVGVRATIONIS SACRA IN AEDE FRIDERICOBVRG PERACTA D. XXXI IVL. MDCCCXV.

Om Aftenen var hele Byen illumineret. Paa Torvet, i Latinskolebygningen, paa Postgaarden, ved Amtmandsboligen, o. fl. Steder vare transparente Decorationer anbragte. Imellem Kl. 9 og 10 afbrændtes et kostbar Fyrværkerie, som der havde været arbeidet paa i lang Tid, lige for Slottet paa Terrassen i Slotshaven og i Vandet. Øverst paa Terrassen brændte et stort Tempel, og paa Vandet efterlignedes et Søslag. Raqueterne var af en Størrelse, hvortil man neppe tilforn har seet Mage her tillands. I Haven og langs med Slottet ved Vandet brændte Begkrandse, der toge sig fortreffeligt ud imellem det grønne Løv. Menneskevrimlen paa Gaderne og omkring Slottet vedvarede til Kl. 2. Veiret begunstigede Festen; thi lige indtil Fyrværkeriet var forbi, var det saa ypperligt, som man kunde ønske det, men noget derefter begyndte det stærkt at regne. Næste Dags Eftermiddag Kl. 6 forlod Hs. Maj. Kongen Frederiksborg, og den derpaa følgende Dag (Onsdagen) Kl. 12, tog H. M. Dronningen derfra. Alting løb lykkeligen og vel af, og intet Uheld forstyrrede den Glæde, som denne herlige Fest ydede hver sand Fædrelandsven. I Onsdags Middag var i Frederiksborg den forrige Stilhed atter traadt i den ubeskriveligste Rørelses Sted, og enhver Gjennemreisende, der, uden at være underrettet om det, som var foregaaet, kom her igjennem, skulde neppe have ahnet, at to Dage tilforn en Kroningsfest havde fundet Sted, eller at flere end 100,000 Mennesker havde været forsamlet her.

Indbydelse.

Tegnekunsten viser os paa en Flade, og ved Hjelp af Streger, Billeder af den hele synlige

Verden. Unægtelligen er dens Studium en af de væsentligste Dele ved Ungdommens Underviisning i enhver Stand, da Synet, som Menneskets vigtigste Sands, fortrinligen bør dannes, naar Sjelen skal udvikles. Dette skeer især ved Tegning; men, Mangel paa en systematisk ordnet Lærebog, hvorved man faaer en Udsigt over den hele Kunst, og som kunde afgive en sikker Ledetraad ved Underviisningen i Instituter, ved privat Information og Selvstudium, har imidlertid ofte lagt Hindringer i Veien for den, saa at denne Deel af Opdragelsen, som burde begyndes førend Skrivning, sjelden dyrkes efter en rigtig Methode. Overbeviist om Verkets almindelige Nytte, og at de Fleste, der sysselsætte sig med Ungdommens Underviisning, have følt dette Savn, tillige inderligen ønskende efter Evne at kunne bøde derpaa, er jeg endelig, efter mange Hindringer, kommen istand til at forelægge Publicum et Forsøg, af et

Elementarverk i Tegnekunsten.

Den hele Kunst kan deles i 4 Hovedgrene, hvoraf enhver har sin egen Karakter. Verket ordnes i 3 Bind, og hvert Bind bestaaer af 4 Dele, som udgives hefteviis.

Første Bind skal vise:

1) Begyndelsen med simple Linier, indtil Portaler og Bygninger.
2) Ansigtets Dele, indtil Portrætter og lidenskabelige Hoveder.
3) Conchylier og Insekter indtil firebenede Dyr.
4) Blade, Blomster, Frugter og Landskabs-Studier.

Texten til dette Bind skal indeholde: Udsigt over de dannende Kunster; Tegnekunstens Væsen og Værd med Hensyn til dens Vigtighed og Nytte; dens Arter og Grene. Maaden hvorpaa den læres, enten ved Privat Information, eller i Akademier, Tegneskoler og Instituter; theoretisk Veiledning; Verkets udførlige Plan og Indhold; Betragtninger over enhver Green, samt theoretiske, praktiske og æsthetiske Bemærkninger ved hvert Hefte og Blad; m. m. (revideret af Hr. Professor Sander).

Første Green viser først: Linier, geometriske og perspektiviske Figurer, lette Gjenstande efter Naturen, architektoniske Lister og Gesimser,

de fem Søileordener, samt Portaler og hele Bygninger, og fører fra Geometrie til Bygningskunst, Linie- og Luft-Perspektiv, Mekanik, Fortification, den skjønne Havekunst, og derved vises siden: Bygninger, Monumenter, Ruiner, Møller, Broer, Vogne og Skibe, samt Mobler, Redskaber, Maskiner, o. s. v. Geometrisk og efter en formindsket Maalestav tegnede, bruges de som Mønster for Haandværkere; ved Landskaber og Prospekter tegnes de derimod perspectivisk.

Anden Green viser først: Ansigtsdele, Hovedets Proportion og forskjellige Form hos forskjellige Nationer, Stænder, Kjøn og Alder; idealske Hoveder og Portrætter, samt deres forskjellige Stilling og lidenskabelige Udtryk, og fører derved til Physiognomik og Pathognomik, eller til Kundskab om Maaden, hvorpaa Menneskets Sjel viser sig i dets Udvortes. Derefter følger de øvrige Dele af den menneskelige Figur; dens Proportion og Anatomie, oplyst ved Antiker og Naturen, indtil Idealet. Siden berøres nogle af Kunstens Regler ved historiske Forestillinger, som Kunstens høieste Maal.

Tredie Green viser først: nogle Gjenstande af Dyrrigets sex Klasser (efter Linnés System) siden: tamme og vilde Dyr i Roe og Affekt, deels enkelte, deels i historiske Sammensætninger. Denne Green fører til Bekjendtskab med Naturhistorien.

Fjerde Green viser først: forskjællige Dele af Planteriget, (efter Hr. Prof. Hornemanns Plantelære), hvilket fører til botaniske Kundskaber om Blade, Blomster og Frugter, og derfra til disses Anvendelse i Kunsten, ved Vaser, Løvverk, Ornamenter, Dekorationer, Broderie, Tropheer, og lette allegoriske Ideer; — eller til Buskenes og Træernes karakteristiske Studium, og da, i Forening med Dele af den første Green, til Landskabs-Partier. — Har man først studeret Kunstens forskjællige Grene, kan man siden forene disse, til at fremstille Landskaber og Prospecter, dekorerede med Bygninger, Mennesker, Dyr og Planter, og derved, samt ved Søestykker, vise Naturens mangfoldige Afvexlinger i Luften, efter de forskjællige Dags- eller Aarstider, hvortil Kundskab om Optiken eller Luftperspektiven udfordres. Herved og ved Conchylier, Insekternes og Blomsternes Fuldførelse begynder Farvernes Studium.

Den første Green er hele Tegnekunstens

Grundvold; denne kan, i Forening med den første Afdeling af den sidste Green, kaldes Kunstens oeconomiske eller nyttige; det øvrige kan betragtes som Kunstens æsthetiske eller skjønne Deel. Hiin danner især Øjet og Haanden, og er nødvendig ved hvert Haandverk; den sidste danner især Smagen og forædler Hjertet.

Adskillige af vore gode Kunstnere i det Heles forskjællige Fag have lovet deres Hjelp; det vil da beroe paa Understøttelse, om alle 3 Bind kunde udgives. Enhver, der med ædel og patriotisk Gavmildhed, bidrager til de Omkostninger, som Kobberplader, Papir og Trykkeløn kræve, og derved medvirker til Verkets Fremkomst, skal med Taknemmelighed nævnes i Fortalen.

Subscribenterne kunne bestemme, om de vil subscribere paa alle 4, eller hvilkensomhelst enkelt Deel. Verket udkommer i samme Format som de allerede udgivne 3 Figur-Hefter efter Thorvaldsen, der henhøre til tredie Bind. Første Binds første tvende Dele i sex Hefter ere færdige til Trykken. Bidrag og Subscription modtages, og Planerne kunde faaes gratis hos

Kjøbenhavn, d. 1ste Juni 1815.

G. L. Lahde,
Hof-Kobberstikker.
Gothersgaden 125.

Indenlandske Efterretninger.

At den af Rigsbanken under 1 August 1813 bekjendtgjorte Cours af Rigsbanksedler mod virkeligt Sølv, i Overeensstemmelse med Hans Majestæts Allerhøieste Resolution af 2 Januar 1815, indtil videre bliver uforandret 375, vorder fra Bankens Side herved kundgjort. — Rigsbanken, den 1 August 1815.
Malling. v. Schmidt-Phiseldek. Schønheyder.

Søndagen den 6 August, om Middagen Kl. 12, aabner det kongelige Academi for de skjønne Kunster den i Anledning af Deres Majestæters Kroning indrettede Salon. De i samme udstilte Kunstarbeider ere dagligen at see fra Kl. 9 til 12 Formiddag og fra Kl. 3 til 7 Eftermiddag, da hver Person for Indladelsen betaler 3 Rigsbankmark. For Andre, som formedelst deres Forretninger ikke kunne see dem i disse Timer, eller som ønske med større Beqvemmelighed at betragte dem, er fastsat den Mellemtid fra Kl. 12½ til 2½ dagligen, i hvilken Mellemtid enhver Person for Indladelsen betaler 1 Rbdlr. Salonen staaer aaben i fire Uger.

I Anledning af Deres M. Kongens og Dronningens Kroningsfest fremstilledes d. 3 Aug., fra 9 til 12, Arbeider af Eleverne i det Kongelige Døvstumme-Institut. Kl. 12 samme Dag holdtes Confirmationsact for 13 af Institutets Elever i Trinitatis Kirke.

— Odense, d. 1ste August. Vort allernaadigste og høitelskede Kongepars Krönings-Fest og Sølvbryllups-Dag blev her i Odense, efterat være i Søndags forberedt ved hjertelig Bøn fra Prædikestolene, igaar høitideligholdt ved et festligt Middagsmaaltid i den ældste Klubs Værelser, hvori henved 70 geistlige og civile Embedsmænd, Officierer og Borgere, samt nogle Damer, toge Deel, og hvor Ds. Majestæters Velgaaende erindredes med Sange og Velsignelses-Ønsker under Paukers og Trompeters Lyd. Om Aftenen var offentlig Bal paa Stadens Raadstuesal, hvortil flere Hundrede Personer fra Byen og Provindsen havde indfundet sig. Ogsaa her ønskedes alt Godt over Kongeparret af de Forsamlede. De til begge Høitideligheder brugte Sange vare af Hs. H. Hr. Professor Andresen, Sognepræst til Vissenbierg. Om Aftenen havde enkelte Indvaanere illumineret deres Huse; men det større Tal havde, erindret sig: "at Lydighed er bedre end Offer, opfyldt Hs. Majestæts allernaadigste yttrede Ønske og Forventning ved ei at illuminere, hvorved de troede allerbest at paaskjønne Allerhøistsammes faderlige Sindelag, der vilde befrie dem for den med en Illumination forbundne Udgivt, og tillige lee muelige Ildsfare! — Efter Canal-Inspecteur Schübelers Foranstaltning, var om Dagen Flage hidsede paa de ved Bassinet liggende 8 Danske, 1 Norsk og 3 Svenske Skibe, hvoriblandt de Svenske udbad Tilladelse, Kl. 4 at salutere med 8, og ved Solens Nedgang med 4 Kanonskud. — Tillige maae anmærkes, at det Svenske Skib, hvorfra Kanonskudene skeete, var en Skonnert paa 73 Commerce-Læster, som er det største Skib, der nogen Tid har passeret Canalen. (Iversens Av.)

Aarhuus, d. 1ste August. Dannemarks elskede Kongepar, Sjette Frederik og hans Marias Kroningsdag, var en sand Glædesdag for deres hengivne Aarhusianere, en Festdag for dens Borgere. Denne for Land og Regent saa vigtige Dag maatte, end fjern fra den elskte Drot, være høitidelig for enhver Fædrelandets ægte Søn, thi paa den vorder Fyrsten og Folket endnu tættere og stærkere bundne til hinanden; thi forkyndtes den os ogsaa ved Daggrye med festlige Skud. Hs. Majestæts yttrede Ønske mod al Illumination for at spare sine mindre formuende Undersaattere en Udgift, som enhver især dog saa inderligen gjerne havde udredet, indskrænkede Dagens Festivitet til en borgerlig Militairparade, hvorved Byens Borgemester, medens Fanerne vajede, i en kort Tale fremstillede hvor vigtig og hvor kjær denne Dag maatte være enhver god dansk Borger; et tregange jublende Hurra besvarede den fra alle Kanter. Om Aftenen var en stor Borgerforsamling i Selskabet Polyhymnia; ogsaa mange Privatsirkler feirede Dagens Anliggende. Folkeklynger havde om Aftenen hist og her samlet sig for ogsaa lydeligen at yttre deres Glædesfølelser. Længe leve Deres Majestæter, vor allernaadigste Konge og Dronning! dette var Alles Stemme; det høre Gud den Almægtige! (Aarhuus Av.)

Mariboe, den 31te Juli. Den 27 dennes, om Eftermiddagen, slog Lynilden ned i Peder Slentes nye opbygte Gaard i Hoirebye, under Øllingsøe Gods. Ilden greb saa hurtig om sig, at hele Gaarden blev næsten i et Øieblik forvandlet til en Askehob. Af Indboe blev saare lidet reddet...

(Mariboe Av.)

At de ved Overfald og voldsomt Udbrud, fra Straffeanstalten undvigte 43 Fanger, paa 9 nær, som haabes snart indbragte, igjen ere paagrebne, det meddeles herved foreløbigen. — Directionen for Tugt-, Rasp- og Forbedrings-Huset paa Christianshavn, den 3die August 1815.

Kjøbenhavns Børs den 4 August.

Cours. Hamb. 2 M. 606, *a vista* 616. Amsterdam 2 M. 578, *a vista* . London 2 M. 23⅔ Rbdl. Spec. 610. — Specier solgtes til 36 a 36½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60.

Blandede Efterretninger.

Murat, Exkongen af Neapel, der nu siges at have søgt sin Tilflugt til Amerika, fortælles at være en fattig Skoflikkers Søn fra Cahors og havde i sin Ungdom lært Slagterprofessionen. Efter fransk Skik maatte han bringe det bestilte Kjød omkring i Husene til hans Læremesters Kunder. Da han en Dag bragte Hr. Cambacere's Kok en daarlig Steg, kom denne i Skjænderie med ham og slog ham i sin Hidsighed med Stegen om Ørene saa at Næse og Mund blødte paa ham. Dette bevægede den unge Slagtersvend at gaae under den franske Garde hvor Revolutionen fandt ham, og hvor han ved sin Dristighed og personlige Tapperhed i føie Tid opsvingede sig til General. Hans brede Skuldre, smukke Ansigt og martialske Anstand gjorde Napoleons Søster opmærksom paa ham, der med sin Haand gav ham Adkomst paa hans tilkommende Storhed. Kort efter blev Napoleon Frankrigs Keiser og naturligviis hans Svoger Prinds. Da denne nye Prinds en Dag spiste hos den ligeledes opsvingede Consul Cambaceres, fandt han alt saa velsmagende og veltilberedt, at han bad denne om at overlade ham sin Kok. Saa ugjerne endog Cambaceres gjorde dette saa blev ham dog intet andet tilovers, end at regne sig det til Ære at aftræde sin Kok til Svogeren af Frankriges daværende Afgud; han lod ham desaarsag efter ophævet Taffel kalde for sig, forkyndte ham sin forestaaende Lykke og raadte ham, strax at begive sig til Prindsens Pallads. Forfærdet og dødbleeg faldt den arme Kok ned for sin Herres Fødder, og bad ham for alting i Verden, dog ikke at afstaae ham til Prindsen. Men hvorfor da ikke? spurgte ham Cambaceres. — Naadige Herre! gjentog Kokken, hvis han seer mig, lader han mig uden Naade og Barmhjertighed guillotinere, da han vist ikke har glemt den Fornærmelse jeg engang viste ham da han var Slagter. — Herpaa fortalte han sin Herre den hele Sag, der nu velmenende raadte ham at forlade Paris, hvortil han endog var ham behjelpelig. Bemeldte Kok, der nu selv har en stor Restauration i Hamborg, har mange gange fortalt sine Gjester denne Historie. (Aarhuus Av.)

(Af Hamb. Corresp.)

London, den 25de Juli. Vor Regjering har iaftes ved Telegrapherne faaet den Efterretning, at Bellerophon, Capitain Maitland, er løbet ind til Torbay med Bonaparte og hans Følge. Den Fangne skal indtil nærmere Befaling blive der, og mellem Bellerophon og Kysten er al Samfærsel strængt forbuden. Igaar ankom Capitain Sartorius fra Fregatten Slaney hertil med Depescher fra Capitain Maitland, som commanderer Bellerophon. De stadfæste ikke alene Bonapartes Overgivelse, men indeholde ogsaa de nærmere Omstændigheder. Capitain Sartorius overgav sin Depesche til Lord Melville, som befandt sig paa sit Landgods i Wimbledon, og derpaa meddeelte Lord Liverpool dem. — Strax derpaa blev et Cabinetsraad sammenkaldet. Hvad deri blev besluttet, vide vi endnu ikke. — De Depescher, som Capitain Maitland indsendte med Fregatten Slaney, melde, at Bonaparte med et talrigt Følge befinder sig ombord paa Bellerophon. Det var Capitain Maitlands Hensigt at løbe umiddelbart ind til Torbay, og ikke at sætte sin Fange i Land forinden de bestemte Befalinger desangaaende vare ankomne fra Regjeringens Side. Bonapartes Følge bestaaer af over 40 Personer, hvoriblandt Bertrand, Savary, Lallemand, Gorgau og adskillige Damer. Man havde tilladt ham at lade bringe Vogne og Heste ombord; han forlangte ogsaa Tilladelse til at indskibe 50 Cavallerister; men dette blev afslaaet. Førend Bonaparte overgav sig, forsøgte han at faae nogle bestemte Betingelser fastsatte angaaende Maaden, hvorpaa han skulde behandles; men Capitain Maitland svarede ham, at han maatte overlade dette til sin Regjering. Da han havde været nogle Timer paa Bellerophon, spurgte han Capitainen, om to gode, vel bemandede og overhovedet godt udrustede Fregatter kunde have vovet sig i Kamp med et Linieskib paa 74 Kanoner. Svaret var af den Beskaffenhed, at han ikke havde Grund til at fortryde at han frivillig havde overgivet sig. — Paa Fregatten Slaney var ogsaa Hr. Gorgau af Bonapartes Følge. Han medbragte et Brev fra Bonaparte til Prindsregenten; men da Fregatten løb ind til Plymouth, vilde man ikke lade ham komme i Land. Brevet blev derefter besørget af Capitain Sartorius. Det lyder saaledes:

"Deres Kongelige Høihed!

Udsat for de Partier, som dele mit Fædreland, og for Europas store Magters Fiendskab, har jeg endt min politiske Levebane, og kommer, liig Themistocles, for at overgive mig til det brittiske Folks Gjestevenskab. Jeg forlanger af Deres Kongelige Høihed Lovenes Beskyttelse, og overgiver mig til den mægtigste, den bestandigste og høimodigste af mine Fiender.

Rochefort, d. 13de Juli. Napoleon."

I dette Øieblik erfare vi, at Capitain Maitland har faaet Ordre at seile fra Torbay til Plymouth, og paa det strængeste at forbyde al Samfærsel mellem sit Linieskib og det faste Land.

Bonaparte skal bringes til St. Helene, en lille Øe i det store Ocean.

Hertuginden af Angouleme har igaar indskibet sig i Portsmouth paa Fregatten the Forth, der i Eftermiddags afseilede til Dieppe. Admiral Sir Ed. Thornborough og General Gordon ledsagede hende. Skibet førte det Kongel. franske Flag. Først vilde hun vende tilbage over Bordeaux til Paris; men da denne Stad endnu er i Rebellernes Magt, har hun maattet forandre sin Beslutning.

Hamburg, den 31te Juli. Det Kongl. danske Auxiliaircorpses Gjennemmarsch begyndte den 29de Juli, og skal ophøre den 3die August.

Frankfurt, den 26de Juli. Keiseren af Østerrig har ladet Fyrstendømmet Leyen besætte. — En Geistlig af høieste Rang skal af Paven være indstævnet ad limina apostolica, for at aflægge Regnskab for hvorledes han har opfyldt sin Pligt under de mærkværdige Verdenstildragelser. — De til Fredsunderhandlingerne med Frankrig udnævnte Gesandte ere; fra Østerrig Baron v. Wessemberg; fra Danmark Greve v. Bernstorff; fra Bayern Greve v. Rechberg; fra Würtemberg Greve v. Wintzingerode den yngere; fra Baden Baron v. Hacke; for de nassauiske Huse Baron v. Gagern. For Preussen og Hannover ville Baron v. Humboldt og Greve v. Münster formodentlig igjen blive udnævnte. Alle disse Mænd ere ikke alene for deres dybe Indsigter skikkede til at afgjøre en Verdens Skjebne; men de ere os ogsaa ærværdige formedelst deres Følelser for Sandhed og Ret.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 63.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 8 August 1815.

(Indsendt.)

Ikke uden Bekymring har en stor Deel af Kongens troe Undersaatter, især Embedsmænd, Pensionister og Statscreditorer, af Rigsbankens Bekjendtgjørelse, dateret 1ste August d. A., maattet erfare, at den Tryghed, hvormed de, overeensstemmende med det Allerhøieste Rescript til Finants-Collegium af 5te Januar 1813 torde forvente, at oppebære det dem Tillagte i virkelig Værdie, atter, formedelst Omstændighederne, er givet et fjernere Maal, i Henseende til Haabets Opfyldelse, da Sølv-Coursens Bestemmelse, efter Bankfundationens Regler, atter er udsat indtil videre.

Et Par Ord til Beroligelse for de Mange, som, efter en Rabat af ⅚ i deres lovlige Indkomster, formedelst Myntfodens Forandring, ikke uden Frygt for aldeles Ødelæggelse i deres huuslige Oeconomie kunne taale endnu en Tredieedeels-Forliis af den tilbageblevne Indtægt, ville, endog efter hvad en skarpsindig Forfatter nylig i dette Blad har skrevet over dette Æmne, ikke synes overflødige; og vare de det, saa vil den gode Hensigt undskylde den liden Tidsspilde, som Gjennemsynet af disse Linier maatte forvolde for den bedre underrettede Læser.

Den bedste Trøst, der kan gives den, der under Trykket af Omstændighederne lider uforskyldt, er uden tvivl denne, at hans Vel og Vee er saa nøje sammenknyttet med Statens Tarv, at det bliver moralsk umuligt, at Forandring i hans Kaar kan opsættes i nogen længere Tid. Og denne Trøst kunne de, som leve af faste Pengeindkomster, i fuldeste Maal tilegne sig.

Thi det er baade af Sagens Natur og af en højst bedrøvelig Erfaring erkjendt, at Indkomsters Størrelse ikke beroer paa Sedlernes Antal, men paa disses Værdie relativ til Sølv; det er ikke mindre klart, at intet Overslag over Indtægt og Udgivt i det Smaa eller det Store kan finde Sted, efter noget bestemt Seddelquantum, men alene efter en fast Værdie i Sølv, og at det er for Resten ganske ligegyldigt, hvad enten denne Værdie forestilles ved flere eller færre Sedler. Ikke mindre uomtvisteligt er det, at Varernes Priis retter sig efter Børs-Coursen, d. e. efter Sedlernes Værd relativ til Sølv; hvoraf flyder, at den, som skal kjøbe Varer og Fornødenheder med en afmaalt og invariabel Seddelquantitet, som ikke staaer i noget naturligt men alene i et vilkaarligen antaget Forhold til Børs-Coursen, og ikke med den holder Skridt, aldrig kan gjøre Regning i sin Oeconomie; at han i den første Halvdeel af Aaret ikke kan vide, om han med sin faste Seddelindtægt kan have Udkomme i den anden, og at han, saalænge Børs-Coursen staaer saa høit som nu over den fixerede Bank-Cours, umuligen kan have det.

At den Classe af Statsborgere, som befinde sig i den her beskrevne Stilling, absolut maa forarmes indtil Ødelæggelse, saafremt ingen Foran-

drag heri skulde finde Sted, — med Undtagelse af dem, som paa lovlige eller ulovlige Veje, vide at erstatte det Manglende — er Resultatet af disse simple Betragtninger; men det er ligesaa vist og uomstødeligen sikkert, at det aldrig vil eller kan komme saavidt.

Thi ikke ubekjendt er eller kan det være for Kongens Mænd, at Statens Ære beroer paa Statens Embedsmænds Redelighed, og at Nationens Moralitet staaer paa Spil, naar denne vigtige Stand, der skal udføre Kongens Bud blandt Undersaatterne, og foregaae dem med Exempel af trolig Pligtopfyldelse imod Konge og Fædreland, enten formedelst Armod og Usselhed geraader i Foragt, eller af Trang kunde forledes til alskens Bedrifter, der vilde sætte dem i Classe med Nutidens Pugere og Agiotører, om ikke værre. Ikke mindre erkjendt er og bør det være af dem, der have Indflydelse paa de offentlige Ting, at Statens Credit beroer paa de Løfters Opfyldelse, der ere givne dens Creditorer, at Statens eneste Støtte er Retfærdighed, og at det Retfærdiges Iværksættelse aldrig kan eller bør henregnes blandt Umuligheder. Dette er den sikkreste Grundvold for de nu Lidendes Forhaabning, og denne hæver sig til gladest Forvisning ved Tanken om vor Konges Retsind og faderlige Sindelag imod sine Undersaatter, og i Særdeleshed dem, som med saa megen Taalmod og Hengivenhed have baaret Tidernes tungeste Byrde.

Ikke saa meget vilde Indsenderen heraf bygge sit Haab paa en snarlig Forbedring af Børs-Coursen, hvorved den fastsatte Bankcours skulde komme til at nærme sig en virkelig Sølv-Cours. Vore Forhaabninger herom ere saa ofte blevne skuffede, at Forsigtighed byder, ej at fæste for megen Tillid dertil. Hvad der vil skee i denne Vej er saare uvist, i det Mindste for saa lang Tid, som Statens Tarv statueres at fordre, at Told og Handelsafgivter erlægges i rede Sølv. Thi hvor nødvendig denne Oppebørselsmaade kan være (hvorom Skriveren heraf ikke vil anmasse sig noget Omdømme) saa synes ham dog det at være klart, at den staaer i directe Modstrid mod Coursens Forbedring. Thi naar det er et Axiom, at en Vare fordyres i samme Grad, som den bliver søgt, saa maa ogsaa Species stige mod Sedler, hvergang betydelige Clareringer skal præsteres; hvorved endnu bør bemærkes, at det ikke er saa meget Summernes Størrelse, som den idelig gjentagne Søgen og Spørgen om Sølv, der bidrager til Sedlernes Falden imod dette; ikke at tale om, at denne Oppebørselsmaade endnu medfører den Besværlighed for de Ydende, især i Provindserne, at de ere udsatte for Agiotørernes vilkaarlige Behandling, og ved denne nødsages at tilkjøbe sig deres Sølvafgivt med et høiere Seddelbeløb end hvad dertil efter rigtig Cours burde medgaae, hvilket Overskud falder i Pengepugernes Hænder.

Men — vil man indvende herimod — dersom ikke Børscoursen kan ventes om kort Tid at nærme sig Sedlernes Myntpari, hvorledes vil man da forlange, at Skatter og Afgivter skulle præsteres, og Renter og andre lovbestemte Betalinger udredes efter sand Sølv-Værdie? Hvorledes kan Yderne af deslige Betalinger reise det dertil fornødne Seddelquantum i Navne-Værdie? og vil endog hele den circulerende Seddelmasse være tilstrækkelig til de i Sølv-Værdie betingede Præstationer?

Hvad herpaa kan svares er kortelig dette: Seddelmassen, bestaaende af de for indløst Dansk Courant udgivne Rigsbanksedler, og de som Rigsbankpenge endnu gjeldende Slesv. Holstenske Repræsentativer, med Tillæg af den Finantserne forbeholdne Reservefond, som vel efter Rimelighed maa være for største Delen udgivet, kan efter al Formodning ingensinde være for liden; den maa snarere antages at være for stor for dens efter Norges Fraskillelse saare meget indskrænkte Circulationskreds. At den ved en høiere Sølvcours vilde divideres til et ringere Beløb i Sølv-Værdie, end det nuværende, da Divisor, isteden for omtrent 600 ikkun er 375, gjør i Grunden ikke meget til Sagen. Thi da Numerairet aldrig kan antages noget Steds at standse i sin Bevægelse, saa vil det efter samme Maalestok, hvorefter det f. Ex. indbetales i offentlige Casser, igjen fra disse udflyde i Betaling af Renter, Gager, Pensioner, og andet deslige. At den, der har Realiteter at sælge, ikke kan komme i Forlegenhed ved Skatters Ydelse eller Renters og contractmæssige Betalingers Erlæggelse i sand Sølv-Værdie, er vel klart deraf, at han lader sig sine Realiteter betale, ikke efter

Bankcours, men gemeenlig efter og over Børscoursen. At Staten ikke vilde komme i Trang, under et rigtigt Sølv-Værdie System, tør formodes, da Landeskatterne oppebæres efter en Basis af Kornpriserne, som endnu rundeligen coinciderer med sand Sølv-Værdie, ligesom og Byeskatterne m. v. erlægges i Sølv-Værdie efter samme Maalestok, hvorefter de i denne Værdie stipulerede Betalinger blive at udrede. Men, naar man end vil antage, at en temporair Forlegenhed for Numeraire kunde opstaae, som Følge af Sølv-Værdiens rigtige Bestemmelse, saa vilde denne udentvivl snart blive afhjulpen ved Mellemkomsten af rede Sølv, hvormed Realiteterne i Mangel af Seddeler nødvendigviis maatte betales. Under saadanne Omstændigheder vilde Sedlerne, som hver anden Vare, ved Efterspørgsel vinde Favør, Børscoursen vilde forbedre sig, og den fra Halvaar til Halvaar foranderlige Bankcours vilde i samme Forhold nærme sig til Pari; hvorved da al mulig Forlegenhed af sig selv vilde ophøre; thi i samme Grad, som Seddelens intrinsique Værdie tiltager, vil og Qvantiteten deraf blive mere klækkelig. Indsenderen, gjennemtrængt af disse Betragtninger, tilstaaer oprigtigen, at den saameget omtalte Seddeltrang, — der for Resten vel egentlig er en Sedlernes Qvantitet ganske uvedkommende Pengetrang, foraarsaget ved høi Disconto og for en Deel ved Svækkelsen af den private Credit, som følge af de sidste Tiders overordentlige Omveltninger i Speculationsverdenen — langt fra at forekomme ham saa frygtelig, tvertimod synes ham at frembyde en saare behagelig Udsigt til Forhøielse af Sedlernes Værd, en Udsigt som endnu mere udvides og oplives ved Overveielsen af Bankfundatsens Bud om Sedlernes gradvise Inddragelse. Men skulde han end — som Enhver, der ei kan see Sagen fra den høieste Synspunkt letteligt er udsat for, — heri være feiltagende, saa kan han dog aldrig tage Feil, ved at yttre den sikkreste Forvisning om, at, hvad Forholdsregler der end kunde vorde tagne for Pengevæsnets Befæstelse, vil deres Kaar blive taget under retfærdig Betragtning, som maae betale deres Livs Ophold og Fornødenheder efter Børs- d. e. Sølvpriis, og ikkun nyde Indtægt efter den, langt under hiin, bestemte Bankcours.

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see No. 60.)

Da var paa Bergene Bjovulf Skyldingernes Kjærlighed, Folkets Konge, som Olding forlod han Verden, da den høie Halfdan fødtes ham. Saaledes begynder Indholdslisten af første Sang i Rec. og heri er, paa lidet nær, ligesaamange Feil som Ord, endogsaa een mere end i den latinske Oversættelse. At Oversætteren har anseet Bjovulf her og i Indledningen for et Navn paa Skjolds Søn, det kunde let skee; skjøndt Man ved nøiere Eftertanke seer at Beovulf her, ligesom Hrodulf (S. 90) kun er et Æresnavn og at den Skjoldungers Bjovulf hvormed første Sang begynder er ingen anden end Skjold selv; men hvad der er heel usømmeligt, er at Hr. Etatsraaden, for at faae Noget sagt om den selvgjorde Bjovulf har gjort aabenbar Vold paa Textens klare Ord. Vel ere nogle af Ordene dunkle, men klarlig staaer der, at efter Folks Sigende (Folcum gefræge) svunde mange Aar paa Jorden, før efter Skjoldungernes Bjovulf den høie Halfdan opstod, (onwoc) og det er ingen Ubetydelighed, det er historisk vigtigt om den gamle Skjald opregner Skjold, Bjovulf og Halfdan som Søn efter Fader, eller han siger at der var et langt Mellemrum fra Skjold til Halfdan, som der efter vore andre Oldsagn maae være. Det er ei heller uvigtigt, om Skjalden giver os Bjovulf som et dansk Kongenavn, det er af mange Ting klart at han gjør det ikke, men det er ikke vigtigt nok til her at udvikles og jeg vil kun anmærke, at første Sang føier sig paa den meest utvungne Maade til Indledningen naar Man, som Man med god Grund kan, oversætter: nu var da Skjoldungers Bjovulf, den elskede Stolkonge, bisat, og som Man siger, henrunde mange Aars Dage, før efter ham den store Halfdan opstod *).

*) At burg, byrig, beorg, biorh, Ord, som alle komme af beorgan (bjerge, forvare) maae efter Sammenhængen oversættes snart Borg eller Stad, snart Grav, Gravhøi, ligesom tildeels Bjerg, er Noget, enhver angelsaxisk Historie og Ordbog flux lærer.

Ved Smaating og Ordstrid vil jeg ei opholde mig, men kun bemærke, at al Tvist om Navnet Hjort paa Hrodgars Hald nok var en Strid om Keiserens Skiæg, thi deels er jo heorth en Hjemstavn (Heerde) og deels synes det mig klart at Hjort i al Fald siges at være Hallens poetiske Navn, venteligt af Ordet hiorta (lystig, munter).

Ved Indholden af anden Sang om Grændels Indbrud i Hallen og de Danskes Sorg er intet Vigtigt at anmærke, uden det, at Skjalden, ved at nævne Vig som de Danskes Afgud, forstærker det Ælnothi Vidnesbyrd (Kap. 23) som Man ei har villet ændse.

Tredie og fjerde Sang om Bjovulfs Færd fra Gothland til Dannemark og hans Modtagelse af Kystvagten udgjøre et af de mest poetiske Stykker i Digtet og have en ligesaa uventet som indtagende odysseisk Deilighed, saa der vel i en Recension burde været sagt lidt Mere og Andet om Samtalen, end at Kystvogteren spurgde i en lang Tale hvo de Fremmede vare og hvad de vilde, samt at Bjovulf svarede med samme Vidtløftighed, thi ved at læse dette venter Man i det mindste intet inderlig Deiligt at høre. Dog, om Smag og Behag skal Man jo ikke tvistes, derimod burde Rec. seet at det Fyr Oversætteren lader Kystvagten tænde er et blot forunderligt Hjernespind, da der i Digtet kun staaer at han blev nysgierrig, der han saae de Fremmede, hine fyrwyt bræc, en Talemaade som i samme Digt (149) oversættes rigtig, et andet Sted (207) derimod heel fortvivlet ved: domesticos ensis rabidus subegit, og det er da i dette Digt ingen Sjeldenhed at de selvsamme Ord oversættes paa den meest modsatte Maade, men Sligt skulde dog en Rec. see, deraf lære, det ei gik an at stole paa Latinen, og ei tillade Angari ignes at prange i index rerum, naar de ei havde anden Hjemmel. Den Kyndige seer let at det ei er aldeles uvigtigt om den gamle Skjald nævner Fyr eller Bavne som sædvanlige i det gamle Dannemark og det maae forsvare Opholdet ved disse Ord. Ganske urigtigt og ei engang hjemlet i Latinen er den Kundgjørelse af Rec. at Kystvogteren bad Gotherne forlade Skibene, thi han bød dem netop at blive ved Skibene til de finge Bør og kunde atter hjemseile til Gothemark.

Dunkelt er det derimod hvad der bestemde Bjovulf til desuagtet at gaae op i Landet, mig synes her staaer talt om en Guddoms, venteligt Hildas, Aabenbarelse i et gyldent Luftskib og at hun lovede Helten baade at beskjærme ham og vogte Skibene, men for Vist vil jeg Intet udgive, hvorom jeg selv har ogsaa kun den mindste Tvivl.

Ved den femte Sang som beskriver Bjovulfs Gang og Anmeldelse hos Hrodgar, finder jeg intet Vigtigt at anmærke, men om den sjette som indeholder Hrodgars Tale om Bjovulf og dennes Tale til ham maae jeg tale et Par Ord. Man lader Hrodgar sige om Bjovulf at han var kommet med Foræringer og 300 Mand, da han derimod kun siger at Søfolk har fortalt ham om Bjovulf, at han havde trebive Mands Styrke, Noget som netop passer til at han kunde brydes med Grændel. Hvad Foræringerne angaaer, hvis saadanne forstaaes ved gifsceattas, da ere de vigtigere end Rec. tænker, thi dette Sted kunde da let blive bragt i en Tvist om, enten Gotherne havde skattet til de Danske eller disse til Gotherne. Videre maae jeg bemærke at Recs. Slutning fra de 300 Mand til Smaaheden af de femten Skibe Bjovulf havde, som aldeles ugrundet, bortfalder, at der (S. 36) ei tales om Thurser men at kun Grændel kaldes en Thyrs, og at Bjovulf ei vilde have sine herlige Vaaben, Velands Værk, med sig i Graven, men bad at de maatte hjemsendes til Kong Higelak.

Sjette Sang, som indeholder Hrodgars Velkomst er især mærkelig for de Vilfingers eller Vylfingers Skyld som der nævnes, da dét efter Regelen (Vulf for Ulf, Vord for Ord og endnu i Jylland Volle for Ole) maae være de samme som Islænderne kalde Ylfinger, og disse maaskee ere de samme som de berømde Volsunger. Talen er imidlertid saa kort at den ei kan give Vished, men hvorledes Rec. kan falde paa at ved Vilfinger skal forstaaes Nordmænd det er mig ubegribeligt. Rec. har gjort vel i ei at tilegne sig Modsigelsen i Oversættelsen at Bjovulfs Fader overgav sig til Vilfingerne for ikke at forfærdes af dem, og drog saa til Dannemark, men at han ei derfor var klogere paa Fortællingen sees deraf at han taler om Ægthiofs Krige med Vilfingerne og om at Hrodgar sendte Vilfingerne sin Skat, hvorom Skjalden

ingenlunde taler, han siger kun, at Ecthiof blev Hatholafs Banemand (hand bonan, see 101 og 186) kunde derfor ei begaae sig hos Vilfingerne og maatte flygte til Danmark. Siden forligdes han med Vilfingerne om Mandeboden, Hrudgar betalde den, og, som det synes, svor Ecthiof ham derfor Huldskab og Mandskab, dog er Talen maaskee og blot om en Gjeldseed, hvilket rimer sig bedst dermed at han synes alt forhen at have været Skjoldungernes Mand (ar Scyldinga).

Om ottende og niende Sang kunde siges Meget, men da de virkelig tildeels ere heel dunkle og jeg ikke selv endnu er ganske paa det Rene med deres Indhold, vil jeg kun sige, at Rec. skulde ei saa rask sige: Bjovulf havde gjort et Tog til Øen Ræmis, derfra til Brondingernes Land, hvor han plyndrede en fri Bye og Branstens Søn betalte ham alt; thi det staaer der paa ingen Maade. Hvad Ræmis betyder her, vil jeg ikke end afgjøre, men at det ikke hører til Holm i næste Linie, lærer Grammatik og Sammenhæng utmodsigelig, at det ikke var Bjovulf som drog til Brondingernes Land det er klart, om det var en Wjotal Bjanstens Søn vil jeg ikke afgjøre, men at den Betaling Bjanstens Søn efter Hunferds Mening gav Bjovulf ei var at rose af, det er vist, thi netop derover gjør Hunferd sig lystig og selv den latinske Oversætter mener vist ved sit persolvit hverken Sølv eller Guld. Dette anmærkes kun for at ingen skal løbe efter Ræmisholm eller mene at Hunferd fortalde Bjovulfs Seire.

Tiende, ellevte og tolvde Sang beskrive Bjovulfs Nattevagt og Kamp med Grændel, have meget poetisk Værd, men naturligviis intet egentlig historisk og ere paa sine Steder temmelig dunkle. Dog det kan Man see, at Dronningen ikke efter Kongens Bortgang besøgde Vagten endnu engang, at Grændel ikke, efterat have slugt endeel af Bjovulfs Kiæmper fornam at han Intet formaaede mod de Fremmede, og saa galt er det end ikke i Latinen. Naar Rec. videre siger at Bjovulf forfulgde Grændel til Moradserne, og at Hel indsluttede den, der blandt Mennesker havde været stærkest, da er det klart at han taler af sig selv, thi hverken i Text eller Oversættelse staaer noget Sligt, der og vilde modsige den hele Fortælling; men vel staaer der at Grændel var i Fingre paa den stærkeste Mand blandt Menneskens Børn *). Forunderligt maae det og kaldes at Rec. tilskriver den uldne Kjortel Bjovulfs Helbredelse, thi uden at tale om at samme udentvivl tilhører den latinske Oversætter, er det dog vist at han ingen Deel har i dette Uldkjortelens latterlige Underværk, thi han siger, som der staaer, at Hilda lagde sin Haand paa Heltens Skuldre og at dermed lægedes de. Gjerne tilstaaer jeg at Hilda berømmes her ligesaa uforskyldt som Uldkjortelen, men da det nu engang ikke hjelper at fraskrive vore hedenske Fædre Overtroe, tykkes mig Man endogsaa i Tvivlsfald skulde heller lade dem fæste Lid til en selvgjort Gudinde end til en ulden Klud, især naar det gjælder om at læge blodigt Kjød. At der i vore Dage kan være dem der vente mere Hjelp af en Uldkjorte end af alle himmelske Magter, beviser Intet, thi der er Forskjel paa blinde Hedninger og oplyste Folk.

(Fortsættes.)

*) Det er Oversætterens infemo captum som gav Rec. Anledning til hin slemme Vending; men hvad nytter det at ville rette hvad Man ei forstaaer?

(Indsendt.)

Skulde det vel, med den foregivne Sygdom iblandt Hundene, være saa farligt for Menneskenes Liv og Helbred, som der gaaer Ord af? Skulde det ikke være for haardt, at fordi en Hund bliver syg, derfor alle løse Hunde skal forfølges og dræbes, eller Eiermanden straffes med betydelig Mulct? Det siges vel, at man skal holde dem inde. Men er det muligt? og hvor let kan ikke en Hund slippe ud, ved den omhyggeligste Bevogtning, naar den ham meddeelte naturlige Instinkt driver ham til at søge andre Hunde? Skal man binde ham? Kunde da dette ikke, hos de finere Hunde, der ikke ere vante dertil, især i de saa kaldte Hundedage, foraarsage de meest farligste Sygdomme? Ingen kan nægte, at Hundene af Gud ere skabte til Menneskenes særdeles Forsvar og Fornøielse, og at de, iblandt alle Dyr, ere de, der ere Menneskene meest hengivne, og hvilket betydeligt og umisteligt Værn, formedelst deres givende Varsel, ere de ikke

ved disse Tiders saa overhaands tagende lumske Tyverier? Kan man derfor vel fortænke Nogen, der har en god og kjær Hund, at han anseer det som et Slags Tyrannie, at den mishandles? Skulde den fornuftige Anordning, som er givet, at Enhver, naar Hans Hund viser Tegn af en farlig Sygdom — hvilke Tegn nøie maatte angives — han da skulde være pligtig til strax at anmelde det paa behørige Steder, hvor Undersøgelsen kunde skee og det Fornødne foranstaltes, eller ogsaa selv lade sin Hund dræbe, og naar han forsømte dette, da at vorde anseet med en betydelig Mulct, ikke være tilstrækkelig til at sætte enhver Enkelts Liv og Helbred i Sikkerhed for Hundenes Sygdomme? Disse Spørgsmaale ønsker Indsenderen grundigen besvarede.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, hvorved den nærværende Indskrænkning i Tid for Creditoplaget hæves, og visse Manufacturvarer udelukkes fra Oplaget.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, &c., &c., Gjøre vitterligt: Da Vi finde det tjenligt for Handelen at ophæve den Indskrænkning i Tid, som ved Vor Forordning af 2den April f. A. §. 20 er paalagt Creditoplaget, saa er det Vor allernaadigste Villie; at dette Oplag herefter ikke skal være indskrænket til nogen bestemt Tid. Endvidere finde Vi Os foranlediget til at befale; at foruden de Varer, som allerede nu ikke ere Creditoplagsvarer, skulle Silke- og Floret-Alenvarer, klare Kammerduger, Linon, Gaze, Flor, Tyl og hvide Bomulds-Alenvarer heller ikke kunne tages paa Creditoplag, dog at herfra undtages glatte Silketøier og hvide Cattuner, hvilke fremdeles maae tages paa dette Oplag. — Hvorefter Enhver sig allerunderdanigst maae vide at rette. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 28de Juli 1815.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.
Frederik R.

Kongeloven, som blev brugt ved Salvingsacten, gjemmes i det Kgl. geheime Archiv; den er skrevet i stor Folio af P. Schumacher, og det Kgl. Segl i et Guldcapsel findes vedheftet. Den opbevares i et Sølvfouteral.

I Addresseavisen No. 182 d. A. læses følgende: I Anledning af de mange og forskjellige her i Staden i Omløb satte Rygter om Aarsagerne til det voldsomme Udbrud, Fangerne i Straffe-Anstalten have iværksat for at sætte sig i Frihed; maa jeg udbede mig Publicums Omdømme udsat, indtil den allernaadigst anordnede Commission, der er befalet til Sagens Undersøgelse, er istand til at meddele det sande og rigtige Resultat af samme. — Directionen for Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset paa Christianshavn, den 4de August 1815.

d'Au-Champ,
Generalkrigs-Commissair, Ridder af Dannebrogen.

Altona, d. 29 Juli. Igaaraftes ankom Hs. Durchl. Prinds Fredrik af Hessen-Cassel hertil med Hovedqvarteret for vort Hjelpekorps. — Imorges Kl. 4 blev endeel af Hærens Fortrop opstilte paa Helligaands-Marken, og brød, efterat Prindsen havde besigtiget dem, op til den Wellingtonske Armee ved Paris, hvor netop for 1000 Aar siden ved en lignende Folkebevægelse, som den vi nu opleve, ogsaa Folk fra det danske Monarkie stode i Leir. (Iversens Av.)

Aarhuus, d. 4 August. Aarhuus saakaldte Olufsmarked er nu forbie for i Aar; her var en skjønne Samling af Boder fra alle Kanter og med alskens herlige Ting, men Priserne vare saa overdrevne at Handelen just ikke gik efter Ønske, skjøndt efter Sigende, dog bedre end ifjor. Især havde de herværende tre købhavnske Juveleerer en betydelig Afsætning paa deres virkeligen smagfulde Arbeider. Med Markedet ere ogsaa det Steinerske Selskabs Skuespil ophørte; de sidste Aftener spilledes der for propfuldt Huus. — Foruden de mangehaande sidstanmeldte Glædesyttringer som Aarhuus Indvaanere paa hiin festlige Kroningsdag afgave, kommer endnu, at der i hiin festlige Stund, da det elskte Kongepar nedknælte for Alherrens Altar for at vorde indviet, kimedes her med alle Byens Klokker; saa blev der og desuden paa denne Dannerfolkets Høitidsdag, af Fattigvæsenskommissionen uddeelt Penge til endeel Huusarme og Sengeliggende. (Aarhuus Av.)

Mariboe, den 3die August. I Skrivelse af 1ste August d. A. fra Øllingsøegaard meddeles følgende omstændelige Efterretninger om den i sidste Avis anmeldte Ildebrand: "Torsdagen den 27de

Juli, om Aftenen, omtrent Klokken 7, slog Lynilden ned i Fæstegaardmand Peder Hansen Slentes Gaard i Hoyrebye paa Ollingsoegaards Gods, og hvorved hele Gaarden i et Oieblik laae i Aske. — Manden med Familie fik ved tililende Hjelp størstedelen af deres Boehave reddet; men derimod mistede nogle af Tjenestefolkene alt deres Eiende. — Af Creaturer indebrændte der nogle Sviin og en Kalv. — Gaarden var for 10 Aar siden udflyttet fra Hoyrebye og opbygget af nyt Tømmer, men da Ilden strax antændte Gaardens 4 Længder sammenbyggede Huse, blev meget lidet Tømmer reddet, uagtet Omegnens tililende Sprøiter."

(Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 8 August.

Cours. Hamb. 2 M. 604, a vista 610. Amsterdam 2 M. 568, a vista . . London 2 M. 23⅔ Rdl. Spec. 610. — Specier solgtes til 36½ Rdmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69½ a 70 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 26de Juli. Den Kongelige Danske Regjering har udleveret de i Kjøbenhavn beroende Samlinger, der tilhøre det Norske Universitet. De bestode deels af Gaver af dets Stiftere, nemlig det store Kongl. Danske Bibliotheks Doubletter og Jacob Edvard Colbjørnsens Bibliothek, deels af private Gaver, saasom Cancellieraad Andersens i den Dansk-Norske Litteratur sjeldne Samling, deels af Bøger, kjøbte for Universitetets egne Midler. Disse Samlinger i 292 Casser, bleve indskibede og ankom i Juni Maaned til Christiania med et dertil fragtet Skib. Fædrenelandet har aldrig havt i sin Eie en saa betydelig Bogsamling, som denne, der endnu til Skade for Videnskabernes Dyrkere henstaae indpakkede, da Universitetet mangler Plads og et passende Locale til Bøgernes systematiske Opstilling. — Med samme Leilighed er ogsaa fremkommen endeel af Professor Keyser, der for Tiden opholder sig i Kjøbenhavn, for offentlig Regning opsendte mathematiske Instrumenter, bestemt til Universitetet. (Norsk Rigstidende.)

I den norske Rigstidende læses, under Overskrift: Et Ord til nærmere Eftertanke. — Hvorfor er Ideen om Universitetets Forflyttelse fra Christiania vakket? — Jo, allerede seer man, hvad man maatte vente at see. Forældre ville paa de kostbareste Steder i Landet aldrig formaae at fremholde Sønner til Studeringer, og Embederne i Staten, især geistlige, ville om føie Tid ikke længere kunne besættes. Christiania er altsaa ikke Stedet for et Universitet. Men det Samme gjælder og om det hele Søndenfjeldske Norge, hvor Kjøbstæder ligge saa tæt ved hinanden. Naar Bergstaden Kongsberg foreslaaes, er Intet vundet til Sagens Fordeel. For det Første er ingen Søfart lige til Stedet. Dernæst ligge i Nærheden af dette Sted Kjøbstæder og Egne, hvor hyppige Lystreiser henlokke den studerende Ungdom, og svække Forældrenes Penge-Casse ligesaa dygtig, som Lev-Opholdet i Hovedstaden selv. Hvor raadeligt det og er for Sundheden, at vælge Universitets-Sædet netop i en Bergstad, hvor Røgen sværter Sølvet i Skabet, synes ikkeheller saa let at fatte. Man turde vel endnu haabe, at Verket kommer i Gang, og Ertsen giver Roste-Røe. — Hvorfor ikke da i det Nordenfjeldske Norge? og det i den liden men til Studeringer ret passende Kjøbstad, Molde, hvis Beliggenhed er næsten at ansee som Centrummet i Landet. Videnskabernes Dyrkning vil have Fred og Rolighed. End kriger hele Verden; her er Fredens Helligdom, her ingen Anledning til Adspredelser. Et Norsk Göttingen kunde maaskee med Tiden ret her opstaae, og har endog dette forud, at ingen Krigscanon kan forstyrre Læresalene. Den smilende Egn, i hvis Arm Molde er indsluttet, veed Enhver, som har reist her, endog at omtale. Lettere end andensteds i Norge gives her Tomt at bygge paa, Materialier til Bygninger m. v., og til Oplag for Levnetsmidler er Romsdalen og Søndmør tilstrækkelig. At detaillere Alt tilfulde i en Avis, taaler ikke Rummet. Indsenderen heraf har kun havt i Sinde, at lede de høie Vedkommendes Øie ogsaa hen til dette Sted, forsaavidt det gjælder Undersøgningen om, hvor det rette Sted maatte blive. At ombytte et dyrt Levested, et Adspredelsessted med et andet, er betænkeligt. Et Universitet bør dog ikke, som en Huusleier, flytte hver Termin.

London, den 28de Juli. Privatbreve fra Paris af 28de Juli indeholde Følgende:

Foruden de allerede igaar bekjendtgjorte Decreter, hvorved Hovedformændene for Rebellionen blive krævede til Regnskab, skulle endnu adskillige andre Kongel. Anordninger være under Pressen, som indeholde strænge Forholdsregler imod Bonapartes Tilhængere. Man er endelig kommen til den Overbeviisning, at kun Strænghed kan sikkre Roligheden i Frankrig. Endnu er Intet bleven fastsat angaaende Eckmühls Straf; i det mindste er Intet bleven offentlig bekjendt; men samme Privatbreve forsikkre, at man vil statuere et strængt Exempel paa ham. Nogle Dage ville være nok til at vise, om Officiererne af den franske Armee ville underkaste sig den over dem anordnede Politieopsigt, og forlade Paris, for at begive sig til de Steder, som ere anviste dem til Ophold. Ere de ulydige, ville de blive arresterede. Endnu troer man, at de fleste af dem ville være opsætsige og flygte til Armeen ved Loire.

Som man forsikkrer vil der endnu i disse Dage udkomme en Opfordring fra Ludvig den 18de til Loirearmeen om at nedlægge Vaabnene og skilles ad. Vægrer den sig ved at rette sig efter denne Opfordring, skulle alle dens Individer erklæres for Rebeller og behandles som saadanne. De allierede Hære staae færdige til paa første Vink at give denne Erklæring det fornødne Eftertryk. De ere overhovedet mere end tilstrækkelige til at gjenoprette Ro og Fred i alle Frankrigs Egne.

De i Dag fra Torbay og Plymouth ankomne Breve melde, at Bellerophon, hvorpaa Bonaparte endnu befinder sig, den 26de om Eftermiddagen Kl. 4 afseilede fra Torbay, og er ankommen til Plymouth. Hos Bellerophon vare endnu Krigsskibene Myrmidon, Furieuse, Slaney og Havoc. — Som det hedder vare vore Ministre i sidste Cabinetsforsamling ikke ganske enige om hvad Bestemmelse man skal tage med Bonaparte. Forend nogen Beslutning desangaaende tages vil man oppebie de andre høie Allieredes Meninger. Saameget synes imidlertid at være tilforladeligt, at adskillige Ministre ere af den Mening, at han bør bringes til St. Helena. (Denne Øe ligger af alle Øer længst borte fra Fastlandet, og fra Bjerget Diana, som er den høieste Punkt paa samme, kan man see Skibe i en Afstand af 60 engelske Mile). Man vil endog vide, at Admiral Cockburn har faaet Ordre at bringe ham derhen paa Linieskibet Northumberland i Følge med adskillige andre Skibe. Med det ostindiske Compagnie skal sluttes en egen Overeenskomst, ifølge hvilken Øen ganske afstaaes til Hs. Majestæt, saa at kun en Kongelig Gouverneur og Kongelige Tropper skulle opholde sig derpaa.

Medens der endnu raadslaaes om Bonapartes fremtidige Bestemmelse, har vor Regjering befalet, at man paa Bellerophon ikke mere maa yde ham de Æresbeviisninger, der tilkomme en souverain Fyrste, saaledes som Tilfældet var ved Overfarten til Øen Elba. Hans Rang skal blot være som en commanderende General en Chefs, og som saadan skal han behandles. Endnu inden denne Uges Udgang skulle hans Ledsagere skilles fra ham, og han selv med nogle Betjente blive tilbage paa Bellerophon, indtil han bliver bragt til sit Bestemmelsessted. De Personer, som ere i hans Følge, behandle ham med megen Agtelse. Selv Hertugen af Rovigo taler ikke med ham uden med blottet Hoved. I nogle Dage har han ikke meget ladet sig see paa Dækket. Han staaer op Kl. 7, spiser Frokost Kl. 11, og til Middag Kl. 6.

En Skrivelse fra en paa Bellerophon værende engelsk Søofficeer siger, at Begjerligheden *efter at* see Bonaparte er saa stor, at Bellerophon fra Morgen til Aften er omgivet af store og smaae Baade. Bonaparte er den største Deel af Dagen i Stjernegalleriet, hvor han spadserer frem og tilbage. Han er næsten altid alene. Bertrand og Lallemand ere sædvanlig bag ved ham i *nogen* Afstand, og undertiden vender han sig snart til denne snart til hiin, for at gjøre en eller anden Bemærkning. Capitain Maitland er hyppigere hos ham end nogen af hans eget Følge. Bonaparte synes at være ved godt Helbred. Han drikker ikke meget Viin, men ofte Kaffe. Da han først saae den engelske Kyst, sagde han: "der ligger endelig det skjønne Land." Han er simpelt klædt, og gaaer sædvanlig i en grøn Overkjole uden nogen Decoration. Paa Hovedet har han en trekantet Hat. (Af Hamb. Corr.)

Rettelse. I No. 60, P. 952, Lin. 29, istedetfor: "som, fra alle Sider," læs: "som bestøt fra alle Sider."

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 64.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 12 August 1815.

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see forr. No.)

I trettende Sang beskrives det glade Morgenlag i Hallen, Skjalde og Sagamænd kappedes om at forherlige Bjovulf, kom Fortidens ypperste Helte ihu, og satte Bjovulf over dem alle. Naar Man nu hos Rec. læser: jeg hørde (siger Digteren) mange ukjendte Bedrifter vel besjungen, da er det ganske rigtig, at Skjalden siger noget Sligt, uden dog derved at sige, at han var selv legemlig i Hallen, men naar Man nu seer at Rec. ikke anfører et Ord om de Kvads Indhold og Man dog veed at Skjalden derom har sagt Adskilligt, maae Man vel smilende sige at Rec. kunde sparet sin Parenthes. Vel tør jeg nu ikke sige, at jeg forstaaer Alt hvad Digteren siger, et manglende Ord paa et vigtigt Sted lægger ogsaa Fortolkeren en ubehagelig Vanskelighed i Veien; men det tør jeg sige at her tales om Sigurd Fafnisbane. Vel nævnes han ei med dette Navn, men naar Man seer at Talen er om en Helt som slog Dragen, tog dens Skatte og blev den berømteste Helt i Verden, da maae allerede, hos den der kjender Volsung-Kvadene, Tanken falde paa Sigurd, naar Man seer Helten kaldes Sigmunds Søn (Sigemunde gesprong) da tvivler Man ei længer, og Navnet Volses Ætmand (Wælses eafera) gjør Tingen uimodsigelig; thi Volse og ei Volsung, bør jo Volsungernes Stamfader rimeligst kaldes, ligesom Skjold, Yngve, Skelfer o. s. v. Mørkere er Talen om Hermod (Heremode) fordi vi ingen bekjendte Sagn have om ham som Menneske, dog er det mærkeligt at han i Hyndlas Sang (Stroph. 2) nævnes ved Siden af Sigmund Volsung, da der siges om Odin at han gav Hermoder Hjelm og Brynie og Sigmund et Sværd (det navnkundige Gram). Torfæus siger at der om Hermod fandtes nogle utrykde Vers, mener han nu dermed Andet end disse Linier, og ere de Vers endnu forhaanden, da kunde de maaskee kaste Lys over Slutningen af trettende Sang, og hvad end mere var at ønske, over den 24de og 25de hvor Hrodgar taler Meget om Hermod som er svart at forstaae.

Om den tarvelige Indholdsliste af 14de og 15de Sang vil jeg kun i Forbigaaende sige at den er hardtad saa godt som intet og endda ikke uden Feil, thi Hrodgar stod ikke i noget Taarn men paa Gulvet eller maaskee paa en Forhøining i Salen (on stapole) der han roesde Bjovulf og han gav ham ei Halvdans Sværd, men kaldes selv Brand Healfdanes. Gaverne derimod vare en Gyldenstykkes Fane, et Sværd med forgyldt Haandfang, Hjelm og Brynie.

Sextende, Syttende og Attende Sang beskrive med de to forrige Gammenslaget i Hrodgars Hald efter Grændels Lemlæstelse og Flugt, og have tildeels et mærkeligt historisk Indhold. Nu er det ligefrem, at naar en Skjald slaaer paa Begivenheder som i

hans Dage vare vitterlige, men hvis Ihtkommekke er siden forloret, da er det ei nemt at forstaae ham fuldelig, men vogte sig for at misforstaae ham grovelig, det kan Man dog, naar Man kjender hans Sprog og giver Agt paa hans Tale. Mine Gjætninger om det Tog der i 16de og 17de Sang omtales vil jeg spare, men klart er det, at her ikke staaer et Ord om et Tog Hrodgar skulde gjort med Friserne, hvilket dog Rec. saa trostig siger. Under Hrodgars Fader Halvdan er Toget skeet, om Kongen selv var med er ikke klart, men at en Hengest med sine Friser fulde Dannehæren og omtales som den egenlige Høvding, det er vist. Ikke Frisland, men udentvivl Sverrig (Sveo lothe 85) gjaldt Toget. Dronning Hildeborg havde forbundet sig med Fin, Joternes Høvding, men han maatte flye af det første Slag, og faldt Aaret efter, da Hengest gjæstede ham i hans eget Land. Meer vil jeg ikke nu sige herom, for ei at sige formeget, thi naar kun Dette er sandt, seer Man let at hverken Oversætter eller Rec. vidste hvad de sagde, og at vise dette er Hovedsagen her.

Ei vil jeg her tale om det dunkle Sted i Begyndelsen af 18de Sang hvor Brosinga-Men (udentvivl Freias Brysinga-Men hos Islænderne) med et Par Ord omtales, men sige maae jeg at det er reent udenad, naar Rec. siger: denne Ring havde Gothen Higelak fra Svertings Sønneson, der faldt da han vilde hævne sig paa Friserne. Talen er nemlig her ingenlunde om Brysing, men om det Halssmykke Dronningen gav Bjovulf og han igjen Higelak. Dette Smykke, staaer der, havde Gothekongen Higelak, Svertings Frænde, med sig, der han af Overmod befeidede Frisland og faldt paa Valen, om hvilket Tog siden videre tales i den 33de Sang (S. 176).

Ved Sangene 19—23 vil jeg ikke her opholde mig. At Grændels Moder vilde hævne sin Søn, dræbde Æscher, blev forfulgt til sine Moradser, dræbdes der tilligemed sin Søn af Bjovulf med et Jettesværd, see dette er Beenraden af Sangenes Indhold, den lod sig ei miskjende, og Andet har Rec. ikke opstillet. End ikke her er hans Angivelse fri for Bommerter, men de ere ikke vigtige nok til at paatales.

I den 24de Sang fortæller rigtig nok Bjovulf sin Heltebedrift med Jettesværdet, men ingenlunde gav hun Hrodgar det, thi det var, som han selv siger, smeltet af det hede Troldeblod, kun Hjaltet havde han beholdt og derpaa stod de mærkelige Runer. Hrodgar holdt ogsaa ganske rigtig en lang Taksigelsestale til Bjovulf, men at han i den satte Bjovulfs Bedrifter høit over Hermods og fortalde denne Helts sørgelige Skjebne, derom tier saavel den latinske Oversættelse som Rec. og for ikke at sige noget Uvist vil jeg ogsaa opsætte den videre Tale om disse dunkle, men høist mærkelige Ting.

Bjovulfs og Hrodgars Afskedstaler i den 26de Sang ere, efter mine Tanker ei saa lette at løbe med, at Man jo maae finde Kongesønnens Udenlandsreise heel fordægtig og Striden mellem Gothefolket og de Gar-Danske saare betænkelig. Her er jeg da i det Tilfælde at jeg ei tør sige saa meget som Rec. og vil kun bemærke, at Hrodgar forlovede Bjovulf som en ret ægte Dannerkonge ei blot med Guld og skinnende Klenodier, men med den herligste og sjeldneste Ædelsteen i Kongekronen: inderlig Kjærlighed.

See, Taarerne runde
Den Gubbe paa Kind,
Ei dølge han kunde
Bevægede Sind,
Tog Bjovulf i Arme,
Som Ven tager Ven,
Og kysde med Varme
Den herlige Svend.

Hermed endes da Kvadets første Balk, som indeholder Bjovulfs Dannefærd og Bedrift i vort Dannemark.

I den 27de Sang som deilig beskriver Bjovulfs Hjemfærd tales mod Slutningen om Higelaks Giftermaal med Hæreths Daatter, og det er sandt, i den findes adskillige dunkle Ord, men det var dog Synd derfor, som den latinske Oversætter, at gjøre Dronningen til et blodtørstigt Uhyre, der maatte sendes hjem til sin Fader, før der kunde blive Fred i Hallen, og dette Misgreb er saameget uforsvarligere, som der i den følgende Sang og selv i Oversættelsen (S. 149) udtrykkelig staaer at Hæreths Daatter skjænkede for Bjovulf og hans Mænd og elskede de gjæve Svende. Dette lærde mig flux at det maatte være lidt galt fat med den haarde Be-

Kyldning, og ved at see Texten efter, fandt jeg da at Pigebarnets hele Forbrydelse bestod i at hun af Kjærlighed til Higelak dræbde det Uhyre som vogtede hendes Jomfrubur, og som Ingen af Higelaks Kjæmper turde nærme sig. Derpaa drog hun ei til men fra sin Faders Huus hjem med den unge Kjæmpe og de levede i Gammen der Bjovulf kom, som og det Følgende viser. Ikke destomindre har Rec. trøstig skrevet om den væne Møe: hun vilsde sig grusom og blev forhadt, men da hun drog tilbage over de gule Bølger til sin Faders Huus, blev Kongen atter elsket.

Om den 28de Sang vil jeg saa godt som tie, ei fordi jo en vigtig Deel af dens Indhold fattes i Rec., men fordi jeg ikke selv veed ret Beskeed om denne Episode som nogle manglende Ord bidrage til at formørkle. Kun det vil jeg sige at ikke til en Frode men som der udtrykkelig staaer (S. 152) til Frodes Søn havde Hrodgar lovet sin Daatter.

Næsten ligedan er det med 29de Sang, flere vigtige Dele af Indholden har Rec. end ikke peget paa, og Adskilligt er aabenbar feil, men da jeg selv er i Tvivl om Adskilligt vil jeg heller anmærke at det Hovedtræk, at Bjovulf blev Konge efter Higelak (og Heared Higelaks Søn) og regierede lyksalig i 50 Vintre indtil Dragen begyndte at rase, har sin gode Hjemmel i Texten.

Om den 30te og 31te Sang siger Rec. at de ere tabde, derimod siger Udgiveren (Praef XVIII) at 29de og 30te Sang vare i Haandskriften forenede med den 28de og at han ei vilde adskille dem. Da nu Udgiveren virkelig har skilt den 29de fra den 28de, men derimod ikke nævnet den 30te og 31te, maae det være disse tvendes Sammensmeltning med den 29de han mener. Nu kan vel slig Sammensmeltning synes betænkelig, især da den 29de Sang ei er usædvanlig lang, men Udgiverens Ord maa dog borge for, at der i Haandskriftet var ingen Lacune mellem den 29de og 32te Sang, og at altsaa er enten tre Sange sammensmeltede, eller den 30te Sang ved en Skjødesløshed, som ikke er underlig i en saa slet Haandskrift, kaldt den 32te. Saavidt man kan see paa disse hullede Steder er der ei heller mindste Tegn til at enten een eller to Sange skulde være borte, og selv som Gjætning vilde da de Rec's. Ord han fætter som visse være ugrundede.

Derimod skal Ingen nægte at 32te Sang med sine mange Huller er saare dunkel, og kan ingen af de Huller (især i Slutningen af 29de Sang) ved en god Hændelse vorde stoppet, vil Man venteligt aldrig faae at vide hvorledes det ret hængde sammen med den Drage og hans Skat; men Saameget kan Man dog strax see baade i Texten og den latinske Oversættelse, at en gammel Konge havde gjemt sine Skatte og sat Dragen til at ruge over dem, i 300 Aar laae Dragen som slumrende, men da skedte det, at Een stjal et Sølvfad af Skatten, da vaagnede Dragen og begyndte at rase med Edder og Ild.

Rec. siger ganske rigtig at 33te Sang begynder med Fortælling om Dragens Hærgen og Bjovulfs Rustning, og det ikke blot synes men sees klarlig, at Digteren gaaer tilbage til at tale om Higelaks Fald, men nu kommer Rec. saaledes i Vilderede, at han selv mærker det gaaer for galt. Havde han nu været saa oprigtig at sige: her modsiger den latinske Oversættelse sig selv, og da jeg ei forstaaer Angelsaxisk kan jeg ei sige, hvis Skylden er, da skulde jeg taget en god Deel læmpeligere paa ham, men det fornemme Recensentvæsen skal min Troe have Skrup.

Nu er Tingen kortelig denne, Bjovulf vilde gaae mod Dragen, og nu siger Skjalden: mange store Bedrifter havde han forhen øvet fra den Dag han rensede Hrodgars Hald og beseidrede Grændels Slægt. Det var ikke af hans mindste Kampe den han bestod, da Higelak faldt i Frisland. Nu følger en Tale om hvorledes Bjovulf undkom, som formedelst Huller er heel dunkel, men derpaa siges, at da han kom hjem til Gothland, tilbød Folket ham Kongestolen fordi de ei tiltroede et Barn (Higelaks Søn) at kunde værge Landet. Dog Bjovulf vilde ingenlunde være Hardreds (Higelaks Søns) Herre, men styrede kun Landet til han blev ældre og kunde selv annamme Regimentet. Siden kom Others Sønner (fra Sverrig som Man siden seer) over Havet og dræbde Higelaks Søn, men da han, Herdred, var falden, drog Oegenthjofs Søn eller Wetmand (Oegenthjov var, som Man siden seer, Others Fader) hjem igjen, og lod Bjovulf beholde Gotheriget.

Rec. siger rigtig at 34te Sang begynder med den Anmærkning at Bjovulf siden drog over Havet og hævnede sin Konges Fald paa Others

Søn, men saare uheldig er den Overgang: saaledes hævnede han skjændigt Mord, da han selv tolvte stred imod Dragen, thi der staaer at saaledes øvede han Kjæmpebedrifter lige til den Dag han gik imod Dragen. Hvad her videre staaer om Skibet med de 30 Mand o. s. v. er Snak, hvorved jeg ei vil opholde mig, men ile til Bjovulfs Tale, som han holdt før Dragekampen begyndte, og som er en af de mærkeligste Episoder i Digtet, men i den latinske Oversættelse saa forhutlet, at der er ikke Mening end sige Fortælling og Skjønhed at finde. Følgende er kortelig Talens Indhold: mange Kampe, siger Bjovulf, bestod jeg i min Ungdom og mindes dem grandt. Jeg var syv Aar gammel der Kong Hrædel tog mig af min Faders Huus, opfostrede og begavede mig herlig. Det værste som timedes den Konge var hans Børns Skjæbne, thi hans Børn vare Herebald og Hædkyn og min Higelak. Den Ældste faldt for sin Broders Haand, Hædkyn skjød feil og skjød med Piil fra Hornbuen sin elskede Ven. Det var en gruelig Ting for Folket, de vilde ei lade den Faldne uhævnet, men det var en sørgelig Ting for den Gamle at hans anden Søn skulde ende sit unge Liv i Galgen. Da greb han Harpen og kvad en sørgelig Sang om hans Søn som hængde i Galgen, Ravne til Brad, og dermed frelsde han Hædkyns Liv (35te Sang) men stor var hans Vaande, han sørgede over Herebald, og kunde dog ei hade hans Banemand; han døde af Sorg og efterlod Hædkyn Land og Rige. Da opkom der Krig mellem Gotherne og de Svenske da Ongentthjov og Other befeidede Hædkyn.

Her er nogen Dunkelhed, som dog tildeels opklares i en af de følgende Episoder, der føier sig til denne. Derpaa taler Bjovulf atter om sin Manddom og siger, at vidste han hvordan han kunde fatte den Drage vilde han ei bruge Vaaben, men knuge den, som han knugede Grændel. Striden begyndte nu, og beskrives deilig, og Sangen endes med at Bjovulfs Mænd, for at frelse deres Liv, flydde til Skoven og lode deres Herre ene.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er under den 5 August d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Det Kongelige Danske Cancellie har med Hensyn til Medicinal-Politiet nedlagt for Hans Majestæt Kongen en allerunderdanigst Forestilling angaaende brændte Kaffesurrogater, hvorpaa Allerhøistsamme under 19de forrige Maaned har allernaadigst resolveret: "Vi ville allernaadigst have det i Toldforordningen af 1ste Febr. 1797 §. 1 indeholdte og senere ophævede Forbud mod Indførsel af brændte Rødder, Bønner og flere Kaffesurrogater, fornyet for de danske Provindser.""

Husum, den 25 Juli 1815. Landmanden i Marskegnene glæder sig til en god Høst. Rapsæden tærskes allerede og giver godt af sig. Det er at ønske at Priserne paa denne Artikel maae stige, da den bringer de første rede Penge ind. Rapsæden gaaer, saavel in natura, som forarbeidet til Olie og Oliekager, for størstedelen ud af Landet, og indbringer store Summer. Men da Hvalfiske- og Sælhundefangsten i dette Aar har været heldig, frygter man for at de lave Priser paa Tran ville have Indflydelse paa Rapsæden og Olien. Landmanden i Marskegnene har i den senere Tid lagt sig meget stærkt efter at avle Rapsæd. Hveden bliver fortrinlig god; ogsaa Vinter- og Sommerbygget, saavelsom Havren, love en overflødig Frugtbarhed. Mark- eller Hestebønner synes ikke at trives saa godt. Der er for nærværende Tid slet intet Liv i Kornhandelen. For nogen Tid siden steeg Havren til 2 Rdlr. Cour., men Prangerne have tabt meget ved at den pludselig igjen faldt, og at de hollandske Kjøbmænd sandsynligviis blot ved Speculation havde drevet Priserne saa høit i Veiret. Landmanden i Marskegnene behøver især Penge, da alle Slags Afgivter trykke ham, og hans Avlings Drivt er forbunden med store Omkostninger. Landeiendommene i Marskegnene kunne endnu bestandig kjøbes for det Halve af deres forrige Værdie, og i nogle Egne endog for to Trediedele. Dette berøver Landmanden Modet, der ved mangeaarigt Arbeide næsten havde betalt det Halve af sin Eiendom, og nu maae erfare, at halv ei allene intet har lagt op, men ovenikjøbet er

gaaet tilbage. I øvrigt have den Overdaadighed og Overmod, som i de blomstrende Tider herskede i Marskegnene, et allene taget af, men ere næsten ikke at spore. Maadelighed og Sparsommelighed synes at blive almindelige, og man søger hellere at skjule sin Velstand i rede Penge, end at prale dermed, hvilket fordum var Tilfældet. Ugjerne og sjelden laane de Formuende deres Penge ud, i Særdeleshed ikke paa hypothecariske Forskrivninger. Creditorer og Debitorer frygte for Publicitet. Man synes mere at handle med Penge paa Troe og Love, og tillige at udlaane paa simpel Vexel. Derved bliver vel imidlertid den egentlige Pengehandel eller Aager begunstiget mere end ellers. Aldrig er nok Pengehandelen bleven drevet mere i Stilhed end netop nu. Det mangler ikke paa rede Penge i Landet, men som sagt, man skjuler dem, og kan man ikke underhaanden høste stor Fordeel af dem, lader man dem hellere ligge. Paa sidste Foraars Oxemarked studsede enhver over den Mængde Sølvpenge, som kom til Syne. Landmanden og Oxehandleren kjøbe nemlig paa den Tid det magre Qvæg, for i Høsten at drage stor Fordeel af de fede Oxer, som gaae til Hamborg. I forrige Høst blev meget fortjent paa fede Oxer, og dette har nu forført Mangen til store Entrepriser. Det var at ønske, at den høie Udførselstold, som maa betales for Oxerne, kunde blive noget nedsat, da Landmanden ellers efterhaanden bliver nødt til at opgive Qvæggræsningen, og at bestemme sine gamle kostbare Græslandsstrækninger for Ploven. Hestene ere meget dyre, efter hvad jeg for kort Tid siden, endnu i denne Maaned, bemærkede paa Hestemarkedet i Frederikstad. Arbeidsheste bleve betalte med 60 Species, og Parret af Stadsheste kostede 1000 Mk. Lybsk. Overmaade mange Heste vare tilfals der, men Kjøberne syntes at frygte for de høie Priser, hvorfor ingen stor Omsætning fandt Sted. Som sædvanligt besøge mange Fremmede for deres Fornøielse dette Marked. Alle Slags Kunstnere og Musici pleie derfor ogsaa at indfinde sig der. Den uforbrændelige Gely Latour forevisté en Kiste med Dyr og Misfostre. Om Aftenen viste han offentlig sin Uforbrændelighed, og tilbød for billig Betaling at give Underviisning derí. Man synes imidlertid ikke at være begjerlig derefter. Som bekjendt bestaaer hans Hemmelighed i en Sammen-

blanding af Borax, Middelsalt og Veisredvand eller Edike. Midlet er meget simpelt, men torde dog vel ikke holde Prøven ud ved Ildebrand. — Handelen og Skibsfarten, som for nogle Aar siden blomstrede saa meget i Stæderne Husum, Frederikstad og Tønningen, ere nu ganske tilbage. Hamborg, som er i Nærheden; Oversvømmelsen af engelske Varer, gjør at man ikke kan vente noget klækkeligt. Næringsveiene i de smaae Stæder, i Særdeleshed Smaahandelen, Bryggerierne og Brændevinsbrænderierne ere tagne meget af, hvori de paa Landet privilegerede Høkere, Bryggere og Brændevinsbrændere fornemmelig ere Skyld. Disse levere til billig Priis slette eller maadelige Varer. Vil Kjøbstædmanden holde Priis med dem, maa han gjøre ligesaa; i Særdeleshed ere Bryggerierne i Husum og Frederikstad, som tilforn fremvirkede saa meget, i Forfald. Den nærliggende Bye Rendsborg har derimod i de sidste Aar meget hævet sig ved Handel og Kanalfart; Rendsborg er vist nu det meest velhavende Sted i begge Hertugdømmerne. Der findes meget betydelige Kjøbmænd, som jevnt hen gjøre store Omsætninger, og dog alligevel leve sparsommeligen efter gammel Skik. — Stemningen for vor Konge er almindelig Kjerlighed og Hengivenhed. Man venter overalt de heldigste Følger af Freden, og naar Hertugdømmene i nogen Tid have beholdt Roe, ville de snart igjen komme sig.

Altona, den 31 Julii. Siden den 28 dennes indtil idag var Hovedqvarteret af de af vore Tropper som ved Paris skulle støde til Hertugen af Wellington, i det Franske Hotel. Jægerne og Grenadererne under den i Feldten saa udmærkede Kapitain v. Rathlev, som ellers her have deres Garnison, gik herfra som Stabsvagt ved Hovedqvarteret. Den 29de mellem 4 og 6 om Morgenen var Fortroppen forsamlet paa Helligaandsmarken under Hamborg, og efterat Hs. D. Prindsen af Hessen havde holdt Mønstring over dem, brød det flyvende Artillerie under Hr. Major v. Gerstenberg, to Eskadroner Husarer under Oberstl. v. Späth og Major v. Berger, en Bataillon Jægere til Fods under Oberstl. v. Lange og en Bataillon Skarpskyttere under Oberstl. v. Läschly, det Hele under Oberste v. Waldecks Anførsel, op over

Hamborg og Vilhelmsbroen, hvor vore Naboer modtoge og hilsede dem med en skjøn militairisk Musik. Mange Holstenere toge først der Afsked med deres Landsmænd, som drage i den hellige Kamp for Tingenes gode Orden. Troppernes skjønne Holdning og deres høie Bestemmelse opvakte almindelig Deeltagelse og de bevæbnede Hamborger Borgere rystede den mod den fælleds Fiende dragende Naboe, ligesaa trohjertigen Haanden som Holstenerne. Da Broefærgerne opholdt Marschen ad Haarburg og en Deel af Tropperne havde gjort en 6 Miles Marsch, saa blev General v. Bachmanns Brigade, bestaaende af det Slesvigske, Holsteenske og Oldenborgske Regimenter, af Dronningens Infanterie- og Holsteenske Rytterregiment samt et Batterie Artillerie under Major v. Bille, i Gaar over her og i Omegnen. — Imorges Kl. 5 var den opstillet til Hærskue paa Helligaandsmarken og gik derpaa gjennem Hamborg over Broen, hvor næsten alle Hamborgs væbnede Borgere til Hest og til Fods vare opstillede i Parade til Ære for deres bortdragende Naboer. — Idag indtraf her de tre Jydske og det Fyenske Infanterie-Regiment og et Batterie Artillerie, hørende til Oberste v. Castoniers Brigade, der efter holden Rastdag i Overmorgen fortsætter sin Marsch, paa hvilken Dag hertil ventes Prinds Ferdinands Dragoner og det ridende Artillerie som derefter følges af Lazarethet og Parken. Hele Armeen bestaaer af den cimbriske Halvøes kraftfuldeste Ungdom, er nye eqviperet og har over 5000 af Landets skjønneste Heste med sig. Selv Hærføreren gjør Toget til Hest, og Tropperne ere saaledes udrustet at de kunde føre alt med sig uden at behøve at reqvirere en eneste fremmed Vogn. Mærkværdigt er det, at der just akkurat for 1000 Aar siden ved en lignende Folkebevægelse, som den vi nu opleve, stod Danske Krigere leirede ved Paris. (Aarhuus Av.)

Mariboe, den 7de August. Den 31te Juli feiredes her i Mariboe, hos Hr. Kjøbmand Peder Christensen, Deres Majestæters Kongens og Dronningens Krønings- og Salvingsfest ved et Bal, hvortil en stor Deel af Byens og Omegnens Beboere vare indbudne. For endnu mere at forhøie Festens Høitidelighed vare tvende smagfulde Transparenter med passende Indskrivter anbragte ved

Indgangen af bemeldte P. Christensens Gaard. Imod Slutningen af Maaltidet blev, under Kanonernes Torden og Instrumental-Musik, afsjunget en Arie, og Deres Majestæters Skaaler anbragte med gjentagne glade Hurraraab. Ballet varede til den høi lyse Dag, da Selskabet, gjennemstrømt af Glæde og Hengivenhed for det bedste Kongepar, skiltes ad med de varmeste og oprigtigste Ønsker og Følelser for Kongehusets og Fødelandets Fremtids Held og Lykke. — Atter er Lolland bleven hjemsøgt af en sørgelig Ildsvaade. Den 4de August om Eftermiddagen blev i Erichstrup Bye, Østofte Sogn, under Grevskabet Knuhtenborg, 3de Gaarde og et Huus lagte i Aske; nemlig Gaardmændenes Peder Svings Enkes, Christen Sørensens og Morten Pedersens Gaarde og Huusmand Henrich Schottes Huus. Ilden begyndte i Peder Svings Enkes Gaard. Saare lidet blev reddet. Ved første Anskrig ilede Mariboe, Saxkjøbings, Engestofte o. fl. Sprøiter til Ildstedet, ved hvis forenede Anstrængelser den øvrige Deel af Byen blev reddet. Om den første Aarsag og Anledning til Ildens Oprindelse haves endnu ingen bestemte og paalidelige Efterretninger. Rygter maae ikke offentliggjøres. — I en Brønd i Sørup Bye, Østofte Sogn, under Grevskabet Knuhtenborg, er i disse Dage fundet en druknet Mandsperson, navnlig Huusmand Hans Pedersen. Først ved Birkedommerens Ankomst, der boer omtrent en halv Miil derfra, blev han endelig trukket op af Brønden. Dersom Sligt hidrører fra Overtroe eller Fordomme, da er det næsten utilgiveligt i vore saakaldte oplyste Tider og det saa meget mere som alt Haab om mueligen at redde et Menneskes Liv, ved hastig tililende Hjelp, derved tilintetgjøres. — I disse Dage er Errindlev Stubmølle i Lolland solgt for 16,000 Rbdlr. N. V. og Riserup Mølle paa Falster for 12,000 Rbdlr. N. V. — Veiret er og vedbliver at være meget uroligt og ugunstigt for Landmandens Marksysler. — Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i afvigte Juli Maaned følgende: 1 Tønde Hvede 22 Rd. 1 Tønde Rug 15 Rd. 1 Tønde Byg 8 Rd. 3 Mk. 1 Tønde Havre 6 Rd. 1 Tønde graae Ærter 10 Rd. 1 Tønde hvide Ærter 10 Rd. 1 Tønde Vikker 8 Rd. 1 Pund røget Flesk 4

Mk. 1 Pund fersk Flesk 56 ß. 1 Pund Kjød 32 ß. 1 Pund Smør 64 ß. 1 Pund Ost 24 ß. 1 Pund Talg 6 Mk. 1 Skagtenød 90 a 100 Rd. 1 Faar 10 Rd. 1 Sviin 50 a 60 Rd. — Alt i Nbp. N. V. (Mariboe Av.)

Odense, d. 1ste August. Det af Molbech nylig udgivne Skrivt: Fragmenter af en Dagbog, skreven paa en Reise i Danmark 1813, har ogsaa endeel interessante Efterretninger om Fyen, som Forf. besøgte i den nævnte Sommer. Han giver dette vort Land et prægtigt Vidnesbyrd, især for dets Indbyggeres Flid og Gjæstfrihed, og gjentager i den Anledning den gamle Digter Sehesteds Ord, som for henved halvandet hundrede Aar siden sang i sin gammeldags Ærlighed saaledes om denne Provinds:

"Man er, i hvor Man gjæster ind,
Hos All' og hver velkommen;
En Fyenbo har et herligt Sind,
Det har jeg selv fornommen".

Forfatteren omtaler med behagelig Erindring den høitidelige Gudstjenste, han bivaanede i St. Knuds Kirke Landemodesdagen den 30 Juni 1813 (da Hr. Amtsprovst Saxtorph prædikede), ved hvilken paa een Gang 8 unge Mænd ordineredes til Præster i Stiftet. Om Provindsens Videnskabelighed udlader han sig saaledes: Udsigterne for Videnskabeligheds og Litteraturens Opblomstring i Fyen ere heller ikke slette. Denne Provinds har et patriotisk Selskab; den har havt det Fortrin, at eie et Par med Interesse for Litteraturen begavede Bogtrykkere; Odense Kathedralskole, hvorfra saa mange af Danmarks Lærde ere udgangne, blomstrer trivelig. — Om Stiftsbiblioteket siger han med Rette: "Det har altid forekommet mig urimeligt og skadeligt, at alle Kilder og Indretninger til Videnskabelighed, alle Bogsamlinger og Lærdomsskatte skulle opdynges i Hovedstaden eller i een Provinds. Fyen, der er ligesom Danmarks Midelland og de danske Provindsers Centrum, bør heller ikke i videnskabelig Kultur staae tilbage for Sjelland, som det for en stor Deel har hævet sig over i Agerbrug, Havedyrkning, og andre Grene af den oekonomiske Kultur". — I en Note dolerer Forfatteren over, at Kong Hanses Monument i Graabrødre Kirke behandledes saa skjødesløst, at det beskadigedes da det skulde flyttes til St. Knuds Kirke. "Saaledes, siger han, er da nu ogsaa det vigtigste, det eeneste overblevne af Graabrødrekirkens Gravminder fordærvet, og Kong Hans's Gravsteen, der i 300 Aar sad heel i Klosterkirkens Muur, vil herefter sidde revnet i Domkirkens." — Den Beskrivelse, der ellers i bemeldte Bog gjøres over vore fyenske Bønderpigers Dragt, ville disse neppe vedkjende sig; men maa nok være Følge af en Hukommelsesfeil: Qvindfolkene — hedder det — ere klædte omtrent som de sjellandske, kun uden de røde strikkede Nattrøier, som denne Provinds ikke kjender, og uden Liin, men alle med flettede Straahatte, uden hvilken Man neppe om Sommeren møder nogen fyensk Bondepige uden for Huset." — Røde strikkede Nattrøier kjender just hver en fyensk Bondepige og Straahatte ere endnu høist sjeldne imod de malede Soelhatte af Karduuspapir. (Hempels Av.)

Kjøbenhavns Børs den 11 August.

Cours. Hamb. 2 M. 596, *a vista* 604. Amsterdam 2 M. 560, *a vista* . . London 2 M. 23½ Rbdl. Spec. 600. — Specier solgtes til 36¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69½ a 70 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 60.

Blandede Efterretninger.

(Af der Freimüthige.)

Den 8 Jan. om Aftenen Kl. 5¾ saae man i Venedig et sjeldent Natursyn. Himlen var meget mørk og Thermometret stod paa to Gr. over Null. Paa eengang stod en Lue uden Torden op af Jorden, trak sig over Tagene, og udbredte sig over Kirken del suffragio. Man troede at see en stor Ildsvaade, og det var saa lyst, at man kunde læse derved. Dette varede omtrent 4 Minuter, og derpaa slukkedes Flammen.

I Canton Thurgau blev en Kone myrdet, og for at tilintetgjøre hendes Lig, satte man Ild paa hendes Huus. Gjerningsmændene ere allerede hestede.

En Bagersvend i Lindau fandt et med 500 fl. henlagt Barn, og kastede dette derpaa ind i Bagerovnens Luer, men blev snart derefter paagrebet.

(Af Hamb. Corr.)

London, den 1ste August. Admiral Cockburns Flagskib er ankommen fra Chatam til Portsmouth, for der at completere sin Skibsequipage, og forsyne sig med de fornødne Levnetsmidler for at bringe Bonaparte til St. Helena. Dette Linieskib skal endnu ledsages af to Fregatter og en Krigsslup. Man indskiber tillige 2de Bataillons af det 53de Regiment og et Detaschement Artillerie. Bonaparte medgives kun 6 Personer, hvoraf han selv kan udvælge to Officierer og to Domestiquer. — Sir Hudson Lowe er med en betydelig Løn bleven udnævnt til Gouverneur paa St. Helena. Han skal følge med Bonaparte paa Northumberland. — Som man forsikkrer, er Hr. Henry Bunbury, Undersecretair ved Krigs- og Colonialdepartementet, allerede igaar Morges meget tidlig afreist herfra, for at overbringe Ex-Keiseren denne de allierede Magters Beslutning om hans Indspærring paa St. Helena. I Sir Henry Bunburys Følge er Grev Bathurst's Søn og Statsbudet Guy. — Man forsikkrer, at Bonaparte yttrede stor Utilfredshed, da man tilkjendegav ham, at han skulde behandles som en krigsfangen General, og da han erfarede, at han sandsynligviis skulde bringes til St. Helena, skrev han til Lord Keith et Brev med meget kraftige Indvendinger. Det synes vist, at de af ham medtagne Penge og Kostbarheder skulle tilbagegives den franske Regjering, som Kronens eller Statens Eiendom. — Det er sandsynligt, at Northumberland allerede skal afseile til St. Helena midt i denne Uge. Den øvrige Deel af Følget skal strax bringes til Frankrig; men Hertugen af Rovigo, Bertrand og Lallemand skulle udleveres til den franske Regjering, da de navnlig ere anførte i det af Ludvig den 18de nylig udstædte Decret. — Der tales om, at de allierede Tropper i et vist Antal Aar skulle besætte Fæstningerne Strasburg, Metz, Lille og Valenciennes. Ogsaa de i Tydskland borttagne Kunstværker skulle tilbagegives. — Fra Plymouth skrives under 28de Juli Følgende: "Da Bellerophon, Capitain Maitland, forrige Onsdag ankom i Sundet, fik Fregatterne Eurotas og Briton Ordre at gaae til Ankers ved dette Skib, og sex Kanoneerslupper, hver med en Lieutenant og 8 Mand ombord, bleve befalede at seile bestandig om det, for at hindre al Communication. De udføre deres Ordre saa punktlig, at, naar man undtager Admiralens Baade, kan ingen Slup komme indenfor den Kreds, som dannes af Fregatterne og Kanoneerbaadene omkring Bellerophon i en Afstand af en Kabbellængde, og Capitainerne og Officiererne i Marinen ere ogsaa indbefattede i dette Forbud. En utallig Mængde Mennesker have forsøgt at nærme sig; men man har ladet dem vide, at de skulle holde sig borte, og der er endog bleven skudt paa nogle Baade. Man siger, at Bonaparte har skrevet til Lord Keith for at invitere ham ombord; men at Hs. Herlighed ikke har svaret ham. Den 28de Juli seilede i meget skjønt Veir flere tusinde Personer rundt om Bellerophon for at see Bonaparte, og henimod Kl. 6 om Aftenen viste han sig paa Dækket, hvor han forblev omtrent 20 Minuter. Capitain Maitland og alle de engelske Officierer stode den hele Tid med blottede Hoveder." — Den londonske Committee for Waterloosubscriptionen har faaet en Skrivelse fra Fyrst Blücher, hvori det hedder: "Jeg haaber, at Deres Nation er tilfreds med mig. I 8 Dage har jeg leveret to formelige Slag, havt fem hidsige Fægtninger, taget to Stæder og indsluttet tre Fæstninger. Disse Seire ere blevne kjøbte med 20,000 af vore Krigeres Blod. Forglemmer ikke at tænke paa vore brave Lidende."

London, d. 2den August. Bonapartes Skjebne synes nu at være afgjort. — De høie Souverainer i Paris have fattet den fælleds Beslutning at ville bringe ham til St. Helena. Da han under 13de Marts i Wien blev erklæret udenfor Loven, og denne Erklæring endnu siden blev stadfæstet, har han ingen Grund til at være misfornøiet. — Den 6te Juli ankom til Genua Briggen Susanna fra Livorno med en Kaper paa een Kanon og 20 Mands Besætning under Michael Chacchi's Commando. Denne Kaper var for fire Dage siden løben ud fra Porto-Ferrajo paa Øen Elba; men havde endnu ingen Prise gjort. Ifølge dens Instruction skulde den borttage alle Skibe, med Undtagelse af de americanske og algierske. Man erfarede ogsaa ved denne Leilighed, at endnu 14 andre store Baade udrustes paa Øen Elba som Kapere, og at de med det første skulle stikke i Søen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 65.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 15 August 1815.

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see forr. No.)

I den 36te Sang er en lille historisk Episode om Others Søn og hans Sværd som jeg end ikke ret forstaaer, og da det er ganske rigtigt at Viglaf Vigstansen, den eneste, som blev sin Konge troe, her taler liflige Ord og iler Bjovulf til Hjelp vil jeg Intet tillægge.

Om den 37te Sang hvori meldes om Dragens Død og Bjovulfs Ulivssaar vil jeg heller Intet sige, uden at den er ret vemodig deilig, og at Bjovulf deri ikke nævner nogen af sine Bedrifter, men mindes kun sin Vælde og sukker vel over ei at have en Søn hvem han kunde antvorde sine herlige Vaaben.

Den 38te Sang beskriver de Undersyn Viglaf saae i Dragebjerget, hans Tilbagekomst til den døende Konge, og Bjovulfs sidste Tale, alt saare deiligt.

Hvor det skal staae i den 39de Sang at Bjovulfs Mænd forlode den Egn hvor deres Konge faldt, kan jeg ei engang finde i Latinen, men at det ikke er sandt maae jeg sige og tillige bemærke at det er Intet sagt om Viglafs kjærlige, kraftige Tale, at han i den bebreidede Svendene deres Flugt, skjøndt det er sandt, det gjorde han tilvisse.

Indholden af 40de og 41de Sang er angivet omtrent som den af 34te det vil sige reent galt. Viglaf taler ikke om Anledningen til det sidste Tog, nemlig Kamp mellem Franker og Friser, hvilket er en Snak, som har ingensteds hjemme; nei men over Bjovulfs Liig sidder Viglaf sorgfuld, klager og siger: end maa vi vente os Feide, naar Kongens Fald rygtes hos Franker og Friser, thi af dem have vi kun ondt at vente siden Higelak gjorde Toget til Frisland. Af Svenskerne, bliver han ved, venter jeg ei heller Troe eller Love, thi det veed vi alle hvorledes Ongenthjov, Others Fader, røvede Hædkyn Livet ved Hrefnavud, da maatte Gotherne flygte herreløse til Hrefnæsholt, Fienden bevogtede dem der og truede med næste Morgen at dræbe Hælvden og lade Hælvden hænge til Skjemt i Galgen. Dog Morgengryet trøstede de Sørgende, da hørde de Higelaks Horn, han den Ædling kom dem til Hjelp med dygtige Kjæmper.

Hermed ender den 40de Sang og i den 41de fortælles videre om Krigen mellem Higelak og Ongenthjov, men ei saa klart at jeg end kan see tilvisse om det var to Krige, hvoraf den første førdes i Higelaks den anden i Ongenthjofs Land, eller om Ongenthjov mistede Livet, det er derimod klart at han maatte bukke for Higelaks Jarl Ulf Vonreding og at Higelak der han besteeg Gothernes Kongestol belønnede ham og Jofur kongelig for deres Bedrifter i den svenske Krig, og gav siden Jofur sin eneste Daatter.

Heraf see vi da at hvad Udgiver og Recensent har gjort til een Krig hvori Higelak faldt,

er tre ganske forskjellige, den første paaførde Svenskeren Ongentthjov Gotherne, da Hrædel var død, i den faldt Hædkyn, og Riget tilfaldt da Higelak. Den anden paaførde Higelak Franker og Friser og faldt selv; den tredie paaførde Other og hans Sønner Higelaks Søn Hardred som faldt og efterlod Bjovulf, Higelaks Søstersøn, Riget, og det er et ikke lidet Bidrag til den gamle svenske Historie.

Efterat nu Viglaf har ihukommet det gamle Fiendskab, der spaaede nye Krig efter Bjovulfs Afgang, byder han Folket haste med at flye den Herlige til Jorde, og den Skat, siger han, som kostede ham Livet skal Luen fortære med ham. I faa men dybe Toner udtaler han Sorgen som maatte overskygge Land og Folk, og vandrer derpaa med Skaren til Earnanæs.

De to sidste Sange indeholde endnu en Tale af Viglaf hvori han beklager at Bjovulf ei lod Dragen ligge paa Guld til Verdens Ende, og vier alle de Klenodier til Baalet, og det Hele slutter med Fortællingen om Bjovulfs Baal og Gravhøi, og, som det synes, med en kort Sum af den Lovsang Skjaldene lode tone over Graven.

Det var, som jeg flux sagde, ingenlunde min Hensigt at udbrede mig over Digtets poetiske Indhold, dets Fylde, men kun, saavidt jeg formaaede, at afhjelpe de store Mangler der fandtes i Recensjonens Indholdsliste.

Det kan nu ligesaalidt være min Hensigt her at tale Meget om Digtets Værd og Bygningskonst eller om det Udbytte Nordens Krønike tør af Kvadet tilegne sig. Den simple Angivelse af Indhold og Gang forenet med den Prøve jeg leverede, give den Forstandige et bedre Billede af Digtets Eiendommelighed, end lang Tale mægtede, og dette Billede kan kun forklares gjennem en stille Beskuelse af det Hele, som jeg i en rimet Oversættelse skal stræbe at gjøre muelig for dem af mine Landsmænd, hvis Leilighed det ikke er at trænge ind i Grundsproget. Kun Saameget vil jeg herom sige, at dette Kvad, Bjovulfs Drape, som vel maa kaldes dets passeligste Navn, er saa ganske ene i sit Slags, at jeg ikke tør hensætte det i Fag med noget af de Kvad vi have fra Nordens Oldtid, thi Man sporer her i Anlæg og Udførelse en vitterlig Konst, om jeg saa maa sige, der forunderlig besvogrer sig med den gamle danske Trohjertighed og Simpelhed. De eddiske Kvad om Volsunger og Niflunger ere uimodsigelig dette Kvads næste bekjendte Frænder, men Sødskende vorde de aldrig for Vekkuelsen, deres Hølhed og Dybde i Følelse og Betydning savner Bjovulfs Drape, men derfor er den ei heller som de kjæmpelige Brudstykker der kun have Sammenhæng og Eenhed i det Usynlige, den er et favert, smagfuld ordnet og udpyntet Heelt, og vilde en Skjald i Konstens Barndom frembringe et Saadant, maatte han nøies med en verdslig Eenhed, lade Alt bevæge sig om sin Helt, Alt kaste Glands paa ham. Saa er det virkelig og Kvadet er i alle Maader Bjovulfs aandelige Bautasteen af smeltet Guld som skinner fra Hronekliint vidt over Havet og kundgjør Styrmandens speidende Øie Sø-Gothens Hæder, skjøndt det ei skal nægtes, til Skjaldens Priis, at den kjender sin Larhed under den Himmel, mod hvilken den peger.

Dog, jeg maae afbryde en Betragtning, som vilde her lede for vidt, og kun tilføie, at efter alle indvortes Mærker var Skjalden af Anguls Æt, uagtet jeg vel seer at dette ligesaameget indvikler Digtets Historie, som det forklarer dets Vilkaar.

Hvad nu det historiske Udbytte angaaer, da have mine Undersøgelser i dette Stykke alt lært mig at det end er meget for tidligt at ville vurdere dette, at det derimod er i god Forstand uvurdeerligt for Alle, som elske Historien og besynderlig for os Danske, det kan man flux sige, thi det er aabenbart. Rec. har meget rigtig bemærket, at dette Digt burde ende Striden om, hvorvidt Dansk var i Oldtiden et Hædersnavn for de omliggende nordiske Folk, kun tvivler jeg om, det skeer i Hast, thi visselig, dette Digts Vidnesbyrd behøvedes ei i saa klar en Sag, vilde Man ei troe harbrad alle Middelalderens Krøniker og selv de norske Normanner og Dudo, vil man da vel troe en gammel navnløs Skjald; turde end ikke Suhm troe sine egne Øine, men lod sig af svenske Forfattere og den storagtige Nordmand Gerhard Schønning indbilde at det danske Navn og Folk havde altid været en Smaating i Norden, indrømmede han i elskværdig, men unaadelig Beskedenhed og ubegribelig Blindhed, at de Danske

var af up-svensk Æt og ret Sildefødninger imod Klippekarlene, hvor vil Man da vente at en Sandhed skulde indrømmes af dem, som den maatte skille ved en Ære, selv den store Hugo Grotius har givet dem Sort paa Hvidt for at være deres Odelsgods!

En anden, som mig synes, ligesaa mærkelig Ting er det, at Gothørne skildres som Kraftfolket i Norden, som Venner med de rette Danske men arvelige Fiender af de Svenske, thi det er den Forestilling af Folkeforholdet i det gamle Norden, som jeg, før jeg saae dette Digt, fandt mig ved Historiens Beskuelse nødt til at antage, og som jeg i min Betragtning over Europa kundgjorde, uden at vente, at den nuomtide skulde finde mere Indgang end min Forestilling om de Danske i Særdeleshed.

Endelig er det vigtigste historiske Spørgsmaal i Anledning af de Navne og Bedrifter, som fremtræde i Digtet: hvorledes forholde de sig til hvad vi om Oldtiden vide af danske og islandske Sagn? Det er nemt, med Rec. at svare at da Digtet angaaer saa fjerne Tider, kan vi ikke vente at finde dets Begivenheder bestyrkede ved nordiske Efterretninger; men hvad er sligt for et Svar? Rec. sætter selv Digtets Begivenheder i det femte Aarhundrede efter Christus, og nu maae Man dog spørge om de nordiske Sagn ei gaae saa langt tilbage i Tiden, om Islænderne ikke sætte deres Odin før Christi Fødsel, om Saxo ikke sætter sin Skjold mange Menneskealdere før? Den Udflugt duer altsaa ikke. Kongelisterne saavel i Heimskringla som i Saxo maae for en Dag; og kan det bevises at Kvadet taler om samme Steder som Krønikerne, maae der ogsaa findes Berørelser, hvis ikke Kvadets Personer ere vitterlig digtede, thi Konger hvis Ihukommelse holdtes udenlands vedlige, kunde ei glemmes i Fædrenelandet, naar der ellers bevaredes en Række af Oldsagn. Hvad nu de gothiske Konger angaaer, da have vi om dem ingen Sagnrække, men om Dannemarks og Sverrigs har vi det, tvivlsomt kan det maaskee være, om vi ere beføiede til at søge Ongenthjof og Other mellem Upsals Konger, men Skjold, Halvdan og Hrodgar maae vi nødvendig søge blandt de Danske, og see, vi finde jo og strax baade Skjold og Halvdan hos Saxo, vi finde to af

Halvdans Sønner navnede Roe og Helge, vi finde i Bjovulfs Drape tre og de to hede Hrodgar og Halge, Hrodgar maae da ligesaa vist være Saxos Roe som denne er Islændernes Hroar, og det saameget mere, som det Eneste Saxo fortæller om Roe, at han byggde en Stad, ogsaa er den eneste bestemte Bedrift Skjalden fortæller om Hrodgar. At Saxo Intet har om Grændel er begribeligt nok, thi at saavel Bjovulfs Kamp med ham som med Dragen er et Eventyr, der i det Høiste har mythisk Betydning, er jo aabenbart. Mærkeligt er imidlertid det bekjendte gamle Sagn om Trolden i Isefjord der tog Tiende af Skibenes Mandskab, thi det synes Skjalden at have brugt til Bjovulfs ligesom Munkene siden til St. Lucii Ære.

Dette maae være nok for denne Sinde, jeg vil kun bemærke at Sagnene hos Galfredus Monumetensis om den danske Kong Gvitlak og hans Krig med Uther Pendragon synes tildeels at gjælde Higelak, og Suhms Formodning at han er den samme som den danske Kong Kohilak der, efter Gregorius Turonensis, faldt i et Slag med Frankerne (ligesom Higelak) turde maaskee mærkelig stadfæste sig. Dog herom og om saameget Andet skal jeg videre handle om Gud vil jeg skal udføre mit Forsæt at levere en dansk Oversættelse af hele Digtet med en historisk Indledning saavel om Kvadet i sig selv, som om dets historiske Episoder.

For nu ogsaa at sige et Ord om Sproget, da er det den fra Dansken mest afvigende angelsaxiske Dialekt, og naar Man da seer at selv den ligner i visse Maader Dansk mere end det Islandske, maae Man kraftig mindes om at forlade den Indbildning om Danskens Herkomst fra Islandsken, som Gram forgjæves antastede, men som Historie og sund Eftertanke modsiger, og som et grundigt Studium af de nordiske Sprog maae aldeles tilintetgjøre undtagen hos dem, der efter nogle lærde Islænderes Mund have gjort sig det, som Gram siger, til en saadan Thesis og fastsat Mening at de ei bekymre sig om at gaae videre.

(Fortsættes.)

Prolog

til den første Forestilling paa Slagelse nye Theater, given til Bedste for Byens Huusarme Fredagen den 30te Juni 1815.

I længst henfarne Tider Jordens Sønner
Med Rødder, vilde Frugter mættedes.
Vankundighed og Haan mod høie Guder,
Og Vold, og Uret bedre Kraft borttæred'.

Alfader sorrigfuld saae Slægtens Udaad;
Thi sendte han miskundelig til Jorden
De hulde Søstre, bød dem at gjentænde
I Skjaldens Barm den slukte Guddoms-Ild.

Opmærksom Kreds af Mænd, og Børn, og Qvinder,
Begeistret Musers Præst da sindrig lærte:
Hvo Lys, og Liv, og Harmonie, og Skjønhed
Chaotisk Masse gav; — hvi Guderne
Af Medynk blandet Harm, ei meer besøgte
Usalig Jord, ved Svig og Mord grumt skjændet.

Med hellig Haand han Harpen slog — og sang
Om Helteoldets Kamp mod Jetters Vælde,
De Stoltes Fald, de Frommes Seiersdaad,
Om Dydens Løn, og Guders milde Forsorg,
Og Elskovs ømme Smiil, og Venskabs-Himmel.

Da fromme Bøn, med Offerrøgen blandet,
Til Guderne opsteg fra fulde Hjerter:
Udsonet var Olympens Herskers Vrede; —
Han bød velsignet Frugtbarhed og Fylde
Paa ny at smykke Jordens vide Kreds; —
Og Ceres strøede Korn i muldne Fure,
Og Bacchus Rankens Druer bød os glæde,
Minerva Qvinden lærte konstig Væv,
Med Videnskab Apol, Mercur med Snildhed,
Med Ynde Venus pryded' Jordens Herre.

Hyrdinden sang til kjelen Hyrdefløite; —
Og paa Cothurnen stolt dem hævede
Med Æschylos, Sophocles, Euripid.

End efter Seklers Rad, i Skjalde-Chor,
Din Sheakspeare, Albion! og Tydsklands Schiller
Med Ret erhverved' Oldtids Bragalon.

Thalias muntre Konst heel sindrig øved
Aristophan og Plautus, Molière og Holberg. —

Hvo Eder kalder, Musers fromme Sønner!
Hvo tolker Eders Daad? Thi Hæder hver,
Hvis Aand og Viid har underviist og glædet!

Melpomene! Thalia! Jovis elskte Døttre!
Hiin Tolk for ædel, skyldfrie Sorg, som Hjertet rører —
Thalia, Viid, og Skjæmt, og Lune blandende —
Nedstiger fra Olympens Sæde, Huldgudinder!
Og naadig' hædrer Eders Fest med Velbehag!
Rigt straalende lad Eders Guddoms-Glands opfylde
Det Tempel, her indvier Borgersind og Fromhed
Til Alt, hvad Stort, og Skjønt, og Ædelt Aanden nærer!

P. Arnesen.

Epilog

til samme Forestilling.

Hvo ud af trange Kaar og Medgangs Sorger,
Med hjælpsom Haand, ved ædel, daadfuld Kraft,
Sin Ven, sin Broder frelser; sikkert han
Fortjener skjønsom Minde, Tak og Priis.

Vee over den, som tør letsindig glemme,
Hvorfra ham raktes Hjælp i Nødens Stund!
Vee over ham, som haaner Ven, Velgjører!
Ven og Velgjører søge han forgjæves!

Men tresold Held, Velsignelse og Hæder
Fremspirer i den gjæve Ædlings Fjed,
Som ærer alle Goders milde Giver,
Erkjender, at fra ham allene kommer
Hver Flidens Frugt, af Hav og Land fremvirket,
Med Sundhed, og med Sands for Ret og Pligt. —
Hans Huus paa Klippen staaer urokkeligt,
Hans Slægt skal længe blomstre, elsket, æret.

Thi han er Armods Ven, han Graad aftørrer,
Han Lediggang og Laster snildt forvandler
Til gavnlig Virksomhed.

Vort Samfund Held!
Thi sligt dets Formaal samled' os i Dag
Ei blot til Lyst, men og til skjønne Veldaad. ---

P. Arnesen.

(Indsendt.)

Ved Synet af den Mængde Trængende, der daglig baade paa Gader og i Huse trygle Folk om Almisse med lange Jeremiader, snart at de ingen Understøttelse erholde, snart at de i flere Dage have maattet vente efter det dem tilstaaede Brod m. m.; har Anmelderen gjennemlæst den Kongelig approberede Plan for Kjøbenhavns Fattigvæsen af 31 Maji 1799, og funder i dens 215 §. "At "det er paalagt Directionen som Pligt, aarligen "at bekjendtgjøre ved Trykken en omstændelig Bal- "lance over Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter, "og ved denne, samt andre rigtige og gavnlige Op- "lysninger, fra Tid til anden at underrette alle "og enhver om Fattigvæsenets Tilstand og om "Virkningerne, som i dets forskjellige Grene un- "der den nye Bestyrelse ere sporede." Da nu Anmelderen ved alt Eftersporgen ikke har kunnet komme i Besiddelse af en saadan Ballance, saa anmoder han herved De, der maatte være i Besiddelse af en eller flere af Direktionens Ballancer, enten at offentliggjøre dem, eller give tilkjende hvor de faaes; da de have en særdeles oeconomisk og statistisk Interesse for Anmelderen.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kgl. Rentekammer er, under 1ste August d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Hans Kongelige Majestæt har ved Resolution af 26de i forrige Maaned allernaadigst fastsat i Henseende til Parcellisters og Huusmænds Forpligtelse til Deeltagelse i Veiarbeidet i Kongeriget Danmark: 1) at, naar en Gaard paa lovlig Maade er eller herefter bliver udstykket til

Eiendom saaledes, at en Hovedparcel deraf er eller bliver udlagt, bør det Veiarbeide, som før paalaae hele Gaarden, efter Hartkornet fordeles imellem de enkelte Parceller, hvori Gaarden er eller bliver deelt, dog at Spanddags-Arbeidet for de mindre Parceller, hvis Brugere ikke selv holde Heste og Vogn, forrettes af Hovedparcellen, imod at samme derfor af hine Parceller nyder Vederlag i Gangdags-Arbeidet, nemlig: 3 Gangdage for een Spanddag, og at i øvrigt Forskrifterne i den 8de §. i Forordningen af 25de Juni 1810 følges; 2) at Brugere af andre særskilt i Hartkorn satte Jorder (hvortil ogsaa henregnes Parceller af Gaarde, som lovligen ere udstykkede til Eiendom, uden at nogen Hovedparcel deraf er udlagt) bør, naar slige Jorder ere ansatte for fulde 9 Skjepper Hartkorn eller derover, selv besørge det dem derefter paaliggende Veiarbeide, saavel af Spanddage, som af Gangdage, om de end selv ikke holde Heste og Vogn, men, naar Jorderne ikke udgjøre 9 Skjepper Hartkorn, være fritagne for Spanddags-Arbeide, enten de holde Heste og Vogn, eller ei, imod derfor at gjøre Vederlag i Gangdags Arbeide paa lige Maade, som i følgende Post er bestemt i Henseende til de deri omhandlede Huusmænd; 3) at for Gaarde, der lovligen ere nedlagte saaledes, at deres samlede Jorder ere udlagte til Huusmænd, uden at dog Huuslodderne hver for sig særskilt ere satte i Hartkorn, skal Spanddags-Arbeidet forrettes af de øvrige Gaardes Brugere i Sognet, imod at Huusmændene, til Vederlag for hver Spanddag, som saaledes for dem forrettes, komme Gaardmændene til Hjelp med 3 Gangdage, hvilke blive at forrette efter Omgang blandt Huusmændene og i Forhold til enhver Jordlods Størrelse, da Huusmændene for Resten selv have at forrette alt det Gangdags-Arbeide ved Veiene, som paalaae den nedlagte Gaard, dog alt, forsaavidt Forpligtelsen til at forrette Veiarbeidet ikke ved Fæstebreve eller Adkomstbreve udtrykkeligen skulde være paalagt andre; 4) at for Huuslodder, som ere tagne fra enkelte Gaardslodder, uden særskilt at være satte i Hartkorn, bør disse Gaardslodders Brugere forrette alt Veiarbeide, uden derfor at nyde Godtgjørelse af Huusmændene, saalænge disses Lodder ikke ere satte i Hartkorn, hvorimod saadanne Huusmænd bør forrette Gangdage til Veiarbeidet lige

med jordløse Huusmænd; 5) at alle Huusmænd, som ikke efter foranførte Bestemmelser forrette Veiarbeide i Forhold til deres Jorder, saavelsom Inderster, fremdeles, ligesom hidtil, bør forrette de ved Forordningen af 13de December 1793, §. 32, befalede Gangdage til Veiarbeidet; og 6) at de Tvistigheder, som, i Anledning af disse Bestemmelser, maatte reise sig, angaaende det Forhold, hvori Parcellister og Huusmænd skulle deeltage i Veiarbeidet, skulle, forsaavidt de ikke ved den vedkommende Politiemester mindeligen vorde afgjorte, decideres af Amtmanden, ved hvis Resolution det da skal have sit Forblivende."

Vor af Fædrenelandet saa høit fortjent Knudsen har nu, for at forevige den til Bedste for de i Krigen Qvæstede, og de Faldnes Efterladte og Enker d. 12 Marti 1814 paa den Kgl. Skueplads opførte Sørgehøitid, udgivet et Kobber, Fædrenelandsk Kirkegaard kaldet. Ved dette Kobber gjøres denne Sørgefest beskuelig for alle dem, der i og uden for Hovedstaden ikke have kunnet overvære den. "Vandrer Øiet her", hedder det i den trykte Beskrivelse derover: "fra Venstre til Midten, hvor hin Aftens Hovedmonument kneiser, og derfra til det yderste Mindesmærke til høire Haand; da vil Patriotismen overskue en riig Høst af sørgelige, men hæderfulde Erindringer. Den første Søile hædrer de, den 6te Juli 1812 paa Najaden faldne Krigere; og nævner især Grodtschilling, Buhl og Rolfsen. Den anden minder os om det saare ulige Slag, der forefaldt den 22de Marti 1808 imellem Orlogskibet Prinds Christian paa den eene, og tvende engelske Orlogsskibe, samt tvende Fregatter paa den anden Side, hvor Heltene Willemoes, Dahlerup og Soland faldt. Den tredie henviser paa den 20de October 1808, hvor Hovedstadens Kanonbaade med Held kæmpede imod det engelske Orlogsskib, Afrika, og Lieutnant Gjedde fandt en hæderlig Grav. Den fjerde sees ikke uden Taarer: thi den nævner den 26de August 1807, da Lieutnant Zeuthen blev skudt paa en Kanonbaad, og 15 Mand saaredes; medens paa samme Tid Kanonskaluppen Stubbekjøbing sprang i Luften, hvorved 31 Mand bleve dræbte, 12 qvæstede. Om Aftenens for dengang vigtigste Mindesmærke i Midten behøver man neppe mere Forklaring, end Dannebørgeren (Theaterdirecteur, Professor og Ridder) Rahbek i ovenstaaende har meddeelt os. Og det næstfølgende Minde? hvo erindrer ikke Aaret 1801, dets 2den April, og dens foregaaende og følgende Hædersdage? Den fjette Støtte, betegnet med September 1807, gjenkalder os vore brave, faldne Brødre, Restorf, Endorf, Bruhn, Qvistgaard, Wich, Romiche, Cold, Holm, Boll og de øvrige trofaste Dannemænd, der stode, stred og faldt, som de. Støtten med Indskriftet 1811, sattes for de paa Anholt faldne Krigere, især for Major Melsted, Capitain Prydtz og Lieutnant Holsten. De tvende følgende Søiler minde Fædrelandsvennen om den 23, 25, 28 og 31 August 1807. Tilsidst seer Norge, (hvis Borgere de danske Brødre aldrig glemme), her en Bautasteen til Hæder for sine i den fælleds Kamp mod Sverrig i Aaret 1808 faldne Krigere, der især fremviser Navnene Dreier, Blix og Sæter. — Midt for Sørgehøitidens Hoved-Monument staaer et Fædrelands Alter med Blomsterkurven, der gjemte hin Aftens rige Beviis paa ægte Fædrelands Kjærlighed. Danmarks Døttre, selv omkrandsede, omringe og omkrandse Alteret, ligesom alle Mindesmærker." — Ogsaa denne kobberstukne Forestilling af Sørgehøitiden tilligemed den trykte Beskrivelse over Festen har Hr. Knudsen udgivet til Bedste for Krigerstanden. De kyndsfulde Ord i Prologen:

"Ved Maalet stander jeg, vort Danmarks Sønner!
Her — skjøndt utrættet — lægger jeg min Stav!
Den Vandringsmand, som Eders Bifald lønner,
Paa ingen Bane modløs stønner,
Og ..... førte den til egen Grav!"

caracterisere ganske Hr. Knudsens mangeaarig Hædersvandring paa Fædrenelandskjerligheds skjønne Bane. Hvad han med Opoffrelsen af sin Sundhed nu i en Række af Aar har virket til at lindre Lidendes Smerte og dæmpe Enkers og Faderløses Taarer, kan ingen paa Jorden noksom erstatte ham. Sin største Belønning bør han søge i sit eget Bryst, og i den Selvbevidsthed, at have virket stort Gavn i en Stilling og under Omstændigheder, som maaskee havde tilbageskrækket enhver Anden i hans Sted.

De Herrer Krigsraad Langeland, R. e. D. Capitain og fungerende Hvervingschef Lükken,

og Overkrigscommissair Øst, have nu leveret et trykt offentligt Regnskab for de, der i Følge deres Indbydelse til Understøttelse i Penge og Pengesværd for den i Slutningen af Aaret 1813 paa Eiderens Bredde fægtende danske Hær indkomne Bidrag. Man erfarer heraf, at der i alt var indkommet 2344 Rbdlr. 33 ß. Efter foregaaende Brevverling med vedkommende høie Authoriteter, Regimenter og Corps rc., og derpaa modtagne specificerede Lister over Hærens Døde og Saarede, bleve Bidragene saaledes uddeelte, at hver let Saaret fik et Lod (7 Rbdlr.) og derefter de øvrige, efter Omstændighederne, to eller flere Lodder.

Ribe, d. 8 August. En Hyrdedreng, som vilde vande sine Kreature, opdagede i Fredags henimod Aften, et nyefødt Pigebarn udkastet i Aaen ligeoverfor Kirkegaarden. Det var indsvøbt i en stribet Pose hvori nogle Muursteen. Tilsyneladende havde det lagt i Vandet en 4 Dage. Man skal være kommen paa Spor efter Udøveren af denne skjændige Handling. (Riber Av.)

Kjøbenhavns Børs den 15 August.
Cours. Hamb. 2 M. 593, *a vista* 600. Amsterdam 2 M. - , *a vista* - . London 2 M. 23⅔ Rbdl. Sper. 600. — Species solgtes til 36 a 36¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 59.

Blandede Efterretninger.

(Af der Freimüthige.)

Franz Ridder v. Baader, Kgl. Bayersk Overbergraad, har ved adskillige Forsøg leveret overtydende Beviser paa, at ved Glastilberedelsen Potasken for størstedelen kunde erstattes ved Glaubersalt. Denne Opfindelse er saa meget vigtigere, som der aarligen medgaaer til Potaskes Tilberedelse adskillige Millioner Favne Brænderved, der bestandigen bliver sjeldnere, og hvorved Prisen paa Glasvarer saa betydelig fordyres, at Afsætningen tilsidst maatte overordentligen aftage, om ikke ganske standse.

Engelske Blade fortælle følgende tilfældige Opfyldelse af en Spaadom: en ung Kone, Moder til 3 Døttre, befandt sig fjerde Gang frugtsommelig, da hendes Mand, som maatte formedelst sine Forretninger tøve i en Naboby, tilskrev hende, at sende ham nogle Papirer, der laae i hans Skrivepult. Ved Eftersøgningen fik Konen Øie paa et Papir med Paaskrift: "Spaadom fra 1789." Af Nysgjerrighed aabnede hun Papiret og læste deri: "der blev mig spaaet, at jeg om syv Aar vil ægte en Kone med blaae Øine og lyst Haar, som jeg vil leve meget lykkelig med. Min Kone vil skjænke mig tre Døttre, den fjerde vil være et Drengebarn; men min Hustru vil døe i Barselseng." Det var just nogle Dage førend Konens Nedkomst, at dette Papir faldt hende i Hænde; da alt det Forudsagte hidtil var indtruffet, blev hun høist urolig derover, især da hun strax derefter fødte en Dreng, og mistede sin Forstand, og døde tre Uger derefter.

Stockholm, den 11te Juli. — Det Kongelige Videnskabers-Societet i Upsala har til et Minde om den Lykke, at det i 50 Aar har erkjendt Hans Majestæt, den regjerende Konge, som dets Præses illustris, ladet præge en Medaille af den ellevte Størrelse, forestillende paa den ene Side Kongens Brystbillede med Omskrift: CAROLUS XIII. Rex Sveciæ et Norvegiæ, og paa den anden et Laurbærtræe med Omskrift: Primus Amor Phoebi (Apollos første Kjærlighed), samt i Kanten: Præsidi Semisæculari R. Sc. Societas Upsal. MDCCCXV (til sin Beskytter igjennem et halvt Aarhundrede af det Kongel. Videnskabs-Societet i Upsala). Hans Majestæt behagede den 23 Juni i Naade at tillade det Kongelige Videnskabers Societets Deputerede Audients, da et Exemplar i Guld af denne Medaille i Underdanighed overleveredes til Hans Kongelige Majestæt af Hans Excellence f. d. Rigsmarskalken m. m. Hr. Greve Joh. Gabr. Oxenstjerna, det Kongelige Videnskabs-Societets ældste Æres-Medlem, som ved denne Leilighed holdt en Tale, hvilken Hans Majestæt behagede i Naade og med de huldeste Udtryk at besvare. Dernæst havde Hans Excellence ogsaa den Naade i Underdanighed at overrække et Exemplar af samme Medaille i Guld til Hendes Majestæt Dronningen og H. K. Høihed Kronprindsen. (Norsk Rigstidende.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 30te August. Den franske Armee ved Loire har sat sig i Bevægelse, og synes at ville tage sin Retning til Auvergnebjergene, hvorhen den allerede forhen havde sendt en stor Deel af sit Artillerie og Materiel. Denne Bevægelse synes ikke at betyde nogen Underkastelse. — Ogsaa her i Paris viste sig igjen i disse Dage nogle urolige Bevægelser. De Allierede have derfor seet sig nødte til paa ny at lade Kanoner plante paa Pont de Change, Pont neuf, Broen ved Planthaven og flere Steder, saaledes som Tilfældet var ved deres Indtog. Baade Dag og Nat gaae ogsaa Patrouiller gjennem Gaderne. Disse Forholdsregler ere mere end tilstrækkelige til at holde Rolighedsforstyrrerne i Tømme. — Marschal Suchet var, ifølge de sidste Efterretninger, endnu i Roanne. Han havde omtrent 7 til 9 Batailloner Infanterie og et forholdsmæssigt Antal Cavallerie og Artillerie hos sig. — I Orleans hersker den største Rolighed. Da en Vaabenstilstand finder Sted mellem Armeerne, komme de allierede og franske Soldater ofte sammen. — Russerne have organiseret et Militairpolitie i Departementerne Marne og Seine. — General Lamarque har efter sin Tilbagekomst fra Vendée opstillet sig i Departementet de l'Indre. General Lecourbe er i Befort. Ogsaa Besançon blokeres endnu. — Som det hedder skulle, ifølge de af de preussiske Generaler tagne Forholdsregler, alle franske Officierer, som uden Autorisation befinde sig i Paris, arresteres og behandles som Krigsfangere. — I Departementerne arresteres mange Individer; især har man et vaagent Øie med de saakaldte Foedererede. — Da General Lefevre Desnouettes allerede i nogen Tid har drevet sit Væsen i Auvergnebjergene, ere østerrigske Tropper fra Lyon marscheret til denne Egn, for at tilveiebringe Orden. — De regulaire Tropper, som vare i Toulon, capitulerede da Marseillearmeen nærmede sig Staden. Murat skal derfor, forat undgaae Folkets Raseri, have begivet sig ombord paa et engelsk Krigsskib. — I Begyndelsen troede man her, at de danske, hanseatiske og andre Tropper skulde ikke fortsætte deres Marsch til Frankrig videre. Men dette er ikke skeet; tvertimod erfarer man, at endnu 350000 Mand friske allierede Tropper nærme sig den franske Grændse. — Alle Soldater og Officierer, som ikke bære hvide Cocarder, blive ansete som Rolighedsforstyrrere. — Daglig bygges nye Baraquer, for at indqvartere de mange herværende allierede Tropper. I Normandiet ligge for nærværende Tid mange Preussere. — I Mans skulle atter urolige Optrin have havt Sted. — Ifølge et Kongeligt Decret af 29de Juli blive alle de civile Embedsmænd, som fra 20de Marts til 7de Juli have mistet deres Embeder, igjen indsatte i samme. Alle de under Bonapartes Tidsrum gjorte Udnævnelser ere ugyldige. — Den Paastand at den Kongel. Armee i Vesten allerede er 50,000 Mand, er overdreven.

Manheim, den 3die August. De allierede Magter nøies ikke med at de franske Fæstninger plante den hvide Fane og paasætte den hvide Cocarde; man forlanger ubetinget Underkastelse, og vil at alle franske Grændsefæstninger skulle besættes af allierede Tropper. Man længes efter at erfare hvad Følger det Kongel. Decret om Opløsningen af de nye Batailloner af Nationalgarderne vil have. I Straßburg ere henved 15,000 Mand af dem; vil derfor General Rapp lyde Befalingen, saa kan han ikke længer forsvare Staden; lyder han den ikke, er han efter Lovens Udsagn Rebel. — Med det første skulle igjen 80,000 Russer med 27,000 Heste marschere igjennem Storhertugdømmet Baden. Ved Ulm samles atter en østerrigsk Reservearmee paa 20,000 Mand, for paa første Vink at rykke frem til Frankrig.

Triest, den 1ste August. Den Keiserl. Kongel. Armee, som for nærværende Tid trækker sig sammen i Grevskabet Nizza under den berømte General Bianchi's Commando, for at trænge ind i Provence, skal udgjøre 60,000 Mand. Den skal strax sætte sig i umiddelbar Forbindelse med General Frimonts Armee. — Som man erfarer af Privatbreve fra det sydlige Frankrig er det Tid at de fremmede Tropper ankomme, for at berolige de mod hinanden ophidsede Partier. Gjæringen er meget betydelig især i Egnen af Montpellier og Nismes. En Mængde af de skjønneste Landsteder ere der blevne afbrændte. Endog de gamle Republicanere, som ikke have taget Deel i de nyere Begivenheder, blive ikke skaanede.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 66.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 19 August 1815.

Et lidet Bidrag til Undersøgelserne om Dannemarks Pengevæsen, og i Særdeleshed om Capitalernes Opsigelighed.

(Indsendt.)

Saa gjerne jeg end ønskede det, kan jeg dog, efter min Overbeviisning, ikke nære det skjønne Haab, som Forfatteren af nogle Bemærkninger, i Skilderiet No. 57, saa tillidsfuld støtter sig til: at Coursen inden fire Aar vil saa aldeles have forbedret sig, at den kunde ansees at være al pari, det er: Sølv-Værdi og Navne-Værdi vilde blive synonyme. Mine Grunde, hvorfor jeg ikke tør vente denne ønskelige Forandring, ere kortelig følgende:

1) Det var Norges Handel, hvis Overskud for største Delen dækkede den store Underballance, som Dannemarks Handel i det sidste halve Sekulum uafbrudt leed under; det var altsaa Foreningen med dette Rige, der, om den iøvrigt ikke var saa politisk vigtig for Dannemark, dog ved sin Indflydelse paa Coursen meget gavnede os.

2) Dannemarks Fragthandel under den almindelige Krig, der, i det mindste i de 25 sidste Aar herjede det øvrige Europa, var en vigtig Erhvervelseskilde, der indbragte betydelige contante Summer, og altsaa meget bidrog til et bedre Cours-Forhold; en forestaaende almindelig Fred vil aldeles tilintetgjøre denne Spekulation, og andre Staters Deeltagelse deri, vil endogsaa i Krigs-Tilfælde meget formindske den; herpaa kan altsaa ikke stoles.

3) Dannemarks Luxus er steget i en langt høiere Grad, end dets Vindskibelighed og Produktions-Forhold nogensinde kan tillade, og ved en forventende Fred, da vore Udførsels-Artikler: Korn, Heste og Qvæg, betydelig vil falde i Prisen, maa vor Fattigdom blive mere og mere synlig, og vores hele Formue komme til at bestaae i nogle Gjeldsfordringer, som den ene Landsmand har paa den anden, og som kun ved Omløbet inde i Landet kan have nogen Værdi. At vor milde og vise Regjering vil, saameget Omstændighederne tillade det, ved passende Foranstaltninger søge at hæve dette Onde, derom er jeg med Forfatteren aldeles enig; men troer tillige, at der hører et qvart, ja maaskee et halvt Sekulums uafbrudte Bestræbelser, for igjen at naae den Standpunkt i Velstand, som Dannemark i Aarene 1805 og 1806 havde hævet sig til; og dog var vor Cours end ikke den Gang al pari; tør vi da under nærværende Omstændigheder gjøre os større Haab, end maaskee i Aaret 1819 at see Coursen fra 600 bragt tilbage til 400, og Sølv-Coursen derefter nedsat.

Dette er den Synspunkt, hvorfra jeg troer at burde betragte Pengevæsenets Stilling, og som har foranlediget følgende Betragtninger:

Dannemarks vigtigste, eller maaskee eneste

Erhvervelseskilde er dets Agerbrug; det er altsaa Værdien af dets Jorder, der udgjøre Statens Formue, og da denne Værdi er Resultatet af Produktions-Overskuddet, naar de nødvendige Udgifter og Afgivter ere fradragne, saa ville vi her anstille en overfladig Sammenligning imellem Forholdene 1805 og 1814. Efter den for mig liggende Afskrivnings-Bog beløb Skatterne for 1805 af en Tønde Hartkorn, hvis Besættelse i Værdi efter Forordningen af 1ste October 1802 er 250 Rdlr., sig til 6 Rdlr. 2 Mk., eller, efter den daværende Cours, i rede Sølv omtrent 5 Specier, og efter Kornvarenes Priis samme Aar, da Bygget gjældte 4 Rdlr. og derover, 1½ Tønde Byg. For 1814 er Skatterne af samme Hartkorn 37 Rbdlr. N. V., eller, efter Coursen, omtrent 6 Specier, og efter Kornvarenes Priis samme Aar, da Bygget gjældte 8 Rbdlr., i det mindste 4½ Tønde Byg, og heri ere dog Renterne til Rigsbanken ikke beregnede. See vi endvidere hen til Forskjellen paa Priserne af Landboens øvrige Nødvendigheder, saa gjældte:

i Aaret 1805:	i Aaret 1814:
1 Skpd. Jern 16 Rdlr. eller 4 Tdr. Byg;	1 Skpd. Jern 60 Rbdl. eller 7⅔ Tdr. Byg.
1 Tønde Salt 10 Rdlr. eller 2½ Tdr. Byg;	1 Tønde Salt 50 Rbdl. eller 6¼ Tdr. Byg.
1 Tønde Tjære 7½ Rdlr. eller 2 Tdr. Byg;	1 Tønde Tjære 35 Rbdl. eller 4½ Tdr. Byg.
1 Tylt Bræder 3⅓ Rdlr. eller 1 Tde. Byg;	1 Tylt Bræder 16 Rbdl. eller 2 Tdr. Byg.
1 Tylt Lægter 1 Rdlr. eller ¼ Tde. Byg;	1 Tylt Lægter 7 Rbdl. eller ⅞ Tdr. Byg.
1 Tde. Steenkul 1⅔ Rd. eller $\frac{5}{18}$ Tde. Byg;	1 Tde. Steenkul 10 Rbd. eller 1⅕ Tdr. Byg.
1 Tde. Steenkalk 1⅓ Rd. eller ⅓ Tde. Byg;	1 Tde. Steenkalk 10 Rbd. eller 1⅕ Tdr. Byg.

Hvilket trykkende Forhold for Landbrugeren! og hvilken Nedsættelse af hans Eiendoms Værdi! Men lad os nu ogsaa betragte ham med Hensyn til Pengerepræsentativerne, og deres Indflydelse paa hans Stilling.

I Følge Forordningen af 5te Januar 1813 og Bankens Fundation af samme Dato, skulde der for Dannemark, Norge og Hertugdømmene sættes en Seddelmasse i Omløb af 46 Millioner Rigsbankdaler; men nu ere Norge og Hertugdømmene

udtraadte af denne Forbindelse, og, som en Følge deraf, vil formodentlig 32 Millioner være den høieste Sum, der kan ansees for at være sat i Omløb, og hvoraf største Delen kan antages at henligge i Kongens Casse, Bankens Fond og Kjøbmændenes og Kapitalisternes Gjemmer. Dannemark har et Beløb af omtrent 32000 Tønder saa kaldet contribuelt eller skattepligtigt Hartkorn, der, efter Foranførte, indbringer i Statens Casse 11,840,000 Rbdlr.; hertil kommer den frie Hovedgaardstaxt, Præste- og Degne-, Konge- og Kirketiende, samt Skov- og Møllerskylds-Hartkornet, hvis Skatter vel ikke kunne anslaaes under 2 Millioner, og Rigsbankens Renter, der blot for Jordeiendommene meget overstige 1 Million: altsaa behøver Landbrugerne i de egentlig danske Provindser 15 Millioner Repræsentativer, blot til sine Afgivter til Statskassen; og naar man hertil vil lægge Kjøbstædernes Afgivter og deres Rigsbanks-Renter, Consumptionen og Tolden, saa synes den anførte Masse, 32 Millioner, neppe at være tilstrækkelig, for, uden Afsavn, at kunde komme fra Haand til Haand. Følge vi denne Beregning, og antage, at Dannemarks hele Hartkorn, som jeg her vil sætte til 370,000 Tønder, er i Pantebøgerne behæftet med 100 Rbdl. S. V. for hver Tønde Hartkorn, saa kommer deraf en Hæftelse paa 37 Millioner, som jeg dog vil reducere til 30 Millioner S. V.; bleve nu disse opsagte til Udbetaling paa en Tid, da Coursen for Sølv-Værdi var 300, saa blev den fornødne Indløsningsmasse 45 Millioner N. V., som dog endnu næsten fordobles, naar Kjøbstædernes Hæftelser og de mange uprioriterede, samt mod haandfaaet Pant tilværende Gjældsbeviser inddrages under Beregningen, hvilket vel er nødvendigt, for at see Forholdet i sit fulde Lys; og, naar man hertil endvidere føier, at en, i Forhold til Varenes nominelle Priis staaende Masse af Repræsentativer maa uophørlig ligge i Kjøbmandens og Detailhandlerens Forvaring, saa at den, der før brugte 1000 Rdlr. D. C. til sin daglige Omsætning, nu, for at fortsætte den samme Handel, maa have 3000 Rbdlr. N. V. under Hænder, saa sees lettelig: at den i Omløb værende Seddelmasse er, med Hensyn til Mængden af Gjældsfordringerne, Afgivterne og Varenes Priis, meget for ringe, og

allerede Aarsag nok til den trykkende Pengemangel, og den deraf flydende høie Diskonto, eller, reent ud sagt, skammelige Aager.

(Fortsættes.)

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Slutning; see forr. No.)

Saaledes havde jeg da sluttet disse Bemærkninger, da Litteraturtidenden, No. 29 lærde mig, at Rec. havde et ligesaa underligt Hastværk med at falde mig i Ordet, som med at omtale det Kvad han ikke forstod. Han kalder min Tale galdefuld og Flere end jeg vil vist heri see et Beviis paa at han har mere Galde end jeg, og mit Svar saavel herpaa, som paa Beskyldningen for Grillenfængerie er kun, at Skjældsord rage mig ikke.

Om Rec. hør det venlige Haab at min rimede Oversættelse bliver en vilkaarlig Paraphras det være hans Sag, men naar han ei turde kalde Proven saa, havde han gjort bedre i at tie med Sligt, der jo ikke beviser Andet end en slem Mistanke, ingen af mine faa rimede Oversættelser hjemler. Vil forresten Nogen kalde en saadan Oversættelse, som den jeg her har begyndt, en Paraphrase, da har jeg Intet derimod og kan en Anden gjøre det bedre, skal det være mig kjært, thi jeg har sandelig Saameget at bestille, at jeg ei vilde paatage mig et saa møisommeligt Arbeide, dersom jeg ikke troede at gjøre mit Fædreneland en Tjeneste dermed. Jeg veed jo vel det er Skik at spotte med Alt hvad jeg foretager mig, men det synes mig dog Rec., i hvem jeg formoder en Mand, der dog har Sands for Alvor og Billighed, kunde overlade til Secretair Molbech, i Athenes Baggaard.

Hvad Kvadets Udgiver Hr. Etatsraad Thorkelin angaaer, da skal Ingen sige at jeg med et Ord har nedsat hans virkelige Fortjeneste som Digtets Afskriver og Udgiver, men blot givet hans Oversættelse det Skudsmaal den fortjener, uden paa nogen Maade at gribe Leiligheden til at sige den Gamle Uartigheder.

Hvad nu endelig angaaer Rec. og hans Paastand om at være skyldløs og skudfrie i denne Sag, da maae jeg kortelig melde som følger. Havde Rec. sagt os at han blot vilde anmelde Indholden, saaledes som den lod sig udlokke af Latinen, da vilde jeg blot sagt, at han havde gjort bedre i at tøve end at ile, da Man kun i Nødsfald skal udbrede Noget, om hvis Rigtighed Man er uvidende. Nu derimod, da Rec. langt fra at aflægge en saadan Bekjendelse teer sig, som om han selv havde læst Texten, afviger endog paa enkelte Steder fra Oversættelsen, og gjør sin Bemærkning over Sproget og Dialecten i Digtet, nu, siger jeg, maae han nødvendig have samme Ansvar for sin Indholdsliste, som for sine historiske Bemærkninger, hvilke sidste det og lod heel underligt at bygge paa en Oversættelse, hvis Rigtighed Man ei kunde eller vilde bedømme.

Netop dette fornemme Væsen ei at ville, hvor det gjøres behov, tilstaae sin Ukyndighed, men at gebærde sig, som om Man forstod Alting heel vel, dette Væsen der hos saamange af vor Tids beskedne Lærde, og ei mindst i den saakaldte Danske Litteratur-Tidende længe har harmet mig og vist mange Flere, just dette fornemme, forfængelige Væsen stak ret frem i omtalde Recension, og det ved en saa vigtig Leilighed, at det let kunde forøge den Spot Udlændinger drive med os; dette vilde jeg afværge, hint Væsen vilde jeg blotte i sin Nøgenhed, derfor vendte jeg mig fra den gamle Udgiver til den yngre Recensent og viiste uden Skaansel hans Ukyndighed i hvad han saa rask omtalde, og inderlig skulde det glæde mig om jeg ved denne Leilighed kunde bidrage Noget til at Litteratur-Tidenden enten herefter beflittede sig paa en sømmeligere Omgjængelse, eller aldeles nedsank i den Ringeagt hvortil den, dog med nogle faa hæderlige Undtagelser, i lang Tid har gjort sig ganske overordentlig fortjent.

Litteratur-Tidendens Udgiver har jeg igjennem flere Aar agtet og æret som jeg burde, ja af Agtelse for ham har jeg end ikke hidtil paatalt den Usømmelighed, at jeg er den eneste Forfatter han tillader grovelig at udskjældes og belyves i sit Blad, men aldrig har jeg kunnet regne ham til Fortjeneste at være Udgiver af saa jammerlig en Tidende, og efter det Forhold han, som saadan, selv har sat sig i til mig, kunde han ikke

engang efter Verdens Dom forlange, at jeg skulde tage fiint paa en saadan Recensjon i Bladet, den være saa af hvem den vil.

N. F. S. Grundtvig.

Til Hr. Pastor B. F. Rønne.

Disse Linier skrives især for at udrede Hr. Pastor R. af en Vildfarelse, hvori han efter Skilderiets No. 61 befinder sig: Yttringerne i samme Blads 57de Nummer, angaaende frie Brændevinsbrænding paa Landet, ere ei skrevne af Hr. J. Paludan, Sognepræst til Phanefjord paa Møen, men af J. L. Paludan, Præst ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn. Jeg kan ei tage imod den Roes, som der tillægges ham, tør end ikke tilregne mig den mod ham udviste Overbærelse, ligesom han ei bør bære den Brøde, hvori jeg skal have gjort mig skyldig.

Men fordi jeg skrev, at Mange i denne Sag vilde drives til at tale af Partiskhed og Egennytte; negtede jeg ei, men ventede derimod, at ogsaa Mænd, der hverken manglede Kundskab eller Sindighed, vilde behandle den. Jeg har siden læst Hr. Pastor R's. Svar til Hr. Amtsprovst Lütken, men maae beklage mig over mit svage Syn, der forvolder, at Tingen, der er Hr. R. saa soleklar, endnu bliver mig meget dunkel. Nærmere Besvarelse vil nok komme fra den Mand, til hvem Afhandlingen er stilet. Jeg fragaaer ikke, at Slutningen deraf har styrket mig i den Troe, at frit Brænderie paa Landet kun vilde blive en ny Indtægts-Kilde for enkelte Rige, som allerede have mange Midler i Hænde til at forøge deres Skatte, men dog vedblive at raabe: bær hid! bær hid! — Ved nogle Ugers Ophold paa Landet, hvor denne Sag ofte blev omhandlet, har jeg siden hørt mange forskjellige Meninger, hvoraf Resultatet blev, at frie Brændevinsbrænding vel — især i et stort landligt Bedrift — var tjenlig for Oeconomien, men ikke for Moraliteten.

J. L. Paludan.

Fyens Stiftsbibliotheks Indhold og Tilstand fra dets Oprettelses indtil nærværende Tid.

(Meddeelt.)

	1813 Nu-	1814 me-	1815 til 22 Maj. re.
I. Bibler, Oversættelser, Commentærer, Indl. til G. og N. Test. bibelsk Historie	116	119	64
II. Bibelske Antiqviteter og andre philol. Hjelpemidler, Orientalia . . .	25	37	3
III. Naturlig Theologie .	12	14	2
IV. Apologetik . . .	20	8	1
V. Dogm. Systemer og Afhandlinger . . .	47	64	8
VI. Moral . . .	28	44	11
VII. Asketik	37	20	6
VIII. Psalmer og religiøse Digte	8	12	1
IX. Homiletiske og pastorale Anviisninger . .	15	29	4
X. Prædikener . . .	46	91	24
XI. Skrifter, henhørende til Ungdommens Underv. i Religion . . .	11	15	2
XII. Pædagogik . .	60	36	22
XIII. Almeennyttige, til Skole- og Almuelæsning henhørende Skrifter . .	6	42	4
XIV. Theologisk-pastorale Tidsskrifter og andre Theologien og theologisk Literatur vedkommende Bøger	101	15	16
XV. Philosophie . .	57	85	14
XVI. Almindelig Kirkehistorie	115	97	27
XVII. Den danske Kirkes Historie	21	6	5
XVIII. Liturgik . . .	10	10	3
XIX. Græske Klassiker, Oversættelser, Commentatorer	46	68	13
XX. Latinske Klassiker, Oversættelser, Commentatorer, nyere lat. Skribenter .	101	88	3

	1813	1814	1815 til 22 Maj.
	Nu-	me-	re.
XXI. Græske og latinske Lexica, Grammatiker, antiqv. og mythol. Hjelpemidler, andre den klassiske Literatur vedkommende Skrifter .	45	69	3
XXII. Dansk Grammatik, andre dansk Sprog og Stiil oplysende Skrifter .	11	16	3
XXIII. Lexica, Grammatiker og andre Hjelpemidler til de øvrige levende europæiske Sprog	11	27	3
XXIV. Fransk æsthetisk Literatur	153	82	23
XXV. Engelsk — —	8	34	11
XXVI. Italiensk — —	4	6	5
XXVII. Spansk — —	2	9	,
XXVIII. Tydsk — —	104	90	18
XXIX. Dansk — —	31	33	18
Svensk — —	,	,	6
XXX. Kunsthistorie, Architektur, Numismatik .	6	12	5
XXXI. Universalhistorie .	484	50	44
XXXII. Fædrenelandets Historie og Antiqviteter .	209	131	65
XXXIII. Øvrige Specialhistorie	221	151	161
XXXIV. Reisebeskrivelser .	103	43	37
XXXV. Geographie . .	24	7	5
XXXVI. Statsstyrelse, Handel	57	62	8
XXXVII. Encyklopædiske Værker	106	27	,
XXXVIII. Ager- og Haugedyrkning, Fabrik- og Kunstflid	75	108	27
XXXIX. Mathematik, Krigsvidenskaber . . .	14	46	12
XL. Astronomie .	2	8	,
XLI. Naturkundskaber .	106	62	20
XLII. Physiologie, Diætetik, Medicin, Dyrlægekunst .	22	21	7
XLIII. Lovkyndighed .	61	54	14
XLIV. Lærde Journaler og Literairhistorie . .	441	157	18
XLV. Solennitetsacter, Mindetaler	9	25	8
XLVI. XLVII. Miscellanea	465	142	81
XLVIII. Musik . . .	,	14	,
XLIX. Kobberstykker . .	,	,	9
	3656	2386	831
		6873.	

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, den 14de August. Fra Bremen er indløbet Efterretning, at den Troppedivision, som under Hs. Durchl. General Prinds Friederich af Hessens Commando er bestemt til at støde til den af Feldtmarschal Hertugen af Wellington anførte allierede Armee, har forladt denne Stad for at nærme sig dens Bestemmelse, som for det første er Staden Antwerpen. Indvaanerne i Bremen, saavelsom Indbyggerne i de omliggende Egne, have kappedes om at vise de danske Tropper al den Beredvillighed og Forekommenhed, som disse ved deres gode Opførsel og fuldkomne Mandstugt have gjort sig værdige til, da de i forrige Aar passerede samme Vei for ligeledes at støde til de allierede Armeer i Frankrig. Ikke mindre Forekommenhed og udmærket Modtagelse have saavel Senatet som Indvaanerne i Staden Hamburg udviist imod bemeldte Troppedivision i Anledning af dens Passage gjennem Staden og sammes Territorium; og den danske Regjering har derved med Velbehag modtaget et nyt Beviis paa den Beredvillighed, hvormed saavel Regjeringen som Indvaanerne i Hamburg beflitte sig paa, til Allerhøieste Tilfredshed, at vedligeholde det gode naboelige Forhold med Danmark. (Stats-Tid.)

Under 21 Juli d. A. har det behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at fastsætte følgende: "1) Betalingen for Maalingen af Salt, Kul, Kalk og Kride bestemmes til 3 Rbsk. S. V. pr. Tønde. "2) Betalingen til Dragerne fastsættes ligeledes til 3 Rbsk. S. V. af hver Tønde Salt,

Kul, Kalk og Kride for eet Skifte; men, naar flere Skifter bruges, bliver at erlægge 1 Rbsk. S. V. mere for hvert Skifte. 3) Arbeidspengene i Veierhuset fastsættes til 6 Rbsk. S. V. pr. Skippund af alle Varer, med Undtagelse af Smør, hvorfor ikkun bliver at erlægge 2 Rbsk. S. V. for $\frac{1}{4}$ Tønde. 4) Betalingen skal erlægges til Overmaaleren eller Formanden, som igjen har at uddele samme til de Vedkommende. 5) I Tilfælde af Taxtens Overtrædelse, skal den Skyldige første Gang erlægge en Mulct til Fattigcassen fra det dobbelte indtil det femdobbelte af det for meget Oppebaarne; anden Gang en Mulct fra det fire- til det tidobbelte, alt efter Omstændighederne og Politierettens Skjøn; hvorimod oftere gjentagen Forseelse skal have Bestillings Tab til Følge. 6) Disse Bestemmelser skulle gjelde for Kjøbenhavn og alle øvrige Kjøbsteder i Danmark; og har Magistraten paa ethvert Sted, i Overeensstemmelse med det i Placaten af 28de December 1813 indeholdte Bud, hvert Halvaar, efterat Bankcoursen er sat, at kundgjøre, hvorledes den saaledes i Sølvværdie fastsatte Betaling bliver at erlægge med Rigsbankpenge Navneværdie."

Mariboe, den 14de August. Høist sørgelige ere Udsigterne i Aar i Henseende til Høsten. I den senere Tid har det næsten uophørlig regnet hver Dag. En stor Deel, om ikke den største Deel, af Rugen ligger allerede afmejet paa Skarret, som paa de lave Steder næsten svømmer i Vand. Ligeledes er en stor Deel Tørv ikke bjerget endnu. — F. C. Matthiessen og Mekanikus Seyffert morer i denne Tid endeel af Mariboe Publicum med Forestillinger af forskjellige mekaniske Transparent-Fyrværkerier og Skyggespil af forskjellige Figurer m. m. — Hr. Overkrigscommissair Christensen har solgt sin Gaard m. m. i Nykjøbing paa Falster til Hr. Kjøbmand Kauffmann for 30,000 Rbd. N. V.

(Mariboe Av.)

Odense, d. 15 August. Natten imellem sidstafvigte Løverdag og Søndag faldt en svensk Skipper i Kanalen ved Odense og druknede. — To Gaardskarle her i Odense, som havde lagt sig efter at visitere Reisendes Tøi paa deres egen Haand, ere i disse Dage blevne opdagede og indqvarterede paa Raadhuset. — I de første 3 Uger af Hundedagene har Veiret været meget uroligt og ugunstigt for Landmandens Markfysler. Sidst i forrige Uge regnede det især Dag og Nat uophørlig. Høsten er derfor kun paa faa Steder begyndt, og klogt gjør Man vist i, ikke at forhaste sig, da stadigt Veirligt dog udentvivl nu snart kan ventes. (Hempels Av.)

Aalborg, d. 30 Juli. 1815 den 27 Juli skete i Nærheden af Refs Exekutionen paa Christen Sørensen Karlebye. Efterat den verdslige Øvrighed i Forvejen havde føjet alle fornødne Foranstaltninger, der med største Orden haandhævedes, oplæstes for ham paa Retterstedet Dommen og den allernaadigste Confirmation, hvorved hans Henrettelse var bestemt; derpaa søgde Præsten, der ledsagede ham til Retterstedet, at indgyde ham den Trøst og Frimodighed Religionen skjænker til at gaae saa vigtige Øieblikke i Møde. Sin Bodfærdighed og det Haab og den trøstefulde Tillid, hvormed han vilde bøie sit Hoved, tolkede han ved lydelig at oplæse No. 416 og de to sidste Vers af No. 410 i den evangelisk-kristelige Psalmebog. Med udmærket Hurtighed og Nøiagtighed skete Exekutionen og beholdte Synderen til sidste Øieblik den Rolighed og Gudhengivenhed han stedse havde viist under sin Forberedelse til Døden; ligesom han faa Øieblikke, inden han gik heden, velsignede den ædle Mand, hvis Varetægt under sit Fængsel i Aalborg han var anbetroet, der saa ofte havde qvæget ham og ved virksom Deeltagelse forsødede hans Qval; saaledes havde han ofte i den sidste Tid af sit Fængsel ønsket Velsignelse over de Familier, der med en særdeles forekommende Beredvillighed havde mættet og forsødet ham mangen bitter Time. Efterat Henrettelsen var skeet, overgaves hans Legeme til Flammerne, der snart indhyldede hans jordiske Levninger. Efter nogle Timer var intet Spor tilbage af det Forkrænkelige, der havde omgivet hans Aand, her paa Jorden. Præsten benyttede Øieblikket, efterat Exekutionen var fuldendt, til, i Anledning af Rom. XI. 22, at lægge den tilstædeværende Forsamling nogle af de Betragtninger paa Hjerte, som en Tildragelse af den Art maatte foranledige, og endte med Ønsket, at hans skrækkomme Bortgang fra Jorden maatte tjene til Lærdom og Advarsel. (Aalborg Av.)

———

Kiøbenhavns Børs den 18 August.

Cours. Hamb. 2 M. 610, a vista 618. Amsterdam 2 M. , , a vista , . London 2 M. , Rbdl. Spec. 610. — Species solgtes til 36$\frac{3}{4}$ a 37 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69 pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 59.

Blandede Efterretninger.

Øen St. Helena, som er blevet Napoleon Buonaparte anviist til Opholdssted, ligger i det atlantiske Hav, S. Br. 15, 35. Ø. L. 11, 26, omtrent 270 Mile V. for den africanske og 400 Ø. for den sydamericanske Kyst. Den tilhører det engelsk-ostindiske Compagnie. Dens største Længde er omtrent 2 Mile, og dens Omkreds omtrent 5. Den kan sees 15 Mile i Søen, har adskillige høie Bjerge, især eet, kaldet Dianas Peak, der er bedækket med Træer lige indtil Toppen. Adskillige andre Høie bære tydeligt Præg af vulcanisk Oprindelse, og nogle have store Fjelde af Lava og en Art halvvitrificerede Stene. Landet har, efter Forsters Beretning, et skjønt Udseende. Jordbunden er frugtbar, og mangehaande Planter trives der frodigen. Forster fandt her Planter, som han ikke havde fundet nogetsteds i Verden. Øen har mange Haver og Græsgange. Ferskener er det eneste Slags europæisk Frugt, som findes her; Kaal og andet Grønt, som trives her overordentlig vel, fortæres af Orme, og enhver Kornart ødelægges af Rotter. Alle Græsgange vare begroede med Gyvel, der, skjønt den i Europa er en unyttig, ja endog skadelig Plante, dog var meget nyttig for St. Helenas Indbyggere. Førend denne Plante blev indført, svides Jordbunden af den indere Hede, og alt Slags Græs og Urter visnede bort. Men Gyvelen vedligeholdt, trods Solen, et Slags Fugtighed i Jorden, hvorved Græsset groede godt og Landet blev bedækket med fortreffelig og meget Grønsvær. Nu behøves Gyvel ikke mere, og Øens Beboere rydde det op og bruge det til Brændsel. Indbyggernes Tal er 2000, hvoriblandt 500 Soldater og 600 Slaver. Man paastaaer, at der fødes her langt flere af Qvindekjønnet end af Mandkjønnet. De vestindiske Skibe, som løbe ind her, for at tage Forfriskning, forsyne Indbyggerne med Manufacturvarer og andre Fornødenheder; Compagniet lader aarligen to eller tre af sine Skibe løbe ind der, paa deres Vei til Indien, for at bringe Oebeboerne tilstrækkeligt Forraad af europæiske Varer og Levnetsmidler. Mange Slaver bruges til Fiskefangsten, som er meget fordeelagtig, og heraf, saavel som af deres Fjerkræ, Qvæg, Rødder og saltede Madvarer, leve Indbyggerne hele Aaret igjennem. Deres Liv, siger Forster, synes at flyde meget lykkeligt hen, frit for de mange Bekymringer, som trykke deres Landsmænd i Engelland, og velsignet med Ro og Tilfredshed. — St. Helena blev opdaget af Portugiserne 1502 paa St. Helenas Dag; derfra dens Navn. De bragte mange Slags nyttige Dyr did; men om de anlagde en Colonie der eller ei, er uvist. Da Portugiserne enten havde forladt Øen eller aldrig taget den i Besiddelse, bemestrede Hollænderne sig den, og holdt den i Besiddelse til i Aaret 1600, da de bleve fordrevne af de Engelske. 1673 toge Hollænderne den ved Overrumpling, men snart derefter blev den taget tilbage af den engelske Capitain Munden, der ogsaa tog 3 hollandske Ostindiefarere, som laae i Havnen der. Ved denne Leilighed havde Hollænderne befæstet Landingsstedet, hvoraf der kun gives eet paa Øen, og anlagt Batterier med svære Canoner, for at afværge en Landgang; men de Engelske, som vidste at der paa Øen var en liden Vig, hvor kun to Mand, jevnsides af hinanden, kunde krybe op ad, klavrede om Natten op ad Toppen af Klippen, og da de næste Dags Morgen stode bag Batterierne, bleve Hollænderne saa forskrækkede, at de kastede deres Vaaben, og overgave sig paa Naade og Unaade. Denne Vig er siden blevet befæstet og et Batterie med svære Canoner anbragt ved Indløbet, saaledes at Øen nu er aldeles sikker mod hvert muligt Angreb eller Overfald.

Christiania, den 9de August. Hs. Majestæt Kongen har under 18de Juli d. A. antaget og bekræftet den af Norges nu samlede ordentlige Storthing den 13de Juli tagne Beslutning, "at det fyldte 18de Aar skal være Kongens Myndigheds Alder". (Norsk Rigstidende.)

(Af Hamb. Corr.)

London, den 8de August. De idag fra Torbay hertil ankomne Breve indeholde Følgende: Den 6te gik tre Linieskibe og en Corvet til Ankers der paa Bugten, dog i saastor Afstand fra Kysten, at man ikke kunde see hvad der foregik ombord paa disse Skibe. Et af dem førte Admiralsflag. Man troer det var Northumberland. Det synes ogsaa vist, at Bonaparte allerede har begivet sig ombord paa samme. Siden ere disse Skibe gaaede under Seil med en frisk Nordvestkuling. De ere allerede ude af Sigte. Indtil sidste Øieblik var al Communication med Landet forbuden. — Fra Plymouth skrives under 4de August: "Bellerophon, som har Napoleon ombord, gik imorges under Seil, og styrede sydvestlig. Eurotas fulgte med. Lord Keith, som commanderer Canalflaaden en Chef, har heiset sit Flag paa Tonnant. Han begiver sig til en vis Brede, hvor Northumberland skal støde til ham, paa hvilket Skib Bonaparte skal bringes ombord, for at føres til sit Bestemmelsessted. — Bonaparte skal ikke ville finde sig i sin Skjebne; han skal endog uafladelig tale om Selvmord; man maa gjerne, om man vil, siger han, indspærre ham i Tower; men til St. Helena vil han ikke gaae. Idag forsikkrer man at Hr. og Madame Bertrand have faaet Tilladelse at følge med ham. — Linieskibet Northumberland og Fregatten Havanna, to Skibe med Tropper og fire Krigsslupper ere bestemte til at bevogte Øen St. Helena. — Antallet af de Nysgjerrige, der ønskede at see Bonaparte, og seilede omkring Bellerophon, udgjorde ofte 10,000 Mennesker. Afvigte Torsdag spadserede han i femten Minuter paa Bellerophons Dæk med General Bertrand og adskillige engelske og franske Officierer. En General, to Oberster og syv andre Officierer vare allerede fra Bellerophon bragte ombord paa Fregatten Eurotas. — General Lallemand har skrevet et Brev til Prindsregenten, hvori han beraaber sig paa sin Opførsel mod de engelske Krigsfanger. Bonaparte har ogsaa paa ny skrevet et Brev til Prindsregenten, hvori han beder om Tilladelse til at blive i Engelland." — Hoftidenden for idag melder, at Forterne og Flaaden ved Toulon den 24de Juli have heiset det hvide Flag, og at Marschal Brune og de øvrige Generaler samt Admiral Ganthaume have underkastet sig Kongen. Marschal Brunes Corps, som befandt sig der, var 5000 Mand Infanterie og 300 Mand Cavallerie stærkt. — Den franske regulaire Armee skal opløses; derimod skulle i ethvert Departement 1600 Mand organiseres til et Regiment, for at vaage over den offentlige Rolighed. — I Paris hersker stor Giæring, og mange Arrestationer have fundet Sted. — Da noget af Bonapartes Linned var bleven bragt i Land, for at vaskes, kjøbte Adskillige sig enkelte Stykker deraf, for at kunne sige, at de havde baaret noget af hans Tøi. — Hans Skatte og Eiendomme, med Undtagelse af saadanne, som han nødvendig behøver, ere blevne forseglede, og skulle blive i Engelland; dog skal han have Tilladelse til før sin Død at testamentere dem til hvem han vil. — Forrige Torsdag havde Hertugen af York det Uheld at bryde Armen ved et Fald i Oatlands. Først sex Timer efter kom en Saarlæge til ham. — Den engelske Fregat Penelope er forliist noget fra Canada ved Floden Magdalena. 40 Mand af Besætningen have tilsat Livet. — Ved Hr. Stavely, som igaar ankom med Depescher fra Lord Castlereagh, vil man have erfaret Noget om de politiske Anliggenders Gang i Paris. Fyrst Talleyrand og Ministeren Fouché ere i deres Forhandlinger ualmindelig virksomme i at forsvare Frankrigs Sag mod de Allierede. — Som man forsikkrer, skulle ogsaa særegne Commissairer fra de allierede Magter begive sig til St. Helena, for der at have speciel Opsigt med Bonaparte. Han er altsaa ikke blot Engellands, men ogsaa de øvrige Hovedmagters Fange.

Paris, den 7de August. Adskillige Bonapartister havde her udspredt det Rygte, at det ikke var Napoleon, men Joseph Bonaparte der var ombord paa Bellerophon. — Man vil vide, at der er foreslaaet, at erklære de Samlinger af Malerier og Statuer, som ere opstillede i Louvre, for et Nationalmusæum, saa at samme skal ansees som en fælleds Eiendom for alle europæiske Nationer, og overlades Pariserne til Bevaring. Det lader til, at blot de saakaldte Kirkemalerier skulle bringes tilbage til de Steder, hvorfra de ere tagne.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 67.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 22 August 1815.

Svar til: "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt", i Skilderiets No. 60.

Da jeg, efter Skjoldungens og Fædrenelandets trofaste Vens, Herr Geheime-Conferentsraad Johan v. Bülows Opfordring, og ved Hoisammes kraftfulde Gavmildhed udgav det dansk-angelsaxiske Digt, om de Danskes ældste Bedrifter, var det mit vigtigste Formaal, at give Originalens Text saa reen og feilfri, som det muligen skee kunde, og dernæst at fremstille ved Siden en ordret Oversættelse. I Fortalen til Værket rørde jeg kortelig ved de Vanskeligheder, som jeg havde havt at kjæmpe imod: en fortvivlet Orthographie; et Ords senere halve Deels Henslængelse paa det følgende; flere Ords Forening i et; næsten almindeligt Savn af Interpunctation, og denne endog urigtig; saavel Mangel paa Versenes Adskillelse; thi hver Ode gaaer i et, uden Versemaal. Af disse slibrige Aarsager kunde en Oversættelse, igjennem hvis Hænder den end skulde gaaet, ikke andet end blive paa flere Steder usikker og underkastet forskjellig, ja ikke sjelden modstridig Mening. Meget frygtede jeg for, at fem og tive Aars flittige Grandsken i det angelsaxiske Sprog ikke havde kunnet hytte mig for Feil. Jeg tilkjendegav derfor mit glade Haab og Ønske: At sagkyndige Mænd vilde med ægte Humanitet sammenligne Originalen med min Oversættelse; vise mig tilrette; tage det Hele, for Sprogets og Historiens Skyld, under nærmere Overveielse; og overføre Nordens ældste Qvad paa smagfuld Maade i vort nuværende danske Tungemaal. Det varede ikke længe, før Recensenten af Digtet i Litteraturtidenden fuldkommen svarede til sit Kald; han gjennemgik Digtet; rosede mit Arbeide uden Smiger; dadlede uden Fornærmelse, og oplyste adskillige Steder med megen Skarpsindighed og udbredt Kundskab. Anderledes har Forfatteren af: "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt", i Skilderiets No. 60 d. A. opført sig. Efter at have læst dette af Uvidenhed og Ondskab svangre Stykke, tænkte jeg, at Forfatteren vist maatte være en ligesaa indbildsk som ondskabsfuld og uvidende eller forrykt Skolepog, som higer efter Navnkundighed. Ikke desmindre seer jeg nu af Skilderiets No. 66, til min største Forundring, at Forfatteren er Hr. Pastor N. F. S. Grundtvig. Mindst havde jeg ventet, at en geistlig Mand skulde kunne tilladt sig at forsage saa aldeles Christi blide Lære om Kjerlighed til Næsten, og den ædle Godmodighed, som udmærker det danske Folk. Hr. G. beskylder mig for: "at have givet en paa mange Steder urigtig Oversættelse; at have blandet Begivenhederne sammen og forandret Fyrsters Navne: Hræþel, Herebald, Hæþcyn, Hardred, til ubetydelige Tillægsord." En saa dristig Paastand, som denne, vidner om Forfatterens yderlige Uvidenhed i det angelsaxiske Sprog. Han burde dog have vidst, at de af ham

anførte Ord, ere aldrig brugte anderledes end som Appellativa. Saaledes nævnes en Konge Hræþel, hurtig i Raad og Handlinger, ligesom celer Ajax forkommer hos Horatius. Herebald, krigersk, mægtig i Krig. Hæþcyn, det hedenske Folk, nemlig Joter og Friser, Dannemarks Fiender. Om Hæþ, Hæþen, see min Fortale Pag. XIII. Appellativet Heardred, streng, bydende, er noksom bekjendt af Harald, Norges Konge. Aldrig ere disse Ord brugte i det bemeldte Digt som Egnenavne, og jeg vilde give Golcondas Skatte, hvis jeg eiede dem, til Hr. G., naar han kunde vise mig det Modsatte hos de angelsaxiske Skjalde. P. 947 siger Hr. G., at jeg har misforstaaet Indledningen, og for at godtgjøre dette, meddeler han en ny Oversættelse, som han (saa behændig) siger: "ikke kan naturligviis være bogstavelig". Det troer jeg gjerne; thi ellers kunde han ikke indhylle sine søde Drømme, urimelige Fantasier, og vilkaarlige Fordreielser af Originalen og mit Arbeide i det ham omgivende Chaos. Han stoler paa, at dere faa nu til Dags, som randsage Skriften; tillige kjender han og Skumlernes gyldne Regel: Calumniare audacter, semper aliqvid hæret. For da at vise Hr. Gs. Adfærd, være det sagt: at han i sin Oversættelse af Indledningen, med Overlæg, udelader Sciolds Søn, Beowulf (som under Navn af Beowius forekommer hos Simeon Dunelmensis), paa det han des lettere og mere ubemærket kan gjøre Sciold og Beowulf til en og den samme Person, og drømme om Sciolds Død og Jordefærd, der ingensteds har hjemme, uden i Hr. Gs. indbildningsrige Hjerne. Originalens klare Ord, bogstavelig oversatte, lyde, som følger, Pag. 4: "En Søn blev ham (Sciold) født, som Gud, der kjender Menneskenes Tarv, sendte Folket til Trøst. Tidlig sattes han til Konge. I lang Tid var hans Liv lyksaligt og ærefuldt. Med Blod, vide udgydet, vædede Sciolds Arving Landene". Derpaa beskriver Digteren Beowulfs Udrustning (hvilken vor nye Skjald forandrer til Ligbegjængelse) saaledes: [1]) "Da han skulde begive sig bort til bestemt Tid, droge mange frivillig paa det frie Hav. Hirden (Hofmændene) samledes ved Strandbreden. Sine hulde Staldbrødre havde han selv saaledes bedet. Medens han med Ord styrede Scioldungernes Venner, var han længe Landets elskte Fader. Der stod ved Havnen Heltes Skare. Færdig og fus var Ædlingens Følge. [2]) De førde da den kjere Herre, Ringegiveren i Skibets Barm (ombord) nær ved Masten. Der vare store Skatte fra fjerne Lande inbladte. Jeg hørte ikke af hvilke Hildas Vaaben, kostbare Klæder, Hører eller Brynier Skibets Ladning bestod. I Skibets Skjød (Lasten; ikke i Kongens Skjød, som Hr. G. af Uvidenhed i den angelsaxiske Grammatik gjør det til) laae mange Skatte, som skulle afgaae med det øvrige paa Flodvognen til fjerne Egne. [3]) Ikke mindre Gaver lod Folket indlade i de andre Skibe, som det da udrustede". Naar man nu sammenligner Hr. Gs. saakaldte Oversættelse med min, saa vil let indsees, at der tales kun lidet om Kong Sciolds Død, og aldeles intet enten om hans Jordefærd, eller hans Liigs Henkastelse paa de danske Kyster. Saaledes bliver det da vist, at Hr. G. digter paa

---

1) Følgende oversætter Hr. G. paa denne Maade:
"Da Skjold var hengangen
I Døden til Roe,
Sig flokket i Vangen
En Skare saa troe;
Saa toge i Hænde
De kjerlige Svende
Det Liig af Kong Skjold.
Til Stranden de bare
I sørgelig Skare
Den Herre saa bold".
Hvilken Oversættelse! Hvilken Galskab!

2) Hr. G. "Ved Masten de satte
Den Elskedes Lig,
Og gav ham af Skatte
En Skjoldborg saa rig,
At neppe en Sage
Jeg hørde om Mage
Til Skat og til Skib."

3) Dette oversættes af Hr. Gs. skabende Indbildningskraft saaledes:
"Udstyre man vilde
Den Herre fra Land
Med Gaver saa gilde,
Som da over Strand
Han underlig drevet
Af Herren var blevet
Til Dannemarks Land."
Resten er lige saa langt afvigende fra Originalen, som Øster er fra Vester.

sin egen Haand; at han ikke forstaaer saa meget af Angelsaxisk, som Man, ifølge hans egen Paastand, kan lære i fjorten Dage. Et nyt Beviis herpaa er dette, P. 998, at Hr. G., efter at have slaaet om sig med dristige og ugrundede Beskyldninger, usømmelig gjør Sciold og Beowulf til een Person, og yderlig urigtig oversætter: Þa wær on burgum Beowulf Scyldinga leof leod cyning, saaledes: "Nu var da Beowulf, Skjoldungernes elskte Stolkonge, bisat". Hvilken Galskab! Her kan man med Æsop sige: Qvanta species, sed cerebum non habet. Magister Stygotius kunde ikke levere større Mesterstykke. Troe og takke bør Hr. G. mig for, at jeg siger ham det: at Beow., saavel i Følge Indledningen som de nys anførte Ord, har Ret til at beholde sin Selvstændighed, at være aldeles særskilt fra sin Fader Sciold, og følge ham i Regjeringen; thi wær on burgum i det Angelsaxiske betyder at regjere, ikke at være bisat. Saa utrygt er det at lide paa Hr. Gs. usømmelige Beskyldninger, halsbrækkende Fordreielser og Uvidenhed i Sproget. Lystig er Mandens Etymologie af Hiorgar's Kongsborg, kaldet Heorth. Han lader det selvgjorte Ord hiorta, som han siger betyder lystig, komme i Barselseng med Heort; jeg derimod leder Navnet fra Hertha, den store Moder, hvis Arne, Læger, Leir eller Borg, Hrodgars Boelig skulle være.

(Fortsættes.)

Et lidet Bidrag til Undersøgelserne om Danmarks Pengevæsen, og i Særdeleshed om Capitalernes Opsigelighed.

(Slutning; see forr. No.)

Forfatteren af Bemærkningerne i Skilderiet No. 57 yttrer Side 901, at han vel øiner den store Forvirring, der vilde opstaae, om en stor Mængde Capitaler bleve opsagte paa eengang til Udbetalning; men siger tillige: at dette ikke vil blive Tilfældet, fordi: det strider imod Creditors Interesse, og, synderligt nok, her troer jeg netop at det Modsatte nødvendig maa indtræffe. Ingen kan fortænke Creditor i, om han ved en i Lovene

hjemlet Fremgangsmaade søger at forøge sin Formue, og neppe vil nogensinde en bedre Leilighed frembyde sig for ham; hans Spekulation er saa meget mere forsvarlig, som han støtter den paa Haabet om hans Fædrenelands stigende Velstand. Har han dette for Øje, saa iler han med at opsige sin Capital i Sølv-Værdi, medens Sølv-Coursen endnu giver ham Ret til at fordre en større Sum udbetalt i Navne-Værdi, end Tallet udgjør i Sølv-Værdi; thi sætter jeg, at han ved denne Operation har istedet for 10,000 Rbdlr. S. V. faaet 15,000 Rbdlr. N. V., hvilket er efter Coursforhold 300, saa tager han istedetfor 4 PC. Rente S. V. af 10,000 Rbdlr. nu 5 PC. af 15000 Rbd. N. V., det er, istedet for 600 Rbd. oppebær han 750 Rbd., og dog skulde Capitalen egentlig være den samme; forbedrer Coursen sig, saa er hans Fordeel uhyre, og han vil ikke forsømme det beleilige Øieblik, som han og hele Landet har længtes efter, at Coursen bliver 200 eller al pari, og nu ved gjentaget Opsigelse lade sig give Forskrivning i Sølv-Værdi; falder derimod Coursen, saa har han allerede vundet saa meget, at han rolig kan oppebie dens Stigen, eller, efter Omstændighederne, endog gjøre sig ny Fordeel deraf.

Her vil man vel indvende, at ved slige Omsætninger gaaer een Capital igjennem mange Hænder, og fylder derfor en langt større Plads, end den efter sin paalydende Sum skulde optage, hvorved den befrygtede Omveltning og Creditorernes Spekulation i Virkeligheden bliver mindre, end den ved første Øiekast syntes, og langt fra mig, er det ogsaa, at ville paastaae, at alle Statens Gjeldsbeviser paa denne Maade ville forøges med det Halve; men sikkert er det, at Landbrugerne, der sjelden eje Capitaler, vilde ved disse og lignende Omstændigheder see sig nødte til at give Obligation for Navne-Værdi for en forholdsmæssig større Sum, end den før paahæftende Sølv-Værdi, og, som en Følge deraf, istedet for at vinde ved Statens tiltagende Velstand og bedre Cours, see sin Formue forringet, og Creditor, der før kun ejede en tredie Deel af hans Jord, efterhaanden at komme til at eie Halvparten, eller maaskee endog to tredie Dele af dens virkelige Værdie. At dette ligesaavel vil blive Tilfældet for mangen Kjøbstædmand, som overhovedet for enhver Gjeldbunden,

vil nok neppe Nogen nægte, saavel som og, at denne Forskjellighed, som en Følge af Udtrykket Sølv-Værdie, stedse vil være til Skade for Samfundet, er en Tanke, som jeg ønskede at tilstrækkelige Modgrunde vilde befrie mig for. Ved at kunne sikre sig Renterne af sin Capital i Sølv-Værdi, fritages Capitalisten fra al Deeltagelse i Statens Farer; enhver truende Krig, ethvert Uheld, der forringer Statens Formue, er ham ligegyldig, ja endog kjerkommen, da han kun trækker Fordeel deraf, og, skjøndt Indbygger i Landet, kan han dog neppe siges at deeltage i Samfundet, men sidder blot som Edderkoppen, og lurer paa Leilighed til at snappe sit Rov.

For Krigens Udbrud udgjorde de Kongelige Obligationer en vigtig Deel af Omsætningsmassen, og, ved at gaae som Betalningsmiddel fra Mand til Mand, med det ubetydelige Tab af 2, høit 3 PC., afgave de en betydelig Lettelse i Handel og Vandel. Dette er nu ikke mere Tilfældet; thi, skjøndt de endnu ere til, endog i en langt større Mængde, og til et langt større Beløb, forskaffe de ikke mere den Fordeel, men ere for Øieblikket næsten blot en Statsbyrde, og det, fordi deres Værd er saa usikker, da den afhænger ikke allene af Coursen, men og af den større eller mindre Fordeel, som Besiddelsen af virkelige Bankrepræsentativer ved den høiere eller lavere Diskonto afgiver. Benyttende mig af den Dannemark egne og skjønne Forrettighed: at Tankens Ytring er, som selve Tanken, fri, vover jeg her at fremsætte min ringe Mening om, hvorledes disse Statspapirer vilde blive igjen et nyttigt Omsætningsmiddel, og altsaa meget bidrage til at hæve den trykkende Pengemangel. Overeensstemmende med Forordn. af 5te Jan. 1813 forrentes disse Statspapirer med 2 PC., og siden stigende indtil 4 PC., alt Sølv-Værdi. Ihændehaveren har altsaa for Øieblikket $3\frac{3}{4}$ Rbd. N. V. aarlig Rente af hvert 100 Rbd., de lyde paa, og, i Tilfælde at denne Cours blev staaende, indtil han fik fulde 4 PC., blev Renten i Navneværdie $7\frac{1}{2}$ Rbdlr., hvilket vel kunne antages at være den høieste Rente, Creditor nogensinde kunde vente. Den Værd, disse Papirer, under nærværende Omstændigheder, virkelig have, som Betalingsmiddel, er ikke 50 Rbdlr. N. V. for 100 Rbdlr. S. V.; det vilde altsaa være en virkelig Fordeel

for Ihændehaveren, om disse kunde pludselig stige til 80 eller 90 P. C., istedet for de nu gjeldende 50 PC., og, dersom hans Renter, istedet for $3\frac{3}{4}$ Rbdlr., bleve forhøiede til 5 Rbdlr., var jo hans Gevinst endogsaa i denne Henseende øiensynlig, og neppe vil det kunne ansees fornærmende for Ihændehaveren, om Regjeringen for Eftertiden, f. Ex. fra 1ste Januari 1816, bestemte sine Obligationer til at gjelde som Navne-Værdi, end ikke da, naar den udsatte Svarelsen af 5 PC. Rente, indtil den, ved det stigende Forhold, havde naaet dette Maal, hvilket nok vilde indtræffe i Aaret 1817. Denne Mening bestyrkes end mere derved, at det kun er vor milde Regjerings Høimodighed, der har givet disse Forskrivninger en saa høi Værd, som de aldrig kunde have opnaaet, om de ved Omskrivning efter Dato vare blevne reducerede efter de forskjellige Cours-Forhold, og at Mange, ja vel største Delen af Ihændehaverne herved have faaet en større Fordring paa Staten, end de kunde tilkomme, selv i det Tilfælde, at Navne-Værdi substitueres Udtrykket Sølv-Værdi. De offentlige Stiftelser, hvis Indtægter for en stor Deel bestaae i Renterne af slige Stats-Papirer, tabe jo ikke derved, og den Private vil sikkert mere vinde, end tabe, naar disse Obligationer, ved at faae en høiere Rentefod, steeg i deres Værdi, og bleve, som en Følge deraf, mere omsættelige. At Statens Credit ved denne Foranstaltning snarere vilde vinde, end tabe, troer jeg at være indlysende. Forfølge vi denne Tankegang, og anvende den paa den private Gjeld, saa synes det at vilde paa een Gang hæve al Agiotage, Diskonto og alle disse Navne, som Aagrerne veed at skjule sig under, om et Lovbud bestemte, at alle omskrevne Capitaler, med Forbeholdenhed af særskilte Stipulationer, bleve opsigelige fra 1ste Januari 1816, dog kun saaledes, at ingen Creditor, der indkrævede sin Capital, kunde faae mere end Navne-Værdi udbetalt; men fra samme Dato skulde alle, paa Sølv-Værdi lydende Forskrivninger, som ei af Creditor opsagdes, forrentes med 6 PC. Navne-Værdi, indtil Regjeringen ved Coursens virkelige Forbedring fandt sig beføiet til, at ophæve den eene Procent, da 5 PC. billigen kunde antages, som den almindelige Rentefod; derimod skulde enhver Skyldner, som vilde opsige sin skyldige Capital, forinden Coursen virkelig var for-

bedret til al pari, uddbetale samme med $\frac{1}{4}$ mere i N. V., end hans Forskrivning lyder paa i S. V.; ligeledes burde han, hvis hans upriorit erede Gjelds-Forskrivning var bleven omskreven til Sølv-Værdi, og han ogsaa for denne vilde nyde Godt af samme Foranstaltning, paa Creditors Forlangende, enten skaffe tilstrækkelig Sikkerhed for sin Gjeld, eller og udbetale den med $\frac{1}{4}$ mere, som om den fra hans Side var opsagt.

Villig til at tro, jeg kan feile, overbeviist om, at Sagen trænger til meget nøiere Drøftelse, og at mange Modificationer ere nødvendige, og redebon til at antage overbevisende Modgrunde, sætter jeg min fulde Tillid til Regjeringens Forsorg, med den sande Følelse, at jeg, som en Deel af det Hele, bør lide, naar det Hele lider, og langt fra at ansee disse Linier, som nogen gjennemskuende Afhandling, vil jeg blot ønske, at en eller anden af Statens kundskabsrige Mænd, hvis heldigere Stilling har givet ham Leilighed og Evne til, at gjøre sig nøiere bekjendt med Pengevæsenets Forfatning i dets hele Omfang, vil herved finde Anledning til, offentlig at bekjendtgjøre sine Tanker, og muligen derved berolige mangen bekymret Familiefader, og afholde Andre fra feilagtige og farlige Spekulationer.

I Anledning af min Indbydelse i de offentlige Blade om ved Subskription at opsamle en Sum til Premier for Fædrelandets Skattevæsens bedst mulige Organisation og for Dannemarks Pengevæsens Istandbringelse, have 4re hos mig subskriberet, for 24 Rbdlr. r. S. og for 20 Rbdlr. N. V.

Subskription for det Tilstrækkelige kan forventes, naar de blandt Sjællands Stifts Geistlige, Kjøbenhavns Borgerskab og borgerlige Artillerie samt Brandkorps, Grosserer-Sosietetet, de 32 Mænd, Stadens Mæglere, Menigheden for den Mosaiske Troes Bekjendelse og Flere, uddeelte særskilte Indbydelser tilbagekomme.

Hvor varmt jeg end føler for mit Fædreland, finder jeg mig dog beføiet til at tage den Beslutning, ikke i Fremtiden at skrive offentligen i Fædrelandets Anliggender, uden i de Tilfælde, hvor undersaatlig Pligt, streng Nødvendighed, eller eget Forsvar maatte kræve det af mig. Paa Grund af denne min urokkelige Beslutning, anmodes herved Een eller Flere, der finde Premiers Udsættelse for Afhandlinger om hine Gjenstande, gavnlig, at ville indtræde i mit Sted, for at fremvirke Sagens heldige Udførelse.

Kjøbenhavn, den 20 Aug. 1815.

Winkel-Horn.

Indenlandske Efterretninger.

Placat for Danmark, angaaende Pasgebyhrerne udenfor Kjøbenhavn.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, &c., &c., Gjøre vitterligt: At da Vi have fundet, at de Forskrifter, som ere givne for Pasgebyhrers Erlæggelse udenfor Vor Residentsstad Kjøbenhavn, deels ikke ere omfattende nok, deels kunne behøve Forandring og nærmere Bestemmelse, ligesom Vi og finde det fornødent, at Reglerne herfor blive, ved et almindeligt Lovbud, bragte til Alles Kundskab; saa ville Vi i dette Øiemeed have fastsat, som følger:

§. 1. For Udstædelsen af et Pas skal i Almindelighed betales 32 Rbß. Det skal fremdeles være tilladt i et og samme Pas at indbefatte Mand, Hustrue med Børn og Tyende; men, forsaavidt de saaledes medfølgende Personer, efter Vor, ved Cancellie-Placat af 14de October 1808, bekjendtgjorte allerhøieste Resolution af 13de s. M., behøve Signalement, bør den ovenmeldte Betaling erlægges for hver Person især. For hver af de Personer, som ei behøve at signaleres, bliver derimod kun 16 Rbß. at tillægge den for Passets Udstædelse fastsatte Betaling; men for Børn, som ere under 7 Aar, bortfalder dette Tillæg.

§. 2. Naar et Pas gaaer ud paa en Reise til Udlandet, bliver den i §. 1 fastsatte Betaling at forhøie med 50 Procent.

§. 3. For et Passes Paategning om Foreviisning betales, uden Hensyn til Personernes Tal, i Almindelighed 10 Rbß.; men er det et Pas til eller fra Udlandet, erlægges det dobbelte.

§. 4. De, som godtgjøre, at de ere uformuende til at erlægge den for Passets Udstædelse eller Foreviisning fastsatte Betaling, blive derfor at

frietage. Det samme gjelder og om dem af Land- og Søe-Etaten, der, for Tjenestens Skyld, maae reise, saa og om enhver, der reiser i offentligt Ærinde, eller i øvrigt hidtil har været fritaget for Pasgebyhrers Erlæggelse. — Haandværkssvende, Dagleiere, Huusmænd og disses Familier, simple Tjenestetyende, forsaavidt de ikke reise i deres Herskabs Følge eller i sammes Ærinde, saa og alle andre Personer, der kunne staae ved Siden af disse, skulle ikkun erlægge halvt Gebyhr.

§. 5. Paa ethvert Pas skal af vedkommende Embedsmand tegnes, hvad der for sammes Udstædelse eller Foreviisning er betalt; saa bør det og anmærkes, naar Passet eller Paategningen paa samme er meddelt uden Betaling.

§. 6. Den, som overtræder ovenanførte Bud, (§. 5.) eller tager høiere Betaling for Passers Udstædelse eller Foreviisning, end den i det foregaaende bestemte, hvilken overalt bliver at udrede i Rigsbankpenge Sølvværdie, bør derfor ansees saaledes, som Reglementet af 22de Marts 1814, 9de Afdeling har fastsat for lige Forseelser begaaede af Rettens-Betjente.

§. 7. Det følger af sig selv, at Analogien af bemeldte Reglements Forskrivter i foranførte Henseende bør anvendes, naar Overtrædelsen begaaes af Embedsmandens Fuldmægtig eller Contoir-Betjent, hvilken, hvor Reglementet bestemmer Straf af Embeds Forbrydelse, i Stedet herfor, skal erklæres uværdig til at befordres til noget offentligt Embede, eller at bruges som Medhjelp af nogen Embedsmand. — Den Embedsmand, der har befundet sin Befuldmægtigede skyldig i ulovlig Sportulering, skal forresten være forpligtet og berettiget til strax at afskedige ham, om det end er hans første Forseelse.

§. 8. Ligesom Embedsmanden, naar slig Mislighed er begaaet med hans Vidende og Villie, skal straffes, som om den af ham selv var udøvet, saaledes skal han og, saafremt samme kan tilskrives Mangel af vedbørligt Tilsyn, ansees med Mulct fra 10 til 40 Rbdlr. S. V. efter Omstændighederne.

Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigste have at rette. Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 21de Julii 1815.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.
F r e d e r i k R.

Maribøe, den 17de August. Natten imellem den 16de og 17de, omtrent Klokken 12, trak et frækkeligt Uveir op over Mariboe med Lynild, Torden, Hagel og en skyllende Pladsregn; men som til al Lykke kun varede meget kort, uden at man endnu har spurgt nogen Skade derefter. Idag er Luften meget urolig; den ene Regnbyge følger næsten uophørlig paa den anden. — Ved Auctionen den 31te Juli blev Fuglsøe Degnekalds Jorder, der bestaaer af omtrent 11½ Tønde Land, bortsolgte paa nærmere Approbation for 1410 Rbd. N. V. (Mariboe Av.)

Odense, d. 18 August. I Løverdags, da vi her havde saa stærk vedholdende Tordenregn, har ved Weile Egnen endnu været langt anderledes Vandskyl, som saaledes opstemmede Vandet imellem Bankerne, at ingen Reisende var istand strax at passere mellem Weile og Snoghøi, førend Vandet faldt. Adskillige Broer ere bortskyllede. — I V. S. V. for Odense saaes i Gaar en stærk Ildebrand. Hvor det er, skjønnes ikke med Vished. Det blæser stærkt. (Iversens Av.)

Aarhuus, d. 18 August. Følgende til Publicitet qualificerede Handling er først nu kommet til Udgiverens Kundskab: — Kort for Bataillonen marscheerte herfra, faldt en Dag en halvvoxen Dreng fra Badstuebroen ud i Aaen. Som sædvanligt strømmede mange Folk til som Tilskuere, men ingen bøde sig til at hjelpe. En Halvmaaneblæser ved Navn Blok hører ikke saasnart hvad her er paa Færde, før han i fuld Paaklædning styrter sig ud i Aaen, hvor han efter megen Anstrængelse fik den Ulykkelige op og bragt ind i et nærliggende Huus, hvor han igjen kom til Live. Halvmaaneblæseren opfyldte vel her kun sin Pligt som Menneske, men skjønt handlet er det dog i ethvert Tilfælde, thi sit eget Liv vovede han for at frelse en Andens. — For en Bondegaard paa 10 Tdr. Hartkorn, har man i denne Tid her i Egnen forlangt 30,000 Rigsbankdalere. — Forleden Nat afbrændte Gaardmand Christen Mogensens Gaard i Hvorslev, der paa et ubetydeligt Udhuus nær, lagdes i Aske. Nogle Kreature bleve ligeledes et Rov for Luerne. Ilden formodes at være paasat af onde Mennesker. — Herudenfor Byen løb i Dag et Par Heste løbske, hvorved Kudsken (en Bagersvend) saaledes blev forslaaet i

Hovedet at han neppe staaer til at redde. — Ogsaa her i Egnen har den vedholdende Regn været ugunstig for Landmandens Marksysler, og mange Steder er Kornet meget ilde tilreedt. I Horsens-Egnen har man i denne Tid paa adskillige Steder hvor en Aae løber langsomkring, havt travelt med at bjerge Høet fra Strømmen og Vandskyl. Mange som endnu ikke havde stakket har mistet meget, ja nogle Stakke ere endog liig Skibe drevne bort med Strømmen; et Par Stykker ere strandede paa andres Grund. Folk nedenfor have fisket og bjerget. — Et Par Borgermænd her, som i adskillige Nætter havde hjemsøgt Andres Brædestabler, ere satte under Tiltale. (Aarhuus Av.)

Ribe, d. 18 August. Paa næste Fredag, den 25de August, bliver Ordination i Domkirken. De tvende Ordinandi ere: Hr. Candidat og Seminarilærer *Vilstrup*, kaldet til Sognepræst for Vorbasse og Heinsvig, og Hr. Candidat *Schou*, kaldet til Sognepræst for Sønderhoe Menighed paa Fanøe. — H. H. Biskoppen taler paa Ordinationsdagen over 1ste Timoth. 3, 4 og 3 V., Hr. *Vilstrup* over 1ste Timoth. 4, 16. (Ribe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 22 August.

Cours. Hamb. 2 M. 612, a vista 619. Amsterdam 2 M. : , a vista : . London 2 M. 24½ Rbdl. Spec. 615. — Species solgtes til 37 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69 a 69½ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 58½.

Blandede Efterretninger.

(Af der Freimüthige.)

Den 18 Febr. d. A. blev i Gros-Obringen, en halv Miil fra Weimar, begaaet et afskyeligt Mord. En Kone nemlig, hvis Forældre levede, besøgte samme. Disse, velhavende Folk, havde den unaturlige Datter ønsket døde, for at komme i Besiddelse af deres Penge. Da hun ankom her, befandt Moderen sig i Kjøkkenet, for at lave Mad. I det Øjeblik, da denne gik bort, for at hente noget, kom Datteren Rottekrud i den Deig, Moderen havde tillavet. Derpaa gik Giftblanderskén til en Bekjendt i samme By, hvor hun spiste; men hun blev snart kaldet tilbage igjen, fordi hendes Forældre, hendes Broder og Broderkone droges med Døden. Uhyret gjorde endog den døende Moder bittre Bebreidelser, at hun formodentlig istedet for Peberrod, hun havde kommet i Maden, havde taget en giftig Rod. Imidlertid, da Misgjerningen rygtedes, angav en Mand, som Morderskén nyligen havde overdraget, at hente Rottekrud paa Apotheket, det, som han vidste, hos Øvrigheden. Den Beskyldte blev heftet og tilstod strax Gjerningen, men nogle Dage derefter ombragte hun sig selv i Fængslet ligeledes med Gift.

Den 12 Marts d. A. blev en Notarius's Kone i Nogent forløst med *fem* Børn, som alle befandt sig vel.

En Bayersk Tidende indeholder følgende Anecdote: En Skomager i Berlin havde taget en Dreng fra Egnen af Bernau i Lære. Nogle Dage efter hans Ankomst gav Mesteren ham en stor Flaske, og befalede ham at kjøbe Bernauer Øl. Drengen, som det ikke indfaldt, at man ogsaa i Berlin kunde kjøbe Bernauer Øl, begav sig med sin Flaske og Pengene paa Veien til Bernau, der ligger 3 Mile fra Berlin, og tiltraadte derpaa Tilbageveien. Ikke langt fra Berlins Port, mødte ham een af hans Bekjendter, som sagde ham: at hans Mester havde ladet søge overalt efter ham, var meget opbragt over ham, og vilde sandsynligviis modtage ham med en dygtig Dragt Prygl. Drengen blev bange, han nedgravede sin Flaske med Øl under et Træ, og løb til en Husarofficier, der hvervede ham for hans Regiment, som just stod i Marken. Efter nogle Aars Forløb kom til samme Skomager en anseelig Husarofficier, bestillede et Par Støvler og henledte Samtalen paa hiin Læredreng. "Jeg har ikke hørt videre fra ham," sagde Skomageren, "hvem veed hvad der er blevet af den Slyngel." — "Af den Slyngel er jeg blevet", svarede Officieren, og rakte ham venligen Haanden. Skomageren, hans Kone og hans Børn saae et Øjeblik forbausede paa ham, men troede, at han spøgede med dem, indtil han alvorligen vedblev at erindre dem om de ubetydeligste Omstændigheder og ved en anseelig Foræring bevidnede sin Taknemmelighed for det Gode, han havde nydt hos dem. Flasken blev opgraven, og Øllet drukket ved et Gilde, som Husarofficieren gav i denne Anledning.

(Af Hamb. Corresp.)

Paris, den 10de August. For kort Tid siden ere adskillige Kanoner igjen blevne plantede for Tuilerierne. I Paris, som overhovedet i hele Landet, hersker stor Giæring. — General Vandamme er den 4de d. ankommen til Limges med sin Stab, og han lader til at ville blive der. Ingen har vovet at bringe den ham tilkjendte Heftelse i Udførelse. Han giver sig Udseende af ikke at staae paa Proscriptionslisten. Civilautoriteterne ere derfor i stor Forlegenhed med ham. — Man forsikkrer, at Labedoyère i de sidste Forhør har gjort vigtige Tilstaaelser angaaende de Aarsager og Personer, som i forrige Marts Maaned have bevirket Napoleons Tilbagekomst fra Øen Elba til Frankrig. — Hieronymus og Joseph Bonaparte skulle igaar være blevne arresterede her i Paris, hvor de hidtil havde holdt sig skjulte hos en Dame. — Den preussiske Armees store Hovedqvarteer og Fyrst Blücher forlade imorgen Rambouillet, og begive sig til Caen. — Alle de Vaaben, som vare deponerede mellem Nevers og Briare i Mairierne, ere bortførte af Østerrigerne. — Den idag udkomne officielle Tidende indeholder en Beretning fra Politiministeren Fouché om Nødvendigheden af at udelukke de offentlige Blade fra Trykkefriheden. Herpaa har Hs. Majestæt decreteret: 1) at alle Journaler paa ny skulle søge om Tilladelse til at udkomme; 2) Alle periodiske Skrivter skulle underkastes en af Politieministeriet udnævnt Commissions Undersøgelse. — Marschal Macdonald, Hertugen af Tarent, har den 1ste August i Bourges overtaget Commandoen over Loirearmeen. Han har derpaa kundgjort Følgende: "Armeen underrettes om, at Marschal Hertugen af Tarent, der af Kongen er bleven udnævnt til at afløse Marschal Prindsen af Eckmühl (som har forlangt og erholdet sin Afsked), er ankommen til Hovedqvarteret i Bourges. Hs. Excellence overtager idag Commandoen over Armeen. Marschal de Camp Baron Hulot, der er udnævnt til Chef for Generalstaben, er ligeledes ankommen, og tiltræder idag sine Functioner. Armeens nærværende Organisation beholdes indtil videre under følgende Modificationer: General Delcambre, Chef for Generalstaben ved 1ste Corps, skal modtage Befalingerne, og besørge deres videre Befordring; General Bertezène skal commandere det 4de og General Lefol

det 3die Corps; Gardens Infanterie skal staae under Grev Morands, og Gardens Cavallerie under General Guyots Befaling; Corpset paa venstre Fløi skal anføres af General Ambert.

Hovedqvarteret den 1ste August 1815.

Undertegnet: Marschal Hertugen af Tarent, Macdonald.

Endnu den 30te Juli havde Eckmühl udstædt en skarp Befaling imod Loirearmeens Udsvævelser. — Af Breve fra Lyon af 4de d. erfare vi Følgende fra Avignon: "Marschal Brune blev strax kjendt ved sin Ankomst til denne Stad. Strax omringede Folket ham, og overvældede ham med Trudsler. Dog lykkedes det ham at komme til en Gjestgivergaard. Strax derefter erfarede man, at han var død. Øvrighederne bleve kaldte til, og nu saae man, at han havde skudt sig en Kugle gjennem Hovedet. Hans Liig blev mishandlet og kastet i Rhone. (Dog synes denne Efterretning at trænge til nærmere Stadfæstelse). — Hidindtil har man endnu ikke erfaret, at Savary og Lallemand ere blevne udleverede til vor Regjering. Marschal Ney skal være bleven arresteret i Schweitz og ført til Frankrig.

Ex-Kongen Murat synes ikke at have indskibet sig, som nylig meldtes. Da han forlod Toulon, tog han, forklædt og under et falsk Navn, sin Retning til Bjergene. Han rider paa en slet Hest, og hans hele Følge bestaaer af to Betjente. Efterat han har erfaret, at Napoleon har overleveret sig til Engellænderne, er han ganske forsvunden. — I Digne ere adskillige af Bonapartes Commissairer blevne arresterede, og under stærk Bedækning førte til Barcelonette. — I Troyes hindre Øvrighederne ikke at oprørske Sange blive sungne paa Gaderne; Politiet haandhæves slet, og de Kongel. Proclamationer og Forordninger blive ikke altid opslagne. — To franske Artilleritrains paa 45 til 50 Kanoner ere afgaaede fra Lucignan til Rochelle. — Idag er det russiske Cavalleriecorps under General Winzingerodes Befaling ankommen hertil og i Omegnen. — Et temmelig betydeligt Antal franske Officerer skal have isinde at gaae i russisk Tjeneste; mange Kunstnere skulle heller ikke være utilbøielige til at forplante deres Kunstflid til Norden.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 68.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 26 August 1815.

Svar til: "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt", i Skilderiets No. 60.

(Slutning; see forr. No.)

Ved tredie og fjerde Sang fortæller Hr. G., at jeg heel fortvivlet oversætter fyr ved Sverd. Veed han da endnu ikke, at fyr bruges i denne Mening saavel af vore nordiske Skjalde som af de angelsaxiske Digtere; at de efter vore Eddas og Skaldes Vidnesbyrd samt Olavsens Historie om Nordens ældste Digtekonst, kunde i al Mageligheed og upaaanket gjøre det. Hvad det ellers angaaer, naar Hr. G. siger: at jeg i Digtet tidt og ofte oversætter de selv samme Ord paa den meest modsatte Maade, da er det sandt, og det samme vilde han blevet nødt til i min Stilling at gjøre, uden at nogen kyndig Mand vilde taget ham det ilde op; thi det er bekjendt, at enhver Nations Digter har i bunden Stiil tillagt mange Ord en aldeles anden Mening, end de have i Prosa. Ved at fremføre Exempler i en saa indlysende Sag skulde jeg gjøre mig skyldig i at have villet paadigte Hr. G. en alt for usandsynlig Uvidenhed, efter at han Dag og Nat uden al Tvivl har læst over, og over igjen, Homers, Virgils og Horats Mesterværker, og sammenlignet disse med Europas beromteste ældre og nyere Skjalde. At Hr. G. kan synes talt, i 4de Sang, om en Guddoms, ventelig (som han selv siger) Hildas Aabenbarelse i et gyldent Luftskib, det er ubegribeligt; thi Digteren beskriver allene den Beowulfske Flaades pragtfulde Udseende.

Med mageløs Skjødesløshed behandler Hr. G. den femte Sang. "Man lader Hrodgar", siger han; "fortælle: at Beowulf var kommen med 300 Mand, da han derimod siger, at han havde 30 Mands Styrke". Men hvordan læses du? 30 istedet for 30 Snese, som ere Originalens klare Ord. Hvad Hr. G. paastaaer: "at Beowulf ei vilde have sine herlige Vaaben, Welands Værk, med sig i Graven, men bad at de maatte hjemsendes til Kong Higelac", da viser Originalen, bogstavelig oversat, det Modsatte saaledes: "Dersom Døden tager mig (siger Beowulf til Higelac), glem da ikke at jorde Valen. Vandrer! bestrøe den afmagrte Mark med sørgmodige Liguster. Du behøver ikke at sørge længe over mit Lig. Send Higelac Ord. Giv mig min kjere Rustning, det bedste Klædebon, som værnede om mit Bryst, den udvalgteste Dragt. Welands Arbeide gaaer forloret. Saa skal det skee." Det var jo overeensstemmende med den Tids Brug, at lade de faldne Helte begrave med deres Vaaben.

Den 6te Sang har Hr. G. ynkelig forhutlet. Han er vred over mig for at have sagt, at Wilfingerne vare Norddanske eller Nordmænd. Det har den udødelige Georg Skjøning sagt tilforn. Hr. Gs. chaotiske Udladelser om Ægtheofs og Hrodgars Anliggender med Welfingerne, for-

klarer Originalen bedst saaledes: "For du (sagde Hrodgar) min Ven Beowulf drog i Krig, og med Heroldstaven besøgte os, - overfaldt den grummiste Feide din Fader. [4]) Undsluppen fra Slaget maatte han gaae Wilfingerne tilhaande, paa det Piledragerne (Wilfingerne) ikke skulde paa ny paaføre ham Krigens Rædsler. Derpaa besøgte han de Syddanske over Havets Veie. Da styrede jeg, Scioldungernes Fyrste, det danske Folk, og i min Ungdom holdt Heltenes af ædle Skatter rige Borg. Da var Heregar min ældre Broder, den afgangne Healfdan's Søn, død. Han var lykkeligere end jeg, efter at han med Penge havde opgjort Feiden. Jeg sendte Wilfingerne over Havets Ryg alle de Skatte, hvortil han med Eed havde forbundet mig.

Om 8de og 9de Sang er Hr. G. lige saa lidet i det Rene. Ræmisholm eller Ræmisöe kjender han ikke, hvorvel det staaer i mit Sagregister, og han desuden burde vide det af Sammenhængen med Beowulfs Tog mod Joter og Friser, som Statsministeren Hunferd spotviis fortæller. Af idel Ukyndighed i det Angelsaxiske paastaaer Hr. G., at holm (som betyder baade en Øe og Søe; her betyder det Ø) ikke kan forenes med Ræmis. Men hvor kan da Nominativet til Genitivus Ræmis komme fra. Videre nægter Hr. G., tvertimod Originalens Vidnesbyrd, at Beowulf drog til Brondingernes Land, og skaber her efter Sædvane af Beot eal et Nomen Proprium Beotal, som ingensteds har hjemme.

Ved 14de Sang gjør Hr. G. den Anmærkning, at der tales om Wolsungen Sigmunds og Sigurd Fafnisbane. Saa artig det end er, hvad han her siger, tør jeg dog ikke antage det for rigtigt; thi Digteren udbreder sig her allene over Beowulfs Toge og Heltebedrifter. Desuden passer Fortællingen ikke paa Sigurd. Man kan ingensteds see, at han førde nogensinde Krig med Joterne, eller ladte sit Skib med disses erobrede Skatte. At Sigurd dræbte en Drage, gjør intet til Sagen; thi det gjorde ogsaa Beowulf, og

4) Af Originalens Ord: Wearþ he heaþo lafe to hand bonan, det er: Han undsluppen fra Slaget nødtes han til at overgive sig, gaae tilhaande; frembringer Hr. G. den mesterlige Oversættelse: Han blev Hatholafs Banamand.

blev den berømteste Helt efter Heremod, hvis ulykkelige Skjebne fortælles Pag. 70. Heremod i 24de Sang kommer ikke dette ved. Det bør forstaaes om en af Hrodgars og de Danskes overmodige Fiender, som Gud styrtede. I 14de Sang vil Hr. G. at Hrodgar stod paa Gulvet, som han oversætter fra Stapol. Dette Ord, hvoraf det Engelske Steeple kommer, betyder dog et Taarn, et høit Sted. At Hrodgar skulde i 15de Sang nævnes Brand, er aldeles falskt; thi det kan aldrig betyde her andet end en Landse, Sverd. Det viser Texten klarlig, og udtrykkelig siger: at Hrodgar da gav Beowulf Healfdans Sverd (som et Tegn til Belønning for erholdt Seier) med forgyldt Greb, tillige med Hjelm og Brynie. Dette fortreffelige Sverd saae man bæres foran Helten.

I 16de Sang siger Hr. G., at Hengest, som den egentlige Høvding, med sine Friser fulgde Danehæren til Sverrig, og at denne Aaret efter gæstede Friserne. Saa skulle da Hengest være sit Fædrenelands Fiende og Landsforræder. Hvilken taabelig Snak. At Hr. G. i alt dette gaaer saare vildt og fordreier alting, det godtgjør Texten saaledes Pag. 81. &c.: "Da skulde Hrodgars Skjald besynge det Gammen (Krig) hvormed *Healfdan's* Helte, Scioldungernes Kjernetropper, i Leidingsferd, besøgte Fins Afkom og sloge det paa Frisisk Grund." Det var altsaa ikke de Svenske, som bleve slagne; tvertimod: de Svenske vare de seirende Danskes Hjelpetropper; dem bad Heldeburg at jorde de faldne Friser, Pag. 85, og derfoiede de Dronningen, medens hun begræd i Sørgesange sine faldne Landsmænd. Lystigt er det ellers, at min Dadler gjør det her og paa flere Steder brugte Appellativ Hengest til et Egennavn. Sandelig, ved Hengest forstaaes ikke andet her, end hvad der kunde nævnes efter Søen. Saaledes bruger Digteren det om Wig hengeste, Søeslag; Hengestes heap, Flaade; Fin hengeste, Søehanen Fin; Burh hengeste, Søestad. Lige tvertimod Sandheden lader Hr. G. sin nybagte Hengest gjæste Friserne Aaret efter. Nei, de danske Helte gjorde det; see Pag. 86. Ikke et Haar bedre er Hr. G's. Raisonnement om Brisingamrunt, og hans anførte Slægtskab mellem Higelac og Sverting. Textens bogstavelige Oversættelse hjemler Kongen og Dronning Wealþeo

Halssmykket saaledes Pag. 92. "Dette havde Gothen Higelac (siger Digteren) frataget Svertings Frænde, da han (Higel.) den Tappreste, under sine Faner havde iført sig sin Rustning. Hiin faldt efter Skjebnens Dom, da denne (Higel.) havde hævnet sig paa Friserne for deres Overmod. Derpaa førte den mægtige Konge disse Prydelser, besatte med Ædelstene, over Havet, da hiin (Svertings Frænde) var slagen. Da faldt Halskjæden og Armbaandene i den ædelmodige Konges Barm, da Gotherne, som beholdt Valpladsen, deelte Byttet ifølge Krigsretten". Skild. Pag. 1012 paastaaer Hr. G., at det ikke var et Sverd, men dets Hjalte eller Haandfang, som Beowulf gav Kong Hrodgar. Veed da Mennesket ikke, at Hilt i Angelsaxisken, og hialti i Edda bruges for det hele Sverd; see 23 Sang, Pag. 118. Hr. G. burde have indseet, at Hjaltet ikke kunde være stort nok til at modtage Historien om Forfædrenes Bedrivter, Jetternes Ødelæggelse i en Vandflod, m. m. Beviis paa Hr. Gs. Færdighed i at finde i Texten andet end hvad der virkelig fortælles, tjener endog dette, at han paastaaer det omtalte Sverd at være smeltet af Troldeblod, og at kun Hjaltet var tilbage. Appellativet Heremod Pag. 129 i 24de Sang, gjør vor Aristarchus, efter Sædvane, til et Egnenavn. Skild. Pag. 1012 beskylder Hr. G. mig for, at have i min Oversættelse gjort Kong Higelaks Dronning til et blodtørstigt Uhyre. Det er Synd at paadigte mig sligt; thi Skylden ligger i Originalen. Denne har jeg nøiagtig fulgt og bogstavelig oversat. Dette kan Hr. G. ikke lide; han omstøber hvad han finder sig tjenligt, for at kunne beskraftigere nedværdige mit Arbeide, og for at opvække det smukke Kjøns Vrede mod mig, som den, der skulde have mishandlet en uskyldig Dronning og gjort sig værdig til den hele Guddommelige Slægts Unaade. Originalens sande Mening, denne Sag angaaende, lyder saaledes, Pag. 144 etc.: "Der boede Higelak med sine Hoffolk tæt ved Stranden. I sin Ungdom holdt han et glimrende Hof. Moden i Viisdom, skjøndt ung af Aar, havde han anholdt om Hæreds Datter. Hun var ikke nedladende; ikke heller søgte hun at gjøre det gothiske Folk sig forbundent ved rige Gaver. Med Overmod besveg denne lastefulde Dronning Folkets Gavn. Ingen turde anfalde dette Uhyre. Sin Herres Frænde, som hun en Dag stirrede paa med sine Øine, besluttede hun at tage af Dage. Hun svingede Sverdet, som skulde hugge ham i Stykker og myrde ham. Slig Misgjerning passede ikke til en Dronning. Den samme Levemaade vedblev hun fremdeles. Det var hendes Lyst at forfølge Kongens troeste Mænd med Løgn. Hvorledes skar Hemings Frænke Senerne over paa dem, som sadde i Ølgildet. Andre sige, at hun bedrev mindre Ondt, efter at hun, givt med den unge, af alle Ædle elskte Helt, med sin Faders Raad vendte tilbage over de gule Bølger. Kongen var elskedet fra den Tid Hemings Frænke og Garmunds Niece reiste bort til Folkets Trøst." Hvad Hr. G. til sin modsatte Menings Bekræftelse har sagt, nemlig at Hæreþs Datter skjenkede Viin i Hallen, Pag. 149, da har jeg allerede troet tilforn, at den der omtalte Prindsesse ikke var Higelaks Dronning, men Datter, og at Kongen kaldes her med det ærefulde Navn Hæred, Hærfører; see addenda & corrigenda. Hr. Gs. Anmærkning ved 28de Sang, at Hrodgar ikke gav sin Datter til Frode, men Frodes Søn, er urigtigt. Det strider mod Sprogets Natur. I Originalen staaer suna, hastig, paa staaende Fod; sunu derimod Søn, i Dativ sunu. Pag. 1014 begaaer Hr. G. den ene Feil større end den anden. Først siger han, at Higelaks Søn hed Hardred. Det staaer ingensteds i Digtet. Det er Higelak selv, som siges ikke at have været Hardrede, haard, egensindig; det betyder ogsaa raadrig; see Pag. 178. "Siden kom Others Sønner (vedbliver Hr. G.) fra Sverrig over Havet og dræbte Higelaks Søn; men da han (Hardred) var falden, drog Ongentheofs Søn hjem igjen og lod Beowulf beholde Gotheriget." I alt dette er næsten ligesaa mange Feil, som der ere Ord; men Sandheden er denne: Others Sønner droge over Havet til Sverrig; de dræbte Higelak tillige med hans Søn (som Hr. G. kalder Hardred). Da den Vise (Higelak) var død, efterlod han Beowulf Gotheriget. Han var god Konge. — I Anmærkningerne til 34te Sang siger Hr. G. paa en ham selv egen æsthetisk Maade, at hvad der siges om Skibet med de 30 Mand er Snak. Er det da saa ubetydeligt, at Beowulf stred selv Tolvte mod Tredive? Endvidere, at jeg

i den latinske Oversættelse af Beowulfs Tale har forhutlet samme. Det er i Sandhed netop hvad Hr. G. selv har gjort, for at kunne sætte en utøpist Hrædel paa Tronen, og lade ham til Vederlag miste sine nonentiske Sønner, Herebald og Hædcyn. Hvad disse Hr. Gs. Helte egentlig vare, det har jeg viist her oven. De have aldrig levet, uden i hans drømmtesvangre Hjerne. Resten af den 34te og hele den 35te Sangs Indhold har Hr. Gs. Phantasie aldeles omskabt, forværret, ja gjort hele Digterens Mening aldeles modstridende. Som en lille Prøve herpaa vil jeg anføre følgende ordret efter Originalen, Pag. 181, hvori Grundanlægget ligger til Hr. Gs. Phantasie: "Jeg var syv Aar gammel, da Skatherskeren (Kong Higelak), Folkets elskte Herre, tog mig fra min Fader. Han, den tappre Konge, opdrog og forfremmede mig. Han gav mig sine ædleste Skatte og Lehn. Jeg veed ikke noget at have været Fyrstens Liv skadeligere end det krigerske og hedenske Folk var hans Børn og min Higelak. Den ældste faldt uheldigviis ved sin Broders Daad, da han, den elskte Prinds, vilde med sin Hornbue beskyde det hedenske Folk. Han skød feil, og gjennemborede sin Broder med den blodige Piil. Det var et bødeløst, ulykkeligt og grusomt Slag. Saaledes maatte de begge, hvorvel ædle, miste Livet. Saaledes maa den gamle Mand frygte for, at hans unge Søn skal hænge i Galgen, og at han derfor skal i Sørgesange med huul Stemme beklage, at hiin Søn hænger Ravne til Føde, og han selv, bøiet af Alder og Sorg, ikke kan yde Hjelp. Hver Morgen taler han meget om, at han ikke agter at bestemme anden Gang Rigets Hersker, som han seer omgiven med Dødsens Vaand &c."

Efter at have saaledes korteligt svaret paa Hr. Pastor Grundtvigs: Et Par Ord, siger jeg ham for stedse Farvel; tilgiver ham af mit hele Hjerte alle mod mig yttrede Uartigheder; raader ham venskabelig til, for Eftertiden først med Sagtmodighed at drage Bjelken ud af sit eget Øie, og, naar dette er skeet, da at uddrage Avnen af sin Broders Øie, hvis han det lyste maatte. Ogsaa beder jeg ham, i Anledning af hans Udtryk mod den Kongehuset og Tvillingriget trofaste Ven, Georg Schiøning, Skild. Pag. 1028, ikke at tale om de Døde uden vel. Forresten vil det være

mig kjert, at see det angelsaxiske Digt oversat, fri for Phantasie, paa bundent Dansk, af Hr. Pastor Grundtvig, som har vort nu brugelige Sprog saa meget i sin Magt. Oplysninger, som jeg maatte kunne give ham, vil jeg gjerne yde.

G. Thorkelin.

Det napoleonske System, eller kortfattet Theorie af Helvedspolitiken. En Forelæsning af Mephistopheles, holden i Fandens hemmelige Klub. *)

Sjelen i Helvedspolitiken er Erobringskonsten, og den sidstes Grundregel er: for at vinde Alt maa du vove Alt. Kun den tilsmiler Lykken, der hurtigen og uden Nølen griber det virksomste Middel, og med kjek Haand angriber selv det Helligste, saasnart det befordrer hans Øjemeed eller ligger hans Formaal i Veien. — Hvo der er raadvild om hvad han skal gribe til, og vakler mellem Om, Hvorledes og Men, hvorlunde han skal finde sig af med Retfærdigheden, med Moralen, med Samvittigheden, med Menneskenes Domme og lignende Taabeligheder, i hans Foretagender blander den Usikkerhed sig, som fra Arilds Tid har været Moderen til Uheld. — Den Raadvilde har allerede halv tabt sit Spil førend han har begyndt det. Lykken er en Flane, der lettest giver sig til Priis for den, der med frækPande gaaer hende i Møde; men den frygtsomme Tilbeder, der bliver staaende i nogen Frastand, vender hun haanligen Ryggen.

Retfærdigt er Alt hvad der leder til Magt; thi hvo, som har Magten i Hænderne, formaaer at paasætte den meest himmelskrigende Uretfærdighed Retfærdighedens Stempel; Samvittigheden saarer ham ligesaalidet som et Myggestik den Panserklædte, og Verdens Dom? — Hvorledes skulde han bryde sig om den, han, der fra sin Stade, kun betragter Menneskene som Orme, der krympe sig for hans Fødder?

Den korteste og sikkreste Vei til Erobringer er Krig. Fra den udgaaer al Magt. Under

*) Af der Freimüthige for 1815. Stykkets Forfatter er O. L. G. R. Friedrich.

Slaggudens Jernkjed segner den Svages sidste afmægtige Værn: Loven; Hærførerens paa uafværgelige Villie regjerer satanisk, og Nødslen gaaer foran hans Ørne. Krigskonsten er derfor den vigtigste. Den maa være Erobrerens Kjephest; alle hans Sjels Kræfter maa være Vaabenhæderen helligede. Fra Hærførerstaven udspringer Sceptret, og det første Sprog i Erobrerens Catechismus hedder:

Le premier qui fut roi
Etoit heureux soldat.

(Den første Konge var en lykkelig Soldat *). Heraf følger, at Menneskeforagt er en ubetinget Egenskab for Erobreren. Nogle Hundrede Tusindes Liv maa ikke veie tungere paa hans Vægtskaal end et Sandskorn. Soldater eller Palisader og Skandsepæle, det maa være eet for ham, naar det gjelder om at tilkæmpe sig en Seir, og over en ligbesaaet Valplads maa han kunne ride bort med samme Sjelero, som over en afmejet Ager. Det er en Erobrers sande Fatning, og den, som ved de Saaredes Jammerskrig føler andet end pah! les crapauds! han blive heller hjemme, og vogte Faar.

Men for at gjøre Menneskene til villige Slagtoffre for sin Ærgjerrighed, er det nødvendigt, at han forstaaer at binde dem, lig Marionetter, ved deres Lidenskabers og Begjerligheders hemmelige Traade.

De tre stærkeste af de menneskelige Lidenskaber ere: Ærgjerrighed, Pengegraadighed og Drivt til Tøilesløshed. Mennesket er et ærgjerrigt Bastie. Den Syge, at hæve sig over sin Lige, er dybt grundet i hans Natur. For en Udmærkelse, der stiller ham et Trin højere, end en Anden; for et Tegn, som han tør bære til Skue for den store Hob; for et Baand, som han kan bære i Knaphullet, er han istand til at fælde sin Broder, og i det han jager efter Skinnet af Ære, til at begaae Handlinger, der paa det skrækkeligste stride mod den sande Ære. Disse Afguder smigre Erobreren; han stifter en Æreslegionsorden, lader nedregne Baand, Kors og Storkors paa dem,

*) Man erindrer, med hvilken Jubel Moniteuren fortalte, at den lille Napoleon, klædt i Uniform, ved Siden af sin Gouvernante, glædede sig paa Vagtparaden over Soldaternes Exerciser.

hvis blinde Trælleiver har gjort dem til brugbare Redskaber for hans Erobringssyge; han oversvømmer Jorden med sine nye Riddere, Marschaller, Hertuger og Fyrster, og han vil frembringe en Kappestrid for Æresygen, en tjenstfærdig Slaves- og Drabsiver, der forvandler dette Ridderskab til en Kobbel Jagthunde, hvilke, lurende paa hans Vink, ere beredte til, ligesaavel at anfalde Lam som Ulve, uden at laane Øre til Retfærdighedens og Medlidenhedens Stemme.

Ved den samme hundeagtige Fanatismus er han istand til at drive et heelt Folk til Blodbad, naar han ved Navnet, den store Nation, opflammer dets Ærgjerrighed, gjør det til et af Himlen udkaaret Folk, og stempler det til alle Nationers Hersker.

Endnu stærkere er Pengegraadighedens Spore. En moderne Spartakus, der gaaer ud paa at samle alt Slavepak paa Jorden, ved Rovsygens Lokkemad, under sit Banner, kan i kort Tid grunde en Røverstat, der naaer fra Tajo til Oby, og fra Themsen til Ganges.

Erfaringen lærer, at en liden slet disciplineret Røverbande af 50 til 100 Lemmer, kan snart blive saa farlig for Personernes og deres Eiendoms Sikkerhed, og den selskabelige Orden i en heel Provinds, at alle den indere Magts Hjelpekilder maa opbydes mod den. Tænker eder en veldisciplineret og organiseret Røverbande af 5—600,000 forvovne, drabsøvede Knegte, anførte af en Dgiskan, styrtende sig løs paa fredelige Folkeslags Eiendom!

I maa indrømme mig, at den halve Verden uopholdeligen maatte opbydes, for at sætte denne fordærvelsesvangre Strøm en Dæmning. — For Erobreren gives ingen anbefalingsværdigere Tactik end at anspore Menneskenes Pengegraadighed ved Haabet om Bytte og Plyndring. Har han først proclameret sig som en Messias for alt Røverpak, da staaer til hans Raadighed en Hær, der ligner Hoskrækkene i Ørken, som formørke Himlen. —

Et stort, virkelig djævelsk Indfald var det, at bringe Plyndringen og Udsuelse i et System, og jeg gotter mig ikke lidet over, at Jeg har været den, der lod opstaae den første Idee til det saakaldte Requisitions- og Indqvarteringssystem i en sindrig Jacobiners Hjerne.

Det første gjør hver Høvding for en Soldaterslok til et Slags Pascha eller Dey; det sidste forvandler hver Krigsknegt til en uindskrænket Magthaver i de erobrede Huse. Penge, Gods, Qvinde, Tjener, Pige, Qvæg og Alt hvad deri findes, ere til den umættelige Gjæsts Raadighed. Men hvad der gjør dette Indqvarteringsvæsen til ret en Triumph for den djævelske Vittighed, er den Omstændighed, at det maae betragtes som den ægteskabelige Dyds, den huuslige Lykkes, god Tugts og Sædeligheds Grav; thi som en fortærende Orm trænger den begjerlige Plageaand ind i Familielivets inderste Helligdom, og söndergnaver de skjönneste Baand, der binde Mennesker til Mennesker. Ogsaa Driften til Tøileløshed, til den vilde, lovløse Tilstand og Arbeidsléde er et stærkt Pirremiddel, hvorved Erobreren formaaer at forvandle sine Knegte til nomadiske Røverhorder. Den, som eengang er vant til denne Tilstand, ham bliver den til en anden Natur, og den borgerlige Freds jevne Bane, der fordømmer ham til huuslige Bekymringer og Anstrængelser, er ham en Plage. Der gives imidlertid dog et stort Antal Mennesker, der hverken drives af Penge- eller Ærgjerrighed og Urolighed, som hellere önske at blive hjemme, og i uskyldig Fred, at røgte deres Ager og Huus, at vogte deres Hjord og vugge deres Børn. Den virksomste Spore er her den, hvorved Landet drives til Slagterbænken — Magten. —

Frygt for Smerte og øjeblikkelig Død ere umodstaaelige Drivere.

Stokken og Kaardeklingen ere de meest overbydende Argumenter, og en Bajonnet, rettet mod Hjertet, eller Mundingen af et kartetschesvangert Ildsvælg aabenbare en saadan Veltalenhed, at den konstrigeste Philippika eller ciceronianske Tale maa forstumme for den. —

En Erobrer maae derfor ikke allene have en Kobbel Paagribere eller Gens d'Armer ved Haanden, ved hvilken han sammenhedser sin Hjord og driver den i Marken, men han maa ogsaa være beredt paa, at modsætte dens Gjenstridighed et Rædselssystem, ved hvilket man formaaer at holde hele Folkemasser i Tømme. Det vil da lykkes ham, at drive sit Conscriptionssystem igjennem, formedelst hvilket han afdeler sine Undersaatter som en Skov, i Hugster, og tager deraf hver Gang den Menneskeforraad, han behøver. Hist

og her høres maaskee et Skrig over Despotismus og oprørende Grusomhed. Derimod gives der Lænker, Galeier og Füsilader. En Blypille virker specifisk, og stopper Munden paa den værste Gjøende, om han end var en Stentor eller Thersites. "Døde Hunde bide ei" det er et Valgsprog, som ikke noksom kan indprændtes en Erobrer. Man udrydder tilligemed Hovederne, Tungerne. De saakaldte Militaircommissioners snarfærdige Bødeljustice, maae stedse besaae den store Landevei til Underverdenen med nye Slagtoffre. Skræk er Lydighedens Fader, og saasnart den ophører at virke, træder Ligegyldighedens Sløvhed i dens Sted. Menneskene finde sig endeligen i enhver Vane, selv i den, at holde deres Hoveder hen for Slagterøxen, og Füsilader og Nedsablinger blive dem tilsidst et ligesaa ligegyldigt Skuespil som Skive- og Fugleskydning. — Oderint dum metuant! er det Motto, som enhver Despot bør sætte foran sit "Vi af Guds Naade" o. s. v.

Men med aabenbar Magt er endnu ikke alt gjort; heller ikke den hemmelige maa Erobreren skye, naar den leder til Maalet.

Det er meget ofte Tilfældet, at en retmæssig Tronarvings Fordringer staae hans herskesyge Planer i Veien; det pleier ogsaa at indtræffe, at sammes Udførelse trues med at strande mod en mægtig Medbeilers Klippekraft eller mod en Frihedssværmers Mod; ogsaa er det Erobreren ofte om at gjøre, at udrydde visse Hemmeligheder, hvis Opdagelse kunde være ham farlig. I saadanne Tilfælde er aabenbar Magt sjelden anvendelig, deels fordi man sætter Varsomhed imod den, deels fordi den kunde væbne alle Hevnens og den politiske og religiøse Fanatismus's Lidenskaber mod dens Stifter. Erobreren maa altsaa kun betjene sig af den under den eneste Forudsætning, at han kan love sig at qvæle ved Overmagt det befrygtede Oprør i Fødslen, og ved Prætendentens eller Medbeilerens Henrettelse, at give alle øvrige Medbeilere et afskrækkende Exempel.

Da en saadan Radicalcur eller grande mesure let kunde lede til Fordærvelse, saa er den høieste Forsigtighed fornøden derved, og man er sikkrere i sin Sag, naar man i saadanne Tilfælde heller tager sin Tilflugt til hemmelig Magt, d. e. paa bredt Dansk, Snigmord.

Et Dolkestik, bibragt af en tjenstfærdig Bravo,

eller under Omstændigheder, der fremstille den Dræbte, som et Offer for et Folkeopløb, et ikke for hurtigt virkende Successionspulver, sammenrørt af en konsterfaren Giftblander, en Strikke, appliceret i Fangslet, og en Retsprotocol, optagen i Anledning af det Skete, hvorefter den Qvalte mistænkes for Selvmord: alt dette ere hemmelige, men sikkre Veie til Maalet. — Ned med Samvittighedsscrupler!

Hvo, som har besteget Forbrydelsens Stige, vilde jo være en Daare, om han standsede halvveis, eller endog bævede tilbage for det sidste Trin. Rask fremad! Thi naar du vakler eller stiger tilbage paa denne Stige, saa bliver den dig til en Galgestige; kun naar du modfuld overvinder det sidste Trin bliver den dig til en Himmelstige, ovenpaa hvilken Udødelighedens Genius rækker dig Straalekronen. —

(Indsendt.)

Forslag til en nødvendig Dør-Indskrivt for Enhver, som besørger Commissions-Forretninger i vor beskedne Tiidsalder.

Da jeg, hos mine Committenter, ikke kan tilregne mig nogen Forretning, som ei beviisligen er afgjort efter min Anviisning (hvortil hører, at jeg, i det Mindste, kan opgive den Anvistes Navn og Bopæl), og da man ikke kan antage, at Nogen alvorligen ønsker det, han anseer for saa urigtigt, at han ei derfor vil opgive en ubetydelig Adresse; — saa erklærer jeg herved, at jeg aldeles ikke indlader mig i nærmere Omhandling med nogen mig Ubekjendt, forend han, mundtligen, eller skrivtligen, opgiver mig sit Navn og sin Bopæl. Med de sædvanlige, nysgjerrige, undselige Incognito-Herrer, der ikke turde røbe deres store — eller lille Navn, eller Bopæl, men søge at indhylle aabenbar Ubetydelighed i hemmelighedsfuld Vigtighed, afgiver jeg mig ingenlunde, for ei at spilde min Tiid med at fordrive deres.

Rettelser. — P. 1043, Lin. 9: Besættelse læs: Ansættelse. — P. 1044, L. 7: 32,000 læs: 320,000. — P. 1059, L. 9 nedenfra, læg til: Før han forlod Verden. Beowulf var berømt. Med Blod rc.

Indenlandske Efterretninger.

Odense, d. 22 August. Siden Canalens Gravning har den opkastede Jord frembragt en ubeskrivelig Mængde af de saakaldte store Oxe-Dine, som man her tilforn ikke kjendte, og som saa talrig formerer sig, at de allerede findes rundt om Odense i mere end Miles Fr.stand. De kunne fuldkommen regnes iblandt de onde Urter, da de formere sig saa stærk, og naae en Høide af halvanden Alen, udbrede sig i store Buske og qvæle al nærstaaende Sæd. Intet Kreatur æder dem, undtagen saalænge Planterne ere nye et spæde. De ligne i Blomsteret de berygtede onde Urter, undtagen at de ere hvide med en guul Frøeknop i Midten. De grønne Blade ere smalle og ligne i Opvæxt en Gulerods Top. — Enhver Landmand, der ikke vil have sin Jord fordærvet, raades at lade dem omhyggeligen trække op, inden Frøet modnes, som skeer sidst i August, ellers overløbe de hele Jorden. Saalænge de ere unge, ere de let at oprykke, da Roden ikke stikker dybt. Man kan brænde god Aske af dem. End ikke heel Brakning formaaer ganske at ødelægge dem, og deres tykke Buske hindrer Pløiningen, og slæber for Harven.

(Iversens Av.)

Viborg, d. 21de August. Høsten er hist og her begyndt. Kornet er i Aar ganske ulige modent. Man seer paa samme Marker modent og ganske grønt Vaarkorn. Den i sidste 10 Dage vedholdende Regn, har gjort nogen Skade, hvor det stod for tykt; men derimod og fremmet det næsten forsvundne Græsses Vext. Havren er kort i Aar. Bygget got; Ruggen middelmaadig god, skjønt dog ikke meget kjernefuld, Boghveden næsten overalt meget ringe. Vinterhveden tegner got.

(Viborger Samler.)

Kjøbenhavns Børs den 25 August.

Cours. Hamb. 2 M. 612, *à vista* 619. Amsterdam 2 M. 582, *à vista* , . London 2 M. 24½ Rbdl. Spec. 610. — Specier solgtes til 37 a 37½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69 a 69½ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 58½.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp.)

London, d. 15de August. Northumberland laae endnu, ifølge de sidste Efterretninger fra Plymouth, for Anker i en betydelig Afstand fra denne Havn. Fregatten Zenobia havde ført adskillige Breve fra Northumberland til Plymouth, og de bleve strax befordrede til London. Northumberland syntes at oppebie Skibet Weymouth, for at afseile til sin Bestemmelse. — Under Samtalen mellem Lord Lowther, Hr. Littleton og Bonaparte spurgde en af dem ham, hvad han syntes om det engelske Infanterie; hvorpaa han svarede: "mangeaarige Krige gjøre gode Soldater". Han tilføiede, at begge Nationers Cavallerie var fortreffeligt, og at det engelske Artillerie havde dannet sig efter det franske. Da en Engellænder forelagte Bonaparte et Spørgsmaal om Ludvig den 18de, svarede han: "det er en god og ærlig Mand; men for svag; Hertuginden af Angouleme er den eneste Mand i den bourbonske Familie; de Franske maa have en Mand som jeg er." Med Hensyn til St. Helena kunde han endnu ikke berolige sig. "Jeg vilde, sagde han, have givet mit Æresord paa at blive rolig i Engelland, og ikke at holde Brevvexling med Nogen. Jeg vilde have forpligtet mig til aldrig at forlade det Sted, man vilde anvise mig, og jeg vilde have levet som en simpel Privatmand." Over Prindsregenten holdt han store Lovtaler, og tilstod at alle hans Planer vare strandede ved Hs. Kongel. Høiheds Standhaftighed. "Han er en Souverain, sagde han, der altid har handlet med samme Standhaftighed og Kraft." — Ifølge Privatbreve fra Northumberland af 12te d., skal Bonaparte være ualmindelig munter.

Paris, d. 11te August. Hs. Majestæt Kongen har forordnet, at der skal oprettes en Armee, der skal være en saadan Disciplin underkastet, at den i Krig sikkrer Held, og tillige kan forsvare Forfatningen, hvis nye Factioner skulde true Statens Rolighed. Den skal bestaae af 86 Legioner Infanterie, hver paa 3 Bataillоner, 8 Regimenter Artillerie, 4 Regimenter ridende Artillerie, 1 Regiment ridende Carabiniers, 6 Regimenter Cuirasserer, 10 Regimenter Dragoner, 24 Regimenter Jægere tilhest og 6 Husarregimenter. Desuden skal et Kongel. Ingenieurcorps dannes i Forhold til Armeens Styrke. — Krigsministeren skal udnævne egne Generaler og Overofficerer til at iværksætte Linie-Infanterieregimenternes og det lette Infanteries Afskedigelse. Er der ikke Penge nok forhaanden til at betale de Officerer og Soldater, som afskediges, deres tilgodehavende Sold, skulle de ikke destomindre afskediges, og man vil give dem Beviser for at Solden ikke er bleven dem betalt. — I adskillige Dage have de allierede Armeer været i stor Bevægelse for at drage i de dem anviste Cantonnementer.

Paris, d. 14de August. Iforgaars indtoge de fremmede Souverainer Middagsmaaltid hos vor Konge. Klokken halv ni viste Allerhøistsamme sig paa Slotsbalconen, og strax gjenlød fra alle Sider det Udraab: Kongen leve! Alle Souverainer bare Helligaandsordenen. — Man anslaaer endnu den franske Loirearmee til 45,000 Mand. Den gamle Gardes Corps ere end i samme Tilstand som da de marscherede fra Paris. — Besætningen i Mezières, som har capituleret den 9de, trækker sig tilbage til Citadellet, og hvis den inden 14 Dage ingen videre Befaling faaer, skal den marschere ud med alle Krigshonneurs og med sit Feltartillerie, for at støde til Loirearmeen. — Marschal de Camp Grundler, som af Krigsministeren blev sendt til Soissons, for der at ende Fiendtlighederne, er traadt i Underhandlinger med den russiske General Puskakow, ifølge hvilke Russerne skulle besætte Staden den 11te eller 13de. — Besætningen i Laon har allerede sat sig i Marsch, for at begive sig til den franske Loirearmee. Tre preussiske Bataillоner have for nærværende Tid besat denne Stad. — Ifølge Breve fra Beaucaire af 5te d. vedvarer Urolighederne i Nismes endnu, og det endog saavel for politiske som religiøse Meninger. — Ifølge den sidste officielle Fordeling af de syv i Frankrig under Fyrst Blücher, Hertugen af Wellington, Grev Barclai de Tolly, Fyrsterne Wrede og Schwarzenberg, og Grev Frimont staaende allierede Armeer, have de nu besat 62 Departementer. Altsaa ere kun 25 Departementer ubesatte. — Gouverneuren i Vinsennes skal have opdaget Kongen en afskyelig Plan, som gik ud paa at bortføre den Kongelige Familie.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 69.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 29 August 1815.

Om Tiggere.

Intet Syn er ubehageligere, end paa Hovedstadens Gader, midt imellem den meest paafaldende Overflødighed og Overdaad, at see Tiggere af begge Kjøn, og deriblandt arbeidsføre Qvindfolk, og, i det mindste til visse Forretninger brugbare, Drenge- og Pigebørn, anraabe den offentlige Medlidenhed om en Almisse, under det evige Omqvæde; jeg er saa sulten! At undgaae disse besværlige Tryglere er umueligt; thi staaer man stille og taler med Een eller Anden, saa gaae de ikke af Pletten, forend man har affundet sig med dem, og gaaer man, saa har man dem et langt Stykke i Hælene paa sig, og pines af deres evige: vær barmhjertig, jeg er saa sulten o. s. v. For at blive af med dem tilslænger man dem nogle Skillinger, hvilke de fleste i Almindelighed betragte, ikke som en Medlidenhedsgave, men som et Middel til at blive Tiggerne qvit. At der nu gives og maa gives flere Fattige end før Krigen, derom tvivler ingen, som veed, hvor mange Tusinde, der ere blevne satte ud af deres sædvanlige Næringsveie; men eet er det, at en Stat har Fattige, og et andet, at den har Tiggere. Den Fattige, som kan arbeide, maa, efter Evne, arbeide, og den, som ikke kan arbeide, maa Staten føde. Paa denne almindelige Grundsætning bør ethvert Fattigvæsen være bygget. Et Land, der ikke er stærkere befolket end Danmark, kan ikke have for mange arbeidende Hænder, og der er ingen Tvivl om, at naar enhver, som vil arbeide, faaer saa meget Arbeide, han kan paatage sig, og saa megen Løn derfor, som han behøver, og enhver, som ikke vil arbeide, tvinges dertil, vil den danske Stat altid kunne forsørge sine Fattige, uden at disse behøve at tage deres Tilflugt til Tiggerie. En Tigger er i mange Henseender et saare skadeligt Væsen i Samfundet. Han lever af Orkesløshed, som Ordsproget med Føie kalder Djævlens Hovedpude; han optrækker sine Børn, der maaskee kunde blive nyttige Medlemmer af Staten, til samme foragtelige Haandværk; han misbruger den offentlige Medlidenhed, som kunde anvendes paa værdigere Gjenstande; han kunde synes at nedsætte Statens Agtelse, ved ideligen at paaberaabe sig, at det, man faaer af Fattigvæsenet, er saa godt som intet; han kan opvække hos Fremmede en uretfærdig Tanke om Statspolitiets Bestyrelse; han opmuntrer ved sit Exempel Andre til ligedan Orkesløshed og Dagdriverie, kort, en Tigger er et Indbegreb af al muelig Umoralitet.

Man har, for at standse Tiggeriet, fastsat en Mulct for hver den, som giver en Tigger en Almisse. Dette Bud vilde naturligviis være meget hensigtsmæssigt og virksomt, dersom det kunde overholdes. Men Medlidenhedsfølelsen er alt for dybt indplantet i den menneskelige Natur, til at den, endog urigtig anvendt, lader sig indskrænke

ved Forbud, og den store Hob har alt for urigtige Begreber om Gavmildhed, til at man ved saadanne Bud, vil kunne afholde den fra at handle tvertimod Lovgiverens Villie. — Den Maade, hvorpaa man i Almindelighed søger at standse Betleriet, ved at virke paa de Fattige selv, synes heller ikke altid at være den hensigtsmæssigste. At indspærre den Fattige i et Arbeidshuus, og der lade ham ved uvant Arbeide fortjene Livets kummerlige Ophold, eller at give en heel Familie en ubetydelig Pengeunderstøttelse ugentligen, kan neppe lede til Maalet: at opmuntre til Arbeidsomhed. Den til ganske andre Sysler vante Fattige finder Arbeidet i et saadant Arbeidshuus alt for kjedsommeligt, og kommer endnu dertil, at Føden er maadelig, saa foretrækker han naturligviis, endog det foragtelige Tiggerhaandværk for et saa kummerfuldt Liv. Den Understøttelse, som i Almindelighed en virkelig fattig Familie faaer, er, hvor betydelig den end kan synes, naar man seer hen til Mængden, der nyde saadan Hjelp, dog for den Enkelte, som faaer den, kun til saare liden sand Nytte.

Skal et Fattigvæsen opnaae sin sande Bestemmelse, saa maa det, efter min enslige Mening, saa meget som mueligt simplificeeres. Der gives kun eet Slags Mennesker, som fortjene Fattigvæsenets særdeles Opmærksomhed, og disse ere alle de, der enten af Alderdomssvaghed, Legemsskrøbelighed eller Vanførhed ikke kunne fortjene Livets Ophold. Saadanne Trængende maa man naturligviis forsørge, enten i dertil indrettede Fattighuse, eller ogsaa ved klækkelig Pengeunderstøttelse. Men alle de øvrige bør man paa andre Maader søge at anbringe.

Ethvert Onde bør, som ethvert Ukrud, oprykkes med Roden, naar Hensigten skal opnaaes. Roden til overvettes Fattigdom og Betlerie er den Lethed og Ubesindighed, hvormed Ægteskaber blandt de lavere Stænder sluttes. Man gifter sig, uden at vide, hvoraf man skal leve, og end mindre hvormed man skal føde de Børn, der avles. Kan end enhver, som vil arbeide, ret godt skaffe sig og sine et tarveligt Udkomme, saa er Sædernes Udartelse, den overhaandtagende Yppighed, den sti-

gende Ulyst til Arbeide og Virksomhed dog Aarsager nok til snart at forvandle en saa letsindig Familie, især i Tider, som de nærværende, hvor Flid og Drivtighed ere saa nødvendige, til en Tiggerrede, mod hvilken endog det virksomste Fattigvæsens ivrigste Anstrængelser maa strande. Hvor tungt det end er for Lovgiveren, at indskrænke Menneskets naturligste Frihed, saa gives der dog Tider og Omstændigheder, hvor saadanne Indskrænkninger ere høiligen nødvendige. At sørge for en Stats Befolkning er og bliver dog kun en betinget Pligt.

Skal Fattigdom afhjelpes og Betlerie udryddes, saa maa man især være betænkt paa den Fattiges Børn; thi deels er det ved disse, at Trangen forøges; deels er det dem, hvori vi see en ny Slægt af Fattige og Tiggere opvoxe. Fattigvæsenet vilde neppe handle urigtigt i at tage alle Børn af Forældre, som ene maa leve af Almisse, til sig, og fordele dem, efter foregaaende udvirket Lovbud, omkring paa Landet. Intet er lettere for Landmanden end at benytte Menneskehænder. Et Drenge- eller Pigebarn, om det endog kun er fem Aar gammelt, kan allerede bruges til at vogte Smaakreaturer, og derved tilstrækkelig fortjene sin Føde. At opføde et Barn er en Bonde til ingen synderlig Besværlighed. Danmark har endnu alt for meget uopdyrket Land, til at Landmændenes Tal kunde ansees for stort. Man tænke sig Jyllands Heder, der maaskee ikkun vente paa Hænder, for at forvandles til Agerland; man kaste et Blik paa de næsten uopskjærelige Tørvemoser, der kunde sysselsætte og føde mange Tusinde, der havde Lyst til at arbeide, og spørge sig selv: om der burde vrimle af Tiggere?

Fragment af en Samtale.

"Som jeg siger Dem — det er et overordentligt godt Hoved —

"Deres Excellence tillader — jeg har rigtig nok hørt tale om, at han skal være et godt Hoved,

men jeg har endnu aldrig havt eller seet nogen Prøve paa, at han er det."

"Ja, hvad vil De see? — hvad vil De see, mon cher ami? Skal der da altid være Syn for Sagen?"

"Da Deres Excellence roser saa meget hans eminente Genie, saa gjør det mig meget Ondt, at jeg ikke har havt den Lykke at læse nogen af hans Aandsproducter, der kunne overbevise mig derom."

"Ja han har vel hidtil ikke publiceret andet ved Trykken end Smaaskrifter, men de ere sande Chef d'oeuvres; hans utrykte Arbeider skulle være særdeles betydelige. Han agter at lade dem trykke udenlands."

"Jeg beklager meget, at jeg kjender saa lidet til hans utrykte Arbeider; men hvad de trykte angaaer, da — —

"Tag kun Bladet fra Munden, mon cher ami! De veed jeg elsker ingen Complimenter. Endskjønt jeg altid har protecteret den unge Mand, fordi han blev mig anbefalet som et godt Hoved, saa ønsker jeg dog at høre Deres Mening om ham. Altsaa — hvad de trykte angaaer?"

"Da Deres Excellence opfordrer mig dertil, saa vil jeg ogsaa sige Dem min oprigtige Mening. Hans trykte Skrifter ere deels høist ubetydelige — thi de kunne godt rummes paa fire Ark; deels uden synderligt Værd."

"Det var meget! — — Da har han dog almindeligen Navn for et godt Hoved."

"Deres Excellence tilgive, at jeg ogsaa oprigtig siger Dem min Mening om denne Punkt. Intet

er i vore Dage almindeligere end gode Hoveder. Naar man ikke veed hvad man skal sige til et Menneskes Roes, som man vil anbefale, saa siger man det er et godt Hoved. Et godt Snakketøi; Dristighed, for ikke at sige Dumdristighed i at dømme om det man ikke forstaaer og fordømme det, man ikke ynder; et fornemt Væsen til at see andre over Skuldrene; lade som man forstaaer Alting; nedrive hvad andre have bygt; krybe for de Store og sparke de Smaa af Veien; snige sig i tusinde Bugter for endeligen at naae Maalet — dette — Deres Excellence — ere Midlerne til i vore Dage at blive bekjendt for et godt Hoved."

"Men jeg har dog aldrig hørt, at Hr. X. har betjent sig af saadanne meprisable Midler."

"At Deres Excellence ikke har hørt det, er jeg fuldkommen overtydet om — men, for at høre og see alt hvad der foregaaer i Verden, maae man hverken staae for høit eller for lavt. Menneskenes Digten og Tragten, og det Spil, de drive, lærer man ingensteds bedre at kjende end naar man staaer midt i Vrimlen."

Anmodning.

En Mand, hvis Forretninger er paa hans Eiendom paa Landet i Sommer, yttrer det Ønske (vist fælleds med flere) at det forenede Bibelselskab for Dannemark, vilde offentlig lade bekjendtgjøre, til hvem Den havde at melde sig, som ønskede at tiltræde Selskabet; da man ei altid har Leilighed at komme til dets offentlige Møder i Kjøbenhavn. Anmelderen af dette, som er født og opdragen paa

Landet, har i Ungdommen uden lærd Veiledning læst Bibelen, og deri, fremfor i nogen anden Bog, funden en Beroligelse for sit Hjerte, som han endnu med Tryghed nærer; dreven af denne saa naturlige Følelse, ønsker han at tiltræde benævnte ædle Selskab, om hvis Nytte han er overbeviist.

Sjælland, d. 21 Aug. 1815.

Indenlandske Efterretninger.

I 3die Hefte af slesv. holst. Provindzialberichte for d. A. berettes om følgende mærkværdige Natursyn, som fandt Sted den 8de August 1807 i Landskabet Eiderstedt, og fortælles af et Øjevidne saaledes: "Jeg var noget borte fra mit Huus i Nordre-Fredrikskog, nærved Uktsbull Kirke, og saae fra dette Sted ved en maadelig Nordvestvind tvende Tordenveir at opstaae, der trak imod hverandre fra Sydvest og Nordvest, og forenede sig i Nærheden af Staden Garding. De højere Skyer fløi hurtig mod Sydvest, og mod dem nogle adspredte Tordenskyer fra Nordost, der trak sig sammen mod Sydvest. I det Øjeblik begge Arter af Tordenskyer stødte sammen, vare de omtrent 2½ Miil borte fra mig, og stode over Nordsiden af Kirken i Tating. Hos mig blæste endnu bestandig Nordostvind, men som stedse blev stærkere. Nu saae jeg allerede, at Skyerne, som rullede forunderlig over hverandre, dannede sig til en Vandbuxe, hvorhos det bestandig lynede, og jeg ogsaa allerede mærkede Torden. Men den Drønen, jeg kort derefter hørte, kunde jeg endda ikke høre. Skyernes besynderlige Vælten i Luften, Sammenfaren og Frastøden, førend Hvirvelbuxen begyndte at danne sig omvendt konisk, var Beundringsværdigt at see. Nu trak den koniske Top sig iilsomst fra disse Skyer ned til Jorden. Da den, saavidt jeg kunde see, berørte Jorden, slyngede Lynstraalerne sig i Nærheden til den hvirvlende Spidse af Vandbuxen, og det varede kun faa Minuter saa ophørte alle Lynene i Hvirvlens Fjerne; men nu lynede det næsten uophørlig i og omkring Hvirvelbuxen. 20 til 30 Gr. paa begge Sider af Hvirvelen foere i Begyndelsen fra Tid til anden stærke Lynstraaler til Jorden, ledsagede af skrækkelige Tordenslag. Hvirvelbuxen dannede sig i 12 til

15 Minuter og dens Løb, som den betegnede med frygtelige Ødelæggelser, gik fra Tating til Witzwartz der ligger omtrent 2 Mile fra hverandre, og varede i 30 til 40 Minuter. Paa den fulgte en nedstyrtende langvarig Regn med Nordvestvind. Den Strækningsbrede, hvori Vandbuxen i Begyndelsen fra Vesten berørte Jorden, blev ikke nøje iagttaget, men den kan ikke have været saa udstrakt, som den efterhaanden blev mod Østen. Den største betegnede Brede var 130 Skridt. De Forstyrringer og Særsyn, man paa denne Vei erfarede, vare heel sælsomme. De Huse og Vaaninger, der laae i denne Linie, bleve i eet Øjeblik forvandlede til Grusdynger; det paa Markerne voxende Korn blev oprevet, kastet op i Luften, adspredt og Alt blandet imellem hinanden. Af Bygningerne bleve store Træstumper slængte over 400 Skridt bort. En Grundsteen af 2000 Pds. Vægt, paa hvilken en Stolpe af 30 Fods Længde og 18 Tommers Tykkelse hvilede, og paa denne Stolpe igjen den hele store Bygning, blev hævet ud af sit Leie og kastet over 10 Fod fra sit Sted. Stolpen var brækket i 3 Stykker. En anden Stolpe stod opreist og omvendt i Grusdyngen. Af Tingmand Peter Graths Rogstue vare de 4 stærke Stolper med deres Fortømringer, hvori vare Bjælker af 28 Fods Længde og 16 Tommers Tykkelse, adsplittede og knuste. Af et nyt Kornloft af 100 Königsberger-Brædder, der havde 1½ Toms Tykkelse, fandtes intet Spor, uden nogle Splinter som fandtes adsplittede adskillige hundrede Skridt borte. Adskillige Bjælker, Spær og Lægter vare fjernede 4 til 500 Skridt fra deres Sted. Af en stor Bjælke var et Stykke udrevet fordi nogle Jernbolte sad deri. Fulde Kornsække vare kastede 200, Muur- og Brostene 300 Skridt bort. En tykbeklædt Dæmning blev udreven med Pælene og ødelagt. En Koe blev løftet op i Luften, slæbt nogle Favne bort, og brækkede ved Nedfaldet et Laarbeen. 4 Øxer blev uskadte løftede over en bred Grøvt. Et nyt Leed, som var tillukket, blev løsrevet ogført over 400 Skridt hen i Luften. En Plov til 6 Heste blev kastet fra Marken over 100 Fod henad mod Huset, og var bedækket med Gruus. Synderligt var ogsaa det, at en Kjole, som hang paa et Søm i Væggen, var fløiet ud af Værelset hen i Hestestalden, og blev funden under Gruset; saameget be-

synderligere, som Værelsets Loft var ubeskadiget og den allene kunde rives ud gjennem Vindvet. Af et Par Skoe med store Sølvspænder, som stode i samme Kammer, var een ad samme Vei kommen langt ud paa Marken. Værtens Hat, som han havde paa under Explosionen, fandt man ogsaa ude i Marken ganske gjennemboret. Meget paafaldende var det ogsaa, at et Par Dørhængsler, 39 Tom. lange, $2\frac{1}{2}$ Tom. brede, og stærkt befæstede med Nagler og Klammere paa en Ladedør, bleve, uden at Døren beskadigedes, løste fra og fundne 320 Skridt derfra neppe 20 Fod fra hverandre. En anden ligeledes fraløst Dørhængsel fandt man 400 Skridt borte i en anden Retning. Kramperne, hvorpaa de store Hængsler bevægede sig, vare revne ud af Stolperne, Bolter af 1 Toms Tykkelse og Hjørneankere, som havde været stærkt befæstede paa Flader og Muurbjælker, blevne fundne 3 til 800 Skridt borte. Underligt var det, at i en Mands Vaaning ved Navn Lorenzen var en Kobberkjedel med Grød, som under Explosionen stod paa en Trefod ved Ilden, var med sit Indhold næsten ubeskadiget kommen derfra hen paa Gulvet, endskjøndt Mure og Døre var derimellem og den altsaa maatte være kastet derhen inden Skorstenen styrtede sammen. En Skræder, som sad i sit Huus og arbeidede paa et Par Manchesters Beenklæder, fortæller: at han mærkede først et meget stærkt Mørke og hørte en heftig Bragen, og idet han saae op, kom en Ildkugle farende ind igjennem Vindvet, tog Manchesteret og Saxen med sig, hvorpaa Vægge og Døre styrtede ind. Af Manchestret fandt man forrevne Stykker, men Saxen var ingensteds at finde. Intet Menneske mistede Livet herved, men adskillige bleve beskadigede og lammede."

Mariboe, den 21de August. I det skrækkelige Uveir, der rasede Natten imellem den 16de og 17de dennes, slog Lynilden ned i Vaabensted Kirketaarn, men gjorde til al Lykke ingen anden Skade, end at den knusede en Bjelke og nogle Træspaaner paa Taarnet. — Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, ere Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i indeværende August Maaned følgende: 1 Tønde Hvede 22 Rd. 1 Tønde Rug 15 Rdlr. 1 Tønde Byg 9 Rdlr. 1 Tønde Havre 6 Rd. 1 Tønde graae Ærter 10 Rd. 1 Tønde hvide Ærter 10 Rd. 1 Tønde Vikker 8 Rd. 1 Pund røget Flesk 4 Mk. 8 ß. 1 Pund fersk Flesk 56 ß. 1 Pund Kjød 32 ß. 1 Pund Smør 64 ß. 1 Pund Ost 28 ß. 1 Pund Talg 6 Mk. 1 Slagtenød 80 Rd. 1 Faar 10 Rd. 1 Sviin 50 a 60 Rd. — Alt i Rbp. N. V. (Mariboe Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 29 August.

Cours. Hamb. 2 M. 612, a vista 619. Amsterdam 2 M. 578, a vista , . London 2 M. $24\frac{1}{3}$ Rbdl. Spec. 615. — Specier solgtes til $37\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) $69\frac{3}{4}$ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler $58\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

I engelske Blade læstes nyligen et foregivent Brev fra Ludvig XVIII, hvori man lader Kongen sige, at de allierede Armeers Opførsel snart vil tvinge hans Folk til at bevæbne sig paa samme Maade som skeet er i Spanien; at han, hvis han ikke kan lindre dets Skjebne, vil anholde hos Kongen af Spanien om et Fristed; at de, som behandle hans Folk som Fiender, ogsaa maatte gjerne gjøre en Ende paa hans Frihed. I Anledning af dette Brev, siger Udgiv. af Lübeck. Anzeiger iblandt Andet: Ægtheden af dette Brev drages i Tvivl, men imidlertid beviise dog de Ord, man lægger Kongen i Munden, hvad Nogle tænke i Frankrig. Det gjærer overordentligen i Gemytterne paa hiin Side Ardennerne og Jura. Endskjønt deres Sindelav for eller imod Bonaparte er deelt i to Partier, der med rasende Had forfølge hinanden, saa forenes dog begge ved den krænkede Følelse, der endnu bestandigen ugjerne vil tilstaae, at man denne Gang er den overvundne Deel; ved de Contributioner og Requisitioner, man nu maa bære, medens man i 20 Aar følesløst har paalagt det halve Europa samme, og især ved det Mismod, som den mulige Indskrænkning af det franske Gebet til snævrere Grændser, og ældre Provindsers Fraskillelse maa opvække hos en Nation, der i

Aarhundreder kun var vant til at forstørre sig, og ikke, som de Tydske, bestaaer af en Mængde uafhængige, vel endog hinanden undertiden hadende Stater, men som udgjør et af samme Love, samme Sæder behersket og samme Drivehjul i Bevægelse sat Heelt, hvoraf den ene Deel ikke kan være ligegyldig ved den Andens Skjebne.

Men lader os være billige. Dette Mismod fortjener ikke blot ei at lastes, men endog at æres, og hvad vi vilde ansee for Roesværdigt hos hver anden Nation, bør vi ingenlunde, ledede af Lidenskaber, tilregne de Franske som en Forbrydelse. Skraalerne mod dette Folk, der, hvor mange Synder det end har begaaet, ikke ophører at være ulykkeligt, ere for mange. Istedet for at være deres Echo gjør man bedre i at dømme selv. — Men dette bør ingenlunde forstyrre de Allierede i Udførelsen af deres Planer. Naar det Hele udkræver de meest indgribende Forholdsregler, saa kan den Nations Smerte, der skal bringe Offre, ikke komme i videre Betragtning, end at man tager det, man er nødt til at skille den ved, med Skaansel. Indrømmes den mere; lader man Frankrig blive i sin hele nærværende Storhed, og de Hundrede tusindes Blod er flydt forgjeves, saa tænker det sig at Europas Roelighed kan komme atter i Fare, og Regjeringernes Ære haanes paa ny. I have ikke mere Bonaparte, men I have ogsaa da et Folk med hidsigt Blod at bekjæmpe. — Frankrig, siger man, maa blive en mægtig Stat. Det forstaaer sig, og vi vilde ikke, som mange Forblindede, udslette det af den europæiske Politik. Det har, om end af egne nyttige Bevæggrunde, fra Tid til Tid, styret ved sin Magt stor Uret, som Europa, uden dets Mellemkomst havde været prisgivet for. Men lader det kun ikke blive overmægtigt, og binder eder kun ei af utidig Kjerlighed selv en Svøbe, der ikke altid svinges saa forgjeves, som Bonaparte svingede den mod Rusland. Netop fordi Frankrig ved sin Beliggenhed i Hjertet af Europa og ved to Have, ved sin Runding, sin Eenhed, sine naturlige Grændsevolde (Pyrenæerne, Ardennerne, Jura, Alperne), ved sine Beboeres Character, har Fordele, som andre Magter paa det faste Land mangle, saa maa det ogsaa, naar Ideen om politisk Ligevægt ikke skal være Hjernespind, ogsaa have mindre Land og færre Mennesker end de. — De høje Allieredes Viisdom og Erfaring, der ikke lade sig blænde, styrker de Tydske i deres Tro, at Freden vil yde dem hvad de ikke kunne undvære, uden uophørligen at svæve i Fare.

Christiania, d. 16 Aug. Et hæderligt Samfund, hvis Diemed var, at udbrede Bibel-Kundskab, har længe virket med Held i England; det har i en Tid af 10 Aar uddeelt flere tusinde Bibler og nye Testamenter, foruden nogle Millioner mindre Opbyggelses-Skrifter. Et lignende Selskab har nogle Aar bestaaet i Sverrig, og i forrige Aar har et Bibelselskab dannet sig i Danmark. Vort Fædreneland trænger maaskee mere end noget andet Land i Europa til et Samfund af samme Slags. Siden Adskillelsen fra Danmark have hverken Bibler eller Testamenter været at faae paa de fleste Steder af Riget, og vore Penges ringe Værd gjør dem, der kunde erholdes fra Danmark, meget dyre. I de nærværende faa Bogtrykkerier kan en Udgave af Bibelen ikke blive trykt, end mindre for billig Betaling. Et nyt Bogtrykkeries Anlæg vil fornemmeligen blive Gjenstand for et Norsk Bibelselskabs Opmærksomhed; indtil dette kunde komme i Virksomhed, maa det anskaffe Bibler fra Danmark, og uddele dem, hvor det meest gjøres behov. Af en under 17de Juni d. A. udgangen Indbydelse, underskreven af Rigets 5 Biskopper, samt Slotspræst Pavels og Professor Hersleb, seer man, at Hans Kongel. Høihed Kronprindsen har skjenket til et Bibelselskab i Norge 6600 Rd. Bco. Derved er Grundvolden til en Fond lagt, og man maa vente, at enhver god Borger vil efter Evne bidrage til et saa gavnligt Selskabs Stiftelse og Vidligeholdelse enten ved aarlige Bidrag eller ved Tilskud eengang for alle. — Ifølge den Fortegnelse, der er udkommen over de Forelæsninger, der skal holdes ved det Kongelige Frederiks Universitet i dets femte Halvaar fra Begyndelsen af August-Maaned 1815, har Samme for Tiden 15 offentlige Lærere, nemlig: 2 Theologer, Professor Hersleb og Lector Stenersen; 1 Lovkyndig, Docenten Høiesterets-Advocat Hjelm; 3 Medicinere og Chirurger, Professorerne Skjelderup, Sørensen og Thulstrup; 1 Philolog, Professor Sverdrup; 1 Historiker, Professor Platou; 2 Mathematiker, Professor Rasmusen og Lec-

tor Hansteen; 1 Physiker, Professor Keyser; 1 Naturhistoriker, Professor Rathke; 1 Bergkyndig, Professor Esmark; 1 Technolog, Lector Lundh; og 1 Lærer i det Franske Sprog, Lector Orry. Philosophien, saavelsom den almindelige Stats-Oekonomie, Æsthetiken, vort ældre og nyere Sprog savne aldeles offentlige Foredrag, og Lovkyndigheden har kun een midlertidig Docent. — I April- og Juni-Maaneder d. A. er der ved Universitetet afholdt den første theologiske Embeds-Examen for 3 Candidater, og i Juli den første latinsk-juridiske Examen for 5 Candidater; 18 Ustuderede, der agte at underkaste sig juridisk, chirurgisk samt pharmaceutisk Examen, have i denne Maaned underkastet sig den befalede Forberedelses-Prøve. (Norsk Rigstidende.)

I Bergens Avis bekjendtgjør Stiftet, at der i Nærheden af Bergen paa en Udøe, Trolsøen kaldet, under Gaarden Sandtorv i Østervolds Sogn, henhørende til fornævnte Præstegjeld, i sidstafvigte Juni-Maaned er fundet Cadaveret af en Mandsperson i en Bjergrift, omtrent 20 Skridt fra Søen, skjult med meget Lyng. Efter den videre ved samme Leilighed meddeelte og ellers senere modtagne Underretning, havde den Afdøde været et Menneske af temmelig Høide og føre Lemmer, fandtes iklædt en fiin Lærreds Skjorte, korte lyseblaa Klædes Underbuxer med Beenknapper i, lange brune Overbuxer med Messingknapper, graae Uldstrømper, blaae og hvide vævede Hosebaand, samt Hovedet omviklet med en blaa og hvidstribet strikket Trøie. Hovedet selv ganske blottet for Haar, som om det havde været raget, og midt i Brystet et Hul, som havde Udseende af et Stik med en bred Kniv. Efter en Deel af de Mænds Skjønnende, som have beseet Cadaveret, skal det have været en Person fra de søndre Grændser, f. Ex. i Omegnen af Stavanger. I den først herom modtagne Anmeldelse berettedes det ellers, at Legemet havde naaet en høi Grad af Forraadnelse, saa at ikke nogen Obduction paa Samme kunne foretages. — Den, der kan afgive nogen nærmere Underretning og Oplysning, opfordres til at meddele Samme til Øvrigheden. (Norsk Rigstid.)

I Ofen havde en rig Møller en Jomfru i Huset som Huusholderske, der bestandig om Natten følte en Beklemmelse paa Brystet. Istedet for at søge Raad hos en Læge, henvendte hun sig til en Signekjerling, som forsikkrede hende, at Maren red hende. Med dette Orakelsprog ilede Jomfruen til Mølleren, og besluttede næste Nat at belure og forjage Maren. Mølleren formaaede endnu tre Skomagersvende hertil. Kl. 11 om Natten indfandt Beklemmelsen sig igjen, og Huusholdersken kaldte nu paa Mølleren. Han kom tilligemed sine Hjelpere, bevæbnede med Spandremme og Strikke; de pryglede dygtigen Gulvet i hele Stuen. Men Beklemmelsen ophørte ikke, og da nu ulykkeligviis en gammel Pige, der formodentlig var vaagnet ved denne Støi, traadte ind i Stuen, skreg Mølleren: det er Maren. Nu pryglede alle løs paa hende, tilraabende hende, at hun var Maren, og skulde gjøre Bod. Men da denne hverken vilde eller kunde tilstaae det, saa pryglede de hende uophørligen til Kl. 6 om Morgenen, da hun tilstod at være Maren og lovede Bod og Bedring. Efter anstilt Undersøgelse bleve de tre Skomagersvende overgivne til det Militaire; og Møllerens Sag forfølges for Retten. Efter Lægens Vidnesbyrd er den gamle Pige ved denne Mishandling blevet til en Krøbling og sat ud af Stand til at kunne fortjene sit Brød. (Der Freimüthige.)

Journal de Paris fortæller: I disse Dage saae man et Menneske, omtrent 25 Aar gammel, paa Pontneuf. Paa hans Hue læste man de Ord: Haver Medlidenhed med et Menneske, som Spanierne have udskaaret Tungen og Briganderne naglet ved et Kors. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corresp.)

En Skrivelse fra Philadelphia af 21de Juli indeholder den Efterretning, at den americanske Stad St. Petersburg er for Størstedelen bleven ødelagt ved Ildebrand. Over 600 Huse ere lagte i Aske.

I Overøsterrig og Böhmen have Floderne ved at gaae over deres Bredder anrettet betydelig Skade.

London, den 15de August. Vi have Efterretninger fra Calcutta af 24de Januar 1815, som ere nogenledes beroligende. I Spidsen for de derværende Rolighedsforstyrrere staaer Rajahen af Napaul. I adskillige Fægtninger med hans Tropper have vi mistet 19 dræbte eller saarede Officierer og 500 Soldater. — Fra Mexico have vi igjen efter lang Tids Forløb faaet nogle Efterretninger. Breve fra Vera Crux af 14de August indeholde i det Væsentligste Følgende: I de sex sidste Maaneder har Insurrectionen meget udbredt sig i denne Deel af de spanske Besiddelser, saa at Insurgenterne endog have nærmet sig Mexico's Hovedstad, og kun med stor Møie forsvarede Vicekongen sig der. Den største Militairoperation, som har havt Sted i denne Egn, har bestaaet i Beleiringen af Coporo. Royalisterne besidde nu kun Provindsernes Hovedstæder. De tør neppe vove at lade sig see i aaben Mark. Insurgenterne ere organiserede i regelmæssige Guerillas. Paa begge Sider kjæmpes med overordentlig Forbittrelse, og de forefaldende Grusomheder og Ødelæggelser minde om Pizarros Tid. Independanterne, som de kalde sig, have sendt Agenter til Ny-Orleans for at erholde Vaaben fra de forenede nordamericanske Stater. I Apatzingan have de ogsaa dannet en formelig Congres for at besørge deres offentlige Anliggender. Denne Congresses Decreter have til Overskrift: "i den hæderrige Insurrections 5te Aar." Den udøvende Magt er overdraget til tre Personer, nemlig Generalerne Laçaga, Morelos og Ferrino.

London, den 19de August. Idag have vi erholdet officielle Efterretninger fra Buenos-Ayres til 23de Maji. Den fra Cadix udløbne Expedition er, som man nu ganske tilforladelig veed, bestemt til denne Egn, hvor en streng Blocade, fra hvilken end ikke de engelske Skibe skulle være udelukkede, skal have Sted. Commandeuren for den spanske Expedition skal have Ordre at sætte det forrige Colonialsystem igjen i fuld Kraft. De engelske Skibe i denne Egn ere desaarsag paa Prindsregentens Befaling blevne advarede om at tage Forsigtighedsregler for at sikkre sig for Tab. De i de derværende Farvande stationerede engelske Krigsskibe have faaet Ordre at give de engelske Koffardiskibe al muelig Understøttelse. Capitainen paa Krigsskibet Hotspur har underrettet Kjøbmændene om, at han henimod den 20de Juni vilde forlade Platafloden, og at han efter denne Tid ikke kunde love Koffardiskibene nogen Beskyttelse. Efter denne Kundgjørelse opbøde de engelske Kjøbmænd Alt for at være færdige i rette Tid. Formedelst denne Skynden steeg pludselig Fragten til 20 Pd. Sterl. pr. Læst. — Man har tillige ved samme Leilighed erfaret, at General Rondeau har besat Potosi med Tropperne fra Buenos-Ayres. — For nærværende Tid træffer man i Engelland Foranstaltninger som bebude den nær forestaaende Fred. I Marinen skal ufortøvet foretages en stor Reduction. Der er allerede givet Befaling til at aftakke Matroserne fra Krigsskibene i de forskjellige Havne. De skulle alle sættes paa Fredsfod. Søstationerne ved Jersey, Leith og Dünerne skulle strax gaae ind, og Admiralerne Sir J. Freemantle, W. Hope og Admiral Scott, som hidtil commanderede paa disse Punkter, skulle opgive deres Commandoer. Stationen paa Schelde, under Sir P. Malcolms, skal ligeledes gaae ind. — Vor Regjering vil opbyde Alt, for at indføre den største Sparsomhed i alle den offentlige Tjenestes Grene. — For Fredstilstanden skulle kun Frivillige hverves, og al Tvang skal ophøre. — Som de sidste Privatbreve fra Paris melde finde Ministrene Talleyrand og Fouché endnu stedse betydelige Hindringer med Hensyn til Erholdelsen af Frankrigs Integritet. De have desaarsag, efter at have fremsat alle deres Grunde, raadet Ludvig den 18de personlig at underhandle derom med de høie Souverainer, og virkelig have i nogen Tid adskillige Conferentser havt Sted mellem Allerhøistsamme.

Wien, den 16de August. Som Commissair til at bevogte Bonaparte paa Øen St. Helena er fra østerrigsk Side udnævnt Friherre v. Stürmer, Søn af vor Internuntius i Constantinopel. — Lucian Bonapartes Gemalinde var nær ved at blive myrdet af Folket paa sit Landgods i Nærheden af Rom. — Hds. Majestæt Keiserinden vil den 19de afgaae til de grevel. batthyanske Godser i Ungarn; men efter Tilbagekomsten vil hun, efter al Formodning, strax tiltræde Reisen til Italien. — Fire forhenværende neapolitanske Generaler og 28 Stabsofficierer ere som Fanger bragte til Olmütz.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 70.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 2 September 1815.

Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape.

Udgiveren af dette Digt, Hr. Etatsraad Thorkelin, har, som venteligt var, optaget mig mine forrige Par Ord saare ilde, og da jeg virkelig, uden at det var min Hensigt, sagde ham Ting, der ere haarde at døie, vil jeg deri ei saa synderlig fortænke ham. At han taler mig til som en Pog der skal staae Skoleret, kunde jeg vel have lidt mere at indvende imod, men det er nu engang Mode i den danske Skriveverden, og Moden veed Man jo er en Tyran, hvis Venner har det ondt nok, saa Man ikke tør være for stræng i det Kapitel. Men, Udgiveren har forivret sig saaledes, at han erklærer alle mine Rettelser for Tant og Galskab, og trodser paa at jeg umulig kan bevise dem, see, det er for galt, og dertil maatte jeg ikke tie, naar Udgiveren ei selv vilde tilstaae at han havde overilet sig, og det vil han ikke, og hvor nødig jeg da end vil drage Fordeel af en Oldings Svaghed, nødes jeg dog til at see jeg kan viske Pogestemplet ud, som han har trykt paa mine Bemærkninger, og ihvor grusomt det nu end kan synes at forstyrre Glæden, Saadant udentvivl har vakt hos mange, kan jeg dog ikke sige just, jeg gjør mig synderlig Samvittighed derover, thi min Skyld er det ikke, at de har troet mig ei blot saa slet men selv saa dum, at laste hen i Veiret hvad jeg ei forstod, blot for at skaffe mine Fiender en Triumph, og mig en dygtig Tugtelse af Lexikon og Grammatik, to saa haandfaste, umiskundelige Ægtefolk, at hvem de faaer i Kløerne, ham frelser hverken Bønner eller Flugt. Nu, i slige Hænder maae jeg lade Udgiveren falde, men min Skyld er det ikke, han har selv udæsket de to Kiæmpefolk, og alt hvad jeg endnu kan gjøre, er, ei at røre ham med mindste Finger, men ikkun pege paa den Stilling hvori han selv har sat sig. Vil Grammatik og Lexikon frikjende ham, da har jeg Intet derimod, men mig skal de frikjende først, thi som et Barn har jeg gjort hvert Skridt i deres Ledebaand, og, nu til Sagen.

Jeg har sagt at Udg. har sammenblandet adskillige Begivenheder og forvandlet Fyrstenavne, som Hrædel, Herebald, Hædkyn og Heardred til ubetydelige Tillægsord. Forudsat nu, hvad jeg har viist, at disse Ord forekomme oftere og i heel mærkelig Forbindelse, da kan der intet Spørgsmaal være om, at er det Mandsnavne, da maa det give stor Forvirring at oversætte dem som Tillægsord. Nu, det nægter da Udg. ikke heller, men han nægter trøstig Hovedsætningen, og den skal jeg nu bevise. Lettelig indseer Man at her spørges ikke om hine Ord kunde bruges som Tillægsord, ei heller om de maaskee andensteds bruges saa, thi bruges saa kan jo ethvert Navn som har nogen Betydning i Sproget, det kan Hrodgar og Hrodmund ogsaa, men her spørges kun, om de bruges saaledes i Bjovulfs Drape, og nu siger jeg, først, at Man aldrig der skal finde et af disse Ord lagt til et Navn som jo ellers

er sædvanligt, og dernæst, at der aabenbar er fire Personer i Digtet, som ei have andre Navne end disse Ord, og at Ordene aldrig bruges uden om dem, og er min Paastand saa ikke uimodsigelig beviist, naar jeg beviser dette, da veed jeg ikke hvad det er at bevise.

Hrædel. Dette Ord forekommer først S. 31 hvor Hrodgar siger, at Gothernes Hrædel gav Bjovulfs-Fader Egthjof sin eneste Daatter, og allerede her er det i mine Øine klarlig et Navn, thi et Tillægsord kan det jo ikke være, da her intet Ord er, hvortil det kan lægges, og ene kan det ikke staae, uden at være enten et almindeligt eller særdeles Kongenavn. Hvilket det nu er, vil vi her lade uafgjort, og kun bemærke at den Gothekonge her tales om, kan ei være Higelak, thi var han ung i Bjovulfs Manddom, kunde han ei være hans Morfader, derimod see vi let, at for Tidens Skyld kunde den Konge godt være Higelaks Fader. Nu kaldes Higelak netop S. 113, 139, 176 og 222 udtrykkelig Hrædels Søn (sunu, eaferan Hreþles) fremdeles kaldes Higelak Hrædlingen S. 144, hvilket Ord dog vel ligesaa vel er udledt fra et Navn, som Skefing, Skylding o. s. v., og heraf mener jeg det er soleklart, at Hrædel er Navnet paa Higelaks Fader. Endelig fortæller Bjovulf S. 181 at Kong Hrædel (Hreþel cyning) tog ham af hans Faders Huus som en syvaars Dreng og opfostrede ham, og S. 184, at da Hrædel var død, begyndte Krigen mellem Svenskere og Gother. Naar Man hertil føier S. 164 hvor paa et, mig endnu lidt dunkelt Sted, staaer: Hrædels Efterladte, da findes Ordet ikke mere i Digtet, men Hrædling bruges endnu 217 og 219 om Higelak og hans Brødre. Er nu Hrædel saa aabenbar et Navn, da er det intet Under at det har sat Udg. som ikke erkjendte det i stor Forlegenhed, som da ogsaa viser sig deri, at han oversætter det, alt efter Omstændighederne: Rex, Princeps, celer, timore vavuus, verendus, pectus.

Herebald og Hædkyn. Disse Ord findes ei i hele Digtet før S. 181 hvor Bjovulf siger, at den største Modgang Hrædel havde, var med hans Børn: Herebald og Hædkyn og Higelak. Udg. siger det skal hede at ingen Ting var værre for ham (efter Udgs. Mening Higelak) end det

vaabenmægtige og hedenske Folk var for hans Børn og Higelak, men uden at tale om Meget som baade Skjald og Grammatik har herimod at indvende, vil jeg blot nævne den Omstændighed, at Higelac, den klare Nominativ, som ved en Conjunction er bundet til to andre Nominativer (Herebald and Hæþcyn) maae rives derfra og gjøres til Dativ, som Grammatiken vist paa ingen Maade tilstæder. Fremdeles maae selv Udg. tilstaae at der heel igjennem S. 182, 83 og 84 tales om et Brodermord og Faderens Sorg, og naar der nu S. 182, efter Ordene: Herebald, Hædkyn, Higelak, læses: den Ældste faldt for Broderhaand da Hædkyn skjød sin Elskede, da mener jeg det maae kaldes afgjort, at Herebald og Hædkyn ere Navnene paa Higelaks Brødre, ja, er det vist, at Hrædel er Navnet paa Higelaks Fader, kan end Ingen være bekjendt at nægte det. Til Overflod vil jeg dog anmærke, at Herebald kun nævnes eengang til, S. 184 hvor der staaer at Faderen sørgede over Herebald, men kunde dog ikke hade hans Morder fordi han elskede ham, at 185 læses: Hædkyn Gothernes Konge, S. 217 Hrædlingen Hædkyn, og at Ordet ei forekommer tiere.

Heardred. Dette Ord staaer ikke tydelig uden S. 177 og 78. Der staaer, at da Higelak var faldet, tilbød Man Bjovulf Kongestolen, fordi Man ei turde betroe et Barn Regimentet, men det kunde Ingen sige at han spillede Herre over Heardred eller tragtede efter Kronen, han opfostrede ham i Ære og Kjærlighed til han blev ældre og selv kunde raade, men saa kom Others Sønner til Gothland paa Strid, Higelaks Søn faldt og da Heardred var fældet, drog Ongenthjovs Søn tilbage og lod Bjovulf beholde Kongestolen. Udg. vil derimod at heardred skal oversættes ved imperiosus og consiliosus og forstaaes om Higelak, skjøndt hans Fald i Frisland forud er fortalt, skjøndt han da maae gjøre en klar Dativ heardrede til Nominativ og skjøndt der efter hans egen Tilstaaelse tales om en Søn af Higelak, der ei gives andet Navn end Heardred.

Saaledes troer jeg da klarlig at have beviist en af mine største Anker, en Anke, som angik et heelt Afsnit af Digtet, og som for blot at gjennemføres fordrede et temmeligt Bekjendtskab med Dig-

tet, og maatte, gjennemført, omtrent bevise sig selv, thi naar Man angiver et saa simpelt Middel, hvorved der kommer utvungen Mening og Sammenhæng ind, hvor de fattedes før, da skulde egenlig Ingen kræve videre Beviis, og det store, uigjendrivelige Beviis har jeg altført for Enhver, der vil gjøre sig den Umage, at gjennemlæse den latinske Oversættelse med mit Par Ord ved Siden. Imidlertid er det rimeligt at Man i vor saa saare aandelige Tid fordrer meer haandgribelige Beviser, og dem har jeg nu givet, rokke dem, hvo som kan!

(Fortsættes.)

Om Brændeviinsbrænden paa Landet.

Forinden man tør ønske, med Hr. Rønne og Flere, at Brændeviinsbrænden bliver frigivet paa Landet, maa man eftertænke og besvare sig, blant Flere, følgende Spørgsmaale:

1. Om Brændeviin kan regnes blant de Fornødenheder, som man bør søge forøgede over det Nødtørftige? Om sammes hyppige Nydelse er gavnlig for Sundheden, styrker og opmuntrer Mennesket til Virksomhed, eller og gjør det sløv, dorsk og ligegyldigt? Og om den i Øvrigt er uskadelig i moralsk Henseende?

2. Om der ikke efter al Rimelighed fordres og drikkes mere Brændeviin i Landet, naar det laves og haves i hvert Huus, end naar det skal hentes andetsteds fra og falder bekosteligt?

3. Om dette større Forbrug af Brændeviin spares i Kosten, eller: om ikke Levemaaden derved bliver dyrere?

4. Om det Overskud af Brændeviin fra Husets Forbrug, der formodes at blive, er saa afsætligt i Handelen som Kornet hvoraf det er brændt kunde være, og i sand Værdi kan erstatte dette? eller: om det lidet der svies i Hytterne, uden Kundskab og med maadelige Redskaber, opnaaer den Fuldkommenhed som det der behandles i det Større af erfarne Brændeviinsbrændere?

5. Om ikke ogsaa dette Lidet giver forholdsmæssig mindre Udbytte, end hvor et større Parti behandles?

6. Om det Arbeide og Tilsyn, der maa ydes endog det mindste Brændeviinstøi, af Huusmoderen eller hvem anden der forestaaer Brænderiet, ikke kunde anvendes til nyttigere og nødvendigere Sysler i Huset, Haven eller paa Marken? og om ikke ogsaa den Capital, liden eller stor, hvorfor Brændeviinsredskaber maa anskaffes og vedligeholdes, anvendtes bedre i Agerbruget?

7. Har Landet saamange arbeidende Hænder at man maatte af den Aarsag ønske nogle Tusinde afdraget derfra til sligt unødvendigt (ja formeentlig skadeligt) Fuskeri? Eller: maa man hellere ønske alle dem der haves, og mange flere, sysselsatte paa den meest hensigtsmæssige Maade til Landets Opdyrkning?

8. Om det Affald og Mask der ved Brænding saa let vantes for Creaturene, ikke vilde aflede Almuens Opmærksomhed fra den mere anbefalelige men besværligere Staldforingsmaade, der iværksættes ved Rodfrugters og Foderurters Dyrkning, det er: ved et bedre Agerbrug?

9. Hvorledes skulde Statscassen gjenvinde de Indtægter den ved almindelig tilladt (dog umuelig af hver Familie brugt) Brændeviinsbrænden paa Landet, og formindsket Brænden i Kjøbstæderne, tabte?

At holde Control med saamange vilde vel hverken være let eller tilraadeligt, og at lægge Afgivt paa alt Hartkorn desformedelst, vilde være at lade den tærende Deel betale endeel af Afgivten for den Frembringende, den Fattige for den Rige. At derimod enkelte Brænderier efter Ansøgning og mod en passende Afgivt, i Forhold til Værkets Størrelse og Stedets Beliggenhed, blev tilladt paa Landet, især i Egne langt fra Kjøbstæder, og i Hedeegne, hvor Kartoffeldyrkningen er en Hovedsag, Afsætning vanskelig og Brændselet got Kjøb; samt at alle privilegerede Vertshuse fik Tilladelse at brænde imod en bestemt Afgivt, det var maaskee gavnligt.

10. Kort: Om almindelig Brændeviinsbrænden ikke anlediger forøget Brug, der ikke gavner Folket, formindsker Udførselsartiklerne og Statens Indtægter, foraarsager Tidsspilde til Skade for Landbrug og Industrie, afleder Tanken fra, og svækker Lysten til, det høiere Formaal: Jordbrugets Forbedring, der skulde formere Næringsmid-

kerne og anledige Folkeformerelsen; med faa Ord: om ikke de skadelige Virkninger af almindelig Brændeviinsbrænden vilde langt overstige sammes Fordele?

Jylland i August 1815.

J. L.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Cancelliraad O. H. Hvidberg, hæderlig bekjendt som Forfatter af Priisskriftet om Tyveriers Forebyggelse ꝛc., og almindelig agtet for sin utrættelige Virksomhed som Embedsmand, er af Hs. Majestæt blevet udnævnt til Politie-Directeur i Kjøbenhavn, og ved samme Leilighed forfremmet til Justitsraad.

Den 23de og 24de f. M. blev, efter Rigsbankens Foranstaltning, ved offentlig Forbrænding paa Exerceerpladsen ved Rosenborg Hauge tilintetgjort:

Af Bankesedler og Skatkammer-Beviser, lydende paa Dansk Courant, 3,921,550 Rdlr. D. C. eller . . .	Rbdlr.	653,591⅔
— Slesvig-Holsteenske Skatkammerbeviser paa 2½ Rdlr.	—	781,500
— Slesv. Holst. Laaneinstitutsedler paa 4 Rdlr. Species	—	530,000
— Anviisninger, udstedte fra Rigsbanken d. 6 Febr. 1813	—	3,650,000
— Rigsbanksedler . .	—	1,187,500
— Slesvig-Holstenske Skatkammerbeviser a 20 Rdlr. .	Rdlr.	1,825,500 Sl.-H. Cour.

Ved samme Forbrænding lod Grosserer-Societetets Committee tillige opbrænde 1 Million Rbdl. af de, i Følge Placaten af 8de Januari 1814 udstedte Committee-Sedler.

Hovedstadens konstelskende Indbyggere have i denne Tid moret sig med Beskuelsen af den i Anledning af Deres Majestæters Kroning aabnede Salon paa det Kgl. Academie for de skjønne Konster. Af Malerier og Tegninger ere udstillede 155; nemlig 1 Malerie af afg. Prof. J. Juel; 21 forskjellige Malerier i Oliefarve af Prof. C. A. Lorentzen; 6 Landskaber af afg. E. Meyer; 46 Portraiter i Miniatur og Pastel, samt 10 tegnede Portraiter af C. Hornemann; 7 Blomsterstykker af C. D. Fritzsch; 10 Portraiter af H. Hansen; 3 historiske Stykker af C. F. Heyer; 11 forskjellige historiske Malerier af J. L. Lund; 6 Originaltegninger og 3 Copier af samme; 1 Landskab af P. Møller; 3 Dyrstykker af C. D. Gebauer; 1 Landskab af Mad. Owerbeck; 1 Copie af afg. J. H. Cabot; 1 historisk Malerie og Thorwaldsens Portrait af W. Eckersberg; 13 forskjellige Stykker af Academiets Elever: F. Flachner, F. Lund, S. Myzind, J. E. Dahl, A. Jensen, C. Christensen; 1 Christushoved, Copie, af en ubenævnt Dame; 3 Portraiter en Email og 3 dito en Miniature af H. Pløtz; Portraiter i en Gruppe, malede i Vandfarve af J. Senn; 1 Landskab, tegnet med sort Kride, og Esplanaden ved Østerport, syet med Silke, hvert af to ubenævnte Damer. I Billedhuggerkonsten ere udstillede 35 forskjellige Stykker, nemlig 1 Model til en Figur, 2 Buster, 3 Portraitter en Medaillon og 3 Bas-Reliefs af Prof. N. Dajon; 7 Buster og Hoveder, 1 Bas-Reliefs og 9 Tegninger af Prof. B. Thorwaldsen; 1 Gruppe Figurer af S. J. Holm; 1 Bas-Relief af H. E. Freund; 7 forskjellige fra Rom nyligen hidbragte Gipsafstøbninger af antike Statuer, Buster og Hoveder. — I Bygningskonsten ere udstillede 100 forskjellige Stykker, nemlig 72 af Academiets Directeur C. F. Hansen, 4 af C. B. Hornbech, 5 af A. Wallich, 3 af N. Dam, 2 af M. Køhnke, 1 af A. Rosenberg, 1 af B. G. Schlick; 11 udsøgte Stykker af en fra Rom nyligen hidbragt Samling af Gibsafstøbninger af de fortrinligste antike Ornamenter. — I Kobberstikkerkonsten ere udstillede 57 Stykker, nemlig 11 Kobberstykker og 8 Tegninger af Prof. G. Haas; 10 historiske Stykker, 15 Portraiter (alt under Ramme og Glas) og 13 løse Kobbere af Prof. J. F. Clemens. — I Stempelskjærerkonsten findes 11 Stykker af J. Conradsen. — I det Hele ere udstillede 358 Konstarbeider, hvoraf ikke noget har været udstillet ved den for 20 Aar siden (1796) aabnede Salon, og som saaledes vise os Frugterne af to Decenniers Konstanstrængelse i vort Fædreneland. En udførlig Bedømmelse over de vigtigste af disse Konstsager forbeholder man sig at levere ved en anden Leilighed.

Logerne i det store Kongel. Theater ere ved den sidst afholdte Auction blevne omtrent dobbelt saa dyrt betalte som forrige Aar. En Plads i

første Etage kommer paa 3 Rbdlr., og en Plads i Parterrelogerne omtrent paa 10 Rbmk. I det Hele indbringe de abonnerede Loger 30,000 Rbd. mere i Aar end i Fjor. Man seer heraf, hvorledes Skuespil-Lysten med hvert Aar stiger og udbreder sig endog blandt Stænder, som i gamle Dage vare glade, naar de kunne komme hver Fastelavnsmandag paa Comoedien. At under en saa almindelig udbredt Smag for Skuespillet Prisen paa Skotøi og Sylønnen for Klæder maa stige, er naturligt.

I nye oeconomiske Annaler læses nogle interessante landoeconomiske Bemærkninger paa en Reise i Sjælland, hvoraf erfares, at der af det endnu for 10 Aar siden største Gods i Danmark, — Antvorskov, — kun sørgelige Levninger ere tilbage, og af Hovedgaardens Jorder kun 180 Tdr. Land ere tilovers, som nu eies af Hr. Overkrigscommissair Neergaard. I Haugen seer man endnu Kjendetegn af Hr. Conferenceraad Brunns Virksomhed for det gamle ærværdige Antvorskov. Hans Plantninger ere nu tætte som Skov. Alle øvrige af hans mange gode, store, hensigtsmæssige, og, tildeels meget bekostelige, Indretninger, ere for det meste tilintetgjorte af de mange forskjelligt tænkende Eiere, her have hersket i de sidste ser Aar. Denne stolte Gaard, der i Conferenceraadens Tid havde over 1800 Tønder Land under Plougen, bestaaer nu af Antvorskov, fire Parselgaarde, og et Brændeviinsbrænderie. Antvorskov Slot nedrives næsten ganske, saa at af denne stolte Herregaardsbygning, hvor flere af Danmarks Konger tilbragte en stor Deel af deres Tid, bliver ikke mere tilbage end en anstændig Bopæl i den østre Længde for en Familie uden for Bondestanden.

I det sidste Hefte af Nye oeconomiske Annaler læses en Afhandling om Fordele ved Kartoflers Anvendelse til Brændeviinsbrænding, af Commerceassessor W. Uldall, hvori findes følgende interessante Resultater: I Danmark og Hertugdømmene gives omtrent 3000 Brænderier. Antages at i hvert af disse ugentligen brændes 200 Potter 6gradig Brændeviin, saa udgjør dette over hele Landet ugentligen 600,000 Potter, og aarligen 31,200,000 Potter, eller henved 229,400 Tønder. I Kjøbenhavn allene ere 200 Brænderier i Drivt; om ethvert af disse ikkun leverede 4 Tønder Brændeviin ugentligen, da udgjorde det aarligen over 40,000 Tønder. I Flensborg brændes, naar Udførselen er uhindret, aarligen henved 14,000 Tønder. Efter en anden Beregning, kan Productionen af Brændeviin i hele Landet antages for 234,000 Tønder aarligen. For at tilveiebringe det antagne Qvantum Brændeviin af Hvede, maa 51,147 geometriske Tønder Land dyrkes med denne Kornsort, hvorimod man ikkun behøver at dyrke 28,363 geometriske Tønder Land med Kartofler, for ved denne Jordfrugts Anvendelse til Brændeviinsbrænding at tilveiebringe det omtalte Product af Brændeviin. Altsaa tilveiebragtes ved denne Brænding en Besparelse af den Afgrøde, som kan høstes af 22,784 geometriske Tønder Land, paa hvilke der aarligen kunde avles 227,840 Tønder Hvede eller Rug af bedste Qvalitet. Ansættes Værdien af 1 Tønde Hvede til 4 Specier i Sølv, da vilde denne Forandring i Oeconomien yde Kongeriget Danmark og Hertugdømmene en aarlig Fordeel af mere end 900,000 Specier.

Mariboe, d. 28de August. Den 23de, 24de og 25de d. M. have været helligede forskjellige Høitideligheder her i Stiftet, i Anledning af Hendes Kongelige Høihed Hertuginden af Augustenborgs og Durchlauchtige Sønners Ophold hos os. Den 23de om Middagen Kl. 12 modtog Hs. Høivelbaarenhed Hr. Stiftsbefalingsmand v. Jessen, Ridder af Dannebrog, de førstelige Personer i Grønsund paa Møen og ledsagede dem til Falster. Veiret var smukt og Overfarten meget heldig; den blev forskjønnet ved en Mængde Seilsbaade, der fra Falster, Møen og Baagsø escorterede det Fartøi, hvori de førstelige Personer befandt sig. Ved Ankomsten til Falster blev saluteret med Kanonskud; derpaa fortsattes Reisen til Nykjøbing, hvor den høie Familie spiste til Middag hos Hr. Stiftamtmanden. Borgerskabet paraderede og fra forskjellige Kanter af Byen løsnedes Kanonskud. Alle Embedsmænd og Honoratiores af Byen, saavelsom Endeel fra Landet og flere Godseiere fra Stiftet, bleve forestillede Hendes Kongelige Høihed. Tafferne bestode af 36 Couverts; under Maaltidet var Musik, og en af Provst Steenstrup til denne Leilighed forfattet Sang blev afsjunget af 4 unge Damer. Kl. 7½ Aften gik de første-

lige Personer ombord for at overføres til Sundbye paa Lolland. Skibene flagede og havde fordeelt sig særdeles smukt paa Rheden, samt saluterede vexelviis med Skud medens Overfarten varede, ligesom idelige Hurraraab og Yttringer af Hengivenhed gjenlød af Borgerskaber og det forsamlede Folk paa Nykjøbings Broe. — Ved Sundbye mødte Amtets Forvalter, Stedets Birkedommer og flere Civile til Hest, ligesom og den fornødne Befordring, hvilken Hhrr. Proprietairer, Præster, Forpagtere og Andre, der, som overalt, almindeligen kappedes om at afgive. Derfra fortsattes Touren til Grevskabet Hardenberg-Reventlow, paa hvis Grændse mødte Hans Excellence Geheime-Conferentsraad Grev Hardenberg-Reventlow til Hest med alle hans Jægere og escorterede de høie Reisende til Hardenberg, hvor de ankom Klokken 9 Aften. Den 24de blev dejeuneret paa Idalund, efter at en Skiveskydning var foregaaet og Man havde beseet Omegnen ved Hardenberg. Om Eftermiddagen spiste de førstelige Personer paa Knuhtenborg, og vendte om Aftenen tilbage til Hardenberg, ved hvilken Tilbagetour Saxkjøbing, hvorigjennem den gik, var illumineret. Den 25de om Morgenen Klokken 5½ fortsattes Reisen til Frederiksdahl. Borgerskaberne i Saxkjøbing, Mariboe og Nakskov paraderede, og Hendes Kongelige Høihed lod samme ved Stiftamtmanden tilkjendegive Høistsammes Tak for deres Opmærksomhed. Paa denne Tour opholdt Herskabet sig en halv Time paa Juellinge hos Enkegrevinde Friis, hvis Herrer Sønner med Baroniets Dommer og Betjente fulgte til Hest gjennem Besiddelsen, og havde ligeledes den Naade at afstige en kort Tid i Nakskov hos Borgemesteren, Cancellieraad Pontoppidan, hvor Byens Embedsmænd bleve Hendes Kongelige Høihed fremstillede af Stiftets Øvrighed. I Nærheden af Nakskov blev Høistsamme modtaget af Borgemesteren og en Æresgarde til Hest, der escorterede til Frederiksdahl og siden til Taars. Fra Nakskovs forrige Volde blev ved Ankomsten og Afreisen saluteret med Kanonskud. Ved Indkjørselen til Byen var reist en Æreport. Paa Frederiksdahl spiste Herskabet Frokost, og begav Sig derefter til Taars, hvor de høie Personer embarquerede Sig i en Kongelig Orlogskutter, ført af Søe-Capitain Svensen, og afseilede

under smukt Veir til Langeland. — Hendes Kongelige Høihed forlod Stiftet med at paalægge Øvrigheden at takke Enhver, der havde bidraget til at behageliggjøre Høistsammes Reise gjennem disse Øer. — Alle paaskjønne med taknemlig Erindring den Glæde, Hendes Kongelige Høiheds samt Deres Durchlauchtigheder Hertugens og Prindsens Nærværelse har forskaffet os, og den Naade og Blidhed, hvormed de Bestræbelser bleve modtagne, som sigtede til at vise vor Konges Slægt den Samme tilkommende Ærefrygt og Hengivenhed. (Mariboe Av.)

Odense, d. 29 August. Det urolige Veirligt vedvarer. Efter en meget varm Dag saaes i Gaar Aftes hyppige Lynglimt; dog hørtes her ikkun nogle faa Tordenskrald. Derpaa havdes Regnveir i Nat og Formiddag; men i Eftermiddag omtrent Kl. 3 opkom en frygtelig Orkanstorm af Nordvest, som rasede næsten uafbrudt en heel Time saaledes, at Tage, Bygninger og Plankeværker toge stor Skade. Endeel Træer blæste omkuld og de grønne med de modne Frugter bleve afrevne. — Som noget ualmindeligt Nyt meldes fra Nexøe paa Bornholm følgende: "Løverdagen den 29 Juli lod Kjøbmand Jeppe Berildsen Holm om Eftermiddagen Kl. 4 sin afdøde Hustrue med et talrigt Følge ledsage til sit Hvilested; samme Dags Aften Kl. imellem 9 og 10 havde bemeldte Berildsen Bryllup med en Pige omtrent 30 Aar gammel og selv er han henved 70 Aar. (Hempels Av.)

Viborg, den 28 August. Til Kostbarhederne kan i Aar regnes sorte Bondekirsebær, som betales her paa Torvet med 1 Rbd. Pundet. Nye Kartofler koste 5 Mk. Skjeppen. De tegne i Aar meget got. (Viborger Samler.)

———

Kjøbenhavns Børs den 1 September.

Cours. Hamb. 2 M. 612, a vista 619. Amsterdam 2 M. 578, a vista „ . London 2 M. 24½ Rbdl. Spec. 615. — Specier solgtes til 37¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69¾ pr. 100; Oblig. 305. Norske Sedler 56½ a 57.

Blandede Efterretninger.

Navnet Mungo Park er berømt i hele Europa. Hans urokkelige Mod skylde vi den betydelige Udvidelse af vor Kundskab om det indere Africa. Hans Død har opvakt en almindelig Deeltagelse, som endnu stedse gjerne vilde drage denne i Tvivl, endskjønt de Efterretninger, man har herom, ved den lange Tid, som, siden den indtraf, er forløbet, kun alt for meget stadfæstes. Da det, man hos os veed om dette Dødsfald, beroer paa meget ubestemte Rygter, saa troe vi at burde meddele vore Læsere her et Udtog af et i London til Fordeel for den Afdødes Efterladte udkommet Værk, indeholdende denne ulykkelige Mands Levnet og sidste egenhændige Beretning. — Der gives, som bekjendt, siden 1788, i Engelland et Selskab, hvis Formaal er at foranstalte Opdagelser i det os hidtil saa lidet bekjendte indere Africa. Det lader derfor fra Tid til anden uforfærdede Mænd reise paa sin Bekostning omkring i denne Verdensdeel, og belønner sammes Umage, naar de vende tilbage, med en Pension for Livstid. Blandt de Mænd, som opoffrede sig til dette hæderlige Formaal og af hvilke de færreste saae deres Fædreneland igjen, ere os, foruden Mungo Park, Engellænderne Ledyard, Lukes, Maj. Houghton, og begge Tydskerne Hornemann og Røntgen blevne bekjendte. Mungo Park, en Saarlæge fra Skotland, tiltraadte sin første Reise i Aaret 1795. Han fremrængte fra de Engelske Besiddelser i Senegambia igjennem det Mauriske Rige Ludamar indtil Hovedstaden af Staten Bambarra, Sego, hvor han, efter at have seet Nigerstrømmen, vendte tilbage. Utrolig store vare de Besværligheder, han havde at kjæmpe med. Utallige Gange plyndret blev ham neppe saa meget tilbage, at han kunde bedække sit blottede Legeme. I de brændende Orkener truedes han at omkomme af Torst; blandt de troløse og røverske Maurer, der en Tid lang havde holdt ham fangen, undgik han Døden ikkun ved et Vidunder. Paa Tilbagereisen faldt han i en svær Sygdom, hvori en vakker Neger, Karfa Taura, optog ham i sin Hytte og pleiede ham. Herfra tilbagelagde han de 500 engelske Mile, som han endnu var borte fra Kysten, i et Selskab af Slathis eller sorte Slavehandlere, der drevе Slaver til Kysterne, for at sælge dem til Europæerne. Et engelsk Skib tog ham over Vestindien tilbage til hans Fædreneland, og Julen 1797 ankom han, efter 2 Aars og 7 Maaneders Fraværelse, til London. — Det var endnu ikke Dag, og da han ansaae det for tidligt, at besøge sin Svoger, den berømte Botaniker Dickson, saa gik han op og ned ad Gaderne i London. Tilfældigviis finder han Haugen i det brittiske Museum aaben, og spadserer deri omkring i nogle Timer. Men ogsaa Hr. Dickson, som Opsynet over Haven var betroet til, havde begivet sig i en vis Forretning derhen samme Morgen. Man tænke sig hans Forbauselse, da han paa saa usædvanligt Sted møder den Ven, som han allerede en Tidlang havde talt blandt de Døde. — Mungo Park nedsatte sig nu i Peables i Skotland som Saarlæge, giftede sig der, og avlede adskillige Børn. Han var blandt sine Landsmænd meget agtet for sin Uegennyttighed mod fattige Syge, og især gav den berømte Dr. Ferguesen ham store Beviser paa Agtelse. Men dette rolige og eenstonige Liv, skjøndt det ogsaa havde mange Behageligheder, Skotlands store Heder og Vintere vare ikke efter hans Smag, og hans Mismod blev ved adskillige Leiligheder lydeligt. I denne Stemning var det, da 1803 Statssecretæren for Colonierne, Lord Hobart, foreslog ham, at stille sig i Spidsen for en Expedition, som den Gang var paa Bane. Denne bestod i intet mindre end at udforske Løbet af Niger, en stor Flod i Africa, men hvis Udløb var hidtil saa ubekjendt, at man havde de meest forskjellige Gisninger derom. Nogle troede, at den ved Enden af sit Løb bliver til een af Nilens Arme, og er den samme Flod, som man i Nubien og Sennaar kjender under Navn af Bar el Abiad; andre, at den, efter at have strømmet en lang Tid mod Østen, igjen vender sig mod Syden, og paa Kysten af Guinea falder i Benins Bugten. Den berømte Geograph, Maj. Rennel, er af den Mening, at den taber sig i det indere Africa i en Indsøe. Fra alle de anførte afviger Mungo Parks Gisning, som han i en Indberetning til Regjeringen har bekjendtgjort. Han troede nemlig at denne store Strøm bryder sig en Vei igjennem Kioggebjerget, og at den er den samme Flod, der danner sin Munding paa Vestkysten, men dybere i Sønden i det atlantiske Ocean, under Navn af Congo.

(Fortsættes. — Lbd. Av.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 20de August. Igaar mellem Kl. 2 og 4 holdtes en Ministerialforsamling. Da Hs. Majestæt kom ned af Trappen, kastede Madame Labedoyère sig for hans Fødder, og bad om Naade for sin Mand. Kongen bevidnede hvor haardt det var ham at maatte afslaae hendes Bøn, dog med Tilføiende, at Allerhøistsamme vilde tænke paa hende og hendes Børn. Endnu Klokken 6 vilde Labedoyères Moder bede for sin Søn; men hun fik ikke Audients. — Igaar Eftermiddags Klokken I stadfæstede Revisionstribunalet den over Labedoyère fældede Dom, og henved Klokken 7 blev den fuldbyrdet idet den Anklagede blev skudt paa Grenellesletten. Labedoyère knælede, og modtog Velsignelse af sin Skriftefader; derpaa stod han igjen op, blottede sit Bryst, og bad Veteranerne, der skulde skyde ham, at sigte godt. Neppe havde han sagt dette, før han ikke var mere. — Hos alle Kunsthandlere seer man allerede et veltruffen Portrait af Labedoyère. — Som man forsikkrer har hans Familie faaet Tilladelse at lade Liget begrave paa dens Godser i Bretagne. — Loirearmeen er nu ganske afskediget. Ved sit kloge Forhold har den bevaret Frankrig 500 forspændte Kanoner. Da den opløstes, var den endnu 60,000 Mand stærk. — De 18,000 Geværer ere allerede i Vincennes blevne udleverede til de Allierede — Kongen har erkjendt som Statsgjeld alle de Udgivter, der ifølge høiere Befaling og efter de bestaaende Reglementer ere gjorte siden 20de Marts 1815. — Besætningen i Condé er ogsaa bleven afskediget, og den saakaldte Byvagt besørger Tjenesten. — De Nationalgarder, der laae i Garnison i Metz, ere blevne hjempermitterede. — Den franske Loirearmees Cavallerie er trukket i Cantonnement i Departementerne Tarn og Garonne. — De allierede Tropper, som stode i Egnen af Besançon, have begivet sig bort derfra. — I Nantes er bestilt Qvarteer til 6000 Preussere.

Paris, den 21de August. Journalerne for idag indeholde følgende to Hjerningssager: Hele Frankrig og alle Fremmede henvendte deres Blik til Kongen, for at see, om hans Godhed vilde gaae saavidt, at han vilde benaade Oberst Labedoyère, eller om Dødsdommen skulde fuldbyrdes. Forbryderen havde den værdigste Moder, en ung elskværdig Kone, et umyndigt Barn og en Familie, som var Bourbonerne oprigtig hengiven. Vistnok kostede det den gode Konge stor Overvindelse ikke at gjøre nogen af disse Betragtninger gjeldende; men hvorledes kunde og hvorledes skulde han det? Forbrydelsen var allerede ifølge sin Natur utilgivelig. Labedoyère var af sin Monark bleven overøst med Velgjerninger, og var ved sine Familieforholde nøie forbunden med Hoffet, og desuagtet brød han sin Eed, og viste sig ulydig mod sine Chefer. - Han befordrede Oprøret, og banede Usurpateuren Vei til Tronen. Han var altsaa en af Hovedaarsagerne til alle de Ulykker, der ere komne over Fædrenelandet. En saadan Forbrydelse angaaer ikke alene Kongen, men hele Nationen, og den offentlige straffende Retfærdighed kunde kun tilfredsstilles ved et stort Exempel. — Men den samme Monark, der handler strængt mod den oprørske Undersaat, iverer ligesaameget mod Misbrug af den Autoriteterne betroede Magt. Derfor har Hs. Majestæt tilbagekaldet Marqvien af Villeneuve fra Provindserne (hvor han handlede som Kongens Commissair), for at aflægge Regnskab for sin Embedsførelse. — Intet beviser mere Kongens Upartiskhed, end at han ligesaa vel udnævner Marschallerne Berthiers, Bessières's og Lannes's Sønner som Marqvis La Roche Jacquelins Søn til Pairs. — Det er vanskeligt at bestemme Antallet af de i Paris værende fremmede Tropper; men saameget er vist, at der daglig leveres dem 200,000 Pund Brød, over 100,000 Pund Kjød og 10,000 Litrer Brændeviin. Naar man hertil lægger alle de Levnetsmidler, som Borgerne give i deres Huse, saa kan man gjøre sig en Forestilling om de Byrder, Hovedstaden alene maa bære for at underholde de allierede Tropper. — Marschal Ney ankom igaar Morges til Paris under Escorte af 2 Gensd'armeofficierer, der sad i Vognen hos ham. Først bragtes han til Politiepræfecten, dernæst til Conciergeriet. — Som man forsikkrer har Murat af Østerrig faaet Tilladelse at leve hos sin Gemalinde. — Man troer her almindelig, at de allierede Tropper i Begyndelsen af næste Maaned ville begynde at forlade Frankrig. Man vil endog allerede vide, at de skulle marschere bort i Colonner paa 25000 Mand.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 71.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 5 September 1815.

Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape.

(Fortsættelse.)

Nu kommer da Raden til de enkelte Steder hvor jeg har misbilliget Oversættelsen, og intet af dem er vel mærkeligere for Alle, end Stedet i Indledningen, hvor Udgiveren siger der tales om en Bjovulfs Tog, jeg derimod, at Skjalden beretter Skjolds Liigbegjængelse. Dette kalder Udg. reent Galskab og paastaaer trostig, at den hele Fortælling er et Foster af min egen Indbildningskraft, hvori den gamle Skjald har hverken Lod eller Deel. Nu, kunde jeg, uden i alle Maader at træde Sandheden for nær, tilegne mig den Fortælling, da veed jeg ikke hvi jeg skulde skyde den fra mig, eftersom det er dog slig en faver og velsignet Tale, som vel ingen Skjald skulde skamme sig ved, men man maae dog vel kalde det heel ubegribeligt, hvorledes det kunde falde mig ind at digte den selv, og lige for Modpartens Øine skyde den ind i det gamle Kvad, ubegribeligt, siger jeg, thi for at kunne gjøre det, maatte jeg paa eengang været saare klog og saare dum, vel bevandret og vankundig i det gamle Kvad. Dog, saa gyldigt end et saadant Beviis skulde være for hvem der ei kan eller vil see efter selv, lade dog vel ikkun Faa det gjælde, og jeg faaer da vel see til at finde paa et meer haandgribeligt, hvor vanskeligt det ogsaa er i slig en Sag at tilfredsstille dem, der ikke kjende Sproget og ei vil nøies med indvortes Beviser, thi til Sprogkyndige taler jeg jo ikke her, fandt de sig ikke selv forbundne til at give mig Ret, da var det slemt for dem eller for mig. Tager Man nu Indledningen for sig i den latinske Oversættelse, da finder Man, efter nogle ret klare Ord om Skjold Skefing og nogle halvklare om en Søn han skal have havt, ved Navn Bjovulf, en heel uforstaaelig Betragtning af Skjalden, som begynder med de Ord: Ita debes cimeliorum og slutter S. 5 med: Virtute mactas. Nu følger Noget indtil Slutningen, som Udg. udgiver for en Tale om et af Bjovulfs Tog, men saa meget er vist, at i Oversættelsen nævnes intet Navn, findes ingen Tilbageviisning til de forrige Navne, ingen Underretning om hvor Reisen gjaldt, eller hvad Udfaldet var, men kun en mørk Tale om at Man skulde bort, om et eller flere Skibes Ladning, og om Heltenes Sorg over, at de ikke vidste hvem der skulde hjemføre det Bytte. Er nu denne Oversættelse rigtig, da har den gamle Skjald strax i Indledningen givet os et Brudstykke om et Tog uden Hoved og Hale, som faldet ned af Skyerne, uforstaaeligt for alle, uden Sammenhæng med det Forrige eller Følgende, og med den forunderlige Efterretning i Enden, at Helte droge sørgende paa Tog, som ei pleiede at være deres Skik, og at det var deres Sorg, hvem der skulde eie de Klenodier, som var paa deres Snekker, en Sorg Kjæmper ei pleiede at huse, saalænge Armen kunde røre sig og Sværdet holdt.

Derimod siger jeg, at efter Talen om Skjolds

Værde og Gavmildhed, følger en Betragtning over Troskaben som maae findes hos en gavmild Konges Kjæmper, hvorved end videre dannes en naturlig Overgang til en kort Fortælling om, hvorledes Skjolds Kjæmper, endnu efter hans Død, viiste ham Troskab og Hengivenhed. Nu vil Ingen nægte, at Dette ubeseet er langt rimeligere, at det er fast utroligt om en Skjald, der viser at han var ingen Fusker i sin Konst, at han vilde strax i Indledningen rykke os ind i en mørk Tale, som hverken er hugget eller stukket, men uden Sammenhæng ei alene med hans Hovedsag, men med Alt i Digtet; og derimod hoist rimeligt, at han i Indledningen, der jo unægtelig begynder med Skjolds Priis, vilde ene og alene forherlige Ihukommelsen af Hrodgars og Skjoldungernes Stamfader, og kunde det da, efter hans Ord, endog blot være tvivlsomt, hvilken af de to Forklaringer Man skulde vælge, da maatte min upaatvivlelig kaares uden videre Betænkning. Men nu tør jeg paastaae, at om min Forklaring var, med Hensyn paa Skjald og Sammenhæng, nok saa upassende og Udgs. derimod i disse Henseender den meest rimelige, saa tvinge dog klare Ord til at lade min gjælde, og det skal jeg stræbe at vise, ved Ord for Ord at gjennemgaae de vigtigste og klareste Linier.

Him þa Scyld gewat
To gestæp hwile.

vil Udgiveren oversætte: "da han skulde begive sig bort til bestemt Tid" jeg har derimod i Rimet oversat:

Da Skjold var hengangen
I Døden til Roe.

At nu scyld betyder i Sproget hverken meer eller mindre end Skjold, det være nu Vaabenet eller Manden lærer Digtet saavelsom Lexikon, at gewat (Imperfekt af gewitan) betyder ligesom det danske gik bort baade enhver Reise og den lange Reise, kan Man og læse i Somners Lexikon, og heraf er det da klart, først, at scyld her maae betyde Manden Skjold, siden Gang og Rørelse følger efter, og dernæst, at hvis Sammenhængen tillader det, kan selv disse blotte Ord aldeles rigtig oversættes: Skjold døde. Men her behøve vi ikke at tage det saa knap, thi ligesom to er til, saaledes er ogsaa stæp og gestæp Trin, Fjed og hwile Ophold, Hvile, og nu kan dog vel ingen

tvivle om at her staaer om Skjold at han døde, og at min Oversættelse er den eneste rigtige. Hvorledes nu Udgiveren er kommet til sin, kan Ingen fordre oplyst af mig, men Saameget vil jeg dog sige, at han har gjort det klare Substantiv scyld til Imperfekt af Verbet sceoldan som stundum skrives scylde, men almindelig, som ogsaa her i Digtet f. Ex. S. 82, scolde, burde, skulde, og gjort det klare Imperfekt gewat til Infinitivet gewitan, og paa den Maade kan Man rigtig nok faae sære Ting ud.

Hi hine þa ætbæron
To brimes waroþe
Swæse gesiþas
Swa he selfa bad
Þenden wordum weold
Wine Scyldinga
Leof landfruma
Longe ahte.

I mit Riim heder det:

Saa toge i Hænde
De kjærlige Svende
Det Liig af Kong Skjold,
Til Stranden de bare
I sørgelig Skare
Den Herre saa bold,
De Liget udførde,
Som selv han befoel,
Mens Tungen han rørde
Paa Konningestoel
Og styred med Blide
De Lande saa vide
Saamangen god Dag.

Ordret staaer der: De ham da henbare til Havets Bred, de søde Staldbrødre, som selv han bad, mens han havde Ord i sin Magt, den Skjoldungers Ven, den kjære Landsfader, temmelig længe. Er nu dette uimodsigelig saa, som det dog visselig er, da er det jo ogsaa vist at Digteren fortæller hvorlunde Skjolds Mænd bar hans Liig til Stranden efter hans Befaling i sit Livs Dage, og altsaa er min Oversættelse ikke, som Udg. siger, Galskab, men et frit Udtryk af den gamle Skjalds utvivlsomme Mening. Hvad derimod Udgiverens Oversættelse er, maa Andre bedømme, naar jeg nu faaer den anført og gjennemseet: "Hirden samledes ved Strandbredden. Sine

hulde Staldbrødre havde han selv saaledes bedet. Medens han med Ord styrede Skjoldungernes Venner, var han længe Landets elskede Fader." hine, denne almindelige og klare Accusativ af he han (see Hickesii Litteratur Septentrional p. 22) er da gjort til Nominativ. Singul. hine en Tjener, skjønt Verbet ætbæron saa aabenbar er Pluralis og har det tilsvarende Pronomen hi de klarlig foran sig. Fremdeles oversættes ætbæron samledes, skjøndt Udg. selv veed at det aldeles utvivlsom er henbare, (bare ad) thi saaledes oversætter Udgiveren jo selv Ordet S. 41. L. 22. Endvidere adskilles de saa klart sammenhørende Linier: "som han selv bad" og "medens han kunde tale" ved et Punktum, og den klare Nominativ Wine Ven, gjøres, jeg veed ikke til hvilken Casus for at blive Object til sit eget Object: Verbet weold raadte, skjøndt dette aldrig her kan styre noget andet Ord end wordum Ord ved dets Side, som derfor og staaer i Dativ, den Casus Verba af det Slags almindelig styre, skjøndt wealdan som en Undtagelse, ellers helst skal styre Genitiv: (Hickes p. 73). Hvad nu Grammatik og sund Sands siger hertil, behøver jeg ikke at tilføie.

Dette være nu nok herom, thi hvad jeg selv har udgivet for tvivlsomt, er jeg ikke forbundet til at forsvare, skjøndt jeg nu seer mig i Stand dertil, unødvendig Vidtløftighed vil jeg undgaae, og naar det først er vist at her tales om Skjolds Død og Liigbegjængelse, som jeg nu har beviist, naar Udg. selv maae tilstaae at der i det Følgende staaer at de førde ham ud paa et Skib, at Skibet gik ud i Havet og at Heltene sørgede over at de ikke vidste hvor den Ladning blev af, da kan der jo ingen Tvivl være om Noget af Det jeg har udgivet for Vist. At jeg mener, ved Hjelp af Sagnet om Scef at have fundet Aarsagen, hvi Skjold vilde saaledes bisættes, det er en anden Sag, som jeg vel anseer for vis, og skal i sin Tid videre omtale, men at tvistes med Udg. derom, falder mig vist ikke ind, saalidt som jeg har dadlet ham, fordi han ei havde anmærket Saadant.

(Fortsættes.)

Noget om Frue Kirkes Klokker.

Foruden de to Klokker, som vare i det lille Taarn over Choret, var i det store Taarn fire Klokker. Den største holdt $3\frac{1}{2}$ Alen i Diameter, veiede 37 Skippd. 11 Lispd. 11 Pd., og havde følgende Inscription: "Denne Kongens Klokke, istedenfor den forrige af samme Navn, som med Kirken i Byens ulykkelige Ildebrand forgik 1728, først støbt 1527 under Kong Frederik den Første, og skjenket til gudeligt Brug af Kong Frederik den Anden 1581; siden, da den brast, blev omstøbt, om en Fjerdedeel større, og given Kirken af Kong Christian den Fjerde 1646, er nu endelig 1747, ved den stormægtigste, allernaadigste Konges, Christian den Sjettes, store Gavmildhed og gudelige Forsorg, tillige med denne Hovedkirkes og Taarnets prægtige Bygning, end meget ypperligere og En-tredie-deel større af nye støbt, og given til Kirkens Høitids- og Stormklokke, med fem andre mindre Klokker. Gud give den Lykke og Beskjermelse til sin Kirkes bestandige Brug!

Kongens Klokke er mit Navn,
Gud til Ære og Folket til Gavn.

Støbt 1747, i den stormægtigste Monarch, Kong Frederik den Femtes første glorværdigste Regjeringsaar." — Den anden Klokke veiede 18 Skippd. 7 Lispd. 6 Pd., holdt $2\frac{3}{4}$ Alen i Diameter og havde følgende Inskription: "Aar 1746 gav den gudfrygtige og allernaadigste Konge, Christian den Sjette, mig, som anden Klokke, af nye støbt, med fem andre, til at samle Folket til Gudstjenesten udi denne efter Byens Brand af nye opbygte Frue Kirke, kaldet Søndagsklokke." — Den tredie kaldtes efter dens Inskription: "Vagtklokke." Den holdt $2\frac{2}{5}$ Alen i Diameter, og veiede 10 Skippd. 11 Lispd. 2 Pd. Den kaldtes ogsaa Fredagsklokken. — Den fierde var Middags Bedeklokken, og kaldtes: "Tolvklokken." Den veiede 4 Skippd. 6 Lispd. 13 Pd. og holdt $1\frac{1}{2}$ Alen $4\frac{7}{8}$ Tommer i Diameter. — Støberens Navn stod paa hver Klokke især med følgende Ord: Me fecit Johan Barthold Holtzmann, Hafniæ. Soli Deo Gloria!

Efter at have forudsendt denne Efterretning, være det mig tilladt ligeledes at berette, at flere særdeles agtværdige Mænd her af Byen forlængst have anmodet mig om, som Kirkens Værge, ved Subskription at forskaffe Kirken en saadan Klokke,

som den største. Med Glæde paatager jeg mig dette og ethvert andet Arbeide, som sigter til Kirkens Nytte og Ziir, og derfor gav jeg dem mit Løfte. For at opfylde samme vover jeg nu, da Taarnet snart kan ventes under Tag, at vise, hvor betydeligt et Qvantum Metal der kan bruges til saadan en Klokke. Gjerne havde jeg tillige underrettet om, hvad den vilde koste at støbe; men, skjøndt jeg har talt med Hr. Gamst derom, kan jeg dog ikke give denne Efterretning. Kun dette veed jeg, at Taarnet, hvori Klokkerne skal anbringes, har samme Størrelse og Beqvemmelighed som tilforn, og at Gulvet, som skal bære Klokkestolene, er af dobbelt sammenskruede Bjelker, saa jeg ikke tvivler paa, at disse jo kunne bære den Vægt, som dertil udfordres. De ærede Herrer, som, efter ovenmeldte, have paalagt mig dette, skulle jeg herved ærbødigst have anmodet om, at tegne sig hos mig, hvad eller hvormeget enhver vil bidrage dertil. Subskriptionsplanen skal findes hos mig, som er hjemme hver Morgen fra Kl. 7 til 9, og om Eftermiddagen fra Kl. 3 til 4. Men da Klokken vistnok vil koste Betydeligt, med hvad dertil er henhørende, saa kan en liden Summa ikke være tilstrækkelig. Jeg anmoder derfor alle og enhver, til dette gudelige Brug at give noget Bidrag. Der kunde maaskee være nogle, som havde Metaller liggende, og hellere ønskede at bidrage med disse; i dette Tilfælde modtager jeg gjerne saadanne Bidrag, og skal være ansvarlig for samme; ligesom jeg med Fornøielse skal offentliggjøre alt hvad der indkommer. — Kjøbenhavn, d. 1 Septbr. 1815.

Friborg,
Hjørnet af Fiol- og Skidenstr. No. 194 og 68.

Fabel.

Il a tout réduit en poussière, et cette poussière mobile laisse arriver à lui les vents dechainés.

Rebecque.

Afsindig foer han frem og Alt til Støv han knused',
Det fine Flyvesand i Syd og Nord opbrused',
Og bragte frem med Tordenbrag de tøjlesløse Vinde,
Der rev' omkuld Personen selv med hele hans Gesinde.

Ved en opkommen Uenighed blandt endeel Landdyr hendte det sig at en krigersk Parder, ved Lykkens blinde Leeg, banede sig Veien til den ledige Trone. Denne besteeg det plettede Uhyre og valgte til sine Raadgivere og Befuldmægtigede: Tigeren, Hyænen, Ulven, Ræven og Skaden. Uhyret fik den Magt at omskabe næsten hele Dyreriget til Hunde og Vandbier: dens Yndlingsdyr; og disse saa nyttige, uundværlige og herlige Skabninger, naar de kun ei ere i for stor Mængde, geraadede nu ved Talrighed og Misbrug til største Fordærv for alle Arbeidsdyr, der lede evig Forfølgelse og Udtømmelse, medens hine turde fjern og nær frit røve og opsluge Alt. Parderens Herredømme blev saaledes stort og udbredt, men naturligviis grusomt, ødelæggende og forhadt. Tro og Tillid til Guderne forsvandt, alle Dyder og gode Drivter: Troskab, Ædelmod, Redelighed, Alt maatte fly som banlyst; hvorimod Egennytte, Novgjerrighed, Løgn, Pralerie, Usædelighed, Nid og Ränker, Vold og Grumhed øvedes og trivedes under Parderens udstrakte Herredømme.

At Hvalen førte Regimentet i Havet og drev det der vidt, havde længe været endeel Landdyr utaaleligt; at tvinge, ja reent at ødelægge denne var nu det tilsyneladende Maal for Parderens umættelige Ærgjærrighed og heftigste Attraa. Hvad Under da, om den kortsynede Dyreskare ventede i deres brogede Majestæt at finde en Modvægt for den mægtige og snilde Hval. — Men see! hvad gjorde Parderen da den ikke kunde naae Hvalen? Den bød at alle Landdyr, fra Elefanten til det mindste Kryb, ja selv Amfibierne, som den ogsaa havde underlagt sit Herredømme, skulle alle hjelpe den at uddrikke Havet for at faae fat paa Hvalen. Det hjalp ikke at en af Raadgiverne gjorde Forestilling mod dette Værk som ugjørligt; han fik endog derfor, skjønt den klogeste af Parderens Omgivende, strax Afskeed, og Alle skulle nu med Magt drikke. Enhver der undslog sig blev erklæret for Fiende, Forræder og Oprørsstifter, blev jammerlig mishandlet og sønderslidt af Hundene, der reve, slede og bede i alt hvorpaa de hidsedes. Ravne, Krager, Skader, Vandbier, Blodigler og Utøi oversvømmede Landene i talrige Skarer under alskens Paaskud og Alle bleve Offere for de uværdigste Dyrs Rovsyge og Ærgjærrighed der overalt efterlod sig Ødelæggelse og Strømme af Blod.

Hvalens Undertvingelse maatte saaledes tjene til Skingrund for den tøileløseste Lidenskabs og det meest erklærede Menneskehads hensigtsløse Tilfredsstillelse, uden Beregning, uden Plan og uden Overlæg; og hvorpaa var vel denne glimrende Bygning grundet? mon ikke paa Parderens grændseløse Foragt endog for den Dyreskare, hvis Lyksaliggjørelse burde have været dens helligste Pligt? Foragt for selve dens Yndlingsdyr, hvis ufortrødne, misbrugte Anstrængelser og Selvopofrelser den ene havde at takke for en ligesaa ufortjent som glimrende Hæder, Hoben i sin Forblindelse havde ydet den? Hvad andet holdt vel den uhyre Statsbygning vedlige, end alle andre Dyrskarers Taalmod, hvis Prøvelse havde endgivet Uhyret det umaadeligste Hovmod, den laadeste Frækhed den umætteligste Egennytte? Saaledes vare Hensigterne.

Synderbrydelse af Naturens fasteste Baand; Kamp imod og Negtelse af dens helligste Krav, var Hverdagsarbeide. Bæveren, hvis vandkunstige Bygning nedreves, Sælen, Odderen, Søpadden, Svanen og Maagen maatte ei længer tumle sig i Bølgerne og fra Havet drage deres uundværligste Næring. Ikke turde den flittige Bi frit hente sin Honning, til egen og andre Dyrs Vederqvægelse, fra fjærne Egnes krydrede Blomster, medens Spyfluer inter maatte favne. De tungeste og ufordrageligste Baand bleve lagde paa den virksomme Muldvarp og Myre. Vingerne stækkedes ubarmhjertigen paa de muntre Trækfugle, og bundne til Jorden maatte de see deres visse Undergang imøde. Frihedstræet, der var plantet hos den frodige Viinstok, blev i sin bedste Vext oprykket, medens Slanger og Øgler flittigen varetoge at afgnave enhver ny Spire. Alt Samqvem, al gjensidig Meddeelelse var brudt og hævet. De Stærkere overvandtes ved List; Løven, Elefanten, Næshornet, Bjørnen æggedes mod hinanden for at vorde svækkede, og derved bøies under blind Lydigheds Aag. Frygt, Mismod og Eenstydighed udbredte sig overalt. Tvang var udbredt saavidt Uhyret kunde naae, Tvedragt allevegne udsaaet. — Saadanne vare Midlerne.

Midt under disse Herjelser, der meest tørnede paa de svage og uskyldige Dyr, bleve Herredømmer og Regimenter vilkaarligen beroede og uddeelte til Aber, Sviin og Skarnbasser, uden mindste Hensyn til det almene Vel, men Alt til reen Svækkelse selv af de Kræfter, hvorved den paaraabte Skingrunds Udførelse kunne gjøres nogenlunde muelig eller tænkelig.

Den uomgængelige Følge heraf blev da naturligviis at: jo mere de ulykkelige, deels Daarer deels Nodtvungne, drak, desto stærkere blev Tillsbet i Havet, og Hvalens Magt, istædenfor at aftage blev nu stærkere end nogensinde, medens allerede mange af Dyrene laborerede af Vattersoet og Svindsoet. Mange kunde ikke, andre vilde ikke længere drikke, og atter andre gave sig endog i Hvalens Vold. Saaledes svækkedes Parderens Magt ved dens egne idelige Misgreb og Daarligheder, og, Umuligheden af Hvalens Svækkelse var Parderens Værk, kjøbt, med de grandseløseste Ulykker over de bedragne Dyreskarer, hvis Sag den dumdristigen havde paataget sig at føre. Disse vare Resultaterne. — Dens Fortroligste fattede endelig Mistillid til den, heller ikke levnedes disse Rovdyr Ro til at nyde deres Rov. De vendte sig nu mod Parderen selv, fornegtede den og forlode den. En ny Yngel var ikke at stole paa. Abers, Sviins og Skarnbassers Herredømme forsvandt som Avner for Vinden. En stor Deel af Hundene havde faaet Vandskræk og Vandbier mister Braadden.

Da saaledes Uhyrets Magt var knækket, alle Rænker og Kneb forgjæves, Nederdrægtigheden afslørt i alle sine Folder, de sidste blodige Anstrængelser for det Ondes Afstedkommelse anvendte, Halstyrrigheden dreven til det Yderste og ingen Pletr af Landet var mere noget sikkert Tilflugtssted for det blodbestænkte Uhyre, kastede det sig, mat og afkræftet, med en Niddingen egen Frygt for Døden, i Hvalens Gab, for der at finde — Naade eller Unaade (thi allerede een Gang i Forveien havde den prisgivet sig og sine til en ædelmodig Fiende og derved undgaaet sin velfortjente Tilintetgjørelse) overladende sit Rige med brudte fasces og dets talrige uskyldige, blinde eller forførte Hjorde, til Tvedragtens, Forstyrrelsens og Opløsningens Rædsler, og som et blodigt Offer til Gjengjeldelsens Ret for de talløse Krænkelser og Fornærmelser der vare — ene Parderens Værk.

Est nobilis ira leonis parcere subjectis et debellare superbos.

En uforlignelig, forstandig, god og stormodig Dogge, en ypperlig, djærv og heltemodig Puddel med flere Bravs tilkomme især Æren og Verdens Tak for at have virket utrættelig under de ædle Dyreforsters og ved deres store Opofrelser til Uhyrets Fald.

Secler maae forløbe, inden de Saar kunde læges, der er den hele Dyreskabning tilføiede. Skjult er for dens Øine hvad der endnu staaer tilbage inden Mørket viger, og i den af Uhyret aabnede nye pandoriske Æske, blev for denne Æt, neppe Haabet paa Bunden tilbage.

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Kortfattet catechetisk Forklaring over Catechismus; et Udtog af den udførlige Forklaring ved J. N. Krog. — Hensigten af dette Skrift, hvori Religionens Hovedlærdomme korteligen fremsættes i catechetisk Form, er især at udvikle og tydeliggjøre de vanskeligste, i Luthers Catechismus og den anordnede Lærebog i den evangelisk-christelige Religion forekommende Udtryk, f. Ex.: Religion, Catechismus, Lov, Pligt, Testamente, Prophet, Evangelium, Apostel, o. s. v. Den, som veed, hvor ufrugtbar enhver Undervisning maa blive, naar den indskrænker sig til tankeløs Udenadslæren, uden rigtigt Begreb om de enkelte Ords og Udtryks Betydning, vil indsee Vigtigheden af en Ledetraad, hvori man paa en almeenfattelig Maade søger at bibringe den Unge tydelige og rigtige Begreber om de vigtigste Udtryk. Ikke sjeldent antager man, at Barnet allerede veed, hvad det neppe har en dunkel Forestilling om, og derfor lader man det som oftest lære Tanker, førend det endnu har noget rigtigt Begreb om de Ord, Tanken er sammensat af. Skriftet, som, trykt med fiint Stiil, er $1\frac{1}{4}$ Ark stort, sælges uindb. for 16 ß., indb. for 2 Rbmk. hos Bogtrykker Höeckes Enke i store Helliggeiststræde No. 144. Sammesteds faaes samme Forfatters udførlige Forklaring over Catechismus; en Ledetraad ved Religionsunderviisningen o. s. v. uindb. for 4 Mk. og indb. for 5 Mk.

Indenlandske Efterretninger.

Aarhuus, d. 25de August. Hr. v. Kotzebue, en Søn af Skuespildigteren, bekjendt af den Opdagelsesreise han allerede engang tilforn har gjort med Krusenstern, som med en Brig paa 8 Kanoner og 20 Mand Eqvipage, lutter Russer, vil seile omkring Verden og nyligen befandt sig paa Kjøbenhavns Rhed, agtede om faa Dage at fortsætte Reisen, hvorpaa en med ham i Berlin opdragen Franskmand, Hr. Chemisseau og en Søn af vores værdige Conferentsraad Wormskjold, ledsage ham som Lærde og Naturalister, og til at forfærdige Tegninger Hr. Choris fra Jekaterinoslaw, der allerede forhen har ledsaget Marschal Bieberstein paa hans Reise til Caucasus. Som Læge medfølger Hr. Eschholz fra Dorpat. Reisen vil vare i tre og maaskee i fem Aar. Man vil passere Cap Horn, og, om muligt, ved den arktiske Pol, søge at bane sig en Vei over Kamtschatka. — Skibet, der føres af Hr. v. Kotzebue, hedder Rurik, og er udrustet paa Cantsler Grev Romanzows Bekostning; det har følgende Instructioner: i December skal det omseile Cap Horn, og Aarene 1816 og 1817 vil det tilbringe med at lære nøiere at kjende Øerne og Egnene i Sydhavet. I Sommermaanederne 1817 vil det forsøge at fremtrænge, igjennem Behrings-Strædet, saa langt som muligt i det Indere af America. Derfra vender det tilbage til det gode Haabs Forbjerg, og vil i Aaret 1818 komme tilbage til Cronstadt. Naar Hr. v. Kotzebue anseer det for nyttigt, og Skibets saavel som Eqvipagens Tilstand tillader det, saa kan han blive endnu et Aar længer paa Reisen. Tilrustningerne og Planen til dette interessante Foretagende skyldes den fortjente Krusenstern. (Efter Aarhuus Av. og Lüb. Anzeig.)

Aarhuus, d. 26de August. Ifølge hertil indløbne Efterretninger fra vort Auxiliaircorps, holdt Hs. D. Prinds Frederik den 18de d. i Nærheden af Bremen Revue over samme, som derpaa gik over Weseren, hiinsides hvilken det disloceredes i nye Cantonnements for der at oppebie

de fra Hertugen af Wellington forventede Ordres. — Vort Regiments Bataillon laae i Amtet Wildeshausen. — De sidste Par Nætter har det her i Egnen været stærk Nattekulde, der især deelshed har været følelig for de udestaaende Kreature.

(Aarhuus Av.)

Aarhuus, den 29 August. Vor Stiftsbefalingsmand Hs. Excell. Geheimekonferentsraad Baron de Güldencrone og Frue, hvis Nærværelse deres høje Hverv i Kongestaden en Tidlang havde ladet os savne, havde vi i Søndagsaftes den Glæde, atter at see i vor Midte. En saare talrig Menneskeskare vare til Mindet gangne Skibet imøde, som bragte hine elskede To tilbage til vor Bye, og ledsagede dem hjem med en Jubel, der var et lydeligt Udbrud af hengivne Hjerters oprigtige Følelser. — Hs. Høiærværdighed Biskoppen ventes hjem imorgen. — Byen tabte i Dag en brav og almindelig yndet Mand: Overkrigscommissair og Landinspecteur Dahl, der i sin bedste Manddoms-Alder omskiftede Tiden med Evigheden. — Efter nogle faa Sommerdage have vi igjen den forgangne Nat og i Dag havt et stærkt Uveir med Regn, Torden og Lynild, til Skade for den begyndte Kornhøst. (S. Bl.)

Viborg, d. 31te August. Efter nogle Dages Varme fremkom pludselig efter en stærk Sydost et Tordenveir her i Mandags ved Aften, der snart trak forbi, men udbredte sig i Øster, Sønder og Vester mod Natten, i hvilken saaes idelige Lynglimt. Hele Tiirsdag faldt derefter en vedholdende stærk Tordenregn, saa Gaderne flød som Bække. Det vil sinke Høsten og det Høstedes Hjemførsel i nogle Dage. (Viborger Samler.)

I Iversens Avis No. 119 læses følgende: Hvorledes det saa ud i Odense for et halvt Hundrede Aar, af et Øienvidne. — Hvorledes det nu seer ud, veed enhver, og kan gjøre Sammenligning om Forskjellen. — Byen havde kun faa elegante Bygninger, de større vare sammenblandede med smaa Eenetages faldefærdige Huse. De fleste store Huse stode ubeboede, og vare tilfals alle for een Priis, 1200 Rd., som var det høieste Eierne eller Sterv- og Concurs-Boer formeente at kunne attraae. — Af Landets Adel opholdt ingen sig i Byen, eller havde noget Afstige-Qvarteer. De spiste hjemme paa deres Herregaarde deres Horeslege i Roe, for at undgaae den dem ikke behagelige Consumtions Afgivt, og Byen havde heller ikke mindste Tillokkende, ingen Skuespil, Concerter, Masqverader, Baller eller Spillepartier. Hazardspil eller høie Commercespil saaes ingensteds. Det eneste der spilledes i Byens borgerlige Cirkler, var Mariage, Hanrey og Qvadrille. L'Hombre kjendtes kun af Navn, og mindre vidstes noget af de senere opfundne Forhøielser og Tilsætninger, der gjøre dette for Forstanden meest nærende Spil, til det meest tærende for Pungen. Da Tropperne kom tilbage fra det Meklenborgske Tog imod Russerne, begyndtes enkelte Baller om Vinteren, hvortil da ogsaa nogle af Adelens Damer fra Landet indfandt sig i en ussel decoreret Sal, uden Gipsning, uden Lysekroner, kun oplyst af nogle faa tarvelige Messinglampeter, Mage til dem Jøderne den Tid paa deres Schabbes tændte i deres Forstuer. Omsider faldt Stadsmusikanten paa at lade paa samme Sal sine 2 Svende og 3 Drenge om Vinteren engang hver Uge gjøre noget som man kaldte Concert, hvortil efterhaanden indfandt sig een og anden Dilettant, og disse fik siden nogle faa Damer overtalt til at bryde Isen, med at indfinde sig som Tilhørere ved disse Concerter. Disse Damer placeredes i et Værelse for Enden af Salen, paa Stole langs med Væggen, og Herrerne stode udenfor dette Værelses aabne Dør med Ryggen vendt imod Damerne, hvorved al Udsigt betoges disse til Musiken, som var placeret i Salens anden Ende. Damerne, overbeviste at de vare der kun for at høre, og ikke for at see, vel heller ikke for at gjøre Prætension paa at sees, fandt sig ganske godt i dette Anstød mod den skyldige Opmærksomhed; — i det mindste mærkedes ingen Riven eller Trængen af dem for at faae den første Rad Stole, da der fandtes kun een Rad, og altsaa ingen bedre Udsigt eller Rangsæde var at vinde ved Fremtrængen. (Forts.)

Kiøbenhavns Børs den 5 September.

Cours. Hamb. 2 M. 622, *a vista* 630. Amsterdam 2 M. , , *a vista* 595. London 2 M. 24⅔ Rbdl. Spec. 625. — Specier solgtes til 37¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69¾ pr. 100; Obllg. 300. Norske Sedler 58.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corr.)

Berlin, den 29de August. Nogle Efterretninger fra Paris sige, at der i denne Stad paa ny har været forberedt en Sammensværgelse, som skulde bryde løs den 15de, men lykkeligviis blev forraadt den 12te. Man vil vide, at henved 1000 engelske og preussiske Uniformer allerede vare forfærdigede (for at gjøre Forvirringen endnu større), og at man ogsaa havde sikkret sig sex Kanoner. — Man har nu forøget Sikkerhedsforanstaltningerne ved at forstærke Tropperne i Paris. — Ifølge vore Tidender er Admiral Sir George Cockburn, som bringer Napoleon til St. Helena, ansvarlig for ham. Besætningen kommer til at bestaae af paalidelige Folk, og Enhver, der er fremmed eller paa nogen Maade mistænkelig, maa ikke tilstædes Adgang. Napoleon, hans Ledsagere og Betjente staae under bestandigt Opsyn. Naar Skibe ankomme, bliver han, saalænge de opholde sig ved Øen, under nøiere Opsigt. Iøvrigt skulle de Ønsker, han maatte yttre med Hensyn til sine Sager og huuslige Anliggender, enten strax umiddelbart efterkommes af Gouverneuren, eller i særegne Tilfælde indberettes til den engelske Regjering. Over de Penge, Klenodier 2c., som han medbringer, er optaget en nøiagtig Fortegnelse, og Raadighed derover efter Omstændighederne vel tilladt ham, men kun paa den Maade den engelske Regjering finder det tjenlig. Disse og nogle andre Bestemmelser, som ikke umiddelbar angaae det sikkre Tilsyn, ere Hovedindholdet af den af Krigsdepartementet i London angaaende Bonaparte udfærdigede Instruction, hvis Aand og Indhold noksom vise, at den engelske Regjering, idet den tog Hensyn til Ulykken, dog mindedes alle de Pligter, som dens egen og Europas Sikkerhed, eller ogsaa blot altfor ængstelige Gemytters bange Tvivl paalagde den.

Turin, den 6te August. Lucian Bonaparte er endnu i det herværende Castel. Han behandles med stor Opmærksomhed, men bevogtes nøie, hvorover han meget beklager sig. Man venter fra Paris Instructioner om hvorhen han skal bringes.

Heidelberg, den 24de August. Hieronymus Bonaparte er, ifølge Privatbreve, passeret gjennem Carlsruhe. Han synes at være kommen fra Fort-Louis, og tog Veien over Pforzheim. Den i hans Selskab værende Person reiste, som man siden har erfaret, kun under Maske af en würtembergsk Officier. Idag ere desaarsag Stikbreve ankomne til Carlsruhe og Mannheim. — Først den 20de d. skal Fæstningen Landau have plantet den hvide Fane.

Paris, den 22de August. Pariserne finde det meget paafaldende, at Engelænderne have sammentrukket saamange Tropper paa Montmartre. Men denne Stilling er saa meget mere vigtig, da den ikke alene beskytter Paris, men ogsaa truer, hvis urolige Bevægelser skulde forefalde i Staden. — Politiepræfecten begav sig i Søndags Aftes til Conciergeriet, hvor han tilbragte fem Timer med Marschal Neys Forhør. — Fra Toulon meldes under 15de d., at Marquis de Riviere underhandler meget levende, for at forhindre at Toulon ikke bliver besat af fremmede Tropper. Det lader som General Bianchi vil besætte denne Stad. — Ogsaa Antibes skal besættes af de allierede Tropper. — Labedoyère skal under de forskjellige Forhører have nævnet alle sine Medskyldige. En anden af disse Forbrydere, General Piré, har lovet at give de vigtigste Oplysninger, naar man *blot vil* indskrænke hans Straf til Forviisning. Man siger, at der skal være opdaget en førend Bonapartes Tilbagekomst stiftet Sammensværgelse, som gik ud paa at lade Tuileriernes Slot sprænge i Luften. Ogsaa Hertuginden af Leu skal have været indviklet deri.

Paris, den 25de August. Den herværende Gouverneur, Baron v. Müffling, har ladet Følgende bekjendtgjøre: "Gouvernementet i Paris har med Uvillie seet, at Ildesindede vedblive at insultere de allierede Tropper, og at den hidtil viiste Skaansomhed ikke har frembragt nogen god Virkning. — Man har desaarsag givet de allierede Troppers Skildvagter i Paris Ordre at forholde sig efter Reglementerne, det vil sige, at skyde paa alle dem, der nægte dem tilbørlig Agtelse og med Villie fornærme dem, eller flokke sig udenfor Vagthusene for at afstedkomme Uordener.

Undertegnet; Baron v. Müffling, Gouverneur i Paris.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 72.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 9 September 1815.

Ydmygst Begjering.

Jeg er en fattig Enke, og blev efterladt med fire smaae Børn, da min Mand, som saaredes i Bombardementet, døde Aaret derefter. Jeg ernærer mig og Børn ved Vadsk og Reengjøring, og naar jeg ei dertil bruges, ved grov Syening. Fiint Arbeide har jeg ei lært, og dertil due ei heller mine stive Fingre. Ved daglig Arbeidsomhed har jeg hidtil forhvervet Føden for mig og Mine, og gode Folk, som jeg har tjent, komme mig til Hjelp med Skolelon for de to ældste Børn og med et og andet Klædningstykke; men det er mig endnu ofte besværligt nok at skaffe de hungrige Maver Mættelse, da alle endog de ringeste Næringsmidler ere dyre, en Sild 10 à 12 Rbß., et Pund Brød 8 à 9 Rbß. Kartofler har da ofte været min Tilflugt, og jeg og Børnene have takket Gud for, at vi endnu kunne faae disse. Stuvede med lidet Melk eller Fidt ere de en baade nærende og velsmagende Spise; vi nøies ofte med dem, dyppede i Salt. Men nu hører jeg til min store Sorg, at Man overalt paa Landet vil brænde Brændeviin af Kartofler, og at derved skal være stor Fordeel, at Man da sparer Heste og Vogn og Tid og Folk, som nu bruges, for at føre Kartofler til Kjøbstæderne. Jeg tænker da sukkende: hvorledes skal det saa gaae de Fattige baade her og andre Steder, naar de ogsaa skulle savne dette Fødemiddel, som de dog endnu, skjøndt vanskeligt nok, kunne formaae at betale? Kartoflerne maae, naar de bestemmes til andet, fordeelagtigere Brug, da enten blive meget dyrere, eller maaskee ei altid at faae, og i begge Tilfælde ere vi ligemeget at beklage, som ei kunne undvære denne Frugt til Livets Ophold. Vi synes nu, at 3 à 4 Rbmk. er dyrt for 1 Skp. Kartofler, som jeg ofte har kjøbt for 12 Kobberskl., og naar den nu kom til at koste 2 Rdlr., saa blev den ei Føde for fattige Folk. Nogle have vel trøstet mig med, at der nu avles mange flere Kartofler end tilforn, at det kun er Overflødigheden heraf, som skal bruges til Brændeviin, og at der endda bliver Nok til Føde; men jeg har aldrig mærket, at der har været for stor Overflod af denne Frugt, jeg har aldrig seet, at Nogen, som falbud den, har manglet Afsætning. Ogsaa tænker jeg, at Kartoflerne, saaledes som de formere sig, og saaledes som de sælges, kunne vel betale baade Jorden og Arbeidet, som anvendes paa dem. Ja! jeg tænker, at denne velsignede Frugt, der kan bruges paa saa mange nyttigere Maader, og har lettet saa meget paa de nærværende dyre Tider, ei er bestemt for Mæskekarret. Men jeg kan jo her i min Eenfoldighed tænke feil. Jeg vil derfor hellere bønlig henvende mig til de gode Landmænd, og haaber vist at blive hørt, naar jeg taler min og mange flere Trængendes Sag, naar jeg beder, at de dog vil lade deres fattige Næste leve med sig, at Menneskekjerlighed dog hos dem maae seire over Pengebegjerlighed! at de dog hellere ville handle med Sæd og Kartofler, end med Brændeviin! Jeg anraaber indstændigt Alle dem, som have at byde og

raade, at de dog ville forbarme sig over de Ringe, og ihukomme deres Tarv, saa de ved flittig Arbeidsomhed ei skulle savne Livets Fornødenheder. Naar enhver Bonde maatte forvandle sit Korn, sine Kartofler og andre Frugter til Brændeviin, naar Fordelen her var fristende; vilde vel ogsaa Meget af den Tørv, som nu bringes til Staden, forbruges til disse Brænderier, og vi Fattige ville da komme i ligesaa stor Nød for Ildebrand som for Føde. Dog jeg vil ei længere plage mig med disse Bekymringer, men haabe at Armoden ei heller herefter skal savne Venner og Talsmænd.

Egena.

Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape.

(Slutning.)

Om alt det Øvrige kan og vil jeg fatte mig kort. Om den danske Bjovulf vil jeg kun sige at jeg langt fra listig at skjule Ordets Nærværelse i Indledningen, har udtrykkelig anmærket at det ogsaa fandtes der, og havde det ei været mig umuligt at faae det til at falde i Verset, havde jeg netop sat det i Rimet for at undgaae en Udlæggelse jeg godt forudsaae. Resten en anden Gang.

hiorta kalder Udg. et selvgjort Ord, men at jeg i det Mindste ikke selv har gjort det, kan Man see i Somners Lexikon.

Udg. siger at jeg, i Talen om 3die og 4de Sang har lastet ham fordi han oversætter fyr ved Sværd, men vil Læseren eftersee Skilderiet No. 63, da skal han finde lidt Andet, nemlig Udgs. tre Oversættelser af Talemaaden hine fyrwyt bræc Nysgjerrighed kom over ham; og her er da vist ikke Stedet til at tvistes om enten Ordet fyr, naar det stod for sig selv kunde oversættes Sværd eller ikke. At fyr saaledes virkelig er Ild har jeg jo aldrig nægtet, men derfor bliver fyrwyt aldrig en Vavn, og derom, om de ignes angari i Oversættelsen S. 20 og i Index rerum S. 237 var jo Talen. Hvorvidt ellers den bekjendte Ting at Ordenes Brug kan være forskjellig i Poesie og Prosa, berettiger Udg. til i eet og samme Digt at oversætte de samme Ord paa den meest modsatte Maade, hvilket han

troslig indrømmer at have gjort (Skilderiet No. 68) vil jeg ikke undersøge, men at et saadant Sprog eller Digt ikke var til synderlig Gavn, det veed jeg nok.

Udg. kan slet ikke lide, at jeg har rettet de 300 Mand han i sjette Sang S. 31 tillægger Bjovulf til: tredive Mands Styrke, og paastaaer at XXXtiges er tredive Snese, som da rigtig nok blev ikke tre men sex hundrede, men jeg vil blot bemærke, at hvad det saa end var, staaer der udtrykkelig at Bjovulf havde det i sit Haandtag, on his mundgripe, og det blev dog med de 300 eller 600 Mand lidt vel Meget.

Om Bjovulfs Vaaben vil jeg kun sige, at efter Ordene (S. 36): Send til Higelak (onsend Higelace) nævnes Vaabnene, men ingen Grav og Meningen kan da vel ikke være tvivlsom.

Ved syvende Sang (sjette er en Trykfeil) havde jeg bemærket Latinens Urimelighed, som Udgiveren selv indrømmer ved nu at give en splinterny Oversættelse, som jeg ei vil opholde mig ved at drøfte, men kun anmærke at Ordet handbonan som Udgiveren her vil gjøre til Overgivelse og S. 186 til en farlig Haand (manu periculosa) øiensynlig er samme Ord som handbanan S. 101 hvor Udg. selv oversætter det ved Drab (Haandbane) og kan ikke paa noget af Stæderne anderledes oversættes. Det interesserer mig paa ingen Maade at gjøre et nyt Navn, men naar der staaer at Ægthjov blev heaþolafe to handbonan da tvinger Grammatiken mig til at antage Heathalaf for et Navn.

Om 8de og 9de Sang, hvis Dunkelhed jeg selv indrømmede, tier jeg helst, til jeg veed Besked, men siden Udg. med saa grammatikalsk en Gebærde spørger mig hvor Nominativet til Ramis (S. 41) skal komme fra, naar det ikke maae være holm, vil jeg dog spørge igjen hvorfor Ræmis endelig skal have en Nominativ og ikke kan nøies som saamangt et Ord maae med en Følgesvend in casu obliqvo som heaþo her, og endvidere, hvor Man skal faae et Subjekt til Verbet ætbær naar Man river holm ud af dets Favn?.

Om Volsungen kan jeg nu ikke sige meer end jeg har sagt, og om Ordet stapole kun anmærke at i Somners Lexikon oversættes stapul Grundvold og steopl Taarn, hvorfor Man nu skulde vælge det meest urimelige i alle Maader, veed jeg ikke.

Om brand Healfdanes (S. 78) vil jeg kun sige, at naar det ikke forstaaes om Hrodgar, da er der, tvertimod Skjaldens bestandige Brug, i Perioden selv intet Subject til Verbet forgeaf skjænkede, samt at Sværdet siden udtrykkelig nævnes mellem Gaverne.

Udg. gjør sig ret saare lystig over disse mine Ord (Skilderiet No. 64) at ihvorvel 16de og 17de Sang ere mig dunkle, tør jeg dog sige for vist at en Hengest med sine Friser fulgde Dannehæren og omtales som den egenlige Høvding. Dette skal allerede være taabelig Snak, fordi Hengest, som gjæstede Friserne, maatte da været sit Fædrenelands Fiende og Landsforræder; men kan Man da ikke gjæste sine Venner, og staaer der ikke udtrykkelig S. 86 at de gik til Frisland for at besøge Venner, og see til deres Hjemstavn Nefiun freondum, gesoon hamas. Vigtigere maae den Indvending synes, at Hengest kunde være et almindeligt Udtryk for en Søkonge, og derfor har jeg ikke heller anført Ordet mellem de aabenbare Mandsnavne der ere forvandlede, men naar Man veed, hvad der jo er unægteligt, at Hengest er et Mandsnavn, naar der i den hele Tale om Toget ingen Høvding nævnes for Dannehæren, hvis det ikke er Hengest; naar Man slet ingen Exempler veed paa, at dette Navn er brugt som et Appellativ, naar Tiden og Stedet kan, saavidt vi veed, tillade at ansee denne Hengest for den Bekjendte af dette Navn, og naar endelig Grammatiken paa adskillige Steder ei tillader at tage Ordet appellativisk, da mener jeg at have aabenbar Ret. Videre at udføre dette vil jeg opsætte, og kun bemærke, at naar Udg. siger: Wig hengeste er et Søeslag, Fin hengeste Søhanen Fin og Bath hengeste Søestad, da svarer Grammatiken kort og godt: Hengeste er en klar Dativ der lader hver være god for sig og tilegner sig kun hvad der rækkes og times den. En i flere Henseender mærkelig Ting, og som i mine Øine var nok til at bevise at det baade er om en Hengest og om den bekjendte Hengest, er jeg handelsesviis kommet over og troer dog at fornøie Nogle ved Meddelelsen. Hos Hickes i hans Lingv. Septentrional. Thesaur. T. I. P. 192 findes et Brudstykke der forkyndes som den eneste Levning af et gammelt angelsaxisk Digt, der efter Brudstykket at slutte, maae have været et saare poetisk og inderlig heiligt Kvad, hvor en Skjold Slefte indføres talende og vækker alle sine hensovne Helte, medens Fugle sang og Maanen skinned under Skye. Da opstod en guldprud Helteskare og deriblandt Sigefred (udentvivl Sigurd Fafnisbane, som Tydskerne kalde Sigfred), Ordlaf og Gudlaf og Hengest selv. Naar Man nu i Bjovulfs Drape finder en Hengest i Skjoldungers Tjeneste og ved Siden af en Gudlaf og Oslaf S. 88, da kan Man dog vel ikke tvivle om at have en Mand og samme Mand for sig, og at en angelsaxisk Skjald meende den bekjendte Hengest, naar han sagde Hengest selv, behøver dog vel heller intet Beviis. Kunde der ellers findes Mere af dette Digt, vilde det upaatvivlelig saare opklare ei alene mangt et Sted i Bjovulfs Drape, men og i det Hele Angelsaxernes Oldsagn, og Muligheden tør Man vel, ved at see paa Bjovulfs Drape, paa Englændernes Forhold til deres litteraire Skatte, og Stædet hvor Brudstykket fandtes (i en Homilie-Samling) trøstig antage. At jeg nu, paa saadanne Grunde udgav det for Vist at en Hengest omtaldes som Dannehærens Høvding, kan jeg aldrig angre, men om Udg. kan bevise jeg derved harført taabelig Snak, det blive hans Sag.

Det dunkle Sted om Brosinga-Men S. 92, vil jeg her saalidt som hist indlade mig videre paa, end at gjentage: ikke det men Halskjæden som Dronningen gav Bjovulf, og om hvilken Skjalden klarlig siger at næst efter Brosinga-Men, har han ikke hørt tale om noget kosteligere Smykke, den havde Higelak, og at han kaldes her Svertings Ætmand er saa vist, som at der staaer Higelac heafa Nefa Svertinges, og saa vist som at Nefa Nepos er en klar Nominativ det kan hvo som ikke veed det, see i Digtet og i Somners Lexikon.

Jeg har, i Anledning af 24de Sang, sagt, at Bjovulf gav ikke Hrodgar Jettesværdet, thi det var smeltet i det hede Troldeblod, men kun Hjaltet som ene var blevet tilovers, og hvorpaa de mærkelige Runer stode. Udg. spørger, om Mennesket ikke veed at hilt i Angelsaxisken og hialti i Edda bruges for det hele Sværd. Hertil svarer Manden, at herom vil han ikke trættes, men at Udg. burde vide at der S. 122 staaer om Jettesværdet, hvor forunderligt det var at det aldeles smeltede (gemealt) ret som Iis naar den oploses, hvilket Udg. dog selv har oversat.

Erat mirum qvod totus liqvefactus fuerit, glaciei simillimus. At Troldeblodet var Stylo beri siges baade i de foregaaende Linier og i de følgende, hvor der tillige staaer at kun Hjaltet blev tilbage, og naar nu Bjovulf siden S. 126 taler om dette hilt og naar det S. 127 gives Hrodgar i Haand og dets Runer skaandes, da havde Man vel skjellig Grund til ved hilt her kun at forstaae Hjaltet om Ordet end ellers, hvad jeg ikke veed, og Somner fortier, skulde findes brugt for det hele Sværd. Indvendingen, at saa stort et Sagn som det der omtales ei kunde faae Rum paa Hjaltet, er det hverken Udgvs. eller min, men den gamle Skjalds egen Sag at forsvare, men paa hans Vegne vil jeg dog erindre, at naar han først har tillagt Bjovulf tredive Mands Styrke og udtrykkelig sagt (S. 118) at det Jettesværd, som naturligt, var enhver anden Mand end Bjovulf for svært, da kan han fordre at vi skal maale Sværdet efter Bjovulf og Hjaltet igjen efter Sværdet, hvorved der, som Man let seer, bliver Rum til Adskilligt.

Det skal ogsaa være galt, at jeg tager Heremod i 24de Sang for et Mandsnavn, men da Udg. ei kan nægte, at det er et gammelt bekjendt Navn, da han selv tilstaaer at der i den 14de Sang tales om Helten Hermod, og ei kan nægte, at der i den 24de tales om en Helt, der ei gives andet Navn end Heremod S. 129, kan jeg spare videre Beviis.

Med en Pathos, der nok sjelden befandt sig paa et urettere Sted, beklager Udg. sig over at jeg tilskriver ham den Beskyldning for Blodtørst, som Latinen lægger paa Hæreths Daatter, Higelaks Dronning, men hvad kan jeg Andet, naar den ikke findes i Texten. Der findes, som sagt, nogle mig dunkle Ord i denne Fortælling, som hindre mig fra, naar jeg, som her er nødvendigt, vil undgaae selv den mindste Feiltagelse, at oversætte den, men her behøves det ikke heller, thi ligesom det er klart at Skjalden kunde dog ikke sige selv om den arrigste Kvinde, at Ingen turde nærme sig det Dyr uden dets Frue Nænig þær dorste etc. (S. 145) saaledes er det jo dog et soleklart Beviis baade mod hendes mageløse Grusomhed imod Kongens Venner og med hendes Hjemreise, at hun (S. 149) skjænkede i Hallen for den hjemkomne Bjovulf og viisde Kongens Mænd alt Venskab.

Nu at skabe en anden Hæreths Daatter, blot for at den første kan blive ved at være et Uhyre, er en Udflugt jeg i det Mindste ikke finder min Regning ved at gribe til; heller vil jeg for dog ikke ganske omsonst at gjentage saa klare Ting, bemærke den Synderlighed at Saxo ogsaa taler om en svensk Kong Hereths Daatter hvis Jomfrubur vogtedes af Udyr (Edit. Steph. 169) thi vel kan jeg ikke rime de Fortællinger sammen, men mærkelig bliver Ligheden ikke desmindre.

Udg. paastaaer det strider mod Sprogets Natur at oversætte Suna Frodan ved: til Frodes Søn, men er det sandt hvad Hickes siger (T. I P. 11) at sunu Søn har i Dativ baade sunu og suna, er det foregaaende og tilsvarende Adjectiv gladum upaatvivlelig Dativ, som Man maae slutte af Paradigmet hos Hickes P. 16 og er endelig frodan Genitiv som Paradigmet Vitega, Vitegan synes at lære; da vilde jeg hellere sige at de omtvistede Ord umulig taale en anden Oversættelse end den jeg har givet, uden videre at indlade mig paa den dunkle Tale om samme Frodes Søn S. 132 &c.

Nu igjen at ville tale om den utopiske Hrodel og hans nonentiske Sønner, som Udg. behager at udtrykke sig, var at prøve Læsernes Taalmodighed for haardt, og efter da at have ført Beviserne for alle de Anker Udg. har antastet, indlader jeg trøstig Sagen til Doms hos Boglærde her og hvert Sted.

Kun to Bemærkninger maae jeg end til Slutning gjøre, og den første er, at Ingen skal mene jeg indbilder mig at være mere end hvad jeg er, en pur og bar Begynder i det engelsaxiske Sprog, fordi jeg med Held har kunnet føre Grammatik og Lexikon i Marken mod en Mand der beraaber sig paa 25 Aars Studium, thi det hænge nu sammen med dette Studium som det kan og vil, saa har jeg her kun afvæbnet det ved det lille uskyldige Kneb, at tie, eller udtrykke mig varsom, hvor jeg ikke vidste ret Besked, og idelig at spørge Hickes og Somner, hvad de meende om min Mening, forend jeg yttrede den. Havde Udg. brugt samme Kneb, vilde ethvert andet og hele denne Tvist og en stor Deel af mit Arbeide været overflødigt, og det er Altsammen Noget, jeg gjerne vilde ønsket.

Den anden Bemærkning er et lidt egennyttigt, men dog lovligt Ønske, at nemlig visse Folk dog

engang vilde lade den underlige Grille fare, at jeg hader Grundighed, fordi jeg af mit inderste Hjerte hader det skinlærde Væsen og alle Skingrunde, samt at jeg skulde lade mig saa forskrækkelig tyrannisere af en utæmmet Phantasie, thi ihvorvel jeg ingenlunde kan tjene Udg. eller Nogen med enten at oversætte Bjovulfs Drape eller overalt gjøre Noget, uden Phantasie, mener jeg dog at min øvrige Omgang med Grammatik og Lexikon maae frikjende mig for den Beskyldning ei at kunne eller ville holde Styr paa min Smule Phantasie med et Gran Fornuft. Dixi.

N. F. S. Grundtvig.

Indenlandske Efterretninger.

"Hvorledes det saae ud i Odense for et halvt Hundrede Aar." (Slutning.) — Byen vidste intet af nogen Conditor eller Modehandler; alt Lyxuskram var kun Bisag hos Byens Kjøbmænd, hvor Tjære, Tran, Jern og lang Speserie (Tømmer, Bræder og Lægter) kort alt hvad Bonden behøvede, var Hovedsag. Gik nogen paa Viinhuus, drak han en Pægel elendig Rødviin, med for 4 ß. Sukker, undtagen naar den velviise Magistrat, Byens Præster eller Gymnasiets Professorer kom sammen i Vennelag; disse forstode at tømme Drue-Saften af fulde Flasker, og skiltes ikke gjerne fra hinanden førend Daggryet fandt dem lige saa eenige og kjerlige, som vel tilpakkede. — Iblandt de Borgerlige fandtes største Tarvelighed. Af saakaldet stort Selskabs Indbyden vidste de intet. De stode altsaa ikke Fare for at ødelægge sig for at kjede Gjester ved for talrigt Selskab, og dog vidste de den Tid endnu intet af at Kant engang vilde sige: "at intet Selskab der skal være underholdende bør bestaae af flere Personer end Musernes Antal var, og intet af mindre end Gratiernes Tal." — Overalt var der intet Huus i hele Byen der gav saa kaldet Selskab, uden hos Byefogden nu og da. Det vilde ogsaa have haft sine Vanskeligheder at faae et hæderligt Selskab samlet, især af Damer, da i hele Byen kun havdes 5 Karether: Stiftsamtmandens, Biskoppens, Byefogdens, Apothekerens og en eneste Hyrekareth. — Borgerkonerne ambitionerte ikke at ville hede Madamer og saaes aldrig i Kjoler, uden naar de gik til Alters, faldt altsaa ikke Mændene til stor Bekostning, og vare derfor Husets Kokkepiger, og holdt ikke flere Piger end de høiligen behøvede, de fleste slet ingen. Derfor vare der Piger nok at faae, da ogsaa skikkelige Borgerdøttre ikke holdt sig for gode til at tjene. Borgerdøttrene klædte sig lige som den Tids Tjenestepiger; og Tjenestepigernes høiste Gode var, at kunne faae en af dem selv bunden ulden Trøie farvet høirødt, og dertil en kjøn Hvergarns Bull og en klee Hue, uden Vimpler bag i af nogle Alens flagrende Silkebaand der vise at Skuden er tilfals for Apetithavende. Derfor kunde de ogsaa ærligen klæde sig for 8 Rd. aarlig Løn, uden at lade sig af Forfængelighed lede til at sælge deres Uskyld. — En Borgerkone fandt sig ikke fornærmet ved at kaldes lille Moer, og en Borgerdatter lille Pige. — En Jomfrue var allerede en stor Ting. Alle ugivte Mandfolk kaldtes Monsjeur, og de Givte Seigneur, saalænge indtil Nogen fik et Overtræk af Caracterer, og caracteriserede Mænd fandtes i hele Byen kun 4 borgerlige Embedsmænd: Byefogden, Bispens Amanuensis, og de tvende siden Ulykkelige som vare Tolderen og Stiftsprovsten. — Men, efterhaanden bleve der da snart flere og flere caracteriserede, og med disse indfandt sig da ogsaa snart mere og mere af den fordærvelige Luxus der overstèg de Efterabendes Kræfter. — Enhver Mester holdt sig ikke for god til at arbeide selv med, stod op Kl. 4 eller 5 og holdt sine Folk i Orden, og sine Læredrenge under saa vedbörlig Opsyn, at man aldrig om Aftenen mødte Sværme af Læredrenge drive om paa Gaderne. — Levemaaden var meget let, Fisk havdes i Overflødighed, en Hare kjøbtes for 20 ß., en Gaas for 24 ß., et Par Ænder for 1 Mk., et Par Kyllinger for 12 ß., et Pd. Oxekjød for 2 eller 3 ß., en Lammefjerding for 20 ß., en Favn Brænde for 15 Mk., et Læs Tørv for 2 til 3 Mk., en halv Otting Smør for 3 til 4 Mk., en Td. Rug for 14 Mk., en Td. Byg for 10 Mk. og en Td. Havre for 6 Mk. — Byens Handel var ubetydelig; naar undtages nogle faa ikke ubetydelige Kornhandlere, vare de Øvrige blot Lübekkernes Hokere, saalænge disse ville give Credit, som hine maatte dyrt betale, men de mange deraf flydende Opbude kom ogsaa omsider Lübekkerne dyrt at staae. — Skolevæsenet

var kun maadeligt; men Folk i Almindelighed syntes dog at blive ligesaa kloge, som de i deres Stillinger behøvede. Vel hørtes ingen at snakke overfladelig om Alting; men hvad de lærte, lærte de dog grundigen. — Ligesom Troe og Love holdtes helligen, og man kunde bygge trygt paa en Mands Ord uden skrivtligt Beviis, kjendtes heller ikke noget til Snyderie. Billighed fandtes i enhver Haandværkers eller Arbeiders Fordring. — Den Næringsvei der florerede meest, var Procuratorernes; thi Salget af Kongens Ryttergods, som skeete 1764, frembragte en saa overflødig Kilde til Processer og Ager, at der neppe fandtes Procuratorer nok til at overkomme alle de Sager, der dagligen deraf reistes, og man hørte næsten intet tale uden om Stevnemaal, Nams-Domme, Indførseler, Auctioner, og Vexel-Obligationers Rytterkunster til Galgenfrist for de uheldige Landsboleve Kjøbstædfolk. — Toldsviig hørtes jevnligen; thi da existerte endnu ikke den paa mere liberale Grundsætninger byggede Toldforordning, som udkom 1797, og enhver Handlende bestræbede sig da, at eludere Anordningerne, hvorover ogsaa ofte Toldere og Syndere kom i Ulykke, og mangen Meeneed fandt Sted, som desværre i alle Lande er Tilfældet, hvor Told-Indtrader hvile paa usikker, tilfældig og uproportionert Toldtvang. — Befordringsvæsenet var maadeligt; ikke fordi man jo blev lige saa snart befordret som nu; men paa de smaae stive Vogne bestode Sædene allene af nogle Tremmer, som vare sammenslagne og med Jernklamrer laae over Vognhagerne, hvorved da Kallunet saa vældigen rystedes, at mange Reisende var nær ved at tabe Syn og Hørelse. Men saa kostede en saadan Befordring med Extrapost ogsaa kun 28 ß. for Milen. — Politie existerte paa den Tid egentlig ingen i Odense. Vel var Byefogden tillige beskikket Politiemester, som sædvanlig; men formedelst en indløben Ubehagelighed havde han frasagt sig samme. Alligevel gik dog Alting som de kunne, skikkelig ordentlig, og om end imellem saaes et firbenet Sviin paa Gaderne, saaes dog oftere af de tobenede, men disse balancerede i Almindelighed med megen Held, da Brolægningen paa den Tid var temmelig jevn endda, og kun ved stundom at komme Skraaningen for nær, saaes nu og da en Hædersmand at svales i Rendestenen. — Pigerne og Fruentimmerne i Almindelighed vare, hvad Uskyld og Dyd angaaer, omtrent ligesom nu. — I den Henseende synes ikke at være foregaaet nogen Forandring; dog udvortes Sædelighed udmærkede sig den Tid overalt, og Dandseboder kjendtes ikke. (Iversens Av.)

Odense, d. 5 Septbr. Det Trykpapir, som forfærdiges paa den nye Papirsfabrik Eriks-haab i Fyen, er forhen bleven omtalt med Berømmelse. Oprigtig glæder det Udgiveren at kunne tilføie, at dens Skrivpapir fortjener det ikke mindre i alle Henseender. Det falder smukt hvidt, glat og fast, og anbefaler sig saaledes selv fremfor mange indførte Papirsorter baade ved dets indvortes Godhed og den høist billige Priis, hvortil det udsælges — Egenskaber, som Man oftere maatte ønske ved vore indenlandske Frembringelser. Den ædle Entrepreneur, Hr. Greve Kammerherre Schaffalitzky de Muckadell, som under saa vanskelige Omstændigheder ingen Opofrelse skyede for at bringe dette patriotiske Anlæg, der hidtil ganske savnedes her i Provindsen, til Fuldkommenhed, finde i skjønsomme Medborgeres Tak rigelig Løn for sine Bestræbelser! — Endnu har Man Gud skee Lov! ikke spurgt til nogen Ulykker fra Søen efter den frygtelige Orkanstorm, som rasede her i Landet forrige Tirsdag, og da heller intet meldes om dette Uveir fra andre Steder, maae formodes at det især er truffet paa denne Kant. Landsbykirkerne have lidt meget paa Tagene, da de store Steen langtfra ikke dække dem saa got som de skjønne af Forfædrene oplagte Blytage, dem Vi med saa meget Andet ikke mægte at vedligeholde. Straaetagene paa Landet ere ogsaa haardt medtagne, og Man saae dem næste Dag belagte med Harver for at holde paa Resten. Paa mange Agre var det høstede Korn ført vidt omkring, og ved Nabolodder, som laae for Vindstrøget, var Korn, Høe og Hør saaledes sammenblæst, at det har givet Eierne meget Bryderie at faae det heelt saaledes, at hver nogenlunde kunde faae Sit igjen. — Af flere nys indtrufne Dødsfald her i Fyen har intet været forbundet med saa sørgelige Omstændigheder, som Frue Tommerups paa Lammehauge, der kom til Ulykke ved et Fald med et Kar, som hun vilde løfte af Ilden da den kogte over og ingen Andre var tilstæde, hvorved hun blev saa overskoldet, at hun et Par Dage efter maatte opgive Aanden under de qvalfuldeste

Smerter. — Et stort Stykke af Odense Nørregade, fra St. Hans Kirke forbi Slottet og den nye Amtstuebygning op efter Korsgaden, er i Sommer blevet brolagt til stor Nytte for Passagen, som her især om Vinteren var halsbrækkende formedelst nogle Render, der gik tvært over Gaden. Alt Vandet fra Stederne ledes nu bag ud. At det koster er begribeligt; men bidrager ogsaa igjen til offentlig Nytte og Forskjønnelse. Som Man hører, kan nu og Vestergades Omlægning, der formedelst Krigen har hvilet saa længe, til næste Aar ventes fortsat. — Her i Odense holde Eiendommene sig endnu i deres Værdie. Den forrige Eilschouske Gaard i Vestergade blev i Dag ved offentlig Auction solgt for 24,100 Rbdlr. N. V. foruden alle Omkostninger. — Veiret vedbliver at være lige ustadigt med daglig Regn og Blæst.

(Hempels Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 8 September.

Cours. Hamb. 2 M. 627, *à vista* 635. Amsterdam 2 M. , , *à vista* 600. London 2 M. 25 Rbdl. Spec. 625. — Species solgtes til 37¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69¾ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 58.

Blandede Efterretninger.

Den norske Rigstidende indeholder et Udtog af et Brev fra Stockholm, hvori beklages, at man af Christiania Intelligents-Sedler erfarer, at det saakaldte Nationalblad, hvoraf adskillige Numere ere udkomne, maa ophøre, og at i Norges Hovedstad og i Norge i Almindelighed skal findes saa faa Bogtrykkerier, at et nyttigt Arbeide ikke kan udkomme. — I samme Tidende læses endvidere: "Hvilke utilfredsstillende Efterretninger, og hvor farligt for den offentlige Rolighed, naar den retsindig tænkende Deel af Nationen erfarer, at flere grove og farlige Forbrydere undvige af Slaverierne! Anledning til Undvigelse kan ikke mangle, naar de Høistcommanderende benytte disse for det Almindelige saa farlige Personer, og det uden noget Slags Jernpaalæg og uden Opsigt, til at forrette for sig privat Arbeide, endog ved Underbrug paa Landet. Er saadan Ligegyldighed ved Tilsyn ingen tilstrækkelig Straf underkastet? Og er det ikke reflcabelt for den anden Deel af Folket, at levere grove Forbrydere i saadan Justities Hænder?"

Ved det Norske Storthings Møde den 2 August oplæste og indleverede Landsdommer Nansen et Forslag, at Storthinget skulde anmode Hs. Majestæt om at oprette en Norsk Ridderorden, og, i Tilfælde at Anmodningen afsloges, at overdrage Constitutions-Committeen at forfatte et Forslag som Tillæg til Grundlovens 23de §. til nærmere Afgjørelse paa næste ordentlige Storthing. Forslaget blev henviist til 7de Committees Betænkning. — Ved det samme Dag holdte Odelsthing oplæstes et Forslag af Kittel Aarstad, at enhver Jordbruger og Kjøbmand maatte tillades Brændeviinsbrænden m. v.; 5 Forslag til Pengevæsenets Forbedring og Forandring indkom; et Andragende fra Collett & Søn i Christiania, at fremmed Sæbe enten maa forbydes at indføres eller behæftes med saadan Told, at deres tvende Sæbesyderier kunne bestaae; et Andragende fra Repræsentanten Hans Grimelund, at enhver Kjøbstæds- og Handelsmand, der eier Gaard paa Landet, som han ikke selv beboer, bør svare dobbelt Skat deraf rc., ligesaa Embedsmænd paa Landet og Bønder, naar de eie flere Gaarde, end de beboe; et Andragende af Repræsentanten Biskop Bugge, at det ved Lov maatte bestemmes: at ingen Ægtefolk, der ved speciel Resolution eller Bevilgning vare adskilte, uden at have erhvervet Skilsmissedom, maatte indtræde i nyt Ægteskab, saalænge de begge levede. — Den 4de August fattede Storthinget med 79 Stemmer mod 5 den Beslutning: at Capitain af Søe-Etaten Christian Carl Lous naturaliseres som Norsk Borger; derimod blev Dansk Søe-Lieutnant Peter Christian Parnemans Ansøgning om Naturalisation for nærværende Tid ikke tilstaaet; af Repræsentanten Konow blev foreslaaet, at Storthinget, ved en Addresse til Hs. Majestæt Kongen skulde udvirke, at Norge faaer Tilladelse til, paa egen Bekostning at befordre sine Breve fra og til Kjøbenhavn og videre med egen Post, og at derefter Foranstaltning maatte føies, til jo før jo heller at sætte en saadan Tilladelse i Udøvelse.

(Af Efterretn. om Norges ordentl. Storthings Forhandlinger i Aaret 1815.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 25de August. Vor uvisse Stilling vedvarer endnu. Fredsunderhandlingerne fortsættes vel med Drivtighed; men hidindtil kjender man endnu ikke de nærmere Resultater deraf. — I det sydlige Frankrig er det meget uroligt. Paa den ene Side af Loire ligger den franske Armee, som endnu ikke er skilt ad. Den er uden Sold og uden Magasiner, og falder altsaa Borgerne til Byrde. Paa denne Side ere alle Departementerne opfyldte med fremmede Tropper. — Tre Mennesker, som i Tuileriernes Have have ført et oprørsk Sprog, og fornærmet en Ludvigsridder ved at afrive hans Ordenstegn og tillade sig endnu andre Voldsomheder, ere blevne dømte til 15 Maaneders Fængselsstraf og Processens Omkostninger.

Paris, den 26 August. Prinds Talleyrand gav igaar de fremmede Gesandter et stort Diner, hvorved følgende to Skaaler udbragtes: "Kongen; — de allierede Souverainer, som, overseende alle nærværende Farer og tilkommende Mangler, forene sig for at vedligeholde Europas Civilisation, allevegne undertrykke Revolutionens Spire og tilintetgjøre Erobringsaanden." — Da adskillige østerrigske Soldater ere blevne myrdede i Frankrigs østlige Departementer, og der ikke er bleven givet Befaling til at afvæbne Indvaanerne, saa har Erkehertug Ferdinand af Østerrig udstædt en Proclamation af det Indhold, at ethvert Sogn, hvori en Soldat bliver myrdet, skal betale 10,000 Franker. Morderen og hans Medskyldige skulle desuden straffes med Døden. Alle Vaaben skulle strax afleveres, imod haard Straf.

Paris, d. 28 August. I Draguignan, Hovedstaden i Vardepartementet, er en Klub af Bonapartister bleven lukket. Man fandt hos dem en Fane med den Indskrivt: "Keiseren eller Døden!"

London, d. 29 August. Hoftidenden for i Løverdags indeholder Følgende: Lord Bathurst, en af Hs. Majestæts Statssecretairer, har idag, paa Hs. Kongel. Høihed Prindsregentens Befaling tilkjendegivet de venskabelige Magters Ministre her ved Hoffet, at det, ifølge Tildragelserne i Europa er bleven anseet for raadeligt, og besluttet i Forening med de allierede Souverainer, at Øen St. Helena skal være det til General Bonapartes fremtidige Ophold bestemte Sted, under saadanne Betingelser, som maatte være nødvendige for den fuldkomne Sikkerhed af hans Person, samt at det til den Ende er bleven bestemt, at alle fremmede Skibe og Fartøier skulle være udelukkede fra al Communication med denne Øe, og at de ikke maae nærme sig den saalænge den er Napoleon Bonapartes Opholdssted. — Aviserne fra Paris af 22de d. M. sige, at Hertugen og Hertuginden af Angouleme den 17 d. indtraf i Poitiers, at de der modtoges med Enthusiasme, og den 18 fortsatte deres Reise til Bordeaux. Men the Courier af 26 d., meddeler en Privatskrivelse fra Paris af 23 d. (Kl. 11 om Morgenen), der melder følgende Omstændighed, som ingen Tidende har omtalt: "En troværdig Person melder mig i dette Øieblik, at han har læst en Skrivelse fra Hertuginden af Angouleme til Greven af Artois, hvori hun taler om et Forsøg, som Militairpersoner i Poitiers have gjort paa at myrde denne elskværdige Fyrstinde. Man seer deraf, at Hertugen og Hertuginden paa deres Reise til Bordeaux, ankom til Poitiers den 18, og at Indvaanerne modtoge dem med den meest levende Enthusiasme. Luften gjenlød uophørlig af det Udraab: "leve Hertugen og Hertuginden af Angouleme! leve den bourbonske Familie!" — Omtrent en Time efter de høie Personers Ankomst til det for deres Modtagelse istandsatte Hotel, saae man en stor Mængde Soldater samle sig paa Gaden med Officierer i deres Spidse. Efterat de havde raabt: "ned med Bourbonerne", søgte de at slaae Døren ind. Men man raadte Hertugen og Hertuginden at flygte gjennem en Bagdør, og de bleve velbeholdne bragte videre af Stadens Borgere og de nærliggende Landsbyers Indvaanere." — Bellerophon ankom i afvigte Uge fra Plymouth til Portsmouth. Blandt andre Personer af Bonapartes Følge havde den hans Chirurg, Hr. Maingault, ombord, der, som man veed, vægrede sig ved at gaae med til St. Helena; endvidere Hr. Beauharnois, et ungt Menneske paa omtrent 16 Aar, Keiserinde Josephines Neveu, og 14 Domestiquer. I Løverdags bragtes de ombord paa Martial, Capitain Leach, der er gaaet under Seil til Havre de Grace.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 73.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 12 September 1815.

Om det Poetiske i vor Tidsalder.

Man har i eet af vore Tidsskrifter dadlet een af vore Philosophers nyligen yttrede Paastand "at Prosa finder hos os langt anden Modtagelse end Poesie, og at vi derved næsten ere blevne til en Nation af Poeter."

Der behøves kun en saare liden Deel poetisk Sands, for at indsee denne Paastands Rigtighed. Hvor man henvender sine Øine finder man intet uden Poesie, og den prosaiske Virkelighed er aldeles forsvundet. Næsten Alting bestaaer i vore Dage kun af Fiction, og Phantasiens gyldne Tryllespir synes at regiere det hele Samfund.

Frankrig har i en Række af 25 Aar viist os et stort Epos, der lige fra Notablernes Sammenkaldelse, under Ludvig den 16de, indtil Napoleons Reise til St. Helena, bestod i en sammenhængende Række af Fictioner. Kan man tænke sig en større Hero end Napoleon og et vidunderligere Heltedigt end hans Historie? Kun en Homer behøvedes til at besynge den, for at gjøre den udødeligere end Iliaden eller Odysseen.

Vende vi os til vort Fædreneland, saa finde vi her intet uden Poesie. Er ikke det fordum saa prosaiske Borgerliv blevet til den meest poetiske Tragoedie, og maa vi ikke sande Shakespeares Ord: all the world is a stage *)? Man begynder sit Ægteskab romantisk; man fører det, saalænge man kan, lyrisk; man ender det elegisk.

*) Hele Verden er en Skueplads.

Selv de mange Ægteskabsskilsmisser, som Magistraten saa ideligen bebyrdes med, hvor poetiske ere ikke disse? Hvor meget fordømmes nu ikke fra Samlivet den fule Prosa, som man fordum kjendte under Navn af huuslig Lykke og indbyrdes Enighed? Kunne vi vel tænke os noget mere prosaisk, end de i gamle Dage saa almindelige og saa høist urigtigt benævnte Guldbrylluper, hvis rette Navn burde være Jernbrylluper? Et halvt prosaisk Aarhundrede, som ikke udmærkede sig ved andet end saakaldet huuslig Lykke! Hvilket kjedsomt, smagløst og tomt Eventyr! Nei, da priser jeg vore Dages ægteskabelige Liv. Det begynder som Bækken i sit Løb, roligt og sagte, indtil den stormende og brusende udgyder sig i Havet, og bliver derved til en gothisk Roman. Det er fuld af Afvexlinger: man kysses og nebbes og rives og kives, og knytter og løser det huldeste Baand. Mand, Hustrue, Børn, hver har sin Individualitet. Derved forjages det evige Eetogsamme i vort Liv; derved optøes den prosaiske Driviis, der hindre Digterskibet fra at løbe ud af Livets Havn og som truer at sønderknuse det paa Farten.

Kaste vi et Øie paa de Rige og Fornemme — møde vi da her andet end Poesie? — Ere disses Fornemhed og hines Rigdom ikke idel Fiction? — Disse prægtige Equipager, disse store Berloquer, disse ægte Shawler fra Thibets fjerneste Grændser, disse Demantsørenringe og Brystnaale, kort, alt dette magiske Glimmer, er det andet end Tryllemidler til at dække Fictionen og forøge det Romantiske? Fornuften opløser her Poesien som

Skedevandet det ædle Metal. Brug den prosaiske Fornuft som Prøvesteen, og Fictionen vil snart udfolde sig selv. Man vil finde, at den prægtige Equipages forrige Eier endnu sukker efter at faae den betalt; at Berloquerne hænge ved en forgyldt Semidors Kjæde, og den forgyldte Kjæde ved et Tombaksuhr; man vil erfare, at det thibetanske Shawl er kjøbt med Opofrelsen af Klædebon og Linned, som vore prosaiske Forfædre ansaae for ligesaa nødvendige som Føden. Enhver Posekigers og Skjærslipers Kone har Tendents til at vorde Frue. Med Fornemheden forholder det sig ikke anderledes. Alting er her Poesie og Fiction og Illusion. Man titulerer sig og teer sig i lange Hexametre og pyntelige Alexandriner, selv ved et Fad prosaisk Vælling eller Vandgrød. Selv den kostbareste af alle vore Retter, der maa hentes fra de fjerneste Egne, for saa at sige at blive Themaet til et stort Gilde — Skildpadden — hvor poetisk er den ikke, saavel i sin raa Form, som i sin konstige Forvandling? Ogsaa hos den finder man den Individualitet, Afvexling og Potents, som er saa aldeles nødvendig i ethvert poetisk Værk. Den er sammensat af Oxe- Kalve- Hønse- og Grisekjød. Den virker med magisk Kraft commerciel og financiel. Gaves der ikke Lande, hvor en Skildpadde ved sin lønlige Kraft ligesom en Talisman forvandlede Prakkere til Millionærer, Skjelmer til Hædersmænd, og Retfærdighedsgudinden selv til en stærblind Qvinde? Men ikke blot den ægte, ogsaa den falske Skildpadde har en reen poetisk Tendents. Her faaer den dumme prosaiske Kalvs Hoved og Fødder ved Konstens Almagt lige Rang med Skildpadden, og bliver saa identisk, at selv den meest erfarne Skildpaddeæder skuffes ved Fictionen.

Ogsaa det Romantiske og Mystiske, den nyere og nyeste Poesies første Særkjendere, savner man ikke i vort Samliv. Man seer Skrædere og Børstenbindere og Rokkedreiere holde Equipager, abonnere Loger i Skuespilhuset, give Gjestebude i og uden for Huset, uden at nogen Dødelig kan indsee, hvorledes det gaaer til, og uden at nogen kan søge Aarsagen dertil i andet, end i et ubegribeligt Fatum, der leder og styrer med ubøjelig Haand alle Menneskenes Handlinger, indtil omsider Underfogden eller Slutteriet løser Knuden. Er denne Interessens bestandige Spænding ikke Poesiens højeste Triumph?

Selv de mange Bedragerier, Tyverier og Drabsgjerninger, der i vore Dage begaaes, ere, skjønt høist afskyelige i sig selv, dog aldeles nødvendige til Dramaets Oeconomie og Livliggjørelse; thi derved næres den poetiske Sands ligesaa meget som ved Beskuelsen af blodige Optrin i og uden for Skuespilhuset, og, selv den med saa liden Føje lastede Skik, at Cavalierer og Damer i Cabrioletter og til Hest, ere Vidner til den sidste Act af en Synder-Tragoedie, beviser noksom, at denne Sands findes i høj Grad hos den elegante Verden. Og i Handelens Rige, hvor poetisk seer det ikke ud der? Den hele nærværende Handel er Poesie og Fiction. Man speculerer i de meest forskjellige Versarter: snart i slæbende Hexametre og Alexandriner, snart i hoppende Dactyler, og plukker man end Papirsæbler istedet for hesperidisk Guldfrugt, saa kan det dog ikke nægtes, at Phantasien spiller her den vigtigste Rolle. Hvad er Børsen andet end en Olymp? Gives her ikke et Fatum — Coursen — der styrer Menneskenes Skjebne? Findes her ikke Parcer — Mæglere — der spinde og afklippe Handelslivets Traad? Begynder ikke de fleste af den nyere Tids Handlendes Liv, ligesom et Epos med Opfordring til Sangemusen, og ender med Graad og Sukke?

Vende vi os til de Lærde, saa finde vi vort Old over al Beskrivelse poetisk. Med sand Begeistring tale de om deres egne og deres Venners og Velynderes Arbeider, og deres Phantasie er saa levende og bevægelig, at de skildre os Axelstad som et nyt Athenen. Man henrykkes ganske ved at høre deres Lovtaler over alt det Lys og al den Kundskab, som i tykke Straaler udstrømme fra deres Hippocrene.

Gjennemgaae vi saaledes vort hele Samliv, saa finde vi deri enhver muelig Digteart, lige fra Iliaden indtil Donquixotter og Hudibras. Man kan derfor ikke undres over, at Poesie er blevet Mængdens Yndlingstudium, og maa derfor sande den forhennævnte Forfatters Ord: "Opsummeredes alle de, der gjøre Vers, og følgelig alle de, der kalde sig Poeter, saa blev Poetens Forhold til Prosaisten saa stort, at denne var i Trængslen som Saul i Propheternes Skare."

---

* * *

I den Hempelske Avis No. 121 har man spurgt, hvorledes Als og Ærø in civilibus ere komne under Hertugdømmet Slesvig, da de in ecclesiasticis høre under Fyns Stift? Jeg vilde hellere have inverteret Spørgsmaalet saaledes: Hvi disse Øer in ecclesiasticis skal høre under Fyns Stift, da de in civilibus høre under Hertugdømmet Slesvig? Thi denominatio fit a parte potiori, og den geistlige Jurisdiktion nu siger Intet, hvorimod dens lille Rest, som disse Øers hele Kirkeforfatning, alt for ofte kan komme i Kollision med den verdslige, som just her kan have dobbelt skadelig Indflydelse, da, som bekjendt, fordi de Geistlige ere underlagte Fyns Stift, gælder med Hensyn til dem Christian den Femtes Lov og de danske Domstole, hvorimod det Verdslige hører her, som i hele Slesvig, under en ganske anden Lovgivning, og under ganske andre Domstole. Den Synderlighed flyder og derfor heraf, at en geistlig Skifteret paa Als eller Ærø skifter og deler efter ganske andre Love, end samme Øers verdslige Skifteretter, og atter flyder heraf den Synderlighed, at naar jeg arver efter en geistlig Slægtning paa Als eller Ærø, kan jeg faa mer eller mindre, end naar jeg arver efter en ligesaa nær Beslægtet, hvis Stervboe behandles af de sivile Skifteretter paa samme Øer. Dette Synkretisteri vilde blive endnu føleligere, om paa Als og Ærø, saa længe de in ecclesiasticis ere med Fyn forenede, organiseredes Amtsprovstier. Thi i saa Fald skal da Provsteretterne ogsaa beklædes af den sivile Justitsbetjent, der altsaa vil vedblive at dømme efter sine vanlige, ham bekændte, i det Slesvigske gældende Love, naar derimod Provsten vil holde sig til de danske Love. Ja, Øernes Geistlige, der sortere under Fyns Stift, ved Jeg, komme allerede ofte i Forlegenhed med denne blandede Jurisdiktion, naar de modtage Kommunikationer af Befalinger baade fra Slesvigs og Fyns Autoriteter, i Tilfælde, hvor disse Befalinger ere hinanden modsigende, eller dog ikke saa ganske de samme. Saaledes ved jeg Præster, som have modtaget baade fra Slesvig og fra Fyn de senest udgivne Forordninger om Almueskolevæsenet, hvilke Forordninger, som bekændt, ikke ere ganske overensstemmende. Jeg kunde paa de mig bekændte skadelige Følger endnu anføre flere Beviser, men vil kun tillægge den, at een, om ikke flere Skoler, have i en Række af nogle Aar staaet ubesatte, fordi der mellem de Slesvigske og Fynske Autoriteter strides om, hvem det tilkommer, at beskikke Skolelærere.

At undersøge, hvorledes Als og Ærø ere med Hensyn til deres Kirkeforfatning blevne underlagte Fyns Stift, vilde lede til en historisk Afhandling, større end dette Blads indskrænkede Rum kan tillade. Efter min Formening har vore gamle Kongers Stridigheder først i det 13 og 14 Sekel med Slesvigs baade Biskopper og Hertuger og de med disse forbundne Holstenske Grever, siden Hertugdømmernes Deling i det seistende Sekel foranlediget denne Skilsmisse i Stifterne med Hensyn til det Geistlige og til det Verdslige, hvilken Skilsmisse vore Kongers Politik har vedligeholdt, for i Fyns Autoriteter at have en Kontrol mod de Slesvigske. Saameget er vist, at Slesvigs baade Biskop og Domkapitel har i den Katolske Middelalder eiet Gods paa disse Øer. Men Slesvigs Bisper havde fortrinlige Privilegier, gjorde ofte Parti med de Slesvigske Hertuger, saa de stundom end ikke vilde lade sig vie af Bremens Erkebisp. De Holstenske Grevers Overvægt i det 14 Sekel bevirkede Slesvigs meget nøie Forbindelse med Holsten. Imidlertid blev dog strax ved Reformationen Als og Ærø ikke regnede til Fyns Stift, men til Slesvig, hvor Superintendenten i Flensborg havde Overopsynet i Kirkevæsenet. Men vore Konger maatte dele med deres Brødre Hertugdømmene; det var derfor Politik at faa disse Øer idetmindste i det Geistlige underlagte Fyn, og i Aaret 1540 finder jeg derfor, at Christian den Tredie har befalet Mester Jørgen Sadolin, Superintendent i Odense, at tage Kirkerne paa Als og Ærø udi sin Befaling, som det hedder i den Tids Kancellisprog. Sildigst mig bekændt Levning af denne Politik ere de under 14 Octbr. 1661 og 26 April 1668 ergangne Kongelige Reskripter. Af disse paalægger det første Stiftamtmanden og Biskoppen i Fyn flittig Indseende med, at Hans Majestæt ikke skeer nogen Indpas paa sin Høihed af Forsterne eller deres Betjente, og det sidste Reskript paalægger særlig Bispen i Fyn at have tilbørlig Indseende med Geistligheden paa Als. Desuagtet har

dog baade Sønderborg, Kikenæs og Augustenborg visst at unddrage sig fra dette Fynske Overopsyn.

Vist er det, at naar man vil see hen til disse Øers, fornemmelig Alsøs, Beliggenhed, saa maae det falde Enhver meget besynderligt, at især denne Øes Kirkevæsen er blevet Fyns Stift underlagt, og enhver Upartisk, hvad enten han boer eller ikke boer paa Øen, maa ønske og billige en Forandring heri, der vel burde bestaae i, at Øernes Kirkefatning kom til at høre under samme Stift, som deres verdslige Forfatning. At forandre hin vil falde meget lettere, end at forandre denne, og vil i sig selv og være meget billigere. Thi jeg kan paa ingen Maade indsee, og jeg er overbeviist om, at Pluraliteten af de Geistlige selv ikke indsee, hvad der kan tabes ved for enten det Offentlige eller Private, at Kirkeforfatningen paa Als og Ærø underlægges Slesvigs Autoriteter, som den civile Forfatning paa disse Øer har været det fra Arilds Tid. De Forster, som vor Regjering tilforn med Grund var saa bange for, ere nu forlængst ikke mere til. Danerkongen er i Slesvig eller Sønderjylland og Alt dertilhørende ligesaa Enevældig, som han er det paa Fyn. Naar man herimod indvender, at man hellere bør søge at gjøre hvad der er Tydsk til Dansk, end hvad der er Dansk til Tydsk, saa er dette en ganske tom, Uvidenhed røbende, Indvending. Thi Slesvig er og bør være ligesaa god Dansk, som Fyn eller nogen anden Dansk Provinds det er; om ikke i hele Slesvig, saa dog i sammes største Deel tales Dansk og forstaaes ikke andet end Dansk, i det mindste af Almuen; først i Hellebæk, 2 Miil paa denne Side af Slesvig, begynder det tydske Sprog at blive almindeligt. Overalt vore Hyperpatrioter tillade mig ved denne Leilighed følgende Spørgsmaale: Kan man ikke være værdig Medlem af dansk Borgersamfund, uden, som sit Modersmaal, at bruge det danske Sprog? Maa en Ungar, for at være god Østerrigsk Undersaat, nødvendig tale Tydsk? Bør man fornuftigviis ønske, hvad stundom ikke er muligt, med Hensyn til Forfatningen? Er det nødvendigt at alle det samme Riges Provinser have eens Forfatning? Gjør man Slesvig til mere Dansk, ved at frarive den Dele, Naturen saa paafaldende har forbunden, som Alsø

er det med Slesvig, hvorimellem kun et Vand neppe paa et par Bøsseskud gjør Skilsmisse, ja, hvor man kan staae paa den ene Bred og raabe over til den anden? Nu, hvilke meget betydelige Følger, hvilket Tab for alle disse Øers Beboere, vilde ikke Skilsmissen fra Slesvig have? Forandring af Love ere af meget vigtige Følger, og lader sig ikke gjennemsætte saa hastig som man troer. Jeg spørger endvidere vore Hyperpatrioter, der ville gjøre Alt til Danskt, indbildende sig, at dette naaes ved Sproget og ved fælleds Forfatning, er det nødvendigt i Henseende til den herskende Aand? Er denne ikke ligesaa god i det Slesvigske som i de øvrige Danerrigets Provindser? Findes der mindre ægte Patriotisme, end her? Har man vist sig der mindre villig til at bringe Staten frivillige Offere? Var Glædens Yttrelse paa vor Konges Salvingsdag der mindre almindelig og oprigtig end her? Endelig, taber Danmark, hvad Slesvig vinder? Disse og mange flere begrundelsesværdige Spørgsmaale kunde gjøres dem, der saa at sige debustre i Patriotisme, raabende, Alt skal være Dansk, uden at tænke paa de vigtige, ja stundom farlige Følger, det kunde have, om denne Omformen til Dansk fuldførtes efter deres ubetænksomme Forslag.

Saa overbeviist Jeg derfor er om, at Alsø og Ærø bør i det Verdslige blive under det Slesvigske, saa overbeviist er jeg og om, at det vilde være til Nytte for disse Øer, hvis deres Kirkeforfatning ligeledes underlagdes det Slesvigske. For Fyns Stift var herved heller Intet tabt. Fyns Biskop har paa disse Øer ingen Tiende, og det lidet, han har af Kirkerne, kan vist ikke veie op mod hans Ansvar, Arbeide og Reiser; ogsaa tør jeg troe, at Vedkommende paa disse Øer gjerne for et saa fordeelagtigt Bytte, lode nærværende Biskop beholde, hvad han har. Overalt, er en Ting til Nytte for det Offentlige, bør Privates Fordele vel ikke kunne standse Sammes Udførelse.

Odense, den 29de August 1815.

Gustav Ludvig Baden.

(Indsendt.)

Ved den i dette Blad No. 71 gjorte Anmodning om Bidrag til en stor Klokkes Anskaffelse for Frue Kirke, erindrer Anmelderen heraf i Skilderiets No. 7 d. A. at have læst et Forslag om slige Klokkers og tilhørende Værestoles Forfærdigelse med langt mindre Bekostning, end hvad de almindelige Klokker med Tømmeret nu ville koste at anskaffe. Det var at ønske at bemeldte Forslag, hvis det ikke allerede er skeet, af Kyndige maatte tages i Overveielse; ligesom Forslagets Forfatter vilde gjøre sig fortjent, om han nu meddeelte vedkommende Bestyrere af Kirkens Bygning sine udførligere Tanker eller sin Erfaring desangaaende.

Indenlandske Efterretninger.

Mariboe, d. 7de September. En Huusmand i Bursøe navnlig Palle Snedker, har i forrige Aar paa en halv Huusmands Lod, der bestaaer af $1\frac{1}{2}$ Tønder Land, avlet og solgt for 630 Rbmk. N. V. Haugevexter. Desuden avlede han paa ovenmeldte Lod 2 Tønder 2 Skjepper Rug, en Tønde Hvede, en Tønde Byg, $\frac{1}{2}$ Tønde Ærter og noget Hamp og Hør, samt græsset en Koe med Havrevikker — — — Saaledes lønner Flid og Vindskibelighed sig selv! — Ved Trommeslag er her bekjendtgjort: at fra Landet maa føres Flesk og Kjød til Byen og sælges andre, saavelsom Torvedagene i Ugen; men disse Vare maa, ifølge det kgl. danske Cancellies Resolution, ikke falholdes eller kjøbes andensteds end paa Torvet, og ikke i Husene. (Mariboe Av.)

Viborg, d. 7 Septbr. Den Orkan som d. 29 Aug. rasede i Fyen, og oprykkede Træer, afrev Tage, adsplittede Kornet m. v. havde vi vel ikke da her i Jylland, men i de sidste 9 Dage have vi derimod havt idelig Regn og i de sidste 3 Dage orkanagtige Regn-Byger med Hagl; saa at Høsten, der her i Landet staaer langt tilbage, derved meget forsinkes, der er desto større Skade, da Kornet kun traver maadeligt og Straaet vil blive desto kostbarere. Paa de her holdte Auctioner over Korn, har man givet omtrent 20 Rbd. for en Trave, uanseet det var Rug, Byg eller Havre og smaae Bind. (Viborger Samler.)

Aarhuus, d. 5 Septbr. I Følge med den vedholdende Regn havde vi her i Aarhuus idag et stærkt Haglveir, vistnok til stor Skade for den ikke fuldendte Høst. (Aarhuus Av.)

Odense, den 5te Septbr. De nærværende franske Avisers Characteristik er omtrent følgende:

Moniteuren har tabt sin Officielitet, og har som tørt Skelet i sin lange Adriene ingen Interesse mere.

Gazette Officielle, i et beqvemmere Qvartformat, har da nu den Interesse, Moniteuren har tabt.

Journal de Paris, politiqve, commerciel et litteraire, er den der læses meest, fordi den indbefatter saameget og udkommer hver Dag. Den indeholder som oftest de Ting man vil have udbredt blandt Publicum, og har sine Grunde for, hvorfor man ikke vil give dem Officiellitetens Stempel.

Gazette de France har saalænge meddeelt Nyheder som de andre Aviser ikke torde vove, at man er bleven opmerksom paa den, og nu nyligen standset den. Den er dog kommen til Live igjen; men staaer nu under Opsyn.

Courier de Londres, som udgives i London, af en fordums Emigrant, har i Napoleons Regjeringstid haft mangen Efterretning fra Frankrig, som andre franske Blade ikke torde give.

Alle de øvrige franske Aviser komme ikke i Betragtning, og ere for det meeste kun allene Ekkoer af de fornævnte. — Orcanen den 29de f. M. har Vesten paa Fyen været af langt stærkere Virkning end her omkring Odense. Skibene bleve kastede paa Land, og i Skovene faldt endogsaa svære Træer. Det var at ønske at Nogen fra Holsten og Jydlands Vestkyst vilde indberette: hvorledes Virkningen der har viist sig, og hvad Omfang Orcanen havde? (Iversens Av.)

Igjennem det Kgl. Rentekammer er, under den 31 August d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "I Følge Hs. Kongel. Majestæts allerhøieste Resolution af 30te i denne Maaned bekjendtgjøres herved til Vedkommendes Efterretning: at de, efter Forordningen af 20de Juni 1788, til Landsoldaterne i Kongeriget Danmark for Aarene 1813 og 1814 af den Kongelige Casse forskudsviis udbetalte Marschpenge blive, naar in-

beværende Aars October Quartals Skatter erlægges, at udrede med 4 Rigsbankskilling Navneværdie af hver Tønde Hartkorn Ager og Eng, og 2 Rigsbankskilling Navneværdie af hver Tønde Hartkorn Skov- og Mølleskyld."

———

Kjøbenhavns Børs den 12 September.

Cours. Hamb. 2 M. 630, a vista 638. Amsterdam 2 M. 600, a vista . . London 2 M. 25⅓ Rbdl. Spec. 630. — Species solgtes til 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 60.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 26 August. Efterat Hans Kongel. Høihed, Rigernes Kronprinds, tilligemed Hs. Kgl. Høihed Arveprindsen havde den 15de August om Aftenen forladt Stockholm, arriverede Høisamme til Grændsen af Kongeriget Norge Mandag den 21de, Eftermiddag Kl. 4., hvor Hs. Kgl. Høihed blev modtagen af Hs. Excell. den Norske Statsminister P. Anker, den commanderende General i Aggershuus, General-Major Meyer, Commandanten paa Kongsvinger, Oberstl. Krebs, samt Dhrr. Major Kaltenborn og Capit. Krog af Generalstaben. — Paa Grændsefjellet af Rigerne var opført en smuk Æreport, som var beklædt med Granbar, og hvorpaa var anbragt følgende Inscription:

Velkommen ædle Prinds! til Noras Skjød;
Hun er og bli'er Dig tro i Liv og Død.

Ledsaget af dem, der vare reiste Hs. Kgl. Høihed imøde, og under Escorte af Søndenfjeldske Dragoner fortsatte Høisamme Reisen til Kongsvinger Fæstning, hvor H. K. H. indtraf Kl. 7 om Eftermiddagen, og behagede at aftræde i Commandant-Boligen. — Hs. Kgl. Høihed modtog Cour af Militair-Etaten og øvrige Embedsmænd, hvilke derefter bleve tilsagte til Taffel hos Høisamme. — Næste Morgen Kl. 9 tiltraadte Hs. Kongel. Høihed Reisen fra Kongsvinger til Christiania. Underveis indtog Høisamme en Dejeunee paa Gjæstgivergaarden Kjølstad, hvor et Compagnie af Aggershusiske Skarpskytter-Regiment paraderede for Høisamme, og fortsatte iøvrigt Reisen uden Op-

hold til Norges Hovedstad, stedse escorteret af Dragonerne, og ledsaget af sin høie Suite. — Udenfor Christiania modtoges Hans Kongel. Høihed af Hans Excellence, Norges Statholder, Grev von Essen, tilligemed General-Staben og flere Militaire. Ligeledes mødte Christiania Borger-Garde til Hest, for at escortere Hans Kongel. Høihed ind i Staden. Ved H. K. Hs. Ankomst til Staden, saavelsom siden, da han nærmede sig det Kongel. Palais, modtoges Høisamme med almindelig Jubel og Fryderaab. Borgerskabet i Christiania havde oprettet en ziirlig Æreport, hvorigjennem Hs. Kgl. Høihed passerede, og hvilken om Aftenen var illumineret; Hs. Kgl. Høiheds Ankomst blev paa sædvanlig Maade forkyndt ved Artillerie-Salver fra Aggershuus Fæstning. — Efter Ankomsten modtog Hs. Kongel. Høihed almindelig Cour saavel af det Norske Statsraad og af Storthingets Præsident som af civile, geistlige og militaire Embedsmænd, samt andre Stadens Honoratiores. Om Aftenen begav Hs. Kgl. Høihed Sig til Fods hen til Hs. Excellence Statholderens Bolig, hvor Høisamme indtog Soupee. — Næste Dag (den 23de) gav H. K. H. Audience til en Deputation fra Storthinget, og derefter til de forskjellige Corporationer og Corps, som af deres Foresatte bleve H. K. H. forestillede. — Formanden for Deputationen fra Storthinget holdt en Tale til Hs. Kongel. Høihed, hvilken Høisamme meget naadig besvarede. — Ligeledes modtog Hs. Kgl. H. Arveprindsen Cour af Generalstaben, Artilleriets og Cavaleriets Officierer, med Flere. — Til Torsdag den 24de havde H. K. H. ladet tilsige Medlemmerne af Norges Storthing og en stor Mængde Embedsmænd, som beværtedes ved et Middags-Taffel paa omtrent 300 Couverts. — H. K. H. har i disse Dage behaget at foretage adskillige Toure i Stadens Omegn baade til Lands og til Søes, og befinder sig til alle Retsindiges Glæde i høieste Velgaaende og særdeles vel tilfreds. (Norsk Rigstidende.)

Christiania, d. 30 August. Sidste Søndag bivaanede Deres Kongelige Høiheder, Rigernes Kronprinds og Arveprinds, en Høitidelighed i Vor Frelsers Kirke her i Staden. I Kirken, som til denne Høitid var oppudset, paraderede det borgerlige Militaire og frivillige Jægercorps. Deres Kongel. Høiheder ankom til Kirken Kl. 10½, led-

sagede af Statholderen, Statsministeren, Statsraadet med flere Authoriteter, og modtoges med Hurraraab og Klokkernes Ringning. Saasnart de vare traadte ind i Kirken, begyndte Høitideligheden med et Te Deum, afsjunget af flere Sangere og Sangerinder, under Accompagnement af fuldt Orchester. Efter Prædikenen, som holdtes over Dagens Text af H. H. Biskoppen, Dr. Bech, udførtes paa samme Maade en Cantate, som til den Ende var forfattet, hvorpaa Deres Kongel. Høiheder begave sig ud af Kirken, ledsaget hjem af det ovennævnte Følge. Kirken var opfyldt med en overordentlig Mængde Mennesker af alle Stænder. (S. Bl.)

Ved det norske Storthings Møde den 9de August blev blandt andet bestemt: at den Myntsort, hvori Hofholdningen og Apanagen bliver at erlægge af Kongeriget Norge, skal være Speciedaleren, Marken fiint Sølv Cølnsk Vegt, udmyntet til $9\frac{1}{4}$ Specie, og at enhver af efterstaaende Summer vil i Rigets tilkommende Mynt blive at udtælle med det, som dermed maatte være æqvivalent. Fremdeles blev bestemt: til Hans Majestæt Kongens Hofstat bevilges aarligen 64000 Speciedalere; som Apanage for Hans Kongel. Høihed Kronprindsen bevilges 32000 Speciedalere; som Apanage for Hans Kongel. Høihed Arveprindsen bevilges 16000 Speciedalere. — Forbemeldte Hofholdning og Apanage skal beregnes fra den Dag, da Hans Majestæt, Kong Carl den 13de, blev af den Norske Nations Repræsentanter valgt til Norges Konge, og bør deri afdrages, hvad der allerede maatte være udbetalt af Stats-Cassen til Kongens Hofstat eller de Kongel. Prindsers Apanage i fornævnte Tid. (Af Efterretn. om Norges ordentl. Storthings Forhandlinger i Aaret 1815.)

(Af der Freimüthige.)

En reisende Naturkyndig foreviser i denne Tid i Zürich en Søløve, som er blevet fanget paa den toscanske Kyst. Dyret er 6 Fod lang; det har to Tryner ved Munden, to smaa Hænder ved Forkroppen med 5 Fingre, der ere forsynede med Negle og Ledde, hvis Sammenføininger ere dannede ligesom hos Mennesket. Kroppen er bedækket med fine Haar, der ere at føle til ligesom Fløjel, og deler sig i Enden i tre Dele. Fortrinlig mærkværdig er dette sjeldne Dyrs Lydighed og Forstand. Det kommer til sin Herre, naar han raaber, byder ham efter Befaling, den højre eller venstre lille Haand, kysser ham paa Haanden, og dreier sig paa alle muelige Maader; dets Øjne ere udmærket skjønne, og det lader til, uagtet det er sin Frihed berøvet, at være meget stolt. Dets Herre gjør det adskillige Spørgsmaale, hvoraf det besvarer nogle. Naar han spørger: om det har en Fader, svarer det med lydelig Røst: Papa. Til Slutning omfavner det sin Herre, støder Kulbøtte, og hilser Tilskuerne.

Den Kgl. Oberbergraad og Maskindirecteur, Ridder v. Baader, i München, foreviste d. 30 Mai Keiseren af Østerrige, og Kongen af Bayern, de af ham byggte hydrauliske Maskiner i Nymphenburg, og dernæst en Model til en af ham opfunden Jernkonstvei og Vogn. Dagen derpaa behagede det ogsaa H. M. Keiser Alexander at tage den af Hr. Baader opfundne Svømmestol eller Vandslæde, og Modellen til Jernbroen i Diesyn. Som Bevis paa sit Velbehag lod Keiseren tilstille Opfinderen en kostbar Ring.

I Engelsberg, en lille Stad i Schlesien, tildrog sig den 19de April d. A. følgende rædsomme Begivenhed. En Forvalter dræbte, efter at han sildigt om Aftenen var kommet hjem, sin hoifrugtsommelige Kone; derpaa myrdede han sin Svigermoder og sine to Børn, en Pige paa syv Aar og en Dreng paa otte Aar. Den sidste levede endnu, efter Morderens Forklaring, henved fire Dage, i hvilken Tid Morderen opholdt sig hjemme, og fortalde Naboerne, der spurgte om hans Familie, at denne var gaaet til den nærliggende Landsby Vogelseifen, hans Kones Fødested. Men Drengebarnets Dødskamp rørte Faderhjertet. Han anklagede sig som sin Familiеs Morder. Adskillige Omstændigheder lade formode, at han itke har været ved fuld Forstand.

Da nyligen Hr. Grimshav i Whitehouse, i det nordlige Irland, aabnede en Balle Bomuld, fandtes midt i samme en Skildpadde. Den syntes at være livløs; men da man vaskede den og lagde den i Luften, blev den snart levende og munter. Den maa i det mindste i et halvt Aar, og mueligen i to, da Bomulden ofte ligger saalænge indtil den naaer Manufacturerne, have været uden Luft, Næring og Bevægelse.

Paris, den 29de August. Ifølge Breve fra Montpellier af 17 August vare de den 15 og 16 Juli ved Charleroi tilfangetagne Preussere endnu i denne Stad, hvor de behandles meget godt af Indvaanerne. — Man veed nu, at Kongen har givet General Rapp Ordre at afskedige sin Armee og ganske at lade den gaae fra hinanden. Han vil begynde dette Foretagende den 1ste September, og ende det saasnart som mueligt i Forening med den Keiserl. østerrigske General Fyrsten af Hohenzollern, som commanderer Beleiringscorpset i denne Egn. Siden skal blot Strasburgs Nationalgarde forrette Militairtjenesten i Fæstningen. Det Haab, at de Allierede ville forlade Elsass naar dette er forbi, synes ikke at stadfæste sig. — Da Oberst Hulot, som commanderede Artilleriet i Castellet i Lille, strax i Krigsraadet stemte for, at Fæstningen igien skulde overgive sig til Kongen, saa har Hertugen af Berry under sit Ophold i denne Stad givet ham mange Beviser paa sin Tillid og Agtelse. — Hertugen af Berry er igjen ankommen hertil fra sin Reise til Lille. Igaar bivaanede han og Kongen Gudstjenesten. — Valgene til Repræsentanternes Kammer ere næsten endte i alle Departementerne. — I Orleans var Marquien af Chateaubriand Præsident i Valgcollegiet. Ved dets Aabning holdt han en vidtløftig glimrende Tale, hvori han gjennemgik Ludvig den 16des Ulykkeshistorie, og de Begivenheder, som siden have fundet Sted i Frankrig. — Man har bemærket, at 500 Grenaderer af den gamle Garde have høitideligholdet Ludvigsfesten med stor Hjertelighed. — I Montpellier ere alle de, der for politiske Meningers Skyld vare heftede, og ikke ere indbegrebne i den Kongel. Forordning af 24 Juli, paa Politieministerens Befaling blevne satte i Frihed. Blandt de Heftede vare ogsaa Cambon og Milhaud. — Der er givet Ordre til at anholde og afvæbne de Hobe af bevæbnede og undvegne Soldater, som gjennemstreife Departementerne. — Antallet af de Officierer, som indtil videre skulle sættes paa Pension, beløber sig til ikke mindre end 16,000. — I Givet og i den denne Stad beherskende Fæstning Charlemont ere 5000 Mand, bestaaende af Fødereerte og Fricorps. Preusserne træffe de kraftigste Anstalter til at tage Fæstningen med Magt. — I Marseille er Alt nu fuldkommen roligt.

Paris, d. 31 August. Der er udkommen et Retfærdiggjørelsesskrivt for Marschal Ney. Det er underskrevet af Hr. Berryer, en af vore første Advocater. Man bestræber sig for at godtgjøre, at Marschallen ikke forsætlig har forraadt Kongen. Vel tilstaaer man, at han har feilet; men Troppernes slette Stemning skal have været Skyld deri; han har ogsaa villet afvende en Borgerkrig; endvidere skulle falske Efterretninger have været udspredte af General Bertrand; iøvrigt skal Marschallen paa den Tid ikke have været ved sin fulde Samling. — Storfyrst Constantin ventes hertil midt i denne Maaned. — Keiserne af Østerrig og Rusland og Kongen af Preussen ville afreise herfra den 11te, for at begive sig over Meaux til Vertus i Champagne. Den russiske Armee skal, som bekjendt, passere Revue i denne Slette. Derfra reise de høie Souverainer til Dijon, hvor der ligeledes skal holdes Revue over den i Burgund cantonnerende østerrigske Armee. — Derpaa vil Keiseren af Østerrig over Lyon fortsætte sin Reise til Mayland. Ifølge et uhjemlet Sagn skal Keiseren af Rusland ogsaa ville begive sig til Mayland, for der at bivaane Keiser Franzes Kroning som Konge af Lombardiet. Hs. Majestæt Kongen af Preussen reiser ikke længere end til Lyon. Man troer ikke, at Høistsamme mere tager tilbage til Paris. Man vil allerede vide at de Kongel. preussiske Garder ville inden 14 Dage vende tilbage til Berlin. Om nogle Dage venter man at en meget vigtig officiel Note vil blive bekjendtgjort. — Fra Toulon melder man under 22de August Følgende: Murat havde med Villie ladet allehaande falske Rygter angaaende hans Person og Opholdssted udspredes, medens han skjulte sig i et Privathuus, og lod underhandle med Keiseren af Østerrig om Tilladelse til at begive sig til sin Gemalinde. Da dette er bleven ham tilstaaet, har han indskibet sig for at reise til Østerrig. — Ludvig den 18de har udnævnt Greverne Archambeaud de Perigord og d'Escars til Hertuger. — Som man erfarer fra Avignon hersker der i denne Stad og dens Omegn store Uroligheder. De østerrigske Militair og franske Civiløvrigheder gjøre sig al muelig Umage for at standse dem; men det lader til, at der endnu vil komme til at foregaae Meget, inden fuldkommen Orden vender tilbage i denne vildt oprørte Egn. (Hamb. Corr.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 74.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 16 September 1815.

Om den nuværende Børnetugt.

Vor virksomme Politie-Directeur har, ved at bringe Placaten af 13 Nov. 1810 mod adskillige Gadeuordener i Erindring, paamindet Forældre og Foresatte, i hvis Magt det staaer, at forebygge saadanne Uordene ved at have tilbørligt Tilsyn med deres Børn og Lærlinger, om deres Pligter.

Det er den offentlige Skribents store Kald, at understøtte den udøvende Magt i Staten, paa alle mulige Maader i at opretholde den saa nødvendige gode Orden, og nærværende Forfatter benytter sig derfor af denne Leilighed til at yttre sine Tanker om Nutidens Børnetugt.

At slippe den ene Yderlighed, for strax at gribe efter en anden, er een af vor Tidsalders Skjødesynder. For neppe fire Decennier siden var det en almindelig Skik, at holde Børn i største Tvang, saavel i som udenfor Skolen. Skolelærdommen blev indpidsket af en tvær Skolelærer, og Belevenhed og Artighed indpryglede af Forældre, der practisk havde lært denne Konst af deres Forældre. Sit Føl og sit Kid lod man gjøre sig saa lystig som de vilde paa Marken, men sine Børn vilde man voldsomt betage deres medfødte Munterhed, ved at betvinge og kue deres ungdommelige Natur. Artighed blev til pedantisk Engstelighed, Belevenhed til frygtsom Stivhed, og Beskedenhed til utidig Forsagthed. Børnenes Opdragelse lignede Datidens Haveanlæg. Alting skulde beklippes, indsnærpes og indtvinges i gothiske Former, og man behøver kun at see en af vore gammeldags Haver med sine snorlige, afpælede Alleer, med sine stive, i groteske Skikkelser beklippede Træer, og man har et Billede om fordums Opdragelse. — Skarpsindige Forfattere indsaae Feilen, og tilraadte en Forandring i hele Opdragelsesvæsenet. Locke og Rousseau havde begyndt Bygningen, og endeel duelige Mænd fortsat den. Opdragelsen fik nu efterhaanden en ganske anden Skikkelse. Frie skulle Menneskene være, lige fra det Dieblik af de indtraadte i Verden. Svøbet blev kastet som et unødvendigt Baand; for Legemet skulde der ligesaavel sørges som for Sjelen; thi kun i et sundt Legeme kan en sund Sjel boe; legende skulde Barnet lære hvad man hidtil havde bibragt det med Ferlen i Haanden. Barnet skulde ikke være Mand, førend det endnu var blevet Yngling.

Det Nyttige og Gode i denne Forandring var saare aabenlyst. Men selv det Nyttige og Gode vanslægter i Menneskenes Hænder, og man gik nu over til andre og nye Yderligheder. Frugterne af disse Yderligheder ligge aabenbare for vore Dine. Fra Vuggen af forkjæle Forældre deres Børn; de kunne hverken skaffe dem Frihed eller Fornøielser nok, og neppe har Drengen faaet Buxer, eller Pigebarnet forladt sin Amme, førend de allerede tale om at more og kjede sig i Selskaber. Uartighed gjelder i Forældrenes Dine for Naivitet, og Kaadhed for naturlig Munterhed. Den barnlige Ærbødighed for Forældre og Foresatte forsvinder med Aarene,

ligesom Indbildskhed og tøilesløs Overgivenhed tiltage. De forfængelige og ufornuftige Forældre see i en saadan vildt opskudt Unge en haabefuld Pode, og vee den, der vover at gjøre dem opmærksomme paa de giftige Frugter, som den vilde Stamme engang vil bære!

Er den huuslige Opdragelse i mangfoldige Familier vanslægtet, saa er Skoledannelsen det ikke mindre. Neppe er Drengen fem Aar gammel, saa maa man sende ham i Institutet, ikke for at lære der noget, men blot for at have Ro for ham. Det muntre, endnu ufordærvede Drengebarn lokkes med Rosiner og Mandler til det unaturlige Sted, hvor hans Moder, for at skaffe sig Huusro, lader ham for Tiden, til ingen Nytte, indspærre 6 til 8 Timer om Dagen. Man mærker snart en Forandring hos Barnet; det bliver med hver Dag blegere og magerere: en naturlig Følge af den indspærrede, usunde Luft i Skolestuen. Her kommer Stakkelen i det meest brogede Selskab; her træffer han Kammerater og Legebrødre blandt Børn af den meest forskjellige Opdragelse; her har han meget ofte Leilighed til at lære Skjældsord, Uartigheder, Pøbelagtigheder og de unaturligste Laster. O, I Mødre, som saaledes sende eders Børn fra eder, blot for at have Huusro, hvor vilde Haarene ikke reise sig paa eders Hoved, dersom I følte, hvor dyrt denne Huusro ofte kommer edr at staae?

Ikke mindre iøvrigt sørger man for, saa tidligt som muligt at udvikle Forfængelighedens og Egennyttens Sæd i de Unges Bryst, deels ved Uddelingen af Præmier, som kun Sjeldenheden og Upartiskheden kan give noget Værd, til dem, som ofte mindst fortjene dem, men hvis Forældre give gode Nytaarsgaver til Lærerne og Bestyrerne; deels ved saakaldte Fødselsdagsfester, hvor man, forend Børnene endnu have lært ret at skjønne, bibringer dem Begreber om Skjænk og Gave, og vænner deres unge Sjel til den laveste Egennytte.

Saaledes opdrages mange Tusinde af vor Tidsalders Børn. Kan man undres over, at Lapser og Flaner aldrig have været almindeligere end i vore Dage? — Fordum fandtes saakaldte Gadedrenge kun blandt Børn af de laveste Folkeclasser; nu er det omvendt; skikkelige Folks Børn ere blevne til Gadedrenge, og Gadedrenge til skikkelige Folks Børn. Skeer der uanstændige Optøier, saa er det sjeldent Haandværksdrenge o. s. v., men snarere meget fiint og anstændigt opdragede Personer, der have taget vigtigst Deel deri. Bliver man paa offentlige Spadseretoie forfulgt af Drengekaadhed, saa er det hverken Skomager- eller Nyboersdrenge, men, som oftest, de gallanteste Straajunkere, der have gaaet i Instituter, vundet Præmier for Flid og god Opførsel, og lært det hele Moralsystem udenad. Hvor grove, hvor tølperagtige, hvor uanstændige i deres Udtryk ere ikke ofte endog de bedre Stænders Børn? Hvad der maaskee har bidraget meget til den afskyelige Tølper- og Lapseaand, der i vore Dage er blevet saa almindelig, ere, næst de anførte Aarsager, uden Tvivl de mange liderlige Fruentimmer og Kipper, Hovedstaden tæller. Endnu er det Tid at arbeide mod denne Sædernes Fordærvelse blandt vore unge Mennesker; snart kunde det maaskee være for sildigt. Fædre! Mødre! Lærere! Opdragere! Mindes eders store Kald! Hvortil nytter det, at de Unges Hoved fuldproppes med alskens Kundskaber, naar deres Hjerter blive udannede og deres Sæder raae? Skal Efterslægten da rødme over eders Værk, og engang sukke og vride Hænder over eders utilgivelige Efterladenhed? Skulle eders egne Børn og Lærlinger engang paa Bredden af deres Afgrund raabe Ak og Vee over Eder, som den første Kilde til deres Ulykke?

Til Udgiverne af Landoeconomiske Tidender.

Ligesom Chineseren griber sit Foster strax efter Fødselen og ved et et særeget Tryk giver Hovedet en unaturlig men eiendommelig chinesisk Form; saaledes har Hr. Pastor Rønne i Fødselen grebet mit litterære Foster i Landoeconomiske Tidender 2 B. 1 Hefte, og ved sine Anmærkninger vanheldet dets naturlige Ansigt, og lempet det til egne Meningers Forsvar. Denne Fremgangsmaade, at udsende en Andens Arbeide med skolemestererende Anmærkninger, anseer jeg for en Usømmelighed, som jeg troer at burde advare DHrr. Udgivere for, da den letteligen kan afskrække fra at levere Bidrag til Deres i mange Henseender gavnlige Tidsskrift. Skjøndt disse Anmærkninger

ikke sige meget, saa opholde de dog Læseren, og svække Totalindtrykket, som Afhandlingen skulde gjøre. Enhver Forfatter har gjerne sit eget Skue af den Sag, han skriver over. Ledsages nu hans Arbeide med idelige Modsigelser, da ville disse, især om de give sig en høi Mine, forhindre mange Læsere fra at tage Stade hos ham, orientere sig i hans Synskreds, sætte sig ind i hans Ideer og fatte det Heles Mening og Sammenhæng. Det kan gjerne være, at de af mig fremsatte Ideer ere noget palæologiske, men jeg troer ogsaa, at vi have oplevet saa meget nyt Hjernespind, saa mange umodne Projecter, at man vel kunde ønske Noget af det Gamle tilbage. Mishagede Stykket Hr. Rønne, da kunde han jo altid siden faae Leilighed til Gjendrivelse; kun ikke i ledsagende Udsættelser. Intet er lettere end at skrive Anmærkninger til et Arbeide, og ligesaa let er det, at gjøre Anmærkningers Anmærkninger. Dette skal jeg vel vogte mig for at gjøre i Landoeconomiske Tidender. Og da her ikke er Sted til nogen Udførlighed, saa vil jeg med den hurtigste Pen besvare Hr. Rs. Notater, saa meget mere, som de hos nogle Læsere kunde lade en skurrende Efterklang tilbage, og forstemme dem.

Anmærkningen Side 80. Hr. R. taler i det Hele vel meget om den moralske Fordærvelse, og her paa aldeles urette Sted. For ogsaa at gjøre en Anmærkning, bemærker jeg: at den moralsk Fordærvede kan være en meget duelig Agerdyrker, og omvendt. Side 82. Talemaaden: hermed har det neppe nogen Nød: gaaer altid meest paa den tilkommende Tid. Følgelig er Anmærkningen upassende og ganske overflødig. S. 83. Hr. R. ønsker at vide, hvad jeg i hans Afh. anseer for localt og temporært. Dette bør jeg derfor sige: Den megen Krogang- og Usædelighed, som han ivrer imod, troer jeg at være local for Omegnen af Kjøbenhavn, her kjende vi, Gudskelov! ikke til disse Ting i saadan Grad. Temporære vare de trykkende Præstationer og Indqvarteringer under Krigen, og den alt for følelige Mangel paa arbeidende Hænder. Hoveri-Bestemmelser og Foreninger troer jeg derimod finde Sted hele Danmark over, ere altsaa ikke noget Localt. — S. 85. I Anm. Hr. R. tager her aldeles Feil. End ikke frivillige Hoverie-Foreninger bør paa ny finde Sted uden Øvrighedens Mellemkomst og Approbation, langt mindre kan Hoveri Bestemmelserne frafaldes eller forandres uden Bevilling. 2den Anm. Her ivres saare meget imod den af mig foreslaaede Tvang. Den er dog den liberaleste af Verden, da jeg sætter den i Forbindelse med Overtalelse og Understøttelse. Og hvad er det, jeg vil have fremtvungen? At Bonden indfreder sin Lod, og holder reen Brak. Jeg troer at en stor Statsinteresse er hermed forbunden, og naar derfor Staten byder Sligt, gaaer det over fra Tvang til at være Pligt. Saadan Tvang maa Hr. R. selv finde sig i, naar han i Brandcassen forsikkrer sin Præstegaard, sætter i Enkecessen for sin Hustru &c. Det er i Holland en Statslov: at Ingen maa fiske Sild før d. 25 Juli, at de smaae Sild skulle slippes frie, og de bedste nedlægges i Foustager, ikke af Fyr eller Gran men af Eeg og Bøg, og at Fiskeriet skal ophøre med d. 25 Januar. Men derfor faaer man ogsaa Sild fra Holland. Herved kan jeg ikke undgaae at tænke paa Frugthandelen hos os. Man ryster Frugten ned oven paa hinanden, styrter den i Tønden, af denne i Sække, som lagte paa hverandre kjøres med ½ eller heel Miil til Stranden, af Sækkene styrtes den atter i Skiberummet; og paa det at Frugten kan taale alle disse Bomp, foretager man slig Operation med den en god Maaned, førend den er moden. Det kan man kalde at handle med Frugt! — Hr. R. ivrer for Frihed. Ogsaa jeg anseer den for noget af det allerønskeligste i Verden. Men kommer den i Collision med Statens sande Fordeel, da renuncerer den bedre tænkende Deel af Nationen gjerne paa saadan Frihed, og den øvrige Deel troer jeg endnu bør tvinges, ligesom at Staten med Rette dicterer Mulct for de Forældre, som ere forsømmelige i at holde deres Børn til Skole. Ligeledes troer jeg, i hvad end Hr. R. vil have beviist, at uindskrænket Frihed til at brænde Brændeviin paa Landet ville baade i moralsk og oeconomisk Henseende være skadeligt. Lad dette være Kjøbstadens og i denne Kjøbmandens men ikke Haandværkerens Prærogativ. — Hr. R. vil ingen Tvang vide af at sige i Landbruget. Men at Enhver skal indfrede sin Lod, have vi allerede en Tvangslov for; og var et rigtigt Sædskifte med reen Brak almindeligt hos Bønder, som

ikke have alt for lette Jorder, da vilde Staten vinde Millioner. Stod det i Fæstebrevet, da blev det jo en Pligt, som Godseieren ligesaa let kunde vaage over, som derover, at ingen Huusmand maa saae tilhælvts hos Bonden. Altsaa bortfalder al den lange Harangue om forhadt Control, Opsynsmænd ꝛc. — Jeg er med min ærede Modstander og den meget kyndige og erfarne Hr. Drewsen enig i, at ansee Vexeldriften for det fortrinligste Agerbrug, men troer af følgende Grunde at det endnu ikke er Tid, at ønske det almindeligen indført: 1. Mange Bondelodder ere dertil i for raae en Tilstand; her behøves meget at ryddes og sløifes; Steen at flyttes; Hovedgrøfter, aabne og lukkede Vandgrøfter at drages m. m. Men alt dette kan ikkun beqvemt foretages med den Mark, som ligger heel Brak. 2. Er det en ny og nvant Drift, fordrer nye og ubekjendte Redskaber, som Bonden nødigen gaaer til. Brakning er derimod ikke noget nyt Arbeide, han frygter derved kun for et tilsyneladende Tab. 3. Anseer jeg ikke Vexeldriften for mere fortrinlig end et godt Kobbelbrug, naar den ikke sættes i Forbindelse med heel Sommerstaldforing. Men til at sommerstaldfore maa der gjøres nye Indretninger, ved mangen Gaard bygges; og hvad Opmuntring har Fæstebonden til at bygge? Jeg vil ikke anføre, hvad jeg har hørt Nogle sige om Extirpatoren (thi selv bruger jeg den ikke): at den ei arbeider godt i stærk Jord.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Under Titel af Musikalsk Theaterjournal, agter Hr. S. Sønnichsen at udgive et periodisk Værk af udvalgte Theaternyheder for Sang og Klaveer, indrettede af Hr. Syngemester L. Zinck, i samme Smag, som det af ham forhen udgivne Maanedsskrivt Apollo, der ophørte formedelst Krigsurolighederne og Papirets Kostbarhed. Hele Samlingen, som udgives Arkeviis, vil udgjøre 32 Ark i stor Overfolio Format, paa Elephantpapiir. For Dem, som subskribere inden førstkommende Nytaar, bliver Prisen 40 Rbß. N. V. for Arket, som betales ved Modtagelsen; siden forhøies Prisen, ifald der skulde blive nogle

Expl. tilovers. Subskribentsamlere bekomme de sædvanlige Fordele. Subskriptionen modtages hos Hofbogbandler Schubothe paa Børsen No. 9, og hos Udgiveren, paa Vesterbroe No. 71.

Blandt en afdød Oldings efterladte Papirer er funden følgende: Observatio in Majo 1798. Af alle Klokker i Kjøbenhavn er der ingen, som faaer flere Hammerslag, end Frue Kirkes, da den i 24 Timer af tre forskjellige Hammere faaer følgende Slag: Af den største Hammer 156 Slag, som i et Aar er 56,940; af den mindre Hammer 624 Slag, som i et Aar er 227,700; af den mindste Hammer 240 Slag, som i et Aar er 87,600. Ialt hver 24 Timer 1,020 Slag, og hvert Aar 372,300 Slag. — De andre Kirkeklokker i Byen faae de samme Slag, med Undtagelse af dem, den mellemste Hammer giver denne. Nogle Taarne have ogsaa 2de Knebel-Klokker. — Den omtalte Klokke i Frue Taarn havde nemlig ingen Knebel; men bibragtes Slagene af tre Hammere, der ellers ingen Forbindelse havde med den stillehængende Klokke. Af disse Hammere slog den første og største Timer eller Fuldslag; den anden og mindre repeterede Timen, saavel ved Qvarteer som ved Fuldslag, og den tredie og mindste slog Qvarteer.

Mariboe, den 11te September. Afvigte Fredag den 8de September mønstrede Borgerskabet her i Mariboe, under Hr. Borgercapitain og Kunstsnedker Goewertz's Commando, med udmærket Bifald for Hs. Høivelbaarenhed Hr. Stiftamtmand og Ridder v. Jessen. (Mariboe Av.)

Odense, d. 12 Septbr. Et Øienvidne har venskabeligst beæret Udgiveren med følgende Beretning om Virkningen af den store Orkan den 29 f. M. ved Assens: "Den 28 August om Aftenen havdes stærk Lynild fra flere Retninger, stærkest var den i Sydvest, dog efter Mellemtiden imellem Lynilden og Tordenen at regne var den fjern, og ubetydelig var den Regn, som dermed fulgte. Det lod, som om den Mængde Electricitet, der opfyldte Luften, ikke udviklede sig, og jeg er af den Formening, at dette har bidraget til at forstærke Orkanen, som Dagen derpaa, den 29 August, fandt Sted omtrent Kl. 2 om Eftermiddagen, og varede $1\frac{1}{2}$ Time. Vinden var om Morgenen S. S. V., men imod Middag V. N. V. Mærkeligt var det,

at nogle Timer før Orkanen reiste sig, saae jeg Vildgjæsene og andre Strandfugle trække fra Stranden hen over Landet, som er usædvanligt paa den Tid af Dagen, og den Aarsens Tid; Stormpletterne paa Vinduerne bebudede ligeledes dens Komme. Her ved Assens har den nok været heftigst, og har ikke strakt sig vidt; thi fra Kiel veed jeg bestemt, at de der ei har sporet den, og i lille Belt var den ei saa stærk som her, dog frygtelig. Saalænge Orkanen rasede, stod en Veirstage i N. O., og havde en usædvanlig Klarhed og Glands. Luftens Fugtighed har altsaa forstærket dens Magt. Her bleve 2 Galleaser, 1 Brig og 2 Jagter, som laae uden for Havnen, drevne paa Grund. Færgejagterne og Baadene som nylig vare afseilede og fulde af Folk, maatte midt paa Overreisen til Aarøsund vende om, og i en frygtelig Skikkelse kom de lænsende for Takkel og Toug tilbage; Skibsfolkene landsatte Farkosterne, og reddede saaledes Folk og Skib, hvilket næsten var et Mirakel, og vidner om disse Sømænds Duelighed; da i den Tid de saaledes maatte kjæmpe med Stormens Magt, var Orkanen saa stærk, at den i mindre end et Minut nedstyrtede et grundmuret Huus paa omtrent 10 Fag, der for 7 Aar siden var opbygt. Vel hvilede dette Huus kun paa Egestolper til Gaarden, men de vare 10 Tommer i Qvadrat, og Grundmuren vendte imod Vinden; tilmed, den nordre Ende af Huset var i 2 Fag grundmuret til begge Sider, og der tæt lukket. Ikke allene Taget og Spærværket sloges i Stykker, men Muren lige fra Grunden af kastedes endog over $1\frac{1}{2}$ Alen høit liggende Stabel Planker ind i Gaarden. Strax efter at Huset var faldet, faldt den ligeover for staaende Brandmuur, som strakte sig fra S. til N. Kirketaget og flere Bygninger leed Skade, ved at afrives Tagstene, og fra Skovene hører Man, at mange store Træer deels ere brækkede, deels kuldkastede, men Gud være lovet! til Søeskade spores endnu intet. Folk her i Byen forsikkre at Strandvandet, som en Støvregn, pidskede over Bygningerne igjennem Gaderne næsten hen til Østerport." (Hempels Av.)

Kiøbenhavns Børs den 15 September.
Cours. Hamb. 2 M. 617, a visto 625. Amsterdam 2 M. 586. London 2 M. $24\frac{2}{3}$ Rbdl., a visto 25. Spec. 615. — Species solgtes til $37\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler $59\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

I den norske Rigstidende læses følgende: "Et Par Ord til nærmere Eftertanke. — Da Regjeringen, efter hvad man i den senere Tid har seet og hørt desangaaende, skal være betænkt paa at lade forlægge Universitetet fra Christiania, saa var det at ønske, at Valget maatte træffe paa et fordeelagtigt Sted, og at denne Forandring maatte iverksættes jo før jo heller. — Men, paa hvilket Sted skulde da vel Universitetet etableres? Man nævner Kongsberg, Skien, Molde o. fl. — Efter min ringe Formening gives der fornemmelig to Fordele, som man bør søge paa det Sted, hvor Universitetet skal opreises: først og fremmest et let Levested, og dernæst en isoleret Beliggenhed, der ikke indbyder formeget ved Adspredelser; — den centrale Beliggenhed anseer jeg som et mindre vigtigt Moment, som først da skulde komme i Computation, naar det kunde forenes med de tvende førstnævnte. — At der nu til alle Tider paa Østlandet har været og endnu er langt dyrere og kostbarere at leve, end paa Vestkanten, derom ere alle Reisende enige, og den daglige Erfaring bekræfter det; og, at Adspredelserne ere forholdsviis langt flere, er ligesaa unegteligt. — Hverken Aggershuus eller den østlige Deel af Christiansands Stift ere derfor beqvemme til Universitets-Sæde. — Molde forekommer mig at ligge altfor nordlig og afsides, og det letteste Levested er det vist heller ikke. Er det altsaa vist, at et let Levested og en isoleret Beliggenhed ere de Hovedfordele, Universitets-Sædet bør eie, saa foreslaaer jeg Stavanger, som det, i disse Henseender, fordeelagtigste Sted, jeg kjender. — Her er ogsaa, saa at sige, allerede opført en Universitets-Bygning: Den gamle, ærværdige Kongsgaard — fordum Amtmændenes Residence — beliggende midt i en stor, smuk Hauge, vilde, ved

fornøden Reparation, afgive det skjønneste og beqvemmeste Locale, der kunde tænkes. Og jeg vil troe, at nærværende Eier, den brave Hr. Agent, Ridder Kjelland, uden Overvindelse overdrog Regjeringen Samme til dette værdige Øiemed. — Indsenderen har med dette Forslag, mutatis mutandis, samme Hensigt som Forfatteren af Indrykkelsen i Rigstidenden No. 60, d. A. — At et Universitet ei, som en Huusleier, bør være udsat for den Ubehagelighed, hver Fløttetid at forandre Bopæl, er vist og sandt — men denne Sandhed vil tillige bevæge Regjeringen til, med det modneste Overlæg at vælge det et varigt Sæde. — At ophjælpe Konster og Videnskaber, og til den Ende at gjøre Veien let til Studeringer, maa unegteligen være et af Regjeringens kjæreste Ønsker; men dette Ønske vil aldrig kunne realiseres, medmindre det gjøres mueligt for Enhver, den Fattige som den Rige, at danne sig dertil. Og saalænge et Universitet er placeret paa det dyreste Levested i Landet, ville kun faa Andre, end Millionairers Sønner, kunne lægge sig efter Studeringerne.

I Vestminster Abbedie i London er nylig Pitts Monument bleven opreist. Det har en udvalgt skjøn Plads. Naar man kommer tilbage fra Choret har man Statuen lige for sig. Den er af hvidt Marmor, og iført hans Kappe som Cantsler; hans høire Arm er udstrakt, som om han talte i Underhuset. Paa høire Side sidder Historien med en Bog i Haanden, hvori den optegner hans Fortjenester, og tillige opmærksom og med udtryksfuld Mine seer paa Pitt. Paa Plebestalen staaer følgende Indskrivt: "Dette Monument er opreist af Parlementet til Ære for William Pitt, Søn af William, Greve af Chatham, som et Vidnesbyrd om Taknemmelighed for de store Tjenester, han har vist Staten, og om Smerten over denne store Ministers uerstattelige Tab. Han døde 1806, i sin Alders 47 Aar." (Hamb. Corr.)

Mungo Park (Fortsættelse; see No. 70.) Regjeringen havde nu besluttet at lade udforske Nigerens Løb, hvilket tilbyder den paa sin Handels Udvidelse stedse pønsende Britte, et Middel til at begynde Handelsforbindelser i hiin store Verdensdeel. Mungo Park betænkte sig ikke længe. Hans Familiers varme Bøn, ikke paa ny at udsætte sig for saa øjensynlig Fare, og selv Major Rennels Forestillinger, med hvem han efter Regjeringens Befaling maatte gjøre Aftale, kunde ikke afholde ham fra et Foretagende, som hans hele Sjel hang ved. Han forlod Skotland i Dec. 1803 med den behagelige Udsigt, snart at kunne tiltræde sin Reise. Gjenudbrydelsen af Krigen med Frankrig, og Addington og hans Parties Bortfjernelse fra Ministeriet, lagde hiint Foretagende store Hindringer i Veien, og han maatte endnu stedse ønske sig til Lykke, at Hobarts Efterfølger, Lord Kamden, begunstigede samme saa godt, som Omstændighederne tillode det. Mungo Park, der imidlertid reiste tilbage til sit Fædreneland, benyttede denne Tid til at lære Arabisk af en Person, der i Elfi Bays Følge, var kommet til London. Først i November 1804 kunde Afreisen tiltrædes, til stor Skade for Foretagendet selv, som, naar det var blevet udført i en anden end Regntiden, unægteligen havde ledet til lykkelige Resultater. — Den 28 Marts 1805 landede han ved Fortet Goree ved Gambia, hvor han da, i Følge de Forskrifter, han havde faaet fra Regjeringen, tog 35 af de stærkeste og kraftfuldeste Soldater, der havde Lyst til at gjøre Reisen med, og drog med disse til det Indre af Landet ad Sansanding, en Negerstat ved Niger. Anføreren for disse Tropper var Lieutenant Martyn. Desforuden ledsagede ham hans Kones Broder, Hr. Alexander Anderson og en Hr. Skott. Antallet af de Reisende var i det Hele 44. De bleve paa deres Tog hverken foruroliget af Indfødte eller glubende Dyr, som i disse Egne findes i stor Mængde. — Desto skrækkeligere virkede Climatet og Regntiden, hvilken sidste Mungo Park altid havde frygtet. Den 17 Nov. vare af dette talrige Selskab kun endnu 5 Personer tilbage, nemlig Mungo Park selv, Lieutenant Martyn, og 3 Soldater, men hvoraf den ene var aldeles afsindig, og derfor en meget besværlig Ledsager. — Hr. Skotts og især Hr. Andersons Død rystede atter Mungo Park paa det heftigste. "Ingen Begivenhed, siger han i sin Dagbog, havde nogensinde saa meget forstyrret min Aandsmunterhed, som den Gang jeg lagde Hr. Anderson i Graven. Jeg følte mig anden Gang eensom og venneløs midt iblandt Africas Vilde." Alligevel lod han ikke Modet synke. Endnu d. 17 Nov. skrev han til Lord Camden: "om ogsaa alle de Europæer,

der følge med mig, skulde døe, og jeg selv være halvdød: saa vil jeg dog holde ud, og naar jeg ikke opnaaer Maalet for min Reise: saa vil jeg i det mindste døe paa Niger." — Hvilke glade Forhaabninger han endnu bestandigen nærede, sees af hans Brev til hans Ægtefælle fra Sansanding af 19 Nov., hvori han tilmelder hende hendes Broders Død, og bliver saaledes ved: "Jeg frygter, at qvindelig Bekymring og Ængstelighed ville forlede Dig til at gjøre Dig en langt værre Forestilling om min Stilling end den virkelig er. Sandt er det, mine dyrebare Venner, Anderson og Georg Skott have forladt denne Verden, og den største Deel af Soldaterne ere, medens Regntiden stod paa, døde paa Marschen, men du kan være overbeviist om, jeg er fuldkommen sund. Regntiden er forbi, og den sunde Aarstid har taget sin Begyndelse, saa at jeg ikke har at befrygte nogen Sygdom, og endnu besidder Kræfter nok til ved Nedseilingen ad Niger at forsvare mig mod hver Fornærmelse. — Vi have allerede indskibet alle vore Sager, og ville, saasnart dette Brev er endt, afreise. Jeg agter ikke, at tøve eller lande nogensteds, indtil vi ere komne til Kysten, og jeg formoder, at dette vil være Tilfældet mod Aarets Udgang. Vi ville da indskibe os paa det første Skib, der gaaer til Engelland. Men vi gaae over Vestindien, saa vil denne Reise vare 3 Maaneder længer, og vi kunne da ikke haabe at være i Engelland førend d. 1 Mai. Aarsagen til vor Dvælen, siden den Tid, vi fjernede os fra Kysten, var Regntiden, der overfaldt os, medens vi endnu befandt os paa Reisen, og paaførte næsten alle Soldaterne Feberen. — Det er ikke usandsynligt at jeg vil være i Engelland, førend Du faaer mit Brev. Vær forvisset om, jeg føler mig lykkelig, naar jeg vender mit Aasyn mod Hjemmet. I Dag have vi afbrudt alt Samqvem med de Indfødte, og Seilene hisses i dette Øjeblik til vor Afreise." — Dette Brev er Mungo Parks Svanesang. Sandsynligviis gik han uopholdelig ombord paa den usle Skaanert Joliba, som han, tillige med sine Ledsagere, havde forfærdiget paa to gamle, ubrugbare Canots, for med 4 Europæere og ringe Forraad at tiltræde den farlige Reise.

(Fortsættes.)

(Af der Freimüthige.)

I Ugston, ved Lander, i Engelland, havde to Duer bygt sig en Rede under Taget af et Bondehuus, og lagt deres Æg deri. En Kat der i Huset besøgte dem her ofte, og naar Duerne fløi ud, satte den sig paa Æggene. Omsider krøb Ungerne ud, og bleve efterhaanden istand til at flyve. Den stakkels Kat var trøstesløs, thi Duerne satte sig, som sædvanligt, paa Taget. Længe sad Katten med Øinene heftede paa Du-ungerne; men tilsidst besluttede den at følge efter dem, og fra den Tid af sidde Duerne og Katten ved Siden af hinanden paa Taget.

I Chatam løb nyligen Skibet Howe, paa 120 Canoner, af Stabelen, i Overværelse af 20,000 Mennesker. Læsten var 8501 Tønder, hver Tønde til 20 Centner, hvilket udgjør 52,020 Centner eller 6,902,000 Pund. Ankerne veiede 9500 Pund; Ankertouget var 85 Tommer i Gjennemsnit.

I Hall. Litteraturzeitung for Juli M. d. A. recenseres den nylig udkomne "Geschichte Napoleon Buonaparte's, v. Friedrich Saalfeld, Prof. zu Göttingen." — "I dette Skrift, siger Rec., ere de bekjendte Begivenheder i Frankrig, under Napoleons Regjering, fremsatte med stor Flid, og Tidsangivelser nøie bemærkede, saaledes at Skriftet er meget beqvemt til at slaae efter i. Men Napoleons Levnet synes det ikke at indbefatte, og endnu mindre de Omstændigheder, der begunstigede hans Foretagender; de Midler, som ledte og tjente dertil, endskjønt disse Omstændigheder og Midler betegnes i Fortalen som Hovedsynspuncterne. Allermindst synes os fremdeles Bogen at være forfattet "i den store Romers (Tacitus's) Aand". Vi tilstaae gjerne, at ved nedrige Konster "Historiens Sandhed" ikke er vanhelliget; men om hiin store Konst, at fremstille Mandenes Aand og Hu i deres Handlinger, og udvikle deres Handlinger af Omstændighederne; at bevare de store Tanker og Følelser, som Begivenhederne opvække i det fulde Bryst, ved Fortællingen, og, uden at udtale dem, at indaande dem med hemmelig Vælde Sam- og Efterverdenen; om denne Konst, eller rettere, dette Kald, synes os Skriftet ikke at vidne."

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 1ste September. Om Spaniernes Fremrykken over vore Grændser indeholder Journal des Debats for i Dag følgende Artikel: Adskillige Journaler paastode for nogle Dage siden, at Hertugen af Angouleme var reist tilbage fra Bordeaux til Paris. Denne Paastand var falsk. Det Sande ved Sagen er, at denne Prinds, som førte Forsædet i Valgcollegiet i Bordeaux, saasnart han erfarede at en spansk Armee var gaaet over Grændsen, strax reiste til Perpignan, for at modsætte sig disse Troppers Indmarsch, hvilke vel ikke komme i fiendtlig Hensigt, men ikke desto mindre vilde blive en trykkende Byrde for Landet. Man veed allerede, at Hertugens eftertrykkelige Forestillinger have havt god Virkning, og at den spanske Armee er bleven staaende ved Tetos Bredder. — Ifølge Efterretninger, som man har faaet ved Reisende, vil ogsaa Hertuginden af Angouleme reise til Toulouse. — Den 2den Division af den engelske Armee, som var kommen fra Canada, og siden, 6000 Mand stærk, marscherede ad Paris til, har den 18 f. M. faaet Ordre at gjøre Holdt, da dens Fortropper allerede vare ankomne til Noye og Pont St. Maxence. — Fra Chambery meldes, at 11,000 Østerrigere skulle marschere gjennem denne Stad til Italien. — Fregatten Africaine, under Capitain Juriens Commando, er ankommen til Brest med Den Bourbons Civil- og Militairautoriteter. — Hs. Majestæt Kongen har givet en udførlig Forordning angaaende Cavalleriets Organisation. Det skal for Fremtiden bestaae af 25,000 Heste. — Journal de France indeholder Følgende om det allerede anførte Retfærdiggjørelsesskrivt for Marschal Ney: "Til 13de Marts gjaldt han for en Mand af Ære. Den 7de Marts havde han af Hs. Majestæt faaet Befaling at marschere mod Bonaparte og bekjæmpe ham. Til bemeldte Tid tjente han Kongen oprigtig. Men Natten mellem den 13 og 14 Marts ankom Emissairer fra Bonaparte til Marschallen. De fandt ham i yderste Uro, ja endog i et Slags Aandsforvirring, som gav ethvert Indtryk Rum. Han skjælvede for Frankrigs Skjebne. Disse Emissairer overbragte ham et Brev fra General Bertrand, hvori denne forestillede ham, at han umuelig kunde forsvare sig, men at Bonaparte vilde seire over alle Hindringer. — Marschal Ney, hedder det endvidere, vil forgjeves stræbe at gjøre Modstand; han har ikke mere de fornødne Midler. Det er Soldaterne og Underlieutenanterne, som have ført Bonaparte tilbage (hvorpaa denne siden ofte har beraabt sig), og om det end lykkes Marschallen at gjøre et Slags Modstand, hvad vil da vel Følgen deraf blive? ingen anden end at udsætte Frankrig for en Borgerkrigs Rædsler." — Disse sidste Ord hjalp til at overvinde endog det bedste Forsæt hos Marschal Ney." — Marschal Souchet, Hertug af Albufera, er for nærværende Tid i Clemont Ferrand.

Paris, d. 2 Septbr. De største Uordener finde endnu stedse Sted i det sydlige Frankrig. Den 25 f. M. forefaldt en Fægtning mellem Rebellerne og et østerrigsk Regiment. Sidstnævnte havde 13 Døde og Saarede. Hine havde 60 Døde, og mistede tre Fanger, som strax bleve skudte. — Kongen har igaar udstædt en Proclamation med Hensyn til de Uordener, som ere forefaldne i det sydlige Frankrig. Han befaler deri sine Ministre og Embedsmænd "at lade Lovene strængt fuldbyrde, og hverken at vise Skaansel eller Svaghed i at forfølge dem, der have overtraadt eller herefter maatte overtræde Lovene."

Paris, d. 4 Septbr. Blocaden af Slottet Vincennes er ophævet. — Det er en falsk Efterretning, at Marschal Moncey frivillig har indstillet sig som Fange. Han skal føres til Bitsch. — Den Krigsret, for hvilken Marschal Ney er stillet, bestaaer af Marschallerne Jourdan, Augereau og Massena, samt af Generalerne Maison, Vilatte og Claparede. — Præfecten i Seinedepartementet har kundgjort, at Pariserne fra idag af ikke mere ere forpligtede til at forpleie de hos dem indqvarterede preussiske Officierer og Embedsmænd, da de nu faae Kostpenge. — Hertugen af Angouleme er for nærværende Tid i Perpignan. Den 27 August havde han en Conferents med den spanske General Castannos. Dagen efter havde sidstnævnte ladet de paa det franske Gebet fremrykkede spanske Tropper gaae tilbage. — General Gilly har i Cevennerne samlet en Hob Oprørere. 7000 Østerrigere forfølge ham.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 75.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 19 September 1815.

* * *

Etatsraad Thorkelin seer gjerne, at Herr Grundtvig fremkommer med sin metriske Oversættelse af det Angelsaxiske Digt, og deri udelukker (som han i Prøven har gjort) alt hvad der ikke vil falde i Vers. Han har heller ikke noget imod, at Hr. Gr. (hvortil han noget nær bliver nødt) overspringer, tilsætter og ganske forhutler Digtet, hvorpaa hans Prøveoversættelse giver det uomstødeligste Beviis, og hvorfra hans ny Bekjendtskab med Somner og Hicks vist ikke kan befri ham. Kundskab med det nordiske Sprogs ældste Levninger paa Island kunde maaskee været ham behjelpeligere. Kun gjør det Th. ondt, at Hr. Gs. nærværende Sindsstemning tillader ham ikke saa hastig at lære de Forkundskaber, han til sit ny Fag behøver. Aandsro og Fred med sig selv ere nødvendige for den Studerende. Det fattes Hr. Gr. som oftest (hvilket han selv maae længe have erfaret, og hans Læsere ikke mindre); men især nu. Han nages (efter egen Tilstaaelse Skilderiets P. 946 og 1046) af Harme over Andre, og overhoved af en trættekjer Aand, der driver ham til at anfalde Venner og Fiender (P. 1045 velter han sig saaledes ind paa sin fordum retskafne Ven, som han selv heelt vittig kalder det: i Athenes Baggaard), og glæder sig over at kunde give den samlede Vrede Luft. I saadan Forfatning kaster han alt, og griber gridsk efter Verdens Historie, Schellings Philosophie, angelsaxiske Grammatiker, og læser Nat og Dag (saa godt et uroeligt Gemyt tillader), for at han flux kan træde frem som Lærer i det, han for et Par Uger siden, efter sin egen Tilstaaelse, ikke forstod. Christendom glemmes da aldeles; Beskedenhed trædes under Fødder. Saaledes kommer han frem med et Mod, der viser, at han forud veed, at han træffer ikke sin Ligemand; thi hvo kan ligne ham i Trættelyst, i Skadefryd og Foragt for den Beskedenhed, der zirer en Christen. Et saadant Menneske bør man overlade det sidste Ord. Man bør ikke læse hvad han skriver, og endnu mindre besvare det. Oprindelsen til den nærværende Strid har Hr. Gr. (ventelig i Overilelse) givet os selv. Man seer deraf, at intet mindre end Iver for det angelsaxiske Digt har ægget ham til Strid. Hævngjerrighed over Recensenten i Litteratur-Tidenden, hvis Fornemhed han vil skruppe (Skild. P. 1014). "Af Agtelse", siger han: "har jeg end ikke hidtil paatalt den Usømmelighed, at jeg er den eneste Forfatter, han (Recensenten) tillader grovelig at udskjeldes og belyves i sit Blad — efter det Forhold han, som Recensent, selv har sat sig i til mig, kunde han ikke engang efter Verdens Dom forlange, at jeg skulle tage fiint paa en saadan Recension i Bladet, den være saa af hvem den vil." Kan man bare sig for at smile ved Ordene: ikke engang efter Verdens Dom?

Til Udgiverne af Landoeconomiske Tidender.

(Slutning.)

Side 90. I Anm. Hr. R. siger Hø antager; men det var kun en Sats, og betænkte han, hvor lidet Hø, der ofte avles paa stærke Jorder, vilde han endda ikke have fundet Satsen saa urimelig. Af 50 Tdr. Land at gjøde aarligen de 5, er ikke saa overdrevent. Man møger tyndt, den øvrige Kraft tilveiebringes ved Hvile, som i dette Ex. maa idetmindste være af 5 Aar. — 2den Anmærknings 1ste Deel er ligesaa søgt, som om jeg vilde henføre det til Mangel paa Moralitet: at der i mangen Bondestue findes Spindelvæv, ureen Lugt &c. og 2den Deel kan jeg ikke ganske indrømme. Sligt Slumperi synes mig at stride mod god Orden i Staten. Hvad skal den Fremmede dømme, som kjender Noget til Dansk Vægt, naar han forlanger 1 Pd. Røgtobak eller Chocolade (dog ikke hos Hr. Treschou) og erholder ikkun $\frac{3}{4}$ Pd., snart lidt mindre, snart lidet mere? Ja hvad skal man selv dømme, naar man læser paa Prent: Den Kjøber, som tager 100 Pd., skal faae fuld Vægt, det er at sige: 100 Pd.?! Dette skal og kan ikke være sagt til Nogens Fornærmelse, siden det saaledes er vedtaget iblandt os. Men Vedtægten har jeg meget imod. — S. 92. Her maa jeg gjøre Hr. Rønne min Undskyldning; for at have anført denne med et Par andre Hindringer, som han ogsaa har i sin Afhandling, hvilken jeg 2den Gang ikke vilde læse, for ei at forstyrres i mine egne Ideer eller blande dem med Hans. Jeg skylder ham denne Undskyldning saa meget mere, som jeg i Begyndelsen af min Afhandling uforsigtigen haver sagt, at ville anføre nogle andre, thi lade dem ude kunde jeg ikke, dersom mit vist nok ubetydelige Stykke ei skulde blive alt for utydeligt og ufuldstændigt. Men da jeg har betragtet dem fra andre Synspunkter, saa troer jeg og, at han derfor ikke bør gaae i Rette med mig. Forresten feiler Hr. R. naar han i denne Anmærkning kalder Mellemhegn noget Localt. Mellemhegn findes vist hist og her over hele Landet. Jeg har desuden ikke talt om Mellemhegn, som Noget der er, men som Noget, jeg vil fraraade, da saa Mange anprise det som henhørende til et godt

Markbrug. Jeg har fremdeles sagt: at ved Mellemhegn vilde Sjælland pløie over 40,000 Tdr. Land mindre. Denne Beregning er rigtig og Hr. R. er her aldeles i Villerede. — S. 94. I Deel. Denne Anm. har jeg allerede før en Deel besvaret, og naar Hr. Pastor Rønne vil have Frihed til at lade sit Hegn ligge øde, fordi han staldforer, da tilgive han mig, at jeg troer han burde tvinges. Thi hvad om Naboen tøirer, hvad om han efter Overtøiringen undertiden, fordi han har sin Lod inddeelt i Kobbler, vil slaae sine Creature løse? Jeg maae tilstaae, at det ofte fornøier mig at see dem nyde denne naturlige Frihed i Hovmarkerne. 2den Deel. Herom maae jeg sige: Nodum in scirpo quæris. I nogle Sogne assurerer man hinanden ved Sammenskud den Skade, som Nogen maatte lide paa Creature. Her er jo Tingen den samme. Hegnerne indgive deres Regning til Sognefogden, som reparterer Beløbet paa Hartkornet, indkræver og udbetaler den. Dette er ham en vanlig Forretning i mange andre Tilfælde. Følgelig behøver Ingen at smøre sig paa Hr. Rs. Smørklat. Med det anførte Ex. af Frederiksborg Amt kan Hr. R. neppe have meent det alvorligen. Det var ikke godt om man overalt vilde tænke som der. Desuden faaer jo Bonden efter mit Forslag sit Hegn ikke for intet. Jeg ønsker og haaber, og Hr. R. gjør vist det Samme, at 1 Rbmk. skal ved en forbedret Cours blive af ligesaa megen Værdi, som 2 a 3 Rbmk. nu, Tingen gaaer vel ikke strax i Opfyldelse. — S. 97. Hvorfor river Hr. R. det ene Led fra det andet? Ved ordentlig Brak kan man bedst saae tidligen. — S. 98. Til I Anm. svarer jeg: Have vi intet at anvende paa det Offentlige, ingen Sands for Almeenvel; saa lader os længe nok blive ved Slendrianen. Og til 2den Anm.: Mit Stykke er slet ikke stilet imod Hr. Rs. Afhl., som hos mig faaer en hæderlig Omtale. Havde jeg skrevet imod ham, da havde jeg skrevet anderledes. Hr. R. lader mig ellers her mene og tale Ting, jeg aldrig haver tænkt, ligesom han paa dette hele Sted i mine Tanker ræsonnerer saare skjævt. Jeg har intet med Hs. Vexeldrift at gjøre, men troer at Statsærenders hurtige Røgt er noget Vigtigt, Noget som Statsborgerne bør ønske; at Smaaheds Aand og Egoisme bør vige for public spirit og

Patriotisme. Her er ikke Sted til at drøfte slige Ting, men jeg indskrænker mig i Korthed til følgende Spørgsmaale: Kallehauge Færgegaard f. Ex. ligger 2 Mile fra nærmeste Kjøbstad, hvo skal her befordre Statsbudet? Kan ikke Veiret her gjøre Ophold i en halv og heel Dag? Jeg har sat 4 Mile som længste Kjørsel, hvorfor lægger Hr. R. ¼ Miil til og tager den ikke hellere fra? Var Veien over 4 Mile, kunde da ikke de Befordrende møde hinanden paa Halvveien? Er der ikke Forskjæl paa Kjørsler og Leverancer? — S. 101. Hr. R. tør ikke paastaae det moderate bestemte Hoveries Uskadelighed. Jeg, og vel ogsaa Andre tør mene det. Nogle gjøre Napoleon til en Afgud, Andre til et Afskum, saa forskjællige ere de menneskelige Meninger! Det Øvrige af denne Anm. forstaaer jeg ikke. Spurum scio, tilica nescio. — S. 102. Her spøger nok Hr. R. — S. 103. Jeg troer dog, at naar alle ville kjøbe og Ingen vil sælge, vi gjøre bedst i at holde paa hvad vi have. Og ihenseende til Indførsel saae man dog nylig i England et stort Parti, som ikke vilde have Landmændene ruinerede ved at kjøbe Korn for godt Kjøb i Frankrig. Lad der længe nok være Indførsel af Korn, men som Transit-Gods. Dog her er ikke Stedet til at undersøge Sligt, og vi gjøre nok begge bedst i at overlade Afgjørelsen til Regjeringen. — S. 104. Men naar nu England handler, hvad siger Hr. Rønne saa? — S. 107. Aarsagerne har jeg anført. — S. 108. Svar: Hr. Rønne. — S. 109. 1 Anm. Og jeg troer at det hører med til Landsfaderligheden. — 2 Anm. Hr. R. burde nok her have sparet sit første Alternativ. I det 2det siger han: Var Udviisningen en frivillig Gave, saa var dens Tilbageholdt ingen Tvang! jeg mener jo. Iøvrigt seer Hr. R. heraf hvad Tvang jeg helst ønskede anvendt. En god Sag vinder altid Seier ved sig selv, siger Hr. R. Det hedder ellers: tandem bona causa triumphat: og dette Tandem kan jeg her ikke lide; thi tandem venere bubulci. — S. 110. 1 Anm.: Her kan jeg lade Hr. R. selv have svaret. 2den Anm. Er dette ogsaa vist og sandt i alle Maader? Tvang man da aldrig nogen Bonde til Udskiftning og Udflytning? Var Tvangen ikke her velgjørende og altsaa vel anbragt? Imod saadan Tvang declamerer man forgjæves.

* * *

I Afhandlingen selv bedes Følgende rettet: Side 80, Linie 10. Fjenden læs: Fienden. S. 88, 15. var, læs: er. Linie 29. Bonden, læs: Bondens. S. 98, 10. og: udslettes. S. 100, 22. trykke, læs: trykker. Linie 27, undtagen, læs: undtagne. S. 102, 16. som: udslettes. S. 104, 24. vigtigt, læs: rigtigt. S. 105, 13. som: udslettes. S. 106, 13. dem, læs: den. Linie 22. Havren, læs: Havre. S. 108, 7. almindeligt, læs: almindeligst. S. 109, 12. Velsignelsens, læs: Velsignelses. S. 110, 11. Kjernen, læs: Kjærven.

Mehrn Pstgd. d. 1 Septbr. 1815.

P. C. Cramer.

Indenlandske Efterretninger.

Mariboe, den 14de September. I Arresten sidder her for nærværende Tid en Pige som mistankt for at have foraarsaget den sidste Ildsvaade i Erichstrup. — Af de i sidstforløbne Aar indkomne Prædikener i Anledning af det evangelisk-christelige Prædike-Legat er 2den Præmie bleven tilkjendt Hr. Dalhoff, Sognepræst i Ønslev paa Falster, som har bestemt Pengene til Hjelp for Gjenopreisningen af Borchs Collegium. (Maribo Av.)

Odense, den 15 Septbr. Hr. Secretair Molbech beklager i sin udgivne Dagbogs Fragmenter den Ubehændighed, hvormed man har flyttet Kong Hans's Monument fra Graaebrødre Kirke til St. Knuds, hvorved samme sloges i Stykker. Hertil haves dog den Trøst, at det ikke gik heel i Stykker, men kun sloges midt over, som er meget behændigen sammensat igjen, saa kun Revnen kjendes. Transporten var ikke ubehændig thi den skeete i Sneeføre paa Slæde meget let og lemfældig; men Stenens Sønderslagelse skeete ved Udtagelse af Muren i Graaebrødre Kirke, maaskee ved ikke rigtig anvendt Mechanik. At der i øvrigt ikke kan være sparet noget for at conservere dette kostbare Oldtidsminde, kan sluttes deraf: at sammes Udtagelse fra Graaebrødre Kirke, Transport og Indsættelse i St. Knuds-Kirkes Muur

under et Vindue ligefor den nuværende Indgang, skal have kostet 500 Rbd.! — Hvad Hr. Secretairen iøvrigt ønsker at erfare nogen Visheb om, angaaende det Sagn om de 3 Huller i Kong Hans's Hoved, og hvorledes Omgangen har været med de Kongelige Beens Opgravelse i Graaebrødre Kirke, kan Udgiveren, som Øjevidne tjene med følgende Underretning: Det var overdraget Portneren ved Hospitalet, navnlig Gomard, en født Franskmand og en snild Mand, at besørge dette Arbeide under hans Tilsyn. Af egen Tilskyndelse og af Kjerlighed til Oldgrandskning, lod han hver Grav, efter den havende trykte Paaviisning, særskilt opgrave, (Kong Hans's først) og hvers Hovedskal med Legemets tilhørende Been, lægge hver for sig samlet paa Alteret, eller paa den store Steen der dannede Alteret, og i denne Orden saae jeg dem, og opdagede de 3 Huller oven i Kong Hans's Hoved, hvorom Hr. Molbech taler. De vare oven i Hjerneskallen saaledes °°°, hvert Hul af lige Størrelse, og i Omfang saa store at man kunde putte Spidsen af en Finger deri; men om de vare slagne deri med en Stridshammer eller et Spiger, lader sig ikke bestemme. Bemeldte Portner, som endnu lever, og flere saae det; og efter sal. Biskop Hansens Forlangende blev da Hovedet med de 3 Huller, ved Stifts-Bygnings-Conducteur Hanck, aftegnet og overleveret Biskoppen. — Alle disse Kongelige Personers Hoveder og Been bleve saa siden pakkede ind i den Blykiste, som Hr. Molbech omtaler, der nu staaer i St. Knuds Kirke, ved Monumentet. (Iversens Av.)

Viborg, d. 14 Septbr. I nogle Dage har Veiret nu været tørt og særdeles beqvemt for Kornhøsten; men Nordvest og Nattefrost har gjort det meget vinterligt. (Viborger Samler.)

———

Kjøbenhavns Børs den 19 September.

Cours. Hamb. 2 M. 612, *a vista* 620. Amsterdam 2 M. 588. London 2 M. 25 Rbdl., *a vista* . . Spec. 615. — Specier solgtes til $36\frac{3}{4}$ a 37 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rmk.) 70 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler $69\frac{1}{2}$.

———

Blandede Efterretninger.

Om Berthiers Død meddeler en tydsk Tidende følgende Beretning: "Neppe var Napoleon landet i Frankrig, saa reiste Fyrstinde Berthier med hendes to Børn fra Paris til sin Fader, Hertug Wilhelm af Bayern i Bamberg. Hendes Ankomst der var saa uventet, at Hertugen først ved en Courreer blev underrettet derom paa hans Gods Banz. Den ømme Fader ilede strax næste Dag til sin elskte Datter. Fyrst Berthier levede meget simpelt, spadserede, uden at have nogen Tjener med sig, var høflig, nedladende og forekommende mod enhver; han besøgte ofte Skuespillet, red næsten hver Eftermiddag ud med sin Svigerfader, og aflagde Besøg saavel paa Godset Banz som paa Riddergodset Lahm. — Napoleons Anordning mod alle Udvandrede og deres Eiendom, rammede ogsaa Berthier, som desaarsag vilde vende tilbage til Frankrig. Men forgjeves bad han i Bayreuth, München og Wien om Passe, som kun af særdeles Aarsager meddeeltes Fyrstinden. Disse Passe mødte ogsaa i Kongeriget Würtemberg Forhindring; thi man saae Fyrstinden med hele sit Følge efter kort Tids Forløb igjen ankomme i Bamberg. — Imidlertid blev Fyrsten fra det første Øieblik, han ankom, indtil den sidste Uge, førend hans skrækkelige Død, nøie bevogtet af det Kgl. Politiecommissariat, saavidt det ikkun udenfor den hertugelige Borg var muligt. I Nærheden af samme befandt Dag og Nat nogle Politiesoldater sig, og en Officiant til Hest fulgte i Begyndelsen i tilbørlig Afstand efter ham, naar han red ud. — Efterat Fyrstinden var blevet sendt tilbage fra Würtemberg, og Fuldbyrdelsen af det paa Godserne i Frankrig lagte Beslag var blevet bekjendt, begyndte Fyrsten at føle Anfalder til at forlænge sit Ophold. Aabenbar straalede ikke mere den forrige Munterhed fra hans Aasyn, skjøndt han næsten dagligen spadserede med sin Gemalinde i Bugers-Skoven, ofte kom i Boderne paa Torvet, red ud, tog Bambergs Mærkværdigheder i Øiesyn, besøgte Theatret o. s. v. Imidlertid tilskrev man dette kun hans Ømhed for hans Gemalinde, der, efter Forlydende, var frugtsommelig, og begge hans haabefulde Børn. Ogsaa sporede man, hvilken Kamp det kostede ham i hans Indre,

at ham, der var vant til saa stor Virksomhed, skulde i saadanne Tider være saa uvirksom. — Allerede siden de Allieredes Erklæring af 13 Marti d. A. mod Napoleon gik det Rygte, at et Corps russiske Tropper vilde drage igjennem Bamberg til Frankrig. I Slutningen af Maj og i Begyndelsen af Juni indtraf henved 70,000 Mand, for største Delen Fodfolk, imellem Schweinfurt, Coburg, Cronach, Bayreuth, Nürnberg, og Feldtm. Barclay de Tolly's Hovedqvarteer blev forlagt til Lystslottet Seehof. Den 1ste Juni trak henved 5000 Cavallerister med prægtige Heste igjennem Bamberg, og i Midten af disse befandt den allerede nogle Dage tidligere indtrufne General v. Sacken sig med hans hele Stab, for at lade de enkelte Afdelinger ride forbi sig. Neppe var Kl. 1½ den sidste Afdeling af disse Ryttere forbi, saa udbredte pludselig en det Rygte sig, at nyligen Fyrst Berthier var styrtet ud af et Vindue i Residentsslottet, og var aldeles knust. Hvor skrækkelig denne Efterretning end var, blev dog enhver, der fæstede mindste Lid dertil, almindelig udleet, og den betragtedes som noget, orkesløse Mennesker havde opdigtet. Imidlertid vandre dog mange op til Slottet, for at overbevise sig om Sandheden eller Usandheden deraf, men de vendte bestyrtede tilbage, og stadfæstede Rygtet. Strax strømmede fra alle Kanter Folk af alle Stænder til Ludvigsgaden, for at see den Høide af 65 til 70 Fod, hvorfra Fyrsten var styrtet ned. I den første Bestyrtelse tænkde ingen paa, om det var skeet ved en ulykkelig Hændelse eller frivilligen. Siden overveiede man, hvorledes et saadant Tilfælde kunde indtruffet. Nogle meente, at det stille Liv, under de forhen anførte Forhold, maatte være utaaleligt for en Mand af saa stor Aand, saa meget mere, som de Farer, hvormed hans Nation truedes, maatte virke paa ham; og den bestemte Efterretning om Murats fuldkomne Nederlag endnu samme Morgen var indløbet. Men ved nærmere Undersøgelse af alle Omstændigheder fandtes, at det var et reent Tilfælde. Allerede adskillige Dage forhen klagede Fyrsten over Hovedpine, og havde desaarsag raadført sig med sin Gemalindes Livlæge, der befrygtede et Tilbagefald af hans bekjendte podagriske Tilfælde. Endnu om Morgenen var han gaaet en Spadseertour, og om Eftermiddagen var Vog-

nen, efter Sædvane, allerede forspændt, da det ved det russiske Cavallerie fremkomne Støv forsinkede ham noget i at tage bort. — Efter et kort Pusterum gik han ind i et Sideværelse, formodentlig, for med egne Øine at overtyde sig om det nu var farligt at tage bort. Da Vinduet i det øverste Stokværk er 3 Fod fra Gulvet af, og der, for at gjøre Udsigten til den dybt nede liggende Ludvigsgade muelig, altid stod en Stool i Vinduet, saa betjente han sig ogsaa deraf, tabte ved sin Legemstyngde sandsynligviis Ligevægten, og styrtede pludseligen ned, først paa den høie Balconmuur ved Slottet, og derpaa ned paa Gaden. Han var naturligviis strax død; hans hele Ansigt lige til Hagen var knust, en stor Deel af Hjernen med Skallen laae omspredt. Ved den Section, som skete næste Dag, skal man have fundet tre Ribbeen indtrykkede, den store Taa paa høire Fod ligesom afskudt, og det ene Laar brukket; iøvrigt var hans hele Legeme, paa nogle smaa Feil i Milten nær, fuldkommen sundt.

(Wiener Zeit.)

Christiania, d. 6 Septbr. I Søndags Formiddag Kl. 11 begav Deres Kongelige Høiheder, Kronprindsen og Arveprindsen, sig paa Veien til Trondhjem, hvorfra de ventes tilbage om 3 Uger. Følget bestod af Rigets Statsminister, Statsraad Motzfelt, Hs. Kgl. H. Kronprindsens Adjutanter m. fl. De høie Personers Afreise forkyndtes ved Canonskud fra Fæstningen. (Norsk Rigstid.)

Ved det norske Storthings Møde den 15de August oplæstes blandt andet: Skuespiller Knudsens Skrivelse, hvormed han sender Storthinget et Exemplar af Kobberstikket, kaldet "Fædrenelandets Kirkegaard". Tillige tilbyder han 100 Exemplarer af samme Kobbere. Hvad der ved Sammes Salg maatte indkomme, ønskede han anvendt til Bedste for de Qvæstede og de faldne Krigeres efterladte Enker og Børn. — Ved Storthingets Møde den 17de August blev blandt andet bestemt, i Anledning af Skuespiller Knudsens Skrivelse, at han skulde takkes saavel for det sendte Exemplar af det ved ham foranstaltede Kobber, som for hans Velvillighed i Henseende til de qvæstede Norske Krigere og Faldnes Efterladte. Tillige blev bestemt, at Regjeringen skulde anmodes om at beordre den Commission, som er nedsat for at under-

stotte Qvæstede og de faldne Krigeres Efterladte, til at føie Anstalt til den tilbudne Gaves Modtagelse, at underrette Giveren derom, og i sin Tid at sørge for Gavens Anvendelse paa den med Hensigten meest overeensstemmende Maade. — Ved Mødet den 21 August: Deres Kongelige Høiheder Kronprindsen og Arveprindsen, som snart kunde ventes her til Staden, besluttede Storthinget at complimentere Dagen efter Deres høie Ankomst ved Deputationer. Disse blev nu af Storthingets Præsident udnævnte. Til at complimentere Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen blev valgt: Statsraad Aall, som Ordfører, Biskop Krogh, Major Schiøtt, Pastor Normann, Sorenskriver Schytz, Kjøbmand Konow, Gaardbruger Westrem, Kirkesanger Bjørnsen og Gaardbruger Bjerkdahl. I Deputationen til Hans Kongelige Høihed Arveprindsen vare: Biskop Bugge, som Ordfører, Assessor Lange, Capitain Wetlesen, Kjøbmand Klerk og Gaardbruger Tandberg. — Den 24de August vare i Storthinget 81 Medlemmer samlede. Ordføreren for den til Hans Kongelige Høihed Kronprindsen afsendte Deputation, Hr. Statsraad Aall, indberettede, at han havde henvendt sig til Hans Kongelige Høihed med følgende Tale: "Det er for Norges forsamlede Storthing vi have den Ære at bringe Deres Kongl. Høihed vore Hjerters oprigtigste Hylding, og at bevidne de almindelige Glædes Ytringer, Deres Kongelige Høiheds lykkelige Ankomst iblandt os har opvakt. — Maae vi end beklage de Hindringer, der have modsat sig Deres Majestæters, vor naadige Konges og Høistsammes ophøiede Gemalindes Forsæt, af det troe Norske Folks villige Hænder nu at modtage Norges Krone, trøste vi os i Nærværelsen af en Prinds, som med alle Heltens Egenskaber forener Menneskelighedens blideste Følelser, og hvis noksom erkjendte Grundsætninger ere os den sikreste Borgen for Vedligeholdelsen af den Statsforfatning, for hvilken vi ere rede at ofre Liv og Blod. — Værdige os — naadigste Prinds! — at tolke disse vore Følelser for Hs. Majestæt vor gode Konge, som og for Hendes Majestæt Dronningen, og vær overtydet, at enhver oplyst Normand med Taknemmelighed erkjender Deres Kongl. Høiheds udmærkede Omsorg for vort Fædrenelands Hæder og Held." — Paa denne behagede Hans Kongl. Høihed

naadigst at svare Følgende: "Mine Herrer! Jeg modtager med levende Erkjendtlighed en fornyet Forsikring om de Følelser, De nylig har udtrykt for mig. — Jeg skal ikke undlade at tolke for Kongen og Dronningen Eders Kjerlighed, Eders Savn og Eders Hengivenhed. Forsikringen derom vil formilde den Sorg, Deres Majestæter have følt ved ikke i dette Aar at kunne opfylde det Norske Folks Ønsker. — Jeg anseer mig lykkelig — mine Herrer — ved at kunde i Kongens Navn forkynde Dem, at Hans Majestæt vil sætte sin Lykke og Hæder i at vedligeholde Nationens Rettigheder og dens Frihed. De Grundsætninger, som igjennem mit hele Liv vare mine Ledere, maae overbevise Dem, at, hvis Nødvendigheden byder det, skal det være mig en Nydelse at føle mit Blod flyde for at holde i vedbørlig Agtelse Eders Rettigheder og Eders Uafhængighed, disse de eneste solide Grundlag for Nationernes sande Lykke." (Af: Efterretn. om Norges Storthings Forhandl.)

I den norske Rigstidende læses følgende: Det er almindelig bekjendt, at man for nogen Tid siden har oprettet i England et privat Selskab, kaldet "the British and Foreign Bible-Society;" hvis Øiemærke er uimodsigeligen et af de meest velgjørende, som i en ryggesløs og blodig Tidspunct kan udtænkes, for paa en grundig Maade at bidrage til Dyd og Sædelighed, ved at udbrede Kundskab om den hellige Skrift, der i saa høi Grad overgaaer al verdslig Viisdom. — I et aarligt Møde, som blev holdt i London den 3 Mai sidstleden, aflagde Præsidenten en meget omstændelig Rapport over dets Foretagender og Fremskridt i det da forløbne Aar. — Forsamlingen var meget talrig, og bestod af 2 til 3000 Mennesker; thi det er almindelig yndet af Publicum. — Af et trykt Blad, som er os tilsendt fra London, seer man med største Forundring, at dette Selskab har i det sidste Aar uddeelt 126156 Bibler og 123776 Testamenter, og at det i det Hele, siden Selskabet blev stiftet, har uddeelt 516479 Bibler og 718778 Testamenter, uberegnet 64025 Exemplarer, som findes nedlagte hos udenlandske Bibel-Selskaber, i Alt det næsten utrolige Antal af 1299282 Exemplarer. — Dette trykte Blad viser endvidere, at det forbigangne Aars Indtægt oploeb til L. 99894 15 S. 6 P. — Man kan ikke lade uanmærket

at dette høist betydelige Sammenskud er skeet midt under Krigen, da Nationen var bebyrdet med meget trykkende Paalæg, mange betydelige Subscriptioner havde Tid efter anden fundet Sted, og Statens Udgifter i det forbigangne Regnskabs-Aar, som endte den 5te Januar sidstleden, udgjorde den enorme Sum L. 117587984 10 S. 5 P. — Hvilken Formue, hvilken Styrke, hvilket Folk!!! — I denne høitidelige og talrige Samling see vi af det trykte Blad, at Hr. Statsraad Carsten Anker er bleven introduceret af den hæderlige Olding, forrige General-Consul, Hr. George Wolff. — Private Breve underrette os, at Statsraaden, efterat have været indbuden til Samtaler med Selskabets virkende Committee, hvor man anmodede ham om offentlig at tilkjendegive den Hensigt, han havde yttret, at bidrage i Norge, hvad han formaaede til Selskabets Hensigter, blev igjen indført i Samlings-Salen, og der med en smigrende Opmærksomhed anviist Sæde i første Rad mellem tvende af Selskabets virksomste Befordrere, navnlig Lord Gambier og den bekjendte Hr. Wilberforce. — Det ovenanførte Blad viser, at han har holdt en Tale til Forsamlingen, hvoraf vi med saamegen mere Fornøielse her give en ordlydende Oversættelse, som vi erfare, at den har havt en for Norge meget velgjørende Virkning: "Det forekommer mig ganske umueligt, skjønt man kun har en summarisk Kundskab om dette ædle Selskabs Beskaffenhed og Foretagender, ikke at føle den dybeste Agtelse for dets dydige Hensigter, dets velgjørende Øiemed og utrættelige Anstrengelser. — Et værdigt Medlem af denne Stiftelse, min Ven Hr. George Wolff, hvis Omsorg jeg skylder den Ære at være tilstede i dette Møde, har havt den Godhed at skjenke mig et Exemplar af Eders Committees sidste Indberetning. — Det opvækker Forundring, at erfare den vide Udstrækning af Eders Foretagender. — Der er ikke en Deel af Jordkloden, hvor I ikke have indsat Agenter og Correspondenter, og hvor Eders gode Hensigter jo have faaet mere eller mindre Fremgang. — Der er intet Forbund til, eller af Historien bekjendt, saa kraftigen understøttet som dette, eller saa værdigt til den Understøttelse, det nyder. — Imidlertid seer jeg, at kun Lidet har været gjort for Norge. — 46 Exemplarer af Bibelen og 66 Testamenter er Alt, hvad der er sendt didhen. — Jeg har ikke kundet opspørge, hvorledes og hvor de ere vorden fordeelte; — ikke heller har jeg hørt Noget desangaaende. — Med Fornøielse har jeg erfaret dette, og beder, ikke at vorde misforstaaet, naar jeg bruger dette trivielle Udtryk. — Jeg er født i Norge; — jeg er bosat der, og haaber, snart at kunne vende did tilbage, for at tilbringe mine øvrige Dage imellem dets beskyttende Klipper. — Naar jeg sagde, jeg med Fornøielse havde seet, at kun Lidet havde været gjort til Fordeel for Norge, da skede dette, fordi jeg derved forsynes med Leilighed at tilbyde min Tjeneste. — Kan jeg vorde et Redskab til at befordre i det Land Selskabets roesværdige Hensigter, da vil jeg ikke være stolt; thi Stolthed har, efter mit Begreb, Intet fælleds med religieuse Gjenstande; men jeg vil sige oprigtigt og beskedent, at jeg vil føle mig lykkelig. — Naar Svaghed og Afkræftning blive min Lod, (i min Alder maa Touren snart komme til mig) da skal jeg frimodigen tilstaae min Uformuenhed til at vedblive de Pligter, Selskabet maatte finde forgodt at overdrage til min Forsorg. — Jeg skal da overlevere Forretningerne i dueligere Hænder. — Endelig maa jeg anmærke, at Norge er fattigt, dog ikke ved dets egen Skyld. — Mindes, mine Herrer! at Normændene ere Eders Brødre, og jeg tager ikke i Betænkning at bekræfte, uden Fornærmelse mod Nogensomhelst, at der ikke findes noget Land, hvor, i Forhold til dets Folkemængde, der gives saa stort et Antal Individuer, saa bestemt hengivne til Storbritannien. — De ere saa endnu, uagtet de sildigere Tildragelser. — Kun vil jeg tilføie, at jeg haaber, den agtværdige Ven, jeg har nævnet, vil borge for Oprigtigheden af mit Tilbud." — Denne Tale skal paa adskillige Steder have været applauderet af Forsamlingen. — Da Forretningerne vare sluttede, blev Statsraaden af Selskabets Secretair anmodet om at foreslaae Forsamlingens cordiale Tak til Præsidenten, Lord Teignmouth, for hans utrættelige og forbindtlige Opmærksomhed for Dagens Forretninger.

(Fortsættes.)

Hos en Borger i Fürth (ved Nürnberg) udrugedes den 28de Juni en Kylling, som havde 4 Fødder, 4 Vinger, og 2 Gumper, men kun eet Hoved. Den var fuldkommen uddannet, ganske regelmæssig af Skabning, og kom levende ud af Ægget. (Freimüthige.)

(Af Hamb. Corr.)

London, d. 8 Septbr. Den 4 d. ere atter 200 Mand med 300 Artilleriebeste afseilede fra Ramsgate til Ostende for at stode til Hertugen af Wellingtons Armee. — Igaar holdtes en stor Forsamling angaaende Subscriptionen for de i Slaget ved Waterloo Saarede og de Faldnes Enker. Hertugen af York var Præsident. Ved Siden af ham sad Erkebispen af Canterbury. Hr. Rowecrofft tilkjendegav, at Subscriptionssummen allerede beløber sig til 300,000 Pund Sterling, og han havde Grund til at troe, at den, saasnart Subscriptionerne fra Asien og andre Rigets Dele indkomme, vil komme til at udgjøre 400,000 Pund Sterling. Derpaa forelagdes det Spørgsmaal, hvor stor en Deel Preusserne skulde have af denne Sum. Svaret var, at de Subscriptionspenge, som vare blevne tegnede i London, ganske maatte være bestemte for de engelske Soldater. I Sognene paa Landet var siden bleven indledt en Subscription, og ifølge et Kongel. Rescript deri bleven udtrykkelig fastsat, at det Indkomne var bestemt til de engelske og preussiske Soldater. Kun paa disse Bidrag kunde Preusserne gjøre Fordring. Iøvrigt maatte man endnu erindre, at de preussiske Saarede kunde vente store Understøttelser i deres Fædreneland, medens de engelske Saarede og Enker alene maatte holde sig til disse Fonds. — Endelig har man igjen hørt Noget fra Bonaparte: Den 19 August stødte det sicilianske Skib Salvador paa Høiden af Lissabon paa et engelsk Skib, af hvilket Capitainen erfarede, at det Linieskib, de saae, var Northumberland med Bonaparte ombord. Den nysgjerrige Capitain styrede nu hen imod Skibet, og da han kom nærmere blev han Bonaparte vaer, der tilfældigviis gik op og ned ad Dækket. Vinden var meget gunstig for Reisen til St. Helena. Capitainen blev meget forundret over denne Tingenes Forandring, da han, kommende fra Middelhavet, neppe havde hørt tale om Bonapartes Landing, men aldeles intet vidste om Slaget ved Waterloo og dets Følger. — Man vil vide, at Hertugen af Bourbons Reise har til Hensigt at udvirke Frankrig bedre Fredsbetingelser, end de allierede Magter ville tilstaae det. Den Bemærkning, at Ludvig den 18de vil resignere, hvis Fredsbetingelserne skulde blive for haarde, skal ikke have gjort synderlige Indtryk. — Vor hjemseilende Jamaicaflaades Reise har været meget uheldig. Af 90 Skibe ere først 18 ankomne til vore Havne. De andre have ved en frygtelig Orkan den 9de August for Størstedelen mistet deres Master, og ere i en meget beskadiget Tilstand blevne adspredte til alle Sider. 6 ere ganske gaaede til Grunde. Man anslaaer vore Assurandeurers Tab til 300,000 Pund Sterling. — I Aaret 1806 reddede en Matros ved Øen St. Helena den nuværende Hertug af Wellingtons Liv. Matrosen boer nu i Notherhithe i Engelland, og har siden den Tid faaet rigelige Foræringer af Wellington.

Paris, d. 7 Septbr. Igaar er Hs. Majestæt Keiser Alexander i Følge med sin Stormarschal afreist herfra til Chalons sur Marne. — Ogsaa den russiske Generalstab er igaar afgaaet fra Grosbois, for at begive sig til Leiren ved Vertus. — Man skriver fra Commercy i Meurthedepartementet, at en stor Mængde russiske Tropper marschere gjennem denne Stad til Leiren ved Vertus. Den russiske Artilleriepark, som stod nogle Mile fra Metz, har ligeledes sat sig i Bevægelse derhen. Den skal gaae igjennem Verdun. — Man forsikkrer, at den russiske Armee vil forlade Frankrig i Begyndelsen af October. — Angaaende Hs. Majestæt Kongen af Preussens Afreise til sine Stater synes endnu Intet at være bestemt. — Det lader ikke til, at de engelske Tropper saasnart ville forlade Frankrig, da endnu for ganske nylig det 8 Infanteriregiment er ankommen fra Belgien til Peronne. — Hs. Majestæt Kong Ludvig den 18de har nu ved en formelig Befaling fastsat begge Kamrenes Forsamling til 25de September. — Man forsikkrer, at Resultaterne af Fredsunderhandlingerne ikke skulle kundgjøres førend de ere forelagte begge Kamre, hvilket skal skee i deres første Møder. — Ifølge et andet Decret skulle de af Kongen udnævnte Gouverneurer først begive sig til deres Gouvernementer, naar de dertil faae udtrykkelig Ordre. Deres Løn er nedsat til 20,000 Franker. — Hs. Majestæt har udnævnt en egen Commission til at sørge for Kongerigets Fornødenheder.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 76.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 23 September 1815.

Om udbrydende Straffehuusfanger.

Man har for nyligen havt det Exempel, at endeel Lemmer af Straffehuset paa Christianshavn brøde ud og opvakte almindelig Uro. Endog efter at alle disse vare paagrebne brød en af disse Forbrydere ud af Straffehuset, og skjønt han styrtede ud fra tredie Etage, og Ansigtet blev aldeles forslaaet paa ham; skjønt han havde et Jern om Halsen og Lænke om Benet, gik han dog ud til Damhuset, hvor han næste Dag blev paagrebet. Det var fjerde Gang han var brukket ud fra Fængselet.

Disse idelige Udbrud fra Fangehusene fortjene Vedkommendes højeste Opmærksomhed, og det er ikke nok, at saadanne Forbrydere paagribes og fængsles paa ny; det er ogsaa nødvendigt, at udfinde Midler, hvorved saadanne Udbrud gjøres saa sjeldne og vanskelige som muligt, og hvorved Almeenheden betrygges mod de rædsomme Følger, som de for den almindelige Sikkerhed kunne drage efter sig.

Det Middel, som oftest foreslaaes og paaberaabes, er at have stærke Fængsler og aarvaagen Vagt. Men dette Middel, der ved første Øjekast synes saa prøvet, er ved nøjere Betragtning, dog langt fra ikke saa sikkert. For den snilde, paa sin Befrielse stedse pønsende, Fange er hverken de tykkeste Mure stærke nok eller de ivrigste Paapassere aarvaagne nok. Hvor der er en Aabning, der maa man ogsaa kunne komme igjennem, og hvor Bevogtningen ikke kan betroes, uden til Mennesker, der maa ogsaa den Listige kunne finde Leilighed til Undvigelse. Lægges hertil, at de Forbrydere, der saaledes søge at undvige, som oftest ere de meest forslagne Skjelmer, der ikke skye nogen Fare eller frygte nogen Modstand, saa er det ikke let at indsee, hvorledes saadanne Mennesker skulde kunne holdes i saadan Bevaring, at de jo, ved Leilighed, vilde kunne undvige. Der maa altsaa kunne gives andre Midler, hvorved Forbryderes Undvigelse kunne i det mindste vanskeliggjøres.

Først og fremmest er det nødvendigt, at der ikke findes alt for mange Forbrydere, især af det farlige Slags, samlede paa eet Sted. Regner man, at Straffehuset paa Christianshavn tæller henved 700 Lemmer, og Stokhuset over 200 Slaver, saa skjønnes let, at et saadant Antal Forbrydere, samlet i en Stad som Kjøbenhavn, er for stort.

Den almindelige Maade, at straffe saadanne bortrømte Forbrydere, er Kat, Indspærring i Cachottet, Halsjerns Paalægning o. s. v. Erfaringen synes at have lært, at denne Straffemaade, langt fra at formindske den hyppige Rømning, ydermere gjør Fangerne mere haardnakkede, og ligegyldigere for Straffen. At det sædvanligst er de saakaldte Livsfanger, der udbryde fra Fængslet, er vist, og Udtrykket Livsfanger forklarer noksom, hvorfor Rømning just er hyppigst blandt disse. — Forebygges kunde det, om just ikke ganske, hvilket hører til Umuligheder, saa dog for en stor Deel,

naar de, der idømtes til Rasp-, Tugt- og Forbedringshuset saavelsom til Fæstningsarbeide, fordeeltes paa forskjellige Steder i Riget og dets Colonier. Meget vilde Tallet af Straffehuuslemmer formindskes, naar mange af de mindre betydelige Tyverier straffedes med legemlige Straffe f. Ex. Hensættelse paa Vand og Brød, Tamp i Fængslet ꝛc., og at kun saadanne Forbrydere, hvis Straf qvalificerede sig til flere Aars Arbeide i Straffehuset, hendømtes der. Grovere Forbrydere, der gjentagne Gange vare udbrudte og efter Paagribelsen straffede, maatte, naar det kunde godtgjøres af deres hele Livs Vandel, at de hørte til de uforbederlige, udryddes af Selskabet, som Væsener, der ere sig selv og Borgersamfundet til Byrde. Beccarisk Folerie maatte ikke komme her i Betragtning. Er Nødverge lovligt og retfærdigt, saa kan det ikke være mindre for Staten end for enkelt Mand. Anseer Staten sig berettiget til at deportere Mennesker, der kunne vorde den farlige ved deres Meninger, hvi skulde den da troe sig mindre berettiget til, at udrydde af det menneskelige Selskab Mennesker, der i saa høi Grad ere farlige, ikke blot for den offentlige Sikkerhed, men ogsaa for den enkelte Statsborgers Liv?

Paa de nicobariske Øer, paa vore Besiddelser i Vest- og Ostindien, eller maaskee ogsaa i Grønland, kunne vi ligesaa godt som Britterne paa Botany-Bay anlægge en Forbryder-Colonie. Der kunde i det mindste endeel af de farligste Forbrydere hensendes. De mindre farlige kunde fordeles paa Cronborg, Christiansøe, Nyborg, Rendsborg o. s. v., det mindste Antal burde findes i Kjøbenhavn, hvor Leiligheder til Undvigelse synes at være større. Om det ogsaa skulde være forbundet med Bekostning, at oprette nye eller udvide allerede tilværende Straffeanstalter paa de nævnte Steder, saa vilde Nytten det medførte for den offentlige Sikkerhed rigeligen erstatte de medgaaende Omkostninger.

Siden Udgiveren af dette Blad allerede har optaget adskillige Bemærkninger af det udkommende Skrivt: Landoeconomiske Tidender, der udgives af et Selskab i Sjelland, saa kan Anmelderen heraf, der paa ingen Maade henhører til den saakaldte oplyste eller studerte Classe, dog ikke undlade at fremsætte følgende af Hr. Pastor Rønne i bemeldte Skrivts 2det Bind 1ste Hefte, P. 129, anførte Yttringer, til nærmere Bedømmelse, nemlig om det er rigtigt: "at enhver Mand i Nærheden af Kjøbenhavn veed, at der, i Almindelighed taget, ikke gives drikfældigere, ladere eller slettere Tjenestefolk, end de, der Aar ud og Aar ind hænger paa en Møgvogn." Anmelderen kjender nogle Bønder og Gaardmænd, baade i Lyngbye (der er Pastorens eget Sogn), Gjentofte og flere Sogne i Nærheden af Kjøbenhavn, som dagligen tilføre denne Stad Melk og Fløde, og lade deres Vogne tage Møg eller Gjødning tilbage, og har, ved flere Gange at tale med en eller anden af disse Mænd, ofte hørt dem tale om deres saakaldte Melke- eller Møgkudske, og da hørt disse sige, at denne Kudsk var een af deres vigtigste Tjenestetyende, saasom deres Melkehandel og deres Møgvogn var een af deres Hovedindtægtskilder, og altsaa for dem meget magtpaaliggende, dertil at have et ædrueligt og skikkeligt Menneske. Da det nu forekommer Anmelderen, som at Hr. Pastor Rønne, ved den forbemeldte Yttring i Landoeconomiske Tidender, ei allene gjør de saakaldte Melke- og Møgkudske i Almindelighed til drikfældige, dovne og slette Tjenestefolk, men endog derved ligeledes kaster en Skygge paa Gaardmændene eller Landbrugerne i Almindelighed, som lade hente Gjødning fra Hovedstaden, saa synes det ikke ubefoiet, at opfordre Hr. Pastor Rønne til, enten yderligere at forklare sig om Forstaaelsen af fornævnte Udladelse, eller og bestemt at navngive de Gaardeiere i Lyngbye, Gjentofte eller andre Kjøbenhavn nærliggende Sogne, som holde Møgkudske, der ere hengivne til de af Hr. Rønne anførte Laster, nemlig Drikfældighed, Ladhed, og i Almindelighed slette Tjenestefolk; thi naar en Bonde eller anden Gaardeier, Aar ud og Aar ind, holder til sin Melke- og Møgvogn en Karl eller Dreng, der er hengiven til de af Hr. Rønne anførte Laster, kan man ikke formode andet, end at Husbonden ligeledes maa være forfalden til samme Laster, og altsaa ikkun være en maadelig Landmand eller Jordbruger, naar han vedbliver at holde saadanne Tjenestefolk, allerhelst til Brug i den for ham saa vigtige Deel af hans

Næringsvei. Opgiver Hr. Pastor Rønne ikke navnlig de Møgkudske, som have de af ham anførte Laster, tilligemed deres Husbonder, og det saaledes, at det bliver almindeligt, forekommer det Anmelderen, at det ommeldte Skrivt meget maa tabe i dets Værd, og den ved sammes Udgave tilsigtede Gavn i Almindelighed.

Indenlandske Efterretninger.

I Aftes var den af Hr. Firmenich bebudede Vauxhall i Rosenborghauge. Hovedindgangs-Alleen lige til Rosenborg Slotsbro, og hele Cavaliergangen, var oplyst med smaa Lamper. Den prægtige Hovedindgang i Kronprindsessegaden, Herkulestemplet, vare smagfuldt oplyste med couleurte Glaslamper. Ved Enden af Cavaliergangen var anbragt et Slags Transparent, og ved Rosenborg Slotsbro en stærk Belysning med couleurte Glaslamper. De øvrige Gange i Haugen vare svagere belyste. Paa to forskjellige Steder opførtes Musik af blæsende Instrumenter. Midt i Haugen var anbragt et Telt, hvor der beværtedes med Forfriskninger, ligesom i Herkulestemplet. Tilskuernes Tal var anseeligt, men her var hverken Dans, Sang eller andet sligt, som kan give et Vauxhall Liv.

Paa Sorgenfri Slot høitideligholdtes i denne Uge en dobbelt Fest: H. H. Prinds Christians Fødselsdag (d. 18 Septbr. 1786) og det aarlige Høstgilde. Den 18 Sept. var Bal paa Slottet, hvis store Sahl i Hovedfaçaden var smagfuldt prydet med Guirlander. Næste Dags Aften feiredes Høstgildet. Den romantiske Bakke lige for Slottet var oplyst med Lamper, og en stor Mængde Mennesker af forskjellige Stænder, saavel fra Hovedstaden som Omegnen, havde forsamlet sig til denne landlige Fest. Der opførtes Musik af blæsende Instrumenter, og dansedes i en ualmindelig lang Quadrille under fri Himmel fra Kl. 7½ til Kl. 2. Paa to forskjellige Steder i Haugen uddeeltes Drikkevarer og Forfriskninger.

Kjøbenhavn, d. 20de Septbr. Den megen Regn, vi have havt, har paa nogle Steder sinket Høsten, og, paa andre, endog været til nogen Skade for samme; men i det Hele er, i det mindste i Sjelland, en tredie Deel mere indhøstet end i Fior. Det nu indtrufne skjønne Veir har været Landmanden des kjerkomnere, da han nu ikke allene lykkelig har endt Høsten, men og desuden bjerget meget Hø og Tørv, og Hovedstadens Indbyggere have søgt at holde sig skadesløse for det Savn, som det ustadige Veirligt saa levende lod dem føle. Man seer næsten hver Dag Frederiksberg Hauge samt de øvrige Spadseregange i og uden for Staden opfyldte med Mennesker, men især var sidste Søndag Vrimmelen talløs. Allerede om Morgenen tidlig saae man Kareter, Chaiser, Wienervogne, Holsteenskevogne, Ryttere paa egne og paa leiede Heste strømme ud til Dyrehaugen og Charlottenlunds Skov. Men da Vognleiens nærværende Dyrhed ikke er afpasset efter de Flestes Finantser, saa tiltræder den største Mængde Touren til Fods, og uden at skræmmes af Veiens Længde eller Besværlighed, vandrer selv mangen ung Pige og Dame kjekt ved sin Elskers eller Mands Side. I Skoven fornøier man sig paa mangehaande Maader. Naar det ikke lykkes at finde en Plads paa de Bænke og Borde, der ere hensatte i Skoven, og hvoraf der dog ikke findes faa, saa leirer man sig uden Omstændigheder i Græsset. Paa et Sted drikkes nu Caffe, paa et andet Thee. Hist holdes et rigeligt Aftensmaaltid, her spises en tarvelig Vesperkost. Et Steds er det Viin og Punsch, et andet Øl eller Brændeviin, et tredie maaskee alle disse Drikke tilsammen, som opliver Gjesterne. Først efter Solens Nedgang satte Fodgjængerne, under en munter Sang, sig i Bevægelse hjemad, og den Deel af Strandveien, som er nærmest Hovedstaden, var opfyldt med en uoverskuelig Række Mennesker, som havde nydt Dagens Glæde og med kjendelig Fornøielse vendte tilbage til deres Boliger. — Landmanden har lagt Mærke til, at Egerne, Skovmusene og andre smaae Dyr allerede have tilberedt deres Vinterleie og begivet sig til Hvile; hvoraf de, efter en gammel Erfaring, slutte, at vi kunne vente en tidlig og haard Vinter. — Disse Prognostica synes især at virke paa Brændehandlere, der allerede have forhøiet Prisen paa Brændet.

Odense, den 19de Septbr. Høsten er her i

Fyen nu, Gudskeelov! ønskelig endt; især for dem, der ikke fra Begyndelsen overilede sig. Rugen er paa sine Steder lykkedes godt; men Hveden fandtes paa de fleste Steder svang og brændt. De, der skynde sig med at faae deres Vintersæd lagt, gjøre uden Tvivl saare vel; thi efter al Sandsynlighed indfinder Frosten sig i November, og paa høie Jorder kan det i October maaskee blive vanskeligt at pløie den tørrede Jord. — Det ustadige Veirligt i Begyndelsen af Høsten gjorde saa megen Rivt efter arbeidende Hænder, at Dagleien steeg langt over Coursens Rimelighed. Man gav her omkring Odense endog til et Fruentimmer for at tage op i denne Høsttid 2 Rbdlr. om Dagen, foruden Brændeviin, Øl og Caffee. Besynderligt er det, at uagtet nu efter Freden saa mange Arbeidere ere tilbagegivne Jorddyrkningen, endda findes Mangel paa arbeidende Hænder. Bønderne angive som Aarsag Skoletvangen af deres halvvoxne Børn, i hvis Sted de nu maa holde flere Tjenestefolk, ogsaa den fravante Arbeidsdrivtighed ved langvarigt Cantonnements Liv hos Mandfolkene. — Den 1ste Septbr. holdt Provsten over Aasum Herred, Hr. L. Langhoff, sit Jubilæum efter 50 Aars Præsteembede ved Nørre-Lyndelse Menighed, i Overværelse af H. H. Hr. Biskop Plum og samtlige Aasum Herreds Præster, foruden mange Civile og Geistlige. Den agtværdige Jubellærer prædikede selv endnu med al Sjels og Legems Styrke. (Iversens Av.)

Viborg, den 19de Sept. Det deilige Veir, som nu i hele denne Uge har gjenoplivet Naturen, kommer ret uventet; men saare beleiligt for de nordre og østlige Egne af Landet, hvor Høsten ikke endnu er forbi. (Viborger Samler.)

Udtog af 3de Skrivelser fra Christiansstad paa St. Croix af 27de, 29de April og 21de Juni d. A.: — "Den sidste Sukkerhøst har været meget slet. Plantagen Recovery Hill, der ligger 400 Alen oven for Byen, har ikke indbragt et eneste Fad Sukker, da den ellers pleier i Almindelighed at levere 120 til 150 Fade. — Paa St. Thomas, der ligger 10 danske Sømile herfra, har været stor Mangel paa Vand, hvormed den dog i disse Dage er bleven forsynet herfra. Uagtet den stærke Tørke og Mangel paa Regn, der har varet her i 3 Aar, har dog St. Croix ei lidt saa stor Mangel paa dette uundværlige Element. — Himlen være lovet! Scenen har forandret sig. I denne Tid har vi faaet temmelig Regn, hvilket lover en riig Sukkerhøst. — Planterne (Plantage-Eierne) sige: Der regner hver Dag Johannisser i vor Lomme, fordi vi i denne Tid er bleven velsignet med en stor Mængde Regn, hvorefter Sukkerrørerne længes; ja det regnede forleden saaledes, at to Dage efter vedblev Vandet endnu at styrte ned af Bjergene; et Syn, som ei er seet her i flere Aar. — Americanerne besøge os hyppig; næsten hver Dag ankomme her nye Skibe med Fødemidler og Bygningsmaterialier. — En spansk Officier er kommen hertil fra den spanske Gouverneur, Don Emanuel paa Portoricco (30 Mile herfra) for at complimentere Hans Excellence Generallieutenant v. Oxholm. — Den 12te April blev St. Thomas og St. Juan overleveret til os Danske med de sædvanlige Høitideligheder. Den 25de April ankom Gouverneuren derfra. Strax ved hans Ankomst vajede det danske Flag fra Husene. Fra de i Havnen liggende Skibe hilstes han med Kanonskud og fra Fortet med 27 Skud. — Den 18de og 19de Juni havde vi en Slags Orkan, som er meget sjelden paa denne Aarstid, da Orkantiden ei er førend fra den 25de Juli til den 25de October. Ved de haarde Vindstød blev megen Skade tilføjet Sukkermøllerne; ved hvilken Leilighed 3 Negre bleve dræbte paa en Plantage, fordi de, ifølge deres sædvanlige Dumhed og Uforsigtighed, vilde standse Møllernes Fart med Hænderne. — Pengemangel er ogsaa her. Solopenge mangle vi især, derimod har vi just ei Mangel paa Guldet i saa høi en Grad. Piastrene synes at vilde forlade os og Gud veed hvor de ere vandrede hen. — Plantage-Eierne have i denne Tid gjort en feil Speculation. I Førstningen de danske Skibe ankom gjemte de Sukkeret og sagde de havde intet; men herlig er deres Haab bleven skuffet; thi nu, da der ligge kun 4 Skibe paa Rheden, komme de alle og tilbyde Ladning, den ene for bedre Kjøb end den anden. — Vel sandt, man tjener mange Penge her; men Alting er ogsaa rasende dyrt, f. Ex.: et Par Støvler koster 12 til 14 Piastre (Species), et Par Skoe

3 Pjastre; men Arbeidslønnen er dyrest af Alt; et Stykke Vestetøi koster 1 Pjaster, men i Syeløn 2 Pjastre og saaledes næsten Alt. — Her er oprettet 2de frivillige Militair-Corps, hvoraf det ene et Cavallerie og det andet Infanterie. Munderingen for det første er skjøn men kostbar. — Iblandt de spanske Emigranter her ere en General og en Marquis. — En spansk Loggert, besat med nogle og 80 Mand, ankom den 16de Mai hertil paa Rheden. (Mariboe Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 22 September.

Cours. Hamb. 2 M. 616, *a vista* 624. Amsterdam 2 M. 586. London 2 M. 25 Rbdl., *a vista* $25\frac{1}{2}$. Spec. 615. — Species solgtes til $37\frac{1}{4}$ a $37\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler $58\frac{1}{2}$ a 59.

Blandede Efterretninger.

Af Digteren Bornemann læses i Correspondenten et Distichon, omtrent saalydende:

Skjøn Helena, bortført af Paris, væbnede Stater;
Atter Helena det er, som ender parisiske Krig.
Ja! Du holde kun fast den Ødelæggelsens Fyrste,
Trefold hellig er da, Sanct Helena! dit Navn.

Om det engelske Bibelselskab ꝛc. (Slutning; see forr. No.). Statsraadens Tak til Præsidenten skedte med f[...] de Ord: "Tillad, mine Herrer! at jeg pa[...]mstiller mig for Eder, og gjør et Forslag, so[...] nok vil møde et hjerteligt Bifald af alle de[...]der høre mig o. s. v." — Forslaget blev u[...]øttet af Selskabets Secretair, velærværdige [...]n Owen, som havde Fuldmagt at møde pa[...]inants-Ministerens Vegne. — Vi skulde ikke [...] været saa nøiagtige i at underrette vore Læser[...] denne Sag, saafremt det Passerede ikke havde havt en behagelig Virkning. — Denne bestod deri, at Statsraaden under 5te

f. M. fik fra Selskabets Secretair, Hr. Owen, følgende Brev: "Det Brittiske og udenlandske Bibel-Selskab, følende dybt Vigtigheden af at benytte Eders Tilbud at ville befordre Selskabets Formaal blandt Eders Landsmænd, har paalagt mig at tilkjendegive Eder, at det vil glædeligen tilstaae et Bidrag af L. 500 Sterl. i det Tilfælde, at et Bibel-Selskab vorder oprettet i Kongeriget Norge. — Med de bedste Ønsker for Eders Vel, samt Held i dette og i ethvert saadant Foretagende, forbliver jeg o. s. v." — Fra samme Haand har Statsraaden faaet end videre den Efterretning, at Selskabet har bestemt et vist Antal Bibler og Testamenter til hans Disposition. — Vi formode og haabe, at denne velgjørende Sag ved Statsraadens Hjemkomst, som snart kan ventes, vil af ham bringes i Forslag, og møde hver veltænkende Medborgers frugtbringende Understøtning.

(Norsk Rigstid.)

Christiania, d. 13de Septbr. Ifølge en officiel Fortegnelse over de under Christiania Politie-Jurisdiction hørende Borgere, trykt 1815, har denne Bye 815 Borgere, hvoriblandt 12 Grosserere, 193 andre Kjøbmænd, 130 Høkere og 111 Marketentere, 82 Skippere, 3 Conditorer og Trakteurer, 2 Tobaksspindere, 1 Vognmand, 4 Bogbindere, 2 Bogtrykkere og 1 Boghandler, desforuden 2de formodentlig uden Borgerskab. De øvrige ove de sædvanlige Haandværker. Derimod findes iblandt Byens Borgere, ingen Instrumentmager, Blytækker, Sværdfeier, Corduanbereder, Handskemager, Brændeviins-Brænder, Brygger, Børstenbinder, Væver, Hørhegler, Billedhugger, Steenhugger eller Gibser. — — Capitain Munch gjør sig i denne Tid fortjent af Hovedstadens dannede Publicum ved at fremstille til offentlig Skue sit Talents Frembringelser. Udstillingen, som har fundet en skjøn Plads i den Statsraad Rosenkrantz forhen tilhørende Gaard, bestaaer af 34 Malerier, hvoriblandt i Særdeleshed bør nævnes: 1) Billedhuggeren Thorvaldsen i fingeret Ridderdragt. Man seer tillige Endeel af hans Arbeider, som: Model af hans Jason, en Medaillon, der forestiller Minerva, som kroner Pygmalions Arbeide med Livets Symbol; i Baggrunden en Udsigt af Rom. 2) En Genuesisk Dame i Italiensk Hofdragt, med sin Søn paa Skjødet.

betragtende sin Mands Byste; i Baggrunden Egnen ved Livorno. 3) Vesuvs Krater med Neapolis og dens Omegn, efter Naturen. 4) Albano og dens Søe, samt Egnen om Rom, i Forgrunden et landligt Capel og nogle andægtige Figurer, efter Naturen. 5) Vandfaldet ved Terni i Italien, ligeledes efter Naturen. 6) Maleren Rafael i sit Alders 14de Aar, Copie efter Originalen i Museum i Paris. 7) Maleren van Dyck, malet efter Originalen sammesteds. 8) Mythologisk Emne af Psyches Historie. 9) En Nederlandsk Raadsherre, Copie efter Schampagne, Originalen i Napoleons Museum. 10) Digteren Oehlenschläger, malet i Paris 1810. 11) En Romersk Dame. 12) En Pariserinde med sit Barn. 13) Ungdom og Alderdom, forestillet ved en romersk Dame, der gaaer ud af et Bad, og hendes gamle Opvarterske; de øvrige ere Portraiter af nogle af Christiania Indvaanere. Det var at ønske, at denne Samling maatte vække Landsmænds Lyst til at dyrke de skjønne Konster, og at Regjeringen vilde vise denne Gjenstand sin særdeles Opmærksomhed. Hs. Kgl. H. Kronprindsen har taget Samlingen i naadigst Øiesyn, og skjenket den Sit Bifald, og afkjøbt Konstneren nogle Stykker. — Samlingen er endnu at see indtil den 17de dennes hver Dag fra Kl. 2—6. — — Da der i denne Tid stikkes en Mængde Signeter for det Offentlige, saa formenes det ikke upassende her at gjøre opmærksom paa, at Norge har en fortræffelig Signetstikker i den ved Mynten paa Kongsberg ansatte Stempelskjærer Middelthun. (Norsk Rigstid.)

I det norske Storthings Møde den 24de August anmeldte Biskop Bugge, at han som Ordfører havde complimenteret Hs. Kgl. Hhd. Arveprindsen med følgende Ord: Naadige Herre! Kongeriget Norges Storthing har afsendt os, for at bevidne Deres Kongel. Høihed den Glæde, Nationens Repræsentanter føle ved at see Deres Kgl. Høihed inden Norges Grændser. Deres Kongel. Høihed er Rigernes Haab; De er den Mand, som Forsynet har udkaaret til engang i Tiden efter Deres store Fader at bære Norges Krone. Det Norske Folk var altid sin Konge og hans Huus oprigtig hengivet; det var altid — jeg tør sige det med Frimodighed — et trofast og ædelt Folk. Deres Kongelige Høihed være forvisset om, at dette Folk elsker Dem, og inderligen ønsker, at den Høieste vil bevare Dem og velsigne Deres Fortagender. Det er disse Følelser, disse varme Ønsker, som Nationens Mænd have overdraget os at tolke Deres Kongel. Høihed; og vi glæde os i det Haab, at de ville være vigtige og kjerkomne for Deres Kongelige Høiheds Hjerte. — Hertil behagede det Hans Kongelige Høihed at fremsige paa Norsk et Svar af følgende væsentlige Indhold: At det glædede Hans Kongelige Høihed at erfare Storthingets Deeltagelse i Hans Ankomst til Norge. Det vilde være ham magtpaaliggende at lære at kjende Landet og Folkets Sprog og Sæder; ligesom han og vilde gjøre sig en Glæde af at bidrage Alt, saavidt det var ham mueligt, til Landets Held og Hæder. I Øvrigt bad Han Deputationen at forsikre Storthinget om Hans Velvillie. (Af: Efterretn. om Norges Storthings Forhandl.)

Paa Elben ere 8 Skibe med Konstskatte ankomne. Det først ankomne Skib havde 71 Kister ombord. De fleste af disse kostbare Gjenstande ere blevne bragte til Berlin. Af de Konstsager man har frataget Staden Achen, skulle 10 af de skjønneste Søiler og Carl den Stores Gravmæle med det første bringes did igjen. Alle de øvrige, mener man, ville blive i Paris. — I Følge Breve fra Paris ere de berømte antike Heste fra Venedig, som hidtil have været opstillede i Paris, nu ogsaa blevne nedtagne, for at føres tilbage til deres gamle Plads. (Disse for deres Skjønhed saa navnkundige Heste ere af Metal og have tilforn staaet over St. Marcuskirken i Venedig. Man antager, at de ere de samme Heste, som foræredes Nero, da han feirede over Parterne, og som have været spændte for Solvognen paa den Triumphbue, der oprettedes for ham i Rom. Constantin den Store lod dem bringe til Constantinopel og satte dem i Hippodromum eller, efter nogle, paa St. Sophie-Kirkes Portal. Da Venetianerne i Forening med en fransk Flaade erobrede Constantinopel, saa lode de bringe disse Heste til Venedig, hvor de stode længe, uden at man kjendte deres Værd. I Revolutionen førte de Franske dem til Paris, hvor de bleve opstillede foran Thuilleriernes Slotsgaard, og fik Navn af chevaux des conquêtes (Erobringsheste). Ogsaa den berømte Heidelberger

Bogsamling, som i 30 Aarskrigen blev frataget Hertug Emanuel af Bayern og foræret Paven, mener man vil blive tilbagegivet. Som bekjendt er i den senere Tid en stor Deel deraf blevet bragt til Frankrig. Prorectoren, Prof. Wilkens er efter højere Befaling allerede d. 4de Sept. reist til Paris. — I Bibliothekerne og Museerne i Paris har man travel med at indpakke Malerier, Kobberstykker, Modeller og Alt hvad der har Hensyn til Tydskland. I Arsenalbibliotheket vilde Bibliothekaren modsætte sig, fordi man ikke forviste nogen skriftlig Befaling; men han blev viist bort, og fik Militair-Execution i Huset. Hr. Denon havde beholdt for sig selv en Samling af Kobberstykker fra Wien, men da han truedes med Huusvisitation, saa sendte han i største Angest denne Samling til det Kgl. Bibliothek, hvor Keiseren af Østerrig i forrige Aar forgjeves havde spurgt om samme. Om Frankrig vil komme til at give Alt, hvad det har erobret tilbage er endnu ikke afgjort; imidlertid er det sandsynligt. Men meget Underslæb vil finde Sted derved. Mange Ting forefindes ikke mere. Bonaparte bortforærede meget deraf efter eget Behag. (Lübeck. Av.)

I Rambouillet opgravede en forhenværende Restaurateur fra Versailles, ved Navn Duminil, hemmeligen sin i Aaret 1806 døde Kone, som han havde elsket meget, og hvis Grav han dagligen besøgte; han opreiste et Baal og brændte sig selv tilligemed hende, efter at han havde befæstet sig selv med en Jernlænke til Baalet. Paa Muren skrev han i Forveien: "Her hviler en Mand, som i 50 Aar har været lykkelig; han blandede sin Aske med sin Kones i Aaret 1815."

(Freimüthige.)

En Staldknegt og en Gjestgiver i Grospener Gaden i London spillede Domino. Der opkom Strid imellem dem; den sidste udskjældte den første for en Bedrager; et Slagsmaal begyndte, og Staldknegten bed Næsetippen af Verten. Hans Straf var 6 Maaneders Fængsel. (S. Bl.)

Bonapartes erobrede, nu i Berlin værende Reisevogn, overgaaer i Pragt og Indretninger alt hvad Man hidtil af Vogne har seet, og beskues der endnu daglig af en Mængde Nysgjerrige. Paa

hver Side af Sædet stikker et Par kostbare Pistoler med dobbelte Løb; paa Siden er anbragt et Sølv Slag- og Repeteeruhr af en Underkops Størrelse. Bukken er et Skab med mange Rum, som indvendig fra kan aabnes. Paa den ene Side er kostbare Madradser, paa den anden et Bord til at udtrække, Toilette, Skriveindretning ꝛc. Bægere, Skrivertøi, alt er af Guld. Under Bokken hænger en Læderkasse, som var Napoleons Leie. Kort, alt hvad Opfindelseskunsten har kunnet frembringe, er her anbragt. Udvendig er alt hvad som ellers paa brillante Vogne pleier at være pletteret, som Stormstænger, Skildte, Laase, Lister o. s. v. af massivt Sølv. (Aarhuus Av.)

I Wien lader for Tiden en Borger Adam Schreier fra Siegesbach i Storhertugdømmet Baden, sin femaarige Datter see for Penge som en virkelig mærkværdig Natursieldenhed. Dette Barn, der ved dets Fødsel ikke veiede mere end halvandet Pund, er endnu ikke over sexten Tommer høi, veier ikke mere end sex Pund og løfter alligevel en Vægt af 9 Pund i Veiret, er velskabt, uden mindste Lyde samt taler og løber efter hendes Alder ret godt. (S. Bl.)

Sidstl. 14de Aug. om Natten sprang i London et Huus i Luften og begravede under sine Ruiner alle dets Indvaanere. En Fyrværker som endnu silde solgte Raketter til Drenge, havde formodentligen ikke været forsigtig med Lyset. Da han havde adskillige Fade Krudt i Huset, saa var Explosionen skrækkelig. Dette Huus fløi bogstaveligen i Luften, thi ikke en Steen blev paa den anden, og det tog begge Naboehusene med sig; endnu fire andre bleve ødelagte og nogle Hundrede beskadigede. (S. Bl.)

Præsten Clark i den engelske Stad Hull havde for noget siden paa eengang fire Ægtepar at kopulere, hvorved følgende latterlige Omstændigheder tildroge sig. Den første Brudgom havde forglemt Trolovelsesringen og maatte laane sig en i Kirken. Hos det andet Par havde Bruden mistet den Finger, man sædvanligen sætter Ringen paa. Ved den tredie Vielse skreg en Mand af fuld Hals, at han lovlig vilde bevise, at Bruden allerede havde en Mand. Ved det Fjerde vidskede en Veninde af Bruden Præsten i Øret, endeligen at skynde sig saa meget muligt, da hun var i Barnsnød. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 8de September. I det sydlige Frankrig tiltes Roligheden meget alvorligen. Man regner, at over 30,000 Rebeller ere forsamlede i Sevennerne, og paastaaer, at de i de betydende Bjergegne have taget en saa fast Stilling, at man ikke engang vovede at angribe, meget mindre kunde overvinde dem med den tililende østerrigske Armee. Der tages nu meget alvorlige Forholdsregler mod disse Bonapartister, og man troer, at et betydeligt østerrigsk Troppecorps ufortøvet skal begive sig fra Lyon til Egnen af Nismes og Montpellier, for at forstærke de allerede der værende Østerrigere, og derpaa i Forening med Royalisterne bekjæmpe Oprørerne. Man frygter, at Antallet af disse Rebeller meget vil blive forøget af de afskedigede Soldater, da mange af dem intet egentligt Hjem have, de desuden ere vante til Soldaterstanden, og derfor let lade sig vinde ved bedragerske Forestillinger. Man haaber imidlertid at qvæle dette Onde i Fødselen. — Valgene til Repræsentanternes Kammer ere ikke altid truffne paa ubetingede Royalister, men og paa Mange, som have deeltaget i hele Revolutionen.

Paris, d. 11. Septbr. Keiseren af Østerrig har den 8de d. forladt Paris, for at begive sig til Vertus, hvor de store Manoeuvrer skulle tage deres Begyndelse idag. Kongen af Preussen afreiste Dagen efter. Den 14 eller 15 ville Deres Majestæter være her igjen. — Fyrsten af Talleyrand har idag arbeidet en Time med Hs. Majestæt Kongen. — Alle vore Blade indeholde følgende Artikel: "Man lader Beretninger til Kongen circulere, som Hertugen af Otranto (Fouché) skal have affattet. Disse Beretninger, om de existerede, bleve aldrig bekjendtgjorte, og kunne kun være blevne udbredte af Personer, som have forfalsket dem. Vi ere af Hertugen af Otranto blevne bemyndigede til at erklære alt det for falsk, der ikke er bekjendtgjort med hans Samtykke eller forsynet med hans Underskrift." — De franske Tropper af den forrige Alpearmee have trukket sig tilbage paa venstre Bred af Allier. — De sydlige Departementer Gard, Ardeche og Herault udvæbnes af den østerrigske General Neipperg. 4000 Østerrigere skulle være rykkede ind i Marseille. — De 8 saakaldte

fremmede Regimenter skulle afskediges; derimod skal en udenlandsk Legion oprettes. — Spanierne under Castannos og Avisbal have nu igjen trukket sig tilbage til deres Grændser. — Hertugen af Angouleme er igjen ankommen til Paris fra sin Reise til det sydlige Frankrig. Hans Gemalinde ventes imorgen. — Den første Fredsbasis, som Lord Stewart bragte til London, skal ikke være bleven antaget af Prindsregenten. — Man troer, at Marschal Ney skal stilles for Retten i Pairernes Forsamlingssal. Hans Proces skal begynde om nogle Dage. General Grundler skal være Rapporteur. Indtil den Tid skal han bringes til Abbediet. — Cardinal Fesch er allerede ankommen til Rom. Han kjører daglig ud, og man seer endnu Bonapartes Vaaben paa hans Vogn. Han er endnu ikke bleven forestillet Paven. — Antallet af de allierede Tropper, som for nærværende Tid staae paa fransk Grund, angives til 250,000 Østerrigere, 250,000 Preussere, 200,000 Russer, 80,000 Engellændere, Nederlændere og Hannoveranere &c. under Hertugen af Wellingtons Commando, 110,000 Bayrere, Würtembergere &c.; ialt 890,000 Mand. Regner man hertil Stabsofficiererne og de Personer, som høre til Monarkernes Suite, Generalernes og Officierernes Følge, saa kan man næsten anslaae Totalsummen til en Million.

Chalons sur Marne, d. 9 Septb. Keiseren af Rusland ankom iforgaars til Vertus. Ifølge officielle Efterretninger skal denne Armee strax efter Revuen skilles ad, og den 14 eller 15 d. tiltræde sin Tilbagemarsch over Chalons og Coupeville mellem Vitry og St. Menehould. — Mellem den 15de og 20de Septbr. skulle tre Colonner russiske Tropper marschere igjennem Maasdepartementet. Den første, 60,000 Mand og 15,000 Heste stærk, skal gaae over Verdun og Harleville; den anden og tredie Colonne paa 100,000 Mand og 30,000 Heste, gaaer over Bar le Duc.

Frankfurt, den 15de September. Idag er Hs. Keiserlige Høihed Storfyrst Constantin ankommen hertil. Høisamme fortsatte strax, uden at opholde sig, sin Reise til Paris.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 77.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 26 September 1815.

Betragtninger i Anledning af det i Skilderiet No. 63, den 8de August 1815, indrykkede Stykke om Bankcoursens regelmæssige Ansættelse.

Forfatteren af disse Betragtninger — langt fra at ville maale sig med Stykkets Forfatter i Skarpsind til at sandsynliggjøre hypotetiske Følger, eller i Kraft til at udtrykke sig lyst og fyndigt — hvilke Evner Stykket unegtelig bærer Præg af — troer dog at kunne med gode Grunde fremsætte en anden Mening, og han anseer det tillige nyttigt, fordi et uimodsagt Anskue af denne vigtige Sag, muligviis kunde have nogen Indflydelse, hvis Følger for det almindelige Vel ville blive modsatte dem, man lovede sig.

Dettes Forfatter viner kun billig Intention for eget Tarv hos Stykkets Forfatter; men i det han aabenhjertig tilstaaer, at ogsaa hans egen Interesse spænder hans Opmærksomhed for Æmnet, haaber han at hans Grunde ogsaa ville befindes af den Beskaffenhed, at hans Mening maae erkjendes at være redelig Overveielses, og ikke blot Egennyttens Product.

Indsenderen heraf mener nemlig: at Pluraliteten, og derhos den vigtigste Classe af Kongens troe Undersaatter: Næringsstanden — ved hvis Afkræftelse alle andre Classer kun kunne staae frodige en Tid, men maatte derefter, lig Blomsten, hvis Rod er udtæret, snarlig visne og falde — ville være udsat for een det almene Vel høistfarlig Omveltning ved Sølvcoursens nærværende Bestemmelse efter Bankfundationens Regler; thi hvad Stykkets Forfatter ligefrem hensætter som afgjort og uomtvisteligt: at Realiteter betales efter og over Børscoursen, og at Kornpriserne endnu rundeligen coinciderer, med sand Sølvværdie, det er ikke allene omtvisteligt, men endog aabenbar urigtigt. Det skal her med notoriske Data vorde oplyst, at Priserne i Almindelighed ere under, og Kornpriserne i Særdeleshed langt under hvad de vare i sand Sølvværdie førend Aaret 1808, og dersom Gyldigheden af disse Data skulle vorde modsagt, da forventes Modsigelsen ledsaget med gyldige Beviser; thi blotte Foregivender eller Paaberaabelse af Agtpaagiveres Bevidsthed, bør ei gjelde, da der kun ere Faa, som have givet rigtig Agt, men Mange, der blindt hen have antaget samme Mening, som hiin Forfatter. Et Uddrag af de sidste 10 Aars Capitelstaxter i et af Rigets meget frugtbare Stifter, førend 1808, samt for Aarene 1813 og 1814, reducerede til Species, efter den til enhver af disse Tidspuncter gjeldende Cours, skulle oplyse Sagen, tilligemed et Uddrag af Handels- eller Torvepriserne paa de væsentligste Fødeartikler, ligeledes reducerede til Sølv, deels for Aarene 1802 og 1803 efter Nordisk Landvæsens-Magazin af Landinspecteur Lund, grundet paa Priscouranterne fra Politiekammeret, deels efter Statstidenden for 1813, October, November og December Maaneder, samt for 1815, Januari, Februari,

Marts, Maj, Juni og Juli Maaneder (Nummerne for April, som og den første halve Deel af 1813 og hele Aargangen af 1814 haves ikke), hvilket sidstnævnte Uddrag dog, for Rummets Skyld, ikke hidsættes heelt, men kun det af Priserne i enhver Periode udkommende Middeltal, hvorhos anmærkes, at Priserne efter Statstidenden for Juli, August og September 1813 ikke ere extraherede, fordi der i dette Tidsrum ingen Cours findes antegnet.

1.) Capitelstaxterne de sidste 10 Aar førend 1808, samt for 1813 og 1814.

	Rug.	Byg.	Havre.	Boghvedegryn.	Smør.
	Rd. ß.	Rd. ß.	Rd. ß.	Rd. ß.	Rd. ß.
1798	3. 92	2. 20	1. 64	4. 76	24. 44
1799	4. 8	2. 64	2.	5. 16	31.
1800	6. 72	3. 56	2. 16	16.	38.
1801	4. 80	2. 64	1. 48	5. 56	31. 64
1802	7. 32	3. 16	1. 64	12. 64	34.
1803	6.	4.	3. 32	10.	38.
1804	7. 8	3. 72	2.	8.	41.
1805	8. 64	4. 20	2. 28	9. 48	38. 56
1806	6. 64	3. 36	2. 4	8.	41.
1807	4. 84	2. 80	2. 32	6.	36.
Middel-	60. 24	32. 44	20.	85. 68	353. 68
delpriis	6. 2 $\frac{4}{10}$	3. 23 $\frac{6}{10}$	2.	8. 54 $\frac{8}{10}$	35. 35 $\frac{6}{10}$
1813	31. 48	13. 44	7. 72	32. 4	163. 16
1814	20.	8. 28	5. 12	25. 92	166. 80

2.) Middeltallet af Handels- eller Torvepriserne:

		Rug.	Byg.	Ærter.
		Rd. ß.	Rd. ß.	Rd. ß.
1802	.	5. 59 $\frac{3}{4}$	3. 37 $\frac{1}{6}$	4. 91 $\frac{1}{2}$
1803	.	5. 90 $\frac{8}{11}$	3. 72 $\frac{3}{11}$	5. 1 $\frac{6}{11}$
1813	.	24. 38 $\frac{10}{13}$	12. 53	21. 70 $\frac{10}{13}$
1815	.	17. 32 $\frac{8}{25}$	9. 21 $\frac{3}{25}$	13. 5 $\frac{11}{17}$

		røget Flesk.	grønsaltet Dito.	Oxekjød pr. ℔.	Smør pr. Fjer.
1802	.	2. 46 $\frac{1}{3}$	1. 86 $\frac{1}{6}$	9 ß.	11. 4 $\frac{2}{3}$
1803	.	2. 22 $\frac{4}{11}$	1. 73 $\frac{3}{11}$	9 $\frac{3}{11}$	11. 32
1813	.	13. 12	7. 32 $\frac{2}{3}$	32	74. 48
1815	.	9. 26 $\frac{22}{25}$	6. 91 $\frac{1}{5}$	34	51. 24

(Fortsættes.)

Om St. Helena.

Paa en Tid, da man af de offentlige Tidender veed: at Øen St. Helena er anviist Napoleon Buonaparte til Opholdssted, troer jeg et det vil være Skilderiets Læsere uvelkomment at erholde Oplysning fra flere om denne Øe. —

Indsenderen vil derfor meddele et Udtog af sin i Aaret 1798 paa St. Helenæ Rhed afholdte Dagbog.

"Den 15de October Kl. 8½ Formiddag, da Skibet befandtes paa 16° 5′ gisset Breede og 2° 44′ gisset Længde V. f. L. saae vi Eilandet St. Helena ret forud 8 a 9 Mile fra os. Det var vet en glad Time i Skibet, da vi, saa nøie efter vor Bestik, fik denne Øe i Sigte. Fleres Ansigter forkyndte en indvortes Fryd, da Baadsmanden fra Bakken forkyndte ved lydeligt Udraab "Vi har Land for ud". Et saa lidet Punkt i det vilde Ocean, som denne Øe af et Par Miles Længde over 200 Mile fra det faste Land, kunde man let gaae glip af, naar man ei holder nøie Bestik. — Hvad der end mere maatte forhøie Glæden hos hver deeltagende Mennesketven inden Borde, var det frydefulde Haab: at vore mange skjørbutiske Syge der kunde vinde den tabte Sundhed tilbage.

Omtrent en halv Time, førend vi ankrede, blev en Jolle udsat fra Skibet; den foer i Land med en Premierlieutenant af Søetaten for at melde Guvernøren vor Ankomst til Øen. Kl. 4 blev der fra vort Skib saluteret med 11 Kanonskud, og denne vor Hilsen blev betakket fra et af Kastellerne med 11 dito. Vi fortøjede nu Skibet med et Varp. Min første Opmærksomhed var fæstet paa Øens nøgne og bratte Klipper, paa det lidet Jamestown og dens nærliggende Kasteller. Saasnart, som vi vare fortøjede, bleve strax Anstalter føjede for de inden Borde værende Syge. Et Telt blev oprettet i Land paa en dertil af Guvernøren tilstaaet Plads — de Syge bleve bragt i Land i Teltet. Vort Haab om deres Helbredelse slog heller ikke feil, da ingen Møje blev sparet.

Det friske Vand, den saa forfriskende og oplivende Landluft, daglig fersk Kjød, frisk Brød og Grønt, Koklrare, Sellerie, Kaal, Lemoner, bidrog til de Syges daglige Bedring, og hjalp første Deles igjen snart til Sundhed og Styrke.

Luften paa St. Helena er meget mild og forfriskende for den afkræftede Svage, især i Byen Jamestown; derimod paa Bjergene skal Kulden være 12° større end i Byen. Beboerne af Bjergstæderne bruge derfor undertiden at opvarme Værelserne ved Kaminer i den paa sine Tider af Aaret indtræffende fugtige Taage, som i Forening med det bestandige Luftstrøg fra Søen afkjøler Luften.

Af 80 skjørbutiske Syge vi havde om Bord ved Ankomsten til Øen, døde ikkun 4re, og dog vare mange saa afkræftede, at de med Nød og Neppe kunde støtte sig frem paa Dækket, og nogle laae gandske hen. — Af de Syge, som bleve bragte i Land, og der helbredede, bortgik 5 fra Sygeteltet, som efter Formodning lode sig hverve. Der blev gjort Guvernøren Forestilling om, at faae disse, for det meste tydske Flygtninge tilbage; — deres Særkjende anmeldt. — Efter Foranstaltning bleve Placater opslaaede paa Hjørnerne af Gaderne i Jamestown om deres Anholdelse, naar de maatte antræffes, men desuagtet kom ingen af dem tilstede. — Øen St. Helena synes at være et vulkanisk Udbrud. Climatet er behageligt, da Sydostpassaten afkjøler Luften. Den staaende Vind forhindrer Skyernes Sammenstødning. Man kjender derfor ei til Torden og Lynild og sjelden til Regn. Om Grunden til, at man ei der har Torden, skulde søges deri, at Bjergene bestaae af Lava, der ei forplanter Electriciteten, vil jeg lade uafgjort. Vandet er velsmagende, af et lyst Udseende og forekom mig at være noget mineralsk. — Alt hvad man øjner langs Søekysten; naar man ligger til Ankers under Øen eller i Nærheden af samme, er kuns nøgne bratte udhængende Klipper, bestaaende af flere Lag af forskjellig Farve, hvoraf nogle falde i det rødlige, paa Byen Jamestown og de anlagte Casteller nær. — Vandfyldningsstedet ligger meget beqvemt anlagt for Søefarende paa Udkanten for den aabne Rhed. Indseilingen til Øen er sikker og uden Vanskelighed, naar man kommer Syd fra. Man kan sikker holde sig nær Landet; thi man har Intet at befrygte, der er blot en eneste Grund ved det vestlige Kastel nærmest ved Jamestown, hvor en engelsk Ostindiefarer skal være strandet, men Stedet er udmærket ved en Tønde hvorpaa en Vager. Ankerpladsen

er tryg, da den sydlige Vind bærer fra Land, dog undertiden med Vindkast. Byen Jamestown ligger omtrent paa Nordre Side af Øen i en Kløft mellem 2de Klipper nær Strandbredden. Den er kuns liden, men dog af skjøn Anseelse med al sin Simpelhed. Husene ere lave, ej højere end 2 Etager, nogle med flade, andre med lidet skraae Halvtage, belagt med Jord og smaa Stene eller grovt Gruus. Murene paa Husene ere for største Deel hvidkalkede. Byen forsvares mod Søen ved adskillige anlagte Batterier, anbragte langs Søekanten paa Klippens Skraahed, hvor Pladsen dertil er indhugget og opmuret. Et Kastel ligger paa Pynten af en høi Klippe Vesten for Byen, og Byen ved denne Klippes Fod. Landingsstedet ligger beqvemt i en Indhug eller Bugt under et udhængende Klippestykke, hvorfra adskillige mindre Klippestykker ligge nedstyrtede i Vandet; formodentlig Tid efter anden løsrevne ved Søens Paavirkning eller Brændingernes voldsomme Anfald. En her ved Landingsstedet udstaaende Pynt afbøder noget de voldsomme Brændinger. I den stille Nat giver deres Anfald mod Klipperne en rædsom dundrende Lyd. — Efter Udsigende af en af Øens Indbyggere bleve vi ved vor Ankomst til Øen mistænkte for at være Fiender, og indjagede disse Øebeboere nogen Frygt, idet vi sejlede saa nær ind under Landet mod Klipperne, at det syntes som Skydtset fra Batterierne langs Klippevæggen, hvor vi passerede, maatte have ageret uden Virkning paa vort Skib. Under Opseilingen saae man de Vaabendygtige i megen Bevægelse; Vagterne synes at være fordoblede. Ligesom vi avancerede fremad langs Klippen mod Byen, løbe Soldaterne fra det fjærne Batterie til det nærmere. Ved vor Ankomst paa Rheden kom strax en Officier om Bord fra Guvernøren og paalagte Skibscommandøren at godtgjøre han var virkelig den Orlogsmand, som han udgav sig for. Master Brock, da værende Secretair hos Guvernøren, havde Opsyn ved Havnevæsenet, og var tillige Commissionair for Fremmede. Han var samme Eftermiddag om Bord i Skibet hos os for at gratulere vor Ankomst og tilbyde sin Tjeneste; han berettede os: at 2de Kasser med Klædninessorter til vort Mandskab vare der efterladte. Master Down, Doctor paa Øen, var vor Leverandeur. Fersk Kjød, vi maatte have

til vore Fornødenheder, maatte først hos ham besigtes, førend det maatte komme om Bord i Skibet — en Forsigtighed, som er meget at anbefale. Han viiste os megen Høflighed. Hvad man her maatte kjøbe var dyrt efter den da værende Cours. Af Fødevare maatte Intet overlades til Fremmede uden Guvernørens Tilladelse. Ingen havde Lov at sælge noget levende Kreatur uden hans Minde. Til Exempel paa de daværende Priser vil jeg blot anføre følgende: En Koe eller Stud, levende vejet, som her var Skik ved Udsalget, kostede 60 Rd. og derover eftersom den var i Stand til. Et Faar 5 Rd., som dog var magert, en kalkunsk Hane 10 Rd., et Hvidkaalshoved 1 Pistol (28 ß. dansk), og derover efter Størrelsen, et Hønseæg 5 ß. Kartoflerne vare gode, men dyre. Et Pund Rogtobak 5 a 6 engelsk Schill.; grønne Citroner, paa dem var der bedst Kjøb; Priserne paa Thee, Kaffe og Sukker vare ei heller høje paa den Tid. Viin, Øl eller Brændeviin var ej at faae tilkjøbs paa Øen, og vore Folk, som gik i Land til Forfriskning, maatte tage til Takke med en Kop Thee. Ved vor Ankomst paa Rheden forefandt vi der: Den engelske Orlogsfregat Sphinx paa 28 Kanoner, ført af Capitain Thomas Alexander, en engelsk Ostindiefarer med 2 Lag Kanoner, tvende Cachelotfangere, en dansk Brig, en Americaner, og samme Aften, som vi landede, kom en dansk Ostindiefarer. Tid efter anden kom og her paa Rheden tre Nordamericanere, en engelsk Hvalfanger; tre engelske Hvalfangere gik derfra under Sejls medens vi laae der. — Den 29de kom en engelsk Paqvetbaad fra Falmouth her til Ankers, som havde været 9 Uger og 5 Dage under Vejs. Efter hans Ankomst udbredte sig det Rygte, at Buonaparte havde erobret Malta, at de der paa Øen frygtede for den franske Flaade, som skulde være i Søen, og at de ventede en engelsk Convoi. Foruden de forhen da i Havnen værende Skibe, var en liden Jagt, som nok havde hjemme paa St. Helena; den løb ud og ind paa Rheden. Efter Forlydende brugtes den til at hente Kalk, hvoraf vi maatte formode, der paa en anden Kant af Øen maatte være Kalkbrud. Den ommeldte paa Rheden liggende danske Brig hedte Margrethe Magdalena, paa den var gjort Beslag, fordi, som det hedte, den var kommen fra fjendtlig Plads, det usunde Batavia.

Kapitainen, som førte Briggen, var ombord hos Kommandøren af vort Skib for at udfritte, om han ej kunde bringe ham ud af hans Knibe; gjerne vilde han have været under vor Convoy hjem, men det lykkedes ikke. — Det danske Fregatskib, som løb ind samme Dag som vort Skib, var kommen fra Bengalen. Det fik vi med under Convoi efter en Deel Modsigelser fra Gouvernementets Side paa St. Helena, fordi Bemandingen var engelske Undersaattere. Capitainen paa den danske Fregat maatte stille Caution for at han vilde bringe disse engelske Undersaattere tilbage til deres Hjem.

Jeg maa dog erindre, at til Guvernementet paa St. Helena hørte paa den Tid foruden Guvernøren selv (Robert Brooke), Vice-Guvernør Robson og Capitainen af den engelske Orlogsfregat Thomas Alexander saalænge han laae der, dog nok fornemmelig med Hensyn til Afgjørelsen af saadanne Tvistigheder. Fregattens Bestemmelse var efter Forlydende at krydse mellem Cap og St. Helena.

(Fortsættes.)

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Kortfattet catechetisk Forklaring over Catechismus, ved J. N. Krog. Hensigten af dette Skrift, hvori Religionens Hovedlærdomme korteligen fremsættes i catechetisk Form, er især at udvikle og tydeliggjøre de vanskeligste, i Luthers Catechismus og den anordnede Lærebog i den evangelisk-christelige Religion forekommende Udtryk, f. Ex.: Religion, Catechismus, Lov, Pligt, Testamente, Prophet, Evangelium, Apostel, o. s. v. Den, som veed, hvor ufrugtbar enhver Underviisning maa blive, naar den indskrænker sig til tankeløs Udenadslæren, uden rigtigt Begreb om de enkelte Ords og Udtryks Betydning, vil indsee Vigtigheden af en Ledetraad, hvori man paa en almeenfattelig Maade søger at bibringe den Unge tydelige og rigtige Begreber om de vigtigste Udtryk. Ikke sjeldent antager man, at Barnet allerede veed, hvad det neppe har en dunkel Forestilling om, og derfor lader man det som oftest lære Tanker, førend

det endnu har noget rigtigt Begreb om de Ord, Tanken er sammensat af. Skriftet, som, trykt med fiint Stiil, er 1⅞ Ark stort, sælges uindbunden for 16 ß, indbunden for 2 Rbmk. hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144. Sammesteds faaes samme Forfatters udførlige Forklaring over Catechismus; en Ledetraad ved Religionsunderviisningen o. s. v., uindb. for 4 Rbmk. og indb. for 5 Rbmk.

Til Forfatteren af et Stykke om Brændeviinsbrænding, indført i Skilderiets No. 70 og undertegnet J. L.

Da det af en Deel iblandt de fremsatte Spørgsmaale sees, at Forfatteren ei har læst Landoeconomiske Tidenders 2 B. 1ste Hefte, saa henvises til bemeldte Hefte Pag. 111, hvor Spørgsmaalene tildeels forud ere besvarede. Iøvrigt skal jeg med Fornøielse, naar Tid og Leilighed gives, i det anførte Qvartalskrivt, meddele den ærede Forfatter Svar paa de hidtil ubesvarede Spørgsmaale. — Det er just paa slig Maade at Sandheden opdages, eller at man i det ringeste kommer den saa nær, som mueligt.

Lyngbye, d. 18de Septbr. 1815.

B. F. Rønne.

Indenlandske Efterretninger.

I Torsdags debuterede den af det franckske Skuespillerselskab bekjendte Jomfru Walther i Operaen Aline, der, efter mange Aars Hvile, er blevet taget frem igjen. Ifr. Walthers naturlig gode Stemme er allerede tilforn blevet omtalt i Skilderiet med fortjent Berømmelse. At hun, Tydsk af Fødsel, efter et Aars Forløb, kan fremtræde med Held i en Rolle som Aline, er høist roesværdigt, og endskjønt man efter at have hørt en Mad. Frydendahls ypperlige Sang i dette Stykke, umueligt kan beundre en Ifr. Walther, saa vidnede dog det Bifald, Publicum skjænkede Debutantinden, om dets skjønne Overbærenhedsaand mod Begynderen. Men, naar man betænker, at man i dette Stykke ikkun hørte Ifr. Walther synge, ikke tale, saa synes den Røgelse, man her første Gang offrede hende, deels at være for overdreven, deels for utidig; Overdrivelser af dette Slags skade i Grunden mere end gavne Begynderen.

Hr. Justitsraad Weinwich har begyndt sine Forelæsninger over de skjønne Konster for et anseeligt Antal af Tilhørere, hvoriblandt adskillige af Konstacademiets Medlemmer og andre bekjendte Konstkjendere. I de to første Forelæsninger har Hr. Justitsraaden udviklet Grundprinciperne for Tegning, Stiil og Composition paa en høist lærerig og almeenfattelig Maade. Uden at gaae ind i det Enkelte, som deels vilde blive for vidtløftigt, deels afføre for meget fra Maalet, betragter han det Vigtigste, selv for den uddannede Konstner Lærerige, fra nye Synspunkter, og giver mange ypperlige Vink. Unge Konstnere ville især kunne have stor Nytte af disse Forelæsninger. De holdes hver Søndag fra Kl. 12 til 1 i det Moltkiske Malleriecabinet i Thotts Palais.

I Søndags døde paa det almindelige Hospital et Fruentimmer af Vandskræk. Hun var for omtrent en Maaned siden blevet bidt af en gal Hund, og troede sig allerede helbredet, da dette skrækkelige Tilfælde igjen brød ud, og blev hendes Død.

Viborg, d. 21 Septbr. Fra Bremen har man faaet den Tidende, at forrige Commandeur for 1ste Bataillon af det 2det jydske Infanterieregiment, som i Juli afgik herfra, Hr. Oberstlieutenant Jørgen von Bruun, der, formedelst Sygdom meddeeltes Afsked af Krigstjenesten og laae paa Hospitalet i Bremen, er død der i sit 53de Aar. Samtidige sørge oprigtig over denne sjeldne blide og gode Mands Bortgang, og hans Undergivne ville i Hjertet længe mindes denne ædle og godmodige Mand, der reiste sig et Minde hos dem, som i Varighed langt overgaaer det kolde Marmors, som skjuler dens Been, der ødelagde Byer og erobrede Fæstninger. (Viborger Saml.)

Fra Nim Herred. Høebjergningen kom endelig til Ende. Men ved den idelige og stærke Regn tog meget Høe Skade, ikke lidet blev fordærvet, og saamangen Beboer mistede flere Læs af

rne Enge; thi den selvraadige og tilvoxende Strøm gjorde Opstand, og med sine vilde Bølger overs svømmede det sammenrevne, og slæbte af med det stakkede Høe fra dets rolige Fødestavn. Formedelst dette uventede Overfald udbredtes største Forvirring omkring ved de trygge Aabredder: og ethvert Straae blev over Hals og Hoved nødt til at forlade sit Stade, og nu ganske hjelpeløs mod dette voldsomme Angreb maatte lade sig drive paa den uvisse Flugt. Imidlertid kunde mangt et Straae gjøre Regning paa en venlig Modtagelse ved de fremmede Bredder, hvor det i denne Skynding søgte Tilflugt, og hvor saamange redebonne Hjelpere rakte villige Hænder ud for at bjerge de svømmende Flygtninge; men den ubøjelige og rasende Strøm var stedse tæt i Hælene, og forfulgte uophørlig med sine lette Tropper, de vilde Bølger, som i en Hast forcerede alle Aabreddene til begge Sider, og gjorde i Øieblikket endog det mindste Straae til Bytte. Hvilket alt tilhobe den vældige, graadige Strøm nu sammenrullede udi sit dybe Skjød, men paa sit lange Tog omsider bortslængte fiykkevlis hen i Adspredelsens mørke Kroge, mange Mile borte fra Ejernes for denne Afgrøde belavede Vintervaaning. — Høsten derimod gik saare heldig her fra Haanden, hvor Man ei var alt for hidsig paa at gribe det Synlige; dog fyldte Straaet ei paa nogle Steder slet saameget i Laden, som den i Grøde staaende Sæd paa Ageren bebudede; thi de barske Vinde med Kulde og Regn og stundom Nattefrost fortog paa mange Steder reent den ømfindtlige Boghvede, som ikke kunde udstaae dette Selskab, og derfor ganske unddrog sig Enhvers Aasyn: Det samme Selskab maatte ogsaa det nysaaede Byg finde sig i, hvoraf meget paa mange Steder tabte i lang Tid Lysten til videre Forfremmelse og kom derfor tilsidst just ikke høit paa Straae at staae. Havren blev bestandig ved sit livelige Udseende. Rugen holdt sig allevegne bedst, og er i denne Sommer lyktes godt, endog lige i Næsen paa Berberisserne, og har saaledes dette Aar afvæltet den svære Mistanke fra de stakkels Berberisser, som denne Sinde synes retfærdiggjorte, i det mindste her i Egnen, saa de nu ventelig maa kjendes frie for videre Tiltale i denne Sag; da der desuden gives andre Aarsager, hvoraf Rust paa Rugen saa kjendelig og øjensynligen kommer. — Andre Steder troer Man med Føie, misledet af Hr. Kjøbmand Larsens Avertissement (No. 110 i Aarhuus Avis: at han udsolgte Smør til 5 Mk. Pundet) at der her i Aarhuus allerede maa være en meget stor Smørtrang, som dog Gudskeelov ikke er Tilfældet; ikkun en øieblikkelig Trang var tilsyneladende i Høstens Tid, da kun faa Landmænd komme til Torvs, og de faa, som komme, ifølge Nutidens gjengse Tone, saa vel vide at benytte sig af Leiligheden og deres Medmenneskers Trang; strax derefter kom der igjen som forhen Smør nok til Torvs, som da og allerede Løverdagen efter faldt i Prisen til 4 Mk. Pundet. — En anden for hver Mand nok saa nødvendig Artikel: Rugen, holdes her for Tiden derimod i 24 Rbd. Tønden, medens den i Khvn. og andre Steder sælges for 17 a 18 Rbd. (Aarhuus Av.)

Kjøbenhavns Børs den 26 September.

Cours. Hamb. 2 M. 621, *a vista* 630. Amsterdam 2 M. 590. London 2 M. $25\frac{1}{2}$ Rbdl., *a vista* $25\frac{1}{2}$. Spec. 625. — Specier solgtes til $37\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) $69\frac{3}{4}$ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler $58\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

Størens Præstegaard, d. 11 Sept. 1815.

Søndagen den 3die September Kl. $10\frac{1}{2}$ tiltraadte Deres Kongel. Høiheder Reisen fra Christiania til Trondhjem, og toge Deres første Natte Qvarteer paa Eidsvolds Jernverk, tilhørende Conferentsraad Anker. De høie Reisende modtoges paa den meest forekommende Maade. — Mandagen den 4de skede Afreisen omtrent Kl. 11 Formiddag. Vormen passeredes ved Minde, hvor D. K. Høiheder, idet Vognene førtes over, indlode sig i Samtale med Soldater og Bønder, hvilke i stor Mængde indfandt sig fra den omliggende Bygd, og ved Overfarten hilsede Dem med Kanonskud og Hurraraab fra begge Bredderne. Reisen fortsattes denne Dag til Vangs Præstegaard, hvorifra D. K. Høiheder afreiste Tirsdagen den 5te Kl. 6 om Morgenen, og ankom efter Kl. 11 om Aftenen til Ringeboe Præstegaard. — Onsdagen den 6te fortsattes Reisen til Tofte, som ligi

ger ved Foden af Dovrefjeld. Disse Dages Reise var høist interessant og behagelig. Hedemarken er et frugtbart og vel beboet Land, og Guldbrandsdalen fremviser en rig Afvexling af glade, store og gyselige Naturskjønheder. Disse Egnes Indvaanere havde overalt samlet sig ved Veien, især paa Skyds-Stationerne og ved Natte-Qvartererne, og gave Prindserne ved alle Leiligheder de meest ukonstlede Beviser paa Kjærlighed og Hengivenhed. Deres Klæder og Boliger bare Præg af Reenhed og Simpelhed, og i deres stærke Vext, friske Udseende og utvungne Væsen gjenkjender man det ufordærvede Folk, som kjender og nyder sin Frihed uden at misbruge den. — Torsdagen den 7de stege D. K. Hoiheder til Hest Kl. 7½ om Morgenen for at begive sig over Dovrefjeld. Veirliget var høist ubehageligt: ved Foden af Bjerget regnede det, og paa dets Top faldt Snee med kold og stærk Blæst. D. K. Høiheder fortsatte alligevel Reisen, deels til Hest, deels i lette Vogne, lige til Opdals Præstegaard, hvorhen De selv med Endeel af Deres Følge lykkelig ankom omtrent Kl. 9 om Aftenen. De tunge og bakkede Veie forhalede Vognenes Ankomst, hvilke formedelst Mørke og Uveir maatte blive staaende paa Vaarstigen til næste Dag, da de ved Middagstid endelig kom efter til Opdal. Hans Kongel. Høihed Kronprindsen havde imidlertid faaet Underretning om, at Gul-Elven havde oversvømmet og bortført en Broe og en Deel af Veien, hvorfor han besluttede at forblive paa Opdals Præstegaard til Løverdagen den 9de, da Reisen lykkelig fortsattes til Størens Præstegaard, hvor de høie Personer forbleve Søndagen over, for at give den fornødne Tid til at faae Veien igjen sat i Stand. Bøn forrettedes i D. K. Høiheders Værelse af Provst Bull, som tolkede Bygdens Glæde over Prindsernes Nærværelse. H. K. Høihed Kronprindsen havde naadigst bifaldt Almuens Begjæring om at være nærværende ved Gudstjenesten. — Den Nordenfjeldske Almue ligne Guldbrandsdalens Indbyggere i alvorlig Sindsstemning, og den har endog paa alle Steder kappets med hiin i Beredvillighed, Uegennytte og Beviser paa Hengivenhed for deres elskede Prindser. (Norsk Rigstidende.)

Christiania, den 16 Septbr. Bekjendtgjørelse fra Marine-Departementet. At Lampe-Fyret, der i Aaret 1799 blev anbragt

paa Skudesnæs, nu, for mere bestemt at vise dets egentlige Pynt, er henflyttet til omtrent 100 Alen fra denne, paa det saakaldede Skudefjeld, der er 79 Fod høit over Vandet, hvor det er anbragt i en Lygte-Udbygning paa et hvidtmalet Huus, hvorfra det lyser, fra det man kommende Vest fra, har det frit sønden over Skæret Gietungen eller noget østligere end N. O. til O. retvisende, til man inde i Karmsundet kan have Høyevarde Lygte-Fyr i Sigte; — bekjendtgjøres herved til Efterretning for de Søfarende. (S. Bl.)

Ved det norske Odelsthings Møde den 28de August indkom blandt andet: et Andragende fra Consul P. Isaachsen med flere Handlende af Christiansand, fremsendt af denne Byes Repræsentanter, Biskop Sørensen og Assessor Lange, og forebraget som Lovforslag i Odelsthinget af Sammes Medlem Jac. Aall; hvilket Andragende gaaer ud paa: a) fuldkommen Neutralitet for de i Christiansand oplagte Varer, saavel i Krig som Fred; b) fuldkommen Frihed for alle Varers Ind- og Udførsel med alle fremmede og indenlandske Skibe; c) Fritagelse for al Toldcontrol og for Toldafgifter, eller Lettelse deri; d) Moderation i Havne- og Lastepenge m. m.; e) Opførelse af et Fyrtaarn paa ydre Flekkerøe; f) at forbedre Havnene, Pakhusene m. m.; g) Ansættelse af Vragere og Maalere, og Indrettelsen af en Veierbod; h) en Lodsforordning, og i) Strandrettighedernes nøiere Bestemmelse; — endnu et Andragende fra Samme om Trælast-Toldens Nedsættelse m. m., om Ophævelse af Forordningen af 6te Novbr. 1810, og at Vexlers Udstedelse ex Dato eller Sigt herefter maatte være tilladt; — et Andragende fra Targjs Olsen med flere af Øvre-Tellemarken om, at ingen Kjøbstæds-Indvaaner maa befatte sig med Jordbrug eller anden Bondens Næringsvei; at Accise- og Consumtions-Betjenter afskaffes; at simplificere alle civile Embedsmænds Forretninger; om Justits-Sagernes hastige Drift; om at sælge alt beneficeret Gods; om uhindret Eiendomsbrug. — Ved Odelsthingets Møde d. 29de August indkom blandt andet et Forslag fra Repræsentanten Jacob Bjørnerod, at Bispestolene, eftersom de blive ledige, maatte indgaae, og disse Embeder forrettes af Stiftsprovsterne, samt deres Indkomster henlægges til Geistlighedens Bedste i Stiftet. (Af: Efterr. om Norges Storthings Forhandl.)

(Af Hamb. Corr.)

London, d. 12te Septbr. En af vore Tidender siger idag, at den berømte Canova er kommen til Paris, for i Pavens Navn at reclamere de fra Italien bortførte Kunstværker. Man skal have modtaget ham meget koldt. Den russiske Minister skal ikke have villet forestille ham for Keiser Alexander, men have sagt ham at Hs. Majestæt ikke tillader, at et eneste Malerie bliver taget bort, da de ifølge Tractaten af 1814 tilhøre Kongen af Frankrig. Canova skal siden have henvendt sig til Engellands og Østerrigs Ministre, men uden Virkning. — De joniske Øers Skjebne er nu bleven afgjort saaledes, at de for Fremtiden skulle udgjøre en uafhængig Republik under Storbrittanniens Beskyttelse. — Marschal Blücher skal forlange af de Franske to Krigsskibe, som Erstatning for dem, der i Aaret 1806 efter Bonapartes Befaling maatte bygges i Pillau og Cüstrin. — I forrige Uge afgik et Kongeligt Statsbud til America med Depescher, som skulle angaae Demarcationslinien ved Overcanada, hvorom der skal være opstaaet Stridigheder mellem vor og den americanske Regjering. — Prindsesse Charlotte af Wallis, som endnu opholder sig i Weymouth, befinder sig upasselig.

London, d. 15 Septbr. De sidste Breve fra Paris melde, at Freden mellem de Allierede og Frankrig nu virkelig er bleven sluttet, og allerede ratificeret fra Engellands Side. Efter en stor Monarks Forslag bliver deri, ifølge Kong Ludvig den 18des Ønsker, Frankrigs Integritet erkjendt; derimod betale de Franske en svær Contribution i Penge. Engellands Andeel deraf beløber sig til 9 Millioner Pund Sterl. Til den hele Sum er udredt ville de Allierede holde adskillige franske Fæstninger besatte. Som man erfarer skulle de uforstyrret besætte Strasburg, Metz, Lille og Besançon. Antallet af de allierede Tropper, som skulle blive i Frankrig, indtil Summen er betalt, udgjør 150,000 Mand, nemlig 50,000 Østerrigere, 50,000 Preussere, 15,000 Engellændere, 15,000 Russere, og Resten skal bestaae af Bayrere, Würtembergere 2c. Alle disse Tropper skulle lønnes, forpleies og klædes af den franske Regjering. I Fæstningerne skal Nationalgarden forrette Tjenesten tilligemed de allierede Tropper. — Tractaten indeholder ogsaa adskillige særegne Artikler, som have Europas almindelige Fred til Gjenstand. — De allierede Monarker ville med det første forlade Paris, og ikke være der længere naar Fredstractaten skal forelægges begge Kamrene. — Den 1 October skulle de allierede Tropper, der ikke ifølge Tractaten skulle blive tilbage som Besætning i Fæstningerne, have forladt Frankrig. — I det franske Ministerium skal foregaae Forandringer saasnart begge Kamrene ere blevne samlede. Som det hedder skulle de allierede Souverainer være meget tilfredse med Valget af Medlemmerne til disse Kamre, og forlade Frankrig med den Fortrøstning, at Fredstractaten vil blive strængt opfyldt.

I nogle Dage har det Rygte været udspredt her, at Spanien har afstaaet begge Floridaerne til Storbrittannien. Man forsikkrer, at de americanske Stater meget nødig vilde see denne Afstaaelse, da bemeldte Lande ligge dem saa beleiligt, at de ved deres Besiddelse ganske vilde beherske den nordlige og vestlige Deel af den mexicanske Bugt. — Endnu mangle 61 Skibe af Jamaicaflaaden. Imidlertid vil man idag vide, at igjen nogle af dem ere ankomne til vore Havne. Paa Admiralitetets Befaling ere adskillige Skibe sendte fra Plymouth med Levnetsmidler, Vand 2c. den adspredte Jamaicaflaade imøde. Fem Skibe vare siden igjen løbne ind til Bristol. — Vore Blade for igaar indeholde følgende Declaration: Keiseren af Østerrig tilstaaer Kong Joachim et Fristed i sine Stater under følgende Betingelser: Art. 1. Kongen skal strax aflægge sin Kongetitel, og da Dronningen, hans Gemalinde, har antaget Titel af Grevinde, skal han ogsaa antage Grevetitel. Art. 2. Kongen har Frihed til at udvælge sig Böhmen, Mähren eller Over-Østerrig til sit Opholdssted. Dersom Hs. Majestæt helst vil leve paa Landet i disse nysnævnte Provindser, saa vil Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig intet have derimod. Art. 3. Kongen skal give sit Æresord paa, at han ikke, uden dertil at have Hs. Majestæt Keiserens særdeles Tilladelse, vil forlade de østerrigske Stater. — Til Stadfæstelse heraf har Undertegnede efter Keiserens Befaling underskrevet denne Declaration. — Givet i Paris, d. 1ste Septbr. 1815. — Fyrsten af Metternich.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 78.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 30 September 1815.

Betragtninger i Anledning af det i Skilderiet No. 63, den 8de August 1815, indrykkede Stykke om Bankcoursens regelmæssige Ansættelse.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Sammenlignes nu Capitelstaxten for 1813 (der tilfældigviis blev overordentlig høi, fordi Indberetningerne dertil vare givne under det allerværste Cours-Forhold, der endnu har existeret, og Anstrængelserne for Norges Forsyning tillige reiste Priserne) med den høieste af de 10 Aars Capitelstaxt, sc. for Aaret 1805, og Capitelstaxten for 1814, skjøndt den efter al Rimelighed maae ansees at være vel høi som en Middeltaxt, med Middeltallet af alle 10 Aars Taxter; fremdeles Handelspriserne 1802 med 1813, og 1803 med 1815, alt reduceret til Sølv paa den foran berørte Maade, da bliver Forholdet, paa ubetydelige Bortkastninger eller Tillæg nær til Brøkernes Talformindskelse, saaledes:

Capitelstaxterne.

	Rug. Spc.	Byg. Spc.	Havre. Spc.	Boghvgr. Spc.	Smør Spc.
1805. reduceret efter pari Cours	$6\frac{14}{15}$	$3\frac{1}{3}$	$1\frac{5}{8}$	$7\frac{3}{5}$	$30\frac{5}{8}$

Capitelstaxterne.

	Rug. Spc.	Byg. Spc.	Havre. Spc.	Boghvgr. Spc.	Smør Spc.
1813. reduceret efter den Spec. Cours som findes antegnet ved den Tid, Taxten blev sat, sc. 600	$5\frac{7}{25}$	$2\frac{3}{10}$	$1\frac{6}{25}$	$5\frac{3}{25}$	$26\frac{1}{10}$
Middeltallet af samtlige 10 Aars Taxter, reduceret efter pari Cours	$4\frac{5}{8}$	$2\frac{3}{5}$	$1\frac{2}{5}$	$6\frac{5}{8}$	$28\frac{3}{10}$
1814. reduceret efter den da antegnede Species-Cours, sc. 612	$3\frac{7}{51}$	$2\frac{3}{10}$	$\frac{41}{51}$	$4\frac{1}{14}$	$26\frac{9}{17}$

Handels- eller Torvepriserne.

	Rug Spc.	Byg Spc.	Erter. Spr.	røget Flæsk Spe.	grslt. Flæsk Spc.	Oxekjød. pr ℔ Spc	Smør. Fdg Sp.
1802. efter pari Cours	$4\frac{1}{2}$	$2\frac{17}{24}$	$3\frac{23}{24}$	$1\frac{50}{80}$	$1\frac{31}{80}$	$\frac{3}{40}$	$8\frac{5}{8}$

Handels- eller Torvepriserne.

	Rug	Byg	Ærter.	røget Flæsk	grst. Flæsk	Oxekjød. pr ℔	Smør. Fdg
	Spc.	Spc.	Spc.	Spc.	Spc.	Spc.	Sp.
1813. efter Middeltallet af Coursen i de vedkommende Maaneder fc. 831 $\frac{4}{11}$	2 $\frac{7}{11}$	1 $\frac{5}{12}$	2 $\frac{18}{35}$	1 $\frac{14}{27}$	$\frac{11}{13}$	$\frac{1}{20}$	8 $\frac{15}{26}$
1813. pariCours	4 $\frac{2}{2}$	3	4	1 $\frac{47}{80}$	1 $\frac{6}{15}$	$\frac{1}{12}$	9 $\frac{1}{25}$
1815. efter Middeltals Cours 625 $\frac{8}{23}$	2 $\frac{7}{13}$	1 $\frac{21}{26}$	2	1 $\frac{11}{26}$	1 $\frac{1}{15}$	$\frac{1}{18}$	7 $\frac{23}{26}$

Fra enhver af disse Synspunkter betragtet er det da evident, at Realiter af Landets Producter i Almindelighed — Fedevare dog mindre end Kornvare, som en varig Fred rimeligviis vil bringe i et nærmere Forhold — gjelde mindre i rede Sølv nu, end da vor Cours var al pari; og at fornemmelig Priserne paa alle Slags Kornvare og paa Kjød — de vigtigste Articler i enhver Henseende — ingenlunde coincidere med sand Sølv-Værdie, men hine staae endog mere end $\frac{3}{8}$ derunder, og disse omtrent $\frac{2}{8}$. Hvad de fleste andre enten virkelige eller indbildte Fornødenheder, undtagen for Landets egne Frembringelser angaaer, da kunne disse vel ikke her opgives efter Annal-Notater, men Forfatteren veed, og tør desangaaende appellere til Priscouranterne, at f. Ex. en Alen godt Klæde, som før 1808 kostede 4 a 5 Specier, kjøbes nu for 3 a 4 Specier; en Alen Sirtz den Gang $\frac{2}{5}$ Sp., nu omtrent $\frac{1}{5}$; 1 Pund Caffe den Gang $\frac{2}{5}$ Sp., nu omtrent $\frac{1}{5}$; 1 Pd. Puddersukker den Gang circa $\frac{1}{5}$, nu omtrent $\frac{1}{9}$, og skjøndt saadanne Articler vel nu ere det letteste, de have været siden Pengeforandringen, saa er det dog rimeligt, at den oplivende Handel vil holde dem derved, om ikke bringe dem derunder.

Næringsstanden — Statslegemets væsentligste Kraftlem — maatte knuses under Byrden, dersom Skatter og Renter skulle i nærværende Tid udvides efter en regelmæssig Sølvcours. Besværligheden ved Udredelsen nu, blot efter den nærværende Sølvcours, ja Umuligheden deraf til Vedvarenhed, naar Skatterne ei bleve betydelig formindskede, kan — foruden at det er en ligefrem Følge deraf: at de Producter, der skulle give den betydeligste Deel, staae saa dybt under deres forrige Forhold til Sølv — hver redelig Mand bevidne, der kjender til Sagen igjennem Erfaring, og kun factiske Data og Erfaring — ikke end de meest logisk grundede Hypotheser — kunne derfor afgive paalideligt Beviis. — De factiske Resultater ere ofte de præsumtive ganske modsatte; den Hypothese, at Realiteterne maatte stige i Forhold til Repræsentativernes Nedsættelse ved en stricte Sølvcours, modsiger saaledes Erfaringen aldeles. Imellem 5te Januari og 1ste August 1813 stode Realiteter langt høiere imod Repræsentativer, end de nu staae. Skulde nu ogsaa Hovedstolene kunne fordres, naar den i Forordningen af 5te Januari bestemte Indult er udløben, for hvis Forlængelse (i Forbigaaende sagt) mange kraftige Grunde tale, saalange Sedlerne ere nedsatte, om endog kun ved een, som nu, modereret Bankcours — indtil Pengevæsenet er bragt paa en saadan Fod, at det i denne Henseende blev ligesaa gjørligt for Debitorerne at betale deres Gjeld, naar den opsiges dem, som det var, da de contraherede den, det er: indtil de legale Betalingsmidler stige til Pari: en Forfatning, der ei bør eller fornuftigviis kan sættes blandt Umuligheder, og, under visse Betingelser, end ikke blandt Apparencer, der ligge i et betydeligt langt Fjerne — da maatte absolut de Producentere, som ved laante Penge have aabnet og fremdeles holdt i Kraft deres Driftigheds Meriers — disse Statens i høi Grad nyttige og al muelig Fremhjelp værdige Borgere — øieblikkelig falde for Pengevæsenet, og vorde Offere for deres Creditorers Begjerlighed. Ligesaa uantagelig som paafaldende haard synes den Indvending, som kunne gjøres: at om end et Antal Bedriftsmænd gik til Grunde, ville andre opstaae i deres Sted, og Næringsdriften alligevel vedblive sin Gang. Standsning og Slappelse blev dog en naturlig

Følge, i det mindste for en Tid; mange af de ulykkelige Offere ville falde det Almindelige til Last paa forskjellige Maader. Hvo kan beregne disse Følgers Maal?

Hvad Forfatteren af det ommeldte Stykke fremsætter for at deducere Seddelqvantumets Tilstrækkelighed under en stricte Sølvcours, er enten blot usikkre Conclusioner, som han selv tilstaaer kan være feilagtige, eller og vitterlig urigtige Facta, saasom: at den der har Realiteter at sælge, lader sig dem betale efter og over Børscoursen (ligesom det kostede ham kun at forlange, da han dog ikke sielden neppe kan afsætte selv til lave Priser), og at Livsfornødenheder betales efter Sølvpriis.

Pengetrang kan finde Sted for den Creditløse, endog naar der ikke er Seddeltrang; men kan selv den Crediterede, naar han vil underkaste sig den høie Disconto, ei reise det, han behøver — og dette var i Terminerne og er endnu Tilfældet — da maa det være Seddeltrang, der forvolder det. At iøvrigt Seddelmassens Formindskelse er et radical Middel til Sedlernes Credit, er vist nok; men at Formindskelsen bør have et Maal og en Maade, er ligesaa vist, og naar Sedler er det herskende Betalingsmiddel, kan det neppe være rigtigt, at deres Qvantum bliver saa lidet, at Realiteterne ei dermed kunne betales til en saadan Priis, at Producenterne kunne subsistere derved.

(Fortsættes.)

Om St. Helena.

(Slutning; see forr. No.)

Det engelsk-ostindiske Compagnie har sin Guvernør paa Øen, og underholder samt munderer Soldatesqven (efter Beretning bestod den paa den Tid af 900 Mand). Soldaterne, net pyntede, strunke med fine røde Munderingstrøjer, snehvide Pantalons, korte nette Støvler. Friseringen stiv og særdeles puddret. Efter de forskjællige Batailloner, hvoraf Soldatesqven bestod, havde hver Bataillon sit Særkjende med forskjællige Huer, Baand, Opslage, og, som jeg kunde skjønne, Trøiernes forskjællige Tilsnit; Artilleristernes Mundering blaae med Guldtresser. Deres Vaabenøvelser var simpel og utvungen; de øvedes nogle Gange om Ugen i at skyde efter et foresat Maal, og bag Skiven var saadan Indretning, at man der igjen opfangede de udskudte Kugler. Et Sted paa søndre Side af Øen skal være bestigeligt. Øen skal i øvrigt overalt være klipperig og vanskelig at bestige. Et Sted paa søndre Side af Øen skal være bestigeligt. Øen skal i øvrigt overalt være klipperig og vanskelig at bestige. Den er paa Nordsiden forsynet med indhuggede Stier langs Helbingen af Klipperne, nogenledes paralel med Søekysten. Paa Klippespidserne langs Kysten ere Flagstænger anbragte, hvorfra der ved Flage gjøres Signaler, naar Skibe ere at see i Søen. Disse Flage gjentages fra den ene Pynt til den anden og fra dem faaer Kastellet paa den vestre Klippepynt fra Byen Underretning, naar Skibe ere i Sigte. Fra Kastellet hejstes ved vor Indseiling et lidet rødt Flag, og paa en skraaeliggende dertil indrettet Stang heistes flere Kugler, venteligt saa mange, som der vare Skibe i Sigte, hvorved Guvernøren, der boer ved Foden af Bjerget i Byen Jamestown, strax faaer Underretning om de forventende Skibe. Guvernøren beboede et stort Huus, 2 Etager høit, nær Strandkysten paa Torvet. Byens Kirke ligger og ved Torvet. I den var jeg Søndagen den 21de October med en Deel af Skibets Officierer, og var overværende ved Gudstjenesten. Kirkens indvendige og udvendige Bygning er simpel, uden Kostbarheder eller Mærkværdigheder; den har ingen Altertavle, men et Bord bedækket med grønt Klæde i den østre Ende; en simpel Prædikestoel belagt med rødt Fløjel kantet med Guldgaloner. Neden under den egentlige Prædikestoel, noget ophøjet fra Gulvet, er en Omgang, ligeledes belagt med rødt Fløjel, som Prædikestolen, og kantet med Guldgaloner. I Kirken fandtes 2de Epitaphier og et simpel Pulpitur, hvorpaa et lidet Positiv i den vestre Ende af Kirken. Stolene i Kirken vare simple lukte Stole og qvadratformige, alle anbragte paa Kirkegulvet. Under Gudstjenesten herskede den største Stilhed og Andagt. Ingen Bøn blev forelæst forend Gudstjenesten begyndte. Den tog dermed sin Begyndelse: at Præsten, staaende i ovenmeldte Omgang, forelæste et Stykke af Biblen. Den Dag fik vi

de skjønne 103 og 104 Davids Psalmer. Præsten forelæste den første Deel af Verset, Menigheden den anden, og saa fremdeles afvexlende. Derpaa blev til Afvexling forelæst et Litanie, som ligeledes afvexlede mellem Præsten og Menigheden. Litaniet omtrent indrettet som vort; til Ex.: Præsten. Vi have syndet imod Dig vor Gud, Du tilgive os. — Menigheden. Hør os kjære Herre Gud! — Beskyt vor Konge ꝛc. — Hør os kjære Herre Gud! — Lad vore Fiender blive til Skamme. — Hør os kjære Herre Gud! Derpaa Troens Artikler og Fader vor. Nu en Sang ledsaget med Musik af et Positiv og andre Instrumenter. Præsten traadte nu op i den egentlige Prædikestoel, iført sin sorte Kappe, tilforn havde han en hvid Messekappe paa, holdt en meget kort Tale, han forelæste af Papiret, der varede omtrent et Qvarteers Tid. Da den var til Ende bleve atter 3 a 4 Vers af en Psalme afsjungne. Siden fra Alteret igjen af Præsten forelæst noget af en Davids Psalme og et Litanie, nu atter en kort Psalme afsjungen og Tienesten havde Ende. Alle kom i Kirken paa engang, og alle gik bort paa engang. Her var ei mindste Støjen ved Ind- og Udgang under Gudstjenesten. Ingen overflødige Kirkebetjentere. Kuns en Forsanger, saavidt jeg kunde see, der var klædt i Soldateruniform saavelsom Musicanterne.

Jamestown forsvares fra Søesiden af et Batterie kuns lidet ophøjet over Vandets Overflade, foruden de 2de ommeldte paa Bjergklipperne. Batteriet er forsynet med 18 Pd. Kanoner og et Par paa 32 Pd. Dette Batterie ligger uden for Guvernørens Huus nordlig ud til Rheden. Imellem det og Guvernørens Huus er en Allee af et Slags Aspetræer. I og ved Byen ere 2de Hauger, som Guvernøren, efter Sigende, benytter sig af. I den ene, som støder paa søndre Side op til hans Gaard, kunde enhver gaae frit ind at spadsere, da Hegnet, som vendte til Gaden, paa den Tid var nedreven; i denne Hauge vare tvende Buegange af Bambusrør, som rækkede Vandreren en qvægende Skygge mod Solens Hede. Jeg saae og der nogle Palmetræer, Bananas, Hække af Priglepær, og andre Træsorter, jeg ikke kjendte.

Den anden Hauge laae Sønden for Byen Jamestown. Som Civilklædt gik jeg første Dag ubehindret derhen, uvidende om, at det var Fremmede forbuden at gaae uden for Byen; men da jeg næste Dag, i Selskab med nogle Officierer fra Skibet vilde passere samme Vei, bleve vi strax tilbagevist af Skildvagten som stod ved Casernen paa den Søndre Ende af Byen. Paa Veien til denne Hauge gik jeg langs Casernerne igjennem en Allee af Aspetræer, havde 2de Kirkegaarde paa høire Haand, hvor nogle Gravsteder vare ziirede med Marmormindestene. I denne Hauge vare og Buegange af Bambusrør, som gav herlig Skygge, en Allee af Aspetræer, og Hækker af andre smaae Træevexter, som bare nydelige hvide Blomster. Her fandtes Rosentorne og adskillige Bede med Blomster og Madurter, som Petersillie, Sellerie, Løg o. s. v. I denne Hauge var og et nydeligt Vandspring, i hvis Kumme var røde Fisk, formodentlig den saakaldte Guldkarpe.

I den fiskerige Bay fangede vi adskillige Fisk, og største Delen var smaa Makrel, hvoraf vi gjorde os tilgode med en Deel. Vi fangede og nogle lidet bekjendte Fisk, hvoriblandt een, kaldet Strygjern; den er gandske flad paa Bugen, fast og ubevægelig paa Kroppen, som er noget i Form af et Strygjern, hvoraf den ventelig har faaet Navnet; Halen og Trynen er allene bevægelig paa denne Fisk; den første lignede en sædvanlig Fiskehale, denne derimod en Svinetryne. En anden Fisk fangede vi af en meget smuk blaaeagtig Farve, rødspettet langs Siderne; den havde en usædvanlig dyb nedhængende Bug, ægformig af Dannelse, opfyldt med Vand; iøvrigt var Fisken kun af Størrelse som en middelmaadig Sild. Tvende smaae røde Fiske hang fast ved Ankerfligen, da vi lettede; vi fik den ene fat og besigtigede den; den lignede baade paa Krop og Skjæl vore Aborrer, havde samme Dannelse og ligedanne Finner, men Hovedet noget større i Forhold til Kroppen. Imellem Stenene ved Strandkanten i Bajen krøb en stor Deel Krabber, som vore; der fangedes et Slags store Hummer, som Engellænderne kaldte Longlaps.

Den 26de October, Kongen af Engellands Kroningsdag blev, medens vi laae der, høitideligholdt ved Middagstid ved Kanonernes Torden baade fra Kastellet og fra Skibene paa Rheden med 27 Skud fra hver og ligeledes 27 fra vort Skib, hvorfor vor Kommandeur blev complimenteret ved en Officier baade fra Guvernøren og fra

Capitainen paa Sphinx. Dagens Høitideligheder endte sig med et Bal, hvortil vor Kommandeur og en Deel af Skibets Officierer vare indbudne. De fandt dette Bal ret godt. De første Pladser vare for dem ved Dansens Opførelse. Overalt vistes dem megen Artighed. Fruentimmerne fandt de ikke smukke, men nogle godlidende; de talte om Enken, hende med Slagsube og hende med Overhaslingerne, som dem de meest yndede af de som vare nærværende ved Ballet. Her var det af ingen ond Betydning eller vanærende for Damer om Aftenen at staae i Gadedørren, eller sidde paa Trappen for at nyde den kjølige Aftenlufts Vederqvægelser. I Byen saae man Sviin, Høns og Ænder gaae løse og frit om i Gaderne. Af Duer var der i Byen en stor Mængde. Arbeidsfolk og Tienende vare for det meeste Sorte og Blandinger. Folk af Stand, og Soldaterne hvide; blandt de sidste fandtes adskillige Tydske og andre Fremmede. Guvernørens Gaardskarl var en Lolliker; vi fik Brev hjem til hans Kone og Børn, som boede i Lolland. At hverve Folk var Soldaternes Lyst; til den Ende gik de og klingrede med heele Pjastre i Lommerne; nogle vare og om Bord hos os, under andet Paaskud, men som nok og vare Hververe; thi de vilde indbilde vore Folk, at de her paa Øen levede herlig og havde Penge nok under Hænder; men jeg troer deres Forfatning var maadelig nok i Forhold til Stedets Dyrhed paa de første Fornødenheder; thi, saavidt jeg erindrer, fik de den Gang kuns 12 Pens om Dagen, bestandig salt Kjød. Magasinet, hvorfra de maatte forsynes, lovede ikke godt; thi der Skibsbrød, vi forlangte derfra, var gammelt og muggent.

Den 29de October Kl. 7½ Formiddag vare vore Ankere lettede, og tilligemed os det Danske Skibs, vi fik under Convoy. Kl. 8 saluterede vi med 11 Kanonskud og blev takket med et lige Antal fra det vestlige Kastel. Vi havde naaet Bestemmelsen af vor Udreise og gik paa Hjemveien til det kjære Fødeland, hvilket opvakte ikke liden Glæde. Vi gik under Seil med den ønskeligste Vind og en ligesaa ønskelig Fart. Som vi nu fjernede os fra Øen kom adskillige landlige Steder frem i Sigte, som tilforn laae skjulte bag Fjeldene. Ved disse landlige Lystgaarde laae, saavidt jeg kunde øjne ved Kikkertens Hjelp, adskillige Havgeanlæg med Træer og Buskester. Saa nøgne Klipperne saae ud langs Søekysten, vare de dog oppe i Landet beklædte med det for Øiet saa yndige Grønne, og lovede, efter Udseende, god Græsning for græsædende Dyr. Vi anvendte for at naae Bestemmelsen af vor Udreise fra Kjøbenhavn til Madera 1171¾, til Cap 3215, til St. Helena 3624 Mile foruden de Bugter, som foraarsages ved Guring med Noret, der umuelig kan bestemmes, og det i et Tidsløb fra den 10de Mai til 29de October; vare ikkun 2de Steder i Land for at faae Forfriskning, nemlig paa Øen Madera og her paa Øen St. Helena.

Sp***, 28 Aug. 1815. L.

Indenlandske Efterretninger.

Viborg, d. 25 September. Med Tørreveiret følger saa streng Kulde og Nordenvind, at man, som og deraf at Løvet tegner til snart at falde, maae vente tidlig Frost og Vinter og derfor gjør klogt i at haste med Vintersæden.

(Viborger Samler.)

Mariboe, d. 25 Sept. Det var Torsdagen d. 14de Sept., om Aftenen, da den i disse Aviser efterlyste Skytte, Henning Jørgensen fra Kierstrup, fældede ved et Skud paa Høibyegaards Vildbane — Huusmanden Hans Mikkelsen fra Errindlev. Han var bleven skudt igjennem Ryggen med endeel Andehagel, samt havde faaet, formodentlig ved Faldet, den ene Arm brudt. Nøiere og bestemtere Oplysninger forventes efter det i den Anledning optagne præleminaire Forhør. — Efter Skrivelse fra Kjøbenhavn af 19de September er ovenmeldte Skytte, Henning Jørgensen fra Kjerstrup, antruffen sammesteds. — Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, ere Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i indeværende September Maaned følgende: En Tønde Hvede 21 Rd. 3 Mk., en Tde. Rug 14 Rd., en Tde. Byg 8 Rd. 3 Mk., en Tde. Havre 5 Rd., en Tde. graae Ærter 10 Rd., en Tde. hvide Ærter 10 Rd., en Tde. Vikker 8 Rd., en Tde. Kartofler 4 Rd., et Pund røget Flesk 4 Mk., et Pd. fersk Flesk 3 Mk., et Pd. Kjød 1 Mk. 8 ß. a 2 Mk.,

et Pd. Smør 4 Mk., et Pd. Ost 1 Mk. 8 ß., et Pd. Talg 6 Mk., et Slagtenød 80 Rd., et Faar 9 Rd., et Sviin 50 Rd. — Alt i Rbp. N. V. — Til Arresten i Nyested er indbragt en Huusmand, som skal have stjaalen en Koe paa Marken. — En Tønde nye Hvede betales nu her i Maribo med 16 a 18 Rbd. N. V.

(Maribo Av.)

Kjøbenhavns Børs den 29 September.

Cours. Hamb. 2 M. 627, a vista 635. Amsterdam 2 M. 586. London 2 M. 25½ Rbdl., a vista , . Spec. 625. — Spetier solgtes til 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 69⅔ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 57 a 57½.

Blandede Efterretninger.

Trondhjem, d. 12te Septbr. 1815. Deres Kongelige Hoiheder Kronprindsen og Prinds Oscar afreiste fra Størens Præstegaard den 11te om Formiddagen Kl. 8, og ankom til Trondhjem Kl. 6 om Eftermiddagen. Ved Byens Grændse modtoges Deres Kongelige Hoiheder af Generalmajor Sejerstedt og Stiftamtmand Greve Trampe, som allerede havde mødt Deres Hoiheder paa Grændsen af Trondhjems Stift. Byens Magistrat havde indfundet sig paa ovennævnte Sted, for underdanigen at lykønske Ankomsten. Tillige mødte det borgerlige Cavalleriecorps, som, med et Detaschement af de Trondhjemske Dragoner, ledsagede Deres Hoiheder ved Indtoget. Da Deres Kongelige Hoiheder ankom paa Fæstningens Glacis, afleverede Generalmajor Sejerstedt Stadens Nøgler til Hans Kongelige Hoihed Kronprindsen, som naadigst gav dem tilbage til Generalmajoren, og derhos yttrede: at Hans Kongelige Majestæt ikke kunde anbetroe dem til en troere Undersaat eller mere retskaffen Militair. De øvrige Tropper og Borgervæbningen vare opstilte en haye i Byen fra Stiftsretsgaarden ud til Torvet samt den til Toldboden førende Gade. Paa Torvet var opført en smagfuld Æreport, hvorpaa vare anbragte passelige Indskrivter og Deres Kongelige Hoiheders

Navneciffrer, omgivne af Blomsterkrandser. Fra Galleriet opførtes Musik. Stadens Præsteskab og civile Autoriteter havde indfundet sig ved Æreporten, og en talrig Folkemængde opfyldte Torvet og de Gader, som D. K. H. skulde passere. Deres Kongelige Hoiheder bleve ved Ankomsten til Byen hilsede med Salut fra Fæstningen, og med levende Glædestegn baade af de opstillede Tropper, og af den forsamlede Almeenhed.

Hans Kongelige Høihed Kronprindsen behagede, at begive sig ud af Vognen, og gik, ledsaget af H. K. H. Arveprindsen og Statsminister Anker, gjennem Troppernes og Borgervæbningens Geleder, hvorved fornyede Hurraraab tilkjendegav den almindelige Glæde. H. K. H. begav sig dernæst til Sit Hotel, hvor alle i Staden værende Embedsmænd, militaire og civile, gjorde deres underdanige Opvartning. D. D. K. K. H. H. befinde sig fremdeles i høiønskeligt Velgaaende.

Almanak Royal for 1815 har følgende om det Kongelige franske Huus.

Huset Bourbon i Frankrig: Ludvig d. 18de, født i Versailles den 17de Nov. 1755, Konge af Frankrig og Navarra siden den 10de Juni 1795. Enkemand siden den 13de Nov. 1810 efter Marie Josephine Louise af Savoyen, Prindsesse af Sardinien. — Carl Philipp, (Monsieur) Kongens Broder, født i Versailles d. 9de October 1757. Enkemand siden d. 2den Juni 1805 efter Marie Therese af Savoyen, Prindsesse af Sardinien. — Af dette Ægteskab er: Ludvig Anton, Hertug af Angouleme, født i Versailles d. 6te Aug. 1775, gift den 10de Juni 1799 med Marie Therese Charlotte, (Madame) Ludvig den 16des Datter, født i Versailles den 19de December 1778 (af dette Ægteskab er ingen Børn); og Carl Ferdinand af Artois, Hertug af Berry, født i Versailles den 24de Januari 1778 (ugift).

Linien Orleans: Ludvig Philipp af Orleans, Hertug af Orleans, født d. 6te Oct. 1773, gift den 25de Novbr. 1809 med Marie Amalie, Datter af Ferdinand d. 4de, Konge af begge Sicilierne, født d. 26de April 1782. Af dette Ægteskab er: 1) Ferdinand Philipp, Hertug af Chartres, født i Palermo d. 3die Septbr. 1810; 2) Louise Marie Therese, (Mademoiselle) født i Pa-

lermo d. 3die April 1812; 3) Marie Christine Caroline, født i Palermo den 12te April 1813; 4) Ludvig Carl Philipp, Hertug af Nemours, født d. 25de Octbr. 1814. — Louise Marie Adelaide af Bourbon, (Hertug Ludvig Philipps Moder), den afdøde Hertug af Penthievre's Datter, Enkehertuginde af Orleans, født d. 23de Marts 1753. Hendes Datter: Louise Marie Adelaide Eugenie, Søster til nærværende Hertug Ludvig Philipp, født d. 23de August 1777, er ugift.

Linien Bourbon-Condé: Ludvig Joseph af Bourbon, Prinds af Condé, født i Paris d. 9de August 1736, Enkemand siden 4de Marts 1760 efter Charlotte af Rohan Soubise; anden Gang gift med Enkeprindsesse Catharine af Monaco. Søn af første Ægteskab: Ludvig Henrik Joseph af Bourbon-Condé, Hertug af Bourbon, født den 13de April 1756, gift den 24de April 1770 med Louise Marie Therese af Orleans, født i St. Cloud den 9de Juli 1750. Hertuginde af Bourbon. (Ingen Børn.) — Louise Adelaide af Bourbon-Condé, født d. 5te Oct. 1757. (ugift.)

———

Kotzebue har sidste Michaelis Messe udgivet 1ste Bind af Geschichte des deutschen Reiches, von dessen Ursprunge an bis seinem Untergange, som roses meget.
(Freimüthige.)

Paa sidste Messe i Frankfurt saae man en ceylonsk Familie, bestaaende af to Mandfolk og to Fruentimmer, hvortil endnu hørte en saakaldet Vandchineser. De udførte alle Slags Vaabenøvelser med Kolber og Kastespyd, Nationaldandse og Sange i deres Modersmaal, blandt andre en Rundedands omkring deres Afgud. Man paastaaer at de kun forstaae deres eget Lands Tungemaal og nogle faa hollandske Ord. Det Egne i deres Hoveders og Fødders Dannelse, saavelsom det Characteristiske i deres Bevægelser synes at vidne om, at de ere af fremmed Herkomst. (S. Bl.)

I Spaniens forskjellige Provindser istandsættes Ruiner af de gamle, i Maurernes Tid byggte Castеller og indrettes til Fængsler. Nyligen er henved 49 Liberales, og deriblandt endog Fruentimmer, blevne dømte, de fleste til Landsforviisning, Arbeide i Jern eller svære Pengestraffe. Mange Officierer af Gener. Minas Division maa tjene som Gemene. Lopez, Forfatter til adskillige litteraire Arbeider, er dømt til Galgen. De allierede Magter have gjort Kongen Forestillinger til Fordeel for de Spaniere, der for deres tidlige Fremfærd ere hesftede eller allerede dømte til svære Straffe. Kongen har ogsaa antaget mildere Grundsætninger, og befalet, at Adskilliges Proces skal foretages paa ny. (Lübecker Av.)

I Potsdam er allerede en stor Mængde Konstværker ankommen fra Paris som preussisk Eiendom, og det hedder, at de til Fordeel for de i Frankrig saarede Krigere skulle offentligen udstilles. I den ny Have i Potsdam findes allerede adskillige Billedstøtter af Marmor, der have gjort Reisen til Paris frem og tilbage. (S. Bl.)

I London opførtes nyligen Shakespeares Richart II, som ikke havde været givet i 150 Aar, fordi Richards Rolle ansaaes for saa vanskeligen at udføre. En Hr. Kean spillede den med stort Bifald. (S. B.)

I Almindelighed bestige Engellænderne Skaffottet med en beundringsværdig Standhaftighed, ja undertiden med Munterhed og Latter. Nogle Dømte indbyde, saasnart Man har forkyndt dem deres Dom, deres Venner og Paarørende til deres Død, som om det kunde være til Bryllup de inviterede. Saaledes saae Man for kort siden ved Wisbich i Grevskabet Cambridge et Fruentimmer indtreffe paa en Vogn til det Sted hvor hendes Mand skulle henrettes; hun vilde bivaane hans Henrettelse og vise ham den sidste Pligt. Saasnart hun saae, at man traf Anstalt til at befordre ham til den anden Verden, steeg hun ud af Vognen, iilede til ham og omfavnede ham; derpaa trak hun en Flaske Brændeviin frem for at give ham den sidste Hjertestyrkning, hvorpaa hun omfavnede ham endnu engang. Endeligen tog hun med tørre Øine Afskeed fra ham, steeg igjen paa sin Vogn og blev i Nærheden holdende for at see ham døe. (Aarhuus Av.)

Nyligen saae man i Hydepark, hvor Londons galante Verden samler sig, en modens Herre ridende paa et Æsel, med en sædselig Tjener i samme Ridecostume. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corr.)

London, den 15de September. De allierede Magter have gjort Kongen af Spanien Forestillinger til Gunst for dem, som enten ere blevne hæftede, eller allerede dømte til haard Straf for deres tidligere Handlinger. Man veed nu med Bestemthed, at disse Forestillinger have fundet en gunstig Modtagelse, og at Kong Ferdinand den 7de har antaget mildere Grundsætninger, og befalet, at adskillige Personers Proces igjen skal eftersees. Mange fortjente Officierer have faaet deres Frihed. — I nogle Dage have adskillige Arrestationer fundet Sted i Paris. Alle de franske Officierer og Soldater, som i mindste Maade er mistænkte, skulle ikke mere optages i Tjenesten.

London, d. 20 Septbr. Ifølge Pariserbreve skal Hr. Pozzo di Borgo virkelig træde ind i det franske Ministerium. Nogle sige, han skal være Indenrigsminister, Andre at han skal forestaae de udenlandske Anliggender. Det sidste vilde være saameget mere paafaldende, da han ved Fyrsten af Talleyrand har faaet Tilladelse af Keiser Alexander til at gaae i fransk Tjeneste. — De franske Ministre have forbudet de engelske Tidenders Circulation i Departementerne. Endnu have de ikke udstrakt denne Befaling til Paris. — Capitain Maitland, Commandeur for Bellerophon, ankom afvigte Torsdag til London, og overgav Sir Hudson Lowe, St. Helenas nye Gouverneur, de 4000 Napoleonsd'orer, som man havde fundet hos Bonaparte. Man troer, at Gouverneuren blot tager disse Penge til sig, for at udbetale ham dem fra Tid til anden, uden at hans Flugt derved kan blive befordret. — Ifølge Breve fra vor Armee i Egnen af Paris, siger Morning Chronicle, klage Soldaterne over, at de lide meget af Hede, da de maae campere paa fri Mark, medens de andre allierede Tropper ere indqvarterede hos Indvaanerne saavel i Paris som i de nærliggende Stæder og Landsbyer, og derved befinde sig meget godt. Vel ønske vi ikke, at vore Landsmænd skulde blive smittede af de Franskes Uhyder og Laster, heller ikke at det franske Folkes Byrder skulde mærkelig forøges; men da vore Tropper allerede have liidt saameget for vor Nations Hæder, burde man dog sørge for, at de ikke blive givne til Priis for unødvendige Mangler og Strabadser.

Hamburg, d. 26 Septbr. Fra en god Kilde have vi følgende vigtige Efterretning fra Paris: Freden mellem de Allierede og Frankrig er sluttet under følgende Betingelser: Maubeuge, Philippeville, Saarlouis og Landau skulle aftrædes. — 150,000 Mand allierede Tropper skulle blive i Frankrig. — De franske Hovedgrændsefæstninger forblive som Depot i de Allieredes Hænder. — Frankrig betaler en Pengecontribution af 600 Millioner.

Strasburg, d. 16 Septbr. Alt er her sat i Beredskab til de russiske Troppers Gjennemmarsch gjennem vor Egn. Den har allerede taget sin Begyndelse. Russerne komme til vort Departement over Bitsch, og tage Veien over Weissenburg til Neustadt. — Man melder os ogsaa, at 11 Batailloner østerrigsk Infanterie og 12 Escadroner Cavallerie ere brudte op fra vor Egn for at forlade Elsaß og Frankrig. To østerrigske Infanterieregimenter, Colloredo og Würtemberg, og et Cavallerieregiment, skulle, som man siger, forblive i disse Egne.

Wien, d. 12te Septbr. Russernes Observationshær ved Bog og Dnieper er i Sommer bleven forøget til en Armee, som man for nærværende Tid anslaaer til 120,000 Mand, og den skal endnu forstærkes ved det wittgensteinske Corps, samt ved Tropper fra Polen og det Indre af Riget.

Berlin, d. 23 Septbr. Historiens Dagblad indeholder en Skrivelse fra Aachen af 15 Septbr., hvori det hedder: "En Separatartikel i Fredstractaten med Frankrig bestemmer, at alle Hære skulle have nye Uniformer. Med Betalingen af Contributionen gaaer det endnu kun langsomt; imidlertid forsikkrer man, at den første Deel deraf skal udredes med det første."

Bekjendtgjørelse.

Med dette Numer sluttes 12te Aargangs 3die Quartal. Fra October af til Nytaar, eller 4de Quartal, bliver Prisen for 1 Exemplar paa Trykpapir 15 Rbmark. Subscriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 79.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 3 October 1815.

I Anledning af en Ubenævntes Spørgsmaal i Adresse-Avisen.

I Adresse-Contoirets Efterretninger No. 201 har en Ubenævnt fremsat det Spørgsmaal: Hvorfor jeg ikke er bleven Doctor juris ved sidste academiske Høitideligheder?

Endskjøndt dette Spørgsmaal ikke synes rettet til mig, troer jeg dog (i Mangel af Svar fra den Side, hvorfra et mere fyldestgjørende kunde ventes) at skylde saavel mig selv, som den offentlige Stemme, ei at lade det aldeles ubesvaret, saavidt det staaer til mig. Langt fra at kunne tilegne mig de smigrende Udtryk, hvori den Ubekjendte har indklædt sit Spørgsmaal, erkjender jeg tilfulde, at min Tilsidesættelse, af hvad Natur den end var, ei kunde i og for sig selv vække nogen Sensation. Ogsaa ere der jo mange, om hvem det samme Spørgsmaal med lige, ja større, Føie kunde gjøres, hvilke enten ere forbigaaede, og have fundet det upassende, selv at melde sig, eller formedelst Forretninger, Sygdom eller andre Aarsager kunne være hindrede. Jeg maae derfor troe, at et i Publico udbredt Rygte, som er mig berettet, om Fakultetets Beslutning at meddele Cancellie-Deputeret, Hr. Etatsraad Ørsted, og mig Doctorgraden, uagtet Tiden forbød os i Forveien at udarbeide en Disputats, og denne Beslutnings Forandring i Hensigt til mig har, ved det paafaldende, for ei at sige, krænkende, i denne Fremfærd, vakt Spørgerens, og venteligt fleres Opmærksomhed (*). Jeg bør derfor, i Anledning af dette Rygte, og til Svar paa det offentlig fremsatte Spørgsmaal, anføre hvad der af meer end Rygte er mig om denne Sag bekjendt. Efter at jeg den 16de Juni d. A. havde læst i Adresse-contoirets Efterretninger No. 128 Rectoris magnifici Anmodning at "saavel de Videnskabsmænd, der allerede ere indbudne til, eller som have indgivet Beajæring om, ved Hans Majestæts Kroningsfests Høitideligholdelse af Universitetet, at promoveres til academiske Grader, som dem, der maatte attraae saadanne Værdigheder, men endnu ikke have meldt sig, ville seenest inden Juni Maaneds Udgang indsende deres i ovenmeldte Hensigt udarbeidede lærde Arbeider til vedkommende Fakulteters Dekaner", modtog

(*). Man misforstaae mig ikke! Fakultetet var mig ikke mindste Forbindtlighed skyldig. Det kunde, uden at træde nogen Pligt for nær, undladt at tage Notice af mig. Men — efter at man havde fundet for godt at fremkalde mig af det Mørke, som omgav mig — efter at en Beslutning i Faveur af mig var bleven bekjendt, kan jeg ikke være ligegyldig ved at være for Publico sat i et tvetydigt Lys, og mit Navn givet til Priis for ugunstige Domme, hvilke Beslutningens Forandring og den gjorte Forskjel nødvendig maae fremkalde.

jeg samme Dag (den 16de Juni) det juridiske Fakultets Skrivelse dat. 15de s. M., hvori Fakultetet "i Medhold af Universitets Fundationens "Kap. V. §. I, tilbyder mig Doctorgraden i "Lovkyndigheden, imod at opfylde de Vilkaar, "som Fundationen paa foranførte Sted fastsætter (²) "samt ønsker sig om min Bestemmelse i det senes"ste inden denne Maaneds Udgang un"derrettet" (³).

Da jeg strax indsaae, at det blev mig, endog med den yderste Anstrængelse umueligt at udarbeide og indsende inden den foreskrevne Frist (om jeg end, med aldeles Tilsidesættelse af andre uundgaaelige Forretninger, kunde brugt Tiden allene dertil) en Inaugural-Dissertation, som jeg, uden at beskjæmme mig selv, kunde forelægge lærde Dommere (⁴) biede jeg ikke med at svare, især da Fakultetet ønskede Svar i det seeneste inden Maanedens

(²) De Vilkaar, som Fundationen paa foranførte Sted fastsætter, udtrykkes saaledes: "Enhver, som promoveres til nogen Doctorgrad, skal forud indsende sin Inaugural-Dissertation, forend den bliver trykt, paa hvilken vedkommende Fakultet haver at tegne, om det har fundet samme værdig til at komme for Lyset, hvilken Paategning da tillige skal trykkes". Desuden siges Kap. I. §. 14: "Den Dissertation, som skrives for Doctor- eller Magister-Graden, bør Enhver, som attraaer slig Værdighed, holde, enten han er Professor eller ikke".

(³) Uligheden imellem den af Rector magnificus og Fakultetet berammede Frist og Forholdet imellem Fakultetet og Universitetets Rector lod mig den Gang ikke falde paa, at den af Fakultetet satte Frist skulde tydes anderledes, end den af Rector magnificus bekjendtgjorte; men 2 Dage før Promotionen blev mig i Gjensvar paa min Anmodning om at vorde underrettet om Aarsagen til den i Hensigt til mig brugte forskjellige Fremfærd, af Decanus tilkjendegivet "at jeg selv havde indskrænket Tiden til at skrive en Inaugural-Dissertation til 14 Dage i Henhold til Rectoris Universitatis almindelige Bekjendtgjørelse, uagtet det juridiske Fakultet til den Tid ikkun havde forlangt mit Svar, om jeg vilde modtage Doctorgraden eller ikke, og derved tydelig givet Vink til, at hiin Termin ikke var gjældende i Henseende til mig". I Stedet for at give Vink, der desuden var intet mindre end tydeligt, om at hiin Termin ikke var gjeldende, havde det været naturligere og hensigtsmæssigere at man med tydelige Ord havde sagt, hvilken Termin for det foreskrevne Vilkaars Opfyldelse var gjeldende, besynderlig da ikkun Svar: at jeg vilde modtage Doctorgraden, uden hosføiet Erklæring om Vilkaarets Opfyldelse, hvorunder den tilbødes (og denne Erklæring forudsatte jo Kundskab om: naar det skulde opfyldes) var næsten det samme som intet Svar og gav intet Resultat. Et saadant Svar maatte man selv ansee overflødigt, thi det kunde jo ikke paatvivles, at det tilbudne Gode modtoges, naar ei det hosføiede Vilkaar hindrede Modtagelsen.

(⁴) Jeg indstiller til enhver Sagkyndigs Dom, om et Prøveskrivt af den Natur billigen kunde ventes forfattet i saa kort Tid. Endog, om jeg den Gang havde kunnet forstaae Fakultetets Fordring, saaledes som Decanus 2 Dage før Promotionen tyder den, saa var det jo notorisk, at Kroningsfesten skulde være 6 Uger derefter, og Disputatserne være holdte forinden. Kunde det og billigen antages, at en Inaugural-Dissertation kunde i den korte Mellemtid udarbeides af den, som var aldeles uforberedt, reenskrives, indsendes og bedømmes, trykkes og holdes? Jeg kan ikke forestille mig andet, end at saavel Decanus, som enhver af de øvrige Herrer i Fakultetet, har indseet det samme, og jeg nægter ikke, at jeg studsede over den korte Frist, og at det Spørgsmaal ufrivillig opstod hos mig: hvorfor har Fakultetet, naar det var alvorlig meent, ikke skrevet Brevet af 15 Juni længe før? Allerede i Aaret 1810, og atter igjen 1814 var der jo tænkt paa denne Sag, s. Adressecontoirets Efterretninger for 1814 No. 196, Tirsdagen den 23 Aug.

Udgang; men samme Dag (den 16de Juni) "aflagde jeg skrivtlig min ærbødigste Taksigelse for Fakultetets artige Opmærksomhed, og meldte, at jeg nu (5) ikke kan (6) profitere af dette behagelige Tilbud (7) saasom jeg var aldeles uforberedet, og Tiden, inden hvilken Disputatsen, i Følge Rectors Bekjendtgjørelse skulde indsendes, var utilstrækkelig til Udarbeidelsen (8). Aarsagen, hvorfor jeg var uforberedet, angav jeg at være, fordi jeg, som ved forrige

Promotion (9) blev forbigaaet, medens Graden tilbødes yngre Professores juris (10) naturligviis nu ligesaa lidet kunde vente at blive den tilbudet, som selv ønske, d. e. begjære den (11). Otte Dage derefter, den 24 Juni, fik jeg et privat Brev fra Hr. Conferenceraad Schlegel (12), hvori han har den Artighed at sige, at det paa ingen Maade forholder sig saaledes, at en Indbydelse til alle yngre Professores juris om at tage Doctorgraden

(5) Da mig kun var given saa kort Frist.

(6) "Ei at kunne" og "ei at ville" ere dog vel 2 saare forskjellige Ting, som ingen kan forbytte med hinanden.

(7) De her udmærkede Udtryk vise, synes mig, at jeg fandt Tilbudet smigrende, og satte Priis derpaa, hvilket man siden har nægtet og anket paa. Naar man ikke forsætlig vil glemme, at Fakultetets Tilbud var betinget, og der ei blev givet mig mindste Idee om, at Betingelsen, som det var mig umueligt at opfylde, skulde bortfalde, er det uforklarligt, hvorledes man kan sige, som Hr. Cf. R. Schl. i sit Brev af 14de Aug., at jeg "ubetinget havde svaret, at jeg ikke ønskede at erholde denne Grad" at jeg havde nægtet at ville modtage den" at mit Svar var afvisende, og beraabe sig paa beneficia nemini obtenduntur.

Naar Cajus tilbyder Titius en Skat, som er gjemt under en Steen, og denne saa svarer: Jeg takker for det behagelige Tilbud, men jeg kan ikke nyde Godt deraf, da jeg ikke formaaer at opløfte Stenen, kan man saa sige: Titius erklærer ubetinget ei at ville modtage Skatten. Er dette ikke en aabenbar Ordfordreielse?

(8) Da Fakultetet heraf saae, at jeg forstod dets Brev, i Henseende til Tiden, anderledes, end det skulde forstaaes efter hvad Decanus (dog kun foranlediget ved min Skrivelse af 14 Aug.) erklærede 2 Dage før Promotionen, havde det jo, hvis det meende mig det vel, burdet strax oplyse mig om Feiltagelsen, og naar Disputatsen seenest skulde holdes, saafremt det ikke agtede at vise lige Faveur mod begge paa samme Tid og Maade Indbudne.

(9) For 25 Aar siden, i Anledning af Kongens, da værende Kronprindses, Formæling. S. Statistisk, juridisk og literarisk Bibliothek, I B. S. 129 o. f.

(10) See Kjøbenhavnske lærde Efterretninger for 1791, S. 526.

(11) Enhver Mand af liberal Tænkemaade vil uden Tvivl finde det ganske naturligt, at ovenmeldte Omstændighed (især, da der ei heller siden i Aarene 1810 og 1814, s. Noten 4, blev tænkt paa mig) ikke kunde gjøre det formodentligt, at der fra Fakultetets Side vilde nu blive gjort mig Tilbud, ei heller passende og rigtigt fra min Side at yttre noget Ønske eller fremkomme med nogen Begjæring derom. Man har, saavidt jeg kan spore, søgt at udtyde denne Udladelse, som en Misfornøielse, der skulde have bestemt mig til, ei at ville modtage Graden, uagtet enhver Fordomsfrie kan see, at jeg blot har anført den som en Aarsag, hvorfor jeg var uforberedet, og altsaa ei i den korte Frist kunde opfylde Vilkaaret. Jeg protesterer imod hiin Udtydning, som en Fordreielse af mine Ord.

(12) Det er maaskee ikke overflødigt at anmærke at Hr. Conferenceraad Schlegel er den eeneste af Fakultetets nuværende Medlemmer, som ved den forrige høitidelige Doctor-Promotion i Aaret 1790 var Medlem af Fakultetet.

i Lovkyndigheden havde fundet Sted ved den forrige Doctor-Promotion — at det blot blev tilmeldt Prof. Eggers, som var fraværende, at en Promotion vilde finde Sted, hvilken Anmeldelse han fandt for godt at forklare som en Indbydelse — og at afd. General-Auditeur Nørregaard var bleven anmodet om at meddele mig denne Oplysning (13). Denne er Brevets hele Indhold, og, endskjønt det er foranlediget af mit Svar til Fakultetet, tales der ikke et Ord om, at den i Skrivelsen af 15de Juni bestemte Termin: et skulde forstaaes om Disputatsens Indsendelse, eller hvor lang Dilation hermed, og med at holde den, kunde gives, eller (som man besluttede i Henseende til Hr. Etatsraad Ørsted) at der vilde skee Indstilling om, at Disputatsen kunde skrives efter Promotionen, naar Leilighed tillod det. Ved at treffe sammen med Hr. Conferenceraaden nogen Tid efter, takkede jeg ham mundtlig for hans Artighed i at tilskrive mig dette Brev, men ei heller da udlod Hr. Conferenceraaden sig i mindste Maade med Noget af foranførte. Og det i Skrivelse af 14 Aug. bebreides mig "at jeg lige indtil dette personlige Møde, iagttog en fuldkommen Taushed" (ret som om Hr. Conferenceraadens Brev havde sat mig i Stand til, naar jeg kun selv havde villet, at erholde Doctorgraden, og opfylde det Vilkaar, hvorunder Fakultetet havde tilbudt mig den), saa maa jeg oprigtig tilstaae, at jeg end ei i dette Øieblik indseer, hvad der egentlig var at svare paa hiint Brev, eller hvori den Feil stikker, at jeg, uagtet samme, iagttog Taushed. Ingen kan vist nok i dette Brev opdage anden Hensigt end den Høflighed, at ville hæve en andens Tvivl om hans Høflighed; og enten jeg da antog den i saadan Hensigt meddeelte Oplysning som fyldestgjørende eller ikke, blev jeg jo derved nu ikke desmere forberedet, eller Tiden tilstrækkeligere til Vilkaarets Opfyldelse (14).

(13) Jeg har aldrig hørt et Ord af Sal. Nørregaard herom, og dette gjør besuden i nærværende Fald hverken til eller fra.

(14) Overalt troer jeg, det er rettere og høfligere at tie, naar en Mand anfører en Urigtighed, end enten at hykle en forstilt Overbeviisning, eller modsige ham, naar dette kan undgaaes. I Kiøbenhavnske lærde Efterretninger for Aar 1791, Side 526 læses da værende Decani, Conferenceraad Obelitzs, Brev til Prof. Eggers, som godtgiør det Modsatte af Hr. Conferenceraad Schlegels Sigende. Ordene ere disse: "da det ved slige Leiligheder stedse har været Skik, at Graden er bleven de Professores tilbuden, som paa den Tid ikke endnu vare Doctores: saa kan jeg ikke undlade, hermed at tilbyde Dem denne akademiske Værdighed i Lovkyndigheden." Dette Brevs Ægthed er aldrig modsagt, og kan vel heller ikke modsiges.

Paa samme Tid og paa samme Vilkaar (som mig), tilbød Fakultetet Hr. Etatsraad Ørsted Doctorgraden, hvorpaa han under 30te Juni svarede: "at han satte høi Priis paa den ham tilbudne Doctorgrad, men at hans talrige Embedsforretninger ikke tillode ham i den korte Tid, som dertil gaves ham, at udarbeide en Afhandling, som han nogenlunde torde vove at forelægge lærde Dommere som Prøveskrive, for den høieste akademiske Værdighed i Lovkyndigheden, og at Aarsagen, hvorfor dette Svar indløb saa sildigt, var, at han ugierne havde villet give Slip paa den Tanke, at finde Leilighed til at føre sig Fakultetets hædrende Indbydelse til Nytte (15).

(15) Enhver fordomsfrie Mand finder at der ingen væsentlig Forskiel er imellem Hr. Etatsraad Ørsteds Svar og mit. Han undskylder sig med Tidens Korthed og Utilstrækkelighed. Jeg ligesaa. Han tilkiendegiver, at han sætter høi Priis paa den ham tilbudne Doctorgrad, og kalder Indbydelsen hædrende. Jeg takker for Fakultetets artige Opmærksomhed, og kalder Tilbudet behageligt. Ogsaa i denne Vilkaar er, synes mig, slet ingen Forskiel. Men efter Hr. Conferenceraad Schlegels Brev af 14 Aug. skal der være funden saa stor en Forskiel paa Hr. Etatsr. Ørsteds Svar af 30te og mit af 16de Juni, at Fakultetet paa Grund deraf "troede at burde gjøre Indstilling til Direktio-

Omtrent midt i Juli blev mig af en Mand, som paastod at være fuldkommen underrettet, fortalt og med største Tilforladelighed forsikkret, at det juridiske Fakultet havde besluttet at indgaae med Forestilling om at meddele Hr. E.R. Ø. og mig Æres-Diplomer som Doctores juris, da Tidens Korthed forbød os i Forveien at udarbeide og holde nogen Disputats. Formedelst Mandens alvorlige og gientagne Forsikkringer fæstede jeg Liid hertil. Snart blev dette Rygte almindelig udbredt, og adskillige af mine Bekiendtere berettede mig det samme (16). Da Promotionsdagen nærmede sig, og jeg erfarede at være tilsidesat, begiærede jeg af Hr. Conference-Raad Schlegel at blive underrettet om Aarsagen til denne paafaldende og krænkende Forandring. Indholdet af Hr. Conference-Raadens Svar, dat. 14de Aug., har jeg foran nævnet her og der, men især i Not. 7. Følgende Dag har jeg i mit Gienſvar til Hr. Conferenceer. tilkiendegivet min Forundring over, at mit Svar til

---

men for Universitetet om at udvirke en speciel Kongel. Bevilling til at maatte conferere Hr. Etatsr. Ø. Doctorgraden, uden foregaaende offentligt Forsvar af en Inaugural-Dissertation o. s. v.," men saae sig nødt til i sin formelige Indberetning til Directionen at melde, at man havde tilbudet mig Doctorværdigheden paa de i Universitets-Fundationen bestemte Vilkaar, men at jeg derpaa havde svaret, at jeg ikke ønskede at erholde denne academiske Grad". Om denne aabenbare Mistydning af mine Ord har jeg erklæret mig i Not. 7.

(16) Om Rygtet var sandt, og der virkelig i Hensigt til mig har været fattet saadan Beslutning, som siden er bleven forandret, har jeg ikke med Vished kunnet erfare, men det er aabenbart, at den Forskiel, som er giort imellem 2de, hvilke der var giort lige Tilbud, maa vække ufordeelagtige Domme om den Tilsidesatte, og medføre for ham en virkelig Prostitution. Man maa troe, at han ved nøiere Prøve er befunden uværdig, thi ingen lader sig blænde af det Paaskud, at han ubetinget har nægtet at ville modtage Graden.

det juridiske Fakultet af 16 Juni er blevet aldeles, imod min Hensigt, misforstaaet, samt viist hvilken dets rette Mening var og nødvendig maatte være; hvorhos jeg anmodede Hr. Conferenceer. om at ville baade fatte en rigtigere Mening end at "jeg selv skulde have nægtet at ville modtage den akademiske Grad" og saavel hos Directionen for Universitetet, hvor jeg er sat i et urigtigt Lys, som Fakultetets øvrige Medlemmer udslette denne aldeles ugrundede Tanke.

Efter at have her givet en Recit af det Passerede, maa jeg overlade til Spørgeren og enhver anden Læser at besvare sig selv, om han kan og forstaaer artem conjectandi, det opkastede Spørgsmaal. Jeg drister mig ikke dertil. Saa meget troer jeg at have viist og beviist, at Skylden ikke er min; at hverken Magelighed eller Modvillie paa min Side er Aarsagen. Uforklarligt er det, hvorfor Facultetet vilde tilbyde mig Doctorgraden, under et Vilkaar, som man, med Hensyn til Tiden, kunde forudsee, var umuligt at opfylde, naar det ikke var sindet, ved at lette eller hæve Vilkaaret, at realisere Tilbudet. Heraf at slutte, at Tilbudet ei var alvorlig meent, men kun skeet, for dog at kunne sige: det er skeet, var at antage en uværdig Maskerade, som jeg derfor ikke antager. Uforklarligt er det, hvorfor Vilkaaret hæves for den ene, men ei for den anden, hvor det, under lige Omstændigheder, var forelagt begge. Heraf at slutte, at enten Misgunst eller Bihensigter vare Aarsag til denne Forskiel, var at antage en Svaghed, og det tillader jeg mig ikke (17). En Mand, som blev bekiendt med det Passerede, meende, at, da man ikke maatte antage om Nogen, som kunde giøre Paastand paa Kundskab i Logik og Hermeneutik, at han for ramme Alvor kunde udtyde mit Svar af 16de

---

(17) Med fuld Overbeviisning erkiender jeg Hr. Etatsraad Ørsteds udmærkede Fortienester af Videnskaben. Her er ikke Stedet at sige en Mand Komplimenter, om hvis sieldne Lærdom der kun kan være een Meening. Men derfor kan Fakultetet ikke have grundet den giorte Forskiel, thi saa maatte det ikke have tilbudet mig Graden paa samme Tid og Maade.

Juni som en ubetinget Nægtelse, saa maatte den mig vederfarne Ydmygelse betragtes som en Straf for at have, ved at nævne Tilfældet i Aaret 1790, berørt en Flig af Purpurkaaben; men, da jeg er mig bevidst, ei at have nævnet det som en Bebreidelse, men som en Aarsag, hvorfor jeg ikke var forberedet — da selv i dette Fald (som jeg høitidelig forsikrer ikke at være Tilfældet) kun een af Facultetets Medlemmer kunde optage det saaledes, men de øvrige paa ingen Maade — da denne Ydmygelse skulde vidne om Stolthed og Hevnelyst — da, endog i dette Fald, Straffen var for stor i Betragning af Citationens Sandhed, saa antager jeg ligesaa lidet denne Mening. Kort — jeg veed ikke, tilfulde at besvare Spørgsmaalet, og indskrænker mig til at udslette, om muligt, de vrange Domme, der i Publico maatte, af Mangel paa rigtig Kundskab om Sammenhængen, fældes om mig. Jeg beklager kun at være paa saa unyttig og krænkende en Maade fremkaldt og stillet til Skue.

H. N. Nissen,
Etatsraad og Professor.

Den Opmærksomhed og Yndest, det Kjøbenhavnske Publicum i Aar, som de foregaaende Aaringer, har viist imod Kunstflid-Selskabets offentlige Udstilling, lader haabe, at denne almeennyttige Foranstaltning ligesom forhen vil vedvare aarligen. — Paa Arbeider dertil vil det sikkerligen ikke mangle, hvis Udstillingscommitteen nogle Maaneder i Forveien bekjendtgjorde, naar Udstillingen fandt Sted, for at de, der ville indlevere til den, desbedre kunde forberede sig derpaa. Til de forskjellige Laug kunde desuden leveres en Indbydelse fra Selskabet til at contribuere, derved vilde Foranstaltningen blive end mere almindeligen bekiendt, mangen stræbsom, mod Næringssorger kjæmpende Kunstner og Haandværker vilde, fuldkommen efter Selskabets Formaal, gives Leilighed til at vise Frugten af sin Flid og sit Talent og derved til at forbedre sine Kaar, Udstillingen vilde desuden vinde betydeligt i Mangfoldighed og Forskjellighed af indenlandske Frembringelser. — Man ønsker

disse Ord tagne til nøiere Overveielse. — At offentlige Udstillinger have stor Indflydelse paa Smagens Dannelse og kraftigen virke til at fortrænge den Nationalaanden dybt fornedrende, vanærende Forkjærlighed for alt Fremmed, er en uimodsigelig Sandhed. Held derfor enhver, der med kraftig Haand arbeider paa at sætte Dæmning for den frembrydende Strøm, og vee den, der med kold, dorsk Ligegyldighed kan see Nationalaandens og med den Fædrenelandets Synken, uden at ville hjelpe, hvor han kan!!

Indenlandske Efterretninger.

Paa Hr. Hempels Forlag er udkommen i Odense: Dansk-norsk historisk Bibliothek, indeholdende Efterretninger om de Skrifter, som bidrage til dansk-norsk Historiekundskab, ved Doctor Gustav Ludv. Baden, XIV og 358 S. 8. Bogen bestaaer af følgende 16 Afdelinger: I. Den danske og norske Histories Litteratur. II. Sagnhistoriens eller Mythologiens Kilder. III. Den danske og norske Histories døde Kilder. IV. Vor Histories Kildesamlinger. V. Vor Histories udenlandske Kilder. VI. Vor Histories indenlandske Kilder fra Middelalderen. VII. De almindelige danske og norske nyere Historier, større og mindre. VIII. De særlige danske og norske Historieskrivere og Historiegrandskere, som høre til Tidsrummet før det oldenborgske Kongehuus. IX. De danske Kongers af det oldenborgske Huus Historieskrivere. X. Vore Statistikere, Reisebeskrivelser, geografiske, korografiske og thopografiske Skrivter over Fædrelandet. XI. De danske og norske ældre og yngre Love med deres Kommentatorer. XII. De Skribenter, som have oplyst Modersmaalet saavelsom Forfædrenes Tungemaal Islandsken. XIII. Kronologier, Genealogier, Biografier og Familieefterretninger. XIV. Skribenterne over vore Oldsager og den hele dansk-norske Arkæologi. XV. Den danske og norske Kirkehistories Litteratur. XVI. Videnskabernes og de videnskabelige Instituters Litteratur og Historie. — Ved ethvert af de anførte Skrivter er i Almindelighed tillige an-

givet, hvor samme i inden- og udenlandske lærde Tidender er recenseret.

Fra Nykjøbing Kathedralskole dimitteres i Aar 9 Kandidater til Universitetet. Programmet, hvorved Professor og Ridder Bloch har indbuden til Examen, handler de nominum proprium originibus et causis.

I Hallische Litteratur-Zeitung for Febr. 1815 findes en formelig Recension over den her i Dannemark under 24 August 1814 emanerede Kgl. Forordning for Underviisningsvæsenet i Hertugdømmene. — Dette Slags Skrivter pleie ellers at være unddragne fra det lærde Forum.

Kjøbenhavns Børs - den 3 October.

Cours. Hamb. 2 M. 622, a vista 630. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. 25½ Rbdl., a vista . . Spec. 625. — Speciet solgtes til 37¾ Rbmk. for Committeesedler blev givet (med Rente) 69¾ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 57.

Blandede Efterretninger.

Ved det norske Odelsthings Møde den 2den Septbr. indkom blandt andet: Repræsentanten E. Stoltenbergs Forslag, at det overordentlige Storthings Beslutninger af 21de og 24de November f. A., angaaende de i afvigte Aars Feldttog begaaede Uordener, samt Tiltalen mod General-Lieutenant Harthausen, maatte forelæses i næste Møde, paa det at Thinget derefter maatte tage de fornødne Forholdsregler; — et Andragende fra Lensmand Christen Aasmundsen, at Procuratorer maatte afskaffes, og Enhver tillades at føre sine Sager ved hvem han vil; — et Dito fra Samme om, at forstandige Piger, som ere 18 Aar, maatte gjøres myndige, og at drikfældige og uordentlige Mennesker maatte betages Dispositionen af deres Gaarde m. v.; — et Andragende fra Rasmus Olsen Hauge fra Nordfjord, om Skatternes lige Fordelig, Bispe-Embedernes Afskaffelse, Nedsættelse af Pensionisternes Antal, Skifteforvaltningens bedre Indretning m. v. (Af: Efterretn. om Norges Storthings Forhandl.)

I den norske Rigstidende læses følgende blandt offentlige Foranstaltninger: Under 4de Septbr. har Hs. Majestæt naadigst tilladt, at Iver Olsen Rottem af Froens Præstegjeld, Christians Amt, som ved Underretsdom af 24de Januar 1811 er tilpligtet at bøde sine 3 Mk., maa gives Opreisning paa sin Ære og hans derved tabte Rettigheder. — Under s. D. har Hs. Majestæt tilladt, at den Bonden Peder Asmusen Alsøen, ved Over-Criminalrettens Dom af 8de Juli d. A., for 1ste Gang begaaet simpelt Tyverie tilfundne Straf af 2 Maaneders Tugthuus-Arbeide, maa naadigst formildes derhen, at Tugthuusstraffen eftergives, imod at Angjældende hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 8te Dage.

Maler og Kobberstikker H. A. Grosch paa Frederikshald har i den norske Rigstidende ladet bekjendtgjøre følgende: "Thistedalen ved Frederikshald, paa hvis høieste Punct Vedengaard ligger, er almindelig bekjendt for sine mange interessante Naturscener; men ene i sit Slags bliver stedse Udsigten fra Vedengaard selv over den snevre mørke Dal til Frederikssteen, Frederikshald og Grændsen af Sverrig. Denne for Konsten saare vanskelige Gjenstand, der ikke kunde fremstilles i det Format, som jeg har fastsat for min voyage pittoresque, har jeg derfor stukket i et større Format, hvori jeg agter fremdeles at levere alle Naturscener af større Omfang; de kunne derfor ansees som Supplementer til Verket selv. At Supplementer leveres førend Verket selv, er ene at tilskrive det ustadige Pengeforhold; men da der imidlertid nu er grundet Haab om, at Storthinget vil finde Udvei til at rette paa Samme, agter jeg og uden Henstand at udarbeide min voyage pittoresque, hvorom nærmere skal blive bekjendtgjort for Subscribenterne. At jeg ikke kan levere dette Blad ringere end 10 Rbdlr. N. V., der langtfra ikke er 2 Rdlr. gode Penge, hvorfor et saadant Blad aldrig er blevet leveret i Dannemark, vil Enhver let indsee, da vore Penge endnu dagligen falde."

I det sydlige Frankrig har man arresteret en Person, ved Navn Felix, der gav sig ud for Buonaparte, med hvem han havde nogen Lighed. Han lovede at rykke i Spidsen for 4 Armeecorps frem mod de Allierede, og omringe dem. (Kbh. Av.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, d. 18 Septbr. De spanske Tropper have vel trukket sig ud af vort Gebet; men de erholde bestandig Forstærkning af Mandskab, Artillerie og Munition. Heffet i Madrid indseer, at Ludvig den 18de under Tingenes nærværende Stilling i Frankrig kunde være udsat for Fare, hvorfor det Kongel. spanske Hof er beredt til at vise ham al mulig Bistand. — Privatbreve fra Malta melde, at Savary og Lallemand allerede ere ankomne dertil. — Under 13 Septbr. skriver man fra Chambery, at fra 22de August til 3die Septbr. henved 13,000 Mand Infanterie og 1200 Mand Cavallerie, kommende fra Frankrig, ere marscherede gjennem denne Stad for at begive sig til Italien. Man venter endnu ufortøvet 8000 Mand med 1300 Heste til samme Bestemmelse. — Ifølge Breve fra Bayonne af 12te Septbr. var General Avisbals Hovedqvarteer i Irun. Infanteriet var marscheret til Navarra og Cavalleriet til Logrono. Man taler om Misforstaaelser mellem Hofferne i Madrid og Lissabon. — Hr. Montchenu, som er ernævnt til at bevogte Bonaparte paa St. Helena, staaer i Begreb med at afgaae derhen. Alle de fremmede Commissairer, som have samme Bestemmelse, skulle samles i en engelsk Havn, og gjøre Reisen sammen til St. Helena. — Reisende have mellem Mayenne og Alençon seet en stor Mængde Kanoner, Haubitser &c., hvis Bestemmelse man ikke kjendte. — Man spørger uafladelig her: hvor er Joseph Bonaparte bleven af? Mærkeligt er det ogsaa, at intet offentligt Blad hidtil tilforladeligen har opgivet hans nærværende Opholdssted.

Paris, d. 21 Septbr. Som man forsikkrer vil Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig den 24 d. begive sig til Dijon, for at holde Revue over sin ved Genlis samlede Armee. Hs. Majestæt Keiseren af Rusland vil ligeledes reise derhen; dog tager han ikke til Mayland; men Hoistsamme vil derfra begive sig over Berlin til Warschau. Hs. Majestæt Kongen af Preussen vil afreise næste Søndag. Alt lader formode (siger Gazette de France for idag) at Fredsunderhandlingerne med de Allierede ere endte og alle betydelige Vanskeligheder hævede. Man taler endog om en med Engelland sluttet Handelstractat. — En meget betydelig Deel af den østerrigske Armee vil ufortøvet forlade Frankrig. — Kongen af Preussen holdt

iforgaars mellem la Croix d'Arcueil og Montrouge Revue over et Troppecorps paa 25,000 Mand. Som man erfarer trække de preussiske i Bretagne og Normandiet værende Tropper sig tilbage, for at nærme sig den nederlandske Grændse. Man vil af denne Bevægelse drage den Slutning, at en betydelig Deel af dem ufortøvet ville forlade Frankrig. — Hertugen af Otranto (Fouché) har igaar overgivet Kongen sin Demission. — Man nævner adskillige Personer, som skulle komme i hans Sted; blandt andre nævner man de Herrer Angles, Bourienne, de Caze og Vitrolles. Man vil ogsaa vide, at Krigsministeren (Gouvion St. Cyr) ligeledes vil gaae af, og man taler endnu om flere Forandringer, uden at noget Tilforladeligt derom er bekjendt. — Nu have ogsaa de allierede Tropper begyndt at blokere Thionville og oprettet Batterier for at bombardere denne Fæstning, hvis den ikke vil overgive sig. Østerrigerne have ophævet Blocaden af Antibes. — Besætningen fra Øen Elba er, 700 Mand stærk, ankommen til Toulon. — Det franske Infanteries Uniform skal igjen være hvid ligesom for Revolutionen. — Keiseren af Rusland har bekjendtgjort, at de Enker og Børn, som ere blevne ulykkelige ved Krigen i Elsaß, og ville begive sig til Rusland, skulle finde god Modtagelse i Taurien. — Man har givet Marschal Ney Tilladelse til at lade sin Kone og sine Børn komme til sig. De komme hver Aften til ham og spadsere med ham i Conciergeriets Gaard. — Førend begge Kamrene aabnes skal en høitidelig Gudstjeneste holdes i Metropolitankirken. Kongen har derfor udstædt et omstændeligt og rørende Brev til de pariske Menigheders Generalvicarer.

London, d. 23 Septbr. Det Træhuus, som er bleven bygget i Engelland til Vaaning for Bonaparte, skal opføres paa en Klippe paa Øen St. Helena, og omgives med en 25 Fod høi Muur. Fra Northumberland maa han først komme i Land naar bemeldte Vaaning er sat i Stand for ham.

Frankfurt, d. 22 Septbr. Efter Forlydende forlange de allierede Magter, at Bonapartes skyldigste Tilhængeres Godser skulle confisceres, da en stor Formue i deres Hænder ingenlunde vilde være tjenlig.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 80.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 7 October 1815.

Betragtninger i Anledning af det i Skilderiet No. 63, den 8de August 1815, indrykkede Stykke om Bankcoursens regelmæssige Ansættelse.

(Slutning; see No. 78.)

Som Indsenderen heraf saaledes, efter sin fuldkomne Overbeviisning, anseer Repræsentativernes ydermere legale Nedsættelse ved en stricte Bankcours, som ødelæggende for Næringsstanden, saa er han og af den Mening, at en Sølvcours, som generel Regel overhovedet er unødvendig, og lige saa lidet ønskelig, som svarende til Lovgiverens priselige Diemed. Han mener nemlig: at Embedsmænden bør lønnes, klækkelig, men tarvelig, og at et System, der gav dem Midler til Yppighed, vilde være endnu farligere for Nationens Moralitet og Forretningernes Pleie, end et, der udsatte dem for Trang, og endnu snarere end dette bringe dem — som hiin Forfatter udtrykker sig — i Classe med Nutidens Pugere og Agioteurer. Ikke behøver han at tye til Syllogismer, for at godtgjøre denne Mening; Facta, der ere noksom vitterlige, tale for den. Saae vi ei Mænd i Kongens eller Statens Tjeneste, under Speculations-Epidemien at handle med Sølv, Uld, Caffebønner, Sukker, Peber og Allehaande? Gaves der ikke i offentlige Stillinger dem, der, efterabende Tidens Lykkeriddere, i det de overlode sig til Vellevnet og Pragtlevnet, tabte al Sands for flittig og grundig Arbeidsomhed, og klagede gudsjammerlig over Embedsbyrderne, naar de, tvungne til, dog ei aldeles at tilsidesætte deres Kald, i største Hast beskæftigede sig dermed, og desaarsag ei uafbrudt kunne overgive sig til Livets Nydelser? Men var det den med en ringe Seddel-Lønning aflagte Embedsmand, der ei havde andet at leve af, som saaledes afgav sig med Negociantens Dont? Var det Trang for Livets Nødtørftigheder, man søgte paa denne Vei at afhjelpe? O, nei! det var for det meste Personer i velaflagte Poster, der optraadte, under eget eller andres Navn; det var Overflødighed og Overdaadighed de vilde vinde Midler til. *) De Embedsmænd, der tilligemed Pengelønning af Statskassen ere væsentlig aflagte enten med Realiteter eller med Sportler, og de, der ere i lovlig lukrative Poster — ere velholdne nok alligevel, at deres Lønninger ikke skulle forhøies i Navne-Værdie ved nogen som almindelig Regel bestemt Sølvcours. Det er saa sandsynligt, at Statens Ære og Nationens Moralitet ei vilde kunne vinde derved, som det er vist, at

*) Skjøndt overflødigt, anmærkes: at dette ikke er nogen Blame mod Embedsstanden i Almindelighed. At paastaae, at denne agtværdige Stand i det Hele var bleven henreven af hiin Aand, vilde være lige saa fornærmeligt, som det vilde være hykkelsk at paastaae, at ingen af Standen var bleven det.

Statscassen vilde tabe, og at Undersaatterne derved unødvendigen vilde trykkes. Anderledes forholder det sig derimod med de allene ved Pengelønninger aflagte Embedsmænd, især i oprindeligen tarvelig lønnede Poster. Hvo kan modsige deres billige Ønsker? Hvo seer ei med Velvillie at de afhjelpes? For dem var i samme Tid en Sølvcours, hvorefter deres Lønninger skulde udtælles dem, i lige Grad billig, retfærdig, og ønskelig.

Forfatteren heraf mener endvidere, at Pensionisterne ikke uden al Undtagelse, tillige kunde med Billighed vente at blive betalte efter Sølvcours. — Den Deel — hvis Antal vist ei er ubetydeligt — der vitterlig have andre rundelige Indkomster foruden deres Pensioner, og den Deel, hvis Pensioner ere af saadanne Størrelser, at deres oprindelige Numerair endnu under vor Tids Conjuncturer kunne være tilstrækkelig for Pensionisten til passende tarvelig Levemaade, bleve vist nok ikke uretfærdigen behandlede, om de endogsaa, fordi de kunne, ansaaes pligtige at bringe Staten et endnu større Offer end det, Myndtfodens Forandring medfører, og at bære uden Erstatning det — dog kun temporære — Tab, som de lide under Repræsentativernes Miscredit, i deres Pensioners intrinsique Beløb. Hiint Tab, ved Rabatten af de $\frac{3}{8}$, i Følge Myndtfodens Forandring, er i Virkningen ei saa stort; thi der er vel tabt $\frac{3}{8}$ i Sølv-Værdie, men ikke i Real-Værdie. I den er der, naar en Tønde Rug, under en pari Bankcours, som nu under en Cours af 375, koster i Sølv circa $2\frac{1}{2}$ Species, tabt slet intet, da $2\frac{1}{2}$ er $\frac{5}{8}$ af 4 Specier, der endog er under det, som en Tønde Rug under det forrige Pengevæsens Pari-Epoqve kostede. At derimod de Pensionister, hvis Pensioner ere knap afmaalte og aldeles nødvendige til deres anstændige tarvelige Udkomme, erstattes Sedlernes Tab i Pariværdie, er lige saa retfærdigt, som at hine ikke erstattes det, paa det at de Offere, der under Omstændighedernes Trængsler retfærdigen kan paalægges enhver for det Almindeliges Vel, ikke udstrækkes saa vidt, at de ødelægge de til hans Subsistance nødvendige Midler, men paa den anden Side ogsaa gaae saavidt, som de for Subsistancen overflødige Kræfter tillade. Endeligen mener dettes Forfatter, under visse Betingelser, at Creditorerne slet ikke (Stats-Creditorerne, som hiin Forfatter stiller i de især Betrængtes Række, endnu mindre end Privates Creditorer) lede noget uretfærdigt eller ubilligt Indgreb i deres lovlige Fordringer ved Sølvcoursens Ophævelse for Rente- og Capital-Betalinger. Naar, medens det mislige Coursforhold vedvarer, hvad Renterne angaaer, Rentefoden blev forhøiet, saavel for ældre som senere Forskrivninger, relativ til Numerairets Realværdie; naar, hvad Capital-Betalingen angaaer, den egennyttige Debitor blev betaget Ret til, saalænge Repræsentativerne ei have deres oprindelige Sølv-Værdie, at kunne paatvinge sin Creditor Betaling med en lige Navnestørrelse som under en Paricours, o. s. v. — da var formeentlig den Sag saa temmelig godt jevnet. Ved Rentefodens-Bestemmelse, i Forhold til Repræsentativernes Realværdie, hvorved for Statscassen som den private Debitors Casse sparedes meget betydeligt, vare de offentlige Stiftelser sikkrede for væsentlige Tab, og andre Rentenerere givet alt, hvad de retfærdigen og billigen kunde fordre. Naar jeg for 15 Rdlr. af de nu gjeldende Repræsentativer kun kan skaffe mig den samme Realitet, som for 5 af de forrige, der, efter Myndtfoden, udgjorde 8 imod Nutidens, da er det ei uretfærdigt, at jeg faaer circa 8 PC. af min Capital, fordi Repræsentativet ei har mere end lidt over den halve Realværdie nu, imod den Tid, jeg fik 4 PC.; men neppe er det retfærdigt, og aldeles ikke billigt, at jeg under saadanne Omstændigheder faaer 12 PC. i Navnestørrelse, hvilket maatte blive Tilfældet naar en stricte Sølvcours — som hiin Forfatter antager at kunne blive 600 i Stedet for 375 — skulle være Reglen for Rentebetalinger. Ved Ret til at lade Capitalerne blive staaende, saalænge Repræsentativerne holdes under deres oprindelige Sølv-Værdie, gaves Creditorene al muelig Beskjærmelse imod Debitorernes Egennytte og Uretfærdighed. Det Offer, Creditorerne maatte bringe det Almindelige, for at befrie det for de uberegnelige skadelige Følger af den Omvæltning, som ville følge af Capitalernes Mobilitet under et Repræsentativerne nedsættende Coursforhold, er slet ikke større, end at det meget godt kan fordres, uden at fornærme Retfærdigheden, hvis det ellers er rigtigt, som vel ei kan nægtes, at Retfærdsprin-

cipet vil, at ingen Rettigheder, ingen Formue og ingen Kræfter bør være frie for at lide taalelig Indskrænkning eller Formindskelse, naar det almindelige Vel kræver det.

Ikke kan, hos den roelige Tænker, Overbeviisningen om, at Sølvcoursens Afskaffelse i Capitalbetalinger er retfærdig, skjøndt den nøder Creditorerne til at lade deres Capitaler blive staaende saalænge et mislig Coursforhold finder Sted, med mindre de ville nøies med samme Navnestørrelse som under en Paricours; ikke kan denne Overbeviisning rystes af Capitalisternes Skrig over, at de allerede havde lidt nok ved en Rabat af 3/8 Dele i deres Fordringers oprindelige Sølv-Værdie, at de nu ikke tillige skulle beskjæres Ret til forinden en ubestemt Tidspunct at kunne røre deres Capitaler, naar de ikke ville eller kunne taale endnu en Tredieddeels Forlis. Tabet af de 3/8 Dele betyder reellement, som forhen viist, ei saa meget, og Overbeviisningen om Retfærdigheden af den Indult, Forordningen af 5te Januari 1813 bestemmer, udsletter al Tvivl om Retfærdigheden af Mesurer, der allene vedligeholde for Debitorene den Beskjærmelse, som Indulten sigtede til, saalænge de samme Omstændigheder, med Hensyn til hvilke den blev given, endnu finder Sted. Det bør her bemærkes, at Sølvets Værd beroer egentlig paa det Qvantum af Producter, Eiendomme, Arbeider og Nydelser, man kan forskaffe sig for samme, og at, da Grundformue vist nok er sikkrere end Sølvformue, saa lider Capitalisterne væsentligen intet ved Rabatten, naar Eiendomme, som omtrent er Tilfældet, kunne kjøbes for 5/8 Dele i Sølv imod hvad de forhen kostede. Vil man spørge Nytten for Pengevæsenet til Raads, da stemmer den neppe imod; thi den mægtige Classe af Creditorer maae, under saadanne Bestemmelser, ophøre at ansee Papirpengenes Ringhed, som fordeelagtig for sig, da de ikke kunne vente at faae en større Navnestørrelse, ved Inddrivelse af Betaling efter en mislig Cours, forvandlet til Sølv-Værdie, ved nu at udsætte den i Navne-Værdie.

Resultatet af alt Forestaaende er da, at det formenes, at Sølv-Værdie som almindelig Regel kunde afskaffes, fordi den ei synes Indsenderen af dette nødvendig i de private Forhold, og fordi den, hvad det Offentlige angaaer, i det Hele meget betydelig forhøier Statsudgifternes Nominalbeløb, ved at forstørre det i mange forskjellige Poster, hvor det, uden Anstød mod Retfærdighed eller Billighed, enten ganske kunne undlades, eller i det mindste kunne skee efter en mindre Maalestok. Derhos medfører den Skatternes og Renternes Stigen i Nominal over den Kraft, som Realiteternes Priis i Sedler meddeler Yderne til at svare dem; hvorimod en speciel Sølvcours for visse Pensioner og visse Lønninger, som og en forhøiet Rentefod for saavel ældre som yngere Skyld synes i lige Grad retfærdig, billig og fordragelig med det almindelige Vel.

Det er i Tillid til Lovene for Trykkefriheden og til Regjeringens over al Roes ophøiede Liberalitet med Hensyn til enhver velmeent Bestræbelse i offentlig Anliggende, Forfatteren vover at fremsætte disse Betragtninger, hvorved han ingenlunde er saa ubeskeden at ville spille Raadgiver, da Raadgivning kun tilkommer dem, der ere givne Kald og derved Adgang til at gjennemskue Sagen, hvilke — ophøiede over Egennyttens Fristelser, hvor store disse end kunne være formedelst Lønningers og Capitalers Inddragelser efter en stricte eller fixeret Bankcours — vist nok med Redelighed som Skarpsind ville pleie Sagen; men hvad Forfatteren sigtede til, var, at bestride Urigtighederne i hiint Stykke, for at gavne dermed, hvis det maatte kunne fortjene Opmærksomhed af dem, til hvilke Sagen er betroet — en Mulighed, ved hvis Antagelse han formener ikke at træde Beskedenheden for nær, da Erfaringen ofte lærer, at den Uindviede stundom seer en Sag fra Sider, som den Indviede fandt rigtige, skjøndt de vare undgaaede hans eget Blik; og dølger Forfatteren derhos ikke, at han forener dermed det Haab: i det mindste at bidrage til at foranledige, at dersom de Stemmebemyndigede finde Grundene for en legal almindelig Sølvcours stærkere end Grundene derimod, det Urigtige i disse og det Overveiende i hine da maatte vorde offentligen saa tydelig analyserede, at ethvert sundt Begreb deraf kan fatte, at den Faveur, Systemet giver Consumenter og Capitalister, ikke overskrider Billigheds og Retfærdigheds Fordringer, enten med Hensyn til de Opoffrelser, den Ene saavelsom den Anden skylder hele Samfundets Tarv, eller med Hensyn til Forskjellen imellem

Sølv-Værdie og Real-Værdie — en priselig Maade — som Kongens første Lovgivnings-Collegium selv hylder, ved de lyse og omstændelige Udviklinger af Lovenes Aarsager, som Collegialtidenden nu meddeler.

Til Slutning kan Forfatteren af disse Betragtninger ikke tilbageholde Yttring af den fuldkomne Hylding, som det, hvad Stykkets Forfatter siger om Repræsentativernes Fald, formedelst Told- og Handels-Afgivters Erlæggelse i rede Sølv, har funden i hans Begreb, forenet med det inderlige Ønske, at dette snart maatte kunne ophøre, og at Muligheden for Kongen stod ved Siden af Allerhøistsammes landsfaderlige Bestræbelser og Villie til at bortrydde ethvert Onde, der trykker Folket.

Skrevet i August 1815.

(Indsendt.)

Paa ny bruges, endog af vore bedste Forfattere, Ordet Vilkaarlig, naar de ville udtrykke det tydske willkührlich. Rigtig nok synes denne Betydning grundet i Etymologien, da Ordet kunde troes at være sammensat af at ville og at kaare, ligesom det tydske Ord er det af Willen og kühren. Imidlertid er denne Brug af samme forhen bleven meget lastet. Tilværelsen af Ordet Vilkaar (Betingelse), af hvilket Indsenderen, i Forbigaaende sagt, ikke kjender noget Adjektiv, lader ogsaa formode, at Adjektivet vilkaarlig (willkührlich) er bleven laant af det tydske Sprog for Mageligheds Skyld og i Mangel af et danskt Adjektiv af samme Bemærkelse. Eller haves et sligt Adjektiv? — Kan Brugen af Vilkaarlig for willkührlich forsvares? Eller hvis den definitiv fordømmes, hvad er det, der sættes i Stedet? Ofte kan man hjelpe sig med Ordet Frivillig; men det er dog neppe fyldestgjørende.

Nyt og grundet Spørgsmaal i Anledning af Hr. Etatsraad Nissens Svar i Kbhavns Skilderie No. 79.

Hvorfor er Doctorværdigheden tilbuden Nogle tidligere (før d. 16de Juni) Andre

sildigere (efter denne Dag)? Hvorfor Nogle fra sildigen, at det et var muligt, at levere Noget, der kunde qualificere sig til den højeste Værdighed i en Videnskab, saafremt Forfatteren ellers havde andre Forretninger?

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem den Kongelige Kanal-, Havne- og Fyrdirektion, er, under 19de September d. A. udfærdiget følgende: Efterat det Sømærke, som i Aaret 1801 opbygdes til Veiledning for Søfarten ved Vestkysten af Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, paa den ½ Mil i S. S. V. for Øen Amrum, og næsten 3 Mile i V. til N. for Øen Pelworm beliggende Sandbanke, Seesand kaldet, ved Fiendlighedernes Udbrud i Aaret 1807 var blevet nedtaget, er dette nu, efter gjenvunden Fred, atter opreist paa samme Sted og af samme Størrelse og Skikkelse som forhen. — Dets Høide er med høie Vande 60 Fod Hamborger Maal over Vandspeilet; man seer det meget kjendeligt i en Afstand af 3 Mile og længere, efter Omstændighederne. — I Begyndelsen viser det sig paa en Maade som et seilende Jagtskib, der fører Topseil; men saasnart man nærmer sig det, eller ogsaa seer det gjennem en god Kikkert, vil man bemærke dets sande Skikkelse efter ovenstaaende Afbildning. — Dette Sømærke tjener som et Vartegn for de derværende Sandbanker. Saasnart en Skibsfører kan see det tydeligen fra Dækket, maa han ikke gaae det nærmere, men holde sig i Afstand fra samme. — Ligeledes tjener dette Sømærke som en Hovedanvisning til at kunne anduve de forskjellige Indløb mellem Øerne og Sandbankerne, i hvilken Henseende man, til nærmere Oplysning, maa henvise til de nyeste Kaart over Nordsøen og den dertil henhørende Beskrivelse.

Aarhuus, d. 30de September. Auctionen paa Scheel endtes uden at blive endt, thi hvad man af Erfaring fra i Fjor frygtede for, gik for sig, nemlig, at da man var midt i Auctionen blev det fra Auctions-Reqvirenterne kundgjort, at der for dennegang ikke blev solgt mere. Det Solgte blev tilhobe dyrt betalt, thi der vare Liebhavere i Mængde endog fra Udlandet, hvoraf endeel, især

Boglieshaverne, kun fik liden Nytte af deres kostbare Reise og Ophold. (Aarhuus Av.)

Aarhuus, d. 30te October. I Köhvn. kjøber man i denne Tid en Fjerding godt Smør i Havnen for 30—35 Rbd. — Det faaer man den neppe for her. — Rugen skal dog væres faldet her i Egnen til 14 a 15 Rbd. — Af Gjæs var her i Aarhuus i disse Dage en Drivt af 1500 Stykker. Prisen var 16 a 18 Rbmk. Stykket.

(S. Bl.)

Viborg, d. 2den October. Vores Tostmarked afvigte 28de og 29de September havde følgende Priser: Søderug 15 Rbd. Tdn., Brødrug 12 a 14 Rbd., Smør 68 a 80 ß. Pdt., Ost $4\frac{1}{2}$ a 5 Rbd. Lispdt., Æg 52 a 60 ß. Snesen, Gjæs 17 a 20 Mk. Stkt., Ænder 9 a 10 Mk. Parret, Hørlærred 6 a 8 Mk. Alen, Blaarlærred 5 Mk., Vadmel 10 a 11 Mk. Kreaturene vare, som sædvanlig i dette Marked, ikke dyre: en ung tidligbærende Koe fra 40 til 50 Rbdlr., gamle Koer fra 18 til 25 Rbd. Man saae endog gamle Heste sælges for 10 Rbdl. Alle klagede over Pengemangel. De, som handlede med Stads, havde bedst Afsætning. (Viborger Samler.)

———

Kjøbenhavns Børs den 6 October.

Cours. Hamb. 2 M. 618, a vista 624. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. $25\frac{1}{4}$ Rbdl., a vista . . Spec. 620. — Spetier solgtes til $37\frac{3}{4}$ Rbmk., før Committeesedler blev givet (med Rente) 70 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler $57\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

Røraas, den 22de September. Den gode Stemning, som Trondhjems Indvaanere havde lagt for Dagen ved Kronprindsens Ankomst, tiltog bestandig under Hs. Kgl. Hs. Ophold i denne Stad. Om Aftenerne var Æreporten illumineret. Til alle Tider af Dagen var en talrig Skare samlet under Vinduerne af Kronprindsens Palais, for at faae Høisamme at see. Hvergang H. K. H. gik ud, trængte man sig omkring Ham fra alle Kanter, hvor Han kom frem. — Staden gav et Bal for

Kronprindsen, hvilket H. K. H. gjengjældte ved at give et Bal to Dage derefter. Til dette vare 700 Personer indbudne. Den største Munterhed herskede under disse Høitideligheder, der varede til Kl. 4 om Morgenen. Den store Dandsesal i H. K. Hs. Palais var meget smukt decoreret. Der fandtes to Transparenter: det ene i Baggrunden af Salen, forestillede Kong Carl den 13des Buste; paa høire og venstre Side af Piedestalen saaes de to Gudinder Svea og Nora, som venligen rakte hinanden Hænderne. Øverst paa Maleriet blinkede Polar-Stjernen, under hvilken man læste denne Inscription: "Nordstjernen lyser fælleds over vore tvende Riger". Det andet Transparent, som vendte imod Gaden, forestillede Staden Trondhjem. Ovenover svævede Rygtets Sindbillede, som førte Kongens Navnetræk med denne Omskrift: "Hans Kjærlighed vil svare til Eders Ønsker." — Gaden, som er meget smuk og bred, var opfyldt med en Mængde Folk, der syntes levende at deeltage i deres Glæde, som vare indenfore. — Hs. Kgl. Høihed, ledsaget af alle Sine Officierer, har aflagt et Besøg hos General v. Krogh, en Olding paa 84 Aar, og som man kan kalde Senior iblandt Europas Generaler. Han har tjent under Frederik den Store. — Denne Opmærksomhed af Kronprindsen rørte Oldingen meget. "Deres Kgl. Høihed!" sagde han til Prindsen, "jeg kan nu døe med Tilfredshed; jeg har seet det forrige Aarhundredes Helt, og nu seer jeg En af det nærværende Sekels Helte. Jeg har kun een Sorg: det er, at min Alder forbyder mig at tjene Deres Kongelige Høihed". — Kronprindsen har beseet Fæstningen Munkholm, som beskytter Reden, og som ligger $\frac{1}{4}$ Miil fra Staden. Da H. K. H. skulde indskibe Sig, forefandt Han en overordentlig Mængde Mennesker af alle Borger-Classer og af begge Kjøn, deels ved Havnen, deels paa Fartøierne, hvilket gav et særdeles smukt Syn. Ved Høisammes Tilbagekomst, omendskjønt den skeede Kl. 9 om Aftenen, og det allerede var meget mørkt, fandt Prindsen en endnu større Folkemængde, som ledsagede Ham til Palaiet. Trængselen var saa stor, at H. K. H. blev adskilt fra alle Officierer af Sin Suite, og Han og Prinds Oscar alene passerede i Midten af Skaren den største Deel af Staden, og hørte omkring Sig idel

Velsignelser. Adskillige Politie-Betjente vilde have bragt Folkemængden tilside, men Deres Kongl. Hoiheder satte sig bestemt derimod, og dette Tegn paa Tillid besvaredes med nye Velsignelser. — Kronprindsen har behaget at bivaane et Mode i det Norske Videnskabers-Selskab, og har lovet at tage det under Sin Beskyttelse. — H. K. H. har taget en Dejeuner paa Munkvold hos Statsraadinde Krohg, og ligeledes paa Leer hos Major v. Krohg, en Son af den gamle General. Han har ogsaa spiist til Middag hos Etatsraad Knutzon i Trondhjem, En af de første Kjøbmænd i denne Stad. Allevegne havde man Intet forsømt for at modtage Hs. K. H. paa en værdig Maade. — Tirsdagen den 19de Septb. forlod Kronprindsen Trondhjem henimod Middag. Garnisonen og Borgerskabet vare under Vaaben. Ovenpaa Ereporten hørtes militair Musik. En Skare af Indvaanerne omringede Prindserne ved Deres Afreise, og fra alle Kanter hørte man lydelige Ønsker om en heldig Reise. En Escorte af Dragoner og af borgerligt Cavallerie fulgte Kronprindsen en heel Miil. Hans Kgl. Hoiheds Vogn var desuden ledsaget af et stort Antal Officierer og Trondhjems Indvaanere baade til Hest og til Vogns. Paa det første Skifte, som er mere end en Miil fra Staden, indfandt sig Cheferne for de civile Autoriteter i Trondhjem, tilligemed Mange af de vigtigste Kjøbmænd i Staden, der hilsede Prindserne med Hurraraab, og ønskede Dem en lykkelig Reise og alt muligt Held, med en Hengivenhed, som kom fra Hjertet. — Paa det andet Skifte satte en Escorte af et nyt Slags sig i Spidsen for H. K. Hs. Vogn. Det var 20 Bønder, hvis Klædedragt tilkjendegav Velstand, og som alle rede paa meget smukke Heste. Kronprindsen viste Sig særdeles tilfreds med denne deres Opmærksomhed, og ved Enden af Stationen gav H. K. H. Enhver af dem en Medaille, som paa den ene Side forestillede Kronprindsens Billede, og paa den anden en Landmand, der dyrker Jorden. — Deres Kongl. Hoiheder overnattede i Storens Præstegaard, og Natten imellem den 20de og 21 i Holtaalens Præstegaard. Den 21de ankom De til Røraas. (Norsk Rigstid.)

Christiania, d. 27de Septbr. I Anledning af indkommen Forespørgsel om Rettigheden til at kalde Kirkesangere til Langestrands Menighed, har Regjeringen besluttet og første Departement under 17de August tilmeldt Vedkommende, at Eieren af Grevskabet Laurvigs Kirker, saalænge han er et andet Riges Undersaat, ei kan udøve nogenslags Kaldsret, og at desaarsag med Kirkesangeres Udnævnelse til Grevskabets Kirker bør forholdes paa samme Maade, som paa andre Steder i Stiftet i Almindelighed er Tilfældet. — Ved Overcriminal-Rets Dom af 22de Juli d. A. ere 118 Mand af Oplandske Infanterie-Regiments 2den Jæger-Division, for paa en oprørisk Maade at have negeet at adlyde en Ordre til under 31te August f. A. at forandre Cantonnement paa Demarcations-Linien m. m., tilfundne følgende Straffe: Fire, som ved Omringningen af Divisions-Chefen Capitaine Harthausen vare ham nærmest og strax bleve arresterede, dømte til Galgen, og af 114 Andre enhver 10de Mand, som ved Lodkastning udsøges, tilfundne samme Straf. Under 4de September har Hs. Majestæt af sær Kongl. Naade og i Betragtning af de oplyste Sagens Omstændigheder naadigst fritaget samtlige disse Forbrydere for denne dem tilkjendte Straf, hvilken Kongl. Naade skal bekjendtgjøres dem paa en høitidelig Maade.

(S. Bl.)

I Paris er i forrige Aar udkommet et Skrift under Titel: *Mémoires secretes sur Napoleon Buonaparte; écrits par un homme, qui ne l'a pas quitté depuis quinze ans* (Hemmelige Efterretninger om Napoleon Buonaparte; skrevne af en Mand, der i 15 Aar ikke har forladt ham). — Dets Forfatter har ikke nævnt sig, og man har tillagt det Adskillige, som alle have modsagt et saadant Rygte. Næsten skulde man formode, at Mammeluken Rustan, om man end antager, at han ikke var istand til at skrive en saadan Bog, i det mindste har leveret Materialier dertil. Da Forfatteren ikke har nævnt sig, maae man lade hans Efterretninger gjelde for det de ere: uhjemlede Foregivender. At meget deraf deels er Digt, deels bygt paa løse Fortællinger, synes vist, og uagtet Forf. paastaaer, at han i 15 Aar ikke er veget fra Napoleons Side, synes det dog ubegribeligt, hvorledes alle de Breve, der leveres her ordlydende, kunde falde i hans Hænder, og hvorledes de Samtaler, Napoleon holdt med sine Ministre og Store i sit Lønkammer, kunne være komne til hans Kundskab, og det saa ordret, at han her kan anføre dem

Ord for andet. Saa meget er imidlertid vist, at man her finder en tro Gjenpart af Paris's *Chronique scandaleuse* fra de Dage, og kan man end ikke antage Alt for Sandhed, saa kan man heller ikke nægte, at det gamle Ordsprog, der gaaer ikke Røg af en Brand, uden at der jo er Ild i den, ogsaa maa gjælde i dette Tilfælde. — I det anførte Skrift fortælles, at de Summer, som det hemmelige Politie opslugede, ere næsten utrolige. En eneste Afdeling, som Buonaparte kaldte den cytheriske Cohorte, havde fra d. 10 Marti 1812 til 22 Jan. 1813 kostet 5,332,500 Fr. i Reiseomkostninger, Lønning og Godtgjørelser. Ridder Rivoire Saint Hypolite (der nyligen i Frankrig har udgivet en Historie om sine Hændelser) en Søofficier, som var meget indviklet i Lemerciers Sag, havde allene fra 1807, da han forlod Madrid, indtil October Maaned 1810, da han blev heftet i Amsterdam, kostet 400,200 Fr. I denne Sum er ikke Transport- og Underholdningsomkostningerne i de forskjellige Fængsler han sad arresteret, indbefattede. To usynlige Agenter fulgte ham i de forskjellige Lande han reiste omkring. Hans Gemalinde, der arresteredes, forbi hun, forklædt som Mandfolk, understøttede hans Undvigelse fra Slottet Lourde, havde kostet 72,000 Fr.

Preusserne have nu ogsaa tilbagesendt den saakaldte *Codex aureus* fra Paris til Tydskland. Den indeholder St. Lucæ Evangelium, er heel indbunden i Guld og vurderes for 20,000 Fr. Den blev tagen fra et Kloster ved Rhinen, og tilfældigen opdaget af en preussisk Officier. (L. A.)

Kongen af Preussen har, efter Denons Forestilling, tilladt, at kun 10 af de bedste af de 30 Søiler, som de Franske have bragt fra Achen til Paris, tilligemed Carl den Stores Gravmæle, skulle tilbagegives, i Betragtning af at de øvrige Søiler tjene det Pariser Museums Hvælving til Støtter, og ingen, uden at foraarsage store Beskadigelser, kunne tages bort. (S. B.)

En fornem Mand vilde nylig i Paris gjøre et Besøg, men underveis blev han i Vognen rørt af et Slag, som øieblikkeligen dræbte ham. Kudsken holdt stille paa det bestemte Sted og lukkede Vognen op, hvor han til sin Forbavselse seer Manden liggende livløs. Han raabte om Hjelp; strax opstod et Sammenløb af Ledigjængere som trængte sig omkring Vognen. En af dem betragtede den Ubekjendte, styrtede pludseligen til Vognen, brød i Graad og skreeg at det var hans Fader, sprang rask ind i den og lovede Kudsken gode Drikkepenge for hurtig at kjøre tilbage til hans Faders Huus, for at man kunde foretage alle mulige Midler til hans Redning. Han boede i en langt bortliggende Gade. Kudsken ilede alt hvad han kunde, men da han kom til Huset og vilde hjelpe den levende Herre ud, fandt han ingen anden end den Døde. Den foregivne Søn havde været en gjennemdreven Spidsbub, der havde berøvet den Døde, Uhr, Daase, Penge, kort alt, hvad han havde hos sig. I et gunstigt Øieblik da Vognen i en Gade noget blev opholdt formedelst Trængsel, havde han seet Leilighed at springe ud og smøre Haser med sit Bytte. (Aarhuus Av.)

Hanreisdandsen udføres endnu i London af de simple Klasser. Naboersker og Veninder anstille denne for at hævne den ved sin Mands Jalousie slet behandlede Kone. Nyligen saae en Reisende den saaledes gaae for sig: En Flok af Fruentimre marscheerte gjennem Gaderne med en lang Stang foran sig, hvorpaa en Figur som skulde forestille den paaankede Ægtemand og ovenpaa den et par Buxer; ledsaget af en Tromme og en utallig Mængde Pøbel med Ildtænger, Kjedler og desl. hvormed de gjorde en gruelig Allarm. Udenfor Mandens Bopæl gjordtes der Holdt og her opførte Konens bedste Veninder Hanreidandsen under Pøbelens klingrende Jubelraab. (S. Bl.)

Paris, d. 25de Septbr. De høie allierede Souverainers Afreise, som skulde gaae for sig imorgen, er endnu bleven udsat, ligesaa og de Keiserl. østerrigske og Kongel. preussiske Garders Afmarsch. Man troer, at de høie Souverainer endnu ville blive her i 8te Dage. — Den idag udkomne Gazette officielle indeholder Følgende: Hs. Majestæt har til Ministre og Statssecretairer udnævnt Følgende: Hertugen af Richilieu, Pair af Frankrig, til Minister for de udenlandske Anliggender; Hertugen af Feltré til Krigsminister; Vicomte Dubouchage, Generallieutenant, til Minister for Marinen og Colonierne; Grev Vaublanc, Præfect i Rhonemundingernes Departement, til Minister for det Indre; Statsraad Hr. de Cazes til Minister for det almindelige Politie. — Endnu har Hs. Majestæt ikke udnævnt Justits- og Finantsministeren. (Hamb. Corr.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 22de Septbr. Med Hensyn til Freden mellem de Allierede og Frankrig er, ifølge vore Blades Paastand, Alt i Orden forsaavidt Hovedsagen angaaer. Til den formelige Redaction af det virkelige Fredsdocument selv ere desaarsag følgende Befuldmægtigede blevne udnævnte, nemlig for Østerrig Fyrsterne af Schwarzenberg og Metternich, for Rusland de Herrer Rasoumowsky og Capo d'Istria, for Engelland Hertugen af Wellington og Lord Castlereagh, for Preussen Fyrsten af Hardenberg og Hr. v. Humboldt, for Frankrig Fyrst Talleyrand, Hertugen af Dalberg og Baron Louis. — Hertugen af Otranto (Fouché) er udnævnt til fransk befuldmægtiget Minister hos Hs. Majestæt Kongen af Sachsen. — Han skal have forlangt sin Afsked fordi det hedder, at Kamrene ville indkomme med det Forslag at bortfierne alle dem, der have stemt for Ludvig den 16des Død. — Journal de Paris ivrer imod et i en vis Journal gjort Angreb paa Hertugen af Otranto, og siger; at skjønt Kongen nok vil vide at finde en duelig Efterfølger i Fouchés Sted, bør man dog derfor ikke miskjende de mange Tjenester han har viist, men især ikke forglemme at han har forhindret saameget Ondt. — De Artilleriregimenter, som stode bag ved Loire, ere af sig selv gaaede fra hverandre, uden at oppebie deres Opløsning, og, hvad der endnu er overordentligere, uden at oppebie Betalingen af deres Sold. Over 600 Kanoner med deres Munitioner ere saaledes blevne staaende, og man veed ikke hvad Omstændighed man skal tilskrive dette aftalte Indfald.

Paris, d. 25 Septbr. Hertugen af Otranto er allerede igaar afgaaet til sin Gesandtskabspost i Dresden. Hr. Fabry, hans hidtilværende Secretair, er ogsaa bleven udnævnt til hans Gesandtskabssecretair i Dresden. — Efter Forlydende skal Hertugen af Wellington commandere en chef de allierede Tropper, som blive tilbage i Frankrig. Han vil, som man forsikkrer, oprette sit Hovedqvarteer i Brüssel. Marschal Blücher skal commandere det tilbageblivende preussiske Armeecorps, og have sit Hovedqvarteer i Versailles. — De to russiske Infanteriedivisioner og en Division Cavallerie, som foreløbig blive tilbage i Frankrig, skulle besætte Departementerne Marne, Overmarne, Maas og Meurthe. General Lessert er Chef for Generalstaben ved denne Armee, der commanderes en chef af General Soubanoff. De skulle begge, tilligemed Generalgouverneur Alopæus, residere i Nancy.

Genua, den 12te Septbr. Den 6te hannoverske Bataillon, adskilligt Artillerie rc., ere pludselig blevne indskibede paa det engelske Linieskib Berwick, Fregatten Clorinde og nogle Kanonbaade, for, som man forsikkrer, at gaae til Corsica, hvor man siger Murat er ankommen med 30 franske Generaler og Overofficierer, og strax har fundet et Partie iblandt Indvaanerne, hvem enhver Anledning til Oprør er velkommen.

London, d. 26 Septbr. Den preussiske Commandant i Paris, Baron Müffling, har bekjendtgjort, at der, indtil Engellænderen Keans Morder bliver opdaget, skal paalægges Beboerne af Boulevard de Coblence en Contribution af 2000 Franker daglig. — Man erfarer fra Paris, at Lord Castlereagh nu for saavidt er helbredet at han kan gaae uden Krykker. — I Leeds og Omegnen sammenbringes betydelige Forraad af Klædningsstykker til de preussiske Tropper i Normandie. Bestillingerne ere gjorte af Kjøbmænd, og den engelske Regjering tager ingen Deel deri. — I Irland tage Urolighederne til i adskillige Egne, og, som man forsikkrer, skulle 10 engelske Landeværnsregimenter afgaae derhen.

Hamburg, d. 3die October. Vi vide fra en god Kilde, at den definitive Fredsslutning mellem de allierede Magter og Frankrig er meget nær, hvilket ogsaa sees af mange Forholdsregler. Saaledes er fra Kongelig preussisk Side den officielle Befaling indløben, ikke mere at lade de Frivillige afgaae, da deres Tjeneste, formedelst den nær forestaaende Fred, ikke mere er nødvendig. Ogsaa Chirurgerne, som vare belavede paa at begive sig til Armeen, have faaet Modordre. — Hr. Marquis de Bonnay, Pair af Frankrig, Hs. christel. Majestæts overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister hos Hs. Majestæt Kongen af Danemark, er idag ankommen hertil paa sin Reise til Paris.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 81.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 10 October 1815.

Til

Frøken Line Olsen,

paa Hendes Confirmationsdag,
den 8de October 1815.

Jeg har holdt op, min Nutid at bebude
Min Glæde ved hvert Lys i Støvets Nat;
Det er for mig med Digterlivet ude,
Og Sangens Muser har jeg sagt God Nat.

Om Gratier er ikke meer min Tale;
Jeg søger dem ei meer — og, sandelig,
(Med omvendt Lykke lad en anden prale)
De søger endnu meget mindre mig.

Keed af at keede selv, som af at more,
Jeg reent er tabt endogsaa for de Faa:
Jeg var det alt i lang Tid for de Store,
Nu er jeg det tillige for de Smaa.

Er jeg paa eengang da saa gammel bleven,
Saa sandselens og følesløs og svag,
Som unge Kiendere mig har beskreven?
Jeg dømmer ei — mindst i min egen Sag.

Man nødes tidt, før Død og Doctor kalder,
At sige Liv og Verden sit Farvel —
Selv Dyr ei døer af Sygdom blot og Alder —
Og Digtren kan, som disse, slaaes ihiel.

Men trods det tomme, døve, mørke Stille,
Som hyller mig i Sangens dybe Grav,
Hvor neppe Taaren selv nu meer kan trille,
Der mig det første Danske-Nyn indgav,

I Dag, Elina, vakte mig en Susen
Af Englevinger i en Rosenskye
Med Edens Melodier, som om Musen,
Jeg legte med, som Barn, mig sang paa ny:

Mig syntes i min Aands eensomme Giemme,
Som om selv alle Gratier var med,
Ledsagende den samme søde Stemme
Der tonte mig min første Salighed —

Og lyttende med atter barnligt Øre,
Som fordum tidt til Bedeklokkens Klang,
Min andagtsfulde Studsen troede høre,
Som i et Chor af Engle, denne Sang:

"Kan Harpen, stemt af Uskylds søde Minder,
"Som tonte Kierlighed i Paradiis,

"Som, helliget de hulde Dannequinder,
"Sang Emmas, Lynas, og Selines Priis —

"Kan den, der selv til Glemsel lod sig vie,
"Som Dannersprogets alt for kydske Brud,
"Kan denne jomfrureene Harpe tie
"Den Dag, Elina vies ind til Gud?

"Kan den paa denne Søndag ikke glemme
"Sin egen Hoitids jordiske Forliis?
"Og skal man aldrig meer fra den fornemme
"Det Skiønnes, Yndiges, og Reenes Priis?

"Var Ida Brün den sidste Nordens Muse,
"Som lokked af dens knuste Barm en Lyd?
"Kan intet Himmelsk meere den beruse
"Til salig Glemsel af dens tabte Fryd?

"Skal vi, der om en anden Søster svæve,
"Vi, der maaskee nu eene minde den,
"For vi har hørt dens gamle Strænge bæve
"Fra den forstumte Skye hiem igien?" —

Nei, hulde, søde, kielne Tryllerinder!
Nei! vel er knuust min danske Harpes Bryst,
Nei! vel mig ingen Digtertaare rinder,
Saa glemt for mig er hver en Sangens Lyst;

Vel er min Vinge meer end stækket vorden,
Mit Hierte truffet af en giftig Piil —
Og vel er ingen død, som jeg, i Norden
For Drømmen om min Nutids Bifaldsmiil;

Vel skal jeg vare mig, at helligholde
Herefter paa Parnasset mindste Fest,
Og aldrig meer skal Søndagssang mig volde
Tab af min spildte Lykkes sidste Rest —

Men, Himmelske! men aldrig skal jeg glemme
Man meer end Mennesker bør lyde Gud;
End eengang hæver jeg min Søndagsstemme
Trods alle Søgne Dages strænge Bud.

Jeg seer med Fryd, som selv jeg neppe fatter,
Som om mit Digterblik var ungt igien,
I Dag en Englemoders Engledatter
Paa Kirkegulvet staae, hvor jeg seer hen —

Jeg Skiønhed seer og Ynde huldt fremtrine,
Med Uskyld, ledte frem ved Andagts Haand —
Og Hiertet bryder ud i Sang, Eline!
Og Sangen bryder alle Brystets Baand,

Jeg seer Dig, Rose mellem Kirkens Poder,
Udfoldende Dit Hiertes Knop for Gud
Som Hines Fædre saae engang Din Moder,
Et Mønster for hver ønskeværdig Brud!

Jeg seer Dig, Vært af Dydens gamle Stamme,
Med Din Fremblomstrings milde Himmelduft,
En Seraf lig med Livets Alterflamme,
Sødt fylde Kirkens englefulde Luft.

Og medens alle Blik og Hierter møde
Med taus Velsignen og med hellig Fryd
Din Uskylds hulde Jomfrumorgenrøde,
Døer paa min Læbe denne sidste Lyd —

Det sidste Salighedens Nyn, Eline,
Af Din og alle Dine Søstres Ven,
Der af sit Liv for Dig og alle Dine,
Har eene dette sidste Suk igien.

Sværg, hulde Jomfru, sværg ved Uskylds Glæder,
Ved Dydens Løn, ved Himlen i Dit Bryst:
Trods alle Modens Spring, og vilde Sæder,
At blive troe Din Barndoms første Lyst!

Sky Jordens falske Glands og Narrevrimlen,
Som snart vil stimle, for at daare Dig!

Bliv troe Din Eed! og bliv saa trygt i Himlen,
Din Moder og Din yngste Søster lig!

Bliv Engel, som Du er, til alle Tider
Uskyldig, ædel, yndig, god, og skiøn! —
Og, moden Dannequinde, bliv omsider
Den beste Dannemands fortiente Løn!

Baggesen.

Om Konsten at faae et Embede.

En Forelæsning*).

Mine høistærede Herrer!

Ved nærværende Forelæsning gjør jeg mere end ved nogen anden, Fordring paa en oplyst Upartiskhedsaand, som jeg er berettiget til at vente af en saa udvalgt Forsamling. Jeg veed saare vel, hvad jeg vover ved at behandle et Emne, som det nærværende, satirisk, men jeg veed ogsaa, og er stolt deraf, at jeg lever i en Stat, hvis største Klenodie er Talefrihed. Og sikkerligen gives der neppe nogen bedre Apologie for vor Forfatning, end netop, at jeg tør vove i Rigets Residents, under Øvrighedens Øine, ja endog med dens udtrykkelige Tilladelse, at holde Forelæsninger af dette Slags.

Uden Frygt for hemmelige eller offentlige Forfølgelser, men ydermere styrket ved den Overbevisning, at jeg aander Luften af et Land, hvori hvert Aandsblomster frit tør udfolde sig, gaaer jeg altsaa uforfærdet til mit Thema, og prøver at skildre Ufuldkommenheder, der ere alle Tidsaldere, Zoner og Forfatninger egne.

Enhver vil leve, og har en saa grundet Ret til at ville det, at selv de Mennesker, der gjerne ville, at endog den Luft, vi indaande, skulde indflyde i det Offentliges Casse, ikke ville kunne fra-stride ham denne Ret. Der har vel engang levet en fransk Statsmand, der svarede en om Pension tryglende Ludvigsridder paa den Bemærkning: man maa dog leve: jeg finder det just ikke saa nødvendigt. Saadanne haardhjertede Herrer høre imidlertid, Gud skee Tak, kun til de sjeldne Naturspil, ligesom andre Petrefacter, saasom forstenede Skrubtudser og Fiirbeen. Er man altsaa i den Stilling, at man maa give en hungrig Suplicant Afslag, saa pleier man i det mindste, at være human nok at tilkjendegive ham sin Sorg over, at man befinder sig i den sørgelige Nødvendighed, at lade ham hungre. Og endskjønt denne Beklagelse ikke kan mætte den Ansøgende, saa yder ham dog det yttrede menneskekjerlige Sindelav den Trøst og Husvalelse, især naar man tilføier, at man til sin Tid — det vil sige naar han er sultet ihjel — paa det bedste vil have ham i Erindring og lade hans Andragende komme i Betragtning.

Naar det nu ikke kan nægtes, at enhver besidder en Drivt og Ret til at leve, saa følger heraf, at intet er naturligere, end den almindelige Jagen, Renden og Løben efter en Forsørgelse, og den ædle Kappestrid om at snappe hverandre Brødet lige bort for Næsen; thi da vi endog hos Dyrene blive denne Instinct vaer, især hos Hønsene, naar de søge at rive det oppillede Korn bort fra hverandre, hvi skulde vi da fordømme den hos Mennesket, der dog lærer sin Naturret af Dyret, saaledes som allerede den vise Cicero har fortalt om Stoikerne?

Jeg haaber derfor, at en Forelæsning over den Konst, at faae et indbringende Embede, vil være saare velkommen.

Men førend jeg skrider til dette Værk, finder jeg mig foranlediget, at bekjæmpe en herskende Fordom, der afholder mangen retskaffen Mand fra at søge om et Embede.

Denne Fordom bestaaer i den Mening, at der til et Embede frem for Alt udfordres Duelighed.

Naar vi ved Duelighed ikke forstaae andet, end Dygtigheden til at udfylde en Post, ligemeget, om det skeer med Hovedet eller Maven, saa kan hiin Mening vel antages for rigtig. Men tænke vi kun paa Hovedet, saa ligger en grov Vildfarelse til Grund derfor.

Ligesom Biestaten bestaaer af Vandbier og Ar-

*) Efter E. H. Friedrichs satyrischer Feldzug in einer Reihe von Vorlesungen, Berlin 1814.

beidsbier, d. e. af saadanne, der blot tære, dovne og lægge Vind paa Avlingsværket, og af saadanne, der arbeide og fylde Cellerne med Honning, saaledes ere ogsaa Embederne i enhver velindrettet Stat besatte med Vandbier og Arbeidsbier d. e. med saadanne, der blot arbeide med Maven, og saadanne, der blot arbeide med Hovedet eller Hænderne. Og ligesom der blandt Hestene gives Paradeheste og Arbeidsdyr, af hvilke de første fores med reen Havre, medens de sidste ikke sjeldent maa lade sig nøje med Hø og Hakkelse, saaledes gives der ogsaa Parade- og Arbeidsembedsmænd, af hvilke de første faae god Foer, medens de andre sættes paa smal Diæt d. e. paa en Lønning, der tvinger dem til at holde streng Diæt. Denne Indretning har været til saalænge Verden staaer, og man har havt saalidet at indvende derimod, som imod Forskjellen paa Bonde og Herremand.

Man kan derfor inddele Statens Tjenere i saadanne, som tjene Staten, og i saadanne, som Staten tjener, ligesom Forsiddere og Bisiddere lade sig dele i dem, der blot ere bestemte til at sidde, og dem, der ere bestemte til at arbeide. Det Ord Præsidium kommer, som bekjendt, af sedeo, sidde. Naar derfor de gamle Pandectryttere fordre, at en dygtig Jurist bør have ferreum caput og plumbeas nates eller et Blysæde, saa tænke de sig derved uden Tvivl den Forskjel, der er imellem den Jurist, der maa have Hjerne i Panden, og den, der blot maa have et Siddekjød, for at udfylde en Plads.

Netop deraf kommer det Udtryk Sæde eller Session, fordi det derved oftere kommer an paa Siddeorganet end Hjerneorganet, og det er underligt nok, at endnu ingen ny Gall har prøvet paa at undersøge de egentlige Antipoder af Hjernens Organer. Ingen bør derfor lade sig skrække af den ovenfor berørte Fordom, at paatage sig en Post, naar han kun ellers besidder de Egenskaber, som jeg siden skal anføre, og iøvrigt kun føler hos sig Anlæg til at fortære de med Embedet forbundne Indkomster eller Accidens med Embedsværdighed; thi intet kan i et Embede lettere undværes end saakaldet Forstand, fordi i ethvert Collegium, i hvert Departement og Bureau altid findes et tilstrækkeligt Antal tjenstfærdige Folk, der paatage sig den Uleilighed at tænke og arbeide, eller ex officio maa paatage sig den. Derfor betyder Ordsproget:

den Gud giver et Embede, giver han ogsaa Forstand, intet andet, end at den Skjebnen giver Forstand, giver han ogsaa en Medhjelp i Embedet, til at understøtte ham med sin Forstand, eller den tilbyder ham Midler til at kjøbe andres Forstand, eller giver ham den Embedsværdighed og vigtige Embedsmine, der er et erkjendt Forstandssurrogat. Ja ofte træffer det endog, at med Embedsdragten Forstanden virkelig kommer, saaledes som Sancho Pansa, der strax, da han blev Gouverneur over Pølseøen, dømte i de vigtigste Sager med Salamonisk Viisdom, ved sit Exempel tydelig nok har viist.

Efterat vi nu have ryddet denne Fordom af Veien, ville vi gaae over til vort Thema.

Konsten at faae et Embede eller Levebrød beroer især paa Konsten, at anbefale sig.

Naturen udruster denne med en indtagende Skabning, med en smidig, kraftfuld Legemsbygning, eller med den Gave at gjøre sig yndet. Lykken begunstiger hiin med Slægtskaber og Forbindelser eller med Penge. At disse ere Fortrin, der, saalænge Verden har staaet, vare tjenlige til at faae et Embede, kan ingen nægte, der seer noget længere end en Muldvarp. Vel har man al sin Tid ivret mod denne Tingenes Gang, som mod en Uorden i Tingene, men aabenbart med Urette.

Hele Verden skjender nemlig paa Nepotismus (Fetterskab), hvis Indflydelse vi her først ville drøfte. Men jeg spørger: er noget dybere grundet i den menneskelige Natur, end det Ønske, at see sin elskte Søn, Broder, Fetter, Søskendebarn, Farbroder og Svoger forsørgede? Og har ikke selv den Ivrigste den store Svaghed, at hjelpe dem, som ere ham nærmest, naar Skjebnen sætter ham istand dertil, skete det end med aabenbar Tilsidesættelse af fremmede, mere Fortjente? Dog, hvorledes kan man kalde det en Svaghed, som endog anbefales af det bekjendte Ordsprog: man er sig selv nærmest, og hvo er mig vel nærmere end min Broder, min Søn og min Fetter?

"Den som nu tildags mangler Connexioner" saaledes hører man fra alle Sider klage, "kommer ikke frem." Denne Klage er for saavidt uretfærdig, som den gjør vort Aarhundrede, der allerede desuden maa bære tidlige Aarhundreders Syndeskyld, en Bebreidelse, der, med samme Føje, kan gjøres alle Tidsaldere, lige fra Verdens Skabelse af; thi saalænge der gaves menneskelige Selskaber,

gaves der ogsaa Sønner, Fettere, Sødskendebørn og Svogere, og saalænge disse gaves, bleve de fortrukne Ikkebrødre, Ikkefettere o. s. v.

Men hvad der gjelder om Slægtskab, gjelder ogsaa om alle Forbindelser eller Connexioner, som Interessen eller nogen moralsk Aarsag binder imellem mig og en Anden, der kan hjelpe eller skade. Naar jeg f. Ex. hos denne eller hiin anseelige Mands Secretair har en vis Sum tilgode, saa staaer jeg med Secretairen i en Connexion, der paalægger ham den Forpligtelse, at tjene mig med en Anbefaling hos hans Principal, saafremt han vil, at jeg ikke skal uleilige Retfærdigheden med at hjelpe mig til min Ret. Eller naar jeg har kiget en høi Embedsmand i Kortene, og overrumplet ham ved en Malversation, der, hvis jeg vilde være hans Denunciant, kunde skille ham ved hans Post, saa staaer jeg med den høie Embedsmand i en Forbindelse, formedelst hvilken han kan hjelpe mig til en Befordring, naar jeg vil holde Munden. Eller naar jeg har en Kone, der tilfældigviis har tildraget sig den anseelige Mands bevaagne Øiekast, saa staaer jeg med ham i en Forbindelse, der sikkrer mig hans Protection, naar han vil, at jeg skal holde Haanden for Øinene. Kort, i hvert Tilfælde, hvor jeg er i den Stilling, at vise nogen behagelige og nyttige Tjenester, eller at kunne skade ham, staaer jeg i en Connexion med ham, der kan være tjenlig til min Forfremmelse. Derfor siger Ordsproget: den ene Haand vasker den anden, hvilket er saa gammelt som Verden.

Og hvo nægter nu, at Slægtskaber og Connexioner ere en Hovedbetingelse for at faae et Embede? At de ere ligesom Traadene, hvormed Fortuna befæster sine Yndlinger til sit Hjul? Man vil maaskee indvende, at de ere en Gave af Hændelsen, og at det kun i faa Tilfælde beroer paa os at skabe dem. Men jeg paastaaer, at ethvert Menneske, der ikke, som Robinson Crusoe, boer paa en menneskétom Øe, staaer i Forbindelser, der kunne tjene til hans Befordring, og at man kun behøver Øine, til at bemærke disse ofte saa fine og skjulte Lykketraade, og Hænder til at gribe dem. Den ene f. Ex. er umiddelbar beslægtet eller besvogret med den eller hiin indflydelsesrige Mand, og da gjelder den Sentence: den, som har Bispen til Morbroder, har Fortuna til Bedstemoder. Den

anden er vel ikke beslægtet med den anseelige Mand selv, men med hans Secretair, Kammertjener og Lakay; den tredie med hans Maitresse, den fjerde med hans Kok, hans Kokkepige, hans Kudsk, hans Skopudser eller Skjæggeskraber. — Kort — Lykkens Rige er saa gjennemskaaret af saa utallige Canaler, at man, naar man kun forstaaer at styre rigtigen, sikkerligen vil komme i Hovedcanalen eller Havnen. Derfor siger man: han har Canaler, eller igjennem den eller hiin Canal er han kommet i Embede, hvorved ofte intet videre forstaaes, end en vidtløftig Fetter, der banker Klæder for den eller hiin store Mands Kammertjener. At der ogsaa gives muddrede Canaler forstaaer sig af sig selv. Saaledes fortælles i Prals Biographie, foran Oversættelsen af den store Schummels lille Voltaire, at samme Hr. Pral ikke, efter Datidens Skik, vilde søge Præstekald under Kammerpigers Skjørter, d. e. uden Allegorie: at betjene sig af de urene Canaler.

Man har Professorer, som egentligen ikke ere det ex professo, hvorfor gives der ikke i Canalvidenskaben en Professor, der kunde holde Forelæsninger for unge Mennesker, som skulde befordres?

Et andet Befordringsmiddel er Skjønhed og Kraft. Naar qvindelig Indflydelse i alle Verdensanliggender, ja selv i Politiken, er umiskjendelig, hvi skulde den ikke ogsaa være det ved Embeders Besættelse? Ved saadanne Leiligheder mangler det ei, at ofte en rank Vext og en senefuld Legemsbygning gjør Udslaget, medens en alt for karrig eller alt for rigelig Natureqvipering f. Ex. en Pukkel, en Udvext eller anden Trykfeil i Udgaven af Mennesket, endog parret med de meest glimrende Talenter, ere uoverstigelige Klipper for Befordringen. Den, som søger om et Embede, og føler hos sig selv, at han besidder legemlige Fortrin, har i saadanne Tilfælde intet andet at gjøre, end at lade de udvortes Indtryk virke, thi da kommer Embedet af sig selv. (Fortsættes.)

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Napoleon Bunapartes Regjeringshistorie, ved S.

Selden, 1ste Bind; med adskillige Forandringer særskilt aftrykt af: Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn. Skriftet faaes for 22 Rbmark, heftet 23 Rbmark, hos Forlæggeren, Hofboghandler Schubothe, paa Børsen.

Indenlandske Efterretninger.

Under 4de October d. A. er udstedt en Kgl. Placat for Kjøbenhavn og sammes Forstæder, betreffende de Forholdsregler, som nu og i Fremtiden bør iagttages til Betryggelse med Hensyn til Hunde.

Igjennem det Kgl. Slesvig-Holstenske Cancellie er, under den 7de October d. A. udfærdiget et Patent, angaaende Mandatsprocessens Forkortelse.

Ved en i Wien den 4 Juni 1815 imellem H. M. Kongen af Danmark og H. M. Kongen af Preussen sluttet Tractat frasiger H. M. Kongen af Danmark Sig, til Fordeel for H. M. Kongen af Preussen al den Ret og Adkomst, som Fredstractaten i Kiel af 14 Jan. 1814 har givet ham til Hertugdømmet Svensk Pommern og Fyrstendømmet Den Rügen. H. M. Kongen af Prussen aftræder til H. M. Kongen af Danmark Hertugdømmet Lauenborg saaledes samme er blevet afstaaet til Hs. Preussiske Majestæt ved den i Wien d. 29 Maj 1815 sluttede Tractat. Dog ere Amtet Neuhaus, beliggende mellem Meklenborg og Elben, saavel som de Lüneborgske Landsbyer, der grændse til dette Amt, eller deri ere indsluttede, undtagne fra denne Afstaaelse. Men Amtet Neuhaus skal, i Forhold til sin Folkemængde, deeltage i den Gjeld, som med Besiddelsen af Hertugdømmet overgaaer til den nye Eier. H. M. Kongen af Preussen forbinder Sig, i Kraft af en Overeenskomst mellem det Preussiske og Svenske Hof, at betale Kongen af Danmark Sex Hundrede Tusinde Svenske Bancodalere, som den Svenske Regjering endnu skylder Hs. Danske Majestæt. Denne Sum skal udredes contant, inden tvende

Maaneder fra den Dag, Tractaten er underskrevet. For at complettere den H. M. Kongen af Danmark for Afstaaelsen af Svensk Pommern og Den Rügen tilkommende Skadesløsholdelse betaler Hs. Preussiske Majestæt endvidere til Hs. M. Kongen af Danmark 2 Millioner Preussiske Dalere, hvilke udbetales i følgende Terminer, nemlig 500,000 Daler d. 1 Jan. i det første Aar efter den Fredsslutning, som vil ende nærværende Krig med Frankrig, 500,000 d. 1 Juli s. A. og en lige Summa d. 1 Jan. og 1 Juli i det følgende Aar. For disse Summer udsteder H. M. Kongen af Preussen 4 Obligationer, hver paa 500,000 Daler, lydende paa 4 PC. Renter. Den første Udbetaling af disse Renter skal finde Sted d. 1 Jan. 1816 og derefter fra 6 til 6 Maaneder. (Efter Statst.)

Hertugdømmet Lauenborg ligger i den nedersachsiske Kreds ved Elben mellem det meklenborgske, lyneborgske og holsteenske Gebet. Det havde fordum sine egne Hertuger af Huset Sachsen, men disse uddøde med Hertug Julius Franz 1689. Det kom i Churhuset Brunsvigs Besiddelse, efter at Chursachsen havde afstaaet sin Ret til samme. Hertugdømmet indbefatter 26 □ Mile, 45,000 Indbyggere, 3532 Ildsteder, 5 Amter, 3 Stæder, 1 Flekke. — Hovedstaden af samme Navn, ligger ved Elben og Steckenitz, tæller 1800 Indb. og 250 Huse. Disse ere ligesom Gaderne meget ulige anlagte. Af det gamle Residentsslot er kun endnu en Fløi tilbage, hvori Amtmanskabet Lauenborg har sit Sæde. Af det paa Elben hyppigen ankommende Gods, der formedelst Steckenitz bringes til Lübeck, spares en betydelig Told. Indbyggerne leve af Skibsfart, Fiskerie, Brænde- og Kornhandel. Her er Oplagssted for Lyneborgske og Hamborger Varer, der komme op og ned ad Elben og Steckenitz.

Kjøbenhavns Børs den 10 October.

Cours. Hamb. 2 M. 622, a vista 630. Amsterdam 2 M. , . London 2 M. 25⅔ Rbdl., a vista , . Spec. 630. — Specier solgtes til 37⅞ a 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 70½ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 58⅔.

Blandede Efterretninger.

Ved det Kongelige Frederiks Universitet holdes i dets femte Halvaar, fra August Maaneds Begyndelse 1815 følgende Forelæsninger: Dr. M. Skjelderup, Professor i Medicinen, læser over Sandseorganerne, Blodsystemet, Nervesystemet og det lymphatiske System; fremsætter for Læger og Anthropologer Læren om det animalske Liv, og oplyser den med de nødvendige anatomiske Demonstrationer. — G. Sverdrup, Professor i det græske Sprog, vil fortolke Ciceros Verk: "om Taleren," og Ovids Festcalender; læse over Pindars Oder; foredrage den græske Litteraturs Historie og give en kort Udsigt over de fortrinligste græske Skribenters Levnet og Udgaverne af deres Værker. Privatissime tilbyder han sine yngre Medstuderende sin Veiledning i at skrive Latin. — J. Rathke, Professor i Naturhistorie, holder Forelæsninger over Zoologiens Encyclopædie, samt over specielle Dele af Zoologie og Plante-Physiologien. Privat tilbyder han tillige dem Veiledning, der ønske at studere Naturhistorie. — S. Rasmusen, Professor i den theoretiske Mathematik, agtede at holde Forelæsninger over Arithmetik, Stereometrie og Trigonometrie. — L. Stoud Platou, Professor i Historie, læser over den historiske Encyclopædie; over den Romerske Stats Historie; foredrager Fædrelandets Statistik. — Dr. N. B. Sørensen, Professor i Medicinen, læser over den generelle Pathologie. — M. A. Thulstrup, Professor i Chirurgie og Fødselsvidenskab, fortsætter sine Forelæsninger over Callisens chirurgiske System; giver Underviisning i den chirurgiske Forbinding. — J. Keyser, Professor i Physik og Chemie, foredrager Experimentalphysiken; forklarer Physiken. — S. B. Hersleb, Professor i Theologie, agtede at læse over anden Mosebog paa Latin, og paa Dansk over Davids Psalmer; fortsætter sine Forelæsninger over Lucæ Evangelium paa Latin; læser over Dogmatikken; fremstiller Begyndelsesgrundene af det Syriske Sprog; veileder sine Medstuderende i fri Anvendelse af Fortolknings- og Disputerekonstens Regler. — Jens Esmark, Professor i Bergvidenskaben, læser over Oryktognosie, med hvis præparative Deel han agter at begynde; naar disse Forelæsninger ere tilendebragte, vil han udvikle og forklare Geognosien. — J. A. Hielm, Høiesterets Advocat, Docent i Lovkyndigheden, vil fortsætte sine Forelæsninger over den almindelige Retslære; læser over Ret i Tingen efter Fædrelandets Love, sammenligner saavel med almindelig Lovgivnings Grundsætninger, som med den Romerske Ret. Desuden holdes Examinatorier over det Foredragne; ligesom han og ved skriftlige theoretiske og practiske Øvelser vil bistaae dem blandt sine Medstuderende, som paa denne Maade ville arbeide for deres Studeringers Grundighed og Application. Bliver det ham muligt, agter han at begynde Forelæsninger over Fædrelandets Grundlov med Hensyn til Statsretten og Politikens Grundsætninger. — C. Hansteen, Lector i den anvendte Mathematik, vil læse over Astronomien. Om nogen ønsker det, vil han ogsaa foredrage de første theoretiske Grunde af den specielle og trigonometriske Landmaaling eller af Optiken. — S. Stenersen, Lector i Theologien, vil bestræbe sig for paa Latin at forklare Pauli Brev til Romerne og i Modersmaalet Petri første Brev; han vil læse over Kirkens Historie fra Gregor den 7de til Westphaler Freden, og for dem, som ønske det, tilbyder han sig at fortælle de historiske Begivenheder, som indeholdes i den hellige Skrift. — G. F. Lundh, Lector i Technologien, agter at foredrage den private Oeconomies Encyclopædie, Historie og Litteratur. Efter at have forudskikket en almindelig Indledning til Technologien, vil han bestræbe sig for at behandle dennes landoeconomiske Deel, og, om Tiden tillader det, gaaer han over til at foredrage Technologiens øvrige Grene. Ogsaa tilbyder han sig for dem, der maatte attraae det, privat at afhandle en eller anden enkelt især vigtig Deel af Læren om Haandværkerne eller Fabrikvæsenet. — M. R. Orry, Lector i det Franske Sprog og Litteratur, læser over Voltaires Henriade. Han tilbyder sin Veiledning for dem, der ville øve sig i at skrive og tale Fransk.

Nylig er udkommen: Kongeriget Norges Hof- og Stats-Calender for Aaret 1815, samlet, forlagt og udgivet af Kammer-Assessor og Archivarius D. W. F. Peckel. Den faaes tilkjøbs i Christiania hos Udgiveren for 6 Rbdlr. paa Tryk- og 8 Rbdlr. paa Skrivpapir.

(Af Hamb. Corr.)

London, den 30te September. Til Departementet for de udenlandske Anliggender er i dette Øieblik indløben følgende Efterretning: Corunna, den 19 Septbr. En meget uventet Begivenhed har tildraget sig her. General Porlier, som siden August Maaned 1814 efter Kongens Befaling sad fangen paa Castellet i St. Antonio, men nylig fik Tilladelse til for sin Sundheds Skyld at bruge Badene i Artrigo, har samlet de Tropper, der vare indqvarterede i Santa Lucca, og trængte imorges tidlig ind i vor Stad. Han lod strax Provindsens Generalcapitain, Stadens Commandant og endnu tre andre Personer arrestere. Iøvrigt er Roligheden her i Staden ikke bleven forstyrret. — Han har dernæst udstædt en Proclamation til Soldaterne, hvori han tillader sig meget heftige og usømmelige Udtryk mod Hans Majestæt Kong Ferdinand og hans Raadgivere. Han anfører, at Armeen har befriet Spaniens Trone fra Bonapartes Indflydelse, men at de meest fortjente Officierer og Generaler istedetfor at belønnes ere blevne forfulgte. "Af denne Stilling, der mishager hele Europa, maae vi udrives. Kongeriget Gallicien maa udnævne sin Juntas til Cortes kunne blive sammenkaldte." — Derpaa gjør han Soldaterne store Løvter ꝛc. — Sandsynlig, vil denne Generals Oprør blive af kort Varighed. Hos de herværende Indvaanere finder han intet Tilhæng. — Et nyt Linieskib, Franklin, paa 74 Kanoner, er den 21de August løbet af Stabelen i Philadelphia.

Hamburg, den 4de October. Ifølge Algemeine Zeitung af 26de September ere Hovedbetingelserne i Freden med Frankrig følgende: 1) Pariserfreden bliver i Kraft, for saavidt den nye Fred ingen Forandring deri fastsætter. 2) Grændserne skulle berigtiges paa nogle Punkter. Ved denne Artikel blive omtrent to Trediedele af det Territorium, som ved Pariserfreden lagdes til det gamle Frankrig, igjen skilte fra samme. Saaledes erholder Kongen af Nederlandene den største Deel af de Districter, som tilforn hørte til Belgien, og Kongen af Sardinien hele Savoyen. Paa Tydsklands Side skulle ligeledes adskillige Forandringer have Sted. De faste Pladser Condé, Philippeville, Marienbourg, Givet, Charlemont, Saarlouis

og Landau ere indbefattede i de Afstaaelser, som fordres af Frankrig. 3) Hüningen skal sløifes, og maa aldrig mere gjøres til Fæstning. 4) 600 Millioner Contribution skulle fra fransk Side betales som Krigsskadesløsholdelser. Endvidere 200 Millioner for dermed at bestride de Omkostninger, som Oprettelsen af Fæstninger i de til Frankrig grændsende Lande udfordrer. 6) I syv Aar skal en Linie langs med den nordlige og østlige franske Grændse besættes af en af Frankrig betalt Armee paa 150,000 Mand, under Anførsel af en General, som udnævnes af de Allierede. — Angaaende disse Punkter ere de Allierede enige med Kongen; imidlertid skulle de for Formens Skyld forelægges de den 2den October sammentrædende Kamre.

Paris, den 28 Septbr. Fredsværket rykker rask frem. Efter Monarkernes Afreise blive de fornemste Ministre dog her tilbage, for at bringe de Gjenstande, som endnu kunne være at regulere, i fuldkommen Orden. — Keiseren af Rusland afreiser inat herfra. Imorgen tiltræde Keiseren af Østerrig og Kongen af Preussen ligeledes deres Tilbagereise. — Igaar begave Deres Majestæter Keiser Alexander, Keiser Franz og Kongen af Preussen sig til Kong Ludvig paa Tuileriernes Slot. De fire Souverainer havde en Conferents, som varede en Time. Man har bemærket, at de allierede Monarker, da de kom ned ad den store Trappe syntes meget tilfredse. Forend de stege til Vogns omarmede de hinanden hjertelig. Hs. Majestæt Kongen af Preussen vilde, førend han satte sig i Vognen, endnu have seet Hertugen af Angouleme, men Hs. Kongel. Høihed havde allerede begivet sig til St. Cloud. — Hs. Majestæt Kongen af Frankrig har udnævnt Grev Barbé de Marbois til Justitsminister og Storseglbevarer, og Statsraad Grev Corvetto til Finantsminister, saa at alle Ministerierne nu ere besatte. Statsraad Barante skal, indtil Grev Vaublanc ankommer, besørge de til Ministeriet for det Indre hørende Forretninger. Grev Vaublanc er i Marseille, hvor Efterretningen om hans Udnævnelse er bleven ham meddeelt ved Telegrapher. — Hertugen af Otranto (Fouché) er nu virkelig forrige Nat afreist til Dresden.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 82.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 14 October 1815.

* * *

Hr. Etatsraad Nissen, Professor i Lovkyndigheden ved Sorøe Ridder-Akademie, har i nærværende Blad No. 79 besværet sig over, at han ikke erholdt Doctor-Graden i Lovkyndigheden ved sidste høitidelige Promotion ved Universitetet, uagtet det juridiske Fakultet havde ved Skrivelse af 15de Juni d. A. tilbudet ham denne akademiske Grad, og han ingenlunde havde ubetinget frabedet sig den, som foregives, men blot undskyldt sig med, at han ikke kunde benytte sig af dette Tilbud, fordi Tiden, inden hvilken Disputatsen skulde indsendes, var utilstrækkelig til Udarbeidelsen, hvorimod Doctor-Graden var bleven konfereret Hr. Etatsraad og Cancellie-Deputeret Ørsted, uagtet han havde fremført samme Undskyldning, og søger at godtgjøre denne Anke ved vilkaarlige Udtog af Fakultetets Skrivelse, hans Svar paa samme og den private Correspondence, der i denne Anledning har fundet Sted imellem ham og mig. Da Hr. Etatsraaden bestemte sig til at bringe denne Sag for Publikum, burde han have sat det i Stand til at dømme ved at lade i det mindste Hoved-Dokumentet, nemlig sin egen Svar-Skrivelse til det juridiske Fakultet, aftrykke. For at bøde paa denne Mangel, meddeles den herved:

"I meget ærede Skrivelse af Gaars Dato, som jeg i Dag modtog, har det høilærde Fakultæt behaget at tilbyde mig Doctor-Graden i Lovkyndigheden, imod at opfylde de i Universitets-Fundationen, Kap. V. §. 1., fastsatte Vilkaar. Ved herhos at aflægge min ærbødigste Taksigelse for Fakultætets artige Opmærksomhed, undlader jeg ikke skyldigst at melde, at jeg nu ikke kan profitere af dette behagelige Tilbud; thi, da jeg ved forrige Promotion blev forbigaaet, medens Graden tilbødes alle yngere Professores juris, kunde jeg naturligviis nu lige saa lidet vente som ønske denne, og derfor er aldeles uforberedet, ligesom og Tiden, "seenest inden Junii Maaneds Udgang", inden hvilken Disputatsen, i Følge Rectors Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender, skulde indsendes, er utilstrækkelig til Udarbeidelsen."

Kjøbenhavn, d. 16de Juni 1815.

Nissen.

Til

Det juridiske Fakultæt ved Kjøbenhavns Universitet.

De udmærkede Ord i denne Skrivelse: "jeg kan nu ikke profitere af dette . . . Tilbud", og "jeg kunde nu naturligviis lige saa lidet vente som ønske denne" (nemlig Doctor-Graden), ere saa bestemte, at ikke et eneste af Fakultetets Medlemmer et Øieblik tvivlede om, at Meningen var, at Hr. Etatsraad Nissen nu aldeles ikke ønskede at blive Doctor i Lovkyndigheden, og det af den

Aarsag, som udtrykkelig anføres i Skrivelsen, fordi han var bleven forbigaaet ved forrige Promotion for 25 Aar siden. Jeg skulde derfor have antaget, at Hr. Etatsraaden ganske havde forglemt hvad han havde skrevet, dersom han ikke i sin Skrivelse til mig af 15de August vedgaaer at have sagt, at han ikke ønskede denne akademiske Værdighed, men vil at det skal forstaaes om, at han nu ikke turde faldet paa at yttre noget Ønske herom eller selv at begjere Graden, en Fortolkning, som hele Skrivelsens Context fuldelig gjendriver. Han anfører i sin Skrivelse vel tillige som Grund hvorfor han afslaaer Tilbudet, at Tiden inden hvilken Disputatsen skulde indsendes til Fakultetet efter Rectors Bekiendtgiørelse, nemlig inden Juni Maaneds Udgang, var utilstrækkelig, men Ordene i Brevet: "ligesom og" vise, at dette ikkun var et underordnet Argument, og maatte endog ansees som blot Paaskud, da han ikke kunde være uvidende om, at Professorers Inaugural-Dissertationer aldrig have været nogen Censur underkastede, og at derfor Rectors Bekiendtgiørelse om Tiden, inden hvilken saadan Dissertation burde indsendes, var ham uvedkommende, hvorfor og Fakultetet i sin Skrivelse til ham ikke melder noget om saadan Indsendelse, men allene begierer, at han i det seneste inden Juni Maaneds Udgang vilde tilkiendegive, om han modtog det giorte Tilbud eller ikke. En Tid af 6 til 8 Uger skiønnedes at være tilstrækkelig for en Mand, der udelukkende kan beskiæftige sig med sin Videnskab, for at lægge sidste Haand paa een af de flere videnskabelige Arbeider, han i sit lange literaire Otium maatte formodes at have udkastet. Da Hr. Etatsraadens Uvillie over Fakultetets formeentlige ældre Tilsidesættelse maatte derfor ansees som den sande og eneste Aarsag til hans Vægring om nu at modtage Doctor-Graden, skrev jeg, som den eneste af Fakultetets Medlemmer, der paa den Tid havde været Professor juris ved Universitetet, et privat Brev, hvori jeg paa en forbindtlig Maade søgte at oplyse Hr. Etatsraaden om, at ingen formelig Indbydelse til Doctor-Graden ved det juridiske Fakultet da havde fundet Sted, og at man da som nu lod hans Fortienester vederfares Ret*); men da jeg ikke beæredes med noget Svar, maatte jeg antage, at hans Beslutning om ikke at modtage Doctor-Graden var urokkelig, og Fakultetet kunde derfor ikke andet end indberette til den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler, at Hr. Etatsraad Nissen havde frabedet sig den ham tilbudne Doctor-Grad. Hvorledes Hr. Etatsraaden kan ansee det krænkende for sig, at han ikke erholder en videnskabelig Udmærkelse, fordi han har frabedet sig denne, hvad enten nu denne hans Vægring var motiveret ved en ældre Tilsidesættelse eller Mangel paa Tid til at udarbeide en Inaugural-Dissertation, begriber jeg ikke. Enhver anden vilde ansee det for en Hæder at have modtaget saadant Tilbud. Iøvrigt feiler Hr. Etatsraaden meget, naar han gaaer ud fra den Forudsætning, at Fakultetet skulde være forpligtet til at indstille enhver til at blive Doctor juris ved et Æres-Diplom, hvis det forud havde tilbudet ham Doctor-Graden imod at disputere, og han skulde være forhindret fra at opfylde dette Vilkaar. Ei heller kunde man troe, at en Professor i Lovkyndigheden kunde ønske at blive Doktor paa anden Maade, end ved offentlig at forsvare en Inaugural-Dissertation, eller i al Fald Theses, hvis Tiden skulde forbyde ham at udarbeide en saadan Afhandling. Af denne Aarsag have tvende af mine Colleger ikke ønsket at erholde Doctor-Graden ved saadan Dispensation, uagtet deres videnskabelige Fortienester kunde have givet dem Adgang til saadan Udmærkelse.

Schlegel,
det juridiske Fakultets Dekanus.

*) Hr. Etatsraaden søger at afbevise dette, ved at lade aftrykke en Skrivelse fra Fakultetets daværende Dekanus, afg. Conferenceraad v. Obelitz, til afg. Professor v. Eggers, hvori der virkelig tales om Tilbud. Jeg mindedes ikke dette Brev, da jeg tilskrev Hr. Etatsraaden, men troer ikke at feile, at han hertil ikke var autoriseret af Fakultetet. Egentlig skulde det være en blot Anmeldelse til Prof. v. Eggers, som fraværende Medlem af Fakultetet, at en høitidelig Doktor-Promotion ved Universitetet vilde finde Sted, og Forespørgsel, om han ved denne Leilighed vilde tage Doktor-Graden eller ikke. Overalt finder der ordentligviis ingen egentlig Indbydelse i Henseende til Fakultetets egne Medlemmer Sted; thi da det er Fakultetet som uddeler de akademiske Værdigheder, saa ere dets Medlemmer herved opfordrede til at forskaffe sig samme paa lovbefalet Maade.

(Indsendt.)

Af de offentlige Aviser erfares, at efter det Kgl. General-Commissariats Collegii Ordre bortsælges d. 16 d. M. Bygningerne paa Kyholm ved Samsøe.

Det tillades mig allerunderdanigst at bemærke, at denne Holm med dens Bygninger af Bolig til Commandanten, 2de Casserner, Bagerhuus, Proviantshuus, Magazin, Ammunitionsskuur m. v. synes at være særdeles begvem til Opholdssted for Forbrydere af Mandkjønnet, som ere dømte til i Jern at arbeide.

De Ulykkelige kunde her holdes adskilte fra det borgerlige Selskab; her fandtes de fornødne Bygninger til deres Ophold og til militair Bevogtning, og de kunde selv skaffe sig deres Underholdning paa Holmen ved Mark- og Havearbeide. Større Frihed kunde forundes dem, da det Locale, naar Baadene holdtes laasede, ei tillader dem at bortflye. Fra de sædvanlige Fangehuse kan menneskelig Forsigtighed, uden dem udarter til Grusomhed, ei forhindre dem fra at bortløbe. De Bedre af Fangerne kunde til Prøve, og, for at forberedes til fuldkommen Frihed, tillades at gaae paa Arbeide til Samsøe, hvor deres Opførsel ei kunde holdes skjult, og hvorfra de vanskelig kunde finde Leilighed til at rømme.

Da Danmark ei kan følge fremmede Landes Exempel, at sende slige Ulykkelige til et Botanybay eller i Bjergværker, kunde til deres Ophold en ubeboet Øe anvises dem, og dertil synes Kyholm til Sikkerhed og Ophold passende.

Da jeg har været der, og seet det Locale, har jeg allerunderdanigst anseet det for Pligt, at indstille dette Forslag, som af den hidtilværende Commandant paa Stedet bedst kunde bedømmes, hvorvidt det kunde svare til Øjemedet. Indtil de nærmere Oplysninger erhvervedes, kunde Approbationen paa Salget af Bygningerne udsættes. Fandtes den yttrede Tanke at burde iværksættes, vilde lettelig Arrangement med Grevskabets Besidder finde Sted angaaende vedblivende Besiddelse af Holmen for Fremtiden.

Den større Sikkerhed for Staten, at have sine Forbrydere paa et isoleret Sted, og den mildere Behandling og nyttigere Virksomhed her kunde

forundes dem, synes paa denne Maade at kunne opnaaes.

Om Konsten at faae et Embede.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Et tredie Middel til at anbefale sig, ere Penge. Skal jeg endnu spilde Ord paa at skildre Magten af denne højeste Potenz? Hvor er det Menneske, der ikke practisk har prøvet Penges vis impulsiva? Muhamedanerne tilbede Maanen, Indianerne Solen, Ildlænderne Ilden, jeg spørger: hvoraf kommer det, at ingen Nation har gjort Guldet til en synlig Gud, da dets Almagt dog almindeligen erkjendes? Men i dette Øjeblik falder det mig først ind, at Israels Børn tilbade en Guldkalv, og jeg tvivler ikke paa, at denne Afgudsdyrkelse endnu har flere hemmelige Dyrkere blandt alle Troesbekjendere, end de herskende og ikke herskende Religioner offentligen. Jeg vil derfor ikke spilde et Ord paa at tale om Pengenes Magt: kun saa meget være det mig tilladt at erindre, at de, hos cultiverede Nationer erkjendes for den eneste sikkre Maalestok, ikke allene til at bestemme Varers, men ogsaa Menneskers Værd. Jeg vil ikke engang tale om Romerne, hos hvilke det Ord Talent brugtes saavel om Aandsanlæg, som om Penge: som Exempel anfører jeg kun Engellænderne, der næst efter os, sikkerligen ere den meest oplyste Nation paa hele Jorden. Naar de ønske at vide, hvor riig en Mand er, saa spørge de: what is he worth? det er paa Dansk: hvad er han værd?

Kan man altsaa fortænke den, som nogen fremstilles for til Befordring, naar han ligeledes spørger: what is he worth? eller hvor meget veier han?

Men ingen udtrykker bestemtere og oprigtigere Pengenes Værd, end den gamle Krigskonstner Montecuculi, der fremsætter den Paastand: "Til at føre Krig hører for det første Penge, for det andet Penge, for det tredie Penge." Man har derfor ogsaa inddeelt Krigens almindelige Historie i tre Tidsrum: 1) da man førte Krig uden Krud, 2) med Krud og endelig 3) med Penge.

Montecuculi's Sætning indeholder saa megen almindelig Sandhed, at den ogsaa lader sig anvende paa Befordring til Embeder, og saaledes oversætte: til at faae et Embede hører for det første Penge, for det andet Penge, og for det tredie Penge. Ikke som om jeg vilde paastaae, at Embeder i vore Dage ere tilfals for Penge: Gud bevare mig fra en saadan Blasphemie! Jeg paastaaer kun, at naar Fortjenestens Vægtskaal balancerer mellem den ene og den anden Fortjeneste, saa maa den, efter physicalske Love, hælde til den Side, hvor man lægger endnu en ny Vægt i Skaalen. Naar altsaa f. Ex. i den ene Vægtskaal ligger et prøvet Talent, og i det andet et Fetterskab eller Svogerskab, og Tungen balancerer raadvild frem og tilbage, men nu pludseligen en Haandfuld Penge kommer til Fetterskabet, saa er intet naturligere, end at den maa hælde til Pengesiden. Derfor forekommer det mig som om det Udtryk Tunge, paa en Vægtskaal, er laant af en Dommers Tunge, der vakler imellem rationibus decidendi et dubitandi, før den afsiger Dommen. Og der gives vel neppe et mere veltruffent Billede paa en Themisvægt, end mangen Themispræst selv, naar man nemlig betragter begge hans aabne Hænder som Vægtskaalen, og hans Tunge som Vægtskaalens Tunge, der strax hælder til dens Side, der endnu føjer et eller andet vigtigt og klingende Argument til rationibus decidendi. Deraf kommer, efter min Formening, det Udtryk: haandgribeligt Bevis, og saaledes maa det forstaaes, naar de gamle Retslærde, foruden de allerede ovenfor nævnte Egenskaber af en dygtig Jurist, endnu forudsatte auream crumenam.

Man vilde misforstaae mig ganske, naar man ved Penge blot vilde forstaae Penge. Som bekjendt er det latinske Pecunia, som kommer af Pecus: Qvæg, ikke Argentum, den ældste Bemærkelse paa Penge, og det tydske Geld kommer aabenbar af gelten d. e. noget, som gjelder. Penge behøve derfor ikke blot at bestaae i Banksedler eller i klingende Sølvdalere, men i fede Stude, Kalve, Lam, Sviin og andet Pecus, saa godt som Kalkuner, Vildt o. s. v. Selv i den livløse Natur findes tusinde Ting, der gjelde for og have samme Virkning som Penge f. Ex. ægte Shawler, brillante Ørenringe, smukke Taffelservicer, Gulduhre o. s. v.

Men, for at komme tilbage igjen til vort Thema: den, som altsaa troer, at befinde sig i det Tilfælde, hvor han, for at faae et Embede, endnu maa føje til sin Fortjeneste, en Vægt af det omtalte Slags, lægge nøje Mærke til, hvorledes den Vægtskaal, hvorpaa hans Fortjeneste skal veies, trækker; thi, som bekjendt, trække nogle meer, andre mindre. Efter denne Prøvelse maale han Vægten. Endnu mere indlysende bliver Sagen, naar vi anvende Læren om Løftestangen paa Penge; thi hvo kan fragaae, at Penge fra Arilds Tid have gjeldt for den stærkeste Løftestang? Vel lader det sig ikke nægte, at der gives Mennesker med en klippefast, ubevægelig Samvittighed, som man end ikke med en Guldløftestang kan rokke af Pletten. Men hos mangfoldige vil et saadant Instruments Kraft være anvendelig, og det kommer da kun an paa, at afmaale derefter Løftestangens Styrke og Størrelse, og om man har en meer eller mindre vaklende Samvittighed at løfte, fremdeles, at man forstaaer sig paa, at anbringe Løftestangen rigtigen og træffe den rette Tyngdepunkt.

Et fjerde Anbefalingsmiddel er det, at have en Talsmand.

Vel er det allerede blevet berørt ved Slægtskab og Connexioner; men man kan ogsaa, foruden disse, betjene sig af Recommendationer, enten ved at holde sig til andres Overtalelsesgaver eller prøve sine egne.

Hvo kjender f. Ex. ikke den Overtalelseskraft, der ligger i Tungen af visse medlidende Damer der gjerne ville bringe en ung Mand først i et Præstekald, dernæst i Quarreen og tilsidst under Tøflen? Med Rette kan man sige om dem, at de forstaae at overtale deres Gjenstand, ligesom man overrider eller overkjører. Saadan en Tunge har det tilfælles med en Sirenetunge, at man gjerne gad springe over Bord, naar man er udsat for dens Tryllekraft. Den, som søger om et Embede, lægge derfor Beslag paa en Deel af samme. Paa dens Tjenestfærdighed kan han gjøre sikker Regning; thi intet ligger saadanne Damer mere paa Hjertet, end det Ønske at gjøre deres Medmennesker lykkelige. Det er Grunden til deres utrættelige Travelhed, at knytte Ægteskabs-

knuder, og igjen at overskjære dem, naar de trykke den ene eller den anden. Deraf kommer ogsaa deres Tjenstfærdighed i at hielpe et ungt Menneske til et Embede. Man betjener sig derfor af disse medlidende Damer, for at frembringe et Stød paa den, som skal anbefale til Embedet, og man vil da sjelden forfeile Maalet. Naar det ikke vil lykkes med Overtalelsen, saa lykkes det sikkerligen med Intriguen. Alle Fjer og Hjul sættes i Bevægelse, for at naae det store Øjemed, og ligesom Perpendikulen i et optrukket Stueuhr kun behøver eengang at støde an, for at sætte hele Værket i Bevægelse, saaledes behøver man kun at røre ved en saadan Talsmandindes Tunge, for at bringe saavel hendes Hænder som Fødder i en uophørlig Bevægelse.

(Fortsættes.)

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Kortfattet catechetisk Forklaring over Catechismus, ved J. N. Krog. Hensigten af dette Skrift, hvori Religionens Hovedlærdomme korteligen fremsættes i catechetisk Form, er især at udvikle og tydeliggjøre de vanskeligste, i Luthers Catechismus og den anordnede Lærebog i den evangelisk=christelige Religion forekommende Udtryk, f. Ex.: Religion, Catechismus, Lov, Pligt, Testamente, Prophet, Evangelium, Apostel, o. s. v. Den, som veed, hvor ufrugtbar enhver Undervisning maa blive, naar den indskrænker sig til tankeløs Udenadslæren, uden rigtigt Begreb om de enkelte Ords og Udtryks Betydning, vil indsee Vigtigheden af en Ledetraad, hvori man paa en almeenfattelig Maade søger at bibringe den Unge tydelige og rigtige Begreber om de vigtigste Udtryk. Ikke sjeldent antager man, at Barnet allerede veed, hvad det neppe har en dunkel Forestilling om, og derfor lader man det som oftest lære Tanker, forend det endnu har noget rigtigt Begreb om de Ord, Tanken er sammensat af. Skriftet, som, trykt med fiint Stiil, er 1¼ Ark stort, sælges uindbunden for 16 ß., indbunden for 2 Rbmk. hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144. Sammesteds faaes samme Forfatters

udførlige Forklaring over Catechismus; en Ledetraad ved Religionsunderviisningen o. s. v., uindb. for 4 Rbmk. og indb. for 5 Rbmk.

Indenlandske Efterretninger.

Den 29 August d. A. kantrede i et haardt Veir fire Dragøerlodser med deres Baad mellem Prøvestenen og Castrup. Medens den ene af dem, Adrian Jensen, svømmede til Land for at skaffe Hielp, holdt de øvrige sig fast ved Baaden, som drev længere og længere ud. Paa samme Tid kom Styrmand Jens Peter Geicken roende med en Jolle og tre Mand, for at gaae ombord paa et ikke langt fra Castrup liggende Skib, med hvilket han skulde gaae til Stettin, hvor han havde Løvte om god Hyre. Da han hørte Raab fra de drivende Mænd opmuntrede han sine Folk til at komme dem til Hielp, og naaede dem endelig med stor Besværlighed. Geickens Jolle var imidlertid kun liden, og kunde ikke, uden yderste Fare, indtage de tre Lodser; han kastede derfor uden Betænkning sin Kiste og alt sit Tøi overbord for at kunne modtage dem, og da de med yderste Fare vare komne i Land gav Geicken endnu Adrian Jensen, der for at svømme til Landet havde affort sig sine Klæder, en Kavai. Geicken, der har Kone og Børn paa Sylt, mistede ved denne Begivenhed Alt, undtagen de Klæder han havde paa, og da Skibet, hvormed han skulde afgaae til Stettin, var seilet, kunde han ikke komme bort, men blev af de reddede Lodser, som selv vare fattige, taget med til deres Hiem, hvor de vilde huse og pleie ham til nogen Udsigt eller Hielp viste sig for ham. Cancelliet indberettede Sagen til Kongen, og det har ifølge sammes Forestilling behaget Hs. Majestæt ved Resolution af 5te September at forunde bemeldte Geicken Medaillen for ædel Daad tilligemed en Gratification af 600 Rbdlr. N. V. (St. T.)

Det Classenske Fidei=Commisses Kapitaler ere i Følge Forordn. af 5 Januar 1813 omskrevne fra 486,180 Rd. 68 ß. til 328,055 Rbdlr. 68 ß. S. V. Af Directionens allerunderdanigste Indberetning til Hs. Maj. Kongen for Aarene 1811, 1812, 1813 og 1814 sees, at de

betrængte Tidsomstændigheder ogsaa have rammet denne Stiftelse saaledes, at den ikke har kunnet udrette noget betydeligere end fyldestgjøre Forskrivterne. Men uagtet Coursen 1811 og 1812 gav Anledning til at betale Daler med Skilling og frembringe mange ødelæggende Omsætninger i Pengesager, er dog ved flere Forsigtigheds Jagttagelser større Tab forekommet, end at jo Fidei-Commisset nu er istand til, ikke allene at opfylde hvad paaligger, men endog at vedblive Betalinger som til Datum i S. V., og inden føie Tid indhente Tabet ved Hjelp af Extra-Fonds, samt oplægge hvad behøves til at samle nye Kræfter og gjøre betydeligt Gavn. Den opgivne Balance for hvert af forbemeldte 4 Aar er: 1811 var Indtægten 155,081 Rdlr. $51\frac{1}{2}$ ß., Udgivten 138,938 Rd. $15\frac{1}{2}$ ß. og Kassebeholdningen 16,143 Rd. 36 ß. 1812: Indtægt 282,957 Rd. 3 Mk. $11\frac{1}{2}$ ß., Udgivt 256,216 Rd. 15 ß. og Kassebeholdning 26.741 Rd. 2 Mk. $12\frac{1}{2}$ ß. 1813: Indtægt 143,628 Rbd. $12\frac{5}{8}$ ß., Udgivt 125,250 Rbd. 5 Mk. $12\frac{5}{8}$ ß. og Kassebeholdning 18,377 Rbd. 1 Mk. 1814: Indtægt 184,712 Rbd. 2 Mk. $4\frac{1}{2}$ ß., Udgivt 159,034 Rbd. 4 Mk. 3 ß. og Kassebeholdning 25,677 Rbdlr. 4 Mk. $1\frac{1}{2}$ ß. Efterat bemeldte Indberetning af Cancelliet allerunderdanigst har været Hs. Majestæt foredraget, har Allerhøistsamme under 23 Aug. sidstl. allernaadigst resolveret saaledes: "Denne Beretning har været Os allerunderdanigst foredraget, og har Vort Cancellie at tilkjendegive Directionen for det Classenske Fidei-Commis, og Geheime-Conferentsraad Classen i Særdeleshed Vort allerhøieste Velbehag og Tilfredshed med deres virksomme Bestræbelser for at befordre den Afdødes velgjørende og almeennyttige Hensigter, hvorhos det allernaadigst tillades Directionen at lade denne Beretning offentlig kundgjøre ved Trykken."

Aalborg, d. 5 October. Det Danske Auxiliaircorps er den 23de September indtruffet til Wandsbek. H. D. Prinds Friedrich passerede samme Dags Middag Elben og Hamborg. Omgivet af sin Stab modtoges H. D. ved Færgebroen (hvor Borgergarden paraderede) af denne frie Hansestads Kommandant, der med sin Stab ledsagede Prindsen gjennem Staden indtil det hamborgske

Gebeets Grændseskjel. Den skjønne Hamborgske ridende Garde aabnede Toget og et Detaschement Uhlaner sluttede samme. Hs. D. erkjendte fuldkommen denne Naboestadens Opmærksomhed og aflagde derfor Kommandanten Sin forbindtligste Taksigelse. Armeekorpset kommer til at kantonere saaledes: Den første Brigade mellem Altona, Pinneberg, Elmshorn, Itzehoe og Bramstedt. Den anden Brigade mellem Oldesloe, Segeberg, Ahrensbøk og Lübek. Den tredie eller lette Brigade mellem Wandsbek, Ahrensburg, Trittau, Reinbeck; Husarerne i Ottensen og Wedel. — Reservekavalleriet og det ridende Artillerie ligger i Schenefeldt, Hohenwestedt og Nommels. Reserveparken og Feldt-Lazaretherne ligge i Rendsborg. — Oberstl. Greve v. Ahlefeldt, fungerer indtil videre som Kommandant i Altona. (Aalborg Av.)

Mariboe, den 5te October. Den 1ste October bleve ved Hr. Pastor Harder Hans Høivelbaarenhed Hr. Kammerherre og Greve Harald Holck, Ridder af Dannebrogen, Jernkors og Johanniter Ordenen, og Comtesse Idda Hardenberg ægteviede om Aftenen i Radsted Kirke. — Den i Stiftsavisen efterlyste Skytte, Henning Jørgensen fra Kjerstrup, er i Aftes bragt her til Stiftet fra Kjøbenhavn. (Mariboe Av.)

Ved Høiesteret er Rasmus Nielsen af Refsvindinge for ulovlig Skovhugst tilpligtet, under aarlig Mulkt at indfrede og beplante med Skov en Strækning af 2 Tønder Land a 14,000 Quadratalen i Øreskov. Derhos bør den Tiltalte, for at have uden Rentekammerets Tilladelse hugget for Føde, til Svendborg Amts Fattigkasse have forbrudt de paa Øre Skovgrund i hans Besiddelsestid hugne 700 Favne Brænde, eller erlægge den Pengesum, hvortil dette Qvantum, paa hans Bekostning, efter lovlig Omgang, af uvillige Mænd ansættes.

———

Kjøbenhavns Børs den 13 October.

Cours. Hamb. 2 M. 618, *a vista* 625. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. $25\frac{1}{2}$ Rbdl., *a vista* . . Spec. 620. — Specier solgtes til $37\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev gives

(med Rente) $72\frac{3}{2}$ pr. 100; Oblig. 308. Norske Sedler $58\frac{1}{2}$.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 4de October. I Torsdags den 28de Septbr., om Aftenen Kl. henimod 8, modtog igjen Norges Hovedstad sin elskede Kronprinds og Hans kjære Søn i høiønskelig Velgaaende fra Deres Trondhjemske Reise. — Den 30te Septbr. havde en Deputation fra Drammen Audience hos Deres Kongelige Høiheder Kronprindsen og Hertugen af Sødermanland. Ordføreren (Sognepræsten Søren Tybring) holdt til H. K. H. Kronprindsen følgende Tale: "Deres Kongelige Høihed! Pligt, egen Følelse og vore Medborgeres Ønske byde os, Naadige Herre! at hilse Dem idag med den Hengivenhed og uskrømtede Glæde, hvormed Nordmænd stedse hilsede den Fyrste, hvis Fremfærd gav den trøstelige Vished, at Norges Vel var Fyrstens hjertelige Attraa! Med moderlig Ømhed og moderlig Gavmildhed sørgede Naturen for den Egn, vi beboe! Det sanddrue Sagn har maaskee allerede tolket Dem, Naadige Herre! Drammens yndige Beliggenhed; men neppe er Nogen istand til at tolke Dem den Ærefrygt og Troskab, enhver Drammens Indvaaner af sin hele Sjel ofrer Dem som Frihedens Ven og Beskytter! Ei ville vi ved Pragtoptog og glimrende Feste — der dog aldrig kunne blive Dem værdige — vise denne vor eenstemmige Følelse; men, Naadige Herre! i det Øieblik De opfylder vort inderlige Ønske — i det Øieblik De fremtræder iblandt os, vil vort glade Øie, vor frydefulde Mine være Dem den sikkreste Borgen for vor Tænkemaade!" — "Kom altsaa, Naadige Herre! og De skal hos os finde den Tilfredshed, som den gode Fader fornemmer, idet han samles med sine lykkelige og taknemmelige Børn." — Hans Kongelige Høihed behagede at svare, at Han med særdeles Velbehag optog, hvad der blev yttret paa Drammens Indvaaneres Vegne; at Han allerede havde besluttet at besøge deres Stad, og at de Følelser, som de yttrede, gjorde Udførelsen af dette Forsæt paa en dobbelt Maade til en Skyldighed, som det vilde være H. K. H. særdeles kjært at opfylde. H. K. H. lovede at komme til Drammen i Ugen, som følger paa den næste. — H. K. H. Hertugen af Sødermanland tolkede dette Svar paa Norsk. — Ordføreren vendte sig derpaa til H. K. H. Hertugen af Sødermanland med følgende Tale: "Naadige Prinds! De Følelser, vi saa glade have tolket Deres Fader — disse samme Følelser ofre vi ogsaa Dem, Naadige Herre! da vi have det visse og trøstelige Haab, at De som en god Søn vil træde i denne langt over vore Lovtaler ophøiede Faders Fodspor!" — "Vigtigt, Naadige Herre! er det Kald, hvortil Forsynet har bestemt Dem — hellige men tunge Pligter ville engang komme til at hvile paa Deres Skuldre — Dog, den algode Gud vil sikkerlig af sin Naade forlene Dem Kraft og Viisdom til saaledes at opfylde disse Pligter, at de forenede Nationers Kjerlighed og Velsignelse vil vorde den skjønneste Ædelsteen i den Krone, der venter Dem!" — "I vore Medborgeres og vort eget Navn udbede vi os den Naade, at Deres Kgl. Høihed vil glæde Drammens Indvaanere med Deres høie Nærværelse, for ogsaa der at modtage redelige og skjønsomme Borgeres Hylding." — Hans Kongelige Høihed behagede i sit Svar at yttre samme Sindelag, som Hans Herr Fader. (Norsk Rigst.)

Christiania, d. 30 Septbr. Under 1ste dennes har Regjeringens Departement for Armeen, i Kraft af dertil meddeelt høieste Bemyndigelse, ved Bekjendtgjørelse indkaldt Alle og Enhver, som formene at have nogensomhelst Fordring paa Land-Militair-Etaten, være sig for Leverancer af Fourage, præsteret Transportskyds, m. v., under den i forrige Aar tilendebragte Krig, og som ikke allerede er anmeldt paa befalet Maade, at fremkomme med behørig documenteret Regning derover igjennem vedkommende Amt inden dette Aars Udgang, da der aldeles intet Hensyn vil blive taget paa Fordringer, som senere anmeldes, eller som ei ere behørigen documenterede. — Under 4de Septbr. er naadigst resolveret, at den 1ste Maaneds første eller Forbedrings-Gage, som de militaire Embedsmænd og Betjenter hidtil have maattet afgive til den Norske Krigshospitals-Casse, og Marinens Officierer og Betjenter til Søqvæsthuset, maa fra 1 Juli d. A. aldeles bortfalde. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corr.)

London, den 29 Septbr. Efterat Emissairer fra Bonaparte vare ankomne til Brasilien, bleve der alle Franske erklærede for Krigsfanger, og de franske Skibe lagte under Beslag. — Igaar erholdt vi americanske Tidender, som gaae til 2den Septbr. Indianerne have begyndt Fiendtlighederne i adskillige Dele af de Forenede Staters Gebet, saavel paa den nordlige Grændse, som paa Missisippis Bredder. General Jacksons Død har ikke stadfæstet sig; tvertimod sige Tidenderne, at han befinder sig i Nashville, og forbereder sig paa at rykke imod Indianerne. — Efterretningen om Bonapartes Ankomst til Engelland var indløben til New-York den 31te August. — Den første Artikel af den Handelstractat, der skal sluttet imellem Engelland og Nordamerica, bestemmer, at Skibene paa begge Sider have samme Forrettigheder og Friheder, som de indenlandske i begge Stater. Denne Begunstigelse udstrækker sig ikke blot til Skibene, men ogsaa til deres Ladning. Den anden Artikel indrømmer Americanerne frie Handel paa Calcutta og de engelske Besiddelser paa den hindostanske Halvø. Med Indianerne under americansk Jurisdiction maae Engellænderne ingen Handel drive.

London, d. 3 October. Man paastaaer, at 16,000 National-Engellændere skulle blive tilbage i Frankrig. De øvrige til den engelske Armee hørende Tropper skulle bestaae af Hannoveranere, Hollændere, Brunsvigere rc., og i det hele udgjøre 50,000 Mand. — I alle Frankrigs store Stæder skulle for nærværende Tid findes saakaldte Comités des recherches, hvis Hensigt er at bortfjerne alle dem fra de offentlige Embeder og al Indflydelse, om hvis royalistiske Tænkemaade man ikke er fuldkommen overbeviist. — I adskillige fremmede Blade er berettet, at Capitain Malcolm har staaet i Gabestokken for svigagtigt Regnskab. Denne Beretning er aldeles falsk. Det var Fregattens Proviantmester, ved Navn Burrows, som havde gjort sig skyldig til denne Straf. Capitain Malcolm er en meget agtet Officier, og var endog Proviantmesterens egentlige Anklager. — Ifølge de sidste Efterretninger fra Nordamerica haaber man, at de Vilde, som havde sammentrukket 5 til 7000 Mand, ifølge Underhandlingerne med Capitain Parker ville forholde sig rolige. — Efterretningerne fra de spanske Provindser i America er endnu meget modsigende. Alt synes at vise, at der fægtes med afvexlende Lykke mellem Royalisterne og Insurgenterne. — Afvigte Fredag ankom Transportskibet Hydra fra Guadeloupe til Spithead. Ombord paa samme befandt sig den franske Admiral Linois, hans Gemalinde, to Døttre, adskillige Slægtninge, adskillige Officierer og 420 Soldater, som samtlige havde gjort Oprør mod Kong Ludvig den 18de, men den 9de August maatte overgive sig til Sir James Leith. De skulle ifølge Capitulationen bringes til Frankrig. Admiral Linois undskylder sig med, at Tropperne have tvunget ham til at erklære sig for Bonaparte. — Ifølge vore Blade ventes Erkehertug Carl af Østerrig paa nogen Tid til Engelland for at besøge Prindsregenten. — De igaar fra Irland indløbne Efterretninger ere ikke meget trøstende. Man har fundet det nødvendigt ogsaa at erklære Insurrectionsacten i Kraft for Staden og Grevskabet Limmerich. Ifølge den Proclamation, hvorved Insurrectionsacten bliver erklæret i Kraft, forpligtes Enhver til at forblive i sit Huus fra Solens Nedgang til dens Opgang. Lader han sig trods Forbudet see, bliver han arresteret og ført for en bestandig stedfindende Ret, der strax fælder Dom over ham og straffer ham efter Omstændighedernes Beskaffenhed. Man frygter for, at ogsaa Grevskaberne Waterfort, Monaghan og Kilkenny skulle blive erklærede i Insurrectionsstand. Af regulaire og Militstropper gives der for nærværende Tid 30,000 Mand i Irland. — 200 Mand af Garnisonen i Tower indskibes for at afløse de Invalider, som for nærværende Tid ere paa Helgoland. — Af de afskedigede franske Officierer skulle endnu henved 12,000 befinde sig i Paris. De bære ingen Uniform, og blande sig i ethvert Opløb. Dog har man intet at frygte fra deres Side, da 100,000 Mand, efter Forsikkring, skulle i Vinter blive staaende i Nærheden. — Vi have erholdet Efterretninger fra Madera af 2 Septbr. Northumberland, der, som man veed, har Bonaparte ombord, var den 24 August ankommen paa Høiden af denne Øe, havde indtaget nogle Piber Viin, og Dagen efter fortsat sin Reise til St. Helena.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 83.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 17 October 1815.

Om Konsten at faae et Embede.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Endnu hurtigere opnaaes Maalet af den, der veed at drage en ung Talsmandinde ind i sin Interesse. To smukke Øjnes Sprog er ofte virksommere end alle en Demosthenes's og Ciceros Talekonster. Kort, den, som har en saadan Talsmandinde, sidder snart i petto di santissimo padre, og er sikker paa Cardinalshatten. En mislig Sag er det, naar nogen maa forlade sig paa sin egen Anbefaling. Rigtig nok pleier Tingen ikke at være saa vanskelig, naar en indtagende Figur eller den ovenfor omtalte nervus rerum gerendarum forøger Overtalelseskraften. Ikke sjelden er det ogsaa af stor Virkning, naar man betjener sig af fornuftløse Dyrs Anbefaling, og en feed Qvie, en mædsket So, en god Kalv, en Flok Høns, vise ofte, naar de i rette Tid intonere, en større Overtalelseskraft, end de kraftigste Responsa i en Disputats eller i en examina rigoroso. Her er imidlertid kun Talen om det Tilfælde, hvor den, der søger om et Embede, ikke har nogen anden Talsmand, end sig selv, og hverken besidder Capacitet eller kan opvise Testimonium capacitatis.

I dette Tilfælde maa man altsaa tage sin Tilflugt til Konsten at gjøre sig yndet. Men hvo, som vil gjøre Lykke i denne Konst, maa fremfor Alting være øvet i den samme underordnede Konst at smigre.

Smiger er: at skuffe et Menneskes Egenkjerlighed, ved enten at paadigte det Fuldkommenheder, som det ikke besidder, eller ved at ophøje dets virkelige Fuldkommenheder, og fremstille dem i det meest glimrende Lys. Men vel udtænkte ere kun saadanne Skuffemidler, der ikke lade Hensigten at skuffe skinne igjennem.

Naar f. Ex. en Copiist, der vil befordres til Secretær, traadte ind til sin høie Beskytter med de Ord: Maecenas, atavis edite regibus! o et præsidium et dulce decus meum! saa vilde dette alt for tydeligen røbe Supplicantens Hensigt, altsaa rimeligviis forfeile det sande Maal, med mindre hans Mæcen var et pecus campi, hvilket man af Høflighed ikke bør antage. Men naar Referenden træder ind hos sin høje Chef, og lader, ved Overleveringen af hans underdanige Ansøgning, ligesom om han fik en Daanelse, og undskylder sig med, at det er Nærværelsen af den store Mand, som saaledes forvirrer alle hans Sandser, og virker magnetisk paa hans Nerver, saa vil han snarere røbe den øvede Smigrer.

Man kan antage, at ethvert Menneske, var det end en Cato, har sine Indbildninger, og det kommer kun an paa, at opspore disse hans svage Sider, for at benytte dem til sine Hensigter.

Kun yttre de sig paa forskjellige Maader. Mangen Bacchus indbilder sig, at han er en Adonis, mangen Dosmer, at han er en Socrates,

mangen Langborn at han er en Massillon, mangen Thybo at han er en Alexander Magnus og mangen Tingstud at han er en Cicero. Den ene bilder sig noget ind paa sin Smag, den anden paa sin Viinkjelder, den tredie paa sit Taffel, den fjerde paa sine Heste, sin Equipage, sine Børn o. s. v. At nogen gjør sig til af sit gode Hjertelav, er en stor Sjeldenhed, og gives der end nogle, som gjerne ønske at roses for en god Handling, saa er disses Tal saa ringe, at det synes unyttigt, at anføre her Regler for, hvorledes deres Svaghed kan og bør smigres. — Efter alle disse Indbildninger indrette man sine Løbegraver, og man vil finde at ethvert Menneske, ligesom Achilles, i det mindste paa een Punct, er overvindeligt. Nu gives der vel nogle Herrer, der ere saa bratte og steile som Klipper, og som synes utilgjængelige for hver Smiger. Men de synes det kun saa; thi man kan gjøre sig Regning paa, at de gjøre sig til af deres Caracteerstyrke og Sandhedskjerlighed, og derfor maa man angribe dem fra den Side.

Kloge Folk gjennemskue ofte Smigreren. Hos disse maa Smigeren være indhyllet i Dadlens Klædebon.

Enhver, endog den meest indbildske Dame, vil f. Ex. med Glæde lade sig kalde en Høne, som dog er een af de tobenede Skabninger, hvis Forstand man just ikke pleier at gjøre saa meget af, naar man udtrykker sig saaledes: "der seer man! kloge Høns gjør ogsaa i Nelder"; eller naar man siger til en fornem Herre: der har man atter et Beviis paa, at selv de klogeste Folk kunne begaae dumme Streger. Marquis de Posa kunde ret godt vove at sige til Philip:

Kan den retfærdigste blandt Konger –
Med eet saa uretfærdig blive?

Thi i dette Slags Dadel ligger netop den fineste Smiger, fordi den lader som den deri indhyllede Roes er udsprunget fra et Sandhed elskende Hjerte. Kort, den som forstaaer sig paa, at smigre saaledes, om ham kan man med Føie sige: at han er Mester i denne Konst.

Disse Vink maa for det første være nok; thi i Grunden lod sig om den Konst at smigre skrive et Værk af lige saa stort Omfang som Fleischers Naturhistorie.

To Hovedpraktiker i denne Konst vil jeg dog

endnu nævne: de hedde Dedicationer og Leilighedsdigte.

Den, som f. Ex. tilegner en Statsmand et Værk om den fuldkomneste Statsforvaltning, og deri anpriser alle hans Mæcens Forholdsregler som Grundstøtter for en uforbederlig Statshuusholdningsbygning, han kan gjøre sikker Regning paa, at man, naar en indbringende Post bliver ledig, vil tage Hensyn paa ham, som en fortjent Mand. Men for at afvende al Mistanke for Smiger, gjør man endnu klogere i, at man udgiver sit Værk uden Navn — det vil sige der hvor ikke enhver skal, maa og vil have et Navn, og tillige sørger for, at det betimeligen anmeldes i et eller andet Tidsskrift, hvori da anføres: at uagtet Skriftet er udkommet under strængeste Anonymitet, saa er dog, efter al muelig Sandsynlighed, den lærde, og i hele Europa berømte Hr. — Værkets Forfatter, hvis mageløse Beskedenhed ikke har tilladt ham at nævne sig. Har man ikke en Ven, som man i slige Tilfælde kan betroe sig til, saa være man sin egen Navnkundigheds Smed. Der gives endog blandt Guder og Gudinder, nok som trænge, thi ikke alle sidde saa varm inden Vægge, som Hr. Plutus, og hvad bryder sig f. Ex. en fattig Smed som Vulcan, eller en Tiggerske som Penia, der just ikke altid kan ligge i med den rige Porus, sig om at hjelpe, for gode Ord og Betaling, en stakkels Forfatter til Navnkundighed, ved at lade ham i deres Forgaard, udbasune sin egen Roes?

Fremdeles vil den, som tilegner en høi Person et dramatisk Værk og drager ved visse indstrøede Charactertræk en Parallel mellem ham og Dramaets Helt, i sin Tid kunne vente sig Noget for Noget, og hvor ubetydeligt et saadant Noget i og for sig monne være, er det dog altid, det være materiel eller immateriel, betydeligere end en Snees Pennestrøg, der i det Høieste koste en Snees Blækdraaber.

Af endnu større Virkning ere Leilighedsdigte. Rimet og metrisk afmaalt Roes, glider sødere end Honning, og har endnu det forud for Prosa, at den, ved at indpræge sig Hukommelsen for bestandigen, som en behagelig Melodie, efterlader sig et Slags sød Eftersmag, og saaledes fornyer Digterens Ihukommelse hos den Besjungne. Den, som

forstaaer saaledes at smigre, kan gjøre Regning paa et Naadsensbrød, en Pension eller et Secreteriat, der for saavidt svarer til Navnet, som det, i Henseende til Forretningerne, som oftest er et Mysterium.

Til Afarterne af Smigerkonsten høre Krybberie og Spytteslikkerie. Allerede det Ordsprog: man maa krybe før man kan gaae, viser os noksom Nødvendigheden af denne Egenskab. Mange Folk mangle Forstandssmidighed; de søge derfor at erstatte denne Mangel ved Ryg- og Knæsmidighed. I dette Tilfælde gjør Gymnastiken stor Tjeneste, thi derved, at den meest anbefalende Deel af det menneskelige Legeme bliver saa bøjelig som en Katteryg, bidrager hiin Konst ligesaa meget til et Menneskes moralske som physiske Velfærd.

(Fortsættes.)

See No. 81 af Kjøbenhavns nyeste Skilderie.

Hertugdømmet Sachsen Lauenburg begrændses af Holsteen, det til Lübeck hørende Territorium, Mecklenburg, Fyrstendømmet Lüneburg, Elben og Staden Hamburgs Gebeet; desuden hører dertil Amtet Neuhaus, beliggende imellem Elben og Mecklenburg, iberegnet hvilket det indtager et Areal af 26,17 □ Miil med en Folkemængde af omtrent 37,000 Indbyggere. Det indbefatter 5 Amter, 3 Stæder, 2 Flekker, 30 Kirkebyer, 150 store og smaae Landsbyer, 27 Riddergodser, 48 Ladegaarde og andre enkelte Gaarde, over 700 Borgerhuse og 3600 Ildsteder. Dette Hertugdømme er ved Aftrædelsen til Danmark blevet formindsket ved Amtet Neuhaus, og det hiinsides Elben beliggende District, hvilke Dele ialt indbefatter 5 Kirkebyer, 3 Godser og 25 Landsbyer og Torpe med et Areal af omtrent 4,17 □ Miil og 8000 Mennesker.

Det nyt erhvervede Lauenburg udgjør altsaa 22 □ Miil med en Folkemængde af 29000 Mennesker, hvilket giver 1318 Mennesker à □ Miil.

Foruden Grændsefloderne Elbe og Bille finder man her Steckenitz, en af de ældste Canaler, da den er anlagt i Aaret 1398 ved Hjelp af de to Floder Delvenau, der flyder ud i Elben ved Lauenburg, og Steckenitz, som fra Gudov over Møllen flyder ud i Trave; den har 19 Sluser, og liden Vandmasse, hvorfore Seiladsen ikkun gaaer langsomt; Wackenitz kommer fra Ratzeburger Søen, og falder ved Lübeck ud i Trave. Der ere ligeledes endeel Søer, iblandt hvilke Ratzeburger Søe og Schall Søe ere de største. Landet er i øvrigt temmelig jevnt, undtagen Amtet Steinburg, hvor man finder nogle Bakker, og forresten af forskjellig Beskaffenhed, dog for en stor Deel sandet. Herlige Ege og Bøgeskove ere endnu tilbage, som Levninger af den store Sachsenwohld; ogsaa findes der Tørvemoser. Foruden Agerdyrkningen og Qvægavl, i hvilken Henseende der ere Meierier, ligesom i det Holsteenske, holdes ogsaa en anseelig Deel Faar paa Hederne.

Stæderne ere: Ratzeburg paa en Øe i Ratzeburger Søen, som imod V. er forbunden med Fastlandet ved en lang Steendam, og mod Ø. har en 400 Skridt lang Broe, er en net lille Bye af 120 Huse. Den nordlige Deel af Øen eller Byen, som indbefatter Domgaarden med Domkirken og nogle andre Bygninger, hører til Fyrstendømmet Ratzeburg, som saadant til Mecklenburg, og tilfalder ikke Danmark. Lauenburg paa den skraae Elbbred, der hvor Delvenau eller Steckenitz udgyder sig, med 400 Huse og henimod 3000 Indbyggere. Staden er bygt, ligesom paa Terrasser, oven over hvilke der stod de lauenborgske Hertugers gamle Residents, hvoraf nu blot en Fløi er tilbage. Den har Korn- og Træhandel, er et Oplagssted for det Gods, der befordres paa Elben, og hæver en ikke ubetydelig Told af de Varer, der passere Steckenitz.

Møllen, en gammel lille Bye af 200 Huse og 1500 Indb. ved Steckenitz, som her danner en liden Søe; Till Uglspil er her begraven. Amterne ere følgende fire: Ratzeburg med Flekken Grünau, Lauenburg med Kirkebyen Büchen, Schwartzenbeck med Flekken Schwartzenbeck samt Aumühl Kobber og Jernhammerværker og

Steinhorst. Iblandt de adelige Godser bemærkes: Gudow, Kogel, og ved Schallsøen Zecher, Stintenburg og Bernstorf, mærkelig som Stamhuus for Greverne af Bernstorf.

Lauenborgs Producter ere Korn, Fedevarer, Uld, Trælast og Brædder; desuden ernære sig endeel ved Skibsfarten paa Elben og Transporten paa Steckenitz, samt Landtransporten imellem Hamburg og Lübeck, der ikke er ubetydelig.

Hertugdømmet har en egen Regjering og en Stændernes Forfatning; de høitidelige Landdage, hvor de Deputerede fra Stæderne og Ridderskabet af de 20 Godser komme sammen, eftersom de 4 ei have Sæde og Stemme paa Landdagen, holdes i Büchen, og Landmarskalkambet følger med Godset Gudow. Ridderskabets og Landskabets Privilegier indeholdes i den af Georg den 1ste og 2den af England høitideligen stadfæstede Reces af 1702. Ridderskabet og Magistraten i Byerne have i deres Districter den høiere og lavere dømmende Magt; fra Magistraten appelleres til Regjeringen, og fra Ridderskabet til Hofretten. Collegierne ere i Ratzeburg.

Landets Indtægter komme fra Skatter, Tolden og Domainerne (hvilke sidste er betydelige, da et stort Skovareal hører dertil).

Hvad Landets Skjæbne angaaer, kan bemærkes, at Valdemar den 2den i nogen Tid besad dette Hertugdømme, og at Amtet Steinhorst i henved halvandethundrede Aar var pantsat til Holsteen og Kongen af Danmark.

(Indsendt.)

At Englændere og Franske udtale Latinen paa deres Sprogs Viis, er til liden Glæde for dem, der ikke ere deres Landsmænd og skulle tale det med dem; og hvo vil nægte, at det var baade naturligt og ønskeligt at dette døde Sprog taltes allevegne som det skrives? Saaledes skeer i Tydskland, i Ungarn og selv i Italien, der maatte kunne tjene til Mønster, paa uvæsentlige ringe

Afvigelser nær. Der forstaaer Dansken hvad han hører og han forstaaes igjen, da man ligesaalet vil vænne sig til hans Udtale af d finale, som han f. Ex. til Tydskernes af v. Hvad derimod hos ham vilde være et Anstød for de Fremmede, er Accenten som nu af mange eller alle (?) Danske lægges paa Stavelser, hvor hine ikke gjøre det. Modō, verē, non sŏlūm (endog udtalt som eet Ord!) vilde de ikke vel finde dem i. Indsenderen, i hvis Ungdom denne Accentlægning ikke var i Brug, udbeder sig Underretning, hvilke Regler følges i saa Henseende, og holder det for nyttigt, at de kom ogsaa til Udlandets Kundskab. Da hans Øre er vant til at høre vērē, mŏdŏ, sōlum, saa kan han ikke nægte, at Innovationen erindrer ham paa: nos Polōni non curāmus quantitātem syllabārum; men han bebreider sin Hukommelse denne Erindring, da han er forvisset om, at kunne erkjende tilstrækkelige Grunde i de Regler, hvis Meddeling han tør love sig.

Forlangt Indrykkelse.

Formiddagen den 10de October tildrog sig følgende sørgelige Begivenhed paa Vesterbro. En stor brun Hund kommer op i Gaarden fra Haugen, der løber ned mod Stranden. Den foer ind i Hundehuset og anfaldt Lænkehunden; men slap den, for at hævne sig paa en Pige, der vilde frelse den Lænkehundne, skambider hende i Armen, og forfølger hende op ad Trappen til Værelserne. Her beed den Ditene ud paa en skaaren Puddel; og havde ødelagt et uskyldigt Barn paa $1\frac{1}{2}$ Aar, hvis dette ikke Øieblikket iforveien var kommet ind i Værelset. Den bidte Pige kom strax ud paa Hospitalet, hvor hun siges blandt 50 hundebidte Patienter at skulle være den ynkeligst tilredte. — Hunden foer siden ned, for at sønderguave sit Bytte i Hundehuset. Man skjød nu efter den, men den foer ud paa Gaden; og hvad videre Ulykke den siden har gjort, derom er ikke engang dens Ejermand, som boer her paa Broen, vidende.

Man ønsker ved denne Leilighed at gjøre opmærksom paa en i disse Dage udkommet lille Piece,

der sælges i den gyldendalske Boglade, og som indeholder Forsigtigheds- og Forholdsregler i Henseende til gale Hunde og den af deres Bid hos Mennesker opstaaende skrækkelige Sygdom.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Regimentschirurg J. C. Wendt, R. af D., har udgivet et høist læseværdigt lidet Skrift under Titel: Noget om Thee og Theesurrogater. Forf. gjennemgaaer deri korteligen Theens Historie, den blev først anbefalet som et uundværligt Sundhedsmiddel af den navnkundige hollandske Læge Bontekoe (1679) og derpaa skal den kielske Prof. Waldschmidt og hans Discipel Müller især have bidraget, ved deres overdrevne Anbefaling, til dens Indførelse i Danmark. En kraftig Modstander fandt Theen i Fredrik den Tredies berømte Livlæge Simon Pauli, der ikke allene skriftligen, men ogsaa mundtligen, søgte at bekjæmpe den, og om hvem man har den Anecdote, at han efter at have kjedet Kong Frederik III, der var en stor Elsker af Thee, med Beviser for Theens Skadelighed, omsider fik det Svar af Kongen, som han just forefandt ved Theebordet: credo, te non esse sanum, hvilket baade kan betegne: jeg troer Theen er ikke sund, og jeg troer du er ikke klog. Theen blev, trods Paulis og hans Tilhængeres Iver mod dens Brug, snart almindelig, og tilførtes saa rigeligen fra Holland, at den kunde faaes for lette Priser. Resultatet af Forf. Bemærkninger ere, at den Classe, som forstaaer sig paa en ordentlig Kop Thee, vil aldrig lade sig nøie endog med det bedste Surrogat; den ringere Classe af Medborgere, der drikker den Thee, der er undergaaet mange Forvandlinger hos Smaahandlerne, vil foretrække samme, endog for passende Surrogater eller slet ikke bruge nogen Thee, men heller drikke varmt Vand med Melk eller til Nød kommeristet Brød deri; kun sjelden vil nogen tye til det sundere revent Øl og Brød. Det kan vel næsten ansees for umueligt at vænne hele Nationen fra Thee; den, som er vant til at drikke Vand, kogt paa chinesiske Blade, vil drikke Thee, om end disse Blade mangle. For at forebygge Følgerne af forfalsket og slet Theeslabbras, foreslaaer derfor Forf. de Theesurrogater, der nogenledes kunne svare til det, man med Rette skulde fordre af saadanne indenlandske Surrogater.

Mandagen den 23de October bortsælges ved Auction i St. Pederstrædet No. 120 en Samling gode og velconditionerede Bøger. Cataloget faaes for 16ß. hos Boghandler Brummer paa Østergaden No. 52. Det er systematisk ordnet, og indbefatter, foruden Kort og Kobbere, 24 Rubriker, under hvilke henved 3000 Bind findes fuldstændigen anførte. Enhver Bogynder vil neppe kunne gjennemlæse denne Fortegnelse, uden at have fundet noget, der kan interessere ham.

Kjøbenhavns Børs den 17 October.

Cours. Hamb. 2 M. 623, *a vista* 630. Amsterdam 2 M. 584. London 2 M. $25\frac{7}{12}$ Rbdl., *a vista* , . Spec. 625. — Species solgtes til $37\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 72 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 58.

Blandede Efterretninger.

Ved det norske Storthings Møde den 5te September indkom blandt andet en Ansøgning fra Commissionen for Mandals Kirkes Opbyggelse om at erholde laant 50,000 Rbd. N. V. til Opførelsen af en ny Kirke isteden for den i 1810 afbrændte; — en Skrivelse fra Repræsentanten Amtmand Falsen, hvori han, i Betragtning af at han længe har været syg, og at han efter hans Lægers vedlagte Erklæring ei kan taale stillesiddende Arbeide, som er forbunden med Sinds Anstrengelse, udbeder sig Tilladelse til at reise hjem, mod igjen at indfinde sig ved Storthinget, saasnart hans Helbred tillader det. I Betragtning af Ansøgningens Beskaffenhed blev den strax sat under Ventilation, hvorefter den forlangte Tilladelse eenstemmig blev tilstaaet Amtmand Falsen, mod at han forpligter sig til, saasnart hans Helbred tillader det, igjen at indstille sig paa Storthinget, saafremt dette da ikke maatte være hævet. — Ved Odelsthingets Møde den 7de September indkom

et Forslag fra Repræsentanten Biskop Krogh, indleveret i Odelsthinget af dets Medlem Foged Berg. Forslaget gaaer ud paa, at Ingen maa ægteviles uden at have et fast Hjemsted, Gaard eller Huusmandsplads, eller vasaa Forsikkring om at erholde nogen saadan; at Ingen maa tillades at leve paa egen Haand, uden de, der have lært et Haandverk, og drive Samme til Sognets Nytte, eller som have tjent Andre til deres 40de Aar; at Ingen maa om Foraaret antage Tjenestetyende og afskedige dem om Høsten, uden Aarsag fra Tyendets Side; at Ingen maa vandre om fra Gaard til Gaard, i den Hensigt at drive ulovlig Handel, med Mere; — Repræsentanten Provst Aschenbergs Forslag, angaaende Oprettelsen af Sædekorns Magaziner i enhver af Norges Egne, hvilke skulle være anlagte inden 3 Aar. Magazin-Beholdningen anslaaes fra 3 til 6 a 800 Tønder, der anskaffes paa Præstegjeldets egen Bekostning, med flere nøiagtige Bestemmelser, disse Magaziner vedkommende. — Ved Storthingets Møde den 8de September foretoges blandt andet: Provsten Aschenbergs Forslag blev efter 2den Committees Indstilling ved 72 Stemmer bifaldt saaledes, at Storthinget ved en til Hans Majestæt udstædende Adresse anholder om Hans Majestæts naadigste Bestemmelse for, at dette første ordentlige Storthing maa forblive samlet for det Første 2 Maaneder længere end den ved Grundlovens 80de §. bestemte Tid. — Under Forhandlingerne blev Statsraad Colletts Ankomst i Ærende fra Statsraadet anmeldt. Han blev modtagen af en Deputation, bestaaende af Major Lund, Procurator Weldemann og Lensmand Strand. Ved Hr. Statsraaden blev frembragt følgende af Hs. Majestæt naadigst fremsatte Forslag: 1) Om at tage under Overveielse en fra Directionen for Norges midlertidige Rigsbank indkommende Forespørgsel om bemeldte Banks fremtidige Bestyrelse med Mere. 2) Om Fordelingen af det Bidrag til Convoi-Cassen, hvilket Kongeriget Norge maatte faae at udredde. 3) Om forbedrede Gageringer for de Embedsmænd og Betjenter, hvis Løn udredes enten af Kæmuer-Cassen eller ved Ligning paa vedkommende Landdistricter. 4) Om Forhøielse i de ved Forordningen af 16de Septbr. 1735 bestemte Ringe Penge. Efter Statsraadens Bortgang blev bestemt, at de tvende første Forslag skulde sendes til 3die Committees Betænkning, og de sidste overleveres Odelsthingets Præsidentskab. Videre blev i dette Møde frembragt: blandt andet: Ansøgning fra Høiesterets-Advocat Hjelm for Stifts-Fuldmægtigen i Christiansand, Martinus Heide, om Naturalisation, ifald bemeldte Heide, der er født i Grønland, ei i Følge heraf skulde have Norsk Borgerret. — Ved Odelsthingets Møde den 9 September toges blandt flere Bestemmelser følgende: Anordningen af 12te April 1815, at for Eftertiden skulle Danske Skibe og Varer i Norge behandles som uprivilegerede Nationers, skal fremdeles gjælde som Lov. — Ved Odelsthingets Møde den 16de September oplæstes blandt andet: Repræsentanten O. Bjørnsens Forslag, at alle af adelige Forældre fødte Personer, som inden 1815 Aars Udgang blive myndige, nyde deres adelige Rettighed; alle Yngre derimod skulle ikke nyde disse, men betragtes som uadelige. Naar hine ved Døden afgaae, ophører al arvelig Adel med Titel og Rang. — Samme Dag holdtes Lagthing med 16 Medlemmer. Odelsthingets Forslag af 11te September, betræffende Lemlæstelses-Straffes Ophævelse og Forandringer i forskjellige andre Straffe, blev taget under Ventilation, hvorefter §. 1 i Forslaget blev eenstemmig forandret saaledes: Alle Lemlæstelses-Straffe skulle være afskaffede. Isteden for den forhen for falsk Vidnesbyrd fastsatte Straf paa 2 Fingre skulle Dommerne for Fremtiden tilfinde den Skyldige Frihedstab paa Livstid. Isteden for den hidindtil i flere Tilfælde bestemte Straf af Haandens Forliis anvendes for Fremtiden Frihedens Tab paa 10 Aar. Isteden for at stinges igjennem Haanden og ristes ud imellem Fingrene, Frihedens Tab paa 2 Aar; og isteden for at stinges igjennem Haanden, Frihedens Tab paa eet Aar. §. 2 blev eenstemmig antaget. §. 3. blev antaget saaledes: Alle Piinsler, som ved Lovene ere anordnede tilligemed Dødsstraffe, skulle være afskaffede, og Dødsstraffen selv skal i alle Tilfælde bestemmes til simpel Halshugning med Øxe. Kun ved Søe- og Land-Magten maa foruden denne Dødsstraf Arquebusering fremdeles finde Sted for militaire Forbrydelser. I Henseende til Behandling af Forbryderens døde Legeme forbliver det efter Lovene. De øvrige Paragrapher i Forslaget bleve alle antagne. — Ved Odelsthingets Møde den 19 September oplæstes Repræsentanten N. Omsteds

Forslag, at ingen Bank etableres i Norge, førend Pengevæsenet er sat paa en fast Fod, og de circulerende Rigsbanksedler ere indløste, og at Banken, naar den oprettes, bliver privat og uafhængig af Regjeringen; — Repræsentanten Capitain Wetlesens Forslag i Henseende til at Haandverks-Laugene fremdeles maae vedblive under de Bestemmelser, som eragtes nødvendige m. v.

Christiania, den 29 Septbr. 1815. Hans Kongelige Høihed Kronprindsen blev, ved sin Ankomst til Røraas den 21de Septbr., hindret ved Forretninger fra at besee de derværende Anlæg, henhørende til Kobberverket, men H. K. H. Prinds Oscar begav sig samme Aften Kl. 10 til Smelte-Ovnene, hvor han modtoges med Fakler af 80 Arbeidere, der hilsede Ham med gjentaget Hurraraab. De havde opreist en Obelisk med et Transparent, der havde følgende Inscription: "Bergmændene i Røraas byde Dig, ædle Prinds! og Din elskede Søn et velmeent Velkommen. Rygtet om din Mildhed har glædet os. Gid Almagtens Gud beskytte Eder Begge paa Eders Reise!" Efterat H. K. H. Hertugen havde her betragtet Alt med den Opmærksomhed, det saavel fortjener, vendte han tilbage til sine Værelser under nye Yttringer af Folkets Glæde. Morgenen derefter den 22de Septbr. steg H. K. H. til Hest for at begive sig til den næsten en Miil bortenfor Røraas beliggende Grube, gjennem hvis Gang man gaaer ned uden Besvær, da den er høi og bred. H. K. H. ledsagedes af 50 Grube-Arbeidere, som alle vare forsynede med Fakler. Paa Halvveien stod en smukt illumineret Æreport med Kronprindsens Chiffre. Da Prindsen var kommen til Enden af denne Gang, omtrent 60 Favne dyb, løsnedes flere Skud, hvorved tre nye Orter aabnedes, hvilke i deres Orden fik Navn af Carl den 13de, Carl Johan og Oscar. Ethvert af disse Navne udraabtes under et trebobbelt Hurra og Musik af Blæse-Instrumenter. H. K. H. opholdt sig omtrent en Time i Gruben, hvorefter han atter steg til Hest, og ankom til Staden Kl. 1. — Klokken 3 afreiste H. K. H. Kronprindsen fra Røraas. Foran Hans Vogn rede 15 formuende Gaardmænd, som uanmodede havde indfundet sig for at ledsage Ham de 2 første Miil. H. K. H. tildelede Enhver af dem en af Landbrugs-Akademiets Medailler, hvilke de modtoge med den meest levende Fornøielse. Ved Tolgen, hvor just findes en Hytte, som hører under Røraas, havde Indbyggerne opreist en Æreport af Løv, og yttrede deres hjertelige Ønsker paa den meest levende Maade. Iblandt Andet sagde en Kone til Kronprindsen: "hvorfor reiser Du ifra os? Bliv dog idetmindste idag hos os; vi skal sørge paa det Bedste for Dig." Ved Prindsernes Afreise yttrede dette gode Folk sin Følelse med ofte gjentagne "Farvel, Farvel!" og med Lykønskninger til forestaaende Reise. Paa flere Steder ved Veien havde Folk samlet sig fra 5 til 6 Miles Afstand for at see H. K. H., og søgte ved deres landlige Musik at udtrykke deres Tilfredshed. En Mængde Soldater havde indfundet sig paa Stationerne fra de omliggende Dale, og trængte sig til H. K. Hs. Vogn for at tolke Ham deres uindskrænkede Hengivenhed. H. K. H. saae aldrig Nogen af dem, som enten formedelst Alder eller Blessurer vare traadte ud af Tjenesten, uden at underrette sig om deres Udsigt til Udkomme. Nogle tilstod Han Underholdning, for Andre forøgede Han den Pension, de allerede havde, Alt af sin egen Casse, og Han gav dem desuden Alle, efter Omstændighederne, Beviser paa sin Godgjørenhed. — Løverdagen den 23de Septbr. afreiste H. K. H. fra Tønset, hvor Han havde hvilet Natten over. Tidlig om Morgenen havde flere Hundrede Personer samlet sig udenfor Prindsernes Værelser, og hilste Dem med de meest levende Glædes Yttringer, saasnart de viste sig. Nogle Hundrede Alen bortenfor Præstegaarden steg H. K. H. Kronprindsen ud af sin Vogn for at gaae tilfods over en Broe, der ansaaes for mindre sikker. Hele Folkemængden samlede sig strax omkring Ham under denhaftigste Trængsel. Nogle grebe Hans Hænder, Andre Hans Klæder, og Alle overøste Ham med Velsignelser og Bønner om Hans hurtige Tilbagekomst til deres Bygder. Paa alle Stationer har H. K. H. fundet den samme inderlige og aabenhjertige Velvillie. Man kan neppe gjøre sig Forestilling om den Enthousiasme, disse Egnes Indbyggere have viist for H. K. H.; ja Qvinder og Børn ere komne fra flere Miles Afstand for at see ham. Kronprindsen har besvaret disse Beviser paa Hengivenhed med den Godhed, som er ham medfødt. (Fortsættes. — Norsk Rigstid.)

(Af Hamb. Corr.)

Italien, den 28de September. I Neapel har Overhofbygnings-Intendanten ved et Program af 6te September opfordret til en Concurs blant alle Europas Architecter. Gjenstanden er den prægtige Kirke, som Kongen vil lade bygge paa den halvcirkelformige Plads ved det Kongel. Pallads, under Navn af San Francesco di Paolo. Den som inden to Maaneder indsender den meest hensigtspassende Plan, skal erholde en Belønning, der bliver desto større jo mere det Heles Idee er ny.

Mayland, den 28de Septbr. Fra Modena meldes, at Lucian Bonaparte den 19de dennes er reist derigjennem i Selskab med en piemontesisk Officier. — Ifølge en authentisk Romerhoffet forelagt Liste vansmægte for nærværende Tid 49,000 Christne i Fængslerne i Algier og Tunis.

Mayland, d. 30 Septbr. Idag ankom Halvparten af de Keiserlige Equipager fra Wien. De bestaae ialt af 120 Kareter og 300 Heste. Resten kommer om tre Dage. — Den 15de Septbr. har Grev Narbonne havt sin Tiltrædelsesaudients hos Kongen af Neapel. — Ogsaa i det Modenesiske ere Jesuitterne indførte paa ny.

Livorno, den 27de Septbr. Den pavelige Generalconsul Lote paa Corsica skriver under 18de d. fra Bastia: "Igaar Eftermiddags Kl. 3 forlod Murat Vescovato i Følge med omtrent 150 Bevæbnede. Han tilbragte Natten i Landsbyen Cervione, og skal imorges have begivet sig paa Veien derfra til en anden Landsbye, Ghissoni, hvor en forhen i hans Tjeneste som General staaende Hr. Octavi boer. Dette Landskab hører til Provindsen Fiumorbo, den uregjerligste paa hele Corsica. Der har han for det første intet at frygte, da det er meget vanskeligt at trænge frem dertil med Tropper. - Dette er alt hvad vi hidtil vide. Underskrevet: A. G. Lote." — Den 15 Septbr. var iforveien i Bastia udkommen en Proclamation fra den Kongel. Commandant Verrier, hvori anføres, at Mairen i Vescovato, Colonna Ceccaldi, har begunstiget Murats Foretagende, at alle gamle Soldater droge til Murat, og at han organiserede og lønnede Compagnier. Til Slutning erklærer Generalen alle dem, som maatte understøtte Murat, for Rebeller imod Loven og den retmæssige Konge, og tilsøier, at man havde truffet Forholdsregler til Bastia's Forts Betryggelse.

Schweiz, den 6te October. En fransk Cabinetscoureer, som skulde gaae fra Paris til Basel, er bleven myrdet underveis. — Ogsaa Schweiz reclamerer nu de Contributioner, som paalagdes det i Aaret 1798. Staden Basel maatte dengang betale 1,400,000, Zürich 600,000 Franker 2c.

Wien, den 4de October. Madame Murats Følge er meget talrigt: 12 Gardelanziers forrette Tjenesten hos hende, som om hun var en regjerende Dronning; 2 Æresdamer, en Palladsmarschal, 3 Generaler (Lioron, Zurlo og Macdonald) samt 8 Kammerherrer og 6 Pager udgjøre Hofstaten, hvorved den lille Flække Haimburg bliver meget levende.

Regensburg, den 4de October. De Troppeafdelinger, der vende tilbage fra Armeen eller begive sig til samme, gjøre den gjennem vor Stad løbende Landevei meget levende. I Søndags indtraf blandt Andet en Landeværnsbataillon af Regimentet Storhertugen af Baden, og brød igjen op igaar til Østerrig. Den udmærkede sig saavel ved sin skjønne militaire Holding som ved sin Mondering, der er requireret i Frankrig og skaaren efter fransk Snit.

Frankfurt, den 7de October. De Keiserlige russiske Troppers Gjennemmarsch gjennem vor Stad og Egn vedvarer endnu i stærke Colonner, og skal, ifølge nye Beretninger, vare til den 25 d. M. — I dette Øieblik faaer den herværende Landstorm Ordre at holde sig færdig til paa første Trommeslag at paradere ved Hs. Majestæt Keiser Alexanders Ankomst. — De gjennem Manheim marscherende russiske Tropper tage Veien ad Heidelberg, Würzburg, Bamberg og Bayereuth. De tilbagelægge daglig henved 10 Mile. Ialt skulle 90,000 Mand tage denne Vei. — I Manheim og Omegnen ere nogle Uordener udøvede af de gjennemdragende Russer. En Keiserl. Commissair, Hr. v. Kohsen, er bleven afsendt af Fyrst Barclay de Tolly for at undersøge Alt paa det strængeste, da Keiser Alexander har befalet at Indvaanerne skulle holdes skadesløse for hvad de have liidt. — General Rapp har endnu ikke forladt Elsaß. Efterretningen om hans Ankomst til Paris var falsk.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 84.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 21 October 1815.

Dramatiske Noveller

i Breve til en Ven paa Landet.

5.

Du opfordrer mig i din seneste Skrivelse til at underrette dig om de interessanteste Nyheder, der have havt Sted i den kjøbenhavnske Theaterverden, og klager over, at jeg i saa lang Tid ikke har tilfredsstillet din Nysgjerrighed i denne Henseende. Vel sandt, de Begivenheder, der Slag i Slag fulgte hinanden paa Verdens store Skueplads, havde saa aldeles tiltrukket sig min Opmærksomhed, at jeg, forlad mig dette Udtryk, fandt det uværdigt at fængsle mit Blik paa Hovedstadens lille, endskjøndt denne maaskee forholdsviis, torde være nok saa riig paa Kabaler og Intriguer (hvor findes vel nogen Skueplads uden dem?) som hiin. Heraf maa du for alting ikke slutte dig til, at jeg nu skulde løfte det mystiske Slør, der skjuler disse for Uindviedes Blik, endskjøndt adskilligt vel, fra flere Synspuncter taget, kunde interessere andre end netop Vedkommende. Dette hverken vil eller kan jeg. — Du faaer efter dit Ønske, korte, sammentrængte Beretninger om de offentlige Forestillinger, der fra en eller anden Side ved det Præg af Nyhed, de bære, det være sig enten hvad Rollebesætningen, eller Stykkerne selv, angaaer, kunne ansees for mærkelige. Kun hvad Hoftheatret angaaer (der nu ikke mere kaldes dramatisk Skole) troer jeg mig beføjet til Undtagelser fra denne Regel, og skal du for det meste erholde noget — maaskee undertiden lidt nok — om hver Forestilling.

I Sommer havde adskillige af Theatrets Personale erholdt Tilladelse til at give et Antal Forestillinger paa det kongelige Theater; men Planen gik overstyr, fordi man ikke ved Abonnement saae sig skadesløs. Hvor kunde man ogsaa vente det? Ikke saa faa Loger vare dog, efter Sigende, bortabonnerede, og hvis Stykkerne, der gaves og Udførelsen af dem, som ikke bør paatvivles, havde svaret til Forventningen, var man nok bleven meer end skadesløs. Imidlertid gav dog een af Participanterne, Hr. Kruse, et saakaldet dramatisk Academie paa Hoftheatret, hvori det iøvrigt ret nette lille Syngespil, Grovsmeden, ikke svarede til det Haab, enhver havde gjort sig. Dette Haab nemlig

- - - - - - - - - blev Vind

og det var virkelig ikke langt fra

at Logerne gabte, Parterret sov ind;

thi Sovedrikken deri, virkede ligesaa kraftigen paa Publicum, som paa Eskeren Lucas (forhen Saabye, nu — Bauer), hvis Øine endnu midt i anden Act maae have været meget mattede af den, siden han ravede ligesaa flink omkring ved Lys som før i Mørke. Sangen svarede til Spillet. Hr. Lund som Herregaardskudsken — o vee! — var langt fra at være nogen Knudsen. Det vilde dog være

ubilligt at nægte Hr. Kruse velfortjent Roes, saavel for sin gamle Grovsmed, som for den blinde Hødur i Scenerne af Baldur hiin Gode. — Hr. Lindgreens Forpagter, der yderst comisk fortalte sin Comoediegang, den comiske Scene mellem Selim og Sindbad af Aladdin, Scenerne af Holbergs Plutus og Thomsons fortræffelige Hymne til Aarstiderne, fremsagt af Foersom, svarede fuldkommen til Forventningen; derimod synes det af Øhlenschlægers Helge tagne Stykke, Frode paa Visils Øe (der af Hr. Heger i Slutningen gaves en comisk Vending) ikke at være velvalgt.

Det Kongelige Theater, der nu har modtaget den Oppudsning indentil, det saa høiligen behøvede, aabnedes d. 4de September ved deres Kongl. Majestæters Ankomst, med en Prolog af Prof. Rahbek, der fremsagdes af vor Knudsen (i Costume som Kong Skjold), og et nyt Stykke, det hemmelige Ægteskab kaldet, en fri Oversættelse af Colmans og Garricks engelske Original, ved N. T. Bruun. Jeg er overbeviist om, at dette langt udtrukne, kjedende Stykke vilde have faldet igjennem, hvis ikke Hr. Lindgreen, og især Hr. Frydendal, ved deres mesterlige Spil havde holdt det i Vejret. Mad. Andersen fortjener Roes i det som Fanny, saavelsom Hr. Haack, for sin franske Kammertjener Chignon, ellers hævede Udførelsen af de øvrige, heller ikke stort betydende Roller, sig over det Almindelige. — Den 21de Septbr. gaves Operaen Aline, Dronning af Golconda, og var denne Aften især mærkelig ved en Debutantinde, den fra det Franske Skuespillerselskab bekjendte Jfr. Walther. Som Udlænding havde man langt fra ikke ventet af hende saamegen Færdighed i det danske Sprog, som begyndende Sangerinde ikke saamegen Fuldkommenhed, at hun med Held skulde kunne træde frem i en Rolle, hvori hun havde en saa udmærket Forgjængerinde som Mad. Frydendal. Men Udfaldet overtraf Forventningen. Hun accentuerede temmelig rigtigt, naar man undtager i første Act, hvor adskillige Anstød mod Sproget vare mærkelige, men hermed var man og burde man ikke heller være saa nøieregnende; thi hvad kan man ikke med Grund vente sig af en ung Skuespillerinde, der efter et Aars Underviisning i det danske Sprog, ved utrættet Flid og Anstrængelse, allerede har bragt det saa vidt? Hendes klare,

høie Stemme, der nu har modtaget Bøielighed efter Konstens Regler, hendes behagelige, rigtige Foredrag, dertil hendes theatervante Anstand og Holding og hendes livfulde Spil vandt eenstemmigt Bifald. — Denne Debut er bleven offentlig anmeldt og bedømt i Adrastea, nordiske Tilskuer og Dagen. I et desuden til hende i Dagen indrykket Digt, findes følgende Linier:

Hebe med Ungdomsvaarens Krands
heelt fagert har smykket din Tinding,
dig Horerne føre i svævende Dands
og Sanggudinden dig rækker sin Krands,
end Palmen vil vorde din Vinding.

Jeg ønsker fandelig af mit ganske Hjerte, at dette sidste maa skee. Talent har hun, og vil hun, i Henseende til Flid og Fremgang, blive ved som hun har begyndt, gaaer Spaadommen sikkerlig med Tiden i Opfyldelse. — Om hendes anden Debut i Zemire og Azor, næste Gang. — I Operaen Aline bør ogsaa Hr. Zinck og Mad. Dahlén nævnes med fortjent Roes. St. Phar hører uimodsigelig til een af de Roller, Hr. Z. bedst udfører. Om den ikke derfor kunde gives, og har været givet med endmere Natur og Følelse, vil jeg lade staae ved sit Værd. Løverdagen d. 30te gaves samme Opera igjen uden Abonnement, og havde da Mad. Liebe, Zelis's Partie. Ved denne Forestilling bemærkede jeg, at denne iøvrigt fortjente Konstnerinde, ikke altid saa vel, som Jfr. Walther, veed at vogte sig for at overskride den fine Grændselinie, der er imellem at være utvungen fri og alt for fri.

Den 29de f. M. gaves Renaud d'Ast, hvori Jfr. Løffler havde Lephises Partie. Jeg bivaanede ikke denne Forestilling; men efter hvad jeg har hørt af flere, skal Jfr. Løffler deri, en særdeles Frygtsomhed og tvungen Adfærd fraregnet, give Haab om, med Tiden at blive en, om just ikke udmærket, saa dog meer end middelmaadig Sangerinde, og det er allerede meget. Bravour-Arien i 2den Act var hende for svær, dog skal de sidste Roulader være lykkedes hende vel. Dette forelø- bigen; naar Stykket gives næste Gang, skal jeg meddele dig det nærmere.

Hoftheatret aabnedes d. 17de September med Landsbypræsten, nyt Skuespil i 5 Acter af

Jester, efter Goldsmiths bekjendte Roman, the vicar of Wakefield. Det var, som man let kan tænke sig, riigt paa Handling, og Characterne vare virkelig vel trufne. Udførelsen var upaaklagelig. Hr. Hasses Landsbypræst var Characteren troe; ene hans Stillinger og Bevægelser vare ikke altid passende. Mad. Primrose gaves med Sandhed af Jfr. Hedeberg og Olivia med megen Følelse af Mad. Andersen. En Debutant (omendskjøndt han vel ikke egentlig kan kaldes saa, da han har været ved Hoftheatret før) Hr. Simonsen, fortjener ogsaa at omtales. Han udførte Burchels Rolle, og, naar man undtager nogen Eensformighed i Spillet, ret godt. Hans Figur er temmelig passende for Theatret, hans Udtale ikke ubehagelig, og flydende, hans Pantomimer røbe ikke nogen Forlegenhed. Den 24 Septbr. gaves sammesteds Ægtestandsscenen, et af de bedste af Kotzebues Eenactsstykker med moralsk Tendents, der udførtes med Raskhed og Livlighed. Derefter Galningen af samme Forfatter. Dette Moraliteten saarende Spectakelstykke kan med Føje siges at være: ei blot til Lyst. Til hvad da mere? spørges maaskee. Til Sædernes Fordærvelse er mit Svar, der sikkert bifaldes af enhver, hvem det er om at gjøre, at faae fjernet fra vort Norden, alt hvad der stræber imod det Maal, Tysklands nyere Roman- og Skuespildigtere saa kraftigen arbeide frem imod, nemlig: aldeles at nedbryde Moraliteten. Uden Hensyn hertil var Udførelsen, som man kunde vente sig den af Haack, Liebe og Jfr. Falk, der alle vare paa deres rette Hylde. Hr. Has nærmede sig derimod ikke C. Bruun (hvis Rolle det før har været) som Hans Molkus. Jfr. Nielsen udførte Nannette, en naiv Gurly Rolle, ret brav, dog var hendes Udtale ikke altid lige behagelig. Jfr. Sannes Kreeg, i det mindste for mine Øren, undertiden lidt for meget som Fru v. Brumbach. Hr. Jordhøi var ikke engang fast i sin, just ikke betydelige Rolle, ellers som sædvanlig. — Den 1ste October gaves de to Fædre af Dupaty, der gik med usædvanligt Liv, for endeel en Følge af den forandrede Rollebesætning. Hr. Haack var ganske den rige, jovialske Dorval. Jfr. Abildgaard, der udførte Laura, havde forbedret sit Spil kjendeligen. Hr. Bauer var bedre end man havde ventet. Hr. Simonsen spilte med Tænksomhed Forlis's Rolle. Derefter de Skinsyge, hvori Hr. Simonsen var Dr. Schønhoff. Denne Rolle er unægtelig den han endnu bedst har udført, dog lagde jeg Mærke til, at han lagde Vægt paa adskillige Ord paa urigtigt Sted. Hr. Jordhøj var ikke heller heri fast i sin Rolle, ellers var han hverken bedre eller slettere end han pleier. Susannes ubetydelige Rolle gaves ret net af Jfr. Schmidt. Hr. Eilertzen var Bernau. Skulde denne Skuespiller ikke kunne hjelpe paa sin Figur og faae den lidt mere naturlig, istedetfor hiin ligesom kunstlede Stivhed? — J Søndags gaves Sparebøssen, en Bagatel af Kotzebue. — En Student faaer en Præmie tilstillet fra Wien for et Skrivt om Opdragelsen; og anvender Pengene til at fremskynde et elskende Pars Foreening. Disse Elskende ere en Smedesvend og Smeden Hans Bloks Datter, der have Løvte paa at faae hinanden, naar de i deres Sparebøsse have samlet saamange Penge, som der udfordres til at sætte Boe. — Der har du det hele Indhold. Dog troer jeg dette lille Stykke kunde interessere, naar det blev særdeles vel udført. — Men her var den godhjertede gamle Student i Jordhøis, og Smeden, en grundærlig Mand, i Hr. Eilertzens Hænder. Dog kan man ikke nægte, at Hr. Lunds og især Jfr. Nielsens Spil var ret vakkert. Derefter Jüngers Streg i Regningen. Udførelsen af dette Stykke, hævede sig, i det Hele tagen, ikke synderlig. Især fortjener Hr. Jordhøi at omtales for sin Oberst Hizzig. Denne Rolle, der har været i en Schwartz's og en Frydendals Hænder, bestyrkede mig end mere i den Troe, jeg længe har havt, at Hr. J. nemlig bestandig vil vedblive at være en maadelig Acteur. J det mindste har jeg i alle de Aar, jeg har seet ham spille, ikke mærket store Spor til Forbedring hos ham. Hvor udmærkede Talent næsten aldeles mangler, kan Flid og Anstrængelse kun gjøre saare ubetydeligt. Endogsaa denne Grad af Ubetydelighed lader det ikke til, at Hr. J. vil bestræbe sig for at naae; i det mindste kunde han ikke heller denne Aften stort af sin Rolle; men Replikkerne kom stødviis frem, da han maatte tage dem af Souffleuren, hvilket gav hans Spil et endnu større Anstrøg af Døsighed og Søvnagtighed. Liv og Følelse manglede ganske i sidste Act, og hvor han i de første Acter skulde være hidsig, blev han latterlig. Mad. Andersens fine tænksomme Spil for-

tjener høiligen Roes. Hr. Liebe, der forøvrigt var ret brav, erholdt et Par Gange det Bifald, der tilkom førstnævnte Konstnerinde, og viste i tredie Act en Mangel paa Tænksomhed, der ikke gjør ham Ære. I Begyndelsen af bemeldte Act er han nemlig saa beskjænket, at han ikke kan staae paa Benene; i Slutningen af Acten derimod, da han, "fordi Vognen var gaaet i Stykker", var steget af med sin bortførte Søster (Jfr. Schmidt), havde dette næsten ganske tabt sig, og man kan dog ikke vel forudsætte, at han skulde have sovet Rusen ud i Vognen. Jfr. Schmidt taler noget for sagte og accentuerer ikke sin ellers ret behagelige Udtale rigtigt. Hr. Lund var brav som Rideknægt; men burde ikke en yderst plat Replik af ham i første Act udelades? Stykket har jo dog Platheder nok alligevel.

De Fattige havde i Løverdags Benefice paa det Kongl. Theater, dog ikke fuldt Huus. Silkestigen og Galeottis, Romeo og Giulietta gaves. Du kjender begge Dele, og jeg vilde dog, hvad Balletten angaaer, ikke kunne sige noget til at forøge den Roes, der med saa megen Føje er ydet Giulietta — Schall. Derfor vil jeg standse her og næste Gang meddele dig, hvad mærkeligt der imidlertid maatte være forefaldet.

Din x. x.

Berigtigelse.

Den i Kjøbenhavns Skilderie No. 83 og i Dagen No. 249 ommeldte farlige Hund, kan man nu, til Beroligelse for Publicum melde, er omtrent et Par Mile her fra Staden dræbt, og ført hertil for at synes. Ogsaa maa i samme Henseende, og for at forebygge Misforstaaelse, den i nysnævnte Blade anførte Omstændighed, at den af Hunden bidte Pige sagdes at være blandt 50 hundebidte Patienter den ynkeligst tilredte, saaledes forstaaes, at de, med et rundt Tal angivne Patientere ere successive, og ikke paa eengang, helbredte; thi, til Beroligelse kan ydermere dette tjene, at kun 12 Personer, deels paa Hospitalet og deels i Byen, ere for nærværende Tid, som bidte af Hunde under Cuur; hvilke alle formodes at blive gjenbragte til forrige Førlighed.

(Indsendt.)

Neppe gives der et Huus, en Familie i Kjøbenhavn, uden at man sporer Misfornøielse og Sorg, foranlediget ved Tjenestefolks slette Opførsel. Mangen Gang kan vel Husbond eller Madmoder selv have givet Anledning til denne; men der gives sikkert ogsaa Folk, som opoffre alt, som hellere taale deres Tyendes Ulydighed, Dumdristighed, ja Forhaanelse, end bruge den Ret, som Loven giver at tugte dem; thi deels er dette, som oftest, umueligt, fordi Husbond eller Madmoder ikke har Legemsstyrke nok dertil; deels have de mere cultiverede Stænder lige saa megen Modbydelighed for at lægge Haand paa saadant uregierligt Tyende og udsætte sig for Vaade, som mægtigere Modstand af Tyendet maa afstedkomme, tilligemed Opløb i Bolig og Gaden, som at møde paa Politiekamret, naar Tyendet, efter at have faaet fortjent Revselse, lader sig af en tjenstvillig, forsulten, unavngiven Lommeprocurator forlede til at indgive Klage over formeent Forurettelse, for at faae sit Herskab indstevnet for Retten.

Det hedder vel: skil Dem ved saadant Tyende, betal det Løn med Kosten (herved forstaaes ikke til Afskedsdagen, men for den øvrige tilbageværende Tid af Tjenestetiden, altsaa muelig endog for 8 Maaneder), og lad det gaae. Hvor mange ubehagelige Følger dette maa have for Familier, som holde Tjenestefolk og ikke kunne undvære dem, behøver ei yderligere Forklaring. Et Tyende kan paa denne Maade blive antaget i 5, 6, ja flere Huse om Aaret, og nyde lige saa mange Halvaars, maaskee Aars Løn og Kostpenge i det samme Aar, uden at opfylde de Pligter, der paaligge det som Lem af Samfundet. Efterlever det nøiagtigen Lommeprocuratorens Raad, der stemmer fortreffelig med Mængden af den tienende Classes Tilbøielighed, kan Tyendet i al Herlighed triumphere over alle de Husbonder og Madmødre, som det først ustraffet har insulteret, og siden stevnet paa Politiekammeret, for at erholde ufortjent Løn og Kostpenge.

At klage til Retten over Fornærmelser af sine Tyender, er et andet tilbudet Middel; men Tyendet veed overmaade vel, at derved sielden kan udrettes noget imod det; thi for Husbond og Mad-

moder maa det blive en Umulighed, lovmæssigen at bevise deres Klager, hvor vel grundede og sandfærdige de end maatte være; thi hvem kan stedse have Notarius-Publicus, eller andre efter Loven tilbørlige Vidner, hos sig?

Der gives og mange Husbonder og Madmødre, som ere aldeles uvidende om, hvorvidt de tør gaae med Irettesættelse og Tugtelse af deres Tjenestefolk; men af disse, ingen som ville vide af, at deres Foresatte tilkomme Ærbødighed i Ord og Gjerning, og ere beføiede til at revse dem for Tilsidesættelsen af deres Pligter. For slige Folk var det især at ønske, at det blev Lov, at hver Gaard- og Huuseier, under Mulct for Forsømmelsen, stedse skulde have ophængt eller opslaaet, paa et for alle hos ham boende Folk synligt Sted, en med store Bogstaver trykket Gjenpart af Forordningen betreffende Forholdet imellem den bydende og tienende Classe af Borgere; ligesom og, at Politiet blev paalagt, at gaae om og eftersee een Gang hvert Aar, om Forordningen fandtes saaledes opslaaet og læselig.

Bekjendtgjørelse.

Salzmans tydske ABC- og Læsebog, eller Anviisning til paa den naturligste Maade at lære Børn at læse Tydsk. — Forfatteren, der har saa mange Aars Pædagog-Erfaring for sig, siger i Fortalen: "Den første Læse-Underviisning var sikkerligen hidtil en meget ubehagelig Forretning, der saare snart ærgrede baade Læreren og Børnene. Jeg havde selv, i hvor gjerne jeg end sysselsatte mig med de mindste Børn, endnu aldrig Taalmodighed nok til at kunde befatte mig dermed. Efter nu i 17 Aar aldeles at have helliget mig til at undervise og opdrage Børn, og over begge Dele skrevet forskjelligt, har jeg ved Eftertanke og gjorte Forsøg fundet Midlet til at lette Læse-Underviisningen og omskabe samme til en behagelig Syssel baade for Børn og deres Lærere." — Den faaes for 4 Rbmk. i Materie og 5 Rbmk. indbunden hos A. Soldin, i Fortunstrædet No. 148.

Det er mig en behagelig Pligt, at aflægge min hiertelige Taksigelse til Frederiksberg Byes Indvaanere (fra den Første til den Sidste), for den særdeles Agtelse, Godhed og Velvillighed, man under mit lange Ophold der saa goddædigen har beviist og forundt mig! Denne skiønne Bye, der i de senere Aar har modtaget saa mange og store udvortes Forskiønnelser, ønsker jeg: fremdeles maae gaae frem og tiltage i Velstand og flere Fuldkommenheder!

Kiøbenhavn, den 12te October 1815.

Holberg,
logerende ved Nørrevold No. 193,
1ste Etage, hos Justitsraadinde
Høvinghoff.

Tanker

ved at betragte det skiønne Frederiksbergs Slots høie Beliggenhed; indsendt af en Reisende.

Høie Steder vel sig lønne
med Prospecter store, skiønne;
Alt hvad skues runden om
dog for varig Glæde tom
Udi Sielen, som sig pryder
med Kundskaber, høie Dyder,
Christlig Glæde ikkuns boe
stille Fryd og varig Ro!

Med Kongelig allernaadigst Tilladelse opføres Onsdagen den 25de Oct. en stor Vocal- og Instrumental-Concert paa det Kongelige Theater, til Fordeel for de 2de talentfulde unge Musici, Carl og Niels Simonsen, Sønner og Elever af Stadsmusicus G. Simonsen i Svendborg. — Under deres Ophold for 4re Aar siden her i Hovedstaden, havde de den Lykke, at vinde det ærede Publikums Bifald. Ved atter at træde offentlig frem, smigre-

man sig med det Haab, at Konstens Kjendere og Velyndere ikke ville nægte det beskedne Talent, som vover at vise sine videre Fremskridt paa Konstens Bane, den Opmuntring, som er vigtig for enhver, men især for Ynglingen, hvis Fremtids Held saa meget beroer paa Understøttelse og gunstig Modtagelse. Concertens Indhold skal nærmere vorde bekjendtgjort.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongelige Slesvig-Holstenske Cancellie i Kjøbenhavn, er, under den 9de October d. A., udfærdiget et Patent for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, af følgende Indhold: "I Henseende til de af de annecterede Bataillonеrs Mandskab, som nedsætte sig i Kjøbstæderne, og sammesteds tage Borgerskab, har det allernaadigst behaget Hs. Maj. Kongen, under 29de f. M., at befale Følgende: 1. Saalænge disse Folk ikke gjøre Tjeneste ved de annecterede Bataillonеr, skulle de tage Deel i Tjenesten ved Borgervæbningen paa deres Opholdssted. 2. De iblandt dem, som eie eget Huus eller Gaard i den Kjøbstad, hvor de have boesat sig, og sammesteds holde Dug og Disk, skulle i Henseende til Opfyldelsen af deres Tjenestepligt ved de annecterede Bataillonеr, nyde de samme Fortrin, som paa Landet ere tilstaaede Gaardmændene."

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 16de October d. A., udfærdiget en Placat for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, af følgende Indhold: "Ved Hs. Maj. Kongens allerhøieste Resolution af 20de f. M. er allernaadigst bestemt: at de fra Danmark eller andet indenlandskt Sted til Hertugdømmene ankommende Skibe skulle forsegles, undtagen i de Tilfælde, hvor Ladningen kan overskues; samt at det ved Toldforordningen anordnede Forseglingsgebyhr maae nedsættes til det Halve."

Hr. N. Fenger, Præst ved vor Frelseres Kirke i Kjøbenhavn, meddeler i Statstidenden Raad for gale Hundes Bid. "Endskjøndt jeg ikke selv er Læge", siger Hr. Pastoren: "anseer jeg det dog for Pligt, at bekjendtgjøre: at jeg i min første Ungdom har seet 2de Mennesker, der vare bidte af gale Hunde, at være blevne helbredte, blot derved, at Saaret strax blev godt udrenset, og forbundet med sort Theriac (Theriaca Andromachi), en Salve som under dette Navn blev kjøbt paa Apotheket. Ingen af disse Mennesker, blandt hvilke den ene var mig nærpaatørende, fik nogensinde Vandskye; ikkun den sidste følte undertiden en Fisnen i Tænderne, som han kunde stille ved at bide i Træe; men at Hundene virkelig vare gale kjendtes deraf, at de beed andre Hunde, der fik samme Sygdom, af hvilke een, der stod i Lænke og havde Hvalpe, endog aad sine egne Unger. Maatte nogen af mine Medmennesker, ved at følge dette uskyldige Raad, reddes fra denne græsselige Sygdom, vilde det inderlig glæde mig."

Mariboe, d. 12te October. Nattefrosten begynder allerede at indfinde sig og Løvene at falde af Træerne. Paa mange Steder har man allerede tyet til den gamle Vinterven — Kakkelovnen. (Mariboe Av.)

Aarhuus, den 14de October. (Indsendt.) Med Glæde erfarer enhver retskaffen Jordbruger, at Præsidenterne for Landhuusholdnings-Selskabet have tilskrevet det Kongelige Rentekammer i Anledning af den Markfred, der er saa almindelig, hvorved man vistnok kan vente en Forbedring i Landpolitiet, ikke allene i denne, men endog i andre Henseender. Men var det ei at ønske, at der paa vedkommende Sted gjordes Ansøgning om Forbedring i Forordningen om Tyendevæsenet, paa det at den Mangel paa arbeidende Hænder, med meget mere virkeligt Onde, derved kunde afhjelpes, der vistnok ogsaa er en væsentlig Hindring i Agerdyrkningens Fremme, der trykker mangen virksom Landmand, og gjør det umueligt at tilveiebringe de voxende Udgifter, der nu ene hviler paa Husbonden? Desuden kunde det være curieux at vide: hvor mange Væversker der findes i Aarhuus Stift, og om disse drive anden Næringsvei end Væverstolen? Ligeledes hvor mange Kroer der findes i Stiftet? om alle disse ere privilegerede, og hvorvidt deres Privilegium strækker sig, og om de ere gavnlige eller skadelige for Borgersamfundet. Alt dette ønskes detailleret af en Sagkyndig og ved en heldig Pen, da det kunde formodes, at det vilde vække Opmærksomhed paa høiere Steder til almindelig Tilfredshed. (Aarhuus Av.)

Kjøbenhavn, den 20 October. Som Beviis paa rosværdig Kjækhed hvor det gjælder om at redde et Menneskes Liv, glæder man sig ved at kunne bekjendtgjøre følgende Tildragelse, bekræftet ved paalidelige Vidner: Den 9de Juli d. A. faldt et Fruentimmer udi Castelsgraven tæt ved Østerports Vagt. Hun var allerede kommen saa langt ud, at den tilstimlede Mængde ansaae hendes Redning for umuelig, saameget desmere som hverken Baad eller andre Redskaber for Øieblikket vare tilstede. Hun vilde saaledes upaatvivleligen være blevet et Rov for Døden, dersom ikke uventet Hjælp var kommet til. En ung, velklædt Mand kom tililende, afkastede, saasnart han saae Faren, sin Kjole, sprang ud og svømmede hen til den Ulykkelige, fik hende fat, og bragte hende med megen Anstrængelse og ikke uden Fare for sig selv, til Bredden, hvor hun ved nogle Matrosers Bistand blev draget op af Vandet. Efter Foranstaltning af den ved Østerport vagthavende Officier blev hun nu kjørt ud til Toldbodvagten, hvor hun ved Hjælp af de derværende Redningsanstalter snart kom sig saavidt, at hun kunde bringes til Hospitalet. Den ædle unge Mand, der udøvede denne menneskekjerlige Daad, var, som man senere har erfaret, Landmaaler og Student Ursin, en Stedsøn af Skibsbygmester Larsen. De Sømænd der vare ham behjælpelige, have faaet en Præmie af Selskabet for Druknedes Redning. (Addr. Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 20 October.

Cours. Hamb. 2 M. 625, *a vista* 630. Amsterdam 2 M. - . London 2 M. 26½ Rbdl., *a vista* 26¾. Spec. 630. — Specier solgtes til 38 a 38½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 72½ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 58.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 7de October. Paa Storthingets derom gjorte Andragende har Hs. Maj. den 21de September naadigst tilladt, at Samme

til dets Forhandlingers Afgjørelse maa forblive samlet 2 Maaneder længere, end den ved Grundlovens §. 80 bestemte Tid. (Norsk Rigstid.)

Den 28de April 1815 afholdtes den første theologiske Embeds-Examen ved det Kongel. Frederiks-Universitet. Candidaterne H. M. Jordan og E. Kjerulff tilkjendtes begge Charakteren haud illaudabilis, dog den Førstnævnte med Roes for sin skrifilige Udarbeidelse. Den 19de Juni underkastede P. V. Deinboll sig theologisk Embeds-Examen, og erholdt Charakteren laudabilis. Fra 5te September til 1ste October have 7 theologiske Candidater prædiket til Dimis. — Den 17 og 18de Juli d. A. holdtes den første juridiske Embeds-Examen, til hvilken indstillede sig Candidaterne G. Thesen, O. Wahl, H. A. Bjerregaard, der modtoge Characteren laudabilis, og A. Daae samt E. Finne, der tilkjendtes Characteren haud illaud. Den 26de Juli udarbeidede Exam. juris N. F. Heidenreich og J. Henschien, der havde underkastet sig theoretisk Examen ved Kjøbenhavns Universitet, praktiske Specimina, og modtoge Charakteren Vel. — I December Maaned 1814 og i Juni 1815 have 28 akademiske Borgere underkastet sig den philosophiske Examen. I sidstnævnte Maaned indstillede 9 Studerende sig til Examen artium, af hvilke 4 erholdt bedste Charakteer, 3 næstbedste, og 2 sletteste Charakter. — I August Maaned afholdtes den anordnede Forberedelses-Examen, ved hvilken bleve prøvede 10, der have bestemt sig til at studere Lovkyndigheden, af hvilke 2 kjendtes rosværdige og 8 antagelige; samt 8, der ville studere Medicin; af disse kjendtes ogsaa 2 rosværdige, de øvrige antagelige. — Siden Universitetets Begyndelse i Juni Maaned 1813 ere 84 indskrevne som akademiske Borgere. De Studerendes Antal ved Universitetet for Tiden er noget over 100. (Efter den Norske Rigstidende.)

———

I Paris har en vis Boutilly myrdet sin Moder med 56 Knivstik. (Lüb. Av.)

Den forrige Erkekantsler Cambaceres har af de 100 Millioner, som Paris maa svare i Krigsskat, at betale 16,500 Fr. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 8 October. Igaar aabnede Hs. Majestæt høitidelig begge Kamrenes Møde. Kl. 12 2/3 forkyndte Canonernes Torden at Kongen forlod Tuilerierne. Toget aabnedes af Generalstaben; derpaa fulgte Gensdarmerne tilhest og tilfods, talrige Afdelinger af Grenaderer og Jægere af Nationalgarden, en Afdeling af den Kongel. Livgarde, Prindsernes 15 Vogne, Ministrenes og Kronembedsmændenes Vogne, det Kongel. Huusmilitaire, Vaabenherolder, Palladsembedsmænd, Gardernes Capitain, Generaler, Kongens Vogn, Kongen og Monsieur, og Hertugerne af Angouleme og af Berry; Kongens Vogn omgaves af de hundrede Schweitzeres Compagnie, og Toget sluttedes af Livgarder og Gensdarmer tilhest.

London, den 11 October. Den nyeste Bulletin over Kongens Sundhedstilstand i forrige Maaned tilkjendegive, at der ingen Forandring er foregaaet med samme. — Erkehertug Johan af Østerrig ventes til Engelland mod Slutningen af denne Maaned. Den afdøde Hertug af St. Albans skjønne Huus indrettes til hans Modtagelse. — Sexten bedækkede Vogne med Penge ere i Fredags, ledsagede af et Detaschement af Befordringscorpset, ankomne til Arsenalet i Portsmouth. — Vi have ingen nyere directe Efterretninger fra Galicien. Men iforgaars er en Expresse fra Madrid ankommen over Frankrig til London. Ved samme erfare vi, at General Porliers Insurrection den 23 Septbr. er kommen til den spanske Regjerings Kundskab. Umiddelbart derpaa sendtes Befaling til forskjellige Provindser at lade Tropper marschere mod Rebellerne. General Caro har faaet Commandoen over dem, og man siger, at han i Hast har samlet en betydelig Magt ved Salamanca, for at agere mod Oprørerne efter Omstændighederne. — En vis Mackenrot henvendte sig den 14 f. M. til Lord Bathurst, for at erholde Tilladelse til at sende Bøger og Journaler til Bonaparte med det første Skib, der afgaaer til St. Helena. Morgenen derefter svarede Ministeren ham, at Gouvernementet har bestemt, at Intet maa sendes til Napoleon eller dem, som med ham ere forviste til Øen St. Helena, undtagen de Foræringer, som maatte gjøres disse Personer af deres Familier, og som maae afgaae igjennem Statssecretairens Bureau; endvidere at ingen Artikel til Brug for Napoleon Bonaparte eller hans Følge maa forskaffes eller tilsendes dem, uden at være besørget med Hs. Majestæts Gouvernements Samtykke, og at der, hvad Journaler og Bøger angik, var truffet Forholdsregler til at sende hine Fanger samme. — Den polske Officier Ponitowsky, som af vor Regjering har faaet Tilladelse at begive sig til Bonaparte, er afgaaet til St. Helena paa the Cormorant. — De engelske Tropper i Frankrig bestaae af 35,000 Mand Infanterie, 3,500 Mand svært og 3,500 Mand let Cavallerie, og 4000 Mand Fodgarder, foruden Artilleriet, Befordringsvæsenet og andre Corps. — Hertugen af Wellington har erklæret, at han kun vil modtage en Sextendedeel af den Sum, som Parlementet har voteret til Erstatning for det af den engelske Armee i Spanien gjorte Bytte, istedet for den Ottendedeel, hvorpaa han kunde gjøre Fordring. Denne Uegennyttighed forøge de Fonds, som blive at uddele til Armeen, 50,000 Pund Sterling. — Hertugen af Wellington holder saa stræng Mandstugt i Frankrig, at han ved en Dagsbefaling har forbudet sine Officierer at binde deres Heste ved Træer.

London, den 13de October. Ifølge tilforladelige Efterretninger fra Paris, som ere ankomne hertil idag, lader Hertugen af Wellington endnu ingen Anstalter træffe, som bebude hans Armees Tilbagemarsch. — Alle Breve fra de franske Havne stemme overeens i, at Udvandringen aldrig har været saa stærk som nu. Alle Skibe, især de som gaae til America, ere fyldte med Particuliers eller Kunstnere. — Der ankommer daglig meget betydelige Pengesummer fra Frankrig hertil for at nedlægges i vore Fonds. De rige Bonapartister søge paa denne Maade at bringe deres Penge i Sikkerhed. — De sidste Efterretninger fra Spanien melde at Porliers Oprør er mislykket. — Fra Engelland skulle endnu nogle Læger og en Apotheker afgaae til St. Helena. — Ifølge de sidste Efterretninger fra China skal der igjen være opstaaet Uenighed mellem Chineserne og Engellænderne.

Trykfeil. — P. 1313. Lin. 8 nedenfra: examina læs: examine. — P. 1314. Lin. 18: Referenden læs: Referenten.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 85.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 24 October 1815.

Til Herr Etatsraad Thorkelin og hans Ordfører i Skilderiet No. 75 d. A.

Flere af det angelsaxiske Digts Læsere vilde have været begge De Herrer (ifald De ellers ikke udgiøre Een og Samme) uendeligen forbundne, dersom De, i Stedet for uværdigen at anfalde den fra saa mange Sider agtværdige Herr Pastor Grundtvig, i Stedet for at fordømme hans Hierte og miskiende hans Forstand, havde holdt Sig til Sagen, ei til Personen, og saaledes, som det sømmer Sig boglærde Mænd, giendrevet, ved critiske Grunde, hans efter Fleres Formening grundede Bemærkninger i adskillige af Skilderiets Blade, især No. 70, 71 og 72. Men da Herr Etatsraaden har sagt Grundtvig sit Farvel for evig, hvortil Han kan have havt sine gode Grunde, vente Flere med Indsenderen: at Hans Sagfører i No. 75 vil ydermere paatage Sig Etatsraadens Partes, ifald Han — hvad der dog ei er Grund til at troe — har Kræfter dertil. Han har uopfordret blandet Sig i Legen, og derfor har man Ret til at fordre, at Han ei slaaer den i Loftet med det Bukspring, Han i bemeldte Numer har behaget at giøre. Men erindre maa Han, ifald Han paa egne Been tør gaae videre, og alle Grundtvigs Modstandere, hvad Manden har sagt: "At her hielper hverken Bønner eller Flugt", endnu mindre Skieldsord.

I Herr Pastor Grundtvigs Bemærkninger, saavel om Digtet selv, som om sammes Oversættelse og Recension, er man langt fra med Herr Etatsraaden saa lykkelig eller ulykkelig, at finde Spor af den uvidende eller forrykte Skolepog; men meget mere, som overalt i de allerfleste af Grundtvigs Skrifter, lysende Spor af den Selvtænkende, og især i Oldtidens Historie flittige og kyndige Videnskabsmand. Saa har Han tilmed, ved at tage til Gienmæle i denne Sag, viist Sig, til Skam for Hans Antagonister, som den sindige og humane Lærde, der ikke, som de, fægter med Grovheder, men med Grunde. — Hvad der overalt bevæger saa mange af vore Lærde i Kiøbenhavn til at frakiende Herr Pastor Grundtvig baade Kristendom, Forstand, Hierte og Lærdom, maae Gud i Himmelen vide. Naar undtages enkelte Stykker af Hans litteraire Arbeider, hvor Han maaskee har ladet Fantasien regiere for stærk, finder jeg, og mange af Danmarks ikke ulærde Mænd: at alle hans Skrifter netop have hine karakteristiske Egenskaber. At Han har sagt Ting, der ere haarde at døie, baade om Levende og Døde, vil ingen saa let fortænke Ham i, naar blot Sandhed og Historie ei derved fornærmes. Har Han skrevet Noget Maadeligt, har Han ogsaa skrevet Meget Godt og Uforligneligt. Hvo af vore Lærde kan skrive — at jeg blot skal nævne Sproget — een eneste Side Dansk med samme Originalitet, Kraftfylde og Skiønhed som Grundtvig? Mon Han har faaet denne sieldne Evne og Kundskab — den selv Hans groveste Fiender, der offentligen have ladet Ham hensætte i Daarekisten og staae

Skoleret, ikke tør frakiende Ham — med Modermelken, uden Grandskning og Studering? eller kan vel en Galning eller Skolepog *), som man, lige saa dristigen som uværdigen, har vovet at kalde Ham, føre dette skiønne, kraftfulde Sprog, som findes i Alt, hvad Han har skrevet baade i Prosa og Poesie? — Grundtvig er den flittigste, og, for nærværende Tid, næsten den eneste originale Skribent, vi have — nogle faa Digtere undtagne. — Medens en stor Deel af vore Lærde stadfæste Heibergs Ord i hans Ordbog, naar han sammenligner dem med Lilier paa Marken — i det de saa sielden berige vor Litteratur, som Tydsklands akademiske Lærde, med noget originalt lærd Skrift, har Pastor Grundtvig dog — uagtet Han ei dertil lønnes af Staten — givet os Meget, og Mere kunde vi vente, dersom ei Misundelse og Ondskab betage Ham Lyst og Kraft til at arbeide.

Jeg skulde have endet disse Linier med Opfordring til Herr Pastor Grundtvig: at kræve alle Hans bistre Fiender — baade geistlige og verdslige — til Regnskab for Landets Domstole, fordi de have krænket Hans borgerlige og litteraire Ære, skiændet Hans gode Navn og Rygte, og maaskee skadet Hans timelige Lykke, dersom jeg ei tilfulde var overbeviist om: at Faa eller Ingen (som ei er Medlem af den indbildt lærde Bande) har ladet sig forlede til at antage disses Mening om Ham, og at Han endnu staaer høit anskrevet hos de Fleste af Hans tænkende Medborgere.

Hellere vil jeg slutte, ærværdige Herr Broder! med Opfordring til Dem i eget og Fædrenelandets Navn: at De, trods alle de Ondes gloende Pile, vil vedblive, til Fædrelandets Gavn og Ære: at være Religionens og Sandhedens diærve Talsmand, Videnskabernes troe og flittige Dyrker, Sagas uforlignelige Præst som hidindtil! — Og det vil da snart vorde vitterligt for Kongen, Collegierne og enhver af Deres Medborgere (dersom Nogen muligen er ført bag Lyset ved Deres Fienders falske Omdømme), at De ikke er den Galning, som Deres Fiender — liig Jesu Fiender *). — lige saa ondskabsfulde som dumstridige have udskreget Dem for at være!

Skrevet den 6te October 1815.

B. Pontoppidan,
Sognepræst paa Bogøe, i
Lollands-Stift.

*) See: Thorkelins med Fleres Ord i Skilderiets forskiellige Blade, og Møllers Litteratur-Tidende.

*) Det hedder nemlig hos Johannes 10. 19, 20: Ut, da der blev Splid iblandt Jøderne for de Ord, Jesus talde, mange af dem sagde: "Han haver Diævelen og er galen, hvi høre I ham."

Om Konsten at faae et Embede.

(Slutning; see No. 83.)

Disse Menneskers Smidighed lader sig bedst sammenligne med en Saale. Ligesom denne tager til Takke med at trædes i Dyndet, og besvarer en saadan Gunstbevidnelse med en ærbødigst Knagen, saaledes kryber Kryberen sig intet om at trædes dybt i Støvet. En anden Underart af Konsten at gjøre sig yndet, er den Konst, at more og forlyste. Naar man har siddet det meste af Dagen og piint sin Hjerne med det gemene Bedste, saa længes man efter Adspredelse og Moro, for derved atter at kunne samle nye Kræfter til nyt Arbeide. Vist nok har Prometheus, tilligemed Ilden, bragt en Guddomsgnist ned paa Jorden — jeg mener Kartenspil. Men dette kan i det Høieste kun more og adsprede fire til fem Timer. Ogsaa over Bordet vil man gjerne mores, især da Hufeland har gjort den Opdagelse, at intet bidrager mere til Fordøielsen end Latter, og han af Historien har beviist, at i gamle Tider Fyrsterne holdt Hofnarre, blot for deres Sundhed. Intet leder derfor lettere til det Maal, at gjøre sig yndet end den Konst, at more og gjøre Løier. Denne Konst bestaaer enten i et godt Snakketøi, i Dygtigheden at kunne fortælle, i Fremstillelsesgave, parret med Vid og Lune, eller i visse højere Konstfærdigheder f. Ex. Sang, Declamation, Musik, mimisk Fremstilling, Dans, eller ogsaa i visse underordnede Talenter, f. Ex. Riden, Voltigeren, Trancheren, Sviren, at bugtale som en Charles, at gjøe som en Hund,

miave som en Kat, og andre til Tidsfordriv og Mellemgulvets Rystelse beqvemme Løjer.

Den, som forener alle disse Færdigheder, han behøver ikke at frygte for, at gaae Glip af Maalet; thi han løber ligefrem Storm paa Hjerterne; ingen kan nægte ham noget; Høje og Lave, Mandfolk og Fruentimmer kappes om at befordre og poussere det rare Menneske. Damerne flokke sig om ham, som Mønnerne om en Hare. Enhver vil nappe ham paa sin Viis; den ene ved sin Yndes Tryllekraft; den anden ved sin blændende Skjønhed; den tredie ved sin Lærdom og Smag. Hver af dem, vis paa Seiren, vil electrisere ham frem til et Levebrød. Men om han end kun besidder een af disse Fuldkommenheder, vil han dog finde sin Beskytter. Store Folks Mellemgulv, trænge, som sagt, imellemstunder til en Rystelse, for tilbørligen at kunne fordøje deres svære Morgenstudier, deres Østers og Skildpaddemaaltider. I saadanne Tilfælde er en Bugtaler, der krydrer sine ventrilaquistiske Fremstillinger med mimiske, ofte langt mere velkommen end en Hovedtaler, der præker den reneste Viisdom. Ja, jeg kjender en morsom Karl, der har sneget sig ind i en Post derved, at han paa en skuffende Maade har kunnet eftergjøre, saavel en Gedebuks Fadæser, som et Æsels Skryden.

Lader os endnu tage et Talent i Overveielse, hvorved mangen ærlig Mand har tillusket sig et Levebrød, jeg mener Øretuderie. Ofte have de, som man vil gjøre dette Talent gjeldende hos, mange og mangehaande Ting at tænke, høre og svare paa; og endskjøndt de tidt have hundrede Arme, som Briareus, have de dog kun to Øren, og er Hørelsesorganet ikke stærkere hos dem end hos andre Mennesker. For altsaa at faae at vide, hvad de med egne Øre ikke kunne høre, er det nødvendigt for dem, at have omkring sig visse Folk, der bestandigen kunne tude dem Alt, hvad der siges og skrives og synges og hvisskes, endog i de fortroligste Kredse, i Øret. Øretuderen vil altid, ligesom Grævlingen, faae sin Deel af Byttet, og ingen vil med Vished kunne sige, om han eller en Anden har opsporet Vildtet, da Øretuderiet, efter sin Natur, stedse indhyller sig i Hemmelighedens Slør.

Den, som Skjebnen har nægtet den Gave, at

gjøre sig yndet, han lægge Vind paa, at gjøre sig frygtet. En knurrende Hund pleier man at stoppe Munden paa, og mangen En, der ved sin Gjøen er kommet i Ry for sin Bidskhed, har man bragt til at tie ved at tilslænge ham et Levebrød, eller formildet ved en dygtig Pension. Nomina sunt odiosa.

Til Slutningen lader os endnu anføre et Befordringsmiddel, hvorved man kan faae en Forsørgelse. Det er den Konst at gifte sig ind i et Levebrød, eller ved Copulationen at formæle sig med en Post. Det indtræffer ofte, at Vedkommende skylde en Enke eller et andet Fruentimmer visse Forbindtligheder, hvilke gjøre samme til Pligt, at faae en saadan Dame gift. Dette lader sig nu bedst iværksætte, naar man hjelper hende til en Forsørgelse. I saadanne Tilfælde er hun en Heftelse paa Levebrødet, og den, som vil have dette, maa, efter al Ret og Billighed, ogsaa paatage sig det derpaa hvilende Onus.

Disse, mine Herrer, ere saa omtrent Hovedmidlerne, hvorved man kan faae et Levebrød, og jeg er saa fast overbeviist om deres Ufeilbarhed, at jeg tilbyder mig her, at give enhver, der kan godtgjøre, at have anvendt dem med Forstand, og alligevel ikke fundet dem prøvede, Honoraret med lovlige Renter tilbage.

(Indsendt.)

Da det forhen har været Skik, i Skuespilanmeldelser i Addresseavisen at anføre Skuespillenes Forfattere, og, hvis det var Syngestykker, tillige Componisterne; saa har man nu ugjerne seet, at denne gode, i det Mindste for Publicum behagelige, Skik, i den nye Theatersaison, især paa de senere Tider, er ophørt. Man vover derfor at anmode den Kongelige Theaterdirection, som stedse har søgt at opfylde Publicums Ønsker, at indføre denne Skik paa ny, hvis ikke vigtige Grunde forbyde det.

Indenlandske Efterretninger.

Afvigte Søndag vilde en Pige polere, eller see i et Reflexionsspeil paa Østergade; hun aabnede

Vinduet i 3die Etage, og støttede sig paa en af Stængerne, som Speilet var befæstet med, men da disse Stænger gave efter, styrtede hun ud af Vinduet og faldt paa en Mand, som i samme Øieblik gik forbi Huset, og som derved forhindrede, at hun ikke aldeles blev knuset og slaaet ihjel. Desuagtet blev hun dog saa forslaaet at hun strax maatte bæres ud paa Hospitalet.

I Hempels Avis læses følgende, under: Indsendt. Reisende, som have at passere den endnu almindelige Landevei imellem Odense og Nyborg ved Nattetid, advares herved om at vogte sig for den store Gruusgrav tæt uden for Marslev paa den vestlige Kant af Byen, da samme nu er opskaaret lige til Veien, om ikke allerede hulet ind under den, og Man følgelig, ved at skeie det mindste ud, resikerer at styrte med Heste og Vogn ned i den aabne Grube, som ikke heller er forsynet med Rækværk. At Handlingen er ulovlig tør Anmelderen ikke antage, siden det skeer for Alles Øine; men saa er det ikke mindre lovligt, menneskekjerlig at advare for mulige Ulykker, hvor de mindst skulde formodes.

Odense, d. 19 October. Ved Auctionen i Onsdags blev Mullerup Hovedgaard med tilliggende Bøndergods, uden Besætning eller Inventarium, solgt til Hs. Excell. Hr. Geheime-Konferentsraad Grev Moltke til Moltkenborg for 566,000 Rbdlr. N. V. og en Prioritets Overtagelse af 20,000 Rbdlr. S. V. — Den bekjendte farlige Tyv, Stokkebek her fra Fyen, som saa ofte er udbrudt af vore Fængsler, og hvis Transport allerede har kostet langt mere end han er værd, skal atter være paagrebet i Hamborg, og kan altsaa ventes nok engang her til Lands. (Hempels Av.)

Aarhuus, d. 20de October. Her i Aarhuus grassere i denne Tid farlige Børnesygdomme. Adskillige Forældre have derved mistet deres Haab og Glæde. — Nattefrosten indfinder sig og Løvet falder af Træerne. Paa mange Steder tyer man allerede til Kakkelovnen. (Aarhuus Av.)

I Hr. Regimentschirurg Ridder Wendt's, forhen i dette Blad omtalte Skrift: Noget om Thee og Theesurrogater, læses følgende: "Fra den ved sin mangeaarige Driftighed og Virksomhed for sine Medborgeres Vel saa fordeelagtig bekjendte Hr. Pastor Blicher i Randlev, er til Selskabet

for indenlandsk Kunstflid indkommen et mærkeligt Forslag til et ypperligt Theesurrogat, hvilket Forslag her leveres med Opfinderens egne Ord: "Nyligen har man i adskillige Tidsskrifter læst en kort og ufuldstændig Beretning om et Thee-Surrogat af Brødskorpe. Saavidt jeg har mærket, virkede denne Beretning ikke synderlig Opmærksomhed. Adskillige gjorde vel Forsøget; men det mislykkedes, fordi man et var bleven nøiagtig underrettet om den rigtige Behandling. Jeg gjorde mig nu al Flid for, at faae fuldkommen Kundskab derom, og fik den. Den simple Omgangsmaade — saaledes som den er opfunden eller anbefalet af en brav Læge i Fredericia, hvor den og er i gangbar Brug, og almindeligen yndet — er følgende: Man bager flade Kager af Rugmeelsdei, omtrent af et Qvartblads Størrelse, og noget over en halv Tommes Tykkelse. Æltningen maa skee med noget Suurdei. Ved Bagningen maa man see til, at disse Skorper hverken forbrændes eller bages for lidt. Efter Bagningen flækkes de midt igjennem. Derefter steges de over Gløder paa en Rist, saa at de blive vel gjennemstegte og bruunlige — men heller ikke herved faae for meget. Siden kunne de lægges hen, og gjemmes saalænge, som det skal være. Til en Theepotte af almindelig Størrelse tager man saa stort et Stykke, som kan skjules med en omvendt Comtoir-Overkop. Dette Stykke brækkes i mindre Stykker, og kommes i Theepotten. Det kogende Vand paaskjænkes, hvorefter det maa staae og trække i nogle Minuter." — Ved Brugen af dette Surrogat turde jeg anmærke, at det, hos dem som have svage Maver og Tilbøielighed til Syre i Maven, maa forøge denne Tilstand, frembringe Opstødning, Halsbrynde, ja endog Diarrhoe."

———

Kjøbenhavns Børs den 24 October.

Cours. Hamb. 2 M. 628, a vista 635. Amsterdam 2 M. 594. London 2 M. 26½ Rbdl., a vista „ . Spec. 630. — Species solgtes til 37¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 73½ a 74 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 56½.

———

Blandede Efterretninger.

Et af de Optrin, der i denne Tid fængsle Tænkerens Opmærksomhed, er Ryddeliggjørelsen af Museum Napoleon i Paris. Disse Konstskattes Hjemvandring, hver til sit, kan give Anledning til mange Betragtninger over den menneskelige Vældes Forgjængelighed ved Siden af det sande Stores evige Uforgjængelighed. — For at underrette de Læsere, der ikke have nogen rigtig Forestilling om det store Konstmagazin, som kaldes Museum Napoleon, anføres her følgende: Den første Sal indbefatter Malerier fra Venedig, Florenz, Neapel, Turin og Bologna. Blandt andre meget kostbare Stykker finder man her Bryllupet i Canaan af Poul Veronese: et, baade i Henseende til Størrelse og Storhed, af de første Stykker i Verden. De fleste Figurer herpaa ere virkelige Portraiter. Man seer her Frants den Første og hans Gemalinde, Dronning Maria af Engelland, Soliman II, Keiser Carl V, og adskillige Cardinaler og Munke, som vare Konstnerens Venner, sidde og staae rundt omkring. I Musicanter-Choret har han fremstillet sin Tids beromteste Malere, og sig selv med, spillende paa Violoncel. Dette Malerie har tilforn prydet Spisesalen i St. Georg i Venedig. — Derfra træder man ind i det egentlige Gallerie, som er 400 Skridt langt, der allerede for ti Aar siden skulde udvides endnu 200 Skridt, for der at kunne opstille de den Gang endnu ikke ordnede Malerier, som gjemtes i et Brædeskuur ved Enden af Galleriet. Paa høire Haand begynder den franske Skole, hvor, allene af Charles le Brun, findes flere end tyve store Malerier. Naar man træder fra det store Gallerie ind i Salonen, aabnes ligeoverfor en anden Dør, og man kommer ind i Apollos Sal, som ligeledes er overordentlig stor, og indeholder en stor Mangfoldighed af Originaltegninger, Skizzer, Cartons, Gouaches, Pasteller, Emailmalerier, Miniaturer, etruscitske Vaser ꝛc. Til de mærkværdigste Tegninger høre den originale Skizze til Raphaels Skole. De kostbare etruscitske Vaser, bleve i sin Tid borttagne fra Vaticanets Bibliothek. — Antik-Galleriet gjemte 250 Mindesmærker fra Konstens skjønneste Tidsalder i Rom og Grækenland. Det bestaaer af 5 Sale, den ene helliget Napoleon, den anden de berømte Mænd,

den tredie Laocoon, den fjerde Apollo og den femte Muserne. Her finder man den belvederiske Apoll, den mediceiske Venus, Laocoon, Apollo af Belvedere o. s. v. Under den sidste læses den Indskrift: at den henimod Slutningen af det 15de Aarhundrede er fundet i Antium, opstillet i Vaticanet af Julius d. ellevte, i Begyndelsen af det 16de Aarh.; i Republikens femte Aar, erobret af Bonaparte, og i Republikens 8de, hans Consulats første Aar, bragt hertil. Navnene af de tre Consuler, samt af Ministeren for det Indre, Lucian Bonaparte, ere udhugne paa Bagsiden. — Det hedder nu i Paris, at saavel Apol som Laocoon, ville med flere Antiker komme at vandre til Engelland. Den mediceiske Venus skal være bleven beskadiget ved Nedtagelsen. Det allerede meget gamle Marmor udfordrer stor Forsigtighed. Allerede d. 6 Oct. vare, foruden de sidstnævnte Konstværker, ogsaa den berømte Torso, Fegterne o. fl. indpakkede. Preusserne holde endnu bestandigen Vagt for Museet.

Christiania, den 7de Oct. (Slutning; see No. 83.) Søndagen den 24 Septbr. reiste H. K. H. fra Reendalen, hvor Natte-Qvarteer var taget. Det slemme Veir havde ikke hindret de Omkringboende fra at indfinde sig ved Veien og paa Stationerne i det Haab at faae Ham at see. Før Ankomsten til Vestgaard, hvor H. K. H. skulde forblive om Natten, passeredes 2 Grene af Glommen, den ene paa en Færge, og den anden over et Vadested. Da dette Sted laae kuns nogle Hundrede Skridt fra Gaarden, besluttede H. K. H. at gaae derhen tilfods; herved ledsagedes han af en stor Mængde Mennesker, som trængte hinanden, for at komme til at see Ham og tale med Ham. — Mandagen den 25de Septbr. afreiste H. K. H. fra Vestgaard. Veirliget var endnu slemmere end forrige Dag, men Folkesamlingen var ikke desmindre meget talrig. H. K. H. fremkom til Aasæt henved K. 7, og hvilede Natten over hos en rig Odelsmand, som med megen Smag havde [illegible]ineret sit Huus. Oberste Krebs med flere Officierer, samt Præsterne fra de omliggende Menigheder havde indfundet sig for at gjøre H. K. H. deres Opvartning. Desuden var her en saa stor Samling af Egnens øvrige Indbyggere, at, uagtet Salens Rummelighed,

skulde dog Opvartningen ved Aftensmaaltidet (hvilket H. K. H. havde tilladt dem at overvære) ikke skee uden med største Møie. — Tirsdagen den 26 Septbr. skede Afreisen derfra under tusinde Lykønskninger og Velsignelser af den talrige Folkeforsamling. H. K. H. fandt den Tract af Hedemarken, der nu gjennemreistes, ligesaa vakker og veldyrket, som den langs ved Mjøsen beliggende Deel, som han tilforn havde passeret. Paa hver Station vare Mennesker i Hundredeviis samlede, som modtoge H. K. H. med den meest levende Glæde og Hengivenhed. Meer end 30 Soldater trængte sig frem til Vognen, grebe H. K. Hs. Haand, og yttrede for Ham deres Ønsker om at maatte tjene under Hans Fane. Overalt havde denne folkerige og formuende Bygs Indvaanere samlet sig ved Veien for at hilse Prindsen under Hans Forbireisen. Paa Rommedals Præstegaard, hvor der toges Natteqvarteer, var Samlingen endnu større. H. K. H., ledsaget af Prinds Oscar, behagede der at spadsere længe midt imellem dem, og at indlade sig i Samtale med de derværende Bønder. — Onsdagen den 27 Septbr. skede Afreisen fra Rommedal ved Middagstid. Ved Korsødegaard kom H. K. H. atter paa den Vei, han reiste til Trondhjem, og fandt overalt samme Tilløb af Folk og fornyede Udtryk af Hengivenhed. Kl. 7 om Aftenen indtraf H. K. H. til Eidsvold, hvor han af Statsraad Carsten Anker modtoges med et godt anrettet Aftensmaaltid. Torsdagen den 28de September afreiste H. K. H. om Eftermiddagen Kl. 1 fra Eidsvold, og indtraf her til Staden Kl. omtrent 7½ om Aftenen. Et Detaschement af Stadens Borgerskab til Hest, og et andet af ridende Jægere mødte H. K. H. paa Veien, og ledsagede hans Vogn under Indtoget. De Gader, hvorigjennem Prindsen passerede, vare illuminerede; alle Porter og Vinduer vare fyldte med Folk, og en endnu større Mængde omgav H. K. Hs. Vogn under bestandig Hurraraab. Ved Paladset modtoges H. K. H. af Statholderen, Hr. Grev von Essen, Storthingets Præsident, Statsraaderne, Præsidenterne for Storthingets begge Afdelinger, og af de høiere Officierer ved Garnisonen. — Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen har under hele denne Reise, ikke uden med rørt Hjerte, modtaget de mange Beviser, der bleve ham givne paa det Norske Folks redelige og hengivne Sindelag. Paa sin Side har ogsaa H. K. H. viist den Tiltroe, som dette Folk saa vel fortjener, og ved alle Leiligheder givet det nye Prøver paa sin Agtelse og Velvillie. Uden militair Escorte var Han ofte ganske alene med sin Søn midt iblandt en talrig Samling af Landets Indbyggere under den heftigste Trængsel. Aldrig har Han negtet dem Adgang til sin Person, som have villet see Ham eller tale med Ham; derimod altid med Godhed afhørt deres Sag, og ingen Ulykkelig har maattet forlade Ham uden Trøst eller Hjælp. (Norsk Rigstid.)

Christiania, den 14 October. Paa Hans Majestæt Kongens Fødselsdag den 7 dennes havde en Deputation af Norges Storthing Audience hos Hans Kongel. Høihed Kronprindsen, ved hvilken Leilighed Deputationens Formand, Biskop Sørensen holdt en Tale; hvilken H. K. H. besvarede i de naadigste Udtryk. — Dagens Høitidelighed forkyndtes desuden om Middagen ved 120 Kanonskud fra Aggershuus Fæstnings Volde. Hans Kongelige Høihed Kronprindsen gav Middagstaffel paa mere end 200 Couverts, til hvilket vare tilsagte det hele Statsraad, Storthingets Præsident og samtlige Medlemmer, Cheferne for de offentlige Autoriteter, samt andre geistlige, militaire og civile Embedsmænd. Om Aftenen havde endeel af Christiania Byes Indvaanere foranstaltet et elegant Bal, hvilket Deres Kongelige Høiheder Kronprindsen og Hertugen af Södermanland behagede at bivaane, og hvortil man havde indbudet Norges Riges samlede Storthing og desuden over 500 Personer. Gaarden var saavel indvendig som udvendig illumineret, ligesom og Hans Majestæts og Deres Kongelige Høiheders Navne-Ciffre vare anbragte saavel paa et smagfuldt Transparent som i Gangen med Lamper. Ved Deres Ankomst, Kl. 8½, bleve de Kongelige Personer modtagne af Stiftamtmanden, Magistraten og Byens Repræsentanter. Ved Bordet bleve anbragte Skaaler for Hs. Majestæt, Hds. Maj. Dronningen, Deres Kgl. Høiheder Kronprindsen, Kronprindsessen, Hertugen af Södermanland og Prindsesse Sophie Albertine, samt for Statholderen Hans Excellence Grev Essen, med den umiskjendeligste Yttring af varm Følelse og sand Hengivenhed, hvorefter Hans Kongelige Høihed Kronprindsen behagede naadigst at frembringe en Skaal for Christiania Byes Vel-

Ved Deres Kongelige Høiheders Ankomst vare Gaderne, hvorigjennem De kjørte, illuminerede, og, da De forlode Ballet, bleve De ledsagede af det forsamlede Folks glade Hurraraab. For samtlige Byens Fattige var og paa den Dag foranstaltet en passende og god Beværtning. (S. Bl.)

Christiania, den 14de October. Af Mosse Byes Indvaanere have paa Tilspørgsel, om de vilde skjenke de af dem i forrige Aar til Norges daværende Konges Disposition overrakte Gaver til Universitetet, 26 erklæret, at deres Andeel af Gaverne, nemlig $95\frac{7}{8}$ Lod Sølv, 1 Medaille, 4 Danske Ducater, 1 Engelsk Shilling, 1 Dansk Rigsort, 886 Rbdlr. 4 Mk. N. V., 1 Bsmpd. Kobber, 500 Pd. Tobak, 10,000 Muursteen, 5 Tdr. Byg, 10 Tdr. Havre og 2 barkede Huder, ønskes anvendt til saadant Øiemed; de Øvrige have fordret deres Deel tilbage. — De fleste af Drammens Indvaanere have ønsket det af dem i samme Anledning Skjenkede indbetalt i Banken til nærmere Bestemmelse; 3 have bestemt deres Andeel af Gaverne, nemlig: $102\frac{1}{2}$ Lod Sølv og 48 Pund Tin, til et Arbeidshuus i Drammen; Een 66 Rbd. 4 Mk. N. V. til Bragernæs Hospital; To 209 Lod Sølv, $1\frac{3}{4}$ Qv. Guld og 33 Rbd. 2 Mk. N. V. til en Latinskole i Drammen; To 6 Lod Sølv og 10 Tdr. Salt til Understøttelse for Studerende ved det Norske Universitet, samt Een 100 Rbd. N. V. til dette selv. Nogle Faa have taget deres Gaver aldeles tilbage. — Indvaanerne i Byerne Frederikshald, Tønsberg, Stavanger, Skien, Porsgrund, Brevig og Langesund, have uden Undtagelse fordret det Givne tilbageleveret. (S. Bl.)

Indsenderen af et Stykke i den Norske Rigstidende siger: at den Mangel paa theologiske Candidater til at besætte de geistlige Embeder i Landet, som man længe har frygtet for, synes nu virkelig at finde Sted, hvorfor og adskillige Præstekald i Nordlandene og Finmarken staae ubesatte. Denne Mangel kan vel tilsyneladende afhjelpes ved at indskrænke Præsternes Antal eller ved at beskikke til Præster Studenter, som ikke have udholdt theologisk Embeds-Examen; men det første Middel er efter Indsenderens Mening saare skadeligt for Oplysning, Religiositet og Sædelighed, og, hvis man nødsages til at vælge det sidste, som heller ikke for sand Oplysning i Almindelighed var at ønske, maatte dog den Lov, hvorefter Studenter uden Embeds-Examen kunde beskikkes til Præster, kun gjelde for visse Aar, fordi man tør haabe, at Mangelen ikke bestandig vil vedvare. Det eneste rigtige og tilstrækkelige Middel er uden Tvivl at skaffe Geistligheden klækkelige Indkomster. Indsenderen anseer faa Embedsmænd i nærværende Tid saa uheldige som de residerende Capellaner og Sognepræsterne i de smaae Kald; thi de kunne ikke ernære Familie af Embeds-Indkomsterne, da dog deels deres Gaardsbrug, deels det Exempel, de som Huusfædre bør give Menighederne, fordre, at disse Ordets Tjenere leve i Ægteskab. Indsenderen gjennemgaaer derpaa de forskjellige Indtægts-Kilder Geistligheden har havt og nu har, og slutter med det Ønske, at Regjeringen vilde lade Sagen undersøge af Mænd, som vare upartiske, varsomme, vel underrettede om Landets Tarv, og ikke lidenskabelige for nogen Stand, og at derefter i denne Sag et Forslag maatte blive Storthinget forelagt.

Ved det norske Odelsthings Møde den 23de September oplæstes, blandt andet, et Forslag af Biskop Krogh, at en Kjøbstad maatte anlægges i Nordlandene m. v. — Ved Storthingets Møde den 26de Septbr. besluttedes: Storthinget afgiver en Addresse til Hs. Maj. Kongen, hvori det anholder: 1) om Høisammes Tilladelse til, paa den Norske Stats-Casses Regning at træffe en særskilt Indretning til Befordringen af den Norske Post igjennem Sverrig til og fra Udlandet; 2) om at det maatte overdrages det Norske Statsraads 3die Departement til foranførte Indretning at føie fornøden Anstalt, samt med den Danske General-Post-Direction at bevirke en billig Overeenskomst om Befordringen af den Norske Post imellem Helsingøer og Hamborg, og, efter derpaa at have erholdt Hs. Majestæts Sanction, iverksætte det Fornødne, for at bringe disse Poster i Forbindelse med de indenrigske; 3) om at Norske Breve til og fra England fremdeles maatte befordres over Gothenborg paa den senest anordnede Maade. — Ved Odelsthingets Møde den 29de September indkom, blandt andet, et Forslag fra det medicinske Facultet i Christiania, om Oprettelsen sammesteds af et civilt Hospital, en Fødselsstiftelse m. m.; et Forslag fra Kjøbmand David Christie om, at de i Kjøbenhavn for Norske Individer forfaldne Pensioner maatte indcasseres af den Norske Regjering m. m.

Hamburg, den 20de October. Vi have nu fra Paris erholdet følgende mærkværdige Actstykke, som indeholder Grundlagene og de ægte Betingelser for Freden:

Nærværende: Østerrig: Friherre v. Wessenberg for Fyrst Metternich. --- Frankrig: Hertugen af Richelieu. --- Storbrittannien: Lord Viscount Castlereagh. --- Preussen: Fyrst Hardenberg, Friherre v. Humboldt. --- Rusland: Fyrst Rasumowsky, Grev Capo d'Istria.

Protocol over Conferentsen d. 2den October 1815:

Efter adskillige Underhandlinger og Conferenser mellem Østerrigs, Storbrittaniens, Ruslands og Preussens Befuldmægtigede paa den ene Side, og Hertugen af Richelieu, som paa den anden Side er bleven udnævnt til Hs. Majestæt Kongen af Frankrigs Befuldmægtigede, er man idag kommen overeens om, at Forholdene mellem Frankrig og de allierede Magter for at tilveiebringe og vedligeholde den almindelige Fred definitivt skulde oprettes paa følgende Grundlag:

1) Frankrigs Grændser, saaledes som de vare 1790 fra Nordsøen til det middellandske Hav, skulle udgjøre Basis for Territorialarrangementerne, saa at de Districter og Territorier af det forrige Belgien, af Tydskland og af Savoyen, som ved Parisertractaten af 1814 vare lagte til det gamle franske Gebet, skulle forblive adskilte derfra.

2) I det man gaaer ud fra dette Princip skulle Grændserne af 1790 modificeres og bedre indrettes efter de gjensidige Convenientser og Interesser, saavel med Hensyn til Forvaltningen, for at afskaffe de indsluttede Landskaber (Enclaver) og paa begge Sider at erholde et ligere Territorium, som ogsaa i militair Henseende, for at forstærke nogle svage Dele af Nabolandenes Grændser. Ifølge denne Basis aftræder Frankrig til de Allierede Landau, Philippeville, Saarlouis og Marienburg med Districter og Territorier, som nærmere ere angivne i Udkastet til den Tractat, som den 20de September forelagdes af de fire allierede Cabinetter. For at bringe Canton Genf i directe Communication med Schweiz aftrædes Versoy med det fornødne Gebet til den helvetiske Confoederation, og den franske Douanelinie skal der anlægges paa den Maade, der er meest overeensstemmende med begge Landes Forvaltningssystem. Hüningens Fæstningsværker skulle sløifes. Den franske Regjering forpligter sig til, ikke at lade opføre andre i deres Sted i en Afstand af tre Mile fra Basel. Frankrig afstaaer sin Ret til Fyrstendømmet Monaco. Paa den anden Side skal Besiddelsen af Avignon og Venaissain samt af Grevskabet Mömpelgard, og af ethvert andet Gebet, som er indsluttet i de franske Linier, paa ny forsikkres Frankrig.

3) Frankrig betaler til de allierede Magter, som Skadesløsholdelse for Omkostningerne ved deres sidste Rustninger, en Sum af syv hundrede Millioner Franker. En særegen Commission skal bestemme Maaden, Terminerne og Garantierne, for denne Betaling.

4) En Militairlinie af følgende sytten faste Pladser, nemlig: Condé, Valenciennes, Bouchain, Cambray, le Quesnoy, Maubeuge, Landdrecy, Avesnes, Rocroy, Givet, Mezières, Seden, Montmedy, Thionville, Longwy, Bitche og Brohovedet ved Fortlouis, skal besættes af en Armee paa et hundrede og halvtredsindstyve tusinde Mand, som de allierede Magter stille. Denne Armee, der skal staae under Commando af en Chef, som disse Magter udnævne, skal underholdes aldeles paa Frankrigs Bekostning. En særegen Commission skal ordne alt hvad der angaaer denne Underholdning, paa den Maade, der bedst stemmer med den besættende Armees Tarv, og tillige er den mindst byrdefulde for Landet. Den længste Varighed af denne Militairbesættelse bestemmes til fem Aar. Imidlertid ville efter tre Aars Forløb de allierede Souverainer, efter at have tilstrækkelig overveiet de gjensidige Stillinger og Fordele, samt de Fremskridt, som med Gjenoprettelsen af Orden og Rolighed i Frankrig kan være giort, bestemme i Forening med Hs. Maj. Kongen af Frankrig, om hiin Termin kan forkortes. Efterat de Herrer Befuldmægtigede have definitivt antaget disse Grundlag, have de aftalt paa hvad Maade man skal gaae frem, for i den korteste Tidsfrist at komme til et formeligt Arrangement; og desaarsag besluttet:

1) At en almindelig Tractat skal udkastes efter ovenstaaende Grundlag, med Tilføielse af de Artikler, som ansees nødvendige til deres Fuldstændiggjørelse. Den franske Regjering vil paa sin Side bestemme den Person, der skal forene sig med dem, hvem de fire Magter have overdraget Tractatens Redaction;

2) At den Commission, der er bleven oprettet for Militairanliggenderne, i Forening med den Commission, som den franske Regjering desaarsag vil udnævne, skal udkaste en Convention, for at bestemme alt hvad der angaaer Militairbesættelsen og den besættende Armees Underholdning. Samme Commission skal ogsaa fastsætte Maaden hvorpaa og Tiden naar alle de Dele af det franske Gebet, som ikke ere indbefattede i Militairbesættelses-Linien, skulle forlades;

3) At en Specialcommission, som til den Ende er bleven udnævnt af de contraherende Parter, ufortøvet skal udkaste en Convention for at bestemme Maaden, Terminerne og Garantierne for de syv hundrede Millioner, som stipuleres ved den almindelige Tractat;

4) At den Commission, som er bleven oprettet for at modtage og undersøge adskillige Magters Reclamationer med Hensyn til Iværksættelsen af visse Artikler i Parisertractaten, skal fortsætte sit Arbeide, under den Bestemmelse, at den snarest muelig fremlægger det for de Herrer Befuldmægtigede, hvem Hovedunderhandlingen er overdraget.

5) At saasnart disse Commissioner have endt deres Arbeider, skulle de Herrer Befuldmægtigede træde sammen, for at undersøge Resultaterne deraf, ende Definitivarrangementet og undertegne Hovedtractaten saavelsom de forskjellige særegne Conventioner. --- Efterat denne Protocol var forelæst, blev den antaget og underskrevet af efterstaaende Befuldmægtigede: Undertegnet:

Rasumowsky. Castlereagh. Richelieu. Wellington. Wessenberg. Capo d'Istria. Humboldt. Hardenberg.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 86.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 28 October 1815.

Høstgildet.

Kling, min Harpe, over Vangen
I den svale Aftenstund!
Favn og gjem og svar til Klangen
Gamle Danmarks Bøgelund!
Sjunger, sjunger Dannekvinder!
Kvæder, mens I Krandsen binder
Lydt i Løvfald som i Mai!

Kommer, kommer Danne-Kvinder!
I som græd for bange Kaar,
I som saae med Fryd Kjærminder
Blaane født i tidlig Vaar!
Følger mig paa Skjalde-Gangen
Under Harpeslag i Vangen,
I den Danske Urtegaard!

Græder ei fordi vi skue
Løvet guult i Efteraar!
Danmark og, den gamle Frue,
Graaner selv jo Aar for Aar,
Prange, visne maae jo Løvet,
Skinne, falme maae jo Støvet,
Selv ei Soel har evig Glands.

Men, o seer, o seer med Glæde
Grønningen i Efteraar!
Seer, o seer de Roser spæde
End i Danmarks Urtegaard!
Lover Gud, I Danne-Kvinder!
For de tidlige Kjærminder,
For de sene Rosenskud!

Danmark! gamle Konge-Frue,
Med det sølverhvide Haar!
Pynt kun op din Ammestue!
Times skal dig sjeldne Kaar,
Rul kun op din Stamme-Tavle!
Thi som Sara skalst du avle
Sønnen fiin i Efter-Aar.

Føde skalst Du Adelsfrue
Sønnen Dansk og fiin og bold,
Glad du skal i Ham beskue
Fredegod og Dan og Skjold,
Dig skal alle Kvinder love,
Alle Fugle skal i Skove
Sjunge om det Underværk.

Danmark! deiligst Vang og Vænge,
Indelukt med Bølgen blaa!

Smykke skal sig dine Enge
Høitidsfuld med Blommer smaa,
Og ved Hellig Korses Kilde
Blomstre skal i Krinds saa milde
Roserne fra Golgatha.

Kvinder! I som nys med Smerte
Krused Fruens Jordeliin,
Syer flink nu under Kørte
Christentøi til Sønnen fiin!
Virker fiint med Guld og Silke
Knopper smaa paa Rosenstilke
Under hvide Dannebraag!

Lægger, Dannemænd, i Lave
Eders gamle Kroner faa!
Dannishedens Faddergave
Vil den Spæde ei forsmaae;
I sin Manddom vil han smelte
For de gamle, gjæve Helte
Skuepengen fiin deraf.

Binder, slynger, Dannekvinder!
Høstens Roser flux i Krands!
Danmarks Billed vel vi finder
Under Sløir i liflig Glands;
Og kan vi det Billed finde,
Skal og Krandsen om dets Tinde
Slynge sig i Danmarks Navn.

Skal til Marmelsteen og Farve
Vi nu tye med Danmarks Krands;
Skal de kolde Stene arve
Danmarks Kjærlighed og Glands?
Er dog ei en Dannekvinde
Kjærlig, from i Lund at finde;
Som kan bære Danmarks Krands?

Kommer! under Danmarks Krone
Sidder from en Sølver-Brud.

Hilset vær i Jubeltone
Og velsignet, Dronning prud!
O, tillad, at Dannekvinder
Krandsen om Din Krone vinder
Under Skjaldens Harpeslag!

Kjærlig, fiin og from i Sinde
Est Du som vor Moder blaa,
Varst den bedste Dannekvinde
Selv i Hyttens dunkle Vraa,
Tør ei Dig vi Krandsen række,
Vi den maae med Suk nedlægge
Paa den kolde Marmelsteen.

Held, o Held! som jeg kan skue
Grye i Dagning, Glimt af Glands,
Ei forsmaaer den Konge-Frue
Gamle Danmarks Rosen-Krands,
Ei den glimrer, ei den praler,
Men den dufter og husvaler
Liflig, sødt i Aftenstunds.

Kun med lukde Øielaage
Skjalden seer det favre Syn,
Mændene, de er saa kloge,
Daarer dog for Aande-Lyn,
Skjalden kun med Barne-Tunge
Sagte vil i Lunden sjunge
For de fromme Kvinder faa.

Kvinder! nynner I kun Sangen
Efter Skjaldens Harpeslag!
Hvisker det kun rundt i Vangen
Hvad der klang paa Høitids-Dag!
Det er koldt i Vinterugen,
Under Snee dog grønnes Rugen,
Skyder Blomst i Sommer-Skjær.

Efterglands af Thabors Kerte
Glimter over Bøgelund,

Og et Gran af Danmarks Hjerte
Skjalden fik til Harpe-Bund,
I den Bund det sælsomt klinger,
Naar med sine Under-Vinger
Duen rører Harpens Stræng.

Tvivler kun, I Mænd saa kloge!
Selv jeg tvivler som en Mand,
Naar sig over Dannebrænge
Viet løfter med Forstand;
Men jeg troer, den Lyd som klinger
Under Duens Luevinger
Spotter min og eders Vid.

Staae da nu de Roser silde,
Som vi see, i Urtegaard,
Har Maria Fødsels-Gilde
I sit andet Brude-Aar,
Nu, saa maae de Roser sene
Sig dog vel i Krands forene
Paa Marias Fødsels-Dag.

Lad da Kvinderne i Vangen
Sanke kun de Roser smaa,
Efternynne Gaadesangen,
Gjætte som de bedst forstaae!
Dannemænd! imedens binder
Vi en Krands af blaa Kjærminder
Til vor Dronning fiin og from.

Troer I ei, de er at finde?
End i Høst en Lund jeg veed,
Hvor saamangen blaa Kjærminde
Blomstrer end i Luun og Fred.
Saxo den Kjærminde-Have
Lukkede med Romer-Stave,
Nøglen dog har Danmark gjemt.

Følger mig da, Frænder bolde!
End i Danmarks Rosenlund,

Der Høstgildet vi vil holde
I den svale Aftenstund,
Takke Gud for Markens Grøde,
Bede, Han den vil gjenføde,
Atter i det næste Aar!

Krandsen vi i Lunden binde,
Bære vi til Kongens Gaard,
Fredegodes Gemalinde
Sikkerlig den ei forsmaaer,
Og omsat med Danske Stave
Skal da vor Kjærminde-Have
Kalde sig Marien-Lund.

N. F. S. Grundtvig.

Svar paa Herr Conferenceraad og Ridder Schlegels Indrykkelse i No. 82.

Saalænge Videnskaberne beholde deres Værd, og Kilden til videnskabelig Dannelse søges ved Høiskolerne, vil Uddelingen af akademiske Værdigheder, som en Belønning og Opmuntring for Videnskabernes Dyrkere, have Almeen-Interesse for Statsborgeren, som erkiender Baandet imellem Samfundets Tarv og grundig Oplysnings Udbredelse, saa længe vil det ikke være ham ligegyldigt, om Gunst eller Misgunst, Luner eller Biehensigter ved disse Udmærkelser spille en Rolle. Det er ikke mindre i denne Tanke end i det naturlige Ønske, ei at miskiendes af Medborgere, jeg søger Overbærelse, fordi jeg, som meget imod min Villie er fremdragen paa den offentlige Skueplads, nu atter fremtræder, for at svare paa det juridiske Fakultets Dekani Hr. Conferenceraad Schlegels Opsats i nyeste Skilderie No. 82.

Naar Hr. Conferencer. Schlegel vilde, enten i Anledning af Spørgsmaalet i Adresseavisen No. 201, eller mit Svar i Skilderiet No. 79, taget til Gienmæle for Publicum, burde man billigen ventet, at han havde hævet det mystiske Slør,

som skiuler den sande Aarsag til Fakultetets Fremfærd, saavel i at tilbyde Doctorgraden saa sildig, at Enhver kunde forudsee Umueligheden af at opfylde Betingelsen, som i at giøre derefter en saa paafaldende Forskiel imellem de Indbudne i Opfyldelsen af Tilbudet; men i dets Sted har det behaget Hr. Conferencer. ved sin Indrykkelse i Skilderiet, deels at ville tilintetgiøre den Hensigt, som tydelig fremlyser af mit Svar i No. 79, og i Slutningen udtrykkelig tilkiendegives med disse Ord: "jeg indskrænker mig til at udslette, om muueligt, de vrange Domme, der i Publico maatte, af Mangel paa rigtig Kundskab om Sammenhængen, fældes om mig", deels imod mine Citater at fremføre uhtemlede Sætninger, og mod Fortolkningen af mine egne Ord, hvortil jeg dog vel selv er berettiget (og som jeg neppe havde vovet at give Offentlighed, naar de ikke kunde udholde offentlig Prøve), at tillade sig Modfortolkninger, der, saavidt jeg kan skiønne, neppe hos billige og selvtænkende Dommere kunne svække mine Yttringer. Jeg kunde og burde derfor maaskee lade det beroe ved blot at henvise til min Opsats i Skilderiet No. 79. Men, da en saa rask og dictatorisk Modsigelse, som Hr. Conferencer., maaskee vilde hos svage Læsere efterlade et Indtryk, der kunde være ugunstigt for min Troeværdighed, tillader jeg mig at tilføie nogle Strøebemærkninger til hans Svar:

1. Hr. Conferenceraaden synes at bebreide mig "vilkaarlige" Udtog af Fakultetets Skrivelse rc. Ere disse Udtog rigtige og beviisende, som jeg tør paastaae, troer jeg, at det Udtryk "vilkaarlige" er i det mindste upassende.

2. Af min egen Svarskrivelse har jeg netop anført det, hvorpaa Hr. Conferencer. lægger meest Vægt "at jeg nu ikke kan profitere rc." Dette nu troer jeg at have forklaret i min Svarskrivelse, og jeg er Hr. Conferencer. forbunden, for at have anført denne heel og holden. I min Opsats i Skilderiet pag. 1253 har jeg end ydermere saaledes fortolket disse Udtryk, at jeg maatte gientage mig selv, for at vise, hvor besynderlig Hr. Conferencer. Hermeneutik falder ud. Dennes Ugrund havde jeg allerede viist i et privat Brev af 15de Aug. (S. pag. 1251 og 58.). Jeg har hverken sagt eller meent (som Hr. Conferencer.

udtrykker sig, i det han gratis beraaber sig paa sine Collegers videtur) at jeg "nu aldeles ikke ønskede "at blive Doctor i Lovkyndigheden, og det af den "Aarsag, fordi jeg var forbigaaet ved forrige "Promotion for 25 Aar siden," men derimod, at jeg var aldeles uforberedet, og det af den Aarsag, fordi jeg nu ikke ventede Tilbud fra Fakultetets Side, og ei fandt det passende fra min Side at ønske eller begiere det — "naturligviis" — efter den Forskiel, der 1790 blev giort mellem Prof. Eggers og mig, som og var fraværende, en Fortolkning, som hele Skrivelsens Context fuldelig hiemler. Cfr. pag. 1254 Not. II. Det er dog soleklart, at, naar jeg svarer den, der tilbyder mig et Gode "at jeg nu ikke kan profitere deraf" med tilføiede Grunde, der vise Aarsagen, da giver jeg tydelig nok tilkiende, at Tingen selv forekommer mig ønskelig, og at jeg kun beklager, at Betingelserne hindre mig i at profitere af Tilbudet.

3. At de sammenføiende Ord "ligesom og" skulle vise, at det paafølgende Argument ikkun er underordnet, er taget af en splinterny Logik; efter min og mange fleres vilde Argumentet i det mindste hæve sig til at være coordineret. Det hielper ikke, at Hr. Conferencer. baade privat og offentlig paastaaer, at jeg ubetinget havde afslaaet Tilbudet, eller, som han et Sted udtrykker sig, havde frabedet mig den tilbudne Doctorgrad. Han faaer neppe Nogen til troe det — og kan han ved nøiere Prøvelse virkelig troe det Selv?

4. Hr. Conferenceraaden anseer min Yttring om Tidens Utilstrækkelighed som et blot Paaskud, "da, siger han, jeg ikke kunde være uvidende om, at Professorers Inaugural-Dissertationer aldrig have været nogen Censur underkastede, og at derfor Rektors Bekiendtgiørelse om Tiden, inden hvilken Dissertationen burde indsendes, var mig uvedkommende rc." Naar Universitetets Fundation Cap. V. §. 1. udtrykkelig siger: Enhver, som promoveres, skal forud indsende sin Inaugural-Dissertation, førend den bliver trykt, paa hvilken vedkommende Fakultet haver at tegne, om det har fundet samme værdig til at komme for Lyset — Naar samme Fundations Cap. I. §. 14 saaledes yttrer sig: Den Dissertation, som skrives for Doctor- eller Magistergraden, bør

Enhver, som attraaer slig Værdighed, holde, enten han er Professor eller ikke. — Naar Fakultetet i Skrivelsen af 15 Juni tilbyder Doctorgraden, imod at opfylde de Vilkaar, som Fundationen fastsætter — Naar Rectors Opfordring af samme Dato lyder derhen "at de, der maatte attraae saadanne Værdigheder, ville seenest inden Juni Maaneds Udgang indsende deres i ovenmeldte Hensigt udarbeidede lærde Arbeider til Fakulteternes Dekaner — endelig, naar jeg og enhver læser i Kiøbenhavnske lærde Efterretninger for 1791, S. 527 om "den af Professor Eggers indsendende Inaugural-Dissertation" kunde jeg da vide, hvad jeg endnu ikke veed, endskiønt Hr. Conferencer. har sagt det "at Professorers Inaugural-Dissertationer (ogsaa udenbyes Professorers, som ei ere Fakulteters egne Medlemmer? ogsaa de Sorøeske Professorers, af hvilke Universitetet ikke tog mindste Notice i Aaret 1790?) aldrig have været (eller skulde være) nogen Censur underkastede? Hvorfor, maa jeg spørge, blev jeg da ikke i Tide underrettet derom? Min Svarskrivelse tilkiendegav dog tydelig nok min uskyldige Uvidenhed. Fortiener jeg da den Beskyldning, at hvad jeg skrev "maatte endog ansees som et blot Paaskud"? At Hr. Conferencer. nu bag efter skiænker mig 6 til 8 Uger, er unyttigt.

5. Hr. Conferenceraaden taler om mit lange litteraire Otium. Er og Hr. Conferencer. i Stand til at dømme om mit eller nogen andens Otium? En Mand kan have eet eller flere Embeder at forestaae, og dog have Otium, og tvertimod: En Mand kan være embedsløs, og aldeles mangle Otium. Vanskelige Tider, ringe Udkomme, mange Børn, Gield, svageligt Helbred, vidtløftige og byrdefulde Familieconnexioner, nedtrykt Sindsstemning rc. rc. kunne forvandle den Embedsløses Otium til uophørligt Slid og Slæb, og modsatte Vilkaar kunne giøre Embedsmandens faa ledige Timer til det ønskeligste Otium — ei at tale om, at mangen Embedsmands Sysler, selv dens, som overøses med Hæder og Indkomster, ere blot Frugten af det fedeste og dybeste Otium, og en fortsat Øvelse i at benytte det. Desuden svækkes Magneten jo ved at savne den Byrde, der tynger den, og vinder i Styrke ved at bære. Saa vanskeligt er det at bedømme en andens Otium. Slige Domme om fremmede Individualiteter ere derfor, som oftest, ligesaa uefterrettelige, som naar man i tankeløse Cirkler dømmer hiin lykkelig og denne ulykkelig, oftest tvertimod Virkeligheden. I den Tid, jeg havde Otium, har jeg og stræbt at efterlade Mindesmærker deraf; og kun i en bestemt Virkekreds, hvor de indvortes Betingelser svare til de udvortes, finder jeg det Otium, som en yngre Collega nu saa rask bebreider mig.

6. Om det af Hr. Conferencer. mig tilskrevne private Brev uden Datum, som jeg modtog den 24 Juni, maa jeg henvise til mit forrige pag. 1254 o. f. Hvorledes der af Mangel paa Svar til dette Brev kunde udledes hvad Hr. Conferencer. skriver p. 1300, er og bliver mig, og sikkert enhver Upartisk, aldeles ubegribeligt.

7. "Enhver anden, siger Hr. Conferencer., vilde ansee det for en Hæder at have modtaget saadant Tilbud." Alt fra min Side viser jo, at ogsaa jeg har tænkt saaledes. Men, om en fornemme udenbyes Mand indbyder Hr. Conferencer. og mig til sit Bord, (en Indbydelse, som er al Ære værd) og vi begge undskylde os med Mangel af Befordring, og Manden saa sender sin Vogn efter mig, men lader Hr. Conferencer. sidde, vil Hr. Conferencer. da og ansee det for en Hæder at have modtaget saadant Tilbud, og være ligegyldig ved de Haansmiil, som denne Forskiel, og de Domme om dens Aarsag, som denne Tilsidesættelse i det mindste kan, om ikke nødvendig maa fremkalde? Med Sandhed kan man vel sige, at et halvt Galanterie er en halv Fornærmelse.

8. Iøvrigt feiler Hr. Conferencer. meget, naar han tillægger mig at gaae ud fra den Forudsætning, han omtaler pag. 1300. Mig synes, at hver en Linie, jeg i denne Anledning har skrevet, viser tydelig nok det modsatte.

9. At Hr. Conferenceraaden ikke mindedes det af Fakultetets daværende Dekanus, afg. Conferencer. Obelitz, under 23de Juli 1790 Prof. Eggers tilskrevne Brev, som findes trykt i Kiøbenhavnske lærde Efterretninger for 1791, S. 526, er saa meget mere besynderligt, som Hr Conferenceraad Schlegel almindelig ansees som Forfatter af den Recension (sammesteds S. 500), der foranledigede bemeldte Brevs Offentliggiørelse; men mere besynderligt er det, at Hr. Con-

ferenceraaden nu, efter 24 Aars Forløb, benægter Cfr. Obelitz's Autorisation.

10. Den tvetydige Compliment, Hr. Cfr. til Slutning giør sine Colleger (paa hvis Bekostning er neppe beiænkt) vedkommer mig ikke.

Endelig gientager jeg, den i mit forrige Stykke til Slutning giorte Erklæring, at jeg blot har havt til Hensigt, "at udslette, om muligt, de vrange Domme, der i Publico maatte fældes af Mangel paa rigtig Kundskab," og i eet og alt vil have den skiønsomme Læser, der ved Hr. Cfr. Schlegels Anmærkninger maatte være vildledet, henviist til mit forrige, da jeg saaledes troer at have sagt mere end nok for den Upartiske og billigt Dømmende.

Nissen,
Etatsraad, og Professor ved
Sorøe Akademie.

(Indsendt.)

Indsenderen yttrer det Ønske, at den af Mad. Jansen, i Forbindelse med Hr. Funk, til Førstnævntes Benefice i forrige Vinter givne mimiske Scene, componeret af Hr. Galleotti, turde gjentages paa en eller anden Abonnements-Aften, hvorved Directionen vilde forskaffe flere den Fornøielse, at see noget i dette Fag, af en saa fortjent Kunstner componeret, udført af Danske.

Indenlandske Efterretninger.

I Onsdags Aftes blev af de to unge Musici Carl og Niels Simonsen givet en offentlig Concert paa det Kongelige Theater. Musikkjendere og enhver Konstens Ynder følte med Glæde, at de siden sidste offentlige Concert for nogle Aar siden havde heldigen udviklet det Talent, som de allerede den Gang fortrinligen viiste, og man ydede dem det meest udmærkede og fortjente Bifald. Tungt vilde det imidlertid være, om disse tvende haabefulde unge Mennesker, af Mangel paa kraftig Understøttelse, skulde tabes for en Konst, hvortil de have saa udmærkede Anlæg; saa meget mere, som man med Rette kan nære det Haab, at de ved Opmuntring og nærmere Uddannelse under Konstens Mestere, stedse ville gaae frem paa den saa heldig begyndte Bane, og engang i Tiden blive en Ære for Fædrenelandet.

Mariboe, den 23 October. Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, ere Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i indeværende October Maaned følgende: 1 Tønde Hvede 18 Rd. 1 Tønde Rug 13 Rd. 3 Mk. 1 Tønde Byg 7 Rd. 3 Mk. 1 Tønde Havre 4 Rd. 1 Tønde graae Ærter 9 Rd. 3 Mk. 1 Tønde hvide Ærter 10 Rd. 3 Mk. 1 Tønde Vikker 8 Rd. 1 Tønde Kartofler 3 Rd. 1 Pund røget Flesk 3 Mk. 4 ß. 1 Pund fersk Flesk 2 Mk. 12 ß. 1 Pund Kjød 1 Mk. 8 ß. 1 Pund Smør 4 Mk. 6 ß. 1 Pund Ost 1 Mk. 4 ß. 1 Pund Talg 6 Mk. 1 Slagtenød 75 a 80 Rd. 1 Faar 9 Rd. 1 Sviin 50 a 60 Rd. — Alt i Rigsbp. N. V. (Mariboe Av.)

Nykjøbing, den 20de October. Denne Dag har her paa Stedet været fatal for de Kjøbenhavnske Hunde; Politiet havde opdaget 4 Hunde, som af pure Barmhjertighed vare af Skippere herfra medtagne fra Kjøbenhavn, efter Hundenes derværende Eieres Anmodning, da de ikke kunde lade dem dræbe. De bleve alle, i Politiemesterens Overværelse, afliivede. Det var meget ønskeligt, at man allevegne i Provindserne brugte samme Fremfærd, at ikke den i Kjøbenhavn værende Smitte skulle udbrede sig videre i Riget; ja, det var endvidere at ønske, at Enhver i Provindserne blev forbuden at føre Hunde med sig fra Kjøbenhavn, med mindre han ville taale dem, ved Hjemkomsten, tracteret ligesom ovenmeldte fire. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 27 October.

Cours. Hamb. 2 M. 627, a vista 635. Amsterdam 2 M. 593. London 2 M. 26⅓ Rbdl., a vista —. Spec. 630. — Specier solgtes til 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 75 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 56½.

Blandede Efterretninger.

Christiania, d. 18 Octbr. Paa Gjestgivergaarden Dillingen i Smaalenenes Amt findes opslaaet en Foged-Placat: hvori er indtaget en Skrivelse fra den Norske Regierings tredie Departe

ment til Smaalenenes Amt, dateret 27 Junl 1815, saalydende: Da befrygtende Mangel saavel for Huusleilighed som Levnetsmidler i Christiania, medens Storthinget varer, gjør det nødvendigt at anvende saadanne Midler, som i det Muelige kunde forebygge en endnu større Mangel og Vareprisernes uberegnelige Stigen: saa er det bestemt, at fremmede Reisende, hvorved forstaaes dem, der ikke ere Svenske eller Norske Undersaatter, ikke skulle gives Adgang til Christiania i benævnte Tid. Foranlediget heraf maa Departementet tjenstligst have Amtet anmodet om at tillægge de dem underordnede Politiemestere Ordre til, ikke alene at negte enhver fremmed Reisende Pas til Christiania, men endog nøie paasee, at ingen Saadan, om han end fra et andet Sted skulde være meddeelt Pas til Christiania, afreiser dertil, saalænge Storthinget varer. Skulde en eller anden Udlænding foregive, at have nødvendigt Ærende til Christiania, da maa han desuagtet ikke meddeles Pas, men i saa Fald bliver at indstille Departementet, hvorvidt Tilladelse kan meddeles ham at reise til Christiania, hvilken Tilladelse den Reisende maa oppebie. (Norsk Rigst.)

(Af Lüb. Av.)

Man venter med det første et nyt Værk af Bernard de St. Pierre under Titel af Harmonies de la Nature, en Fortsættelse af Etudes de la Nature. Det er Frugten af 20 Aars Arbeide, og besørges udgivet af Aimé Martin.

Den ny Bro over Themsen ved Vauxhall i London har kostet over 500,000 Pd. St. Den har 9 Buer af Jern. Pillerne er af tilhugne Kampestene, og i Rakværket af hver Bue findes omtrent 1000 Centner støbt Jern.

I Paris er oprettet ved College royal de France en Lærestoel for det chinesiske Sprog og den chinesiske Litteratur. Hr. Abel Remûsat, som Sagen er overdraget til, aabnede sit Læreforedrag med en Tale over de Fordele, man kan vente af dette Studium, og gjendrev de Fordomme, man hidtil har havt derimod. Han bemærkede tillige, at alle lærde Missionærer, som med Held havde lagt sig efter den chinesiske Litteratur, have været Franske. Talen holdtes for en meget talrig Forsamling, hvoriblandt fandtes endog adskillige Damer.

Natten fra d. 21 til den 22de d. M. er ved et voldsomt Indbrud i Stadscassen i Lübek bortstjaalen en saa betydelig Sum Penge i forskjellige Myntsorter, at den lübske Magistrat udlover femten Hundrede Mark for Tyveriets Opdagelse.

I London er nu ankommen Rajah Singa, Kongen af Candys Krone og Scepter, som skulle overgives Prinds Regenten. — Candy er et stort Kongerige paa Øen Ceylon, og indbefatter en Fjerdepart af hele Øen. Det er omgivet af høje Bjerge og tykke Skove, igjennem hvilke Veiene ere smalle og vanskelige, som Kongen, en uindskrænket Despot, lod bevogte, for at hindre sine Undersaattere, fra at vandre ud til andre Lande. I Aaret 1766 gjorde Indbyggerne, Cingaleserne, en Opstand mod Hollænderne, men den blev snare stillet, og deres Frihed, efterat Hovedstaden af samme Navn var erobret, meget indskrænket. De maatte indgaae alle de Betingelser, Hollænderne foreskreve dem. Benævnelsen, Sukker Candis er taget efter denne Bye.

Tre Jesuiter ere i denne Tid afreiste fra Rom til Spanien, for der, efter Kong Ferdinands Forlangende, at faae deres Selskab gjenoprettet.

De Værelser, som H. M. Kongen af Danmark beboede i den Keis. Hofborg, under Sit Ophold i Wien, og som støder til Keiserens Appartements, indrettes nu til Vinterbeboelse for Erkehertuginde Marie Louise og hendes Søn.

Til Portsmouth er ankommen et Skib med en stor Mængde Guldstange og Guldstøv ombord. Det har under sine Krydstoge taget adskillige Skibe, der dreve Negerhandel, og bragt Slaverne til Sierra Leona.

I Norddepartementet i Frankrig høre Mordbrandene nu til Nattens Orden. Mange Landsteder, der tilhøre Royalister og saadanne, der tilforn have kjøbt Emigrantgodser, ere hidtil lagte i Aske.

Neapel, den 20de August. Det har ved et Rescript af den 9de August allernaadigst behaget Kongen af de to Sicilier, at udnævne Dr. Schonberg fra Danmark til første Læge ved Hospitalet del Sacramenti i Neapel, til Tjeneste for de derliggende Østerrigere.

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 16de October. Pairernes og de Deputeredes Kamres Deputationer bleve iaftes den ene efter den anden høitidelig indførte i Tronsalen til Kongen, som hørte og i meget naadige Udtryk besvarede Kamrenes Adresser, der fremsagdes af Cantsleren og Hr. Lainé. — Hr. Angelos, den høie Ports befuldmægtigede, har igaar i en Privataudients overrakt Hs. Majestæt en Skrivelse fra Storherren. — Den 11te d. marscherede talrige preussiske Troppecorps bort herfra. Giennem Barrieren Charenton passerede henimod 8 til 9000 Mand. Disse Tropper begive sig til Grændserne. Efterhaanden som de forlade Paris, afløses de af Corps, som komme fra Normandiet og Bretagne, og ligeledes sætte sig i Marsch til Norden og til Lothringen. Disse Gjennemmarscher falde besværlige, men ville om 8te Dage ganske ophøre for denne Hovedstads Indvaanere. — Moniteuren af 13 d. siger, at Murat, ifølge authentiske Breve, er bleven heftet paa Corsica.

Italien, den 10de October. Lucian Bonaparte er i Rom sat under den pavelige Regjerings Opsyn. Han nyder fuldkommen Frihed, og er igjen indtraadt i alle sine Rettigheder. Det samme er Tilfældet med Cardinal Fesch. — Baronesse v. Stael-Holstein er ankommen til Mayland. — Kongen af Sardinien har stiftet en ny Orden, under Navn af Savoyens Militairorden. Den er udelukkende bestemt for Militairpersoner.

Wien, den 11te October. En Skrivelse fra den tyrkiske Grændse forsikkrer, at Tyrkerne befæste alle Punkterne ved Neder-Donau, og ruste sig med megen Kraft. — Italienske Blade indeholde den pavelige Protestation imod de til Skade for den hellige Stoel af Wienercongressen besluttede Foranstaltninger, f. Ex. mod Østerrigs Besættelsesret til Ferrara og Commachio, mod Fratagelsen af den paa den anden Side af Po liggende Deel af Ferrara, samt de i Frankrig liggende Grevskaber Avignon og Venaisin.

Wien, den 14de October. Hds. Majestæt Keiserinden vil næstkommende Onsdag den 18 d. tiltræde Reisen til Italien. Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig vil, efter Forlydende, den 19de

indtræffe i Inspruck, men den 2den November i Venedig. — Keiserinde Marie Louise er for nærværende Tid upasselig. Ogsaa hun vil afgaae til Italien.

Berlin, den 21de October. Den 17de d. om Eftermiddagen Kl. 4 ankom Hs. Majestæt Kongen ved ønskeligt Velgaaende, til alle sine troe Undersaatters Glæde, fra Paris over Brüssel til Potsdam, modtoges paa det ømmeste af de der forsamlede Kongelige Prindser og Prindsesser. — Den russiske Keisers Ankomst er nu bestemt fastsat til Mandagen den 23 October. — Den 19de d. ankom Hs. Majestæt Kongen fra Potsdam til Charlottenburg, hvorfra Allerhøistsamme begav sig tilhest til Exerceerpladsen i Thiergarten, for at tage de der i Parade opstillede Tropper, Infanterie, Cavallerie og Artillerie, som for nærværende Tid gjøre Garnisonstjeneste her i Staden, i Øiesyn. Hs. Majestæt red gjennem Gelederne, og lod derpaa Tropperne defilere forbi sig. Efter et kort Ophold i Staden vendte Hs. Majestæt tilbage til Charlottenburg, hvor der var Familietaffel. — Af de Tropper, som for nærværende Tid ere indqvarterede i Paris, og ikke mere forpleies af Borgerne, faaer en Capitain daglig 10 Franker, og en Lieutenant 6 Franker til sin Underholdning, hvilke Penge Staden Paris maa udrede.

London, den 17 October. Fire Persere af Stand ere ankomne til Engelland for at besee dette Land. Major d'Arcy, en engelsk Artillerieofficier, der hørte til Ridder Gore Onselys Gesandtskab, er deres Ledsager og Tolk. Den ene af disse Personer er Læge, den anden Ingenteur og den tredie Knivsmed af Profession, hvilken Haandtering agtes saa høit i Persien, at enhver, som har lagt sig efter den, har Ret til uden særegen Tilladelse at komme til Keiseren, og behandles med største Udmærkelse. — Regjeringen har truffet Anstalter til at gjøre en Ende paa Urolighederne i Newcastle. To Krigsslupper, vel bemandede med Tropper, afseilede i forrige Uge til Schields, for at bringe de oprørske Matroser til Fornuft. Militsregimentet fra Westminster og 230 Søsoldater ere ligeledes afseilede derhen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 87.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 31 October 1815.

Den opstandne Sang.

Et Blomst,
Hds. Kgl. Hd. Kronprindsesse Caroline
helliget, den 28de October 1815. *)

Da Livets Klippegrund Frydskaberen bestrødde
Med Himlens Blomsterfrøe, det store med det smaa,
Skudt op til Palmer og til Moos og Straa,
Brød ogsaa frem i Digt min Plantes Morgenrøde
Med Duft for Følelsens og Tankens Faa.

*) Dette lille, for sig selv trykte, fortreffelige Digt, har Forfatteren tilsendt Udgiveren af Skilderiet, med Begjering om Indrykkelse, formedelst et Par Trykfeil i første Strophe, som her findes rettede. Neppe har nogen af vore Digtere eller Malere saa sandt og yndigt fremstilt Fredriks og Marias Datter, som Forfatteren med eet eeneste Træk i den næstsidste Strophe. Udgiveren gjør sig en Fornøielse af, at pryde sit Blad med et Blomster, der er den Haand, der plantede det, og den Hulde, det helligedes, lige værdigt.

Men Jordens Have var trods Flora-Børnevrimlen
En Plantekampplads, hvor bestandig Ukrud vandt;
Hvad Spiren søgte, Blomstet der ei fandt;
Og længselfuldt mit Blik opstirrede mod Himlen
Fra Fængselet, saa længe det mig bandt.

Vel stak med fine Spyd min ubersrte Stengel
Hver vovsom fiendtlig Haand, der ublu nærmte sig;
Men min Bedækning var ei Paddens lig:
Og Skiæbnens Krigsvogn gik, trods Vink af Fredens Engel,
Grumt knusende min Zittren over mig.

Held mig i Døden! Hvad min Stengel knuuste, hæver,
Til meer end jordisk Duft mit Bægers Blomster-Aand;
Thi knuust er og dermed hvert Støvets Baand.
Mig synes at, som Frøe, min Uskyld atter svæver,
Der hvor den udsprang, i sin Skabers Haand.

Jordbundet ikke meer, høit over Fieldets Moose,
Knap øinende nu Spor af Tordenvognens Hiul,

Utrængende til Vaaben, som til Skiul,
Fra Tidens Stengel løst, henflagrer nu min Rose,
Som Evighedens glade Sommerfugl.

Den svæver i sin Flugt igiennem Purpurrimle
Høit over Perlerne, den i det Grønne saae,
Til Lysets Blomster-Alter i det Blaa;
Med Carolines Krands den seer i Himles Himle,
Som Uskylds Lilie, sin Engel staae.

Føl, Kongedatter, rørt, imens den tabt herneden
For Jordens Paradiis, i Glemsels kolde Skiød,
Sin Plante finder knækket, visnet, død,
At paa Din Fødselsdag den Dig og Evigheden
Sin beste Duft i dette Nyn udgiød.

Baggesen.

Foran ovenstaaende Sang findes: Drømmen i Kronprindsessegaden No. 390, Natten før den 28de October. En dansk Fortælling af Salig Baggesen. — Vi kunne ikke undlade, af denne vor Saliges fortryllende Drøm at anføre følgende:

I Midten hæved sig et Slot, det samme,
Jeg ofte, sorgfuld selv, saae dækt med Sorg,
Igiennemsigtigt, bygt af Nordlysflamme,
Som Dans Apollos lyse Rosenborg.

O! hvad var alt, hvad Drømmen mig fortalte,
Mod hvad mit Hiertes aabne Blik nu saae!
En trefold herlig Himmelbue hvalte
Det Høitidstempel, som jeg stirred paa.

Ni jomfrumorgenrøde Møer omslyngte
Tre stiernekronte Hulde med en Krands,
Der Moder-Englens Majestæt foryngte
Til Vaarens Brud i egne Døttres Dands.

I hvert et Fodtrin, i hvert Blik hun sendte
Mod Stiernehimlen op, hvor hun kom fra,
I hvert et helligt Træk min Aand gienkiendte
Mit Danmarks Gratiers Urania.

Som da hun, kronet, smilte til sin Konning,
Og til sit yndedrukne Folk i Nord,
Den Dag hun fremgik, hilst Fyrstinders Dronning
Af hver som skued Himlen paa vor Jord.

Saaledes saae jeg, Fredrik Eiegode,
Fredsenglen krandset ved Din Side staae;
Og skued selv Fortvivlte veltilmode
Saalænge de paa hendes Ynde saae.

Og mens, som Børn, i smaa Violers Vrimle,
Velsignelser ommyldred hendes Fied,
Sank, oven, rundt omkring, fra Himles Himle
I Purpurskyer Lønnens Engle ned.

De sang i Blomsternyn: "O Dannemoder!
"Vor spæde Lallen beder Himlens Fryd
"Ned over Dig og Dine hulde Poder!
O! gid vor Bøn var himmelsk som Din Dyd!"

De sang i Ætherharper: "Vi Dig hylde!
"En Himmelbronnings er Din hele Færd!
"Vi bringe Dig Velsignelsernes Fylde,
"Som Danmarks Engle skiønnende Dit Værd."

Da sammenklang i Lyd, som qvalte mine,
Det trefold søde Huldguddommens Navn:
Maria — Caroline — Vilhelmine! —
Og Skialden vaagned op af Dødens Favn.

Frimodige Tanker om Nytten og Nødvendigheden af ordinerede Skolelæreres Ansættelse herredsviis paa Landet. Fremsatte til høiere Eftertanke af en gammel Candidat i Theologien.

πάντα δοκιμάζετε τὸ καλὸν κατέχετε.

Paulus.

Der var en Tid, da Præsterne paa Landet saavelsom i Kjøbstæderne, hver i sin Kreds, vare vel forsynede med studerede Mænd, som i Sygdoms Tilfælde eller andet uundgaaeligt Forfald kunde yde dem den fornødne Bistand under Embedets Førelse. Kjøbstædpræsterne havde deres Kapellaner, studerede Skolemænd med flere, til hvem de kunde tage deres Tilflugt og vente Assistance. Landsbypræsterne havde for det meste een, stundom to studerede Mænd i deres Menigheder, Degn og Skolelærer, som kunde paatage sig deres Partes, naar ingen ministerielle Forretninger fandt Sted; i modsat Fald kunde de besætte den tjenstgjørende Præstes Plads andensteds. Kort: der var i hine Dage fra Præstens Side ingen Hindring, som kunde vanskeliggjøre Opfyldelsen af Menighedernes Krav og Fordring paa ham. — Nu omstunder er det ikke saa; Kapellanierne i de smaa Kjøbstæder ere nedlagte, i de større forvandlede til Catechet-Embeder, forresten er Embedets Bestyrelse overdraget til een geistlig Mands Omhue alene. De faa studerede Degne og Skolelærere, som endnu hist og her findes paa Landet, afløses af seminaristisk oplærte Bønderbørn, stundom førend vor Herre afløser dem fra deres Post. Der bliver altsaa for Fremtiden kun een geistlig Lærd i hver Menighed, eller rettere sagt, i hveranden; thi de fleste Præster ere kaldede til to, komme til tre Menigheder. Et virkeligt Tab for dem, der have svedet for at lære deres Bog, enten man tager Hensyn til Præsten i Embede, eller til dem, som have løbet med ham paa Banen og ere qvalificerede til at være hans Medhjelpere.

Det er vitterligt, at Seminariernes Oprettelse overalt i Dannemark har foraarsaget den lærde Stand i Almindelighed og Geistligheden i Særdeleshed dette Tab; og underligt er det tillige, at geistlige Lærere først have været Aarsag til denne Indskrænkning, og synes her at have skadet sig selv eller i det mindste deres Efterkommere. Det er vel ikke saa vanskelig en Sag at nedrive endog den bedste og varigste Bygning; men at sætte en bedre i den nedrevnes Sted, som kan trodse Tidens Elde, deri skal Konsten vise sig, da gjelder det, om de mødende Vanskeligheder ere forudseete, førend Nedbrydelsen skeer, og om Værket kan naae et fuldkomnere Maal.

Men — for at komme tilbage til Præsten i sit Embedsførelse, da gives der nu kun et eneste Middel, som han i sin Forlegenhed kan benytte, naar ingen præstelige Forretninger indtræffe i hans Menighed, det er, at lade Seminaristen oplæse en Prædiken i hans Forfald. Allerede hyppigt nok bruges dette Middel, og vil vel i Fremtiden endnu vorde hyppigere brugt; ihvorvel man ikke kan rose den gode Virkning, som samme efterlader paa Tilhørernes Forstand og Hjerte. Naar Talen er om en saadan Prædikens Anhørelse, vil vel en ligedan Undskyldning for Kirkegangs Forsømmelse i Tiden vorde gjeldende, som allerede høres af Bondens Mund: "Skal Rasmus læse for os i Dag, saa gaaer jeg ikke i Kirke; thi jeg kan jo selv læse i en Prækensbog, kanske ligesaa godt som han." — Skjønt Lærlingen har siddet i trende Aar ved en Gamaliels Fødder, kan man vel ikke nægte Sandheden i foranførte Paastand. — Naar man da seer den unge Seminar, som han tidt for Spøg eller Alvor kaldes, at begive sig til Kirken med sin Viisdom under Armen, som til Exempel Dr. Bastholms Prædikener, og at træde ind med samme for at opbygge en Landsbye-Menighed, vil sikkerligen endog den simpleste Prædiken, holden fra Prædikestolen med Anstand og Færdighed, efter Forfatterens Mening, gjøre langt dybere Indtryk paa den eenfol-

dige Almues-Mand, end de ypperligste Taler i Seminaristens Mund. — Man tænke sig end videre Præsten ene om alle Embedsforretninger i een eller flere talrige Menigheder, af hvis Medlemmer han uzenilig, om ikke daglig, kan vorde kræ-vet enten til Syges Berettelse, Barnedaabs Forretning, eller til Liigprædikeners Holdelse, et Par Folks Vielse rc.; er han end ung og rask Mand, han kan dog, som andre Mennesker, stundom blive syg eller faae andet Forfald; men er han gammel og svag, vil det endnu oftere blive Tilfældet.

Kunne nu Menighederne, som lønne deres Lærer, være tjente med Undskyldninger og Opsættelse af deres Fordring paa ham til en anden Gang? Eller hvordan skal Præsten bære sig ad, for at opfylde sit Kalds Pligter og tilfredsstille deres Ønsker? — Forfatteren har oplevet den Tid, at der i hans Omegn et Par Gange har været holdt 8te Brudevielser paa een og samme Dag af 5 Præster, som Forretningerne tilhørte. Hvad om een eller flere af disse Mænd havde faaet Forfald? Mon det da ikke havde været Uret enten at henvise de Paagjeldende til et andet Sogn, eller og ganske at nægte dem Forretningens Fuldbyrdelse, hvorved den rige Forraad af Herrens Gaver, som ved slige Leiligheder tilberedes, blev fordærved eller og for en Deel ubrugbar? — Vel er det sandt, at Naboe-Præsten ellers imellemstunder kan hjelpe sin Gienboe; men behøves hans Hjelp andensteds ofte, kan han jo ikke forsømme sit eget Embede eller overlade sine Menigheder til en Seminaristes Omhue og Pleie? Man ivrer stærkt og heftigt mod Legems Fordærvere, Qvaksalvere, saa kaldte kloge Mænd og Koner rc., og har derfor sørget for, at ordentlige Districts Læger allevegne ere blevne ansatte; skulde vel Menneskets ypperste Deel bedre kunne overlades til Fuskere og uerfarne Folk, eller nøies med Tilsyn efter Behag og Leilighed? — Der indtræffe Tilfælde: Her ligger en Lærer for 2de Menigheder syg i een eller flere Maaneder. Hist kræver en ærværdig Olding Hjelp, som af Svaghed og Alderdom ei altid kan røgte sit Kald, som han burde, og at nedlægge det eller tage Kapellan, tillader hans huuslige Forfatning ham ikke. Nu døer en Medbroder, eller forflyttes til et andet Kald, og Herredets Præster skal da efter Omgang forrette den Bortkaldedes Embede i fulde 12 Uger, siden lade samme besørge ved en dertil af Provsten beskikket Mand, indtil Embedet vorder besat, enten det varer et fjerding, halvt eller heelt Aar. Atter en Hindring for Præsten i Embede til at varetage sit Kald, som han burde; fordi der er ingen Hjelp omkring ham at finde, og enhver har nok i sin egen Deel.

Af foranførte Grunde, hvortil endnu siden skulle føies flere, anseer Forfatteren det ei alene for nyttigt, men endog for nødvendigt hist og her at ansætte studerede Skolemænd igjen paa Landet, og foreslaaer til den Ende at beskikke en theologisk Kandidat til Degn og Skolelærer i de større Herreder, som blev ordineret til Præst uden Menighed, og i hvert af de mindre at ansætte i det mindste en Student, som med Attester kunde bevise, at han havde hørt theologiske Collegier og var berettiget til at betræde en Prædikestoel. — En Skole, helst midt i Herredet, hvor den talrigste Ungdom fandtes, burde overlades en saadan ordineret Mand, som altsaa fik en Seminarist, som Underlærer eller Vicarius i Kirke og Skole, naar hans Hjelp andensteds var fornøden. Studenten behøvede ingen Medhjelper som Skolelærer, om han endog blev Degn tillige; fordi han let kunde oplære en Person i Sognet til at forestaae Sangen i Kirken for en lempelig Betaling i hans Forfald. — Naar der i Sverrig for Exempel gives i en Menighed paa Landet foruden Sognherren baade Kapellan og Dreng (en for danske Øren ildeklingende Benævnelse paa en Kirkebetjent) er det vist ikke overflødigt, om der i hvert 10de Sognekald eller i hver 20de Menighed paa Landet i Dannemark findes en Hjelpepræst. Det udelukkende Privilegium, som Seminarierne have erholdet, vilde vel ikke lide stort mere under Medhold af et saadant Forslags Udførelse, end nu skeer, ved tidt indgivne og for theologiske Kandidater ydmygende Ansøgninger, om bevilget Ret at vorde anseete lige med Seminarister, og den lærde Stand vilde derved faae nogen Erstatning for det den tilføiede Tab. — Dog var det ikke af Veien, om det paalagdes enhver, der attraaede ommeldte Embeder, som Auscultant, ei som Lærling, at frequentere et Cursus paa Seminariet og stundom i Forstanderens Over-

værelse at aflægge Prøver i Methodiken saavelsom i Syngekonsten, for derfra at erholde skriftligt Beviis om Duelighed til det ansøgte Embede.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Kongestaden tæller adskillige fortreffelige Indretninger, stiftede ved mange Ædles Forening til Almeenvels Fremme; men et Selskab, hvis Medlemmer ene bestaae af det Kjøn, der lige saa meget ved sin Ømhed, som ved sin Ynde, veed at modne Mandens bedste Forsætter til Beslutninger, og at opklække Humanitetens skjønne Blomst i Statssamfundet, mangle vi endnu ganske. Keiserstaden Wien var det hidtil ene forbeholdent, at have et qvindeligt Selskab til det Godes og Nyttiges Befordring. Om dets store Gavn er vor Konge blevet underrettet i Wien, og en Monark, der i alle sine Idrætter stræber at fremme Menneskevel, kunde ikke andet end værdige en Hom nyligen forelagt Plan til et lignende Selskabs Oprettelse i Kjøbenhavn Sit høieste Bifald. Kongen har tilladt, at et saadant Selskab maatte stiftes paa vor elskte Dronnings Fødselsdag, den 28de October, og Hendes Majestæt har, som et Beviis paa sin huldrige Naade, modtaget Navn af Selskabets allerhøiste Beskytterinde. Under saa lykkelige Udsigter er dette for Fædrenelandet heldspaaende Samfund begyndt, og hver ædel Danneqvinde vil upaatvivleligen sætte sin største Stolthed i at tælles blandt dets Befordrere. Dets Bestemmelse bliver: ved frivillige, saavel egne, som indsamlede Bidrag, at understøtte og fremvirke velgjørende Indretninger. De særdeles Gjenstande for Selskabets Virksomhed ville, naar det først er organiseret og har valgt sin Bestyrelse, nærmere vorde bestemte; men foreløbigen kan man her nævne følgende deraf: 1) at understøtte og bidrage til Udvidelsen af enhver Indretning, hvis Øiemed er at lette og befordre den qvindelige Huusflid her i Hovedstaden; 2) at udvide Institutet for Blinde, hvilket for Tiden kun kan underholde faa Elever; 3) at understøtte det ligeledes til Hjelp trængende Institut for Døvstumme; 4) at understøtte Fødsels- og Pleie-Stiftelserne, ved at bidrage til de nyfødte hjelpeløse Børns Udsættelse hos gode Huusmødre, og derefter at vaage over deres Pleie og Dannelse til at blive nyttige Lemmer af Borgersamfundet; 5) at understøtte paa en hensigtspassende Maade flittige og duelige Haandværkere, som ved Uheld maatte være bragte ud af Stand til at fortsætte deres Næringsdrift. Det er imidlertid ingenlunde dette Samfunds Hensigt, at samle eller uddele Almisser. Da Selskabets Formaal ikke ene vil kunne opnaaes ved Bidrag, men tillige ved Medlemmers personlige Omsorg, saa ville disse komme til at bestaae af bidragende og virkende Medlemmer af alle Stænder. Directionen bliver 12 Bestyrerinder, af hvilke den ene, efter Valg blandt dem selv, har Forsædet. Kjøbenhavn og Forstæderne deles i 12 Dele eller Districter, og enhver af Bestyrerinderne tildeles eet District. Det aarlige Bidrag er ubestemt, men 10 Rbdlr. bliver det ringeste. Naar 100 eller flere af Kjøbenhavns Indvaanerinder have erklæret sig for Medlemmer, vælges Bestyrerinderne. Selskabet skal ingen Administrationsudgivter have, undtagen til en Fuldmægtig og et Bud.

Galeotti, det khonske Theaters ærværdige Balletmester, omtales i Tydsklands elegante Tidende med den største Roes hvormed en Udlænder nogensinde kunde hædre en Danmarks Konstner. (Anmelderen er den fra sit Ophold i Khvn. Vinteren 1813 bekjendte Prof. Schütz i Halle, der med sin, som mimisk Konstnerinde hele Norden gjennemreiste Kone, gav adskillige Forestillinger paa det khonske Theater). Taknemmeligen — siger han — tæller jeg hiin store Konstners Navn blandt de interessanteste Bekjendtskaber, og Beskuelsen af hans Balletter til de høiste Konstnydelser, som ere vordne mig til Deel paa hele min nordiske Konstreise. Nu en Olding paa nogle 70 Aar, har han i 35 deraf uafbrudt forestaaet det danske Korps de Ballet, der ved ham ustridigen er blevet til det fortrinligste, næst det Pariser. Endnu gløder i ham paa det meest levende hans sydlige Naturs hele aandrige Ild. (Han er født i Verona.) Ja hans genialske Kompositioner: Nina, Romeo, Lagertha og Blaaskjæg har han, som bekjendt, først skabt i de sidste Aaringer, og er nu beskjæftiget med en nye tragisk Ballet Makbeth, der sand-

synligen blandt alle hans mesterlige Frembringelser endnu vil blive den konstrigeste. Bournonville og Mad. Schall kalder han deri: et sandt mimisk Konstnerpar i Ordets høieste Betydning, f. Ex. at see begge som Romeo og Julie, gaaer over al Beskrivelse, og han sætter denne vor Konstnerinde i Henseende til hendes sielsudtryksfulde Mimik, fuldkommen ved Siden af det Pariser Theaters første Dandserinde. Nina ansees som hendes høieste Triumf. Schall kalder han med Hensyn til Pantomimernes musikalske Komposition: een, Galeottis Genius, nærbeslægtet Mester i Tonekonsten. Ogsaa de øvrige Dandsere og Figurantere roser han meget. — Et Forsøg af Rolf Blaaskjægs første Akt har i Breslau gjort overordentlig Lykke. Det Berliner Publikum glæder sig forventningsfuld til vor Galeottis Løfte, paa et Halvaarstid at komme der, for paa hiint Theater selv at lade et Par Balletter indstudere. Lader dette sig realisere — siger Schütz fremdeles — da kan jeg ikke noksom tænke mig den Enthusiasme, hvormed det dannede Berliner Publikum vil hilse denne Konst, der upaatvivleligen maae betegne en gandske nye Epoke i Tydsklands theatralske Historie.

Kjøbenhavn, den 30de October. Den 26de dennes afgik her ved Døden Hs. Excellence Hr. Basil Lisakewitz, russisk Keiserlig Geheimeraad og forhenværende overordentlige Gesandt, samt befuldmægtiget Minister ved det Kongelige danske Hof, Ridder af St. Anne-Ordenens første og Wlademir-Ordenens 4de Klasse. Han var født af adelige Forældre i lille Rusland i Staden Kiew, tiente i en Række af 58 Aar under forskjellige Souverainer i den diplomatiske Carriere ved de russiske Gesandtskaber i Dresden, Haag, Paris, London og Kjøbenhavn, til hvilket sidste Sted han i Aaret 1800 kom som Keiserl. russisk Gesandt. Hans sieldne Redelighed, Godmodighed og Blidhed, gjorde ham almindeligen agtet og elsket. Han forlod Verden uden at have havt een Fiende, og hans Medborgere kunne ikke mere levende føle hans Savn, end det danske Folk, der, hos Fremmede ligesaavel som hos Landets Børn, yder Fortjenesten sin Hæder og Hjertets udmærkede Egenskaber et stedsevarende venligt Minde. (St. Tid.)

I Addresseavisen findes følgende indrykket: "At al Umage for at bringe Livet tilbage hos den, der i flere Minutter har lagt under Vandet, er frugtesløs, dette er en desværre alt for almindeligen antaget Sætning, endog hos Mænd, der ellers sikkerligen hverken ledes af Fordomme, eller mangle Nidkjærhed for den gode Sag. De Kjendsgjerninger, som beviise det Modsatte, ere ulykkeligviis saa sieldne at ethvert Tilfælde, hvor Lægens Bestræbelser ere kronede med heldigt Udfald, fortjener offentlig at bekjendtgjøres, for derved at opmuntre Vedkommende til fortsatte Anstrængelser for at redde den Forulykkede, endog der, hvor alt Haab synes at være forsvundet. Efter Anmodning fra Directionen for Selskabet til Druknedes og Skindødes Redning meddeles derfor følgende Tildragelse, som et i sit Slags sieldent Exempel paa Kunstens heldige Virkning ved et druknet Menneskes Oplivning. Den 20 April d. A. faldt Pligtsiouer Meyer i Vandet ved Mastemager-Pladsen paa Gammelholm. Uagtet de Nærværendes Bestræbelser for at redde ham, hengik dog efter Svandsemester Paaskes Erklæring 10—15 Minutter inden han blev optagen, i hvilken Tid han laae nedsjunken under Vandets Overflade. Den paa Holmen vagthavende Chirurg Tauer ilede strax til, og fandt Manden nyligen optagen af Vandet, uden mindste Livstegn; der viste sig intet Spoer af Puls eller Aandedræt; Ansigtet var opsvulmet og af en blaaagtig Farve; hele Legemet var koldt, og en skummende Fraade flød ud af Næse og Mund. Neppe vilde man under disse Omstændigheder have tænkt paa, at der var Muelighed i at bringe den Forulykkede til Live, dersom ikke det hidhørende Emne i den senere Tid var bleven saa nøie drøftet, og saa mangen agtet Skribent var opstaaet som de Livløses Talsmand. Endnu for 20 Aar siden vilde selv Menneskevennen uden tvivl blot have skjænket den Hendaanede et Medynks Suk, og uden Bistand overladt ham til den visse Død. Heldigviis havde Chirurg Tauer fuld Tillid til de i slige Tilfælde anbefalede Kunstmidler, og anvendte derfor med Sagkundskab og ufortroden de Rednings Redskaber der efter det kongelige Admiralitets Collegii Foranstaltning ere anskaffede til Brug paa Holmen. Den Skindøde blev, efter at Halstørklædet var løsnet, skyndsomst hen-

bragt i en Bærekurv til Holmens Medicinalstue; her blev han afklædt, aftørret, og bedækket med varme uldne Tepper; Munden og Næsen rensedes fra Slimen, hvormed de vare opfyldte; Brystet blev jævnligen sammentrykt for at efterligne Aandedrættets Mechanisme; Underlivet, Brystet og Ryggen bleve frotterede og Fodsaalerne børstede; hver Gang Brystet efter dets Sammentrykning udvidedes, blev en stærk Salmiakspiritus holdt under Næsen, og af og til nogle Hofmannsdraaber heldede i Munden. Efter vedholdende Brug af disse Midler, begyndte et svagt Aandedræt at yttre sig; den Skindøde gabnede Øinene lidet, den aldeles forsvundne Puls blev atter kjendelig, og Varme indfandt sig efterhaanden i Legemet. Efter et godt Qvarteers Forløb begyndte han at synke, hvorpaa Hofmanns-Draaberne bevirkede en velgjørende Brækning; man lod ham nu ligge en Tidlang rolig, vel indhyllet i varme Tepper, hvorefter han kom saavidt til sig selv, at han kunde iføres de paa Medicinalstuen værende Klæder, og bringes til Søqvæsthuset. — Saaledes virkede vedholdende og ufortroden Anvendelse af Kunstens Hjælpemidler, at et Medmenneskes Liv blev reddet, der uden denne Hjælp sikkerligen havde været tabt. Hvilken Glæde maa ethvert tilbagevendende Livstegn have vagt hos Lægen og de Tilstedeværende! Hvilken Fyldestgjørelse at have anvendt Kunstens Midler med saa ualmindeligt Held!"

Mariboe, den 27de October. Indbudne af det skjønneste Veir, som man nogensinde paa denne Aarets Tid kan forestille sig, strømmede en heel Hærskares Mangfoldighed af Kjøbere og Sælgere til Markedsfesten her i Mariboe den 24de d. M. Fra Morgenstunden, der ellers har Guld i Mund, holdtes Varene i en meget høi Priis, men henimod Aften bleve de meget lettere, da Sælgerne i denne pengeløse Tidspunct troede, at Noget var bedre end Intet. Man vil endog vide, at Mange solgte tilsidst under Indkjøbsprisen. Vinhandlere, Alchymister og Øltappere gjorde det bedste Marked, uagtet en Pot Brændeviin kostede 1 Rbd.! (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 31 October.
Cours. Hamb. 2 M. 634, a vista 640. Amsterdam 2 M. 597. London 2 M. 26½ Rbdl., a vista : . Spec. 640. — Specier solgtes til 38½ a 38¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 73½ a 74 pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 56½.

Blandede Efterretninger.

Casan, den 5te Septbr. (gl. Stiil.) Efter langvarig Tørke i hele Gouvernementet Casan udbrød den 3die dennes her en Ildløs, hvis ødelæggende Følger overgaae enhver Beskrivelse. Ilden brød ud paa den anden Side af Bulakfloden i Jamskoi Sloboden, og udbredte sig ved den heftige Vind med utrolig Hastighed, saa at allerede adskillige Gader stode i Lue i mindre end en Time. Ingen menneskelig Anstrængelse kunde standse Ilden. Det af Hvirvelvinden omførte Støv, blandet med tyk Røg, dannede uigjennemsigtige Skyer, og den stærke Ild gjorde enhver Nærmelse umulig. En Mængde Bygninger ere blevne et Offer for Luerne, som: hele Fæstningen og den deri værende Cathedralkirke, Spaskloſteret, den af Czaren Johan Wassiljewitsch byggte Cyprianskirke, det geistlige Consistorium med Archihieriehuset, Retsinstantsernes Bygninger, Postamtet og Canonistberiets Gaard. Udenfor Fæstningen ere afbrændte: 3 Cathedralkirker, 3 Klostre, 12 Sognekirker, 19 af de bedste Steen-Kronbygninger, hvoriblandt det geistlige Academie, Gymnasiet, Vicegouvernørens Huus, og andre, endvidere sex offentlige Bygninger og henved 1000 private Huse. Ilden rasede i atten Gader, af hvilke ni ganske, andre halvt afbrændte, og i andre kun enkelte Huse ere blevne tilbage. I det saakaldte casanske Nonnekloster ere alle Celler og Kirken over Porten lagte i Aske, men Hovedkirken og det hellige Mariebillede bleve ubeskadigede.

Berlin, den 23de October. Igaar bleve Aarsdagen for Slaget ved Leipzig og et nyt Aarhundredes Begyndelse siden Huset Hohenzollern besteeg den preussiske Trone høitideligholdte, og i Anledning af begge disse Feste sang man Te Deum i alle Stadens Kirker.

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 19 October. Aarsagerne til at den definitive Fredstractat endnu ikke er bleven bekjendtgjort, er, som Quotidienne for idag anfører, at Artiklerne med Hensyn til Tractatens Conventioners Udførelsesmaade endnu ikke ere fastsatte. Artiklerne angaaende Maaden og Terminerne for Contributionsbetalingerne ere blevne fastsatte iforgaars. Man troer, at alle Artiklerne ville blive underteanede i Løbet af denne Uge. — Natten imellem den 16 og 17 d. blev der skudt paa en i Tjeneste værende Brigade af Kongens Livgarder, da den passerede Gaden Rivoli. Garderne omringede Stedet, hvorfra Skudene vare faldne, og fandt i Palisaderne skjulte tre med Geværer og Pistoler bevæbnede Personer, som strax bleve arresterede. Af den Kongelige Garde er Ingen bleven saaret. — I Antibes ere adskillige Personer blevne heftede, fordi de falbøde en Fredstractat, hvori denne Stats Afstaaelse til Kongen af Sardinien var stipuleret. Med Møie kunde man frelse omtalte Personer fra den opbragte Mængde. — I Mantua og Staden Pont de Velle ere Adskillige blevne arresterede, som søgte at udbrede oprørske Proclamationer og Skrivter. — Iforgaars Aftes havde en, som det lod beskjænket Dagleier raabt paa Boulevard des Temples: Keiseren leve! Napoleon leve! Da Nationalgarden tog ham i Forvaring, kunde den med megen Vanskelighed transportere ham til Vagten, fordi nogle Militaire og Ildesindede søgte at give ham Leilighed til at undkomme. — Fra Øvrighedens Side ere de politiske Carricaturer blevne forbudne. — Der er her bleven præget Medailler med Ludvig den 18des Billede. Paa Reversen ere forskjellige Epoqver af Hs. Majestæts Regjering afbildede. — Man seer her i Staden Militaire med en rød og hvid Cocarde, som man siger ere spanske Officierer. — Hertugen af Angouleme er afreist igaar Morges, for at gjøre en Reise i de sydlige Departementer. Hs. Kongel. Høihed begiver sig directe til Lyon. — Igaar Morges Kl. 10 samlede alle endnu i Paris værende allierede Trapper, Infanterie, Cavallerie og Artillerie, sig paa Marsmarken, hvor de bleve mønstrede af Hertugen af Wellington. Derefter forkyndtes Leipzigerslagets Fest ved 101 Kanonskud. — Fyrst Blücher skal af sit Hof have faaet Ordre

tilsomst at begive sig til de preussiske Stater. — For de preussiske Troppecorps ankom iforgaars 300 Vogne med Havre hertil. — De i disse Dage herfra afmarscherede preussiske Tropper ere gaaede i Cantonneringsqvarterer i Egnen af Meaux. Imidlertid troer man, at de med det første ville fortsætte deres Marsch til Grændsen. — Sarrebourg, Blamont og Luneville ere endnu besatte af russiske Tropper. — General Lyon har af Hertugen af Wellington faaet Ordre at tilkjendegive de hannoverske Tropper, at de skulle holde sig marschfærdige. — Ifølge Efterretninger fra Madrid er Hertugen del Parque udnævnt til Gesandt i Paris, og man talte om, at Hertugen af Infantado skulde udnævnes til Gesandt i Petersburg. Justitsministeren Moyano skulde gaae ud af Ministeriet, og Grev Peralada begive sig til Hoffet i Neapel.

Berlin, den 24 October. I Middags Klokken 1 indtraf Hs. Majestæt Keiseren af Rusland hertil under Kanonernes Torden og Klokkernes Ringning, og ledsaget af vor Konge, som modtog sin høie Ven i Friedrichsfelde. Begge Monarker vare tilhest, og hilsedes af en utrolig Mængde Mennesker med Jubelraab. Iaften illumineres hele Staden. — Den 10de d. er Hs. Keiserl. Høihed Storfyrst Constantin passeret gjennem Breslau til Warschau.

Wien, den 18de October. Efter Forlydende er der bleven sluttet en defensiv og offensiv Alliance mellem Østerrig og Preussen. — I Padua, Venedig, Verona ꝛc. oprettes Lærestole i det tydske Sprog. — Americanerne have nødt Barbareskerne til at betale dem Tribut eller Skadesløsholdelse. Saaledes har Algier maattet udrede 150,000, Tunis 80,000 og Tripolis 60,000 Piastre til Commandeuren for den americanske Escadre.

Amsterdam, den 21 October. Paa directe Vei have vi fra Nordamerica faaet den Efterretning, at Joseph Bonaparte er ankommen til Newyork, hvor han har udbedet sig de derværende Øvrigheders Beskyttelse, og derpaa den 10 Septbr. er afreist til Philadelphia.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 88.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 4 November 1815.

Frimodige Tanker om Nytten og Nødvendigheden af ordinerede Skolelæreres Ansættelse herredviis paa Landet. Fremsatte til høiere Eftertanke af en gammel Candidat i Theologien.

(Slutning; see forr. No.)

En Indvending seer Forfatteren imode, som kunde gjøres mod hans Forslag: paa den senere Tid er aabnet den unge Kandidat i Theologien mange Veie, ad hvilke han kan gaae for at erholde et geistligt Embede; der gives nu ordinerede Katecheter i en Deel af vore Kjøbstæder, Adjuncter ved de lærde Skoler, Kapellaner hos Amtsprovsterne, desforuden en stor Deel personelle Kapellaner, som alle have fortrinlig Rettighed til Befordring; men — Veiene ere møisommelige, og ingen af disse Mænd kunne leve selv anden, undtagen de første; de Sidstes Kaar ere endog heel maadelige og kunne formedelst Omflakning fra Sted til andet stundom vorde beklagelige. — Vel sandt: alle lære de Noget i Trældomsaarene og faae Løb i de præstelige Forretninger, førend de betroes et eget Embede, Adjuncterne undtagne, som, indspærrede mellem fire Vægge, kun beskjæftige sig med analytisk at indproppe Græsk og Latin i deres Lærlinge, forklare dem en og anden Auctor, og have derfor sjelden Lyst og Leilighed til at øve sig paa Prædikestolen, det eneste Sted, som staaer aabent for de Lærelystne.

Efter den nye Indretning have de latinske Skoler ei heller Noget med Kirken at bestille. Lærere og Lærlinge kunne møde der efter Behag, som andre Tilhørere; de lære ei alle, som tilforn, choralmæssig Sang, faae ingen Kundskab om Ordenen og Gangen i Kirkeforretningerne; det er derfor ikke underligt, om de alle herefter, som det er gaaet Enkelte tilforn, i de første Embedsaar maa spørge deres Degn til Raads quoad ritus ceremoniales. — En endnu vigtigere Bemærkning ved den nye Reform i det lærde Skolevæsen maa Forfatteren her korteligen berøre: mange duelige Subjecter af den ringere Klasse ere nu blevne udelukte fra den lærde Stand, fordi de have det Uheld at være fødte af uformuende Forældre; kun rige og bemidlede Mænds Sønner kunne i Fremtiden studere; men — ikke sjelden tilforn indtraf det Tilfælde, at en og anden riig Mands Søn, stolende paa sine Forældres Penge, lod sig nøie med overfladiske Kundskaber, menende, at, naar han engang kom i Embede, fik han nok Forstand. Hvad om slig Tænkemaade blev almindelig, skulde Efterverdenen ikke røse sig af mange grundlærde Mænd, der ofte tilforn fremstode, lig Jesus, af ringe Herkomst? — Ogsaa af denne Aarsag var det vel saare gavnligt for den lærde Stand i Almindelighed, som for den unge Kandidat i Særdeleshed, at hans Embedsaar begyndte med Undervitisning i en Landsbyeskole, forbunden med Øvelse i præstelige Forretninger, naar og hvor

hans Tjeneste behøvedes. Han fik derved Leilighed til at gjøre Jagttagelser, anstille Betragtninger over Barnets, Mandens og Oldingens Tænkemaade og lære at kjende Mennesker, samt hvorledes han burde forholde sig i Omgang med enhver Menneskealder. — For den Kandidat, der ikke havde Leilighed til at studere sin Videnskab ex professo, synes denne Gang til Embede at være ligesaa naturlig, som den er ordentlig. Af en Kadet blev der en Tordenskjold. Efter en gradeviis Stigen kan en Soldat være saa heldig før sin Død at blive General. Hvorfor skulde der da ikke ogsaa med Tiden af en velstuderet Skolelærer kunne blive en kyndig, duelig og i alle Dele erfaren Bisp?

Man kan vel antage, at de fleste Kandidater have Embedsexamen, førend de fylde det 25de Aar. Naar en saadan Vei til Embede, som foranførte, var aabnet, med Kongeligt Løfte om fortrinlig Befordring, efter 6 Aars Forløb, vilde enhver Kandidat, som ei kunde vente, efter gammelt Sagn, at have Bispen til Morbroder, strax søge at blive ansat som Lærer ved en ledig bleven Skole med Ordinations Patent til at være Hjelpepræst i Herredet; i hvilken Tid han sikkerligen kunde gavne Staten, Kirken og sig selv langt mere, end om han, som nu skeer, under mangehaande midlertidige Sysler, længselfuld skal vente i 12 til 16, ja 20 Aar, førend han naaer den Lykke at erholde et Præste-Embede, hvoraf han nogenlunde kan leve. Forfatteren er ei uvidende om, at tilfældige Omstændigheder for en Deel have forvoldet denne Sinkelse; Nødvendigheden byder derfor at opsøge Midler, for at raade Bod paa et Onde, man ei har kunnet afværge. Desuden ville Seminarierne vel neppe være istand til at forsyne alle Landets Skoler med duelige Subjecter af Bondestanden, hvilken Stand fornemmeligen er bestemt og meest skikket til Landets Forsvar; følgeligen er her en Grund mere til at ønske studerede Mænd ansatte paa saadanne Poster, især, naar de savne al anden Næringsvei. — Men — kunde Læseren spørge: Hvorfra erholdes Indkomster til tvende Lærere ved een Landsbyeskole? Den ordinerede Mand maa jo have den hele reglementerede Lønning, som er lagt til Skolen; thi hvad han, som tjenstgjørende Præst kan fortjene andensteds, er

kun tilfældigt Bidrag, der ei kan komme i Betragtning; hvorfra tages da Kost og Løn til den ham adjungerede Seminarist? — Der sælges nu hist og her efter afdød Mand 12, 16, ja 20 Tønder Land beneficeret Degnejord til Bedste for den oprettede Hjelpekasse; naar saadant Areal forblev usolgt og overdraget til den ordinerede Lærers frie Raadighed der, hvor 2de Lærere vare nødvendige, kunde han deraf tage Godtgjørelse for Kost og Løn til sin Medhjelper. Dette synes at være et Ord, sagt endnu i rette Tid, da det under slig Betingelse erkjendes for afgjort Sandhed, at Sjælen er vigtigere end Legemet. Seminarie- og Amtsprovsternes Lønningsfond kunde vel og i manglende Fald være rige Hjelpekilder.

Den saaledes antagne Seminarist maatte imidlertid være Underlærer i tre fulde Aar; naar han derefter søgte om Embede, skulde han efter godt Skudsmaal af Stedets Sognepræst fortrinlig befordres til en ledig bleven Skole andensteds. Kunde den Student, som var ansat ved en Skole i et af de mindre Herreder, imidlertid erholde Embeds-Examen, traadte han i en ordineret Skolelærers Plads, naar den blev ledig. — Den til Hjelpepræst eller Herreds-Kapellan ordinerede Mand maatte ved Embedets Tiltrædelse anskaffe sig en i Octav indbunden Skrivebog, som blev pagineret, gjennemtrukken og forsynet med Biskopens Navn og Segl. I saadan Bog skulde alle hans præstelige Forretninger indføres, og af Vedkommende paa Stedet verificeres omtrent saaledes: Aar 1815, 17de Søndag efter Trin. d. 17 Septbr. forrettede den ordinerede Skolelærer N. N. fra N. Sogn Gudstjenesten i begge Menighederne under Hr. Pastor Ns. Sygdom eller i Hans Forfald ꝛc. — Onsdagen d. 20de dennes holdt han Liigprædiken over en Afdød i N. Sogn og Fredagen den 22de dernæst ægteviedes af ham et Par Folk i samme Sogn. — Dette bevidnes herved i Sognepræstens Fraværelse. — N. Kirke den 22de September 1815. — Af Stedets Degn N. N. — — — For Misbrugs Skyld havde en saadan Optegnelse sin store Nytte; thi virkelig Trang bør afhjelpes, men Magelighed derfor ei hyldes og fremmes. — Denne Bog maatte med de andre Embedsbøger fremlægges til Eftersyn, naar Bispen visiterede hans Skole. —

Med den første Ansøgning om Præstekald efter hans 6 Embedsaar, som ordineret Skolelærer, sender han til Bispen sine Herredspræsters Vidnesbyrd om hans Forhold med Anmodning om hans Høiærværdigheds Anbefaling til det Kongelige danske Cancellie. — Lad endda et Par Aar hengaae, førend han bliver bønhørt; han har dog det daglige Brød og kan imidlertid leve.

Dersom foranførte Yttringer, fremsatte i al Simpelhed og sigtende til Geistlighedens Tarv, maa give Kyndigere Anledning til at eftertænke Sagen nøiere, som nyttig og gavnlig, er Øiemedet med nærværende Arbeide opnaaet. — Men — at ingen skal fristes til at beskylde Forfatteren for egennyttige Hensigter med det givne Forslag, aflægger han til Slutning denne Bekjendelse, at han maatte være 25 Aar yngre, hvis han for sin egen Person skulde glæde sig over sammes Iværksættelse, og hermed: Vale, Lector! Valete omnes mei commilitones!!!

Bondekjær-Skole i Septbr. 1815.

Moreaus Privatliv i Pensylvanien.

Fordreven fra sit Fædreneland underkastede Moreau sig med stor Hengivelse sin Skjebne. Han havde efterladt i Europa sin Kone og sine Børn, for der at bringe de vigtigste Sager i Rigtighed og samle Levningerne af hans Formue. For at adsprede sig eller udvide sine Kundskaber, benyttede Moreau sig af sin Eneværen til en Reise i det Indere af Nordamerica, besøgte Niagaras Vandfalde, beseilede Missisippi og Ohio, og lærte saaledes nøie at kjende den Stat, der er blevet stiftet af den vise Penn, de forenede Staters Lovgiver. Moreau vendte over Land tilbage til Philadelphia, da han havde seet en stor Deel af Nordamerica.

Omsider nedsatte han sig paa et yndigt Landgods, som han havde kjøbt i Morisville, ikke langt fra Trenton, beliggende ved et rivende lidet Vandfald, som Delaware danner her. Dette Gods laae 30 Mile fra Philadelphia og 60 Mile fra Newyork. Det var det skjønneste i hele Egnen. Her forenede han sin Familie og sine retskafneste Venner omkring sig, befandt sig fuldkommen lykkelig, og søgte at glemme sin dødelige Fiende, hvis Navn han omhyggeligen undgik at nævne. — Man havde tvunget ham til, at betale Omkostningerne ved hans Proces, og hans Formue blev derved meget formindsket. Imidlertid kunde han, da han godt forvaltede Resten af sin Formue, bestyre sit Huusvæsen og modtage sine Venner med Anstændighed. — Den skjønne Aarstid tilbragte han paa dette Landgods, og sysselsatte sig med Læsning, Jagt, Fiskerie og lignende uskyldige Fornøielser. — Altid god og menneskekjerlig, blev han næsten tilbedet af sine Naboer. De kaldte ham den gode Moreau. Hans Ophold i Morisville udbredte Liv i hele Cantonen. Opmuntrede ved hans Exempel og Raad gjorde Beboerne Forbedringer i deres Agerdyrkning. — Moreau syntes at have givet Slip paa en stor Hærførers Hæder, og søgte sin Lykke i sine fredelige Naboers og sin unge smukke Kones Agtelse og Kjerlighed. Medens han studerede eller arbeidede i sin Hauge, sysselsatte hans Kone sig med sin Datters Opdragelse. Naar Vinteren tvang dem til at forlade deres Landsted, toge de til Newyork, hvor deres Huus stod aabent for alle dannede Mennesker, til hvilke politiske Meninger, de end bekjendte sig. Ved en klog tilbageholden Adfærd vidste Moreau altid at holde sig inden for Sømmelighedens Skranker. I sine Samtaler udtrykte han sig med megen Lethed, Reenhed, ja endog med Ynde. Med denne Egenskab forbandt han imidlertid en Krigers hele Frimodighed. Hans Aand var modnet ved Læsning og Iagttagelser, og hans Underholdning derfor behagelig og belærende. Han var i Almindelighed meget munter, og talte med lige Deeltagelse om alle Gjenstande, kun maatte Samtalen ikke angaae hans Krigerhæder eller Buonapartes Forfølgelser. Kom denne Gjenstand paa Tale, saa taug han. Imidlertid kunde han ikke afholde sig fra, oprigtigen og smerteligen at beklage Pichegrüs Død. Han talte altid med Beundring om denne Hærfører. Han kunde ikke begribe, hvorledes en Regjering paa en saa uværdig Maade kunde skuffe Publicum i Henseende til hans Dødsmaade, og bemærkede, at man ikke tydeligere kunde tilkjendegive et Folk sin Foragt, end ved saadanne Løgne. — Den berømte Generals Fremfærd var ligeledes ideligen Gjenstanden for hans Underholdninger, og han talte med megen Klarhed om hans Feil og roesværdige Foretagender. Ogsaa vidste han tilbørligen at vurdere de officielle,

i en saa emphatisk Tone forfattede Indberetninger fra Generalstaber. — I Aaret 1811 havde han den Kummer, at hans skjønne Landsted og fortreffelige Bibliothek bleve lagte i Aske. — Allerede den Gang begyndte han at tage levende Deel i sit Fædrenelands Skjebne. Da han forlod det, ahnede han allerede de afsindige Foretagender, hvorved Frankrig ved Usurpatoren vilde blive styrtet. Mod sine fortroligste Venner yttrede han sig ganske aabenhjertigen angaaende Buonapartes udsvævende Planer, og forudsagde at han gravede sin egen Grav og at Øjeblikket ikke kunde være langt borte, da han vilde blive styrtet. — Hans Mening om Kong Carl XII var følgende: Jeg troer, sagde han, at Carl XII bedømmes for strængt. "Jeg er overbeviist om, at Carl havde været sin Tidsalders største General, dersom han havde tabt Slaget ved Narva. Det bevægede ham til at foragte sine Fiendrr, og at stole for meget paa sine Tropper. De Egenskaber, der danne en stor Hærfører, besad han i en udmærket Grad; han blev et Offer for dem." Moreau misbilligede det Raserie, at levere afgjørende Slag, i hvilke man paa een Dag kan miste Frugterne af dybe Combinationer og en Mængde Seire. Det er en stor Feil, sagde han, at levere et Slag, naar man ikke er ganske overtydet om, at vinde det. Friedrich den 2den stod ofte ligeover for sine Fiender, og blev rolig. Et uden tilsyneladende Overlæg leveret Slag mod Russerne havde nær ødelagt ham. Slaget ved Hochkirchen, som ikke burde været leveret, blev endnu ti Aar efter Syvaarskrigen følt. Sjelden have to Hærførere nogen Interesse ved at levere et Slag paa een Dag; den Dueligste tvinger sin Modstander kun dertil. Ogsaa er det den største Konst, at tilbyde et Slag, men ikke at antage det. Den Armee, som sætter Lid til sit Cavallerie, søger at lokke sin Modstander paa et Terrain, der er det gunstigt; den anden gjør af gode Grunde det samme. En Armee, der i Begyndelsen af et Slag var ulykkelig, maa i sine øvrige Fægtninger, gaae overordentlig forsigtig frem; og kun agere da, naar betydelige Forstærkninger have indgydet Soldaterne Tillid. Den Stat, som har adskillige Armeer staaende paa Grændserne, maa i Almindelighed lade dem saaledes manøvrere, som de manøvrere, der staae paa en særdeles Operationslinie. Naar de slaaes, saa opoffre de altid en Deel af Armeen, for med den anden at opnaae en større Fordeel; og bestemmer Staten een af sine Armeer til, at opnaae denne Fordeel, saa skeer det altid paa Bekostningen af de Armeer, der maa gaae forsvarsviis frem, og som meget maa vogte sig for, at levere Slag, naar de staae lige over for større Armeer. De Armeer, som skulle opnaae Hovedøjemedet, maa slaaes; det er den eneste Vei til at seire. Men befinde disse Armeers Fiender sig i samme Stilling? Udfordres maaskee ikke langt mere Duelighed til at undgaae et Slag med en fremtrængende Armee, og indskrænke sig til, at standse dens Fremskridt ved Diversioner, ved Detascheringer paa dens Communicationslinie, ligesom ved Fægtninger mod de Corps, der uklogeligen stille sig blot? kort, at føre Krig ved Manøvrer, der lade den truede Stat beholde Tid til at forstærke sin Armee indtil det Øjeblik er kommet, hvor den, i Haab om et heldigt Udfald, tør vove et Slag?" — Disse ere Moreaus egne Ord, saaledes, som de findes i hans Haandskrift, der er i Oberst Rapatels Værge. — Saadanne Lærdomme betegne ikke blot den store Hærfører, der længe og dybt har tænkt over sin Konst, men de indeholde tillige den skarpeste Critik over Buonapartes Operationer. — Det var imidlertid ikke saa meget dennes urolige og krigerske Aand, som Misbrugen af hans Erobringer, der forbittrede Moreau. Buonapartes Rovsystem var det, han afskyede. "Dette Menneske, sagde han, brændemærker det franske Navn; om kort Tid vil man ikke turde vove at bære det. Mit ulykkelige Fædreneland vil paadrage sig hele Verdens Forbandelse."

(Sluttes i næste No.)

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Kortfattet catechetisk Forklaring over Catechismus, ved J. N. Krog. Hensigten af dette Skrift, hvori Religionens Hovedlærdomme korteligen fremsættes i catechetisk Form, er især at udvikle og tydeliggjøre de vanskeligste, i Luthers Catechismus og den anordnede Læregog i den evangelisk-christelige Religion forekommende Udtryk, f. Ex.: Religion, Catechismus, Lov, Pligt, Testamente, Prophet, Evangelium, Apostel, o. s. v. Den, som veed, hvor ufrugtbar enhver Undervisning maa blive, naar den indskrænker sig til tankeløs Udenadslæren, uden rigtigt Begreb om de enkelte Ords og Udtryks Betydning, vil indsee Vigtigheden af en Ledetraad, hvori man paa en almeenfattelig Maade søger at bibringe den Unge tydelige og rigtige Begreber om de vigtigste Udtryk. Ikke sieldent antager man, at Barnet allerede veed, hvad det neppe har en dunkel Forestilling om, og derfor lader man det som oftest lære Tanker, førend det endnu har noget rigtigt Begreb om de Ord, Tanken er sammensat af. Skriftet, som, trykt med fiint Stiil, er 1½ Ark stort, sælges uindbunden for 16 ß., indbunden for 2 Rbmk. hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144. Sammesteds faaes samme Forfatters udførlige Forklaring over Catechismus; en Ledetraad ved Religionsundervisningen o. s. v., uindb. for 4 Rbmk. og indb. for 5 Rbmk.

Indenlandske Efterretninger.

I Tirsdags Aftes høitideligholdtes paa den Kongelige Skueplads H. M. Dronningens Fødselsdag. Hendes Majestæt blev modtagen med eientagen Jubel, saavel fra de forsamlede Tilskuere som fra Orchestret. Derpaa blev en i Anledning af Dagens Høitidelighed forfattet Sang af Digteren Oehlenschlæger afsjungen. Herefter en pantomimisk Prolog af Balletmester, Ridder Galeotti, hvori Mad. Schall udførte Hovedrollen. Da Syngestykket, Lodoiska, var tilende, udbrøde atter Tilskuerne i Glædesraab. Kongens Nytorv og Bredgaden vare illuminerede.

I Onsdags stod den afdøde russiske Gesandt, Hs. Excellence, Hr. Basilius Lisakewitz's Liig offentligen paa Parade, og i Torsdags, Kl. 12 om Middagen, blev samme høitideligen bragt til sit Hvilested i St. Petri Kirkes Capel. Liigfølget var meget betydeligt. Hele det diplomatiske Corps og en stor Deel af den Afdødes mangeaarige Venner ledsagede ham til Graven. Kisten var overtrukket med sort Fløiel og behængt med hvidt Atlask. Ovenpaa samme laae en Generalshat og den Hedenfarnes Kaarde. Ved Ankomsten til Kirken, fik hver af Følget et tændt Voxlys, og en passende Sang blev afsjunget af 8 Militaire. Efterat Legationspræsten, i fuld Ornat, havde forrettet den Ceremonie, som den nygræske Troesbekjendelse, ved saadan Leilighed foreskriver, blev Liget bisat i Capellet. — Hr. Justitsraad Baggesen har sat den Afdøde følgende Minde:

Til
Den forhen værende Russiske Gesandts, Geheimeraad og Ridder
Basilius Lisakewitz Skygge.

Taus er min bratte Skræk, da, nys igien i Live,
Med vækket Selskabslyst jeg ilede til Dig,
For Förstegröden af mit Lune Dig at give,
Og, varme Hierte, fandt Dit kolde Liig!
Men, naar de Taarer har holdt op at rinde,
Hvori min Smertes qvalte Toner döe,
Skal Veemods vakte Skiald lydt reise Dig et Minde
Din Danskhed værd paa Nordens Yndes Öe.

Udtog af et Brev fra en Ven paa Island, dat. Garde d. 21 Aug. 1815. — Uden Deres Anbefaling fortjente de agtværdige

meldte Udlændinger, Hr. Rask og Præsten Hr. Henderson, vores kjærligste Modtagelse, desto heller som de have udmærket sig her begge nær og fjær; som agtværdigste Mænd om begge tør og bør jeg dette med Sandhed bevidne; men især om Hr. Henderson, som jeg har havt liden Leilighed til at kjende ved fortrolig Omgang. Om ham kan jeg bekræfte, at ingen Fremmed har vi huset her i Island, som har vundet, eller fortjent at vinde, saadan Yndest, som denne elskværdige, moralsk-gode Mand. Han er derfor agtet og elsket af alle, som kjendte ham; han har efterladt sig saavel dette Renomee over det hele Land, som han har gjennemreist, som han har givet Landets Indbyggere den Roes, at han ingensteds har forefundet agt- og elskværdigere Folk, end i Island. Kort sagt, han er en Mand, hvis Mage jeg faa kjender, som onsker at virke og har virket utroelig meget Godt hos os. Dette, denne ypperlige Mands sandfærdige Skudsmaal, som enhver her i Landet vil bekræfte, onskede jeg offentlig bekjendtgjort til velfortjent Ære for Manden selv, det alle Mennesker elskende Selskab som han var sendt fra til os, og vedbørlig Erkjendtlighed for den Fædrenelands Søn og Ven, som anbefalede ham. Det lidet, som jeg har kunnet medvirke til hans Øjemeds Opnaaelse, har jeg ikke villet forsømme. For at vise os ligesindede med det agtværdige engelske Bibelselskab, og flere vores kristne Brødres, har man med Præsten gjort sig Umage for at faae her i Island indrettet ogsaa et lidet Bibel-Selskab, hvortil ved sidste Synodals Møde blev gjort Begyndelse, da der udvirkedes ikke ubetydelige Subscriptioner af Tilskud fra tilstedeværende geistlige og verdslige Embedsmænd; men siden gjøres derfra Indbydelse til det hele Land. Jeg med flere blev valgt til Opsynsmand til Selskabets videre Realisation, hvis egentlige Hensigt er at faae i Tiden bedre og forstaaeligere Oversættelser af Bibelen, især af det Nye Testamente, og udgive det deels gratis, deels for let Priis, til det Almindeliges Brug og Benyttelse. Præsten Hr. Henderson reiser nu herfra, ledsaget af Islands Velsignelse, til videre ligesaa velgjørende apostoliske Udvandringer i fremmede Lande. Gud ledsage ham, den gode Mand, allevegne! — Om vores nærværende Forfatning her, behøver jeg ikke at skrive Dem, min Hoistærede! den faaer De bedre at høre

af Deres til Kjøbenhavn herfra kommende Venner. Ikkun dette vilde jeg anrøre, at om ikke Udenrigshandlere blev anseet passende at tilstaae her Handel, maa dog indenrigs Speculanthandlere; Friehandel tilstaaes, som nødvendig for at forebygge de faste Kjøbmænds Monopolie og Factoriehandel, saa yderst skadelig i Hamborgernes Tider, som man har alt for bedrøvelige Prøver af, hvor meget udsuer Landet, som enhver Fædrenelands Ven maatte benytte hver en Leilighed til at see forebygget. Dette skriver jeg Dem, som jeg veed, hvor inderlig ønsker vores Fødelands Vel, til behagentlig Betænkning.

I det nylig udkomne 2det Binds 2det Hefte af Landoeconomiske Tidender, findes følgende mærkelige Stykke med Overskrivt: Om Amagers Overdreve. "Der er maaskee — foruden dem, der dagligen see det — Faa, som vide det, og endnu færre, som eftertænke, hvad det vil sige, at der i en Afstand af lidet over en Miil fra Kjøbenhavn ligge nogle tusinde Tønder Land aldeles ubenyttede. — Dette er Tilfældet paa Øen Amager, berømt for sin Frugtbarhed, og bekjendt for, at man intet andet Sted, enten Danmark eller Hertugdømmene, tæller saa mange Folk paa Qvadratmilen, som der. — Paa den vestlige og sydlige Side af den rige ville Øes Jorder ere store Overdreve, hvoraf hver Bye vel har sin Deel, men som i øvrigt ikke ere udskiftede. En Følge deraf er, at de paa en bedrøvelig Maade mishandles; thi den fornemste Brug, Beboerne gjøre deraf, er, at de ubarmhjertigen afskrælle Græstørven, som bruges deels til at rygge og tække deres Huse med, deels til et særdeles maadeligt Slags Indhegninger, som endnu ere temmeligen almindelige paa Øen. Under denne Græstørv findes for det meste et Lag Sand, og derunder en stærk Leer, som ikke uden Møie faaes op, men som ogsaa da, naar den er blandet med Sandet, giver en frugtbar Jordskorpe. — Amagerne tilstaae selv, at Overdrevene bedre kunde benyttes, og vilde blive bedre benyttede, naar hver Mand fik sin Deel; men indtil det skeer, bruger enhver sig saa godt, som han kan, for at fordærve dem. — At Overdrevene under driftige Hænder kunne forvandles til Kornjorder, har Vognmand Nørager viist, som af Tømmerups-Overdreve har kjøbt og indtaget over to hundrede Tønder Land. — Men ind-

nu fra en anden Synspunkt kunde disse betydelige Strækninger blive til varigt Gavn for disse Beboere, som mangle aldeles Brændsel baade Tørv og Brænde. — Længe hedde det, at Træer ikke vilde trives paa Amager. Dette er nu tilstrækkeligen gjendrevet baade ved de levende Hegn, som der findes i frodig Tilstand, og ved de mange vakkre Haver, som ved Landhuusholdningsselskabets Medvirkning i de sidste 10 Aar der ere anlagte. — Jordtillægget til Amagernes Gaarde er ikke stort. De ville derfor vanskeligen lade sig bestemme til at udlægge noget deraf til en sluttet Plantning af vilde Træer, saa meget mindre, som deres Avl af Grønsel, der dog i de senere Aar meget er aftaget, betaler sig, i det mindste for Øieblikket, bedre. — Imidlertid vilde deslige Plantninger være til sand Vinding for Øen, ikke at tale om, at de tillige meget vilde forskjønne den. De vilde kunne anlægges uden betydelig Bekostning, og dertil vare Overdrevsjorderne fortrinligen at anvende. — Maatte dette Vink vække høie Vedkommendes Opmærksomhed! Hindringerne, som vilde blive lagte for Udførelsen, lode sig vist overvinde; og selv den nærværende Slægt vilde høste Frugter af sin derpaa anvendte Møie.

I det sidst udkomne Hefte af Maanedsskriftet Minerva læses nogle philosophiske og politiske Bemærkninger over den danske Stat, skrevne i Aaret 1811, af Professor Olufsen, hvori blandt adskillige Aarsager, der ere en Skillevæg mellem Indbyggerne, anføres Manglen paa et vigtigt Foreningssted, en virkelig fælleds Hovedstad. "En Hovedstad er som en Klub, hvor man gjør Bekjendtskab, modtager og meddeler Ideer, sætter sig i Ligevægt med Tiden i almindelig Oplysning, sliber Provinsialkanterne af, seer Sæder og Skikke, taber Eensidighed og Hjemstavnens Selvtykke, bliver Borger i den hele Stat isteden for i en enkelt Egn. — Kjøbenhavn fortjener egentlig ikke Navn af den Danske Stats Hovedstad, naar man bedømmer den efter forestaaende Fordringer. Hertugdømmene behjelpe sig i den Henseende med Hamborg, og tildeels med Kiel. Fra Norge ligger Kjøbenhavn for langt til, at foranledige ret mange andre Reiser og andet Ophold, end Nødvendighedens. For Danmark selv har Hovedstaden en ubeqvem Beliggenhed ved en afsides Udkant. Medens Skaane, Halland, Bleking, og af og til hele Sverrig laae under Danmark, var Hovedstadens Beliggenhed god. Nu derimod kan man paa den anvende, hvad Diderot skrev til Catharina den Anden: "Deres Majestæts uhyre Rige, med Petersborg ved Nevas Munding, er et Legeme, hvis Hjerte sidder paa Spidsen af den lille Finger." — Anmelderen maa her tilføje: Ligesom paa den ene Side denne Lignelse halter, da et Hjerte ophører at være Hjerte, naar det sidder paa Spidsen af den lille Finger, saaledes er det et stort Spørgsmaal, om det i det Hele betragtet, baade i moralsk og physisk Henseende, just er saa gavnligt, at der gives saadanne Foreningssteder, som kaldes Hovedstæder. Ingen kan nægte, at Frankrig har Hjertet (Paris) paa det rigtige Sted, men hvo tvivler vel om, at dets nylige Apoplexie netop kom fra dette Hjerte.

Ribe, d. 31 Oct. I Søndags høitidelig holdt Klubben Hds. Majestæt Dronningens Fødselsdag ved Aftenspisning og Bal. Over Bordet bleve 2de vakkre Sange, forfattede af Hs. H. Hr. Biskop Hjort, Ridder af Dannebrogen, afsjungne, og Majestæternes samt Kronprindsesse Karolines Skaaler udbragtes under Paukers og Trompeters Lyd. En ikke ubetydelig Gave til de Fattige indsamledes ved denne Leilighed. (Riber Avis.)

Odense, d. 31 October. I Gaar Aftes saaes her ved Odense en stærk Ildebrand fra den sydlige Kant, der, saavidt Man endnu har kunnet erfare, siges at have været i Marstal Bye paa Ærrøe. (Hempels Av.)

Mariboe, den 29 October. En Tjenestekarl i Nysted, der i denne Tid just ikke har opført sig paa det sømmeligste imod sin Huusbonde, er ved en Politieretsdom sammesteds, henviist til Møens Tugthuus, for i en Tid af en Maaned, at lære udi dette Institut den tilbørlige Respect og Lydighed imod sine Foresatte. — — — En Revselse, der i vor Tidsalder er ligesaa velgjørende som nødvendig. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 3 November.

Cours. Hamb. 2 M. 640, *a vista* 648. Amsterdam 2 M. 606. London 2 M. 26½ Rbdl., *a vista* „. Spec. 645. — Speciers solgtes til 38⅔ a 39 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 73¾ pr. 100; Oblig. 300. Norske Sedler 56⅔.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 20de October. Da Fredstractaten mellem Frankrig og de Allierede nu ganske er fuldendt, træffe fremmede Ministre Anstalter til deres Afreise herfra. — Adskillige Eiere af Nationalgodser have faaet Breve, hvori man søger at ængste dem med Hensyn til den Kongelige Regjerings Sindelag. Politiet er paa Spoer efter disse Rolighedsforstyrrere. — Ved at foreslaae en Forbedring i nogle Artikler i Constitutionen har Hs. Majestæt ganske opfyldt det Ønske, den største Deel af Nationen har yttret. Ligeledes har Kongen erklæret, at ville indvilge i enhver anden Artikels Forandring, naar det maatte være Nationens Ønske. Det kommer derfor nu alene an paa, at begge Kamrene, som bidrage til Lovens Affattelse, oprigtigen forelægge Kongen den største Deel af Nationens Ønske; da er Frankrig reddet. Men fik disse Kamre isinde at ville drive det mindste Antals Forlangende igjennem, saa vilde det største være derimod, og Frankrig vorde truet af nye og maaskee skrækkelige Storme. I dette Tilfælde maatte befrygtes Alt. — Man er for nærværende Tid beskjeftiget med igjen at organisere Nationalgarden tilhest, hvilken; ligesom Nationalgarden tilfods skal gjøre Tjeneste, og om muligt udbringes til fire Escadroner. — Den til nærmere Ordre i Beauvais og Omegnen i Cantonnering liggende preussiske Colonne er over 10,000 Mand stærk. — De i Paris som Besætning blivende 10 til 12,000 Engellændere skulle lægges ind i Casernerne. — Politiet har igaar ved lys Dag anstillet Eftersøgelser i Gaden Michaudière, sandsynlig for at opsøge Rolighedsforstyrrere.

Paris, d. 22 October. Adskjellige Officierer af Rang, navnlig General Clauzels Adjutant, skulle være blevne arresterede den 19. d. Kl. 6 om Morgenen. Ogsaa efter General Clauzel selv, som man formoder opholder sig i Egnen af Bayonne, anstilles Eftersøgelser. — De i Vitry værende Russer have igjen besat Stadens Volde med Kanoner, og i nogle Dage besørget Tjenesten med megen Strænghed. — Det preussiske Armeecorps under General Tauenzien er gaaet i Cantonneringsquarterer i Nederseinedepartementet. — Hertugen af Berry vil bereise de nordlige, Hs. Kongel. Høihed Monsieur de østlige Departementer i Frankrig. — Den 19 d. har man i Nærheden af Temple fundet Vaaben og Militaireffecter, hvormed man kunde have udrustet to Infanteriregimenter. Hæleren er bleven arresteret.

Bordeaux, d. 15 October. Her er udkommen en Dagsbefaling fra Generallieutenant og Commandant for den 11te Militairdivision, Grev Loveredo, foranlediget ved en oprørsk Bevægelse, som en Deel af Exgardens Cavallerie har afstedkommet. Ophavsmændene og Cheferne have taget Flugten.

Helvetisk Grændse, d. 19 October. Igaar, Leipzigerslagets Aarsdag, gjordes Begyndelsen med Sløifningen af Hüningens Fæstningsværker. Kl. 9 holdtes høitidelig Gudstjeneste, under hvilken hele Besætningen dannede en Quarree paa Paradepladsen, og Kanonerne bleve løsnede. Om Middagen Kl. 12 begyndte den første Explosion, og Kl. 2 paafulgte endnu to andre. Fæstningsværkerne paa Rhinsiden ere allerede for Størstedelen ruinerede. Daglig arbeide henved 500 Mand paa Demoleringen, hertil Staden Basel leverer 100, og betaler hver 40 Kreuzer. Sprængningerne gaae iøvrigt for sig uden mindste Uheld.

Berlin, d. 28 October. Idag ere Hs. Majestæt Kongen og Hs. Majestæt Keiseren af Rusland, begge Storfyrsterne og Storfyrstinde Cathrina afreiste til Potsdam, for at modtage Arvestorhertuginden af Sachsen-Weimar. — Hs. Majestæt har befalet, at det saakaldte Rondeel ved Halleporten herefter skal kaldes Belle Alliancepladsen, til varigt Minde om det med Hensyn til sine Følger saa vigtige Slag ved Belle Alliance. — Ifølge sikkre Efterretninger skulde Fyrst Blüchers Hovedqvarteer bryde op den 21 October fra Compiegne og gaae til Aachen, hvor det, efter Forlydende, skal opløses. — Grev York v. Wartenberg, General af Cavalleriet, er ankommen hertil fra Breslau.

Warschau, d. 23 October. Den 19 d., om Aftenen Kl. 11, indtraf Hs. Keiserl. Høihed Storfyrste Constantin hertil paa sin Tilbagereise fra Paris. — Igaar tog Storfyrsten de russiske og polske Tropper i Øiesyn.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 89.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 7 November 1815.

Moreaus Privatliv i Pensylvanien.

(Sluttet.)

Man forsikkrer, at Moreau allerede ved det russiske Feldttogs Aabning, i Aaret 1812, blev opfordret til, under de meest glimrende Løfter, at komme til Europa, for at møde sin Medbeiler i den nyligen begyndte store Kamp. Moreau modsatte sig længe denne Opfordring, i det Haab, at de Franske i det Indre, ved en kraftig Handling vilde frelse Frankrig. Imidlertid udbredte Rygtet om hans nærforestaaende Ankomst, sig allerede i Sverrig, hvor, i Nærheden af Stokholm, et smukt Landsted skulde kjøbes for ham. Paa Grund af dette Rygte, iværksatte Gener. Mallet og Abbed Lafond, der bleve fængslede i Paris, deres Sammensværgelse, og betegnede Moreau som Hovedet for samme. I deres Kundgjørelser bebudede de, at Seierherren ved Hohnlinden var landet paa Frankrigs Kyster. Dette var kun en List fra de Sammensvornes Side; men selv Bonapartes Politie lod sig skuffe derved; dog blev Sammensværgelsen, ved et Tilfælde undertrykt, da den udbrød. — Moreau var imidlertid ikke i Frankrig, og havde endog ikke indskibet sig. Da de omstændelige Efterretninger om de Franskes Indfald i Rusland vare blevne bekjendte paa Delawares Kyster, rystedes Moreau ved de forunderlige Hændelser i sit Inderste. Han fulgte dem med største Opmærksomhed, og nogle Breve, som han den Gang skrev, indeholdt hans strænge, men meget rigtige Dom over dette Foretagende. Følgende skrev han angaaende denne Gjenstand, til Oberst Rapatel, d. 11 Febr. fra Newyork. "I Rusland tildrager der sig forunderlige Ting. Den store Mand er blevet meget liden. Foruden det Galskab, at gaae til Moscau, og dvæle der 3 Uger længer, som jeg seer af Bulletinerne og Kutusows Indberetninger, synes mig Buonaparte, at have handlet reent afsindigt i Smolensk. Han burde ikke have dvælet der længer end een Dag, og med større Hurtighed gaaet tilbage over Dnepr, for at kunne dække sig ved denne Flod, ifald han havde behøvet at opholde sig der, hvilket, som jeg troer, endnu bestandigen havde været en Feil." — Moreau lægger endnu til: "man siger Buonaparte er død; det vilde være det Lykkeligste, der i saadan en Stilling, kunde møde ham. Naar man ikke forstaaer at lade sig dræbe, fortjener man ikke den Hæder, hvorefter man stræber. Han befinder sig ikke i en afhængig Generals Stilling, hvem man har befalet, at udføre saadanne Galskaber; alt er hans egen Opfindelse, og udført af ham selv. Han vilde have tilregnet sig den hele Ære, hvis han havde været lykkelig; nu falder ogsaa den hele Skam paa ham allene. Os bliver intet andet tilovers, end at beklage denne gale og umenneskelige Ærgjerrigheds svage og ulykkelige Offere. Det kunde tjene til et advarende Exempel, men ingen vil speile sig deri." Den 17de Febr. skrev Mo-

reau: "Det hele russiske Feldttog har en ganske egen Characteer af Uklogskab og Feil, saavel ved Indfaldet, som ved Tilbagetoget. Jeg kan aldeles ikke rime det med den Maade, Buonaparte ellers pleier at føre Krig paa. Han har leget som et uartigt Barn, der anseer intet for umueligt for sin Lykkesstjerne; men Nordstjernen har bragt ham paa andre Tanker. Jeg kan ikke gjøre mig nogen Forestilling om, hvorledes dette skrækkelige Sørgespil skal ende." — I denne Tidspunkt var det uden Tvivl, da Moreau besluttede, atter at fremtræde paa Fastlandet. Det er vist, at de store Uheld, der betegnede dette Feldttog, havde den mægtigste Indflydelse paa hans Beslutning. Den russiske Minister havde i sin Herres Navn gjort ham Forestillinger, og selv søgt at berolige ham angaaende de ærgjerrige Planer, hvormed Buonapartes Agenter truede Rusland og de øvrige Forbundne. Blandt de store Bevæggrunde, der bestemte ham, var ogsaa en personlig, nemlig Harme over den uværdige Behandling, hans Gemalinde mødte paa to Reiser, hun maatte gjøre til Frankrig. Den første Gang tillod man hende ikke, at forlade Bordeaux, hvor hun stod under Opsigt af Buonapartes Politie, og i Maj 1813 tvang man hende til, uagtet hun var meget syg, at indskibe sig til Engelland. — Da Moreau føjede sig efter Keiser Alexanders Ønsker, vilde han ikke modtage de Tilbud, denne Monark gjorde ham. Han vilde i Henseende til den Grad, man foreslog ham i den russiske Armee, ikke have noget fastsat, ligesaalidet forlangte han nogen anden Belønning. Feldttoget aabnedes 1813 paa Elbens Bredder. Allerede havde Buonaparte med Levningerne af sin fra Nederlaget i Rusland undkomne Armee, forenet nye talrige Opbydelser. Af de Conscriberede, som hans Senat ødte paa ham, dannede han en Reservearmee, og Alting bebudede et blodigt og afgjørende Feldttog. Moreau indsaae, at han hurtigen maatte afreise, og at Afstanden fra Delawares Kyster indtil Elben var saa stor, at han ikke kunde komme der førend Juni Maaneds Udgang, om han ei fremskyndte Forberedelserne til sin Afreise. Han frygtede imidlertid den Gang, at hans Kone, der netop befandt sig i Frankrig, ikke havde faaet hans Breve, eller forstaaet deres hemmelighedsfulde Indhold, hvorved han gjorde hende bekjendt med sit Forehavende. Denne Omstændighed var Aarsag i, at han ved de Forholdsregler, han føjede ved sin Afreise, gik noget langsomt frem. Omsider fandt Fru Moreau, som ahnede den Forfatning, hvori hendes Mand befandt sig, paa et Middel, til ved et Slags Allegorie, at lade ham vide, at hun havde valgt sine Forholdsregler, at hun havde forstaaet ham, og at han kunde afreise. — Fra dette Øjeblik afholdt ham intet mere, og han var kun betænkt paa, at holde sin Afreise skjult for Buonapartes Minister ved de forenede Stater; thi denne vilde ikke undladt, at tilbageholde ham, eller lade en Corsar, der kunde fange ham, stikke i Søen. Alting blev meget hemmelighedsfuldt drevet. Den russiske Minister selv, bad Admiral Cockburn om et Pas for et americansk Fartøi, der skulde bringe en Courer til Europa. — Admiralen kjendte Hemmeligheden, og skyndte sig at gjøre Alt hvad der kunde lette Sagen. — I det Øjeblik, Moreau vilde gaae ombord, modtog han fra Admiralen selv den Efterretning, at Buonapartes Minister ved de forenede Stater netop i dette Øjeblik indskibede sig paa Argus for at gaae til Frankrig. Dette forsinkede Moreaus Afreise endnu noget. — Da endeligen Vinden blev gunstig, gik han i Haller-Gate, d. 21 Juni, med Hr. Swinine, Raad ved det russiske Gesandtskab, ombord paa Skibet Hannibal, som førte 150 Canoner, og var eet af de hurtigst seilende americanske Skibe. — Neppe havde man lettet Anker, da Moreau kastede sine Blikke paa det gjæstfrie Land, hvor han havde nydt saa lykkelige Dage, faldte nogle Taarer, og beklagede, uden Tvivl, ikke længer at kunne leve der. Forsynet begunstigede hans Fart. Vinden var god, og en tyk Taage unddrog ham Synet af de franske Corsarer, som pleie at krydse i de nordlige Vande. Han førte en liden Bogsamling med sig, og overlod sig uden Tvang til sin Smag for handrig Læsning. — Mod Slutningen af Juli signaliserede man den norske Kyst, og den engelske Fregat Hermodry ledsagede Skibet. Capitain Chaton, der commanderede den, vidste at Moreau befandt sig ombord, og tilbød ham venskabeligst sin Tjeneste. Med ualmindelig Glæde erfarede han nu, at hans Kone og Barn, som han havde været saa bekymret for, vare lykkeligen ankomne til Lon-

don. Den 24 Juli indløb Skibet paa Gothenborgs Rhed, to Dage derefter gik Moreau i Land, og aflagde et Besøg hos Gouverneuren. Indbyggere af alle Stænder flokkede sig omkring ham og modtoge ham med Jubel.

Et Par Ord, foranledigede ved de af en gammel Candidat i dette Blad fremsatte: "frimodige Tanker om Nytten og Nødvendigheden af ordinerede Skolelærere ꝛc."

Troede end Candidaten, at ordinerede Skolelærere vare nødvendige paa Landet, og følte han endogsaa Trang til at yttre sig desangaaende offentligen, kunde man dog med Føie have ventet, at han med Sømmelighed og uden bitter Spot vilde omtalt de Embedsmænd eller Supplicanter, som vare til Hinder for hans Plans Udførelse; men saadanne Smaating ænser han ikke.

Om end saa var, hvilket han dog ikke paaanker, at der fandtes Skolelærere, som med mindre Held virkede i deres Kreds, og om de endog, formedelst Lunkenhed i Embedsførelse, vare mindre agtværdige, er Nogen derfor berettiget til at omtale den hele Classe paa en haanlig Maade? Selv blandt Theologerne har man kjendt Enkelte, som ikke vare nogen Prydelse for deres Stand; og dog nægter derfor Ingen, at den geistlige Stand jo er agtværdig. Men rigtignok maa man indrømme Candidaten, at han heller ikke søger at nedværdige alle Skolelærere; thi det er kun dem, som have været Seminarister, der maa taale hans Haan, og disse bør vel undgjælde, saasom de ikke maae betræde nogen Prædikestol, og dog, efter deres agtede Sognepræsts kjerlige Anmodning, maaskee lade sig overtale til, at oplæse en skreven eller trykt Tale i Chordøren.

For den nidkjære Embedsmand maa det være meget krænkende, naar han, efterat have kjæmpet med trange Kaar i længere Tid og dog varetaget sit møisomme Kald, til alle sine Foresattes fuldkomne Tilfredshed, siden skal see sig og saa mange af sine Embedsbrødre latterliggjorte i et offentligt Blad. Og, mon det vel er mindre smertende for den unge Mand, som staaer færdig at træde ind i en Kreds, hvor der er vakt Uvillie og Fordomme imod ham? Dog, dette tager Candidaten vel heller ikke saa nøie? thi han undseer sig end ikke ved at gjøre sit Forslag vigtigt paa Sandhedens Bekostning. Saaledes fortæller han strax paa første Side: "at de faa studerede Degne og Skolelærere, som endnu hist og her findes paa Landet, afløses af seminaristisk oplærte Bondebørn, stundom førend vor Herre afløser dem fra deres Post." At denne Paastand kun tildeels er sand, maa være vitterligt for Enhver, som veed, at der paa Seminarierne, især de større, ere oplærte saavel Præsters og Kjøbstedmænds, som Bonders, Haandværkeres og Officierers Sønner. Om Herkomsten ellers kan komme i Betragtning der, hvor alene Embedsdulighed og rene Sæder bør gjøre Udslaget, dette overlades til enhver Rettænkendes egen Bedømmelse. Dog har Candidaten vistnok havt sine Grunde, hvorfor han heller skrev: "seminaristisk oplærte Bondebørn" end Seminarister, og disse Grunde opdages snart.

Hvorvidt de studerede Degne og Skolelærere afløses fortidligt, det ville de Mænd, hvilke Overopsynet over Skolevæsenet allernaadigst er anbetroet, nok vide at rilsvare; men at de studerede Degne isvrigt ikke afløses, fordi de kunne prædike, eller ere studerede, derom kan man dog gjerne være forvisset.

Hvad Candidaten længere nede fortæller om Geistlighedens Tab ved Seminariernes Oprettelse, og at de geistlige Lærere selv have været Aarsag til, at de nu ingen Medhjelpere have til at prædike, ligesom ei heller Theologerne kunne erholde Degneembeder, derom maae De dømme, som dertil have Evner og Kald; men, naar Candidaten derpaa gaaer tilbage til Præstens Embedsførelse, og da anfører Bondens Talemaade (?) som Beviis for, hvor slet det staaer til der, hvor Seminaristen *) oplæser Talen, saa troer Forfatteren heraf

*) Hvorfor ikke Skolelæreren? Tilfældigviis saae Forfatteren heraf engang en Skolelærers Dimissionsattest, hvori der forekom de Ord: "N. N. har været Seminarist", og længere nede: "som er den første (eller anden ꝛc.) af de for Candidaterne bestemte fire Characterer."

sig fuldkommen beføiet til at yttre sin Harme over slig Fremfærd. Skulde man med lige Mønt betale Candidaten, hvormeget vidste da ikke Bonden at fortælle om Studenten Hans og hans Prædiken? og hvormange vare hans Tilhørere? men det maa gjerne være Candidaten forbeholdet, at beraabe sig paa Almuens Talemaader.

Ja, det er sandeligen saare tungt, naar den retskafne og duelige Skolelærer skal høre ilde, fordi han gjorde mere end sin Pligt! Ja, det er oprørende, naar Candidaten spotsk lægger til: "skjøndt Lærlingen har siddet trende Aar ved en Gamaliels Fødder!"

Man vil nu let overtydes om Candidatens Hensigt med at skrive: "seminaristisk oplærte Bønderbørn," naar man læser hans egne Ord: "den unge S......, som han tidt for Spøg eller Alvor kaldes." Uværdige Ord af en theologisk Candidats Mund! Forgjeves vil han beraabe sig paa den eenfoldige Bondes feilagtige Udtale; thi Tillægget af de Ord: "for Spøg eller Alvor," viser tydeligt nok baade Candidatens Lærdom og Spydighed.

Gid den Mand, som selv har studeret Theologien, dog ret maatte gjennemgløedes af Christendommens Aand!

Maatte disse Linier overbevise de agtværdige Skolelærere og Seminarister om, at der ogsaa udenfor deres Samfund findes et for deres Agtelse amtfølende Hjerte, vilde det inderligen glæde

Forfatteren.

Skrevet i Kjøbenhavn, d. 3 Novbr. 1815.

Et lidet, men betydningsfuldt Bidrag til Buonapartes Characteristik.

I Aaret 1801, da Krigen var udbrudt imellem Danmark og England, blev en dansk Mand, som, uden egentligen at være Kriger, bar den danske Armees Uniform og Feldttegn, forestillet for Buonaparte. Ved denne Leilighed forefaldt følgende Samtale:

Buonaparte: Nu da! — Deres Fædreland har endeligen ogsaa faaet Krig.

Dannemanden: Ja, desværre!

B: Desværre?! — Er De dansk Officier?

D: Nei; men da mine Forretninger nærmest angaae Krigsstanden, bærer jeg dens Uniform.

B: Ja, saa! — Jeg vilde ogsaa meget beklage Kongen af Danmark, hvis han havde mange Officierer af Deres Tænkemaade.

D: Min Konge elsker Fædrelandet, og alle brave Danske elske Konge og Fædreland, langt høiere, end sig selv!

(Med et bistert Blik vendte Buonaparte ham Ryggen).

Blok Tøxen.

Indenlandske Efterretninger.

I denne Tid seer man i Kjøbenhavn et Syn, som meget faa af de Nulevende have været Vidne til i denne Hovedstad — et Kirketaarns Bygning. Det gaaer overordentlig rask med Fruetaarns Opførelse. Man har allerede naaet langt bort over Seirværket, og alle Materialerne hidses derop i en firkantet Kasse, hvori staaer en Karl, der styrer den, ligesom i en Luftmaskine. Som bekjendt, faaer Taarnet en Kuppel.

Udtog af en Skrivelse fra det Holsteenske af 4 Nov. 1815. — Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag er ogsaa her i Landet allevegne bleven høitideligholdt og har været en sand Nationalfest. Fra den høieste til den laveste opsendes de varmeste Ønsker for den elskede Fyrstinde, som er Rigets Held og alle Ulykkeliges sikre Tilflugt. — Med Glæde kan jeg ogsaa melde Dem, at Overflødigheden paa de fleste Fornødenhedsartikler vedvarer hos os. Landmandens Lader ere opfyldte, og Sæden til næste Aar allerede nedlagt. Paa adskillige Steder i Hertugdømmerne, sælges Hveden for 5 Rdlr., Rugen for 4 Rdlr., Byget for 6 Mk. og Havren for 5 Mk. Tønden. Smørret betales med 9 a 10 ß. Pundet, ja vel og høiere. Til Kjøbenhavn er Udførselen stærk i Aar, men vore Skippere klage over, at der ved nærværende høie Cours intet er at fortjene ved disse Varers Afsætning i Sjælland. — Her blive mange Jordegodser bortsolgt i denne Tid. Saaledes er Kriseby solgt

for 36,200 Rdlr.; Gartz, hvilket senest tilhørte Baron v. Eggers, for 133,000 Rdlr. og Rosenhoff for 65,000 Rdlr., altsaa til en temmelig lav Priis, da lignende Eiendomme i forrige Tider vare i dobbelt saa høi Priis.

Udtog af en Skrivelse fra St. Croix af 6te August 1815: Den 30te f. M., om Aftenen, afgik herfra et ungt Menneske (ældste Søn af Hr. Grosserer Vogel i Kjøbenhavn) til St. Thomas. Han er nyelig ankommen hertil Landet og har etableret en Boutik. Han seilede i en liden aaben Baad herfra og kom, omendskjøndt det var Bygeveir, lykkelig til St. Thomas, 10 Mile herfra. Dagen efter skulle han indtræffe her igjen, men kom ikke og er endnu ikke kommen. Adskillige Fartøier have været paa St. Juan, Portoricco og andre omkringliggende Øer for at opsøge ham, men forgjæves, hvoraf man slutter at Baaden er kantret med ham og at han er druknet. — Her i Christiansstad er foruden Borgerne oprettet 2de frivillige Corps, nemlig et ridende og et gaaende (Infanterie). For Infanteriet er Controlleur Heitmann, Capitain, Bogholder Døhnert, Premier-Lieutenant, Fuldmægtig Norager, Second-Lieutenant, Fuldmægtig Toldertund, Sergeant-Major. — Uniformen er blaae Kjole med rød Krave, 3 Rader Sølvknappe, hvorimellem ere slyngede sorte Snorer isteden for Rabatter, røde Opslage paa Ærmerne, hvide Beenklæder med Støvletter, Chacots med hvide Snore, samt hvid Fjeder med rød Top og istedet for Epaulets hvide Vinger. — Corpset er for Øieblikket 52 Mand stærkt. — Det har 2 Pibere og 2 Tambourer, der ere Negere. — Igaar rasede Dødens Engel her i fuld Maade. 7 bleve begravede, af hvilke de 5 vare af en Familie. Om Morgenen vare de sunde og friske, men faldt pludseligen om og døde. Man formoder, at de ere døde af at have spiist giftig Fisk. Her er nemlig et Slags smaat Fisk, Sprat kaldet, som gaae paa Kobberbankerne, og naar de have været der i nogen Tid ere de slet ikke gode; ja undertiden saa giftige, at man blot ved at berøre dem med Tungen, falder om, faaer Krampe og døer øieblikkelig. — Ved næste Skibsleilighed flere Efterretninger. (Mariboe Av.)

Mariboe, den 2den November. For nogen Tid siden var en Huusmand fra Hunseby, under Grevskabet Knuthenborg, saa heldig at finde, ved Grøvtegravning, paa den ved Mariboe beliggende saakaldede Nørremark, et Stykke Guld, i Form af en Slangegang og omtrent af 150 Rbd. Værdie. Formodentlig hidrører det fra det Fyld, som i Sommer blev udkjørt fra Gammelkloster til at forbedre Mariboe Veiport med. — Actionen imod Skytten Henning Jørgensen fra Kjerstrup er nu i fuld Gang. Constitueret Byfoged i Nysted, Hr. Høier, er Actor og Procurator Gjerding sammesteds Defensor. — Mandagen den 30te October, om Aftenen, saaes her fra Mariboe og flere Steder i Lolland en gruelig Ildebrand, ved hvilken, efter senere indløbne Efterretninger, den største Deel af Marstall paa Ærrøe tilligemed Kirken skal være forvandlet til en Askehob. Efter en til Nakskov ankommen Skippers Søns Udsagn skal Luerne blot have levnet omtrent 10 Huse. Ilden begyndte Klokken 2 om Eftermiddagen med N. V., men hvorved den er bleven foranlediget er endnu ikke bekjendt. (S. Bl.)

Aarhuus, d. 3 Novbr. Aldrig saasnart forlod det Steinerske Skuespillerselskab os for at gjæste vore Skanderborgske og Horsenske Naboer, før et andet indtraf: Den bekjendte uforbrændelige Spaniol Gely Latour, i Følge med et Selskab af Kunstberidere og sjeldne udenlandske Dyr. — En i disse Dage hertil ankommen Brig fra Bordeaux har medbragt mange herlige franske Sager, blandt andet endeel rare Frugter, der har havt en rivende Afsætning. (Aarhuus Av.)

Aalborg, d. 31 Oct. Hds. Kongel. Majestæt vor elskede Dronning Marie Sophie Frederikes og Hds. Kongelige Høihed Kronprindsesse Carolines høie Fødselsdag, (den 28 October) blev sidste Søndag høitideligholdt i Klubben Enigheden i Aalborg, ved Assemblee forenet med Bal. Under Aftensmaaltidet blev en til Dagens Høitidelighed af Hr. Pastor Henneberg forfattet skjøn Sang, afsjunget; tillige blev Hds. Majestæts, samt Kronprindsessens Skaaler udbragte. Ballet vedvarede til næste Dags Morgen, og Selskabet skiltes ad med de bedste Ønsker for vores elskede Kongehuses bestandige Velgaaende. (Aalborg Av.)

Viborg, d. 2 Novbr. Det usædvanlige milde Veir, som næsten hele October Maaned har hersket, har havt en velgjørende Indflydelse paa Vin-

terfæden, da det ikke engang har frosset om Natten førend Natten til sidste Tirsdag. Man saae endog her i Fredags en levende Græshoppe, der er en Sjeldenhed, som og Skarnbasserne hver Aften have ladet sig høre paa Marken. — Den skrækkelige Strubehoste, som især ifjor har henrevet mange Børn i Jylland (her i Viborg døde i den ene Menighed omtrent 26) grasserer vel ikke nu; men i dens Sted er kommen Kighoste og anden ondartet Hoste, som allerede har henrevet nogle Børn. (Viborg Saml.)

Det i disse Dage udkomne 2det Binds 2det Hefte af landoeconomiske Tidender, indeholder atter særdeles interessante Afhandlinger. Fra Hr. Oberst Falkenskjold læses: om Hindringer for Agerdyrkningens Fremme. Efter Danmarks nærværende Forfatning, mener Forf., er Agerdyrkningen nu mere end før det vigtigste og sikreste Erhverv. Han har i 50 Aar levet paa Landet, og erindrer sig endnu fra sin Ungdom, hvor ussel den sjællandske Bondes Forfatning og Agerbruget i det Hele har været; men ved vise Anordninger fik denne friere Gang og bragte Velsignelse. Krigen standsede Agerdyrkningens Fremskridt, thi Statsudgifternes nødvendige Forøgelse maatte ogsaa forøge Landmandens Udgivter. Forfatteren anfører derpaa de Hindringer, som saaledes standse Agerbruget, og som letteligt kunde bringe den danske Bonde i samme Forfatning, som for 50 Aar siden. "Den første Hindring er, at Bondens nærværende Udgivter og Byrder ikke ere forholdsmæssige til hans Indtægter, naar han skal erhverve disse af sin Avling; den anden, at han næsten paa de fleste Steder i Landet intet Hegn har om sin Jordlod; den tredie er den selvtiltagne Uskik at lade Creaturene gaae løse, saasnart man har det sidste Læs Sæd paa Vognen; den fjerde, at han ingen Dagleiere eller Tjenestefolk kan faae, uden for een hans Indtægter overstigende Løn og Kost, og at Midlerne til at bringe dem til at opfylde deres Pligt ere forbundne med alt for mange Besværligheder; den femte er hans skjødesløse Behandling med hans Sæd og hans Korns Rensning, saa at hans Kornvare ikke kunne afsættes til Fremmede." Forfatteren foreslaaer derpaa Midler, hvorved han troer, at man vilde kunde raade Bod paa det Onde.

Udgiverne af Landoeconomiske Tidender have modtaget følgende, som ønskes besvaret af Kyndige og Erfarne: "Eieren af en Sædegaard i Sjælland, som hidtil har bortforpagtet Gaardens Avling, og nu agter at drive samme selv, ønsker at erfare kyndige Mænds Mening om Maaden, paa hvilken denne Gaards Avling rigtigst skulde drives. — Markernes Areal er omtrent 400 Tønder Land fri Hovedgaardstaxt. Jorderne ere muldlerede, overalt meget gode, og inddeelte i 11 Marker af forskjellig Størrelse, eller paa 30 til 50 Tdr. Land. Beliggenheden er temmelig høi og bakket; dog i det Hele meget beqvem og velskikket til Dyrkning. Engene ere maadelige, og Høavlen hidtil ikke af nogen Betydenhed. — Sædskiftet har i nogle Aar været: 1) Havre, 2) Brak, gjødet, 3) Hvede, 4) Byg, 5) Ærter, 6) Rug med Kløver, 7) og 8) Høeslet, 9), 10) og 11) Græs. — Avlingen drives uden Hoverie med egne Folk og Heste. Til Høst- og andet Arbeide haves de fornødne Huusmænd. Der holdes omtrent 100 Køer. — Gaardens Drivt har hidtil været saaledes: Ved Sommerbrak, istedet for Heelbrak, er Jorden aldrig bleven rigtig renset eller tilbørligen behandlet. Sæden kom desuden for silde i Jorden, og var meget ureen. Afgrøden var desaarsag og saavel i Qvantitet, som Qvalitet, maadelig. Rugen var især uden Undtagelse meget slet. Kløveren lykkedes aldrig; desaarsag var saavel Høesletten, som Græsningen utilstrækkelig til rigtigt at føde det foranførte Antal Kreature. — Følgen var, at Forpagteren ikke kunde betale Afgiften eller svare Skatterne, at han ei kunde sælge nogen Sæd, at Meierieproductet var ringe, og at Besætningen, især om Foraaret af Mangel paa Foder, var i en høist ynkværdig Tilstand. — Nu spørges: 1) Hvad er Feilen ved dette Sædskifte, og hvorledes kan det forandres paa den hensigtsmæssigste Maade? 2) Hvorledes kan en anden Drivtsmaade indføres, uden at Eieren i det første Aar lider et alt for føleligt Tab?"

Mariboe, den 27de October. Afvigte Fredag, den 20de October, holdt Selskabet for Oplysningens og Industriens Fremme for Lollands-Falsters Stift dets aarlige Generalforsamling i Mariboe Kirkes Jomfruchor. Selskabets Møde aabnedes med en Tale af Hr. Oberstlieutenant

v. Wichfeld fra Engestofte, hvorudi han med udeelt Bifald udviklede: Selskabets Hensigt og Midlerne til dets Opnaaelse; hvorefter de udsatte og vundne Priisbelønninger bleve uddeelte med de sædvanlige Høitideligheder. — Et Pund Oxekjød koster her i nærværende Slagtertid 18, 20 til 22 Rbß., en Gaas 2 Rbd. og et Lam 7, 8 til 9 Rbd. — Kornpriserne ere i den senere Tid faldne betydeligen. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 7 November.

Cours. Hamb. 2 M. 637, a vista 645. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. 26½ Rbdl., a vista . . Spec. 640. — Species solgtes til 38⅞ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 73½ pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler 55½ a 56.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 25de Octbr. Tirsdagen den 10de Octbr. om Formiddagen begave Deres Kgl. Høiheder sig paa Reisen til Vestlandet, ledsagede af Christianias Borgergarde, samt de forskjellige civile og militaire Autoriteter. Fra de forskjellige Skiftefeder ledsagedes D. K. Hheder af en Mangde Bønder til Hest, ligesom en Mængde af Omegnens Beboere overalt havde indfundet sig ved Landeveien. Under Opholdet i Drammen gav denne Byes Indvaanere de høie Reisende et prægtigt Bal, som Hs. K. H. behagede at aabne med Værtinden, Kjøbmand Smidts Huustrue.

(Efter Norsk Rigstid.)

(Af: der Freimüthige.)

Det er bekjendt, at Dr. Seezen, paa Hertugen af Gothas Bekostning i en Række af Aar har gjort en Reise i Østerland, og at han derfra ikke allene i sine Breve har meddeelt os meget vigtige Efterretninger, men ogsaa har sendt til Europa 78 Kister med Haandskrifter og andre østerlandske Mærkværdigheder, der skulle tjene til de gothaiske Samlingers Berigelse. Men siden Udgangen af Aaret 1811 mangle desværre alle videre Efterretninger fra ham. Efter en, Mokah d. 2 Febr. dateret Skrivelse fra J. Buckingham Esquire, hvis Indhold grunder sig paa Udsagnet af det ostindiske Selskabs Saarlæge, Hr. Acklin, og samme Selskabs Agent, Hr. Forbes, er der ingen Tvivl mere tilovers angaaende hans Død og det uerstattelige Tab af hans kostbare Papirer, Samlinger o. s. v. Han havde forladt Mokha i Septbr. 1811, for at begive sig til Senaa og derfra over Maskal til Basra, og døde 2 Dage efter sin Afreise pludseligen i Nærheden af Taes, efterat, som det almindeligen hedder, Iman havde ladet ham forgive. Ikke færre end 17 Cameelladninger botaniske, mineralske og litteraire Samlinger faldt i Arabernes Hænder; den Uforsigtighed, ved saa megen Bagage at have opvakt Arabernes Nysgjerrighed, synes at have været Hovedanledningen dertil.

For ikke længe siden gav 10 Elever af de Blindes Institut i Wien en Concert, der begyndte med en ny Cantate af den ligeledes blinde Digter Friedrich. Synet af saa mange Børn, der vare den ædleste Sands berøvede, deres rigtige Spil, endelig Indholden af Concerten, der skildrede Blindhedens sørgelige Følger, rørte Tilhørerne saa meget, at Adskillige maatte begive sig bort.

Geh. Statsraad Hufeland meddeler i Berliner Avis en Notice angaaende en lykkelig Helbredelse for Vandskrækken, ved at aarelade den Syge indtil han besvimer. Operationen er allerede ofte bleven foretaget, men hvis den mislykkedes, laae Skylden stedse deri, at den sædvanligen blev for sildig brugt. Hufeland raader Saarlægerne at bruge dette sikkre Middel i paakommende Tilfælde, saa hurtig som muligt. I sin medicinske Journal vil han tale udførligen om denne vigtige Gjenstand.

I Dülmen, en liden gammel Stad, ved Lippe, gjør en forhenværende Nonne, Jomfru Anna Kathrine Emmerich, stor Opsigt ved en besynderlig Legemsbeskaffenhed. Allerede i mange Aar har hun været syg, men siden to Aar har hun, paa koldt Vand nær, næsten intet nydt, og har foruden stærk Sveed, ringe flydende og næsten ingen fast Udtømmelse; hun har Blodpletter paa Hænderne, Fødderne og i Siden, og omkring Hovedet og Brystet Blodkors, der fra Tid til anden blode; men ikke læges. Den geistlige Authoritet har, i Overværelse af anseelige Læger, og deriblandt Medicinalraad Druffel, ladet anstille nøiagtige Undersøgelser.

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 24de October. Journalen le Courier, der havde holdt en Lovtale over General Porlier, og forestillet ham som en Forsvarer af liberale Ideer, er bleven forbuden. — I Michaudièregaden har man atter opdaget og confisceret et Oplag af skjulte Geværer. — Ministeren for det Indre, Grev Vaublanc, har til vore Præfecter udstædt et Circulaire, hvori han siger, at naar en eller anden af de Kongel. Prindser ankommer til Departementerne, skal han, efter Hs. Majestæts Villie, modtages uden alle Tilberedelser, uden Triumphbuer og alle lignende Høitideligheder, da Prindserne, idet de besøge Departementerne, ikke ville forøge Nationens Byrder, men lære at kjende og om muligt afhjelpe dens Trang. — De østerrigske Tropper have nu forladt Provence, og General Neipperg har sendt en Skrivelse til Mairen i Marseille, hvori han bevidner de derværende Indvaanere sin Tak for deres gode Modtagelse. — Adskillige Corps af den gamle Garde skulle endnu ikke være opløste, men have taget deres Retning til Egnen af Bordeaux. Man taler om adskillige Officierers Arrestation, og nævner deriblandt General Bacheln. — En fremmed Oberst er her ifølge en Krigsretsdom bleven skudt. — Et ikke meget bekjendt Actstykke læses i en Notice over Ludvig den 16de, som Hr. Despreaux har meddeelt Publicum. Det er en Skrivelse fra denne Monark til Monsieur, hans Broder Ludvig den 18de, Aftenen før den altfor bekjendte 21de Januar: "Jeg adlyder Forsynet og Nødvendigheden, idet jeg fører mit uskyldige Hoved paa Skafottet. Min Død paalægger min Søn den Kongelige Værdigheds Byrde. Vær hans Fader, og regjer Staten, for at overgive ham den rolig og blomstrende. Min Villie er, at Du antager Titel af Rigsbestyrer. Min Broder Carl Philipp antager Titel af Generallieutenant. Men mindre ved Vaabnenes Magt end ved fordeelagtige Løvter, en viis Frihed og gode Love maa du gjengive min Søn hans af Oprørerne usurperede Arvedeel. Forglem aldrig at den er farvet med Blod, og at dette Blod tilraaber dig "Naade og Tilgivelse". Din Broder beder dig derom, og din Konge befaler det. — Givet i Tempeltaarnet, den 20 Januar 1793."

Paris, d. 25 October. Igaar, den 24 d., aflagde Hr. Pasquier i den nedsatte Commissions Navn i de Deputeredes Kammer Beretning om Straffene for Oprørerne. "En saadan Lov, sagde han, er saameget mere nødvendig, da nogle Oprørsstifteres Forbrydelser have beviist, at en Dags eller en enkelt Persons Fritagelse fra Straf stundom kan drage et heelt Riges Tilintetgjørelse efter sig." — Han forelæste derpaa Lovforslaget, hvori blandt Andet bestemmes, at de, som have udbredt Oprørsskrivter eller opfordret til Forandring i Regjeringen, endog om deres Forsøg ikke er lykkedes, iligemaade de, der have plantet nogen anden end den hvide Fane, skulle deporteres. Oprørske Taler, Udbredelse af ondskabsfulde, strafværdige Rygter ꝛc. skulle straffes med Fængsel fra tre Maaneder til fem Aar, og med en Mulkt af indtil 3000 Franker.

Paris, d. 26 October. Ved en Beslutning af Politieministeren ere alle de Passe, som blot ere undertegnede af den forhenværende Politieminister, Hertugen af Otranto, erklærede for ugyldige, og maae ombyttes inden 10 Dage. — Igaar vare Deres Kongel. Høiheder Monsieur og Hertugen af Berry tilstæde i Pairernes Møde. — De Herrer Carnot og Sieyes træffe Anstalter til at forlade Frankrig og begive sig til Tydskland. — Iforgaars er atter et Corps Preussere marscheret herfra. — Den bekjendte General Alix skal være bleven heftet i Doubedepartementet. — Den 15de d. er Hs. Keiserl. Høihed Arveprindsen af Østerrig, ledsaget af sine Kammerherrer og Adjutanter, og i Selskab med Generallieutenant Baron Bianchi, Hertug af Casalanza, samt Generallieutenant Grev Neipperg, ankommen til Marseille. Hs. Keiserl. Høihed havde frabedt sig alle Æresbeviisninger. — Grev Floirac har under 12 October i Vannes ladet opslaae en Dagsbefaling, hvori han foreskriver Forholdsregler mod de Uordener, som bevæbnede Personer, hvilke enkelte eller troppeviis gjennemstreife Landeveie ꝛc., udøve i Morihan. — Den 22 d. ankom et engelsk Transportskib med franske Krigsfanger til Havre. — Den hidtilværende Arrestforvarer i Conciergeriet er bleven afsat, fordi man har opdaget en Plan, efter hvilken han agtede at bortføre Marschal Ney.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 90.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 11 November 1815.

Rimelige Strøe-Tanker
ved
Kallundborgs i Livet vel meriterede Stads-Satyrikus
Jens Baggesens
Grav.

At Alvor ei I lide,
Det veed jeg nu bestemt;
Thi er det paa de Tide
Man bøier sig til Skiemt.
Om I vil Tiden vide,
Da er det paa de Tide
Man leer sig reent ihiel.

Hør nu, godt Folk! nu skal I høre
En Tidende, som Steen maae røre:
Nu ligger død igien
Jens Baggesen.

Men, hvad er det? gid I faae Skam:
Som leer ad mig og ham,
Nu, da I skulde, saa med Tugt
At sige, græde smukt!
Ja, Skam faae I! den skal I faae,
Saasandt som der er Forskiel paa
At ligge død, og død at være.
Ja, Posito, lad nu saa være,
Han uden Veir og Vandringsstav,
Laae nu med Æren i sin Grav,
Saa kan I troe: Jens Baggesen
Var ingen Nar,
Han døde for at gaae igien,
Den Sag er klar.
Og mener I, som han lod smage
Sin søde Kniv i gamle Dage,
Det bliver Spøg at nappes med
Den Spøge-Doctor, naar i Stæd
Med Dødens Dyrendal ved Lænd
Han gaaer igien?
At stikke ham, I veed dog vel,
Imens han leved, var omsonst,
Har I nu lært den sorte Konst
At slaae tilgavns en Død ihiel?
Nu vel, det blæser han kun af
Som i sit Liv, saa i sin Grav,
Thi maae en Død i Græsset bide,
Er Vindingen paa Knegtens Side.
Det sa'e han selv, mens han var frisk *),
Og smidskede saa fiin polisk,

*) I Kallundborgs Krønike; men da der kun er eet

Som om alt da hans Tanke var
At holde godt Folk lidt for Nar
Med Dødningdands og Spøgerie,
Som han da og blev Mester i.

Men, han er Pokker ikke død;
Det kalder jeg en Nar, som troer
Den Skielmsmester paa hans Ord,
At han er lagt i sorten Jord.
Nur saa han svor ved alle Muser,
Som han og hele Verden huser,
Ja ved de Ni og ved de Atten,
Ved Baggehund og Muse-Katten,
At troe ham jeg dog nok lod være,
En Død sig sagtens kan forsvære;
Thi naar Man først er død ihiel,
Er Fingrene en Bagatel:
I Grav Man ei saa nøie seer
Paa et Par mindre eller meer.

Jeg seer jo nok han ligger der,
Hvad Tydsken kalder musedød,
Og lader som han tog saa nær
Sig Verden med dens Puf og Stød,
At han derover tog sin Død;
Men troe ham, Pokker, ikke jeg,
Det var hans Lyst, den Hurlumhei,
Og jeg mod een tør vedde tusend,
Han lurer som en Kat paa Musen.

Pagina i mit Exemplar, som dog er et Hoved-Aftryk, kan jeg ikke tjene med nærmere Underretning. Imidlertid mener jeg der er et Huusraad, Mangen Een kunde være tjent med at følge, og Raadet er naturligviis: læs Rub og Stub. Var han nu ikke død, den Sjæl, vilde jeg især have hans Modstandere denne Læsning høilig anbefalet som Surrogat for en Reise til Antieyen.

Han er en Sællandsfar af Vælten,
Med hvem jeg i Styrvolt
Saa halv om halv gad holdt
Til Hælvten.
Nu ligger han og lurer paa Klør-Fire,
Og sæt kun bare i!
Saa faaer I smurt jer Lire
Med Hjerter-To og Hjerter-Ni,
(Naa, naa, godt Folk! hvortil den Maaben!)
Med Sællands og med Musers Vaaben;
Og tænk da ei fra Jense-Mand
I slipper med en simpel Jan!
Nei, naar Besyven brænder inde,
Man Stik paa Stik kan sagtens vinde,
Og Frikort, veed I, giælder ikke,
Undtagen naar Man selv kan stikke;
Men hvad har I at stikke med,
Som skulde giøre Nogen ræd?
En Pavst! en Duus!
Jo, det er Tøi i Mellem-Haanden
At stikke med i Vaanden!
Dem knækker som en Luus
Karnesken flux.
Det andet Jux;
En Fiirhak og en Trist,
Det skal nok holde ham tilsidst!
Naar Stikkerne er ude,
Skal Stumperne nok staae!
Ja som i Braaden-Rude,
Til de maae slænges paa.
Naar han tilsidst jer driller
Den Pigernes Smaa-Jens,
Og lader ganske lens,
Og spiller,
Først efter meget Hovedbrud,
Sit Frikort ud;
Saa er I, ja jeg glemde Ordet,
Saa kan I spille under Bordet.

Men er der da slet ingen Maade
Til paa den Vaande Bod at raade?
Kan Man ei spille saa sit Kort,
At Man dog slap med simpel Jan,
Og fik sig praktiseret bort
Fra samme, slemme Jensemand?

Ja, veed I hvad, godt Folk! *)
Naar I nu bare nogenlunde
Holdt Stik for Stød, og rene Munde,
Saa stak kanskee vi nok den Dolk.
Jeg har just havt en gammel Amme,
Hun var en Sællandsmor den samme,
Og ligesom med al sin Konst
En Sællandsfar blir aldrig Jyde,
Saalunde er det og omsonst
En Sællandsfar paa Jydsk at skyde;
Nu vel, med Lod og Krud just ikke,
Men hvad Man kalder skyde, stikke
I en Styrvolt.
Paa Jydsk Man stikker nok saa stolt.

---

*) At ved "godt Folk" jeg dem forstaaer
Som fik i Fior hvad de fortiente,
Og har tilgode for i Aar
Endnu en Smule Renters Rente:
Det seer Man nok.
Og husker Man at Fiorets Ex
Kan ogsaa sige: sex;
Saa leer Man nok.
Lob Mester Erik stundum feil,
Og lob forbi sit eget Speil:
Det saae Man nok,
Og er der Mangen end som kløʼr,
Og fik ei hvad til Dagen hør,
Saa faaer han nok.
Man ved godt Folk skal hver forstaae
Som fik, som faaer, og som skal faae,
Ja, I forstaaer mig nok.

Hvad dog gaaer lidt vel vidt,
Selv Hierter=To med Skit,
Thi Skit og Myg
Man veed er Konst=Udtryk
I Kortenspil,
For Udenvælts, om Man saa vil,
Men ogsaa for de bitte smaae
I Vælten, som kan aldrig staae,
Men gaaer i Løbet,
Ja gaaer for Intet med i Kiøbet,
Da Man har aldrig ret udfundet
Hvor mangen Snees der gaaer paa Pundet,
Og til det Skit jo hører og
Spaʼr=Firelil, der giælder dog,
Saavidt som jeg har kunnet samle,
Paa Jydsk for Perlen af de Gamle.
Men naar med den paa Jydsk Man nikker,
Og tænker: A stak vist,
Saa smiler Sællandsfaren kun og stikker
Den Fiirhak med en Trist,
Og siger derhos ganske tørt:
Det kalder jeg et Stik,
Nu fik jeg to Besrverført
Som for en Slik,
Og har den Sællandsfar en Mækker
Som er da ikke reent en Prakker,
Men kan staae bi
Med en Kløʼr=Fire, Hierter=Ni,
Saa bliʼr saamænd, saavidt,
Som jeg forstaaer Styrvolt,
Min Jyde Jan, og det fordi saa stolt
Han stak med Skit.
Seer I, godt Folk! saa gaaer det til
I Kortenspil,
Og bedre gaaer det ikke
Naar Man med Skit vil stikke
Hvor det saa er, en Sællandsfar,
Den Sag er klar;

Og klart alt som den klare Dag,
Er end en anden Sag,
Og det er den, godt Folk!
I stak paa Jydsk den Dolk,
Og Jyder er I, men, desværre!
For alle, uden for vor Herre;
Thi var I Jyder kun for Ham,
Saa bar I godt den Smule Skam,
Saavelsom og de Myggestik
I fik.
Men det er Tingen,
I er saagodt som Ingen,
Tilfælleds har I Lyden
Med Sællandsfar og Jyden,
Thi I med Skit giør Stik,
Og kan ei taale Klikken,
Saa slaaer jer Bøsse Klik,
Og I staaer slemt i Stikken;
Ja ligger under Stikket,
Som Pokker ei gad ligget,
Og hvor, jo meer I stikle,
I jer kun meer indvikle
I Lakken og i Lyden,
Som I stak i med Fryden.

Men, seer I nu vel! Dyden
Ved Sællandsfar og Jyden,
I har af alle Kræfter
Ei stræbt men skrevet efter,
Og vævet artig om,
Saae I nu, hvor den kom!
Nei, Pokker heller! bilder I jer ind,
Den er en Pelts af Lammeskind
Til Skiul og Skrud
For Bræk og Brud,
Og alt det andet Snavserie
Der inden i?

Nei, jeg vil tjene jer, godt Folk!
See, det er Dyden ved en Dolk,
At den er hvas,
Og det er Dyden ved en Hammer,
At den er haard, og rammer
Saa ret til Pas;
Og det er Dyden ved en Tang,
At den giør godt i Trang,
At den kan nage en Næse,
Som ellers sad for høit,
Og klemme den saa drøit
At den lar vær' at blæse,
Ja klemme,
Om det saa var en Pavs,
Saa han maa glemme
Saavel at giøe som gabe.
Det end er Dyden ved en Tang,
Naar den er dygtig lang:
Man kan med den fremføre,
Hvad ei er værdt at røre;
See, det er godt for Hænder,
Og til for Næser med,
Og Tingen lugter, brænder
Dog paa sit rette Sted.
Hvad er nu Dyden ved en Pisk?
Det er, at den kan smække frisk,
Og snærte, saa der bliver Striber,
Og saa den Hund, Man rammer, piber,
Og saa Kameler, nok saa dovne,
For smaa og store Vognmands-Vogne,
Faa'r Liv og trampe saa for Børen,
At Skittet staa'r om deres Øren.
Og det er Pidskens Hoveddyd,
Hvis Priis Man synge maae med Fryd,
At naar de unge, kaade Klodde,
Som har ei Skoe, end sige Brodde,
Men den Unode: midt i Flugten
I fuldt Gal-Op

At slaae lidt op med Foden
Og blæse kun af Tugten;
Jeg siger: det er Hoved-Dyden,
Hvad Plaggen sagtens kalder Lyden
Ved Snerten, naar til Tid og Stæd
Den fører Lykken med,
Og kan saa ved det samme Spjat
Just ret fgae fat,
Og holde dygtig fast,
Saa Plaggelill faaer Skam og Last,
Og styrter paa sin Hals,
Og dandser sig en Vals
Med Benene i Luften.

Seer I, godt Folk!
Saaledes maae Fornuften,
Og jeg, dens ringe Tolk,
Betragte Tingen
Fra alle Sider; thi I veed,
Af alle Lyder er jo ingen
Saa slem, som just Eensidighed.
Den maae Man aldrig lide,
Sæt og, Man Nogen saae,
Som altid vilde staae
Paa Dydens og Fornuftens Side;
Man er jo dog lidt meer end Aand,
Og Dyd og Tanke,
Vort Kiød har ganske artig Haand
Med os i Hanke,
Og Pligter vi mod Kiødet har,
Den Sag er klar.
Og vilde vi os fra dem stjæle,
Os fulgde Straffen slux i Hæle;
See, derfor giælder det, min Troe!
Sig mellem Pligterne at snoe,
Saa hver faaer Sit,
Og alle Lidt;
Saa Ingen af dem skal sig smørre,
Saa de kan alle ligge tørre.
Ja, elsker selv en Bjørn
Jo sine kiødelige Børn;
Hvad skal Man kalde den, der svigter
Selv sine kiødelige Pligter!

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Odense, d. 7 Nov. Ved det nye Skoleaars Begyndelse, optoges i Odense Cathedralskole 13 nye Disciple, hvoraf to kom i 4de, 1 i 2den, og 10 i 1ste Klasse: Discipeltallet blev derefter saaledes: i 4de Klasse 20, 3die Kl. 16, 2den Kl. 22, og 1ste Kl. 20, ialt 78. — Hr. N. Rønau i Kjølbygaard ved Thisted har i denne Tid Avisfeide med nogle jydske Apothekere, og siger i sit Svar til en af disse: "Uindviet i Lægedommens Helligheder og Hemmeligheder kan jeg skjelne Harpix fra Plaster, Terpentinolie fra Kamferdraaber og Fiolsirup fra Rhabarbarasirup." — I Aarhuus kom adskillige Huusmødre sidste Fardag til at vente deres nye Piger forgjæves, der høiligen ere undskyldte, thi forleden Nat gjorde ikke færre end tre, som skulde i nye Konditioner, Barsel i deres gamle, ja endog en deraf med Tvillinger. — I en Koe, som for nogle Dage siden blev slagtet her i Odense, fandtes en vanskabt Kalv, uden Øine, men med en dobbelt Undermule og to uforholdsmæssig lange Tunger i samme. (Hempels Av.)

Mariboe, d. 6 Nov. Ved Markedet i Nyekjøbing afvigte Torsdag den 2den November herskede en overvættes Flauhed i Handelen. Endeel Sælgere indfandt sig, men meget faa Kjøbere. — Som et Beviis herpaa kan tjene, at en ægte Kjøbmand solgte blot for 2 Rbd. 12 ß., følgelig langt under Vognleien. — Iblandt andre Vare ankom og en heel Skibsladning Torsk, der kostede 4 Rbmk. Pundet. — Ved Høiesteret er i disse Dage en Præst dømt fra Ære og Embede for at have pantsat en Sølv-Kalk og andre til den hellige Nadveres Uddeling henhørende Ting. (Marib. Av.)

Kjøbenhavns Børs den 10 November.

Cours. Hamb. 2 M. 628, *a vista* 636. Amsterdam 2 M. : . London 2 M. 26½ Rbdl., *a vista* : . Spec. 635. — Specier solgtes til $38\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 74 pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler 55.

Blandede Efterretninger.

Joachim Murat har endt sin Rolle.

Efterat han Natten fra den 6te forrige Maaned var gaaet i Land paa Kysten af Calabrien, blev han fangen af Bønderne i Pizzo, ført i Lænker til denne Provindses Hovedstad, og udleveret til den sicilianske Øvrighed. De Barker, som med hans ubetydelige Følge havde bragt ham fra Corsica til Calabrien, bleve tagne af neapolitanske Canoneerbaade. Paa Corsica havde han allerede syssel sat sig med Planer til at lande i Calabrien og der at opvække en Borgerkrig. Han havde til den Ende samlet henved 400 misfornøjede Officierer omkring sig, aabenbaret dem sit Forehavende, og indbildt dem, at han i Calabrien kunde vente at blive modtagen med aabne Arme af den adspredte Hær, endeel misfornøjede Generaler og den Deel af Adelen, der havde draget Fordeel af hans Ødselhed. For at betrygge Kongeriget Neapels Rolighed, lod Keiseren af Østerrige tilbyde Murat sikkert Ophold i de østerrigske Stater, med Tillæg, at han kunde indskibe sig paa en i Bastia til Ankers liggende Fregat, der skulde bringe ham til Triest, hvortil der sendtes ham Passe. Murat modtog Passene, forbeholdt sig at tale selv med Keiseren angaaende hans tilkommende Opholdsted og vægrede sig at gaae ombord paa den engelske Fregat, fordi, sagde han, Capitainen havde opfordret ham dertil i utilbørlige Udtryk. Natten derpaa (fra d. 28 til 29 Sept.) indskibede han sig med omtrent 200 Mand, Officierer og Underofficierer, paa 6 flade Fartøjer. Dagen forhen havde han foretaget adskillige Forfremmelser blandt sine Tropper. De Forfremmedes Patenter sluttedes med: "Vore Ministre for Krigs- og Financedepartementet ere hver især overdraget Fuldbyrdelsen af dette Decret." Ogsaa udnævnte han en Intendant for Provindsen Salermo. Den 9de landede han med 30 Officierer i al Pizzo, uden at underkaste sig Quarantainelovene. Han gik ufortøvet hen paa Torvet, og raabde af fuld Hals: "jeg er Joachim, raaber alle: Kong Joachim Murat leve!" I første Øjeblik stod Folket ligesom forstenet. Joachim fordrede Heste, og gav sig med sin lille Trop paa Veien til Monte Leone. Procurator Alkala satte med en Hob Bevæbnede efter ham, under det Udraab: Leve Ferdinand! Murat vilde trække sig igjen henad Kysterne, men blev efter en kort Fægtning, overvældet og bragt til Slotsfængslet. Hans flade Fartøier, som havde seet det slette Udfald af Landgangsforsøget, flygtede, men to af dem og 79 af hans Mandskab bleve tagne. Paa Grund af, at Murat har misbrugt et Keiserl. Pas, gjort Landgang med væbnet Haand i Kongeriget, villet lade sig udraabe for dets Behersker, havt oprørske Proclamationer og en Fane, som Forsamlingstegn hos sig ꝛc. befalede Kongen, at han strax skulde dømmes af en Krigsret. Denne dømte ham eenstemmigen til Døden. Dommen blev fuldbyrdet den 13de om Aftenen Kl. 6. Han vilde ikke lade sig binde for Øjnene, og døde uforfærdet. Den Tid, der forløb fra Dommens Afsigelse til dens Fuldbyrdelse, anvendte han til at skrive et Brev til sin Kone og sine Børn, som han anbefalede til den østerrigske Keisers Naade. — Joachim Murat er født d. 25 Marti 1771, blev Storhertug af Berg d. 15 Marti 1806, og Konge af Neapel d. 15 Juli 1808. Han var gift med Napoleon Buonapartes Søster og efterlader 2 Sønner og 2 Døttre. Fra gemeen Jæger opsvingede han sig til Konge af Neapel, og deelte med sin Svoger Sorg og Glæde. Han var unægteligen een af de nyere Tiders talentrigeste og meest uforfærdede Hærførere. Han havde fulgt Napoleon overalt paa hans Feldtoge i Italien, Ægypten, Tydskland og Rusland; ved ham fik han Kronen; ved ham mistede han den, og med den — Livet.

Christiania, den 18de October. Da 3die Committees Forslag om Pengevæsenet sandsynlig maa være en Gjenstand, der i høi Grad vil interessere Alle, har Redactions-Committeen troet at opfylde Publicums Ønske ved her at meddele Samme saaledes, som det er indstillet til Odelsthingets Bedømmelse. — Efterat 3die Committee i Indledningen til sit Forslag har etableret følgende Grund-Principer: 1) Rigsforsamlingens Beslutning og Garantie af 19de Mai 1814 skal overholdes. 2) Den midlertidige Rigsbank bør strax ophæves, og Tilladelse til en ny privat Banks Oprettelse træde i Stedet. 3) Rigsbank-Repræsentativernes Indløsning bør ei forenes med den vordende nye Bank. 4) Indløsningen skal foretages af en fra den almindelige Finantsbestyrelse særskilt Indretning. 5) Den Rigsbanken ved Forordningen af 5te Januar 1813 tillagte Hefteise i faste Eiendomme bør ganske bortfalde; — samt gjennemgaaet de til Sammes Betænkning henviste Forslage, gaaer den over til at foreslaae

en nye Lovgivning om Pengevæsenet af saadant Indhold: §. 1. Norges midlertidige Rigsbank sættes herved ud af Virksomhed. — §. 2. Den bemeldte Bank ved Forord. af 5te Januar 1813 tillagte Hæftelse bortfalder ganske, og Alt, hvad deraf er betalt, være sig Capital eller Rente, betales tilbage. — §. 3. Rigsbankens Repræsentativer og Forskrivelser skulle indfries, overeensstemmende med Rigsforsamlingens Garantie af 19de Mai 1814; nemlig: 375 Rbd. N. V. mod 200 Norske Dalere (§. 23). — §. 4. Indfrielsen skal besørges af en Realisations-Commission, bestaaende af 3 Medlemmer, som Storthinget udnævner, og meddeler Instrux. Den antager selv de fornødne Betjenter, hvis Antal dog ikke maa overstige 3. — §. 5. Rigsbankens Directeurer skulle ufortøvet slutte deres Bøger og Regnskaber, samt i det Seneste inden 1ste Jan. 1816 aflevere disse til de af Storthinget, i Overeensstemmelse med Grundlovens 75de §. k, udnævnte 5 Stats-Revisorer, som gjennemgaae, og, efter befunden Rigtighed, qvittere Regnskaberne. Til samme Tid skulle tillige Bankens Fordringer, Beholdninger og Eiendomme overleveres til forbemeldte Realisations-Commission, som da tiltræder sine Forretninger og, saasnart Revisionen er fuldendt, modtager Bankens Bøger. — §. 6. Rigsbanksedlernes Indløsning skal bevirkes ved en almindelig Skat paa Formue og Næring, saaledes, at 13 Mill. Rigsbd. N. V. indbetales i 4 paa hinanden følgende Aar fra 1816 Aars Begyndelse, nemlig: i det første Aar 6, i det andet 3, i det 3die 2 og i det 4de 2 Mill., men Resten inddrages paa den i 7de §. bestemte Maade. — §. 7. I Aaret 1819 inddrager Realisations-Commissionen alle Rigsbanksedlerne, som derefter strax sættes ud af Omløb, og efter bemeldte Aars Udløb modtages intet Repræsentativ til Indløsning. For de indleverede Sedler udstæder Realisations-Committeen Stats-Obligationer paa ustemplet Papiir, lydende paa Norske Dalere efter det Forhold mod Rigsbankpengene, som 3die §. ommelder. Disse Obligationer, hvoraf ingen maa udstædes paa mindre Sum end 100 Norske Dalere, skulle lyde paa Navne, og forrentes med 4 pC. fra Udstædelsen. Renten, tilligemed et aarligt Afdrag paa Capitalen, erlægges hvert Aar med 6 pC. af den oprindelige Capital, hvorved Obligationen indfries i 28 Aar, saaledes, som vedhæftede Tabel udviser. Obligationerne kunne transporteres, men Transporten skal skrives paa det for Pante-Obligationer af lige Størrelse paa den Tid anordnede stemplede Papiir. — §. 8. De saaledes indkommende Rigsbanksedler skulle maanedligen under saadant Tilsyn, som Kongen forordner, offentlig forevises og opbrændes, ligesom og det opbrændte Antal af hver Sort skal anoteres i Bankens Bøger, og bekjendtgjøres i Rigets offentlige Tidender. — §. 9. Den i 6te §. paabudne Skat lignes af det nu forsamlede Storthing saaledes, at det hele Storthing først bestemmer den Andeel, som ethvert af de 5 Stifter, hvoraf Riget, efter den geistlige Inddeling bestaaer, skal tage deri; og at det ethvert Stift Paalignede derefter fordeles paa dets Amter, Kjøbstæderne indbefattede, af Stiftets Repræsentanter. — §. 10. Det Forhold, hvori de i et Amt beliggende Kjøbstæder hver for sig skulle deeltage med Landet i Skatten, bestemmes af en Amts-Commission, under Bestyrelse og Forsæde af Amtmanden, som dog ingen Stemme har. Commissionen skal bestaae af een Mand fra ethvert Tinglaug og en med disses Antal lige Mængde fra Byerne; og, naar et Amt indbefatter flere Byer, har enhver af disse uden Hensyn til dens Størrelse, Ret til at stille lige mange Ligningsmænd, forsaavidt det kan bestaae med Forhold til Bygdernes. Denne Commission afgjør ogsaa, hvorvidt nogen Deel af Land-Districtet bør henregnes til Kjøbstædernes Corporationer; dog skulle Kjøbstæderne i Finmarkens Amt i Henseende til denne Ligning ansees at henhøre under Landet. — §. 11. Den Amtets Land-District paafaldende Skat lignes paa Thinglaugene af en Commission, bestaaende af Amtets Sorenskrivere og een Mand af hvert Tinglaug, men paa de enkelte Personer i ethvert Tinglaug af en Commission, bestaaende af 3 Mænd fra ethvert Sogn i Thinglauget. Ved den Ligning bestyrer Amtmanden, og ved denne Sognepræsten for den Menighed, der udgjør den største Deel af Tinglauget, Forretningerne, dog uden at have Stemme. — §. 12. Til at fordele Byernes Skat paa deres Indvaanere nedsættes i enhver Bye en Commission, hvis Størrelse det overlades til de efter Grundloven stemmeberettigede Indvaanere selv at bestemme. Lignings-Forretningen foretages under Bestyrelse og Forsæde af en Magistratsperson, der, som saadan, dog ingen Stemmeret har. (Fortsættes.)

(Af Hamb. Corr.)

Carlsruhe, d. 28 October. I dette Øieblik indløber den Efterretning, at Østerrigerne, Preusserne og Bayrerne, paa deres Tilbagemarsch pludselig have faaet Ordre at gjøre Holdt. Gjæringerne i det Indre af Frankrig have uden al Tvivl foranlediget denne Forholdsregel.

Dresden, d. 30 Oct. Iforgaars er Hertugen af Otranto (Fouché), Kongen af Frankrigs Gesandt ved det herværende Hof, ankommen hertil med et anseeligt Følge i sex Vogne.

Berlin, d. 4 November. Idag ankom det skjønne Keiserl. russiske Infanterieregiment, hvis Chef Hs. Majestæt Kongen er, hertil fra Frankrig. Hs. Majestæt reed i Spidsen for det, og førte det forbi Hs. Keiserl. russiske Majestæt. I Eftermiddag skal det beværtes i Tøihuset paa Kongens Bekostning. — Keiser Alexanders Afreise, som først var bestemt til den 7 d., er bleven udsat.

London, d. 27 Oct. I Onsdags ankom en Brevsæk fra Corunna med Tidender til den 19de d. Biskoppen af Orense har tilsendt Kong Ferdinand en Bønskrivelse, hvori han anraaber Hs. Majestæt om Naade for de Officierer, som vare indviklede med i Porliers Oprør. Ogsaa Officiererne af Provindsialgrenadeerernes 4de Division, og de ved Infanteriet i Monterey have sendt Adresser til Kongen, for at bede Hs. Majestæt om Naade for de i denne Sag indviklede Militaire. — Capitainen paa Skibet Jean Baptista, som var afgaaet fra Engelland til Cadix, melder, at hans Skib er af Regjeringen bleven sat i Reqvisition til at transportere Tropper til Sydamerica. I samme Hensigt ere endnu adskillige andre spanske Skibe satte i Reqvisition. — Fra Gibraltar meldes under 5te d., at 3 Fregatter, 4 Slupper og 1 Brig Dagen iforveien vare passerede vestlig gjennem Strædet uden Flag, og at de holdt sig tæt til den barbariske Kyst, saa at man maatte formode det var en algiersk Escadre, som gaaer ud paa et nyt Krydstog. — Ganske nylig fra Neapel ankomne Skibe melde, at Hs. sicilianske Majestæt har søgt Storbrittanniens Mægling for at slutte en Fredstractat med de barbariske Stater. Naar denne Fred under Hs. storbrittanniske Majestæts Mægling kommer i Stand, vil det neapolitanske Hof ogsaa slutte en Handelstractat med vort, der kan bilægge alle de nu stedfindende Vanskeligheder, og tilveiebringe Handelsforbindelser, som ere fordeelagtige for begge Lande. — Tidenden the National Intelligencer af 14 Septbr. melder, at, ifølge Breve fra Lexington af 28 August, Freden med Indianerne i det derværende District er bleven sluttet, og de, som en Følge deraf, have holdt inde med deres Indfald paa de Forenede Staters tilgrændsende Gebet. — Fra Port Louis paa Mauritius meldes under 30 Mai: "Paa denne Øe er Alt i Bevægelse. Lord Moira har forlangt Troppeforstærkninger, da Krigen med Bjergboerne i Napaul vedvarer, og man desuden maa befrygte en Opstand af nogle ostindiske Chefer. Oberst Keasting er bleven udnævnt til Commandeur og Brigadegeneral over det 87de Regiment og Jægerne af 12te og 22de Regiment, som have faaet Ordre at indskibe sig og skulle afgaae om nogle Dage." — Af de 350 eller 360 Personer, som vare ombord paa det ved Lugillosbay forulykkede Transportskib Armiston, der kom fra Ceylon, ere kun sex Matroser blevne reddede. — Den her udkommende London Chronicle ytrer sin Forundring over, at Landets Udgivter endnu skulle forøges ved den kostbare Opførelse af de til Bolig for Bonaparte paa St. Helena bestemte Huse, og ved et ligeledes til hans Brug bestemt, yderst kostbart og smagfuldt Ameublement, paa hvilket sidste henved 400 Personer skulle arbeide, da det skal være færdigt inden sex Uger. Ifølge Prindsregentens Befaling skal der ikke tages Hensyn til Bekostningernes Størrelse; kun maa man undgaae at anbringe paa Meublerne Zirater, som kunde minde Bonaparte om hans forrige Keiserværdighed. — I Sunderland ere Matroserne igjen bragte til Rolighed. I Schields har deres Underkastelse ikke været saa almindelig. Nogle have begivet sig ombord paa Kulskibene, men andre ere vedblevne deres Fordringer. Imidlertid have Søsoldaterne og Cavalleriet forjaget dem, saa at de ikke mere kunne afbryde Skibsfarten paa Strømmen. — Siden i Løverdags ere henved 300 Skibe ankomne paa Themsen fra Sunderland, Schields og andre nordlige Havne. Efterat Roligheden igjen er tilveiebragt i hine Egne, ere Priserne paa Steenkul faldne betydelig.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 91.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 14 November 1815.

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

See, det var nu en Episode,
Som for det Første har det Gode,
At den slaaer ind i Tidens Aand,
Og slaaer paa det forkeerte Sind,
At vi af Kiødet skal slaae Haand
Og snærpe vore Pligter ind,
Saa vi, hvem kan fordøie Sligt?
Tilsidst kun fik den ene Pligt,
At være som en Steen imod
Vort eget Kiød og Blod,
Og staae, til vi i Græsset bide,
Eensidig paa vor Herres Side.

Seer I, det slog jo ganske net
Ind i jert Hovedfag: Moralen,
Men, hvis jeg ikke regner slet,
Saa slog det ogsaa ind i Talen;
Thi Talen, som I vel kan huske,
Var om den Baggehund at kuske,
Og da Man aldrig kudsker ret
Den Hund, Man kiender ikkun slet,
Saa maatte jeg jer ogsaa huske
Paa hvem det var, vi skulde kudske,
Og kiæmpe mod Eensidigheden,
Som kun bekom jer slet forleden;
Thi det er slemt, som I maae vide,
At ha'e Profiten paa sin Side.

See, nu er vi jo midt i Talen;
Thi Talen var jo om, hvorvidt
I maalde med jer egen Alen,
Og det var Skit.
Nu staa'r jeg just og maaler Ka'len,
Jeg mener med hans egen Alen,
For kan vi ei, selv under Muld,
Ham maale Skieppen fuld.
Og, veed I hvad, godt Folk!
Der ligger nu den Dolk,
Ja ligger, som just ikke
Jeg selv gad ligge;
Men, sandt at sige,
Jeg veed just ei saa lige,
Om ei, naar Man seer dybt i Tingen,
Man seer kun Faa, om ikke Ingen,
Paa denne Kirkegaard, hvis Plads
En ærlig Mand var meer tilpas.
Ja, ja, giør I kun Mule
Saameget som I vil!
Men Hjertet aldrig jeg giør til
En Røverkule.
Ja, veed I hvad?
Naar jeg betænker Alt med Alt,
Og naar det skulde være galt,
Jeg heller ligge gad
Hos ham, endskiøndt jeg negter ikke,
Der maatte Pokker ligge;
Men, ligemeget, faae den Skam,
Der ikke heller laae med ham,
End gik med jer paa Krykker,
Ja, løb med jer i Taaget,

I Tanker og i Sproget,
Ja gik med jer i Stykker
Som Potteskaar og Glar,
Ja faldt med jer i Staver
Som Borgermester-Maver,
Som gamle Bryggerkar.

Hvad? mukker I? Aa Fias!
Forstaaer I ingen Spas?
Saa var det ingen Under,
At han, jeg maaler paa,
Som aldrig gav sig Stunder
Til Andet at forstaae,
Og var Professor i'en,
I Spas, i Poesien,
Saa nemt jer kunde viske,
Ja, tog jer som en Svidske.
Saa var det ingen Under,
At i det hele Spil
Han slap for Stik og Vunder,
Og blev kun svinet til.
Hvad sa'e I? Pølsesnak!
Ja, ja, men hør kun bare!
Saa skal jeg ret forklare
Jer, hvori Feilen stak.
I skiældte ham paa Dansk og Tydsk,
I skiældte ind, I skiældte ud,
I vilde lægge ham i Lud
Og banke ham paa Jydsk,
Som om han var en Træskoe-Visk,
En Bergefisk.
I vilde dyppe ham i Skarn,
Og ikke i hans eget Fedt,
Skiøndt aldrig noget Moersbarn
Gav bedre Leilighed til det.
I vilde taabelig ham salte
Som eders Sø'r og Galte,
Og kunde ei opdage,
Kun i sin egen Lage
Kan saltes overalt
Hvad af Natur er salt.
I gik ham ei paa Klingen,
Som det er Kiæmpe-Sæd,
Ja, ei engang til Bringen,
Men til et andet Stæd.
De Fleste kun paa lang Distants
Fra Posten hans

Slog Kneps i Lommen, raabde: Bæ!
Imens den hele spæ, spæ, spæ,
Ja, spæde Flok, end længer fra
Kun hviskede saa smaat: da-da;
Og de som, bag ud, kom ham nær,
De kom dog kun med Kyst-Gevæhr:
Med Spidse-Blad
Paa langen Raft,
Med Leen flad
Paa Oreskaft:
Kort sagt, alt som en Tærsker-Loe,
Som hvad der maae til Kvæg paa Stald
Til Knald og Fald
Paa Mark opgroe,
De giæsted ham,
Og høsted Skam.
Med andre Ord:
De paa ham foer,
Som han var den Jens Langekniv,
Om hvem mig Jyder har fortalt,
Hvad der vel ei er Sandhed Alt,
Men som dog vel har havt et Liv
Engang forleden,
Og slemt huseret paa Alheden.
Men, Bitterdød! kanskee
I havde Ret, godt Folk!
Kom, lad os see
Ret paa den Kniv og Dolk!
Kanskee forandrer jeg min Mening,
Som jeg vel ogsaa maae,
Hvis vi i inderlig Forening
Skal Fienden slaae.
Nu, jeg skal heller aldrig nægte,
Hinanden ligne de to Knægte
I Tidens Spand
Jo som to Draaber Vand;
Thi, seer I! nu
Er Krop og Hu
Jo Hip som Hap,
Og Skurv som Skab,
Og Ræv som røde Hunde.
See! Jens de heed jo begge To,
Og paa Alheden, kan jeg troe,
De begge gik til Gru og Grunde. *)

*) Da Somme ei er hiemme i
Vort Fædrelands Geographie,

Nu Langekniven, kan jeg troe,
Sad hist i Haand og her i Munde,
Men var dog hos dem begge To
Saa det kan rime nogenlunde.
Vel møder Folk Man paa sin Vei,
Som sige vil, det rimer ei;
At Lighed mellem Mund og Haand
Er dog kun Fattigdom i Grunden,
Kun som af Haanden og i Munden,
Men den er dog i Tidens Aand,
Og passer godt sig paa Alheden,
Som I kan see herunderneden,
Og hvad der er i Tidens Aand,
Det altid har en vigtig Grund;
Thi snakker Man paa egen Haand,
Saa siger Tiden: hold Din Mund!
Og naar Man faaer en Dask paa Munden
Med Næver, ret i Tidens Aand,
Saa ta'r, hvem der kun seer til Grunden,
Jo Skeen i en anden Haand,
Og stikker En Man lidt i Haanden,
Saa holder han jo kiønt sin Mund,
Og naar Man altsaa seer paa Aanden,
Forstaae mig ret! til Tid og Stund,
Saa er dog Haand og Mund i Grunden
I visse Maader nær forbunden,
Al Lighed har jo dog en Lammen,
Og hvad der saadan hænger sammen,
I visse Maader paa det Halve,
Kan hænge sammen saa i alle.
Nu veed jeg nok, jeg er en Tosse,
Særdeles i Metaphysik,
Og kan ei i mit Hoved rosse
Den kolossalske ny Logik;
Jeg veed og nok, at det a posse
Ad esse skal ei holde Stik,
Men see, om derfor jeg gi'r taft!
Hvem har vel nu den Haand paa Skaft,
Saa haard, og dertil uforskammet,
At den tør stikke mig, naar jeg
Betræder slagne Landevei,
Og Tidens Aand har rigtig rammet,
Og at jeg ramde den, det veed
Jeg med en god Samvittighed,
For den Ting kan jeg saamænd vise
Et heelt Læs Sort paa Hvidt,
Af smaa og store Verdsligvise,
Som viisde med Exempler tit,
At naar Man skynder sig og læser,
Kan Posser gierne gaae for Esser.
Jeg veed jo sagtens nok en Haand,
Som ei var bange for i Grunden,
At næseknepse Tidens Aand,
Men det var just en Haand i Munden,
Og sæt, den var end i sin Kraft,
Og ikke fløiet reent af Skaft,
Saa, om den mig og stikke kunde,
Den derfor stak mig ingenlunde,
At Kniv i Mund og Kniv i Haand
Jeg kalder Eet i Tidens Aand,
Før stak vi vore Hov'der sammen,
Og kappedes i Aandens Nammen.

(Fortsættes.)

Jeg faa'r vel melde om Alheden:
Det er den store jydske Heed,
I hvilket Amt jeg ikke veed,
Men Silkeborg det heed forleden.
Derover i min Barndom
Til Vogns jeg alt imellem kom,
Og saae, at der paa Heden gro'de
Kartofler meest, for Resten Rug,
Men kun til hoist nødtørftig Brug,
Og hørde at der Ingen bo'de,
Nu paa den egenlige Heed,
Undtagen halv forløbne Tydske,
Saa halv catholske, grumme brydske,
Som ikke Skat og Ti'nde leed.
De kom her i den Syv-Aars Krig,
Og fik særdeles gode Kaar,
Men trak dog siden Aar for Aar
Med Pik og Pak ad Tydsker-Riig,
Og vi beholdt kun Skrab tilbage,
Som gjorde sig knap den Umage
Med Tag og Fag at bøde lidt
Paa Husene, de finge frit,
End sige, som var deres Pligt,
At giøre Husene til Gaarde;
Jeg hørde meget andet Sligt,
Som og maaskee kan rimet vorde;
Af danske Træ'r, for Rimets Skyld,
Jeg hoist kun saae lidt Piil og Hyld;
Men Naaletræer, bitte smaae,
Bag Tørvedigerne jeg saae,
Og Kirken stod saa kort og lav
Som et Kapel paa Mortens Grav.

Forslag til et sikkert Redningsmiddel for Mennesker ved Ildsvaade.

Vi nærme os den Aarstid, i hvilken Ildsvaader ere hyppigere end til andre Tider. Med denne Erindring fornyer sig tillige den skrækkelige Tanke, at Menneskers Liv ofte er blevet et sørgeligt Offer for Luerne, og endnu ofte vil blive det, hvis ei, hvor det lader sig gjøre, hensigtsmæssige Anstalter itide blive trufne.

Enhver veed, at alle vore Trapper ere af Træe, og i de mindre Huse tillige saa slette, at der ei hører meget til, naar Ilden opkommer i de underste Etager, om ikke fuldkommen at tilintetgjøre dem, dog at gjøre Passagen umulig.

Frygt herfor har allerede givet Anledning til at opfinde Redningsmaskiner. Men da det hidindtil kun er blevet ved Modeller, og derimod practisk at benytte dem, er noget, hvormed allene Opfinderen er bekjendt, saa ere saadanne, efter min Mening, at ansee som om de aldeles ei existeerte.

Ved at benytte sig af tilsatte Stiger, for paa dem at redde sig, gives der, om ogsaa disse kunde have den nødvendige Høide, ikke ringe Vanskeligheder; sagtens ikke for en behændig Mandsperson, som er vant til at klattre; men for den, der aldrig har sat Foden paa en Stige, for alle svage Mennesker, Fruentimmer, Svangre, Børn o. s. v., som omringede af Flammerne og skjælvende af Dødsangest skulle redde sig ud igjennem Vinduet fra en ofte svimlende Høide.

Der gives imidlertid et meget simpelt og sikkert Middel til at undgaae enhver Fare af denne Art, nemlig, naar der paa Lofterne bleve anbragte Communicationsdørre med begge Naboerne. Opkommer Ilden i de øverste Etager, saa kan man ubehindret tage Flugten ned ad Trappen. Men er det Modsatte Tilfældet, og er Trappen allerede afbrændt, eller Luerne ei længer tillade Passagen, saa er Communicationen med Naboehuset fra den ene eller anden Side, den sikkreste Tilflugt, som man kan tænke sig.

Disse Communicationsdørre maatte være af dobbelt Jernblik, eller af Træe, som er beslaaet dermed, og fra begge Sider lukkede. En udtrykkelig dertil bestemt Mand af Brandcorpset maatte have Hovednøglen til dem, og hans første Forretning ved Tilkjendegivelsen af Ildløs være at eftersee, om Dørren alt er aabnet, og hvis den ikke er det, da at aabne den med Hovednøglen.

I de Huse, hvor Localet ei tillader en saadan Communication, maatte man see at hjelpe sig saa godt man kan, f. Ex. med Stiger, Tougstiger, eller Redningssække, og iforveien gjøre sig bekjendt med dem.

Indsenderen har ikke villet undlade at gjøre denne Idee offentlig bekjendt, og at underkaste den Vedkommendes nærmere Prøvelse.

Adskillige Eiere af Kongelige Annuitetsbeviser, som efter den angivne Forvisning i 2de Aar har ønsket og forventet den lovede Forandring med Udstædelsen af Kongelige Obligationer paa bemeldte Bevisers Beløb, gjør sig det sikkre Haab om at see snart imøde Opfyldelsen af den i denne Anledning offentlig bekjendtgjorte Forsikkring: da Udsættelsen deraf har sat og fremdeles vil sætte de Eiere i Forlegenhed, som Omstændighederne kunde nøde til at ønske disse Papirer afhændede, hvilke, saalænge den intenderede Forandring ikke er bragt i det Rene, finde Vanskeligheder i at realiseres. Det samme er og bliver Tilfældet med de for indskudte Summer i Committeesedler lovede forrentende Obligationer. Man troer sig i disse Anledninger forvisset om, at Vedkommende, i hvis Magt det har staaet at bringe denne Sag i Berigtigelse, vil forbindes ved at gjøres opmærksom paa det almindelige Ønske desangaaende.

Spørgsmaal til Dhrr. Jurister i Anledning af en i disse Dage virkeligen passeret Begivenhed.

Naar een af Hensigterne, som bevægede de enkelte Mennesker til at leve i Samfund, unægteligen var denne, at Enhvers Eiendom derved blev betrygget for Anfald, i det mindste mere end muelig var, saalænge Menneskene boede adspredte: saa synes det ogsaa billigt, at Samfundets Borgere kunne vente denne Hensigt opfyldt saa vidt mueligt; det synes, at de kunne vente Strenghed anvendt selv

der, hvor vel ikke stricte juridiske Beviser, men vel største Probabilitets-Argumenter, for en Brødes Vished kunne tilveiebringes. En i disse Dage passeret Begivenhed vil nærmere oplyse, hvad Quæstionen angaaer.

En Mand boer med sin Familie, Pige og Karl i et ganske isoleret Huus paa Landet. En Morgen savner han noget Sølvtøi, som han bestemt veed, at have været tilstede forrige Aften. Og alle Dørre findes lukkede, og ingen Vold, anvendt udenfra, er synlig, saa maa Mistanken ganske naturligen falde paa een af Tjenestefolkene; da af disse to, Karlen er eenfoldig, Pigen siffig; da denne imod Herrens Vidende og Ville har ikke een, men mangfoldige Nætter, huset og født een for Slagsmaal og Tyverie bekjendt Person; da hun ved Tyveriets Opdagelse var beængstet, skjøndt hun siden fattede sig, foruden mange flere smaae Jagttagelser, som bestyrke Mistanken imod hende: saa kan vel Ingen fortænke Manden i, at han er subjectiv overbeviist om, at enten hun selv alene, eller i Forbindelse med hiin omtalte Person, har begaaet Tyveriet. Nu spørges altsaa: "Kunne saadanne Beviser ikke berettige Juristen til, om ei for det første at tilkjende Straf, saa dog at bruge Arrest og nogen corporlig Tugtelse eller Trudsel i det mindste, for fra et Sandsynligheds Beviis at erholde et juridisk? Eller er det nok, at disse Personer, indstævnte for en Ret, siges nogle Duretezter, som de lee af, naar de vende Raadhuset Ryggen, og da uden videre gaae deres frie Gang? Kan Borgeren i dette Tilfælde ei vente større Satisfaction end den Sidste?

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af et Brev fra Husum, af 3 Novbr. 1815. — Paa Landmandens Existence har Høsten meget ofte den meest afgjørende Indflydelse. Paa Udbyttet af hans Høst stole alle hans Creditorer; herpaa bygger han selv alle sine tilkommende Speculationer. I dette Aar har Høsten, især i Marsklandet, været fortreffelig; men Afsætningen er næsten ingen, og Priserne ere lave. Handel og Credit synes at hvile. — Rapsædhøsten har givet overordentlig meget af sig. Efter et omtrentlig Overslag kan man regne, at begge Hertugdømmerne have leveret henimod 150,000 Tønder, og naar man i Gjennemsnit blot beregner Tønden til 8 Rbdlr. i Sølv, udgjør dette en Sum af 1,200,000 Rbd. Den meeste Rapsæd gaaer ud af Landet, og skaffer Landmanden sin første Indtægt. Rapsæden finder hurtig Afsætning, hvilket ikke er Tilfældet med Hvede, Byg, Havre og Bønner, hvoraf Landmanden har Laderne og Lofterne fulde, men maae vente paa bedre Priser til Foraaret. — I forrige Aar var Prisen og Afsætningen paa fedt Qvæg efter Ønske, hvilket i dette Aar har forført mange til at sætte Qvæg paa Græs, hvorfor ogsaa de store Qvægmarkeder i Rendsborg og Itzehoe have været overfyldte med fedt Qvæg. I Rendsborg var ingen Afsætning, og der maatte sælges med Tab. Qvægmarkedet i Itzehoe var efter de jødiske Qvæghandleres Forlangende bleven udsat til den 30te i f. M., hvilket ikke blev fordeelagtigt for Handelen; ogsaa skulle Priserne i Itzehoe ikke være stegne. Nu drives alt Qvæget til Hamborg, hvor, formedelst den tiltagende Mangel af fedt Qvæg, ingen fordeelagtige Priser kunne ventes. Saaledes skuffes Landmanden ofte, endogsaa under en riig Høst, i sine Speculationer! — Paa min Reise til Rendsborg, Kiel, Eckernførde, Friedrichstadt o. s. v., hørte jeg overalt Klager, over at Handelen laae stille, og at Skibsfarten næsten gandske var standset. I Havnene seer man næsten ingen Virksomhed, de faa Skibe ligge stille, og flere store Skibe ere ved den mangeaarige Henliggen næsten blevne ubrugelige. Ingen vover at foretage noget af Mangel paa Credit og Afsætning; enkelte Foretagender ere mislykkede. I Friedrichstadt har en Kjøbmand, i Løbet af et Aar, mistet 2 betydelige Skibe med Ladninger, paa Reisen til Portugal; de bleve opbragte og priisdømte af Barbareskerne, uagtet de vare forsynede med Kongl. Passe. Hamborg er oversvømmet med alle Slags engelske Varer, som ofte blive solgte til lave Priser, hvilket har en betydelig Indflydelse paa Hertugdømmerne. — Kiel's Omegn er bleven overordentlig forskjønnet ved Indretningerne i Düsternbrocker Skoven. De meest anseete og dannede Selskaber komme dagligen sammen i Vertshusene i Düsternbrock. Man taler der om Dagens Yndlingsmaterier, og fælder med Anstand, Frimodighed og Sagkundskab sin Dom derover. Om Aftenen gaaer man i Klubben "Harmonien", hvor

der haves de fuldstændigste og meest velordnede Læsecabinet. Klubben har et skjønt og rummeligt Local, og Love, der kunne tjene til Mønster, hvis punktlige Efterlevelse strængt bliver paaseet, kort, alt forener sig der for at forskaffe en dannet og behagelig Omgang. — Universitetet har i de sidste Aar faaet flere unge Professorer, som udmærke sig, saavel ved Hoved og Iver for Videnskaberne, som ved Eenhed i Tænkemaade over de vigtigere fædrenelandske Anliggender. Nogle af Professorerne have forenet sig om at udgive et Tidsskrivt, kaldet "Kieler Blätter"; Redacteurerne ere 4 talentfulde unge Professorer. I de tvende første Hefter, som ere nekomne, findes frimodige og med Veltalenhed skrevne Afhandlinger over Tidsalderens vigtigste og meest magtpaaliggende Anliggender. Man læser disse Afhandlinger med Fornøielse, da de tale Hjertets Sprog. Af et saadant Forbund af Lærde, der med saadan Eenhed i Tænkemaade arbeider for det Praktiske, kan Fødelandet vente megen Nyttestiftelse. — Blandt de Studerende hersker Flid, og en udmærket Kjerlighed og Hengivenhed for deres Lærere, hvorfor man ogsaa i Almindelighed er tilfreds med deres Opførsel. — Academiets botaniske Have fortjener især den Reisendes Opmærksomhed. Den synes at være flere Aars Værk, og er dog først for nogle Aar siden bleven anlagt med ringe Omkostning; Professor Weber kan ansees for dens Skaber. Ordenen deri fortjener især at efterlignes, og Fuldstændigheden er i Forhold til Tiden og Omkostningerne beundringsværdig.

Med sidste Post indløb den sørgelige Efterretning, at en herfra afseilet Vestindiefarer, fort af Capit. H. A. Wulffen, er aldeles forliist paa den engelske Kyst. 39 Mennesker skulle have tilsat Livet derved.

———

Kjøbenhavns Børs den 14 November.

Cours. Hamb. 2 M. 626, *a vista* 634. Amsterdam 2 M. 600. London 2 M. 26 Rbdlr., *a vista* = . Spec. 635. — Specier solgtes til $38\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 74 pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler 54.

Blandede Efterretninger.

(Slutning af Artiklen fra Christiania d. 18 Oct.; see forr. No.)

§. 13. Ligningerne, saavel paa Stifterne, som paa de mindre Districter, gjelde for Aarene 1816, 1817 og 1818, da nye Lovaitninger skulle skee hvert 3die Aar paa samme Maade, som foran er bestemt; men Lovaitningerne paa Personerne skulle foretages aarligen, og være tilendebragte inden 31 Marts. Som en almindelig Regel bestemmes, at enhver Skattepligtig bør paalignes sin hele Skat paa det Sted, hvor han har sit personlige Værnetting, omendskjøndt han andenstedes maatte have Eiendom eller Næringsdrift. — §. 14. De Skattepligtige skulle i Almindelighed ikke være tilstede ved Lignings-Forretninger, men ere dog pligtige at møde, naar Lignings-Commissionen finder det nødvendigt at indkalde dem. Ligesom det og paaligger enhver Embeds- og Ombuds-Mand, paa Opfordring, at gaae Commissionen tilhaande med de Oplysninger, han er i Stand til at meddele. — §. 15. Den vedkommende Bestyrer udfærdiger Lignings-Forretningen efter det derhos følgende Schema. Forretningen underskrives og forsegles paa Stedet af Bestyreren og alle Ligningsmændene. De Ligninger, som bestemme Forholdet imellem Byerne og Land-Districterne, samt Fordelingen paa Tinglaugene, besørger Amtmanden afskrevne og fordeelte til de vedkommende Commissioners Bestyrere. Af de specielle Ligninger i Byerne og Tinglaugene udfærdiges derufortøvet en ordlydende Afskrift og 2de Extracter, der vise Skattens summariske Beløb. Afskriften tilstilles den vedkommende Magistrat eller Foged, men Extracterne Amtmanden, som sender den ene til Finants-Departementet og den anden til Realisations-Committeen. — §. 16. Borgerne i Byerne og Gaardbrugerne paa Landet vælge selv de i 10de, 11te og 12te §. ommeldte Ligningsmænd ved Valgforsamlinger, som bestyres i Byerne af Magistraten og paa Landet af Fogderne, der berамme Møderne, og besørge Samme 14 Dage forud bekjendtgjorte i Kjøbstæderne ved Trommeslag og paa Landet ved Tillysning fra Prædikestolen og Budstikkens Omsendelse. I Fogdens Forfald bestyrer Forretningen af vedkommende Lensmand. — §. 17. Ved de i 16de §. ommeldte Valgforsamlinger vælges lige-

saa mange Reserver som Ligningsmænd, for at hine i disses Forfald kunde tiltræde Lignings-Forretningerne; dog kan i Byerne disse Suppleanters Antal efter Omstændighederne være mindre. Om Valgets Udfald udstæder Valgbestyreren strax paa Stedet Attest, som tilsendes Amtmanden, og hvori saavel de egentlige Ligningsmænds som Reservernes Navne maae være anførte. — §. 18. Saavel ved Valgene som ved Ligningerne afgjøres Forretningen ved Stemmefleerhed, og, naar Stemmerne ere lige deelte, giver Lodtrækning Udslaget. — §. 19. Ligningsmændene erholde Diætpenge og Reiseomkostningers Godtgjørelse efter det Reglement, som bliver gjældende for de Mænd, der vælge Repræsentanter til Storthinget. Udgiften, som forskydes af Stats-Cassen, tillægges det næste Aars Ligning for den vedkommende Bye eller Bygd, og det sidste Aar andre extraordinaire Udredsler, for at blive Stats-Cassen refunderet. — §. 20. I Byerne hæves Skatten af Magistraten i to Terminer, nemlig inden 30te Juni og 31te October, hver Gang Halvdelen. Paa Landet indkræves den af Fogderne paa de sædvanlige Skatte-Thinge. Efterhaanden som Skatten indkommer, remitteres den til Realisations-Commissionen, som for enhver Sum afgiver Qvittering in dupplo. — §. 21. Skulde der ved Aarets Udgang befindes Restancer, blive Samme af Stats-Cassen at forskyde, og den Restance, som efter lovlig Omgang ikke kan erholdes, refunderes Stats-Cassen paa samme Maade, som i 19 §. er bestemt i Henseende til Diætpenge og Reiseomkostninger. For Øvrigt inddrives disse Restancer paa samme Maade, som andre Skatter, dog uden at Restance-Listens Examination eller Overøvrighedens Autorisation til Inddrivelsen behøves. — §. 22. Oppebørsels-Betjenterne aflægge Regnskab for Skatten til Finants-Departementet i den Form, som Departementet foreskriver. — §. 23. Rigets Penge-Eenhed (Pengesort) skal herefter være Norske Dalere, inddeelte i 60 Skillinger, af den Gehalt, at $18\frac{1}{2}$ Daler udmyntes af 1 Mark fiint Sølv Cølnsk Vegt. — §. 24. Kuns for Stats-Cassens Regning skulle Mynt-Indretninger kunne oprettes. Af saadanne Indretninger skulle 2de finde Sted, een i det søndenfjeldske og een i det nordenfjeldske Norge; hvilke sættes i Gang efter nærmere foreskrivende Regler. — §. 25. Enhver, som til Mynt-Indretningen indleverer myntmæssigt Metal, er berettiget til at faae Samme, uden ufornødent Ophold, udmyntet til den Sort Norsk grov Courant, han forlanger, imod Afdrag af 2 PC. i Myntnings-Omkostninger. — §. 26. Ved grov Courant forstaaes den Mynt, som herefter udmyntes til en 6te Deel Norsk Daler eller derover, og ligemed Samme agtes al Dansk-Norsk Courant og Species Sølvmynt paa 8 ß. og derover; de saakaldte Uhlfeldske Penge og de 8 Skillinger, som ere udmyntede efter Aaret 1807, alene undtagne. — §. 27. Som Skillemynt ansees al Dansk-Norsk Sølvmynt under Otteskillinger, samt de efter Aaret 1807 myntede Otteskillinger, og Kobbermynten fra 1771. — §. 28. De saaledes i 26 og 27 §. bestemte Mynter skulle i alle Betalinger gaae og gjælde, samt af Enhver antages for deres paalydende eller nærmere lovbestemte Værdie; og de blive, naar Rigsbanksedlerne ere satte udaf Omløb (§. 7), den eneste Pengesort her i Riget, som Nogen kan tvinges til at tage i Betaling. Dog er Ingen forbunden til paa eengang at modtage af Skillemynten Mere end een Norsk Daler. — §. 29. Ingen Contract eller Forhandling om Penge, som herefter baade sluttes og skal fuldbyrdes her i Riget, skal have mindste Retsvirkning, naar den ikke indgaaes og afsluttes i Rigets gjældende Pengesort. — §. 30. Regjeringen lader forfatte og publicere en Tabel, som, overeensstemmende med den af Rigsforsamlingen bestemte Cours (§. 3.), viser Forholdet mellem Norsk Courant Mynt og Rigsbankpenge N. V. — §. 31. Rigsbanksedlerne skulle, som Rigsbankpenge N. V., efter paalydende Værd, og som Rigsbankpenge S. V. eller Norsk Courant Mynt, efter den i 3die §. nævnte Cours, gaae og gjælde i alle Betalinger til Udgangen af Aaret 1818, og desuden, i Betalingen af Formue- og Nærings-Skatten, for 1819. — §. 32. Forskrivelser og Contracter, som lyde paa rede Sølv, skulle indfries med rede Sølv. I Henseende til de ifølge Forordningen af 5te Jan. 1813 omskrevne Capitaler forblive de hidtil gjældende Anordninger i Kraft, forsaavidt de bestaae med denne Anordning. — §. 33. Istedet for den ophævede midlertidige Rigsbank tillades det et privat Interessentskab at oprette en Bank efter en saadan Octroy, som Storthinget finder passende at bestemme. — §. 34. Det fastsættes imidlertid, at

Bankens første Fond ikke maa overstige 2,400,000 Norske Dalere. — §. 35. Indskuddet tilveiebringes ved en frivillig Subscription, hvortil Indbydelse gjøres, i Overeensstemmelse med Octroyen, af en Committee, bestaaende af 5 Medlemmer, som Storthinget udnævner. — §. 36. Det hele Indskud skal udbetales i Aarene 1816, 1817 og 1818 med ⅓ aarligen. — §. 37. Den nye Banks Sedler blive, ifølge §. 28, ikke tvunget Betalingsmiddel; dog skulle de uvægerligen modtages efter deres paalydende Værd som god Betaling i Stats-Cassen og alle andre offentlige Casser. — §. 38. Denne Anordning skal, saasnart mueligt, bringes til almindelig Kundskab ved Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender, og ved Oplæsning fra Prædikestolen, og skal dens Lovs-Kraft paa ethvert Sted regnes fra den Tid, den fra Prædikestolen er oplæst.

Christiania, d. 28 Oct. Den sidste Post fra Bergen medbragte et nyt Blad, Bjørgvin kaldet, hvoraf No. 1 er trykt sammesteds den 14de Oct. Der skal saavidt mueligt udkomme ugentlig et No. bestaaende af 4 Sider i Octav, og modtager Smaastykker om allehaande Materier af almeen Interesse, ogsaa poetiske Bidrag og politiske Efterretninger, som Hendelsevüs maatte ankomme særdeles tidlig til Bergen; det 1ste No. er trykt med latinsk Skrift; 12 No. leveres for 1 Rbdlr. N. V. Det følger med Bergens Adresse-Avis. (Norsk Rigstid.)

Christiania, d. 1ste Nov. I Christiansands Avis No. 83 læses en Beskrivelse over Madam Lovise Thomassons Jordefærd i Arendal, som den 21 dennes blev, i Anledning af denne høist agtværdige Borgerindes mange og betydelige testamentariske Legater til Arendals Bye og dens offentlige Stiftelser, festligen hædret af Byens Indvaanere, som et Beviis paa efterlevende Medborgeres Skjønsomhed og Høiagtelse. — I Trondhjems Avis No. 80 formaner denne Stads Magistrat alle dens Indvaanere til Forsigtighed med Ild og Lys, nævner mange Tilfælde, hvorved Skjødesløshed hermed pleier at finde Sted, og bekjendtgjør, at de i denne Anledning udkomne Placater kunne erholdes hos Magistraten. (S. Bi.)

(Af Hamb. Corr.)

Den engelske Paquetbaad William Curtis er for nogen Tid siden forliist ved Ostendes Havn. Da den Kl. 9 om Aftenen vilde løbe ind i Havnen, kom den paa Grund i Nærheden af Fyrtaarnet. Passagererne bleve først Faren vaer, da Capitainen og Matroserne forlode Skibet. Fire af Passagererne reddede sig, og deriblandt Oberst Edwards. Blandt de Druknede, 27 i Tallet, er ogsaa den for 4 Aar siden ved Snigmord omkomne engelske Minister Percevals Enke og Datter, hvilken sidste vilde reise til Paris, for at ægte en engelsk General. Hun var en af Engellands Skjønheder.

De sidste til London fra Cadix indløbne Efterretninger melde, at der i denne Stad nylig har viist sig Spoer til en smitsom Feber, og at Generalcapitain Don Adrian Jacome, som havde Commandoen i Grev Avisbals Fraværelse, er et af de Offre, den allerede har bortrevet.

Tirsdagen den 31te October om Formiddagen Kl. 10 opstod i den nye Myntbygning i London en Ildsløs, som man først kunde standse Kl. 3 om Eftermiddagen. Alle i begge Fløiene værende Maskiner og Instrumenter bleve ødelagte. Façaden reddedes. Man anslaaer foreløbig Skaden til 80,000 Pund Sterling. Tre Dage iforveien udbrød Ild i Hovedkirken i Waterford, hvorved en Deel af denne skjønne Bygning blev lagt i Aske. Skaden anslaaes til 120,000 Pund Sterling.

London, den 27de October. Sukker er faldet i Prisen, men især er Caffe solgt til temmelig lave Priser. De offentlige Fonds ere stegne betydeligen i de sidste 14 Dage. Ligeledes har Vexelcoursen forbedret sig. Man tilskriver dette de betydelige Remisser man har modtaget fra Frankrig, for at gjøre Indkjøb i de engelske Fonds, og dette Land høster nu Frugten af Pitts Princip, aldrig at lægge Beslag paa fremmed Eiendom i de offentlige Fonds, eller at hæve Indkomstskatten af Renterne.

Viburg, den $\frac{1}{17}$ October. Siden Finland nu er forenet med Rusland, er det fremmede Skibe tilladt at indløbe i alle Havne, saavel ballastede, som med deres Lands og Coloniers Producter, og igjen tilbagetage af Finlands Producter, der især bestaae af Bræder, Bjelker og Tjære. Til Lovisa er der saaledes i Aar ankommen 6 danske Skibe, hvoraf kuns et fra Aalborg udførte Salt og Sild, men alle de øvrige bortseilede med Planker og Bræder.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 92.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 18 November 1815.

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

De tvende knivelange Jenser
Paa Heden til hinanden grændser
Fremdeles op,
Som Aand og Krop,
Hvis sandt er alt
Det hardtad Tydske
Som Jyder om den jydske
Har mig fortalt.
Nu siger jeg vel: Pokker heller!
Naar Jyderne mig Sligt fortæller,
Men da det passer i vort Kram,
Og duer til at stikke ham,
Jeg mener nu,
Saa var det baade Spot og Skam
Om jeg kom ei det Sagn ihu:
"Han otte Barnehierter aad,
"Men klagede med Suk og Graad
"At færdigt ei, til sin Ulykke,
"Han rigtig fik sit Mesterstykke;
"Thi havde ni han kun fordøiet,
"Saa kunde han i Luften fløiet,
"Ja fløiet Pokkeren i Vold
"I god Behold."

Forstaaer sig selv, det er et Æmter,
Men, som Man veed, i Eventyr
Er Jyden just en Pokkers Fyr,
Det er hans Alvor, naar han skiemter,
Og saavidt er jeg selv lidt jydsk,
Og hverken vesselsk eller tydsk,
Ja, skiøndt en Sællandsfar i Munden,
Jeg er oprigtig jydsk i Grunden,
Og derfor jeg i sællandsk Maal
Vil række nu en Jyde-Skaal
Til ham, der vel er død i Munden,
Men lever dog nok lidt i Grunden.
Jeg mener da, poetisk talt,
Den musedøde Sællandsfa'r
Om ikke synes nu, saa har
Dog syntes, det var ei saa galt,
At æde op i Poesie
En Hjerter-Ni,
Og flyve saa dermed i Luften
Fra Fornuften;
Ja regner ei jeg grumme slet,
Saa har han alt de otte ædt
Af Muse-Barne-Hjerter ni,
Som der var Vinge-Spirer i;
Og havde Tallet fuldt han faaet,
Han fra Forstanden vist var gaaet,
Om ikke fløiet høit i Luften
Fra Fornuften,
Ja, fløiet Pokkeren i Vold
I god Behold.
Jeg vil da troe, han til sin Lykke
Ei færdigt fik det Mesterstykke,
Og var han nu ei netop død,
Saa vilde jeg, som Ven, ham raade
At æde heller Salt og Brød,
Og ta'e det niende til Naade;

Og vædde tør jeg Ti mod Een,
At der i det er end en Vinge,
Hvormed han over Stok og Steen
Sig kunde magelig opsvinge,
Og smile paa den høie Tind,
Og smile under hvalvte Bue,
Naar Verden fra sin Myre-Tue
Skiød efter ham i Veir og Vind
Sin hvide Pind.

Nu kommer Raadet lidt for silde,
Hvis han er død, og det var ilde;
Men det er jo dog klart og reent,
Naar Man seer dybt i Tingen:
En Prosit, som kom lidt vel seent,
Er bedre end aldeles ingen;
Og er Personen, som jeg meen,
Kun vildød, saa er han ei Steen,
Og hardtad Steen jo ynkes maae
Dog over Barne-Hjerter smaae,
Og spare eet dog af de ni,
Som der var Vinge-Spirer i.
See nu, godt Folk!
Det var oprigtig Jydsk,
Skiøndt det for jer var Tydsk,
Og trængde høit til Tolk;
Og deraf kan I mærke,
At I, saavel i Tydsken,
Som selv endog i Jydsken
Er ikke meget stærke,
Undtagen, for saavidt,
Som Jydsk og Tydsk er Skit,
Ja er, som sagt, desværre!
Ei Jyder for vor Herre.
Kom nu! saa gaaer vi hen
Paa sællandsk Grund igien,
Og kys mig saa paa Haanden,
Fordi jeg har beviist saa klart,
Og aabenbart,
At naar som Krop Man tager Aanden,
Hvad netop er i Tidens Smag,
Saa er det og en afgiort Sag,
At Jenserne saa nogenlunde
I Alt hinanden ligne kunde,
Et coetera hvad deraf flyder
Om Vaaben og om Helte-Dyder;
Og kan i Tidens Aand nu Posser
For gode Esser gaae, saa trodser

Jeg hver, der siger, at som Helte
Jens Baggesen I ikke fældte.

Det kosted, min Troe, Hovedbrud,
At regne sligt et Stykke ud
Og ikke slaae en Svinke;
Kom nu igien og kald Peer Degn
En Sinke!
Det er nu Moden i vor Egn
At lade haant om Degne,
Og det skal hede, kan jeg troe,
At vi kan ikke regne,
Saadan, saa alamodisk,
Som dem, der er methodisk
Trakt op, jo, jo,
Jo, jo, I Degne-Stikler!
Det er nok fede Mikkler,
Nei, vi er fra i Fior,
Da drypped det paa Degnen,
Naar Præsterne fik Regnen,
Men, (ikke mine Ord!
Thi Silke spinder Man ei ved
At klamres med sin Øvrighed)
Nu drypper det, min Troe, paa Præsten,
Hvad er der saa til hele Resten?

I tænker nok, godt Folk! jeg hus'de
Ei hvor jeg skulde hen?
Jo, jo, men Man har Lov at puste,
Og nu til Tjeneste jeg er igien.
Men sæt nu og, at som det lød,
Den Sællandsfa'r er Muse-død,
Og ligger ikke med det Bedste,
Og at I slog til Stadens Vel
Den Dolk ihiel,
Saa var han dog vor Næste;
Og alle vi den Sætning hylde,
At Man bør Næstens Feil undskylde.
Forstaaer sig selv, den samme Tanke
Har, som enhver, en dobbelt Hanke,
Og da Man, som vi veed,
I Pligternes Mangfoldighed,
Som trættes tit om Rangen,
Dog kun kan holde een ad Gangen:
Saa giør Man, siger Bogen, bedst
I, den at gribe som er næst.
Nu er Man, som al Verden veed,
I Grunden altid selv sin Næste,

Og Man giør følgelig det Bedste,
Naar Man giør ei sig selv Fortred.
Naar altsaa vi den Sætning hylde,
At Man bør Næstens Feil undskylde,
Saa mener vi naturligviis
For Alting vore egne,
Hvem vilde være slig en Griis,
Saa nøie med sig selv at regne!
See! heraf følger: gyldne Ord!
Først vi, saa vore andre Næster,
Som egenlig er Snylte-Giæster
Ved Tolerancens Kammerbord;
Naar ei de komme os for nær,
Og har et kiønt beskedent Væsen,
Og lidt Respect, og tie kvær,
Om og vi ta'r dem lidt ved Næsen,
Saa vee den Skurk, som ei dem gav
Hvad ved hans Bord der falder af!
Men giør de os vort Hoved kruset,
Som de var Herrerne i Huset,
Og kan de ikke taale Løier,
Ja gloer os ind i vore Øier,
Som de for deres Næster
Var sat til Skolemester;
Saa, der maae sidde Bjelker eller Skiæver,
Saa er det vore egne,
Og det er Pligt paa Næstens Vegne
At bruge sine Næver.
Men nu er det en stor Ulykke,
At vore Næster har den Nykke,
At tænke akkurat som vi,
Og Feilen, ja, den ligger i,
(Hvad var det nu? — fra Slagelse,
Jeg troer ogsaa fra Korsø'r)
I en forkeert Opdragelse,
Og derfor, vil vi haabe, døer
Den ud med denne Slægt,
Som har indsuget Bjelken
Med Moders-Melken.
Den bør Man derfor kiækt
See til at rydde bort,
Da de er kun til Hinder
For sund Oplysning, kort:
Humanitetens Fiender.
Det er til deres eget Bedste;
Thi først, naar de har strøget Seil,
Og mukke ei om Andres Feil,
Da først kan og en ærlig Næste

Sin Pligt mod dem opfylde,
Og deres Feil undskylde,
Tildække deres Lyder,
Afmale deres Dyder
Til lovligt Eftersyn
I Sælland og i Fy'n
For Efterslægten.

Der hialp jeg jer igien,
Godt Folk! thi Knegten,
Som nu er sovet hen,
Han var, som sagt, vor Næste
Og noget nær det Bedste
Vor Tid har lært at sandse,
Er det om Tolerance.
Nu, vi forstaa'r jo nok det Sprog,
Men for de Smaa, som vore,
Den Sætning smager dog
Lidt af det Paradoxe:
At man kan være tolerant,
Og dog slaae Folk ihiel galant;
At det er Tolerance,
Dem aldrig at tilgive
Som efter vores Pibe
Ei ordenlig vil dandse,
Ei springe, naar vi fløiter,
Men mukke, naar vi føiter.
Men nu har jeg, som sagt,
Det Sprog udlagt,
Saa populært,
Saa ganske i det Jævne,
At det kan ikke falde svært
Selv for de Smaae,
Som har kun fattig Fatte-Evne
Os at forstaae.
Nu kan de godt begribe:
Jens Baggesen ei vilde sandse,
At efter eders Pibe
Det var hans Pligt at dandse.
Nu, Feilen laae jo vel
I en forkeert Opdragelse
Der i Korsø'r og Slagelse,
Men slaae ham halv ihiel
Man maatte allermindst,
Og naar Man regner ret,
For ham, det seer Man let,
Det var en reen Gevinst;

Thi nu, da han strøg Seil,
Vi høit den Sætning hylde:
Man bør hans Feil undskylde,
Og som et Dydens Speil
I lovligt Eftermæle
Ham male af paa Fiæle,
Til lovligt Eftersyn
I Sælland og i Fyn;
Ja, hører det med Fryden!
Endog for Tørre-Jyden.

Saa vil, paa eders Vegne,
Godt Folk! jeg nu opregne,
Hvad der undskylde kan
Den stakkels døde Mand,
Ja dække til hans Lyder,
Og bakke op med Dyder,
Saa hvem, der ikke vel
Sig ta'r i Agt,
Det være eder sagt!
Kan æde sig ihiel.
Men, er tilgavns han ogsaa død?
Aa! det har ingen Nød;
Thi Forord, seer I vel,
Det bryder ingen Trætte,
Og derfor vil jeg forudsætte,
At han er slaaet ret ihiel;
Hvis ei, da skal hver Dyd han miste
Som males paa hans Kiste,
Og paa hans Lyders Hielm
Det skrives skal med Kul:
Han døde som en Skielm,
Og selv i sorten Muld
Omvendte han sig ikke,
Men var saa splittergal,
Som hiin, der hang i Strikke,
Og efter Døden stjal;
Ja stial fra den, der skar ham ned
Af heltelig Medlidenhed,
Og pleied ham alt paa det Bedste,
Og tænkde: Tyv er og min Næste.
Undskyldningen jeg ligner ved
Den Kniv, som skar den Hængte ned,
Og Rosene kan nok opveie
Hans Nad're og hans Nattekeie,
Samt Støvlerne, der Tyven hang
For godt i Ring,

Men hængde ham den anden Gang
Som ingen Ting.
See, det var ham, og I! ja I
Skal være for hans Søgsmaal fri,
Beholde Alt, hvad I har faa't
Af Dyderne, og dermed godt.

Saa hør da nu! den største Brøde
Jeg kiender hos den Muse-døde,
Det var, som sagt, hans Fraadserie
I Muse-Madskapie.
En Fraadser i et Fad,
Og En i Aandemad,
De fraadse begge To,
Med Forskiel, kan jeg troe;
Men det er ligemeget;
Thi her er Tingen den
At denne gode Ven
Har ædt sit Eget,
Og var det af det Bedste,
Saa kun desmere Skam
For ham;
Thi Man er selv sin Næste,
Og det er dobbelt slemt,
Naar Man saa reent har glemt
Den ypperste af sine Pligter:
At feie for sin egen Dør,
Et coetera, som vi sa'e før.
Men, seer I vel, han var en Digter,
Og det Slags Folk just ei, som Degne,
Har deres Styrke i at regne;
De stundum bli'r forknyt i Aanden,
Og ta'r saa hvad der er for Haanden,
Og ta'r saa letteligen feil,
Og spiser, hvad de ikke maatte,
Og meiner, de sig lidt vil gotte,
Og seer sig i et malet Speil,
Og sætter saa for U et Ex,
Som vel kan sige Sex,
Men er og bliver dog et bagvendt Ex.
Forsvare slig en Muse-Leeg,
Ja, det giør Pokker, ikke jeg;
Og gaaer det Digteren som Puus,
Og Musen som den lille Muus,
At reent tilsidst han æder den,
Da er den Stakkel ilde faren;
Thi la'r han den og gaae igien,
Den paa et Haar dog ligner Skaren,

Og Skaren elsker kun sit Eget,
Hvad det er, veed I saare vel;
Thi just med det I slog ihiel
Den Digter, som kun alt for meget
Sig læmped' efter jeres Smag,
Og fik derfor en stakket Dag,
Og slig en fattig hellig Aften,
Som, er han død, han nu har haft'en,
See! vender vi nu Bladet om,
Og syner jeres haarde Dom,
Saa har I vel for saavidt Ret:
I aldrig har med Muser leget,
Og heller aldrig nogen ædt,
Men det kun sige vil saa meget,
Som, hvorfor æder Muus ei Kat?
Fordi den ingen kan faae fat.
I har dog Alle ædt jert Eget,
Og var det Snavs, saa ligemeget!
Vel tabte Verden ikke Stort,
Men I har dog det Samme giort
Som han, paa jeres Viis og Maade,
Og ta'r I da ei ham til Naade,
Saa ta'r I jer jo selv ved Næsen,
Og det er Narre=Væsen.

(Fortsættes.)

Nogle Erindringer i Anledning af de i Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, No. 87, fremsatte Tanker af en gammel Candidat i Theologien.

Dersom det er Sandhed, at Humanitet, Velvillie, Brodersind, er det rette Kjendemærke paa en sand Christen i Almindelighed: saa maae det og i Særdeleshed være det rette Kjendemærke paa en christen Theolog. Om nu Forfatteren af hiint Project er en af de sande og rette Christne og Theologer, derom dømme man, efter hans egne Ord. Er det Humanitet, Velvillie, menneskevenligt og broderligt Sind, offentlig at fremføre den plumpe Grovhed, at Seminaristen "tidt for Spøg eller Alvor kaldes" Seminar — "den unge Seminar."

Gamle Hr. Theologus! "Al Bitterhed, og

Hastighed, og Vrede, og Skrig og Bespottelse, være langt fra Eder, tilligemed al Ondskab." Eph. 4. — Ere vi Mænd og Brødre! Lad da ingen Strid være imellem os! Vær overbeviist, om De end har fundet Halv=Narre, ja maaskee Heel=Narre, blandt de paa Seminarier dannede Skolelærere, at der ogsaa findes i denne, nu meget talrige, Borger=Classe, mange — saare mange — ædle og dannede Mænd, som fortjene og nyde baade Agtelse og Hæder, saavel for deres videnskabelige Cultur, som moralske Caracteer. Hvorfor skal der tales haanligt derom, at Seminaristerne ere "Bonder=Born", at de som Lærlinge have "siddet i trende Aar ved en Gamaliels Fødder." Er dette ikke, som hørde man Jøderne: Kan der og komme noget Godt fra Nazareth!

Hvad Skam er da det, at være en Bonde, eller at være en Bondes Søn? O! I, som dømme haardelig og haanlig om Bonden, vide I ogsaa hvad I gjøre? Er det ikke Fordomme og Vane=Troe, som forlede Eder hertil? Men Du, gamle Hr. Theologus! Du maae vel vide, om det har været Dig, som sand Menneskeven, som sand Theolog, magtpaaliggende, at kjende Slægtens Skjebne, at de gruesomme Umenneskeligheder, hvilke Hierarchiet og det haarde Lehnsvæsen udøvede imod de saakaldte ringere Stænder — maatte paa en Maade besmykkes — Men er det da ikke fra hine mørke Tider, at Adel og Geistlighed har arvet den onde Lyst, at tænke og tale ilde om Almue og Bonde? Men mon det ikke skulde være den beleilige Tid, i det mindste her i Danmark, nu, over 1800 Aar efter Christi Fødsel, at aflægge saa styg en Fordom, saa fæl en Vane? Lad os alvorlig og redelig betænke, at der ikke blot udfordres Slid, men ogsaa stor Forstand og god Villie til at være Bonde, til at opfylde hans Pligter og bære hans Byrder. Og kan man da ikke være en meget dannet, en i høi Grad cultiveret Mand, endskjønt man savner en og anden Færdighed, eller Behændighed, som en, efter Talebrug dannet Mand, besidder? Mon Bonden ikke kan være en i høi Grad dannet og ædel Mand, endskjønt han ikke kan tale Fransk, spille l'hombre eller agere Joli coeur hos Damer?

O! lad os dømme menneskevenligt om den hæderlige Bondestand, og redeligen stræbe, at gjøre den Gjengjeld for Alt, hvad den med ufortrødent

Slid og beundringsværdig Forstand og Kunst, erhverver og skaffer frem til vor og vore Familiers, ofte saare rundelige, Underholdning.

At dømme om Nytten og Skaden, af den Indretning at en stor Deel af Landalmuens Skolelærere ere Bønder-Børn, dertil hører Forstand og Indsigt, i langt høiere Grad, end jeg tiltroer mig at besidde. Maaskee er Faren derved ikke saa stor, som mange indbilde sig. Maaskee vinder Bonden det ved Indretningen, at hans Børn blive behandlede mere kjærligt og humant, end maaskee ellers vilde være Tilfældet, om Skolelæreren selv ikke var Bonde-Barn. Vel kjender jeg det onde Ordsprog, "Bonde er Bonde værst." Men jeg har det Haab, at den naturlige Kjerlighed til sine Ligemænd, forenet med en Dannelse, hvis Diemed var, ikke at blænde Mængdens Øie, men at gavne vort Broder- og Borger-Samfund, vil virke med en almægtig Kraft paa Seminaristens Sind og Hjerte, saa at han aldrig vil glemme sit ædle, store og vigtige Kald, at opine og vedligeholde Broderkjerlighedens hellige Ild, i de Børns og Forældres Hjerter, med hvem han blev forenet med stærke Baand. Maaskee vil den Methode, Seminarii Læreren maae nødsages til at vælge, ved de ulærde Bønder-Sønners Underviisning i Religionens Lærdomme, føre den store Fordeel med sig, at disse Lærdomme blive bevarede mere rene fra sophistiske og scolastiske Spidsfindigheder, end det maaskee vilde være Tilfældet, naar de Personer, for hvem de bleve foredragne, i Tiden skulde tituleres: høilærde. Og nu til Slutning, et Ord til Eder Brødre, som bleve dannede paa Skolelærer-Seminarier.

Lader os hænge haardt ved Christendommen, denne hellige Kjerligheds, Freds og Friheds Lære! Lad os blive haardt ved den Tale, at "dersom nogen siger: jeg elsker Gud, enddog han hader sin Broder, han er en Løgner."

Lad det ikke nedslaae vort Mod, at Daaren forhaaner os, taler allehaande Ondt om os, og lyver det. Ja, om vi end skulle taale Forhaanelse og Bespottelse, selv af saadanne Mænd, der kalde sig christelige Theologer; saa ville vi dog aldrig gjengjelde Ondt med Ondt, eller Skjeldsord med Skjeldsord; men derimod ville vi, med ydmygt og kjerligt Sind, bede: Fader i Himlen! forlad dem det; thi de vide ikke, hvad de gjøre.

I den nordiske Tilskuer No. 42 og 43, læses under Overskift: Litteraturens Oprindelse (en Priisopgave) et i Henseende til Fremstilling og Versefication i egentlig Forstand mesterligt Digt af Justitsraad Baggesen. Foruden den i denne Gaade selv udsatte Priis loves endnu en Præmie af 100 Rbd. for Opløsningen af samme i Vers eller Prosa; men dog paa den Betingelse, at i denne godtgjøres Forklaringen af hvert enkelt Led i Gaadens Kjæde, eller, hvad der er det samme, at Betydning af hver Strophe angives. Anmelderen, som maa bekjende, ikke at være stærk i at raade Gaader, formoder imidlertid, at Opløsningen af den anførte er Ordet: Øde.

Under Titel af: "Søe-Etatens Annaler", agter et Selskab at udgive historisk-characteristiske Efterretninger om den Danske Søe-Etat fra Aaret 1788 indtil nærværende Tidspunct. Man vil med Sandhedskjerlighed bestræbe sig for, at gjøre disse Efterretninger saa nyttige og oplysende for Fædrenelandets Venner og Historikerne, at Mindet om forbiegangne og nærværende Tider, kan skinne i sit rigtige Lys. — Det heele vil komme til at bestaae af 6 Hefter. Naar Alt behørig er ordnet til Værkets Udgivelse, skal Subscription og Prisen, hvad samme vil koste, forelægges Publicum.

De Lys, som tjene til at oplyse Skuepladsen paa Hoftheatret, mangle Blikskjærme, og blænde derfor Tilskuerne paa en høist ubehagelig Maade, i det mindste saalænge de ikke ere nedbrændte, hvortil der gjerne udfordres en god Time. Ønskeligt var det, at Directionen vilde lade disse Lys forsyne med Blikskjærme, saaledes som Tilfældet er paa det store Theater.

Spørgsmaal.

Hvad vil Indsenderen af det Forslag, om at

sende Slaverne til en øde Øe, at disse skulle foretage sig der? Thi Beskjeftigelse maae de dog vel have? Eller hvem vil han beskikke til at gjøre deres Arbeide her paa Fæstningen og i Byen?

Indenlandske Efterretninger.

I disse Dage er udkommet: **Veiviser eller Anvisning til Kjøbenhavns, Christianshavns og Forstædernes Beboere, for Aaret 1815 og 1816**, udgivet ved Boghandler Ludvig Thiesen. Den faaes indbunden paa Trykp. for 15 Mk., og paa Skrivp. for 21 Mk., hos Udgiveren, paa Hjørnet af Laxe- og Sqvaldergaarden No. 217.

Mariboe, d. 13 Novbr. Paa Gørtlermester Petersens Huus i Mariboe Byes Østergade beliggende, blev intet Bud gjort ved Auctionen den 10 dennes. Det blev opraabt for 1000 Rbdlr. N. V. — Hvorledes Veien imellem Mariboe og Bandholm paa nærværende Tid er beskaffen, kan sluttes deraf, at en Bonde væltede forleden paa ovenmeldte Vei 3 Gange med et lidet Læs Korn. — — — Nok for den Vise (?!) — — Den i disse Aviser omtalte Ildebrand i Marstal paa Ærøe, udbrød den 30 f. M., om Aftenen Kl. 6. Ilden tog med saadan Hastighed overhaand, at Indvaanernes Anstrængelser ei formaaede at standse den. Først efter at 62 Huse vare lagte i Aske og Sprøiterne fra Ærøeskjøbing og Rudkjøbing vare komne til Hjelp, blev Ilden dæmpet. 77 Familier ere ikke allene blevne huusvilde, men have ogsaa mistet endeel Kreaturer, næsten al deres Indboe og sidste Sommers Avl. (Mariboe Av.)

Aalborg, d. 10 Nov. Sidste Tirsdag Aften den 7de Nov. ankom hertil, i ønskeligste Velgaaende, vores nye Stiftsbefalingsmand Hs. Excellence Hr. Geheimeraad v. **Moltke**. (Aalborg Av.)

Kjøbenhavns Børs den 17 November.

Cours. Hamb. 2 M. 632, a *vista* 640. Amsterdam 2 M. , . London 2 M. , Rbdlr., a *vista* , . Spec. 640. — Species solgtes til 39 Rbmk., for Commerceedsedler blev givet (med Rentr) 74 pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler $53\frac{1}{2}$ a 54.

Blandede Efterretninger.

Udtog af en Dansk Reisendes Brev efter hans korte Ophold i London. — Det Brittiske Museums Samlinger ere nu bragte i temmelig Orden, hvor jeg anvendte med Nytte flere Dage. Mit Bekjendtskab med Humphrey Davy, Wollaston og flere, var mig meget fordeelagtig. Iblandt flere sjældne Mineralier saae jeg et Par nye Arter af Arsenik-Kobber eller Oliven-Ertz. Jeg har bragt med mig de nye Metaller, Palladium, Rhodium, Osmium og Iridium, ogsaa en Deel af Jodine. Foruden andre Forelæsninger i Mineralogien gaves og nogle, for endeel fornemme Damer, af et derudi vel øvet Fruentimmer. Jeg saae et galvanisk Batterie, som opfyldte en heel Kjelder. Iblandt det meget, der er at see af Maskiner i London og deromkring, fortjener at anføres et Par Papiirmøller uden for London, af hvilke den ene var meget konstig: Man blegede Papiirstoffen ved oxyderet Saltsyregas. Indretningen ved Fabriken er saaledes, at alt gaaer uden Menneskehjelp; der gjøres Papiir af flere hundrede Alens Længde, som skeer paa bevægelige Messingsigter og vikler sig omkring store Cylindre, alt uden Menneskehjelp, og naar en Cylinder er fuldt omviklet med Papir, hæves den op ved en simpel Mechanisme, og en nye lægges igjen strax i den forriges Sted, uden at Maskineriet standser; der gjøres ved 3 Menneskers Hjelp ligesaameget Papiir som ved 18 Mennesker i de andre Papirmøller. — Iblandt andre Indretninger saae jeg et Farverie, hvor alle de meget store Farvekjedler bragtes i Kog fra en fælles lukt Kjedel, der var bestandig i Kog, hvis Dampe ledtes ved Rør fra denne Kjedel ned i Bunden til flere Farvekjedler. Endelig vil jeg anføre en liden Smelteovn, som bestod af en Bund-Plade af Ruejern og 6 Sideplader omtrent af 4 Alens Høide, der bleve sammenholdte med Jernringe: Ovnen var blot udforet med grovt guult Sand; Blæsebælgene til denne Ovn vare de simpleste jeg nogensinde har seet, de bestod af 2de store Oxehoveder eller Tønder, som hvilede paa Tapper, der vare anbragte i begge Ender. Tønderne vare ved et Skillerum deelte i 2de Dele efter Længden, dette Skillerum var vertikalt og gik ikke fuldt ned til Bunden, hvert Mellemrum

havde en Klappe som paa en Blæsebælg, der aabnede sig ind ad, og paa den anden Ende af Tonden var en liden Blikkasse, som havde Communication med begge Tondens afdeelte Rum. Fra denne Kasse gik Blæserøret ind i Ovnen. Tønderne vare halv fulde med Vand, og fra hver Tønde gik en Stang ud til Siden, ved hvilken Tønderne kunde væltes paa deres Tapper fra den ene til den anden Side, og naar Tønden væltede til den ene Side gik alt Vandet ud i det ene Rum og pressede Luften igjennem Blæserøret; der behøvedes megen liden Kraft til at bevæge dem, og Effekten var dog saa stor, at de smeltede 1600 Pd. gammelt Rue-jern ved 4re Timer.

(Af: Der Freimüthige.)

I Forløsningshuset i Paris har man gjort det Forsøg, at bestemme, saa nøie som muligt, Vægten af nyfødte Børn, og derved erholdt følgende mærkelige Resultater: af 770, strax efter Fødslen, med største Omhyggelighed veiede Børn, fandt man 34, der kun veiede 1½ Pund; 69 veiede 2 Pd.; 459, altsaa den største Deel, veiede 6 til 7 Pd.; og 3 endog 10 Pd. Legemets Længde var 8 til 22 Tommer.

I Theatret i Barcellona have, som i alle spanske Skuespilhuse, Inqvisitorerne deres Loge. Een af disse Herrer fandt een af Danserinderne for let klædt. Han angav hende, og hun maatte vandre i Inqvisitionsfængslet.

I Engelland har man paalagt Pebersvende en svær Afgivt.

Paa Kirkegaarden i Rathenau jordede man nyligen en russisk Husar, der, skjøndt han ikke var ældre end 20 Aar, havde været med i 40 Slag, og aldrig var blevet saaret. Han druknede tilfældigviis i Elben.

I Steiermarks Bjergegne kaldes de uægte Børn Landets Velsignelse. De levere næsten ene Tjenestekarle, Recruter, Tjenestepiger.

I Inqvisitionsannaler, udgivne af Don Ylorento, berettes, at denne Troesret i de første 28 Aar har ladet brænde 130,400 Personer levende, 70,980 i Billede, og dømt 1,405,071 til at gjøre Bod.

I Beeck i Crefelder Kreds slog Lynilden d. 11 Jan. 1815 Kl. 11 i Kirken og borttog Ziffret 11 af Taarnuhrets Zifferblad.

(Af: Lüb. Av.)

Efter et Brev fra en Officier, ombord paa Northumberland, dateret Høiten af Madejra d. 24 Aug., nyder Napoleon Buonaparte en herlig Sundhed og er temmelig munter; han spiser med Lyst, drikker med meget Maadehold, og har al Udsigt til en høi Alder. Han sover roligere end nogen ombord paa Skibet. Hans Store og Generaler vise ham endnu stedse den samme Høiagtelse, de altid have viist ham. Paa hans Fødselsdag spillede de Kort med hverandre, og man lagde Mærke til, at de med Forsæt lode ham vinde. Grev Bertrand klager over den Bagvaskelse i engelske Aviser, at han var reist forkladt fra Elba til Paris. Han forsikkrer paa det helligste, at han aldrig havde forladt denne Øe, førend Buonaparte havde indskibet sig tilligemed ham; han havde heller ikke svoret Kong Ludvig Troskabseed.

Den franske Politieminister, Hr. von Luzes, har afsendt til Jerome Buonaparte alle de Ædelstene, det Sølvtøi og de rede Penge, han havde i Forvaring, og hvis Beløb udgjør 3 til 4 Millioner.

Mod den berygtede Røvercapitain Grosel, som hidtil har drevet sit Uvæsen i Mähren, er bleven beordret et stærkt Militairdetaschement til Grændsen af Böhmen og Mähren. Han er en Søn af Skarpretteren i Hollabrunn. Som fordum Schinderhannes skaaner han Bønder og fattige Folk, og udplyndrer i Almindelighed kun de adelige Godseieres Slotte, eller rige Forvaltere og Justitsembedsmænd. — I Mayland kjøbte en Borger for ikke længe siden et gammelt Malerie for 12 Liver. Da det var afpudset, fandt man en skjøn Correggio, der i det mindste er 20,000 Gylden værd. Det forestiller den hellige Peder som Martyr, omsvævet af Engle af himmelsk Skjønhed. — Efterretninger, som den 6 d. ere ankomne til London fra de romerske Stater, melde, at der i Palermo igjen har viist sig Spoer af Pesten. Adskillige fra Messina til Livorno ankomne Skibe vare blevne lagte under streng Quarantaine. — Ifølge en Bostonertidende ere i sidste Krig 6000 Mand Landværn blevne begravede i Norfolk i Virginien; over 8000 ere ved Sygdomme bortrevne paa Søerne og i den omliggende Egn.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enk

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 93.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 21 November 1815.

Rimelige Stroe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Nu har jeg hans Undskyldning gjort;
Den faldt lidt i det Tø're,
Nu kan I paa hans Dyd jer smø're,
Thi det skal gaae som det var smurt.
Hans Dyder jeg ham ei misunder,
Men dog, som Folk er nuomstunder,
Han ikke var saa slem
En Dydens Helt in Folio,
Som gjerne kunde gaae for To,
Ja Ti af dem.
Thi først, saa veed I selv, godt Folk!
Han skar saa sød en Kniv, den Dolk,
Som hans, der mellem Fjeldene
Fik Skjønheds Lov gjort gjeldende.*)
O, hvilket Taarevæld!
Hvis alle Helte
Som have havt det Held
At spændes i hans Belte,
Hvem Syn for Sagn der gik
I Skrammen,
Af Rigtighed i Blik
Og Sikkerhed i Rammen,
Hvis de en værdig Taare
Nu fældte ved hans Baare!
Ja, veed I hvad, godt Folk!
Hans Hammer, Pidsk og Dolk
De var saa dydefulde
Som Nogens under Mulde.
Hvem hørde at Athenes Fugl
Var selv i Leiren,
Hvem hørde den fra Hjelmen huus
At varsle høit for Seiren,
Hvem satte sig i Heltens Stød
Og blev ei ræd?
Men fløi ei selv Athenes Fugl
Tilsidst i Skjul,
Og stemmed i
Sin gode Danske Elegie!
Vel prøved den med Tud i Top,
Hans Mikkelsen at mane op,
Vel kom da og en Bergefisk,
Som slog med Halen frisk og bidsk,
Men ei enhver Bergenser
Kan bide Sjællands Jenser,
Har Man endog lidt Skind beholdt,
Saa er Man som en Fisk og solgt,
Og kommer hovedkulds afsted,
Naar Man har intet Hoved med,

---

*) Vil I for Resten vide, hvis?
Et Caetera,
Saa tag kun fra
I Musens ab epistolis
En To, Ni, Fire, To, Ni, Fem!
Trods Tallen i en fire, fem
Saa fiint jeg man citere dem;
Thi Bogen heel, end sige Aanden,
Jeg i mit Hoved kan og maae
Dog aldrig faae,
Og har derfor den kun ved Haanden.

Og maae da sagtens blive beet,
Naar Kalundborrigs Stads-Poet,
Som den beskrev i al sin Glands,
Man stikke vil for gamle Hans,
Som netop altid loe ad dem
Der ei med Hovedet gik frem,
Og vilde sagt: gid du faae Skam!
Hvad gjør din Fisk i Mikkels Ham?
Nu faldt, hvad ei Man nægte kan,
Vel Knud tilsidst ved Gammelstrand;
Men hvis han faldt for Fiendens Slag,
Det Bagsmæk var og Nakkedrag,
Og bryste sig skal ei de Helte
Som Bagen af en Kjæmpe fældte.
Det var for ham da al Ulykken,
For meget havde han paa Nakken,
Og alt for lidt i Ryggen,
Og det var, sandt at sige, Takken.
Han fik, fordi med Møie suur
Han pilled Kalk af Kirkemuur;
Saavidt jeg veed, ei med det Gode,
Men deels af Skam og deels for Spøg
Da engang nu det Drengefjas
Var blevet Mode.
Hvis nu for al sin Muse-Vrimmel,
Sit Ur- og Ager-Hønse-Bur,
Med samt sin portative Himmel
Han kunde kjøbt en Kirkemuur,
Saa havde han havt Ryggen fri,
Med Posen som Man stak ham i,
Saa havde han vist aldrig pebet,
Saa havde han sig ei forgrebet
Paa Bruunt og Guult; og fældet blev
Han ei, hvis ei ved dette Greb,
Da den umaadelige Bøining
Udsatte ham for Overfløining.
At han nu gav sig saa til Priis
Var Skam for Helten fra Pariis,
Var Skam for Jens Napoleon,
Hvis ikke i de samme Dage
Den Vognborgknuser uden Mage
Den kolossalske Kjæmpeaand *),
Den Ares selv, just havde gjort
Et Buk der end var nok saa stort,
Hvorved han, efter Jenses Mening,
Kom med hans Støvler i Forening.
Nu derimod Man let indseer:
"Den Skræder som er Helt, er ikke Skræder meer".
Og, hvilket Helteblod!
Ei Ares blot ved Siden
Han havde, men med Tiden
Han fik ham under Fod.

Og, hører mig, I Kykle-Haner!
Som lade Gal udgaae
Til Skjalde, store, smaa,
At de skal bryde nye Baner,
Og skaffe Fabler, Epigrammer,
Satirer til jer Bogstavtur,
Saa der kan blive fulde Rammer
I Æsthetikens Fadebür!
Hvi gale I, som I var gale
Ei nu fra Fadeburets Svale
Og prise Helten under Mulde,
Som gav jer alle Næver fulde,
Ja ham, den mageløse Kjæmpe
Som, hvad ei kunde skee med Kæmpe
Udvirkede med Eg og Od,
Med Piil og Brod,
Saa I fik selv, forunderlige Gaade!
Dog Rum i Rammen paa en Maade.
Ja fik engang dog paa Parnas
Jer længe velfortjente Plads;
Jert Handværk Gøthe, hvilken Skam!
Kun gjorde til en Øl-Parabel,
Og Asmus til et Kagle-Epigram,
Jens Baggesen det gjorde til en Fabel,
Det sang dog vist for jeres Vugger
Selv knap en Kukker.

---

*) Ja, læs engang den høie Ode
Som jeg fik aldrig i mit Hode,
Og ta'r nok aldrig meer i Haand,
Og det Forsæt, om Intet ell'es,
Har sagtens Jens og jeg tilfælles,
Det jeg af Søndagsbladets Aand
Mig putter til,
Og deraf end jeg slutte vil,
At om det Uheld end ei hændte
Vor Jens at han sig ret omvendte,
Saa vendte han dog Kaaben om,
Og hedder Somme Venderom,
Sin egen Høihed vil jeg haabe
Han kalder Povel Vendekaabe.

O! havde han lidt længer levet,
Og sin Partheneis med Sands
Paa Dansk omskrevet,
Da visnet aldrig eders Laurbærkrands,
Da havde Mulen han omsadlet,
Og jer til Alpe-Helten adlet,
Da eders Navn, som eders Byrd
Og Daad var stort,
Naar af Bedriften der var gjort
Et Epos som et Eventyr.

Og I Bærsærker ret af Helte
For Danmarks Tungemaal,
Som viisde klart, at det kan smelte
Foruden Ovn og Baal
Som Salt og Sukker i det bare,
Det klare Vand,
Og at det med en Smule Konst
Kan løses op i Dunst!
Hvi love I dog ei den Helt
Som vel var af en anden Vælt
End I,
Men som, for alle dog at smage,
For jer og Tydsken at behage
Stod eder som en Skjoldborg bi?
Vel smelted han af gyldne Maal
Saamangen Klump i klare Luer,
Der, som en gylden Offerskaal
Skal prange under Templets Buer.
Men bruger kjønt dog jer Forstand!
Begriber dog,
At Guld af Fjeld og Guld af Sprog
Sig smelte lader ei i Vand,
Og kan ei, trods al Konst og Kamp,
Gaae op i Damp!
I kan ham sagtens dog tilgive,
At han har gjort, hvad I lod blive,
Derved slet Intet I jo tabe,
Men maae dog føle det er stort,
At han jer har saa nemt det gjort
En Genius at efterabe.

Og nu Eensidigheden! hvem
Bekjæmped den med saadant Klem,
Saa practisk, ved et stort Exempel?
Hvem satte paa saamangen Side,
Som selv ei Dyden godt kan lide,
Geniets Stempel?

Hvor er den Ridder vel af Sproget,
Som, skjøndt han viiste Veien godt,
Reed stundom dog saa reent i Taaget,
Som nogen anden Don Quixote;
Ja, reed i Staae og reed i Ring,
Kun for at prøve alle Ting?
Vil I engang dog ret betænke,
Hvorledes han har ridt omkring,
Nu siden han af Vessels Enke
Fik Snak og Kurr som ingen Ting!
Hvor er en Vei, jeg vil ei sige
I Dannemark men Tydsker-Rige,
Hvor han har ikke gjort et Hop,
Om ikke redet i Galop?
Hvor er der vel en Gjæstestue
Imellem Hamborg og Paris,
Hvor ei den Ridder sig lod skue,
Og tog sig dog en lille Priis,
Saa der er jo fast ingen Bye
Han jo var i, endog i Thye!
Hvor er der vel,
Fra Strasborg til Korsør,
Et Taarn, et Fjeld,
Hvor ei han prøvede, trods Kløft og Gavle,
Om han endog blev nok saa ør,
Om ei at klavre op saa dog at kravle!
Hvor tit har han ei rendt
Med Panden imod Døren,
Paa Nelderne sig brændt,
Og revet sig paa Tjørn,
Ja, vadet ud i Mosee
Til Belte og til Bryst,
Og det af bare Lyst,
Til Muser og til Roser,
Af Lyst til det Almene,
Af Afskye for det Ene?

Nu gik det sagtens saa,
Som Man kan sagtens vide,
Det vilde rigtig gaae
Kun til den ene Side;
Tit stelled med ham Skimlen,
Saa han gik agter ud,
Tit fik han det med Svimlen
Og tit med Værk og Brud;
Af Vaterfoot engang
Han havde nær krepeert,

Sig nær paa Skyltegang
Ihjel parodieret;
Han som Ulys sin Grav
Var nær paa Verdens Hav,
Nær ved paa Citienborg,
Hvor fiint han end begyndte,
Til Musers Hjertesorg,
Det sidste Vers at grynte.

Dog derfor ei han er at skose,
Nei, meget meer at rose,
Thi han var som en Skipper,
Der seer han strande maae,
Paa een af tvende Klipper,
Og grunder ikkun paa,
Hvor, da det galt maae være,
Han strande kan med Ære;
Og Sællandsfaren her
I skulde høilig prise,
Som vilde før forlise
Med Top og Tavl saa nær,
End bjerge Liv og Ladning,
Ved Stranding og ved Vædning
I Lavvand lidt for nær
Eensidighedens Skjær!

Hvad siger I, godt Folk!
Jeg glemmer hvor jeg er,
Og stikker ei den Dolk
Men allenfals kun jer?
Nei, I ta'r Feil, godt Folk!
Kun som en Jyde-Tolk
Jer vise, jeg har villet
Det Fine just i Spillet,
Og maae hos jer, saavidt
Som jeg kan skjønne,
Dog have lidt
Gjort mine Hoser grønne.
Jeg, efter fattig Leilighed
Forsøgde i min sure Sveed
En Smule og
"Det søde, bløde Danske Sprog
"I dette vanskelige Fag"
Som er endnu den Dag i Dag
Kun slet bebygt,
Og drevet sygt;
Og drev jeg det just ikke vidt,
Saa trøsted I jer selv jo tit

Ved: ultra posse . . .
Dog, Snak! jeg Tosse!
Som husked ikke paa,
I hængt Mands Huus ei maae
Om hængde Folk Man tale,
At her, hvor jeg mig vender,
Jeg er blandt Nemos Frænder,
At her i disse Sale
Han fik sin haarde Dom,
At her hans Navn hos Alle
Er syltet ned i Valle
Som Slægtens Helligdom.
Saa kan Man falde over Sviin,
Og glemme sit Latin.
Saa lad os Modersmaalet hædre!
Der driver jeg det vel lidt bedre,
Og drev jeg det just ikke vidt,
Saa trøsted det jer selv jo tit.
Hvo som gjør Mere end sit Bedste,
Han er en Skielm imod sit Næste.
Dog, lidt vel tørt for jer
Det Ordsprog er,
Det ikke Mellemgulvet ryster
Men falder let for svage Bryster,
Og voldte tit, naar Man det roesde
Lidt Hoste.
Hver har sin egen Stjerne,
Jeg, for Exempel, vilde gjerne
See til at ha'e mit paa det Tø're,
I helst vil jeres Lire smøre,
Og som Fornuftens ringe Tolk,
I Dag jeg tjener jer, godt Folk!
Og drev jeg det just ikke vidt,
Saa trøsted det jer selv jo tit,
Samvittigheden tør ei mukke
Naar Man, som Barnet i sin Vugge
Gjør hvad Man kan.
Ja efter min Førstand
Hvis ei Hukommelsen mig sviger,
Er netop denne Trøst det Hele
Som Læserne med deres Digter
Har maattet for det meste dele
I dette vanskelige Fag,
Som jeg har fusket paa i Dag,
Det rene, skjære practiske
Didactiske,
Og drev jeg det just ikke vidt,
Jeg drev det sagtens dog til Skit,

Og er da den Opmuntring værdig
Hvormed I lige til i Fior
Var altid færdig,
Naar Man gik smukt i jeres Spor.
Jeg vendte mig til alle Sider,
Og viisde jer at ei jeg lider
Eensidigheden for min Død,
Jeg viisde jer, hvoraf det kom,
At det gik altid udenom,
Naar I paa Sællandsfaren skjød;
Jeg gav et Vink som skulde vække
Jer til paa rette Kant at knække
Den haarde Nød,
Og til maneerlig at begegne,
Jens Baggesen, hvis op
Han stod med Sjæl og Krop,
Og vilde eder degne.
Jeg vil slet ikke roses
Mig derfor af Forstand,
Thi Konsten er forstand
Saa let som Fod i Hose,
Naar Foden kun er reen,
Saa paa det ene Been
Man allenfalds kan staae
Og drage Hosen paa,
Og Man er frie for Skosen
At, der er Hul paa Hosen.
Men Somme er i Gang, som
Og i Begreb lidt langsom,
Og da jeg dog ei nænner
At narre gode Venner,
Saa vil jeg aabenbare
Jer Kunsten nu forklare.

(Sluttes i næste No.)

Dramatiske Noveller

i Breve til en Ven paa Landet.

6.

Siden min seneste Skrivelse have adskillige Forestillinger havt Sted, som muligen kunne have Interesse for dig, og hvorom jeg derfor her vil give dig Efterretning. — Sidst blev jeg dig Anmeldelse skyldig af Jfr. Walthers anden Debut i Zemire

og Azor. — Jeg saae ikke dette Syngestykke første Gang det blev spillet, men anden Gang, nemlig Tirsdagen den 17de October. Zemires ikke lette Rolle lykkedes Jfr. Walther færdeles vel. Hendes Udtale var næsten feilfri og skal, efter hvad jeg har hørt af Flere, endog kjendeligen have forbedret sig siden første Gang, hun udførte dette Partie, dog syntes hendes Udtale af det danske s flere Steder at nærme sig det tydske sch, ligesaa forekom og enkelte Replikker mig altfor hurtigt fremsagte. — Hendes Spil var fuldt af Liv og Følelse og overtydede mig end mere om, at hun, naar hun først har opnaaet fuldkommen Færdighed i Sproget, ogsaa med Held vil kunne bruges i Skuespil. Blandt de mange skjønne Steder maa jeg nævne dig den Scene i 2den Act, hvori Zemire søger at trøste sin Fader, da han er kommet tilbage fra sin uheldige Reise; hendes Minespil, da hun seer sin Fader og sine Søstre i det fortryllede Speil, og endelig Scenen i Begyndelsen af 4de Act, da hun river sig løs fra sin Fader, for at ile tilbage til Azor. — Af hendes Syngepartie vil jeg blot nævne dig Arien i tredie Act, hvori hun henrivende skjønt besynger Naturens Ynde, og Bravouren i fjerde Act med Echo, hvor Gretrys skabende Genie nogetnær viser sig paa sin høieste Spidse *). Blandt de Medspillende fortjener Hr. Zinck og Hr. Eenholm at nævnes, hiin for sin Azor, denne for sin rigtigt tegnede Ali. Hr. Kruse gav med Sandhed og Følelse Sander. Feen er nu kommet i Jfr. Bergs Hænder. — Du erindrer, før havde Mad. Martens denne Rolle. — Fodmodentlig kjender du denne Madames Bekjendtgjørelse i Dagen, — hun fralægger sig deri høitideligen den mod hende udspredte Beskyldning: at hun skulde have ladet sig engagere ved et fremmed Theater (!) — Det Rygte har jeg ikke hørt, og havde jeg hørt det, jeg vilde sikkert ikke have fæstet Liid til det! — Løverdagen den 14de s. M. gaves til Fordeel for Capellets Enkecasse Syngespillet de to Dage af Bouilly og Cherubini, og Balletten Amors og Balletmesterens Luner. I de to Dage udførte Mad. Frydendal med sædvanligt Held Constances svære Partie. Uskjønsomt viiste, efter min Formening, Publicum

*) Denne Aria, og den bekjendte Speilterzet, vilde unægtelig være nok, til at hjemle ham Plads blandt Europas berømteste Componister.

[...]sig imod denne fortjente Sangerinde, der nu i mere end 30 Aar har været Polyhymnias fornemste, ja endog i de 15 deraf saagodtsom eneste Støtte, og som endnu bestandigen er vor ypperste Sangerinde, ved ikke at yde hende det Bifald, hun forhen har erholdt i denne Rolle. Hendes Syngestemme er endnu reen, høi og meget behagelig. — Hr. Frydendal spillede til den ham saa sædvanlige Characteerliighed den forfulgte Parlaments-Præsident Armand. Rind doublerede som Michelli lykkeligen vor desværre i saa betydelige Roller for Scenen tabte Knudsen. Dog var han ikke alle Steder fuldkommen istand til at udtrykke den muntre, medlidende Godmodighed, der characteriserede dennes mesterlige Spil i dette Stykke. — Torsdagen den 19de s. M. opførtes Indtoget, hvori Jfr. Clausen for første Gang spillede Mariane. Efter at have seet hende heri, som og senere i den lille Matros, troer jeg, at hun vil gjøre meest Lykke i ikke altfor svære Syngepartier. Hendes Syngestemme er meget behagelig, dog kan den ikke gaae ret høit, og Roulader ville neppe lykkes hende. Hendes Spil var ikke daddelfrit. Ufølsomhed maa deri især lægges hende til Last. I Duetten med Johan i første Act stod hun som en Marmorstøtte, uden at vise mindste Liv og Følelse. — Frygtsomhed pleier dog ellers ikke at være hendes Feil. Hr. Zinck som Frands Eberhard var upaaklagelig. Rinds Salomon Joseph gaves med ægte comisk Styrke. Eenholms Johan v. Thuren var Characteren troe, dog forekom det mig, at hans Stemme ikke altid i de forskjellige Syngenummere var fuldkommen klar.

I Anledning af Dronningens Fødselsfest gaves Tirsdagen d. 31 October en pantomimisk Prolog med skjønne Pasdedeux og herlige maleriske Grupper af Oldingen Balletmester Galeotti, og Lodoiska, et nyt Syngespil af Loreaux, til Cherubinis Musik *). Denne er det, der giver dette Stykke Værd, dog maa den, efter sin Natur, have langt mere Interesse for den virkelig Musikkyndige, end for den blotte Musikynder. — Jfr. Walthers Spil og Sang som Lodoiska gjør denne Kunstnerindes Tanksomhed og Flid megen Ære.

*) Samme, just ikke indholdsrige Stykke, er ogsaa sat i Musik af Kreutzer.

I Særdeleshed skjønt og rigtigt var hendes Spil med Durlinski i Begyndelsen af tredie Act. Kruses Spil som Durlinske var heldigt. I første Act erindrede han ved sin djævelske Latter om Munken i Masaniello. Zinck fortjener Roes for sin bjerve Floreski. Eenholm, som den ædle Tartarhøvding Titskan, og Rind, som Vaabendrageren Varbello, bleve Charactererne troe. I Stykkets sidste Act falder en Ildregn, der ved dets anden Forestilling den 6 November skal have vundet umaadelig Applaus. — Løverdagen den 4de Novbr. gaves til Fordeel for Instructeur og Ridder Rosing Øhlenschlægers Sørgespil Hakon Hlade Jarl, hvori Dr. Ryge med sædvanlig Kraftfylde udførte Hakons Rolle. Han modtoges ved sin Indtrædelse paa Scenen med Bifaldsklap, og hans Spil var, især i de tre sidste Acter, en reen Nydelse for hver Ynder af den sande Kunst. Rosing selv spillede i nogle ikke forhen givne Scener Audins Rolle og det med den Sandhed og Tænksomhed, man kunde vente sig af denne hæderværdige Veteran. Til Slutningen fremsagde han med særdeles Inderlighed en af Stykkets Autor forfattet Epilog. Paa det kon[gelige] Theater er tillige i f. M. givet en Concert af de to unge talentrige Musici, Brødrene Simonsen. Indtægten har nok ikke kunnet være betydelig, da der langtfra ikke var fuldt Huus. Imidlertid forlod sikkert enhver af de Tilstedeværende Skuespilhuset fuldkommen tilfredsstillet. Stor Fremgang spoeredes disse tvende meget lovende begyndende Kunstnere at have gjort siden deres seneste Nærværelse her, og tre Violinconcerter udførtes af dem kunstmæssig og med megen Præcision.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Justitsraad Weinwich har i Søndags endt sine Forelæsninger over de skjønne Konster. Tilhørernes Tal voxte hidtil bestandigen, og Konstacademiets høie Præses, H. H. Prinds Christian, har adskillige Gange beæret disse Forelæsninger med sin Nærværelse. Til Afsked holdt Hr. Justitsraaden en kort, men hjertelig Tale til sine Tilhørere, hvori han bevidnede dem sin Taknemmelighed for deres uafbrudte Opmærksomhed paa denne Fru[...]

af hans Grandskninger i Konstens forskjellige Grene, hvortil det fortreffelige Moltkiske Maleriecabinet har givet ham saa storlig Anledning og Leilighed i de 12 Aar, Overopsynet derover har været ham betroet. Han gav Haab om, engang at holde Forelæsninger over de enkelte Dele af Konsten, saasom Kobberstikkerkonsten rc. Meget, som her blev foredraget, var, som Hr. Justitsraaden meget rigtigen anmærkede, for abstract, til at det strax skulde kunne fattes af alle Tilhørere, og kunde, som mundtligen fremsagt, ikke gjøre det Indtryk, som det, der ligger trykt for hver Mands Øjne til gjentagen Efterlæsning. Hr. Justitsraaden agter derfor, efter Adskilliges Ønske, at udgive disse Forelæsninger i Trykken. De blive omtrent 10 til 12 Ark; og Prisen er fastsat til 3 a 4 Rbdlr. Fra en saa tænksom Mand som Forfatteren, kan man vente, at de ved nyt Gjennemsyn, ville faae den sidste Politur. Tak fortjener han, i hver Henseende, for den liberale Maade, hvorpaa han her har søgt, end mere at vække den i de sildigere Tider hos os halv vakte Konstsands, der altid maa og vil bidrage til Sædernes Forædling.

Efterfølgende Stykke troer Udgiveren at burde indrykke heel og holdent, da det deels er et *authentisk historisk* Bidrag til Skuespilvæsenets Tilstand i Odensee, under den ogsaa i Kjøbenhavn bekjendte Görbing Francks Bestyrelse; deels indeholder en justeret Taxt for Melpomenes og Thalias Præster og Præstinder i Tydskland. "Siden jeg kjøbte Comediehuset her i Odense har jeg havt engageret forskjellige temmelig talrige Selskaber, blandt hvilke dog have været adskillige duelige Subjectere; men min Skiebne har altid været, at sætte til om Vinteren det jeg vandt om Sommeren i de andre Provinser. Man vil maaskee indvende derimod: at naar mit Personale havde været et bedre Ensemble, vilde Indtægten ogsaa have været bedre. — Dette tilstaaer jeg gjerne; men at det er umueligt at underholde et *talrigt* Selskab af *udsøgte* Medlemmer en heel Vinter i Odense, vil letteligen skjønnes af efterfølgende Detail over hvad et saadant Selskab, som kunde opfylde et æret Publicums billige Krav, vilde koste at underholde, samt hvad Indtægten kan bringe *naar der* NB. hver Aften fandtes *fuldt Huus*, som dog ikke er at vente. Da Sangen nu engang er Publicums almindelige Ønske, følger deraf, at Skuespillerne tillige maae være Sangere; thi ellers udfordredes et dobbelt Personale, som da overstæg enhver Privatmands Kræfter at salarere. — Sangere og Skuespillere tillige, langtfra dog ikke af første Talents, betales i Tydskland med følgende Gager, og fordre, naar de skal forlade deres Fødeland, høiere Gage. Et Selskab som vil give de nu gængse Stykker, kan i det allermindste ikke være færre end 16 Personer, som betales *ugentlig* saaledes: En første Bassist, en første Tenorist og Buffon ere ikke at faae under 8 Rdlr. S. H. C. . . gjør 24 Rdlr.

Første Sangerinde, som ogsaa selv skal holde sin Garderobe . .	40 —
2den og 3die Sangerinde	14 —
En Moder	7 —
Soubrette	6 —
2den og 3die Elsker . . .	12 —
Chevalier	7 —
2den og 3die Gamle . . .	12 —
2 Nødhjelpere	10 —
En Souffleur	6 —
En Musikdirector	8 —

Forestaaende Gager maae i hvert Fald betales i S. H. C. siden nogle Aars Erfaring har kyset enhver tydsk Skuespiller fra at contrahere i *danske* Penge. — Dertil kommer nu de Udgivter som kunne bestrides i *danske* Penge, *Ugentligen*: Directeuren for sin Familie, Brændsel til Garderoben, ved Prøver og Forestillinger, Porto og andre uberegnelige Udgivter . . . .

(uberegnelige Udgivter)	50 Rbd.
Theatermesteren	15 —
Placatbæreren	10 —
Friseuren	6 —
Skrædderen	6 —
Politiet	6 —
Brandvagten	6 —
Marqveurs 4 St. a 1 Rbdl. . .	12 —
Placaterne	30 —
Arbeidsfolk paa Theatret . .	6 —
3 Lpd. Lys	64 —
24 Pd. Talg i Lamperne . .	24 —
Musik	60 —
	295 Rbd.

Dertil de 146 Rd. S. H. C. gjør i Rbdlr. N. V. i det ringeste — 730 —

30 nye Stykker, da hvert i det Høieste kun kan gives 2 Gange,

a St. 4 Rbd. — Rollerne at udskrive a 10 Rbdl. . gjør 420 Rbd.
4 Operaer a St. 100 Rbd. — 400 —
Huusleie . . 1000 —.
Dette deelt for 20 Ugers Indtægt,
gjør ugentlig . . . . 91 —

Ugentlig altsaa: Summa 1116 Rbd.

NB. Endnu er intet beregnet for Skuespillernes Reiseomkostninger, Garderobe og Decorationer, samt Reparationer.

Ved at spille 3 gange ugentlig, kan Indtægten være naar alle Billetter afsættes, for hvergang,

16 Rangloger a 6 Rbd.	96 —
10 Parqvetloger a 6 Rbd.	60 —
40 Pladsloge Billets a 1 Rbd.	40 —
110 Parqvet Dito a 1 Rbd.	100 —
60 Parterre Dito a 3 Mk.	30 —
Er	336 —

Dette gjør for 3 Forestillinger i en Uge 1008 Rbd.

Fradraget ovenanførte Udgivter bliver 108 Rbd. der som tabt maae tilskydes istedet for at vindes. — Rigtignok kunde herimod indvendes, at Entree-Prisernes Forhøielse kunde erstatte Tabet; men naar saadan Forhøielse formindskede Besøget, saa var Entrepeneuren jo endda lige nær. — Det sages jo i Sommer, kjendelig nok da de Kongelige Skuespillere vare her; hvormegen Utilfredshed spofaredes ikke da over den høiere Priis, disse lode sig betale! og dog maatte enhver tilstaae sin høieste Tilfredshed med deres Forestillinger og beklage at kun saa faa kunde ventes at sees deraf. — Under saadanne Omstændigheder har jeg da endeligen lært af Skade at blive klogere, og tør ikke mere engagere noget Skuespillerselskab for Odense. Jeg har derfor besluttet for Fremtiden at udleie mit Theater her i Odense tilligemed min Garderobe og Decorationer. For denne Vinter har Hr. Steiner leiet det. Mueligen han kan soutenere sig her derved at hans Personale ikke er talrigt, og for det meeste bestaaer af hans egen meget agtværdige Familie, der hidtil overalt har stræbt at naae Publicums Bifald, ogsaa skal have været saa heldig, naar undtages hvad en Skumler (der i Aalborg for tilføiet Fornærmelse maatte gjøre Hr. Steiner Æreserklæring) for at hævne sig, ondskabsfuld har ytet i Bladet Dagen. Forresten vil enhver indsee at et fuldkommen

godt Personale, under foranførte Omstændigheder, uden offentlig fast Fond stedse vil blive et pium desiderium for Odense.

Odense, d. 15 Novbr., 1815.

Görbing Franck.

Kjøbenhavns Børs den 21 November.

Cours. Hamb. 2 M. 642, a vista. Amsterdam 2 M. 608. London 2 M. 26½ Rbd., a vista . Spec. 650. — Specier solgtes til 39 a 39½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 73 a 73½ pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler 52 a 53.

Gaadens endnu hurtigere Svar i Forveien paa den hurtige ligesaa dagligdagse som fornemme, ligesaa uklækkelige, som kiækkelig Opløsning:

"Isis Jö."

i Dagbladet: Dagen, No. 272.

"Hvordan forklarer man, ifald jeg var en Qvinde,
"At man i gamle Rom min Titel gav en Mand?
"Nei, Dagens Oedipus! mit rette Navn at finde,
"Dertil udfordres meer end dens og din Forstand."

Hvis man i dette Epigram, der er fiorten Dage ældre, end Tilværelsen af den Ting, det træffer, ogsaa finder personlig Stiklen, saa maae jeg troe, at mit aldeles upersonlige Spil med Ruttiden bestaaer af lutter Stik.

Baggesen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 94.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 25 November 1815.

Parenthetisk Interims-Svar
til
Den mig ubekiendte Forfatter
af
Hin, som det lader, snart fuldendte Indsølelse i fremmet Søl og fuldkomne Indsaltelse i eget Salt, under Titel af "Rimelige Strøetanker", i Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, No. 90, 91, 92, 93 —
som Anmærkning
til en eeneste Note: S. 1476.

Du, der en diærv og dygtig Raka-Skiælder,
"Korsfæst ham!" skrigende, som Odins Navn,
Hver broget, brun, og guul Medbeiler fælder
I Kappen om Tilsølen af mit Navn!
Ja! Du har Ret, min Broder! i, at haabe,
Ved Foregreb af Guds og af min egen Dom;
At høit min "Høihed" i dens "Vendenom"
Sig selv vil kalde "Povel Vendekaabe".
Men veed Du, hvad min Lavhed kalder sig,
Selv dybt i Pølen, som Du troer af Svovel?
Hvad Du vil, omvendt Selv, snart kalde mig:
En hidtil miskiendt "Kaabevendt Sankt Povel!"

Note til Anmærkningen.

Dersom den i et Skrift imod Skribentere meest fornærmede Skribent, tør giøre Paastand paa en Stemme, der er værdt at høre, for Skriftet, vilde jeg meget anbefale de kiøbenhavnske løse Læsere af løse Blade, med meer end sædvanlig Opmærksomhed at agte paa hine "Strøe-Tanker", og læse dem i det mindste eengang om igien, forinden de platud fordømme Snavset, som simpelt gammeldags Styrvoldtsnaus — da det efter mine ringe Tanker, fra Vittighedens Side betragtet, ikke blot er ulignelig mere værdt end alt tilsammentaget, hvad man didindtil har trykt og undertrykt imod mig; men et klassisk Mesterstykke i den burleske ægte danske Satire, hvis Huulhed og Torhed salig Hans Mikkelsen sikkert ligesaa gierne vilde laane sit Navn, som

hans Støv med Ækkel har maattet vende sig i Graven ved en vis foregaaende Leilighed. Hvem for Resten denne satiriske Helt kan være, der i alle mine Fiender seer lutter smaa Sexbeenere, og i mig blot en tyndbeenet Skrædder, er mig en Gaade, hvis Nød jeg finder vanskeligere at knække, end min egens; kun saa meget er mig klart, at det er ingen almindelig Mads. Skulde han, med alt det, af en Hendelse virkelig hedde Mads, saa hedder jeg for Fremtiden: Jesper

Baggesen.

Gaade-Giætningen.

(Til Baggesen.)

Let er din Gaade,
Gestur Blinde!
Nemt er at raade
Runen derinde,
Solen du fandt,
Hvor Traadene fine
Edderkop spandt
Af Tarmene sine.

Gedspeki Heidreks.

Du est Dig Selv en Gaade,
Det har jeg længe vidst,
Og til den ret at raade
Du har kun stakket Frist,
Og ved Dig selv at dele
Du taber i det Hele,
Det giælder To mod Een.

Din Jeghed at taxere
I Gaadesangs Duet,
Og Led for Led partere,
Var sagens ei saa let,
Og det, om end jeg kunde,
Jeg giorde ingenlunde,
Med mindre Navnværdis
Jeg satte Mere i,

Med mindre Løgn jeg vilde
Mig om mig selv indbilde,
Og havde det i Hu
At grunde Dig tilbage,
At sætte X for U
Mig selv for Dig i Brage.
Tænk ei jeg vil med Vid
Dig stikke i Dualis!
Da fik mit Individ
Jo Blelke i Pluralis,
Og skiøndt det vel er sandt,
Hvad Du har vel udgrundet,
En Asenskiæft jeg fandt,
Hvor Du den kunde fundet;
Saa har dog, som Du veed,
Den Kiæft sin Egenhed,
Den fælder kun Philister,
Naar Man paa dem er bister,
Den aldrig dividerer
Hvad Man dualiserer;
Den giør og ei hvad Du
Har giort i Gaaden nu,
Deponens, om Du vil,
Den er som Gaade-Munden,
Activisk uden til,
Passivisk dog i Grunden,
Men gaaer dog ei saavidt,
Den bli'r Hermaphrodit,
Ei som Urgelmer den
Er Selvformerings Ven,
Vil i sin hule Tand
Ei, hvad den ikke kan,
Et Kildevæld fremtvinge,
Men lader det kun springe.

Du seer for Resten let
Hvorvidt jeg giætted ret,
At Hunnen vel i Rom,
Naar det til Stykket kom,
Ham selv var op ad Dage,
Og hendes Døggelam
Man uden deres Skam
For Hunnen kunde tage,
Thi naar Alt kom til Alt,
Var Hun jo Sjæl og Han Gestalt,
Hvor Hun var ei, var Han kun Lidt,
Og hun var kun i Individet,

Det saae Man jo og klarlig paa det Hele,
Paa Divisionen af de homogene Dele,
Der, som i Gaaden nok, den venlige Dualis
Forvandled til en underlig Pluralis,
Og demonstreerde ei som Schellings Ven
Indifferentsen just af Pan og Hen.

Dog, Proteus! om jeg ogsaa kunde,
Jeg fulgde ingenlunde
Dig paa den krumme Stie
Som Fugl og Bræms og Bie;
Langt heller planted jeg
Paa Kryds, som Du kan vide,
En Tvillingstav med Blide
Paa Skialdens Vintervei.

Ja, Du, o Skiald! hvis Stemme klang
Saa lislig over Danevang,
Før ret i Graad ved Moders Bryst
Jeg løftede min Røst,
Hvis Sang mig var i yngre Dage
Som Tungeslag af Brage,
Og er mig indtil denne Stund
Som Fuglekvad i Lund,
Hvis fine Tact og Tonehold,
Hvis Vid og dybe Tanker
Stadfæste sig paa Sagas Skiold
Som Liljer og som Ranker!
Om end, som stundum, Du med Magt
Dig tvinger til at smile,
Om Du med tavs Foragt,
Om Du med hvasse Pile,
Hvormed saa tit Du rutter,
Vil svare ham, som Du har nænt
At kalde hvad Du ei har kiendt,
En bagvendt Morten Luther;
Jeg vil og maae et Alvorsord
Dog siunge for Dit Øre,
Og husk, det klinger over Nord,
Om Du end ei vil høre,
Og husk, om end af Latter nu
Det Ord blev overdøvet,
Det klinger dog igien, naar Du
Maae tie under Støvet,
Og husk, om og jeg var en Gaas,
Og Du den største Svane:
Saa blev dog lige falsk Din Kaas,
Og lige krum Din Bane! (Fortsættes.)

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Som sagt, min gamle Amme,
Hun var en Sællands-mo'r,
Hun lærde mig, den samme,
De rette Sællands Ord.
Hun skee i Graven Tak,
Fordi hun til mig stak,
Mens end jeg sad paa Skamle,
En Tul Tre af de Gamle;
Men mere Tak endnu
Jeg skylder gamle Mo'r
For hendes vakkre Ord:
"Min Søn! kom vel ihu,
Hvad Folk du spiller med,
Og spil til Tid og Sted!
Spil ei med Jyden Bas,
Thi han forstaaer ei Spas;
Spil helst med Jyden ei,
Han ta'r dig let ved Næsen,
Og han er stiv og sei,
Og spiller mest kun om det rene Væsen,
Og spiller han for Narrerie,
Saa vanker der lidt Klumsak i;
Men er du først i Spil,
Saa lad staae til!
Lad Ingen see dit Kort!
Men skak med dine Brikker!
Pas høie Trumfer bort!
Gaae med paa Svovelstikker!
Saa vinder du dit Spil,
Men Jyden bliver vreed,
Lav for en Sikkerhed
Derfor kun Ryggen til
Med hvad der er lidt fast,
Og haardt og hvast,
Men vil han slaa's med Skit,
Saa dyp ham i hans eget Fidt,
Naar han sig bukker paa det Halve,
Saa buk du ham med alle;
Men gaae saa strax din Vei,
Og rør ham ei!

Men spil, som sagt, naar ei det er fornøden,
Saalidt med Jyden som med Jøden! *)
Spil helst med Sællands Folk!
Dem kiender du, din Dolk!
Spil ei for tit og længe!
Spil ei om Prygl og Penge,
Nei, spil om ingen Verdsens Ting,
Og ingenlunde om Nureddins Ring.
Ei om Aladdins Lampe!
Hazardspil volder Krampe.
Nei, spil til Tid og Sted,
Alt efter Sællands Sæd,
Paa Langs og Kryds,
Om Kiærester og Kys!
Men træffer du blandt Næster,
Som let kan skee, din Mester
I Lanter og Styrvolt,
Saa vær kun aldrig stolt!
Men hold for alting lige
Din Tunge i din Mund,
Og list dig til at kige
Ham først i Kort en Stund.
Staae som en Muus bag Stolen!
Og lær hans Kneb!
Og løb ei ud af Skolen
Med halvt Begreb!
Spil saa kun med
Til Tid og Sted!
Stiæl med Forstand
Saa godt du kan,
Hvor det er Skik,
Af Andres Stik!
Giem godt og vel
Hvad selv du har til Bedste;

*) Hvad Jøde og Jyde
Har her at betyde
Maae siges i Hast.
Med Jøden og Jyden
Jeg mener vel Lyden,
Dem lægges til Last.
Hvad Jøder og Jyder
For Resten angaaer,
De har deres Lyder
Og Hager og Haar,
Men Jøde og Jyde,
Hvordan det end gaaer,
Har Meer at betyde
End Tiden forstaa'r.

Lad kun din Næste
Sig stikke selv ihjel!"

Saavidt min salig Amme,
Og det var ikke galt, det Samme,
Men har den lille Lyde,
Det giør ei Sagen klar;
Thi var jeg ei lidt Jyde,
Saa blev jeg dog en Nar.
Thi Sællandsfaren veed
Jo Reglen ganske rigtig:
Min Søn! vær kiønt forsigtig!
Og bliv saa ikke heed!
Men dermod med Sandsen
Det gaaer, som vi har seet,
Han let gaaer bag ad Dandsen,
Og bli'r Codilje-beet.
En Sællandsfa'r kan stikke
Saa Man bli'r bleg og rød,
Men taale kan han ikke,
Saa godt som Jyden, Stød,
Og faaer han en Tryk-Sexten,
Saa gaaer han let fra Texten,
Og dumpes han først om,
Han sielden ihukom
Hvad der sig ganske godt ka'r sige,
Men ikke følge just saa lige,
At han, trods Faldets virkelige Gru,
Fortryllet af det Træffende, det Fyndige,
Det rette, nette, lette, næsten Yndige,
Gad dumpet nok engang endnu. *)

See nu, godt Folk! nu har
Jeg hardtad reent omsonst
Jer lært den simple Konst,
Dermed er Sagen klar:
Vær Sællandsfa'r af Adelsbyrd!
Og for vor Herre ægte Jyde!

*) Som skrevet staa'r
I Bogen han lod prænte
Forleden Aar;
Men naar
Vi Syn for Sagn kan vente,
Det ikke skrevet staa'r,
Og naar
Vi fik det ei
Det var i Bogens Aar.

Saa kan den Pokkers Fyr
Du Spidsen trøstig byde.

Laan mig kun nu lidt Kridt,
Saa vil paa Sort med Hvidt
Jeg her paa disse Fiæle
Gi'e Knud hans Eftermæle,
Saa skal vi snart fornemme,
Om end han selv er hiemme,
Om han tør komme ud
Og giøre sig til Knud;
Jeg kan jo dristig stole
Paa jer, ifald det kniber,
I har jo vær't i Skole,
Og veed, hvordan Man piber,
Naar Man med Skolemester
Har leget Kamerat,
Og faa'r som Snylte-Giæster
En Smule Kropsalat,
Og naar saadan jeg piber,
Saa veed I, at det kniber,
Kom saa! saa skal, min Trok,
Vi Pungparykken snoe,
Og spille ham en Marsch
Kohlrabenschwartz.
Men løber I jer Vei,
Hvad giør saa jeg?
Hvad jeg saa giør?
Hvad der giør Kaalen feed
Vedkommer ikke Smør;
Og hvis jer Nogen spør,
Siig kun: I det ei veed!

* *

(Sluttes i næste No.)

Dramatiske Noveller.

(Slutning; see forr. No.)

Hoftheatret gav den 15de October Kamæleonen af Beck. Heri spillede Hr. Haack Grev v. Schaalheim med særdeles Liv og comisk Vittighed. Blandt de mange ypperlige Steder fortjener især den Scene, hvori han fortæller sit Besøg hos Josepha Wollmar, at nævnes med fortjent Roes. Mad. Andersens Irene røbede den sig alt mere og mere uddannende Kunstnerinde, der efterhaanden nærmer sig Fuldkommenhed. Hendes Spil var flint og tænkt, maaskee i Scenen med Grevinde Sandheim lidt for trivielt. Jfr. Abildgaards Josepha gaves med Følelse. Hr. Lund, som Schalberg, og Jfr. Hedeberg, som Baronessen, vare begge Rollen troe og vandt fortjent Bifald. Hr. Winsløw senior lagde, som Major v. Dellau, ikke tilbørlig Vægt paa Ordene, accentuerede ikke rigtigt og manglede flere Steder Liv og Følelse; hans Udtale og Figur ere ellers ikke upassende for Theatret. Hr. Jordhøis Spil som Baron v. Breitenfeld characteriserede sig i første Act ved en slæbende Langsomhed. Bibliotheksscenen i tredie Act gik langtfra ikke som den burde. — Den 22de October gaves sammesteds List imod List eller Henrik og Pernille, og Jean de France. Dette sidste holbergske Stykke vandt udeelt Bifald; Hr. Haß var ganske den gamle ærlige Jeronimus, derimod var Hr. Eilertzens Frands, i mine Tanker, ikke nær saa heldig. Jfr. Sannes, som Marthe, spillede med usædvanlig Livlighed og vandt især Bifald under sin Forklædning som Mad. la Fleche. Men fremfor alle fortjener Hr. Haack at nævnes for sin særdeles heldige Jean. Neppe kunde denne antikke forfranskede Nars ikke lette Rolle været givet bedre. Hr. Winsløw jun. var upaaklagelig som Pierre. Holm gav som Arv Haab om med Tiden at kunne blive en god comisk Skuespiller. Vilde han blot ikke lade sig forlede til at jage efter Applaus, men danne sig efter de Mynstere, han i en Lindgreen og Kruse har for Øine. — I Anledning af dette Stykkes Opførelse, tør jeg indstille, og det selv til Hr. Prof. Rahbeks Dom, om ikke de, for vore Tider aldeles upassende Udtryk, der findes hist og her *), burde bortfalde som usømmelige for Scenen. Jeg veed, det er Hr. Professorens ømme Sted, jeg rører ved; men jeg er, i Tillid til hans Smag, i den Overbeviisning, at han maae være enig med mig i, at Stykket ikke ved disse Replikkers Udeladelse eller Ændring vilde tabe i sand Vittighed og ægte comisk Salt. Og hvis dette ikke er Tilfældet, er det da ikke endogsaa Pligt imod Smag og Velanstændighed, at foretage denne ubetydelige Forandring? — Søndagen d. 29 October opførtes Enken og Enke-

*) Og navnligen i 1ste Acts første, fjerde og femte, 2den Acts fjerde, og 5te Acts anden Scene.

manden. Sophie er i mine Tanker en Rolle, der slet ikke passer sig for Jfr. Abildgaard. Hendes kunstlede Munterhed efterlader intet behageligt Indtryk, og hendes disharmoniske Latter skurrer endnu i mine Øren, naar jeg tænker derpaa. Hr. Eilertzens Spil, som Rapsmand, var yderst lavcomisk; hans Miner, Gebærder og Stillinger, efter mit Skjønnende, smagløse. Hr. Winsløw senior viste, som Linder, ikke ganske den følende Elsker. Jfr. Falk, som Lise, og Lund, som Wilhelm, vare begge paa deres rette Hylde. Herefter den unge hidsige Mand, hvori Mad. Andersen, med sædvanligt Held, udførte Lauras Partie. O. Rongsted var vakker som André og Simonsen ret brav som Germain, dog var han ikke ganske fast i sin Rolle; saaledes sagde han i 12te Scene, "Hos ham stikker Feilen ikke i Hovedet, men kun i Hjertet" istedetfor omvendt. — Den 5te Novbr. gaves, i Anledning af H. M. Dronningens Fødselsfest: Drengene fra Auvergne, en ret vakker Bagatel af Kotzebue, hvori i Særdeleshed Hr. Simonsen og Jfr. Berg interesserede ved deres fuldkommen rigtige og rørende Spil. Drengene, Bauer og O. Rongsted, vare ikke faste i Sangen. Derefter Naturens Datter, et nyt Syngespil efter Rambach, lyrisk omarbeidet til Musik af forskjellige Componister, ved Hr. N. T. Bruun. Dette var sandelig kun maadeligt Gods. En Hr. Thümmel og hans Tjener, forelskede i een og samme Pige, bemeldte Naturdatter, der endelig til syvende og sidst faaer Tjeneren. Dette Emne, udtrukket i en Handling, der næsten varer to Timer, og udspækket med Musiknummere, for det meste maadeligen udførte, maae nødvendigviis kjede. I det mindste takkede jeg Gud, da det var forbi, og seer det neppe oftere. Dog vilde det være ubilligt at nægte Mad. Zinck Roes for sin Udførelse af Hovedrollen. Hun var ogsaa næsten den eneste, der gav lidt Liv i den døsige Handling. Jfr. Falk gav ogsaa sin ubetydelige Rolle ret vakkert. De andre Personer har jeg glemt, dog husker jeg endnu til min store Smerte, Hr. Lunds Gjentagelse af Ding Dang, Ding, Ding Dang ꝛc., i et Slags Bravour-Arie. Stykket sender jeg dig hermed; læs dette Hakkemad, og døm saa. Neppe troer jeg, du kunde have viist dig saa heroisk som jeg, ved standhaftig at holde ud til Enden. — I Søndags gaves Erasmus Montanus. At Rasmus Berg sank her til en Birolle, og derved ikke vandt i Interesse, kan du let forestille dig. Peer Degn var derimod i gode Hænder hos Haack. Eilertzens Jeppe Berg var, efter mit Tykke, kun middelmaadig. Jesper Ridefoged og Arv udførtes ret brav af Lund og Holm. Foruden dette gaves ogsaa den fattige Poet, et lille Eenactsstykke, hvori Hovedrollen udførtes med Sandhed og Inderlighed af Haack. Hermed vil jeg slutte for denne Gang. Du skal snart høre mere fra

Din ꝛc.

Indenlandske Efterretninger.

Plakat, hvorved Handelen paa St. Thomas og St. Jan frigives for fremmede europæiske Skibe.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, ꝛc., ꝛc., Gjøre vitterligt: For at give Handelen paa Vore Vestindiske Øer saa megen Frihed som mueligt, ville Vi allernaadigst have indtil videre tilladt, at fremmede europæiske Skibe maae i Frihavnene St. Thomas og St. Jan indklarere fra og udklarere til fremmede Steder i Europa, imod at erlægge de Told-Afgivter, som for nærværende Tid ved Forordningen af 4de November 1782 ere paabudne af Varer, der med fremmede vestindiske eller americanske Skibe indføres fra, eller udføres til fremmede vestindiske eller americanske Steder.

Givet i Vor Kongelige Residence-Stad Kjøbenhavn, den 17de November 1815.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Professor Finn Magnusen, agter i indeværende Vinter, tvende Dage om Ugen (som siden bestemmes) fra Kl. 5 til 6 Eftm. at holde Forelæsninger over Havamal, Völuspa og de i den magnæanske Kommissions Udgave af Sæmunds Eddas Iste Deel indeholdte Sange, som tilsammen udgjøre den vigtigste Grundvold for fædrelandsk Mythologie og sand Kundskab om de gamle Nordboeres moralske Grundsætninger og Leveregler. En dansk, saavidt muelig ordret, Oversættelse af disse ældgamle Digte skal foredrages, tilligemed en foreløbig Oversigt i Indledninger til hvert Digt især, og de nødvendigste Forklaringer tilføjes i

korte oplysende Anmærkninger. Forelæsningerne ville udgjøre i det mindste 25 Foredrag. Adgangskort til dem, bekommes i den gyldendalske Boghandling, Klareboderne No. 8, mod Erlæggelse af 15 Rbdlr. N. V. Dersom et tilstrækkeligt Antal Tilhørere har tegnet sig inden denne Maaneds Udgang, skulle Forelæsningerne strax begynde, efter foreløbig nærmere Bekjendtgjørelse, paa det Sted, som da tilkjendegives; i andet Fald gives Prænumeranterne det udlagte Honorarium tilbage.

I den nordiske Tilskuer No. 44 læses en Fortegnelse over det kjøbenhavnske Universitetsbibliotheks Velgjørere, ved dets Bibliothekar, Prof. R. Nyerup. Af denne Fortegnelse sees, at Bibliothekets første Grundvold lagdes, 1482, ved en Gave af 24 Voll., som foræredes af Universitetets Vicekantzler Dr. Med. Peder Albertsen, der ved Universitetets Stiftelse spillede saa betydelig en Rolle. Blandt de øvrige Velgjørere tælles Kong Jacob VI af Skotland, der, 1590, da han hospiterede paa den theologiske Prof. H. Slangerups og den medic. Prof. Anders Christensens Forelæsninger, forærede Bibliotheket 7 Voll. og et Guldbæger, som ødelagdes i Engellændernes Bombardement 1807. Den største Foræring, saavel i Henseende til Bøgernes Mængde, som Vigtighed, fik Bibliotheket, 1685, af Præsidenten i Kjøbenhavn, Doct. Juris, Prof. Peder Resen. Al den herlige Bogforraad, som Bibliotheket havde faaet ved Gaver, fra 1482 til 1698, blev et Offer for Ildebranden 1728. Aar 1730 kom det nyanlagte Bibliothek ved Prof. Arne Magnusens Død i Besiddelse af dennes mageløse Samling af islandske Haandskrifter. Conferenceraad F. Rostgaard forsonede, 1745, nogenledes sin Synd mod Videnskabernes udødelige Yndling, L. Holberg, hvis litterariske Forfølger han var, ved at forære Bibliotheket, foruden nogle trykte Bøger, 534 Haandskrifter. Hans Portrait findes sammesteds ophængt. Det rundt om i Bibliotheket ophængte Herbarium vivum med Glas og Ramme, er foræret 1793 af Dr. W. Hahn. Fortegnelsen over Bibliothekets Begavelser, agter Hr. Professor Nyerup, med Bibliothekcommissionens Tilladelse, at lade ved en Skjønskriver indføre i Bibliothekets Liber daticus, en Levning fra Ildebranden 1728, som, paa lidet nær, indbefatter lutter rene Blade. Den bestaaer af 25 Pergamentsblade, og Bindet er overtrukket med rødt Fløjel, og paa alle fire Hjørner forsynet med dobbelt Sølvbeslag. Paa Pladerne findes udgravne Universitetets Insignia fra 1535.

I Stokholm have i denne Tid adskillige betydelige Handelshuse falleret.

Maculaturpapir betales i dette Øjeblik saa dyrt, at mangfoldige gamle, men desuagtet nyttige og læseværdige, Værker, maa vandre til Urtekræmmeren, med hvem ingen af de sædvanlige Bogkjøbere saa let kan udholde Kappestriden paa Auctioner. Bøger, som Swiffts Værker paa tydsk, Josephi jødiske Historie i samme Sprog, solgtes nyligen til Maculatur. Jo tykkere en Bog, en gammel Foliant eller Qvartant, er, desto mere Fare staaer den for, som hvert andet Fedenødd, at falde for Slagtøxen.

Mariboe, den 16de November. Den 13de og 14de November havde vi her en temmelig stærk Storm med Sydvest Vind, ved hvilken Leilighed Vandet ved Bandholm var saa lavt, at Skibene ikke kunde seile imellem det og Ourebye. — I denne Tid har nogle fremmede Skippere givet ved Gaabense 20 Rbdlr. for en Tønde Hvede og 7 Rbdlr. for en Tønde Byg. (Mariboe Av.)

Wordingborg, den 19de November. Fredagen den 17de November, ved 12 slet, foregik en bedrøvelig Begivenhed i Nyerød Kjøbsted, pr. Wordingborg, nemlig: at Peder Pedersen, Brændeviinsbrænder, maatte see sin Eiendom lagt i Aske, tilligemed al sin Indboe, torsken og utorsken Korn, en stor Hoben Brænde og Tørv, Gaards og Avlingsredskaber, med andet mere, saa og 7 Qvægshoveder. Det er en stor Eiendom, hvoraf var hostet betydelig. Alle 4 store Længder stod i lys Lue da Folk og 5 Sprøiter kom, der altsaa intet kunde udrette uden at slukke og redde de øvrige Naboer. — Ilden var paasat af deres Barnepige, 15 Aar gammel, confirmeret i Fjor, ved at tage en Glød og kaste ind i Faarehuset. Hun har bekjendt sin Forseelse, og er arresteret for at nyde hendes fortjente Løn. — Disse Folk ere nye Begyndere, men nu reent ruinerede. — Goddædige Mennesker i Lolland og Falster, der ville bidrage til disse ulykkelige Menneskers Gjenopreisning,

ville sende Gaver til Commissionair Rostrup i Wordingborg, der offentlig skal gjøre Regnskab for, hvad enhver har givet. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns-Børs den 24 November.
Cours. Hamb. 2 M. 647, à vista 655. Amsterdam 2 M. 610. London 2 M. 26½ Rdd., à vista . . Spec. 655. — Specier solgtes til 39½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76 a 77 pr. 100; Oblig. 51 a 52. Norske Sedler 51 a 51½.

Blandede Efterretninger.

Christiania, d. 11te November. D. K. H. Kronprindsen og Arveprindsen tiltraadte Reisen fra Christiania over Kongsvinger til Stockholm, Mandagen den 6te November. (Norsk Rigstid.)

Christiania, d. 15de Nov. Følgende kan tjene til en Oversigt af Embedsstanden ved det Norske Riges indre Bestyrelse: Regjeringen føres af en Statholder, en Statsminister, 10 Statsraader, hvis Cancellie bestyres af en Stats-Secretair. Ved Regjerings-Departementerne, Stats-Secretariatet og Statsraads-Afdelingen i Stockholm tjene 4 Expeditions-Secretairer, 6 Bureau-Chefer, 2 Archivarer, 3 Revisorer, 2 Bogholdere, 20 Fuldmægtige og 22 Copiister; ialt 72. — Den dømmende Magt er overdragen til: Høiesteret med 1 Justitiarius, 6 ordentlige og 3 overordentlige Assessorer, 2 militaire Tilforordnede, 1 Justits- og 2 Protokol-Secretairer samt 3 Advocater; 4 Stiftsoverretter med 4 Justitiarii, 8 Assessorer, 4 Justits-Secretairer og 1 Fuldmægtig; en Over-Bergamtsret, bestaaende af 2 Tilforordnede og 1 Skriver; 2 Overbirkedommere, 60 Sorenskrivere, 2 Birkedommere og 19 Byfogder; ialt 121. — Til Kirke- og Underviisnings-Væsenet hører: ved Universitetet, foruden Cantsler og Pro-Cantsler, 11 Professorer, 5 Lectorer, 1 Botanisk Gartner og 1 Regnskabsfører; ved de 4 lærde Skoler: 4 Rectorer, 5 Overlærere og 14 Adjuncter; Geistligheden bestaaer af 5 Biskopper, 49 Provster, hvoraf 4 Stiftsprovster, 329 Sognepræster, Provsterne indbefattede, 65 residerende Capellaner, Aftensangspræster og Catecheter, samt 27 personelle Capellaner; ialt 467. — Justits- og Politie-Væsenet forvaltes af 16 Amtmænd, hvoraf 4 ere Stiftsbefalingsmænd, 2 Lehnsbesiddere, 41 Fogder, 2 Amtsforvaltere, derhos i Byerne 15 Øvrighedspersoner og 8 særskilte Politie-Embedsmænd foruden de ovennævnte Byfogder. Ved Medicinal-Væsenet ere ansatte 31 Physici og Chirurger, foruden de militaire, samt 23 Apothekere; ialt 138. — Under Cammeral- og Oekonomie-Faget henføres: ved 25 Toldsteder 165 Embedsmænd, ved Postvæsenet 25, Veivæsenet 10, Bergvæsenet 32, og Skovvæsenet 4; ellers i Byerne 30 af de mindre betydelige, og ved forskjellige Forvaltnings Grene i Riget 56 Embedsmænd; ialt 302. — Forsvars-Væsenet. Ved Søe-Etaten 30 Officierer, nemlig: 1 Contre-Admiral, 1 Commandeur, 1 Commandeur-Capitain, 3 Capitainer, 5 Capitain-Lieutenanter, 10 Premier-Lieutenanter, og 9 Second-Lieutenanter; desuden ved Søe-Indrulleringen og Lodsvæsenet 6 Officierer og 5 civile Betjenter; ved Christiansands og Frederiksværns Værfter 11 og ved Magazinerne 21 Betjenter; ialt 54. — Land-Etatens Generalstab bestaaer af 1 Feldtmarskalk, 4 General-Lieutenanter, 6 General-Majorer, 1 General-Adjutant, 2 General-Adjutant-Lieutenanter, 4 Over-Adjutanter, 5 Divisions-Adjutanter og 2 Adjointer. Ved Udskrivningen er ansat 1 General-Krigs-Commissair og 6 Krigs-Commissairer; ved Land-Cadet-Corpset: 6 Officierer, 4 Repetenter og 19 Lærere (ved Corpset oplæres 118 Cadetter i 5 Classer); Armeen er inddeelt i et Ingenieur-Corps, 1 Artillerie-Corps, 1 Dragon-Regiment og 1 Dragon-Corps, 1 ridende Jæger-Corps, 8 Infanterie-Regimenter, 1 Skarpskytter-Regiment, 2 Skarpskytter-Batailloner, 1 Jæger-Corps, 3 Skiløber-Bataillons og et Garnisons Compagnie, ved hvilke forskjellige Corps tjene: 71 Stabsofficierer, 178 Capitainer, 8 Stabs-Capitainer, 384 Lieutenanter, 66 Mellem-Stabsbetjenter. Desforuden 12 Fæstningsofficierer, 1 Provincial-Commissair og 8 Tøihuus-Lieutenanter, samt ved de forskjellige militaire Autoriteter 18 civile Betjenter; ialt 807. — Antallet af samtlige forannævnte Embedsmænd og Betjenter bliver saaledes 1961.

(Norsk Rigstidende.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 95.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 28 November 1815.

Rimelige Strøe-Tanker,

sammengroede i

Gaade-Giætningen,

til

Jens Baggesen.

(Slutning.)

Du saae det mangengang, o Skiald!
At stort som Kaar er og Dit Kald,
Langt andet end med Spas at more
De Smaae, de Store,
Du følde Tomheds Dødningvind
Omsuse kold Din blege Kind,
Og sank af Digterlegen kied,
I Afmagt ned;
Men stærkt er Livet i Din dybe Rod,
Som i vort Danmarks gamle Eeg,
Med friske Kræfter Du igien opstod,
Adspredte, spildte dem i Leeg.
Saa nys opstod Du i den sære Gaade,
Og lod i den forfængelig Dig skaade.
Ei er jeg blind for ubenævnde Sum,
Du staaer Dig længere end Mange flyve,
Og aldrig saae jeg før paa Havets Skum
Saa ægte Perlerader fra det Dybe.
Du stikker dybere end Mange troe,
Du saae hvad sielden Nogen saae og loe;
Men hvis Du da, til Grinebiders Held,
Med Fingren i Dit Saar og Næven paa
Din Byld,
Endnu vil lee og gaade Dig ihiel,
Det er kun Din og ikke Gaadens Skyld;
Thi hvi gior Du Din Bielke pommersk breed,
Og sætter Dig som en Steen-Egenhed,
Da dog din danske Selvheds Bøgestamme
Er blød, og brydes naar den bedst vil
bramme?
Indvikle sig i Livets store Gaade,
Det kan jo ogsaa hver Matros,
Og selv den overordenlige Maade
Fortiener her lidt Andet nok end Roes;
Hvorfor udvikler, løser Du ei heller Gaaden,
Som Ingen dog tilgavns kan løse Dig;
End som for Spas at demonstrere Maaden,
Hvorpaa den tækkeligst indvikler sig.
Med Fryd jeg saae, hvorvel Du mener Ingen,
Og Du har meer end halv kun hørt om Tingen,
At det Utrolige Man selv kan finde
I Navnet paa Din Gaademands Mandinde,
Naar Man flankerer lidt med For og Bag,
Som Fandens er og Fleres Hovedsag,
Fordi naar Man i Intet først er Alt,
Saa har omtrent Man Papegøien skudt,
Og skiøndt Man er i Grunden læs-caput,
Med Tiden Man dog sagtens lidt Gestalt,
Da Man har Tiden for sig, smaalig sanker,
Og er da' Konge alt i sine egne Tanker,
Og hvilken Dreng i den antike Tone
Som griber den modern med Sympathie,

Seer ikke grandt den dybe Mening i
  At giøre Alt til Intet for en Krone?
Som sagt, jeg saae, og hvad jeg alt har sagt
Dig siges sagtens, at skiøndt hiemmebagt
  Min Kringle er, og blevet tør paa Hylde,
Dog ei for Intet den paa Kneb er solgt,
Men har, især i Hullerne, beholdt
  En god Portion af Intets tydske Fylde,
Saa selv i danske Huller Man med Intets Vind
Just ikke synderlig skal giøre Vind.
  Som sagt, jeg saae da med mit Gaaseøie
  Hvad kanskee mangen Kukker i det Høie
Har ikke seet, og med det Spil
Det gaaer i Grunden ret naturlig til,
  Hvis det er sandt, hvad Man har bildt mig ind,
  At Giøgen kukker kun mens han er blind.
Jeg saae, ei blot hvad før i Dag
Jeg saae saa tit, Dit nysselige Handelag,
  Som kun for gierne selv Du skuer,
  Til i en Sum at smække Fluer,
En Ting, der og til Tid og Stæd
Kan godt gaae med,
  Men som til alle Aarets Tider,
  Gik det og keiserligt, jeg ikke lider.
Nei, jeg saae meer,
Saae paa Din Gaade, hvad jeg seer
  Som paa mig selv, saa paa hver Anden,
Stadfæstelsen paa gamle Sprog,
At Lykken dog
  Er bedre end Forstanden;
At mens Du længe grunded paa,
  Ret skiævt at vikle Gaaden ind,
Den lidt ubændig, som Man kan forstaae,
  Kun giorde Nar ad Intets Vind,
Og, trods Dit Hovedbrud,
Fik sprættet mere ud,
  End Du fik knebet ind,
Og at kanskee, som et ulydigt Barn,
Men derfor just ei noget Skarn,
  Den gi'r Dig lidt at løbe efter
  Saa ret af alle Kræfter;
Og løser selv imidlertid sig op
Fra Taa til Top.
  Som i en Lignelse Du vil behage
    At see just her,
  Saa før Du kommer vel tilbage.

Du har i Æsken — Tøiet,
Og Fuglen, hun er fløiet.
  Kanskee, thi hvad kan ikke skee,
  Især af hvad vi ikke see,
I slig en spidsbu'agtig Gaade,
Der fiint forstaaer sig selv at raade,
  Saa næsviis, at, ei blot, som Individ,
Den sætter hele Verden X for U,
  Men selv kun som et angliseret Vid
Tør end til hele Verden sige: Du,
  Saa næsviis, og tillige saa forslagen,
  Som ikkun daglig kommer meer for Dagen,
Ja, saa forslagen, at den med sit Nul
Kan smutte ind og ud i hvert et Hul
    Som ingen Ting,
At den sig selv partere kan,
Og være dog hardtad en holden Mand,
  Ja, komme ved et lille Spring
(Som ellers hedder just mortale)
Af Hovedet ned til sin Hale,
  Saavidt i Orme-Livlighed,
  At, skiøndt parteret Led for Led,
Kan, saa at sige, Intet i det Hele
Opsluge som et Bæst de andre Dele,
  Og da, som sagt, som et forhexet Nul
  Udsmutte af det allermindste Hul,
Og følgelig, (at regne efter Sproget,
Som her dog synes mig lidt kroget),
  Udsmutte, hvad, som sagt, jeg dog betvivler meget,
  Endogsaa af sit eget.
See! hvad kan ikke skee
  Med slig en Pokkers Gaade!
Hvad kunde ikke skee,
  Ifald dens egenlige Gaade
  Engang fik Lov at raade!
Du seer nu godt, jeg Gaaden ei miskiender,
  Saa lidet som dens Tolk;
Den har Fuldtop i begge Hænder
  Hvad ellers hovedløse Folk
Har netop Intet af,
  Du veed nok hvad jeg mener: Vid,
Og har igien, hvad fremfor alt i Grav
  De Hovedløse faae ved Andres Flid;
Thi naar Din Gaade ret Man endevender,
Den Intet har i begge Ender.
  Du mener nok den Vending er lidt krum,
Og var nu det bevidste krumme Læg

Just ei Dit eget Æg,
Var den Indvending ei saa dum,
Men giør Du Dig til Knud,
Saa vender jeg det Laadne ud,
Og skal bevise ganske net,
At netop ved at vende Gaaden ret,
Man faaer dit Intet ud.
Det Første er Dit eget Individ,
Og det er, som Du sander selv: et Nul,
Det andet Led er Din Dualitet,
Men egenlig et divideret Nul;
Thi hvad Du kalder her Dualitet,
Er jo kun Individets Qvalitet,
Og det kun Skielmerie jeg kalder
Naar dividendus og divisor falder
Saaledes sammen i Dit eget Du,
Det kalder Man at sætte X for U.
Nu, Qvantiteten af et Nul,
Det veed vi er rotundum Hul,
Men Nullets Qvalitet
Det er jo dog, trods alle Sving,
Og trods dets hele Individualitet,
Saa godt som ingen Ting.

Dog, Skiald! jeg med saa dristig Skiemt
Frimodig Alvor maae forbinde,
Thi vel er Alvor og i Skiemten inde,
Og falsk den Alvor, som ei taaler Skiemt,
Men naar vi tale om den store Livets Gaade,
Da skal dog over Skiemten Alvor raade.
Du derfor nu Din Leilighed maae føie,
Til Ordet ret alvorlig at fordøie:
Trods dybe Glimt og kolossalske Dele,
Er Du og Gaaden Intet i det Hele,
Som alt det Vid, der er hos Mand og
Kvinde,
Som paa en Maade er i Gaaden inde,
Men egenlig dog kun i Munden,
Dog Intet er i Grunden.
Kort sagt, naar Man har ret beseet'en,
Man seer jo nok, at Du har feget ind
I Vid-Dualiteten;
Men med Dit Syn Du egenlig giør Vind,
Som om Du meende, ret det var
En Heltegierning af en Skiald,
Og Kongebrevet paa hans Gaadekald;
Hvad vel ei giøres i et Ostekar,

Men sees dog og giøres som der!
Af Poesie,
Af Skialden der i Individet sylter Valle,
Som om han Stregen var til Altings Nuller,
Og leger Tit igiennem Karrets Huller
Med Gud og Fanden og med Alle.

Hvad er det gaadefuldeste ved Gaaden,
Ved Gierningen saavelsom Handlemaaden,
At Du har kunnet, eller Du har villet,
Din Spillesyge eller Gaadespillet?
Ja, visselig er Underværket stort,
At Skialden i sig selv kan see Guds Rige,
Et Billede af alt det Skuelige,
Men Underværket har ei Skialden giort;
At Skialden, naar sit Inderste han maler,
Til Verden om dens egen Løndom taler,
Det er en Følge af hans Under-Syn,
Som Synet Følgen af et Himmel-Lyn.
Men at han kan enstund, naar han det
vil,
Al Verden blænde med et Gaadespil,
Forblinde Øinene med Kierne-Melken,
Saa Verden seer ei Skiæven eller Bielken,
Ja, saa med dyrisk Magnetisme gnide
Hvert Lem paa Verdens Side,
At intet Andet den kan see og sandse,
End at dens Aand kan Altet indbegribe,
At efter den i Skjaldens Sække-Pibe
Maae Gud og hele Universet dandse;
Begrib det, store Dane-Skjald!
Det Underværk er ikke stort,
Men stor Forsyndelse mod høie Kald,
Og denne Synd, den har Du gjort,
I Gaaden og i mange Skjalde-Aar;
Skjøndt, til Dit Held Du det kun halvt for-
staaer.
Det gjorde Du, skjøndt ingen Dane-Skjald
Har klarere beskrevet Skjaldens Kald:
"Fremstille klart for Verden Sandheds Speil
"Og den i det med sine Bræk og Feil."
Skjøndt neppe Nogen større Evne fik
Til klare Syner og til dybe Blik.
Hvad er din Gaade? kun et Tidsfordriv!
Du har dog nu ei megen Tid at spilde.
En Skygge af dit hele Skjaldeliv!
Maaskee, men, sandelig, da var det ilde.

Et Billede af Livet i det Hele!
Bestaaer da det i sine brudte Dele!
Bestaaer da nogen Enkelthed ved sig!
Er Kjærligheden umeddelelig!
Er Sandhed anderledes i sig selv,
End just som Kjærlighedens Livets Siæl!
Hvad vil Du da med alt det Hoved-Brud?
Dit Liv som Edderkoppe spinde ud
I Aande-Hallen til saa fine Traade,
At Verden leer ad Livet og dets Gaade
Og Edderkoppen med, som imens Traaden fiin
Den spinder til sit eget Jordeliin,
Mens Støvekosten alt i Nornens Haand
Dens Spindelvæv med Undergangen truer;
Som midlertid adsprede vil sin Aand,
Udspænde Væven for at fange Fluer,
Og drømmer om at sidde tryg derinde,
Saa Nornen ei den mærke skal og finde?
Skiøndt Verden selv, hvis den dertil faaer Stunder,
Med lidt Umag den Vittighed udgrunder:
Skal Nornen narres, maae sin Spindelvæv
Man feie ned med — Halen af en — Ræv?

Nei Sæklandsfar! det vil du ei
Saasandt vi begge died Danmarks Bryst,
Saasandt vi har paa meest adskillig Vei
Dog begge kjendt og elsket Moders Røst.
I Skjemt jeg løftede til dig min Stemme
Og flux gjenkjendte du en Broders Røst,
Du følde dybt, at den har aldrig hjemme
Undtagen i et ærligt, sællandsk Bryst.
Du følde vist, jeg skjemted ei for Lyst,
Og endnu mindre for den Roes at vinde
At Dolk jeg stødte i min Broders Bryst,
Og lod dog som jeg vilde Saar forbinde.

Nei, Broder! nu jeg føler i min Aand
At Du ei meer miskjende kan mit Hjerte,
At ei Du stolt bortstøde kan den Haand,
Jeg rækker Dig i Skin af Danmarks Kjerte.
Dit Eftermæle vil jeg gjemme nu
Til jeg et bedre kan med Sorg i Hu,
Maaskee, ifald jeg ved din Grav skal tale,
Med Danmarks Kridt paa Kirke-Tavlen male.

For Dig jeg skjemted, ei for Dagens Daarer,
Nei, Sandheds Smiil, saalidt som Sandheds Taarer
Er skabt for dem.
De sindrig fandt, at kun med Skit jeg foer
Fordi jeg med det ægte danske Ord
Tiltalde dem,
Thi Skit paa Dansk, det burde de dog vide,
Er Alt hvad Gud og Sandhed ei kan lide,
Og jeg gad vist om ei en Rendesteen
Er mod et Daarehjerte reen.

Jeg maatte, Broder! Dine Feil opregne,
Skjøndt vist et blind jeg er for mine egne,
Nei, visselig, det var et Spaadomsord
Som underlig af Gaademund Dig foer,
At den som var ei blot paa Næstens Skjæve
Men fremfor alt paa egen Bjelke viis,
Han sønderhugged Dine Spindelvæve,
Og vandt Din Priis.
Jeg maatte vise Dig i Sandheds Speil
Din Skikkelse med sine Bræk og Feil;
Thi sprede vilde jeg den Kogle-Dunst
Der har omtaaget saa Dit klare Øie,
Og Verden ei, om det sig nu kan føie,
Skal sige høit, jeg beiled til Din Gunst.
Men tænker Du, at jeg bedømmer haardt
Din viltre Færd i vores Daare-Old,
Da viid, mit Syn er ikke ganske kort
Og, Gud skee Lov! min Hjerterod ei kold.
Du foer i Verden, som jeg faret vilde,
Hvis ei dertil jeg kommet var for silde,
Og flere Ord behøves ikke her,
Thi Døgnet ei vort Skriftemaal er værd.

Maaskee Du spørger, om jeg nu da tro'r
At Du er Eet med mig i Aand og Ord?
Jeg tro'r ei let, skjøndt jeg det did har drevet,
At til et Ordsprog alt min Troe er blevet
Imellem Folk, imod hvis Overtroe
Min Troe dog visselig er saare liden,
At de er visere end hele Tiden,
Og kan til Himlen af sig selv opgroe.
Jeg Intet troer for Vist i denne Sag,
Undtagen det, at en velsignet Dag

Det var, da mig den Tanke foer i Bryst,
At tale til Dig med vor Moders Røst,
Samt og den Dag, da mig i Øret foer
Som ned af Skyerne Dit Gaadeord,
Thi visselig, jeg har det ei udgrundet,
Og aldrig før jeg Gaader har udfundet.
Jeg tro'r kun vist, at jeg har som en Broder
Betalt min Gjeld til Dig og til vor Moder,
At Du har hørt og kjendt det paa min Røst
At tomt er ei mit Hoved og mit Bryst,
At det bevæger underlig mit Sind,
At Gaaden sig i Skjemten fletted ind,
Som for at jeg med Alvor kunde ende
Som for at standse mig, saa ei jeg gav
Et Eftermæle over tomme Grav,
Hvori maaskee Du kunde mig miskjende,
Hvori maaskee og Verden vilde fundet
Hvad ei for Skit den hidtil har udgrundet,
Og hvorfor jeg den narre skal galant,
Da af Dig selv jeg hørde Du det fandt.

Det er min Troe, som sagt, om denne Sag,
Mit Haab skal dømmes af den næste Dag,
Jeg maatte græde om det skulde glippe,
Men Troen stod dog paa sin faste Klippe.
Og nu, far vel! saa godt Du selv vil fare!
Og lad Dit Liv Din Gaade ret forklare!
Som Gjæster vi i Kongens Have boe,
Du Tre-Ni-Nul, jeg Fire, Nul og To!

N. F. S. Grundtvig.

I Anledning af det i Kjøbenhavns Skilderie No. 91 indrykkede "Forslag til et sikkert Rednings-Middel for Mennesker ved Ildsvaade", har den Kongelige Brand-Commission ikke villet undlade at gjøre Forfatteren saavelsom enhver anden opmærksom paa, at der ved Brandvæsenet her i Staden haves forskjellige Rednings-Anstalter, nemlig foruden den større saakaldte Trechardske Rednings-Maskine, 2de beqvemmere med Kurv, samt Krybekroger og Tougstiger, ved hvilke faste Folk ere ansatte, der møde med Redskaberne ved enhver Huus-Ild, ligesom og, at der allerede ved Placaterne af 4 Julii 1795 og 1ste Aug. 1797

ere paabudne Aabninger i Gavlene, der igjen tillukkes med Blindinger, eller Gjennemgange til Naboerne, ikke alene i de nye opførende Bygninger, men endog i de allerede opbygte Gaarde og Huse, hvor saadant af Brandvæsenet maatte ansees fornødent; hvorom alt enhver Vedkommende kan erholde nøiere Underretning ved at henvende sig til Brand-Commissionen, hvis Contoir er i det nye Raad- og Domhuus.

Brand-Commissionens Secretariat, den 27de Novbr. 1815.

Committeen af Selskabet til Haandværksstandens Forædling i Danmark har betroet mig at holde Forelæsninger over Geometrien, under Tilsyn af Professor Rawert, Committeens Medlem. De holdes paa Ehlersens Collegium hver Mandag og Onsdag Aften fra Kl. 8—9. Foruden disse 2 Dage, hvorfor jeg betales af Selskabet, tilbyder jeg, gratis for dem, der ville ved Vinterens Ende fornøie Selskabet og mig med at lade sig examinere i det Foredragne, at give i en 3die Time, Fredagaften Kl. 8—9 Veiledning til at bruge det mathematiske Bestik. I den første Uge kunne endnu de, der ei efter Committeens Bekjendtgjørelser mødte Fredagaften d. 24de, indlades uden Billet, og erholde samme ved Enden af Forelæsningen, Haandværkere uden Betaling, Andre mod 4 Rbdlr. til Selskabets Casse.

J. W. Brunn,
Lærer ved de mosaiske Friskoler.

Indenlandske Efterretninger.

Odense, den 21de November.

Vinteren indfandt sig rigtig nok tidlig iaar; thi den 1ste November om Morgenen laae allerede Iis paa Vandet; men inden Aften var Vinden igjen sydlig og bragte Regn. Siden have Maanedens øvrige Dage fuldkommen viist, at de endnu hørte til det skjønne Efteraar. Men da siden Fuldmaane en lind Frost har begyndt med en V. N. V. ved lavt staaende og langsom stigende Barometre, og igaaraftes naaede 4 Grader, er det

at formode, at en liggende langsom stigende Vinter er i Vente, som kan blive streng nok ifald Vinden gaaer mere nordlig eller østlig. Den kommer saaledes 4 Uger for tidlig efter Tidsregningen. Megen Snee lader det ikke til at denne Vinter vil bringe, i det mindste ikke efter Muldvarpenes Forudsigelse. (Jv. Av.)

Mariboe, den 23de Novbr. Onsdagen den 29de dennes bliver ved Hans Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Boisen inviede til det offentlige Læremøde i Stiftets Domkirke i Mariboe, Hr. Nyholm, Adjunct ved Nyekjøbing Cathedralskole paa Falster, som Feltpræst ved endeel af det til Frankrig afmarscherende Danske Hjelpecorps, og Hr. Tolderlund, som første Lærer ved Almueskolen i Rødbye. — Gudstjenesten begynder Kl. 11. — Ved Bandholms Toldsted kostede i Dag en Tønde Hvede 14 Rbd. og en Tønde Byg 6 Rbd. — Den 6te November ankom Hr. Rector Trojel til Nyekjøbing. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 28 November.

Cours. Hamb. 2 M. 642, *a vista* 650. Amsterdam 2 M. 600. London 2 M. 26⅝ Rbd., *a vista* ". Spec. 645. — Specier solgtes til 39 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76½ pr. 100; Oblig. 52 a 53. Norske Sedler 50.

Blandede Efterretninger.

Christiania. Tirsdagen den 31 October holdtes Storthing ved 71 Medlemmer. Over Repræsentanten Lands-dommer Nansens Forslag blev 2den Committees Betænkning oplæst, og i Overeensstemmelse med dens Indstilling blev besluttet: Ved 53 Stemmer mod 18: "Storthinget bifalder Committeens Indstilling under No. 2, at der i en Adresse til Hans Majestæt Kongen anholdes om Hoistsammes naadige Tilladelse til, at Storthinget forbliver samlet i December-Maaned, og at Hans Kongelige Høihed Kronprindsen, om han inden Prolongationens Udløb kommer tilbage til Norge, naadigst maatte vorde bemyndiget til, saafremt Storthinget mod Formodning ikke skulde vorde istand til at tilendebringe sine vigtige Forhandlinger inden dette Aars Udgang, at bevilge en efter Omstændighederne dertil passende kort Udsættelse." Eenstemmig: "Storthinget skal afsende en Deputation til Hans Kongel. Høihed Kronprindsen med mundtlig Begjæring om, at Høistsamme naadigen vil anbefale dette for Landet vigtige Anliggende hos Hans Majestæt Kongen." — Onsdagen den 1ste Novbr. var Odelsthinget forsamlet ved 58 Medlemmer. Debatterne fortsattes over Finants-Committeens Indstilling, angaaende Pengevæsenet, og fattedes da i Anledning af Sammes 6te Paragraph eenstemmigen saadan Beslutning: Rigsbanksedlernes Indløsning skal bevirkes ved en almindelig Skat paa Formue og Næring. — Torsdagen d. 2 Novbr. var Odelsthinget forsamlet ved 60 Medlemmer. Debatterne over 6te §. af Finants-Committeens Indstilling fortsattes. Med 44 Stemmer mod 17 besluttedes: at ved den i Gaar bestemte Skat af Formue og Næring skal i det Skatteaar, som udløber i Aaret 1816, inddrages en Sum af 4 Millioner Rigsbankdaler N. V. Med 59 Stemmer imod 1 bestemtes, at i Aaret 1817 2 Millioner Rigsbankdaler N. V. skulle inddrages, og med 36 Stemmer mod 24 besluttedes ligeledes, at i Aaret 1818 2 Millioner skulle inddrages. Eenstemmigen besluttedes endvidere, at i de paafølgende Aar skulde saameget aarligen inddrages, som de efterfølgende Storthinge maatte bestemme, indtil den hele Rigsbanksedel-Masse er betalt.

Liste over Repræsentanterne paa Storthinget 1815. — Fra Aggershuus Amt: Proprietair Fredr. Glad, Dannebrgsm.; Gaardbr. Hans Grimmelund; Kammerraad og Sorenskr. Borchsenius; Litteratus Vangensten. — Fra Arendal: Procurator Weideman. — Fra Bergen: Stiftamtmand Christie, Rid. af Nordst.; Kjøbmand Friderich Meyer; Kjøbm. Wollert Konow; Capitaine Wetlesen. — Fra Nordre Bergenhuus Amt: Amtmand Falsen; Gaardbr. Torger Næs; Gaardbr. Lars Jacob Tingnæset; Lensmand Uhrdahl. — Fra Søndre Bergenhuus Amt: Foged Bøgh; Gaardbr. Hans Wiström; Foged Budtz; Lensmand Borge. — Fra Bradsberg Amt: Statsraad N. Aall, R. af N. og Dbrog.; Kirkesanger Ole Bjørnsen. — Fra Budskeruds Amt: Lensmand Uhlen; Gaardbr. G. E. Tandberg; Gaardbr.

Eng. O. Moe. — Fra Christiania: Professor Rasmusen; Major Schiøtt, R. af Sværdord. og D.; Consul J. Thrane; Generalauditeur Bergh. — Fra Christiansand: Biskop Sørensen, Com. af N., R. af D.; Assessor Lange. — Fra Christians Amt: Sorenskriver Weidemann; Gaardbr. Ole Haagenstad; Gaardbr. Østen Overen; Gaardbr. Joh. Bøe. — Fra Christiansund og Molde: Byefoged Scharre. — Fra Drammen: Kjøbmand Peder Cappelen; Kjøbm. Niels Omsted. — Fra Frederikshald: Statsraad Carsten Tanck. — Fra Finmarkens Amt: Cancellieraad og Sorensk. Aas, R. af D.; Pastor Normann, R. af D.; Kjøbmand Klerck. — Fra Hedemarkens Amt: Gaardbr. Peder Ilsaas; Lensmand Tollef Strand; Capitaine v. Næder; Gaardbr. Michel Saxlund. — Fra Jarlsbergs Grevskab: Overindspecteur Nilsen; Proprietair Jørgensen. — Fra Kongsberg: Pastor Bonnevie. — Fra Kragerøe og Øster-Riisøer: Kjøbmand J. D. Borthig. — Fra Laurvig: Overauditeur Bentz. — Fra Laurvigs Grevskab: Pastor Samsing. — Fra Lister og Mandals Amt: Sectionsanfører Peder Bagvald; Sorenskriver Rested; Sectionsanfører Teis Lundegaard; Lensmand Refnæs. — Fra Moss: Capitaine Gerner, R. af D. — Fra Nedenæs Lehn: Gaardbruger Nersteen; Jernverkseier Jacob Aall, R. af D. — Fra Nordlandenes Amt: Foged Berg; Biskop Krogh, R. af N. og D.; Gaardbr. John Larsen Smitseng; Handelsmand L. N. Reener. — Fra Raabøygdelauget: Sorenskriver Bryn. — Fra Romsdals Amt: Capitaine Synnestvedt; Gaardbr. J. K. Moen; Gaardbr. J. P. Bjørkedahl; Gaardbr. Halvor Ophuus. — Fra Scheen og Porsgrund: Kjøbmand Jørgen Aall. — Fra Smaalehnenes Amt: Amtmand Sibbern, R. af Sværdord.; Forvalter Bjørnskow; Gaardbr. Jacob Christensen Bjørnerød; Provst Hount, R. af N. (i Provst Hounts Sted er en Bonde fra Vaaler, Ellef Mørck, Storthingsmand). — Fra Stavanger: Sorenskriver Schjøtz. Fra Stavanger Amt: Handelsm. Kiddel Torkildsen Aarstad; Sorenskriver Nansen; Orm Hansen Øverland; Lensmand Iver Svendsen Oftedal. — Fra Trondhjem: Biskop Bugge, R. af N.; Bergraad Knoph, R. af D.; Pastor Schultz; Kjøbmand Orholm. — Fra Nordre Trondhjems Amt: Major Lund; Gaardbr. Hans Barlien, Dannebmd.

Cancellieraad og Sorenskriver Hetting. — Fra Søndre Trondhjems Amt: Sorenskriver Rambech; Provst Aschenberg; Oberstlieutenant Rogert; Lensmand Nordbye, Dannebmd. — Fra Tønsberg: Kjøbmand Carl Stoltenberg, R. af D.

Christiania, d. 11 Nov. I et Extra Ordens-Capitel, holdt den 27de October, behagede det Hans Kongel. Majestæt i Naade at tilkjendegive, at Hans Kongel. Høihed Kronprindsen med Hans Majestæts Tilladelse har gjort følgende Udnævnelser i de Kongel. Ordener: Til Commandeur af Sværdordenen, General-Major v. Bang, udnævnt paa Røraas; — paa Hans Kongel. Majestæts Fødselsdag den 7de October til Riddere af Sværdordenen, General-Major Meylænder, Chef for Tellemarkske Regiment, og Obersterne Schilling og Aubert, samt Oberst-Lieutenant de Place; til Ridder af Nordstjernen, Stats-Secretair Holst; — den 14de October i Frederiksværn til Commandeur af Sværdordenen, Contre-Admiral Fabritius, samt til Ridder af samme Orden, Capitain ved Søe-Etaten Bugge. (Norsk Rigstid.)

I den norske Rigstidende læses følgende: "I Overeensstemmelse med Forordningen af 27de Septbr. 1799 §. 18, bekjendtgjøres hermed, at en Kjøbmand Grønnerup i Holmestrand og Bochandler Hjelm i Christiania ere, i Følge høieste Resolution, satte under Justitiens Tiltale for formeentlig Overtrædelse af Trykkefriheden. — Aggershuus Stift, Christiania, den 4de November 1815. — Falbe."

Hs. Maj. Kongen af Sverrig og Norge har under 25de Septbr. d. A. bestemt, at 7 i offentlige Straffeanstalter hensatte Forbrydere skulle ærliggjøres, med Haab om ved passende Leilighed aldeles at frigives, naar de ved vedvarende god Opførsel dertil gjøre sig værdige. Ved samme Resolution ere 21 Forbrydere af begge Kjøn (blandt hvilke: Knud Roll Varning [Werning], dømt for Bedragerie til Christiania Tugthuus), aldeles frigivne, med den Betingelse, at de ikke løslades, førend de for vedkommende Commandant eller Tugthuusinspecteur godtgjøre, at de ere i Stand til, paa lovlig Maade at ernære sig, eller, i Fald de ere Udlændinger, førend der gives Leilighed til at sende dem ud af Landet og om muligt til deres Hjemsted. — — Skipper Lars

Halvorsen af Stavanger bekjendtgjør, at han den 6 September d. A. fristede den haarde Skjebne paa en Reise fra Stavanger til St. Martin med Trælast, at hans førende Skonnert, Prøven, i den overordentlige Storm og svære Brøksøe, kantrede, og Øieblikket tillod intet andet Redningsmiddel, end at søge op paa Skibets Kjøl. Samme Dag observerede en Brig Skibets Uheld, og holdt ned til det paa $\frac{1}{8}$ Miil, og brasede op samt udkastede en Bøie, at samme skulde drive ned til Skibet; men, da dette Forsøg ikke kunde nytte, halede han Bøien ind, og fortsatte sin Reise uden videre Forsøg. Længere hen saaes 3de Seilere som alle gik de Ulykkelige forbi, uden at iværksætte noget Forsøg til deres Redning. De omtumledes saaledes til den 8de s. M., og Alt bebudede, at de enten maatte blive et Rov for Hungeren eller Bølgerne, da Hr. Capitain Andreas Pætræus, med Hukkerten Seien, hjemmehørende i Kjøbenhavn, om Eftermiddagen samme Dag, paa 36 Gr. 53 M. N. B., 23 Gr. 15 M. Længde, observerede deres hjelpeløse Forfatning, og med de yderste Anstrængelser reddede Skipperen med 3 af det tilbageblevne Skibsmandskab. Capitain Pætræus, saavelsom hans Broder, Kjøbmand Pætræus, viste de Ulykkelige al mulig Godhed, saavel strax ved Bjergningen, som paa Reisen til Kjøbenhavn; ligesom de ved Ankomsten til denne Stad, deels selv, deels ved Andres Godgjørenhed, satte de Skibbrudne i Stand til at komme til deres Hjemsted Stavanger. (Efter Norsk Rigstid.)

(Af Hamb. Corr.)

Den til London ankomne berømte Bildhugger Canova har allerede faaet mere Arbeide, end han er istand til at fuldfærdige i ti Aar. Han skal udføre en Gruppe af de tre Gratier, hvorfor han erholder 3000 Guineer. Under 1000 Guineer for Figuren har han ikke taget imod noget Arbeide. Han har besøgt det brittiske Musæum, og især beundret de græske Bildhuggerier.

Breve, som med Linieskibet Centauren paa 74 Canoner ere komne fra det gode Haabs Forbjerg til Engelland, give en sørgelig Skildring over Tabet af Skibet Arniston. Blandt andre paa Kysten opdrevne Liig har man ogsaa fundet Lord Maleswort og hans Gemalinde, som fast havde omarmet hinanden.

Den 15de d. M. blev Hr. Cronstad og Compagnies store Sukkerraffinaderie i Wellerstreet i London, med dertil hørende Magasiner, aldeles tilintetgjort ved en opkommen Ildløs. Over 20 Personer bleve begravede under Ruinerne; adskillige af dem omkom, men andre bleve udtrukne, skjønt i en meget ynkelig Tilstand.

Brüssel, den 18 Novbr. Den 15 d. ankom Transporten med vore fra Paris tilbagehentede Malerier og andre Kunstgjenstande til vort Kongeriges Grændse, og modtoges med Fryderaabet: Kongen leve! Tillige plantede man det oraniske Flag paa den Vogn, der aabnede Toget.

Frankfurt, d. 19 Novbr. Det synes ganske tilforladeligt, at Forbundsdagen vil blive aabnet den 1ste December, og man venter ufortøvet de respective Herrer Gesandters og Ministres Ankomst.

Berlin, d. 21 Novbr. Igaar forlod Hds. Majestæt Keiserinden af Rusland vor Residents, for at vende tilbage til Petersburg. Hs. Majestæt Kongen og Deres Kongel. Høiheder Prindsesserne ledsagede Hds. Majestæt til Frederichsfelde.

Omkostningerne ved det i Kongeriget Preussen udrustede Landeværn skulle beløbe sig til over en Million. Sexten Officierer bleve paa Ærens Mark; 82 Officierer og Soldater bleve udmærkede med Hæderstegn; af Sygdomme døde 18 Officierer, 1812 Underofficierer og Soldater. Over to Trediedele deraf bortrev Danzigs Beleiring.

Warschau, den 13 Novbr. Igaar Formiddags havde vi den Lykke at see vor længe ventede Konge, Hs. Majestæt Keiseren af Rusland, indtræffe hertil. Hs. Majestæt modtoges paa det festligste. Iforgaars og igaar var Staden illumineret.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Brevposterne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer. Her i Staden modtages Subscriptionen hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 96.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 2 December 1815.

Om Konsten at blive rig *).

Hoistærede!

Naar en Mand, der staaer i ligesaa omvendte Forhold til Rigdom, som een Antipode til den anden, bebuder en Forelæsning over den Konst, at blive rig, saa maa dette nødvendigen opvække en Fordom imod hans Lære, fornemmeligen i en Tidsalder, da man begynder næsten at forelæse Almeenheden ligesaa meget, som man hidtil var vant til at foreskrive den.

"Hvor I al Verden" — vil man sige — "kan en Mand vise os en Vei, han aldrig har betraadt? Lad en eller anden Leverandeur, Inspecteur, Controlleur bestige Cathedret og lære os, hvorledes det er mueligt, at levere og profitere saaledes, at han i kortere Tid end nogle Aar kunde blive en Millionær! Lad een af dem lære os den store Konst, at efterligne Miraklet i Ørken, og mætte med 5 Brød og 2 Fiske fem Tusinde Mand, og den chemiske Proces, hvorved man sættes istand til at forvandle Vand til Viin, ligesom paa Brylluppet i Cana. Ene en saadan Undermand er den rette Professor i Konsten, at blive rig. De, der lig Pharaos syv magre Køer, i syv Aars Dyrtid, ere blevne smekfede, ere ene istand til at holde Forelæsninger over et Konstfag, der i vore Dage, med saa stor Føie, har saa mange Yndere og Dyrkere."

Jeg svarer: have ikke nyere Exempler viist, at Blinde skrive lærdest om Farverne, at Afsindige ralde skarpsindigst om Farverne, at de, som selv ikke forstode at tilveiebringe fire Skilling, vidste at raade Staterne, hvorledes de skulde tilveiebringe Millioner? Stadfæster ikke Erfaringen næsten i alle de Lande, hvor der gives Lærde, Forfattere og Bogtrykkere, at netop de, der ere under al Critik, findes bedst skikkede til at sættes over al Critik? Betyder det Ord profiteor, hvoraf Professor maa udledes, vel andet end offentligen og uopfordret, at bekjendtgjøre og declarere, hvad man veed eller troer at vide, og aldrig at gjøre en Hemmelighed af noget, eller med andre Ord, sætte sit Lys under Skjæppen?

Hvorfor skulde en fattig Mand, der hverken er blind eller afsindig, eller under al Critik ikke ligesaa godt, som de egentlige Professorer i Konsten, kunne give en Veiledning til at blive rig?

Lader os efter denne Indledning, mine Høistærede, styre gradeviis til vort Maal. "Hvorledes bærer man sig altsaa ad, naar man vil blive en rig Mand?"

At nægte Rigdommens Fortræffelighed, vilde være ligesaa urimeligt, som at nægte Solens Lys, Dydens Skjønhed eller vore Skjønnes Dyd. Rigdom er den Pol, mod hvilken alle vore Ønsker dreie sig, lig Magneten. Rigdom leder til Nydelse og Nydelse er vor Bestemmelse, thi om end tusinde

*) Efter E. H. Friedrich's satirischer Feldzug 2c., Berlin 1814.

Moralister maatte ville bevise os det Modsatte, saa gjendrive de sig dog selv practisk; thi dersom disse Herrer ikke selv stræbte efter Nydelse, vilde de neppe gjøre sig saa megen Umage for at bevise, at Nydelse ikke er vor Bestemmelse. Rigdom yder os ikke allene alle Livets Behageligheder og Beqvemmeligheder, saasom et godt besat Bord, med tilhørende Hofnarre og Pudsemagere, prægtige Gaarde i Staden og Lystfteder paa Landet, Fruentimmeryndest, smukke Møbler og Klæder, men ogsaa alle udvortes og indvortes Fortrin og Fuldkommenheder, saasom Skjønhed, Forstand, Dyd og Ære. Rigdom udbreder omkring vort hele Væsen en Straalekrands, hvorved vore Feil og Lyder træde tilbage, for at gjøre Plads for nye Fuldkommenheder. Den, som i Gaar vandt det store Lod, bliver i Dag elskværdig, aandrig og dydig. Hvor ofte blev ikke den, som var den ene Dag skrutrygget og skjævbenet, den næste Dag velbaaren? Have ikke Digterne, lige fra Horats's og Virgils Tider, holdt sig til de Rige, og har Mæcenas vel været andet end en rig Herremand i Rom, der, for sine Penge, har vidst, at skaffe sig en Plads, ved Siden af hine, i Udødelighedens Tempel? Rigtig nok har Kong Salomon, som man har kaldt den Vise, foretrukket Visdom for Rigdom, da denne blev ham tilbudet, men beviser dette vel andet, end at selv de Vise ogsaa kunne tage Feil? Rigdom er og bliver det Universalmiddel, der, ligesom Universalbalsom, er godt for alle moralske Meen og Lyder. Det er med ranede Penge, som med Contrebande; saalænge man ikke har faaet dem indpracticerede ere de farlige; men har man først faaet gjort Peltse, Kaaber ꝛc. af dem, kan man gaae lige forbi en Visiteurs Næse dermed, uden at han tør sige det mindste.

Dog, hvortil spilde Ord paa en Lovtale over Rigdom, om hvis Fortræffelighed, der kun er een Stemme? Sæt, at nogen fremstod, der vilde bevise, at Demanten funkler eller Guldet glimrer, vilde man da ikke trække paa Skuldrene?

Kun vil jeg her anføre det Bevis for Rigdommens Fortræffelighed, at den ikke allene baner os Veien til jordisk, men ogsaa til himmelsk Lyksalighed. "Hvorledes" — hører jeg dem raabe — "er Rigdom ikke en Bom, der forbyder os Adgang til Himmerige?

Jeg tilstaaer, at jeg ikke kan andet, end saaledes som nyere skarpsynede Theologer, søge i et vist Udtryk en Mening, der, efter deres bogstavelige Betydning ikke ligger deri. I nyere Tid har man saaledes viist, at det var en stærk Taage (efter andre Vind), der i Begyndelsen svævede over Vandet, og denne Mening har fra de moderne Skriftgrandskeres skarpsindige Fortolkninger forplantet sig lige til den, saa mange Gange oplagte, gjennemseete og rettede thonboeske Bibelhistorie, hvorved da hver Bondedreng, nu, i Analogie med vor oplyste Tids Aand, lærer, at Verden begyndte med — Taage. Ogsaa holder jeg mig, hvad Ordet Καμηλος angaaer, til dem, som oversætte det med Strikke, thi, i saa Tilfælde, bliver det en satirisk Hentydning paa dem, der, ved alskens Praktiker, Speculationer, Udsuelser, Underslæb, Kneb og Underfundighed, ere blevne rige, og have fortjent Strikken. Men uden videre at indlade mig i nogen vidtløftig Exegetik, tør jeg dog paastaae, at det anførte ingenlunde kan svække min Paastand, at ene de Rige komme i Himmerige.

Aabenbart er det ved Godgjørenhed, at vi kunne forskaffe os Plads i Himlen. Men Godgjørenhed forudsætter, at vi maae besidde Midler dertil. En fattig Djævel kan ikke lade uddele Mad blandt de Hungrige; ikke understøtte gavmilde Subskriptioner; ikke yde betydelige Offere: kort, der mangler ham overalt Midler til at stifte Godt, og hans bedste Villie strander paa hans Uformaaenhed. Derimod forleder ham Mangelen, til Tyverie, Bedragerie og Nedrighed, hvoraf følger, at Fattigdom leder til Laster, men Rigdom derimod til Dyd, altsaa til Himlen.

Naar altsaa denne Forudsætning er uigjendrivelig, saa følger deraf, at ethvert Middel, hvorved vi forskaffe os Rigdom, er tilladeligt. Tyverie, Ran, Bedragerie og Falsknerie ere for saavidt Forbrydelser, som Hensigten at bane os Veien til Himlen, forfeiles derved, og derfor hedder det i

det af Holbergs Lystspil: man hænger ikke Tyven, fordi han stjeler, men fordi han ikke forstaaer Konsten. Ordsproget: de smaae Tyve hænger man, de store lader man løbe, indeholder en dybere Sands, end man sædvanligen troer; thi den arme Skjelm, som stjeler en Skjorte, for at bedække sin Nøgenhed dermed, eller rapser en Pølse, for at stille sin Hunger, er og bliver en arm Skjelm, bebyrder sin Samvittighed, uden Nødvendighed, forskjerdser Himmerige, og fortjener med Rette Strikken. Men en riig Skjelm, der driver Haandværket i det Store, og stjeler for Tøndeguld, faaer derved et Middel til at gjøre vel mod de Fattige og stifte sig ved patriotiske Bidrag et Navn. Han bliver derved den lidende Menneskeheds Velgjører, fortjener altsaa ikke Galgen, *) men Ærestøtter; den Lænke, der var ham tiltænkt, blive til en Æreslænke; og han reiser med Extrapost til Himmerige.

(Fortsættes.)

*) Hertugen af ** fortæller, at han engang sagde til en meget riig Leverandør, som havde bedraget Armeen paa den skjændigste Maade: "min Herre, De fortjente at hænges"; men denne svarede med Dristighed: "Deres Durchlauchtighed: man hænger aldrig en Mand, som eier 100,000 Rdlr." Jeg veed ikke hvorledes det gik til, tilføier Hertugen, Skjelmen blev ikke hængt, uagtet han hundrede Gange havde fortjent det.

Bekjendtgjørelse.

Fra Pressen er udkommen: Kortfattet catechetisk Forklaring over Catechismus, ved J. N. Krog. Hensigten af dette Skrift, hvori Religionens Hovedlærdomme korteligen fremsættes i catechetisk Form, er især at udvikle og tydeliggjøre de vanskeligste, i Luthers Catechismus og den anordnede Lærebog i den evangelisk-christelige Religion forekommende Udtryk, f. Ex.: Religion, Catechismus, Lov, Pligt, Testamente, Prophet, Evangelium, Apostel, o. s. v. Den, som

veed, hvor ufrugtbar enhver Underviisning maa blive, naar den indskrænker sig til tankeløs Udenadslæren, uden rigtigt Begreb om de enkelte Ords og Udtryks Betydning, vil indsee Vigtigheden af en Ledetraad, hvori man paa en almeenfattelig Maade søger at bibringe den Unge tydelige og rigtige Begreber om de vigtigste Udtryk. Ikke sjeldent antager man, at Barnet allerede veed, hvad det neppe har en dunkel Forestilling om, og derfor lader man det som oftest lære Tanker, førend det endnu har noget rigtigt Begreb om de Ord, Tanken er sammensat af. Skriftet, som, trykt med fiint Stiil, er $1\frac{3}{4}$ Ark stort, sælges uindbunden for 16 ß., indbunden for 2 Rbmk. hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144. Sammesteds faaes samme Forfatters udførlige Forklaring over Catechismus; en Ledetraad ved Religionsunderviisningen o. s. v., uindb. for 4 Rbmk. og indb. for 5 Rbmk.

Formeligen opfordret i de dramatiske Noveller, indrykkede i Kiøbenhavns nyeste Skilderie, i Anledning af Opførelsen af Jean de France paa Hoftheatret, at erklære mig: om ikke enkelte for Scenen usømmelige Udtryk burde bortfalde, maa jeg begynde med den Erklæring, at jeg allerede en Række af Aar intet har havt med Kunstbestyrelsen, eller Kunsttilsynet ved Hoftheatrets Prøver og Forestillinger at giøre, og at jeg, hvad den her omtalte Forestilling angaaer, hverken har bivaanet Prøven eller Opførelsen. I øvrigt troer jeg, min ikke korte Skribentbane igiennem, aldrig nogensinde at have givet Føie til at troe, at jeg var en Ynder af det Usømmelige — det være af det plumpe, eller det endnu værre slibrige Slags — og vil den mig ubekiændte Forfatter i mit i disse Dage udkommende Skrift om Holberg, som Lystspildigter, S. 210, netop i Anledning af eet af de hos ham paaankede Stæder see, hvor langt jeg er fra at billige, hvad der hverken paaligger eller tilkommer

mig at afskaffe eller forandre. — Bakkehuset, den 26de November 1815.

K. L. Rahbek.

Anmærkning til S. 1466, den ellevte Linie, i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, No. 92: En intellectuel-moralsk Rettelse i de fleste Seminaristers Indbildnings-Evne.

Naar Seminarister, som saadanne, ville paastaae at have videnskabelig Cultur, endog til den Grad, at de derfor indbilde sig fortjente til Hæder, saa er det dog virkelig en Naragtighed, som er latterlig. "De vide ikke hvad de tale."

Man forlanger slet ikke heller af dem at de skulle være Videnskabsmænd. Fra at være dannet et Par Aars Tid paa et Seminarium, og det af raa Rod, til, i en Alder af 16—20 Aar allerede at være Videnskabsmænd, derimellem er et svælgende Dyb befæstet o. s. v. Men derfor kunne Seminarister være ganske skikkelige og brugbare Mennesker i Deres Fag; ligesom den gjerne kan være en christen (S. 1465) Theolog og ret Christen, som straffer det opblæste Væsen, hvad enten det findes hos Almue-Skolelærere eller Mænd af virkelig videnskabelig Cultur. Det maatte ellers ikke være rigtigt giort af Christus at rette Forstands Vildfarelser, at advare imod Fordomme og tugte Hovmod. Luc. 14. 1—24. — Var han da en maadelig Theolog? Mangler han derfor Menneskekjærlighed? Ere de, der følge ham, falske Christne? Overalt er det et forslidt og bedrøveligt Vaaben — naar en Stymper er bragt i Knibe — hvormed han slaaer fra sig, ved at sige: Den Præst, den Recensent o. s. v. mangler Humanitet, Velvillie, Brodersind, Menneskekjærlighed, Kristendommens Aand. Mon han ikke derved selv vil lægge disse for Had, og saaledes kjøle sin Harme?

Phanefjord, 18de Nov. 1815.

J. Paludan.

Mange redelige og agtbare Borgere af Handelsstanden ere S. T. Hr. Major Aagaard, p. t. Oldermand for Urtekræmmerlauget, meget forbundne for den velmeente Advarsel, han paa Laugets Vegne har ladet indrykke i Addresscontoirets Efterretninger No. 275 d. A., men endnu mere vilde han gjøre sig disse forbindtlige, dersom han endvidere vilde bekjendtgjøre: hvilke Vareartikler, Urtekræmmerlaugets Interessentere, eene og udelukkende ere forbeholdne at handle med en detail, med fornøden Erklæring over de Sorter, som ere danske og indenlandske eller her producerede og forædlede, saavelsom over de Sorter, som ere udenrigske, thi derom ere mange, som kjende Laugsartiklerne, baade uvidende og af modfatte Meninger, ikke at tale om dem, der uden at kjende disse, mod deres Vidende kunne vorde Overtrædere. Ogsaa synes det i samme Henseende ikke overflødigt, om de i Urtekræmmernes Laugsartikler af 10 Juni 1693, specificerede Varesorter, som Urtekræmmerne maae og skal handle med, bleve, efter nu brugelige Sprog og Talemaader, forklarede, da der vist gives mange, som ikke kjende alle Varesorter efter hiin gamle Benævnelse for 122 Aar siden.

Ligeledes ønsker man, i Anledning af Slutningen i bemeldte Avertissement, at erfare: om Urtekræmmerlaugets Interessentere ere berettigede til at falholde alle Sorter Vox og Talg-Lys, holstenske og andre indenlandske Oste, danske røgede Pølser, Sye- og Knappenaale, Linned-, Baratts- og Silke-Baand, Traad, Kameelgarn, Silke, Salt og flere Sorter som ikke findes anførte i ovenmeldte Laugsartikler?

Committeen af Selskabet til Haandværksstandens Forædling i Danmark har betroet mig at holde Forelæsninger over Geometrien, under Tilsyn af Professor Rawert, Committeens Medlem. De holdes paa Ehlersens Collegium hver Mandag og Onsdag Aften fra Kl. 8—9. Foruden disse 2 Dage, hvorfor jeg betales af Selskabet, tilbyder jeg, gratis for dem, der ville ved Vinterens Ende fornøie Selskabet og mig med at lade sig examinere i det Foredragne, at give i en 3die Time, Fredagaften Kl. 8—9 Veiledning til at bruge det mathematiske Bestik, saa at hver kan til Examen have tegnet sig en fuldstændig Samling af accurate Figurer; ligeledes at udskjære Net til de regulære Legemer, og at verificere de virkelige Legemer de kunne have Lyst at gjøre af Træe eller Metal til Stereometriens Oplysning, eller de materielle Beviis. Naar der i denne 3die Time skulde blive Tid dertil, vil jeg anvende de forebragne geometriske Figurer til at oplyse de skjønne Sætninger om Jordens Størrelse, Aarstidernes og Dagenes Afvexling, Climaternes Forskjellighed, om Planeters og Solens Afstand, der ere optegnede i Hr. Hofpræst Christiani's Bog: "Veiledning til moralsk religiøs Betragtning af Naturen". I den første Uge kunne endnu de, der ei efter Committeens Bekjendtgjørelser mødte Fredagaften d. 24de, indlades uden Billet, og erholde samme ved Enden af Forelæsningen, Haandværkere uden Betaling, Andre mod 4 Rbdlr. til Selskabets Casse.

J. W. Bruun,
Lærer ved de mosaiske Friskoler.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Forhøielse af 20 Procent paa de Sportler og Gebyrer, som hæves ved Over- og Under-Retterne paa de vestindiske Øer, ligesom og af Notarii-Embederne sammesteds.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: Ligesom Vi, ved Forordningerne af 21de October 1803 og 25de Januari 1805 have paabudet en Forhøielse paa alle Sportler og Gebyrer, som beregnes Vor Casse til Indtægt, og ligeledes paa de Sportler og Gebyrer, som hæves af Embedsmændene ved Underretterne; og senere ved det for Danmark u komne Sportel-Reglement af 22de Marti 1814 §. 156 have fastsat denne Forhøielse til 20 Procent, saaledes have Vi fundet det nødvendigt at paabyde en lignende Forhøielse paa alle Sportler og Gebyrer, som hæves ved Over- og Under-Retterne, saavelsom og ved Notarii-Embederne paa Vore vestindiske Øer. — Til den Ende byde og befale Vi: 1. Af alle Sportler og Gebyrer, som efter de for Vore vestindiske Øer gjeldende Anordninger hæves ved Vor Lands-Over-Ret sammesteds, skal, fra den Tid denne Placat er bleven kundgjort, hæves en Afgift af 20 Procent til Vor Casse. — 2. Disse 20 Procent oppebæres af Justits-Secretairen ved Lands-Over-Retten, og Regnskab derfor aflægges tilligemed Rettens øvrige Gebyrer. — 3. Alle Sportler og Gebyrer, som ere tillagte Embedsmændene ved Under-Retterne og de paa Øerne ansatte Notarier, skulle ligeledes, fra denne Vor Anordnings Bekjendtgjørelse, forhøies med 20 Procent, hvilken Forhøielse beregnes Justitsvæsenets Fond til Indtægt. — 4. Disse 20 Procent oppebæres af vedkommende Embedsmand, tilligemed deres egne Gebyrer, og affendes halvaarlig fra enhver Embedsmand især, tilligemed en Designation over de Forretninger, hvorfor de ere oppebaarne, til Vort Danske Cancellie. — 5. Den ovennævnte Designation forsynes med Dommerens og Skriverens, og forsaavidt Notarial-Gebyrerne angaaer, med Notarii publici Paategning under Embeds Eed, om at intet videre er oppebaaret, end hvad der findes anført paa den indsendte Designation. — Hvorefter Alle og Enhver sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residents-Stad Kjøbenhavn, den 24 Novbr. 1815.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Udtog af en Skrivelse fra det Holsteenske af 25 Novbr. 1815. — Hvor smerteligt end enhver Fædrenelandets Borger endnu føler Krigens Lidelser, saa har den dog ogsaa frembragt det Gode, at National-Industrie er bleven vakt, og med fordobblet Iver stræbe efter at naae en Høide, som i Fremtiden vil gjøre os mange fremmede Frembringelser undværlig. Indbyggerne lægge sig med

Held efter Faareavlen, og næsten overalt spindes Uld, som siden bruges til alle Arter af Tøier og Strømper. — Da Bomulden for nærværende Tid er i taalelig Priis saa sysselsætter dens Spinding ogsaa en Deel Hænder, og man seer idelig Tvisttøier, Mands- og Dame-Beenklæder, Sengetæpper, Strømper, Huer og alle Slags Tørklæder, som forfærdiges deraf. — Efterat der paa de herværende Markeder havde været en levende Handel med fremmede Varer, er nu pludselig alt igjen stille. Den eneste Artikel, som søges meget, er rede Penge. Den som er forsynet dermed, kan kjøbe Jordegodser og Huse for langt lavere Priis end fordum. Dette er endog Tilfældet i det, Hamburg saa nær liggende Altona, som af denne Omstændighed har erholdt sit Navn, hvor forhen saavel Husene som Huusleien vare overmaade dyre. — To Embeder ere blevne ledige derved, at Herredsfogden Justitsraad Boie i Flensborg, og Oppebørselsbetjent Zweidorf i Wandsbeck nyeligen ere døde.

Torsdagen d. 30 Nov. opførtes første Gang paa det Kongelige Theater Korsridderne, Skuespil i 5 Acter, af Kotzebue. Stykket bærer umiskjendeligen sin Forfatters Stempel. Alting er her beregnet paa Theatervirkning. En forelsket Pige, som opsøger sin Kjereste, en Korsridder, i Palæstina, og giver sig i Kloster, fordi hun hører han er død; en Elsker, som, i Tvekampen for en tyrkisk Emirs fangne Datter, saares, og derpaa bringes ind i Klosteret, hvor han træffer sin Fæstemø, der dømmes til levende at indmures, fordi hun har overtraadt Klosterloven, at see ham uden Slør; en tyrkisk Emir, der frelser denne Ulykkelige fra Døden; en Priorinde, der af skuffet Elskov og brændende Hevngjerrighed, afsiger hiin rædsomme Dom — udgjøre Hovedingredienserne i dette Skuespil. Det mangler ikke Interesse og kan fuldkomment sættes ved Siden af mangt et forrost Mesterstykke af lignende Natur; men her, som i de fleste Kotzebueske Stykker, findes intet Spor af Tidsalderens Aand og Individualitet. Korsridderne tale som Cavalierer fra det 19de Aarhundrede, og Emiren er saa sentimentel og oplyst, at han, naar kun Navnet forandres og Dragten omskiftes, gjerne kunde passere for et Medlem af der Tugendbund. Stykket kunde, efter sin Natur, ikke mangle Bifald. De Herrer Frydendal, Ryge, Stage o. s. v., saavelsom Mad. Rosing, Heger og Liebe, bidroge ved deres ypperlige Spil ikke lidet til den Lykke, Stykket gjorde. Hr. Stage opvækker de bedste Forhaabninger, og vil han, saaledes som han har begyndt, vedblive at gaae fremad paa Konstens Bane, saa er Anmelderen overbeviist om, at han, især i de alvorlige Roller, engang vil gjøre vor Skueplads megen Ære.

I Anledning af det nye velgjørende Selskab af Qvindekjønnet, fremsætter Slagelse-Avisen følgende Erindringer: "Hvem kan andet, end give det Ædle og Menneskekjerlige i en saadan Plan sit Bifald? Et Spørgemaal bliver det imidlertid: om et saadant Selskab passer til det qvindelige Kjøns Bestemmelse? Denne er at udbrede Held i det huuslige Liv. Lader det sig dermed forbinde at gjøre det i det Offentlige? Er det blevet dannet dertil? Har det Erfaring nok til en saadan offentlig Virksomhed? Skulde den huuslige Velgjørenhed lide under den offentlige, var der da i Grunden vundet noget derved? Eller skulde Mænd hemmelig lede Qvindernes Virksomhed; kunde de da ønske at bære Navnet deraf? Man vilde ikke optage disse Bemærkninger i en ond Mening. Tid og Erfaringen vil bedst kunne besvare dem."

I Anledning af Kjøbmand N. Gjørups nylige Død, hedder det i Viborg Avis:* "Denne Mand, er for Viborgs Indvaanere noksom bekjendt, da han i denne sin Fødebye, i et Tidsrum af 65 Aar, levede og virkede og derved gavnede. — For Udenbyes og dem som ikke kjendte ham, være det sagt: at han var en udmærket Borger i sin Fødestad. Blid, endog i den brusende Ungdomsalder, var denne Søn af sal. Raadmand Niels Gjørup her i Viborg, 35 Aar een af de første Handelsmænd, hvoraf tilligemed Faderen de 3 Sønner: Niels, Christian og Jørgen Gjørup vare etablerede som Kjøbmænd og, som (paa Raadmand Lassen, Buch, Haarsløv, Borreschmidt og Schaltz nær) vare de første og næsten eneste Kjøbmænd i Byen. Klogelig, understøttet og ledsaget af sin brave første Kone Mette Theilgaard, Enke efter sal. Peder Worre, bestyredes hans Handel og vidtløftige Huusholdning; han drev Garveriet med sjelden Paapassenhed, tilkjøbte sig anseelige Jorder og

den af Heden opdyrkede Avlsgaard Engelsborg paa Byens Grund, eiede en tredie Part af det for faa Aar siden anlagde store Brænderie, der er talt 150,000 Rbdlr. N. V. værd, kort sagt: virkede som Mand og driftig Borger i mange Aar, var Fader for sin egen og sal. Kones Slægt og ægtede i sine sidste Aar hendes Broders Enke Mad. Vinge. Hans Arbeide og Retsind velsignedes med Velstand, han skammede sig ikke ved den Religion, han bekjendte sig til, og hans Minde vil, som et gavnrigt Exempel, være helligt for Stadens Borgerklasser."

Aalborg, d. 24de November. Aalborg Byes Embedsmænd og andre hæderlige Borgere høitideligholdt Deres Majestæters Krönings- og Salvingsfest ved Subskription til et Fond af 2500 Rbd. N. V., hvis Renter hvert Aars 31te Juli skulle uddeles til Klæder for fattige Drenge- og Pigebørn, og hvilket Fond skal bære Navn af "1815 den 31te Julis Minde." Under 15de f. M. har det behaget Hs. Majestæt at bifalde Kancelliets allerunderdanigste Indstilling desangaaende, samt at lade Stifterne af bemeldte Fond tilkjendegive sin allerhøieste Tilfredshed og Velbehag.

(Aalborg Av.)

Aarhuus, d. 24 Novbr. Atter er et af vore Skibe forulykket ved den engelske Kyst. Capt. Thomsen førende Skibet Julie fra Helsingøer med Vine, bestemt fra Bordeaux til Kjøbenhavn. Det forliste den 13de d. ved Brigton. Mandskabet er dog lykkeligen reddet. (Aarhuus Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 1 December.

Cours. Hamb. 2 M. 636, a vista 644. Amsterdam 2 M. 592. London 2 M. 26½ Rbd., a vista , . Spec. 645. — Specier solgtes til 39 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76 pr. 100; Oblig. 52 a 53. Norske Sedler 51.

Blandede Efterretninger.

Følgende ere de væsentligste Puncter i det norske Odelsthings Beslutninger over Finants-Committeens Indstilling (som findes aftrykt i

Skilderiets No. 90 og 91), i Thingets forskjellige Debatter, denne Gjenstand angaaende, den 3, 4, 6 og 7de Nov. — Til §. 7: Finants-Committeens Indstilling antages ikke, da dens Indhold er hævet ved de i foregaaende §. tagne Bestemmelser. — Til §. 1 og 2: Begge antagne. — Til §. 8: Antaget eenstemmigen. — En ny §. blev antagen, saalydende: Den Summa i Rigsbanksedler, som i Formue- og Næringsskat indbetales til Oppebørsels-Betjenterne, skal i tvende af Ligningsmændenes Overværelse mærkes paa den Maade, som nærmere foreskrives i Realisations-Commissionens Instrux, forinden de indsendes til Realisations-Commissionen. Sedler, som saaledes ere mærkede, ere ikke længere Betalingsmiddel. — Til §. 23: Antaget. — Til §. 24: Kun for Stats-Cassens Regning skulle Mynt-Indretninger kunne oprettes. — Til §. 25, 26 og 27: Antaget. — Til §. 29: Antaget, med det Tillæg: at der under Pengesort ogsaa forstaaes Rigsbanksedlerne, indtil de ere indløste. — Til §. 32: Forskrivelser og Contracter, som lyde paa rede Sølv, skulle indfries med rede Sølv. — Til §. 33 og 38: Antaget. — — — Den 14de Novbr. besluttede Odelsthinget i Anledning af Finants-Committeens Indstilling om Pengevæsenet, efterat den juridiske Committees Erklæring var indhentet over dets 31de og 32 §. Følgende: til §. 32. I Henseende til de i Følge Forordn. af 5te Jan. 1813 omskrevne Capitaler, forblive de hidtil gjældende Anordninger i Kraft, forsaavidt de bestaae med denne Anordning. — til §. 31. Rigsbanksedlerne skulle, som Rigsbankpenge Navneværdie, efter paalydende Værd, og som Rbp. Sølv-Værdie eller Norsk Courant-Mynt, efter den i 3die §. nævnte Cours, gaae og gjælde i alle Betalinger, indtil de i Overeensstemmelse med denne Anordning ere indløste; og følgelig skal intet Cours-Forhold hverken ved Told- eller andre offentlige Afgivters Aflæggelse for Fremtiden finde Sted.

Wien, d. 18de Novbr. Nylig besøgte Hds. Keiserl. Høihed Erkehertuginde Marie Louise, for første Gang efter hendes Tilbagekomst fra Paris, i Selskab med Erkehertug Rainer, Borgtheatret, og modtoges af Publicum med udmærket Bifald, som Fyrstinden besvarede ved en venlig Hilsen.

(Af Hamb. Corr.)

Paris, d. 17de Nov. Hertugen af Reggio arbeider med utrættet Iver paa at rense Nationalgarden i Paris, og om faie Tid vil man i dette skjønne Corps ikke see Andet end Venner af Kongen og Orden. I alle nozenledes betydelige Stæder forene de mere velhavende Indvaanere sig for at danne lignende Corps, og snart vil man paa denne Maade have en Magt, der kan holde de Urolige i Tomme. — Det 10de Linieregiment, som Hertugen af Angouleme anførte i det sydlige Frankrig, er paa Marschen til Paris. — I Chalons dannes et 6 til 700 Mand stærkt ridende Corps, som skal høre til den Kongelige Garde. — Vore Tidender gjentage, at Carnot og Sieyes begive sig til Preussen. Den Alvor og Kraft, hvormed Ministrene og Kamrene nu gaae tilværks, har allerede foranlediget adskillige Udvandringer. — General Flahault har faaet Tilladelse at gaae til Udlandet. — I de Deputeredes Kammers Møde den 10de d. gjorde Hr. Duplessis det Forslag, at bede Kongen om at befale Generalprocureurerne med Loven at forfølge den Rebellions Ophavsmænd, Medskyldige og Tilhængere, hvorved Bonapartes Tilbagekomst i afvigte Marts Maaned blev bevirket. Dagen efter raadte Hr. de la Bourdonnaie at proclamere en almindelig Amnestie, og kun derfra at undtage nogle Enkelte, som Fædrenelandets Vel nødvendig fordrede afstraffede. — I Mødet den 13de vilde Hr. de Germini blandt Andet have Familien Bonaparte til evig Tid forviist fra det franske Gebet. Disse forskjellige Forslag foranledigede adskillige interessante Forhandlinger. I Mødet den 14de yttrede Hr. Bouville, at man skulde bede Kongen, at Hs. Majestæt vilde befale sine Ministre forelægge et Lovforslag, hvori Amnestien og de fra Amnestien Undtagnes Straf blev reguleret. Kammeret henviste dette sidste Forslag til Bureauerne, som nu skulle udnævne en Commission, der skal aflægge Beretning om de forskjellige Forslag. Man synes almindelig at være for Amnestien; kun er man ikke enig om de nødvendige Undtagelser. Igaar foreslog Hr. Hyde de Neuville, at danne en af ni Medlemmer af de Deputeredes Kammer og ni Pairs bestaaende Commission, som skal undersøge Listen over de fra Amnestien Udelukkede.

Paris, den 20 Novbr. Alle Fredsbetingelserne ere fastsatte, og skulle underskrives idag. Imorgen afreiser Fyrsten af Hardenberg til Berlin. — Idag underskrive Ministrene den sidste Fredstractaten hosføiede Convention. — Man forsikkrer, at Paris fra imorgen af ikke mere skal holdes besat af fremmede Tropper. Militairposterne skulle overgives til Tropperne af første Militairdivision. Hertugen af Wellington skal, som man siger, som Overstbefalende for de allierede Tropper iverksætte denne Overgivelse til Hovedstadens Gouverneur. — Marschal Ney har sendt en Skrivelse til de allierede Magters Ministre, hvori han forlanger, at den i Paris den 3die Juli sluttede Convention, hvori der stipuleres Amnestie for alt hvad der var skeet før 20 Marts, maa blive bragt i Anvendelse med Hensyn til ham. Frue Marschalinden har besaarsag havt en Conferents med Hertugen af Wellington, som indrømte, at hiin Convention ikke var bleven ratificeret af Kongen, og at de Allierede derfor ikke kunde træde frem som Mæglere. Marschallen har mod denne Indvending overrakt en ny Note. Førend Baron Seguier forhørte ham, bad Ney ham modtage en Erklæring, hvori han takkede Kongen fordi Hs. Majestæt havde stillet ham for Pairerne, gjentog den Forsikkring, at han havde gjort Alt for Fædrenelandet, og sluttede med, at han, om han maatte falde, døde som en vildledt Undersaat, ikke som en Forræder. (Gazette de France tvivler om Egtheden af Neys Skrivelse til de allierede Magters Ministre.) — Den 21 d. skulde Debatterne over den nøyske Sag tage deres Begyndelse. — Vore Tidender indeholder adskillige Politieforordninger for dem, der ville bivaane Neys Proces. Kl. 9 blive Dørene lukkede, og efter den Tid ikkun Pairs og Ministre indladte. — General Clausels Adjutant, som var bleven arresteret, er den 8 d. igjen sat paa fri Fod. — Man forsikkrer, at Marschal Massena har ladet sig give Passe for at forlade Frankrig.

Paris, den 16 Novbr. Hieronimus Bonaparte, som opholder sig i det Würtembergske, har maattet afskedige alle Franske af sin Tjeneste, og skal bevogtes meget nøie.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 97.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 5 December 1815.

Tankesamleren
i Hiertet
til
Streetænkeren i Munden.

I Anledning af N. F. S. Grundtvigs sammengroede Gaadegiætningers Slutning i Skilderiet No. 95.

Signa te, signa, temere me tangis & angis.

Hvad jeg den Aand, som mig blev aabenbaret
I Dit satirisk genialske Vrøvl
Om mig, som Sællandsfak og sælle faret,
Som Dolk og Fiil og Langekniv og Høvl —
Om mig, benævnt, og om unævnte Fiender,
Som du, nedstegen i Parnassets Pøl
Med vandskye Støvler paa, der kunne taale Søl,
Med et Par ikke ganske reene Hænder,
Med Haandgreb, Tarmens Herkules kun kiender,
Der veed at krænge den og giøre Maven om
Af Hestepærestald til pære Pølsevom —
Og fast med Slagterlatter endevender —
Hvad jeg, trods den uendelige Mask
I dette lange genialske Jask,
Opdagende, trods alle Natmandsfagter,
Guddommens Offerpræst i Pelsen af min Slagter,
Gudmunden i den slemt tilsølte Flods,
Priapen i det skammel-lige Klods,
Helbredekraften midt i Edder-Kræften,
Det reene Kildespring i Asenskiæften,
Og endelig, trods hvert et Spaamandsskiælv,
Trods al halsstarrig Bagudslaaen og Skryden
Mod slemme Siællandsfa'r og værre Jyden,
I Spaadomsasenet Propheten selv —
Hvad jeg, imens mig fyntes aabenbaret
Den indre vel forvarte Hierteskat,
I Hovedet ei ganske vel forvaret,
I mit dig skiulte Hierte Dag og Nat
Har svaret,
Det vil du, Sokrates i Narrekappe! see
Foran i Templet, jeg vil Dannersproget bygge
For Helligdommen noget at betrygge,
Og neppe meere Danmarks Sphinx belee!

Nedvidnelagt, er hvad mit reene Hierte
For dig (Gud! det har Plet paa Plet!
Men eene Du, Alvidende! har Ret
At kalde dette svage Hierte slet!)
For dig, skiøndt min erklærte Fiende, nærte —
Nedvidnelagt er Palmen, jeg dig gav
I min Forfængeligheds dybe Grav,

Hvor ligger stinkende for mig den Jordens Ære
Jeg kunnet har, og kan, og vil undvære —
Nedvidnelagt den Rang, jeg undte dig,
(Selv i den Hæder der mig giælder noget:
Som Ridder af ældgamle Modersproget)
Skiøndt Alder-Efterfølger, foran mig —
Nedvidnelagt, ei blot hos en Indviet;
Men i hver Selskabskræds, hvor blev berørt
Som Moddingsmoddingen i Snauseriet,
Dit Mask mod mig i Musemaskepiet,
Hvordan jeg min Bagtalers Sag har ført —
Hvordan jeg hæved selv, ved Foredrag, den Tone,
Der syntes lav og grov, til næsten høi og fiin;
Og hvor jeg, salig i mit Jordeliv,
Med nyfødt Engleglæde lod dig throne
Herneden paa mit Mausolees Ruin.

Opvidnelagt i Himmeldom-Archivet
(Hvor hvad jeg ilde giorde, ligger blot,
Men og det Lidet, som jeg giorde got
Herneden i besførte Prøvelivet)
Er Glemselen selv af min egen Søn,
Der raabte mig om Hielp af Faderhaanden,
(Mens du mishandlede mig Broderaanden)
I min for dig til Himlen giorte Bøn —

Opvidnelagt i Himmelcancelliet
Høit over alle Stierners Sprinkelværk
Er Søndagsskiorten, som jeg har fortiet
Selv i min Muses beste Søndagssærk:
Den Digter-Uskyld jeg endnu fortier
Taalmodig, som et Danmarks Offerlam,
Trods alle Hundes jydske Siællandsglam,
Mens man til Ulfeldtbænk og Ulfeldtskam
Mig som Forræder-Ulv i Faaredragt indvier —

Opvidnelagt for Himmelkongens Fod
Er, at (hvis jeg var nok saa slem for Nesten)
Jeg elskte mindre dog mig selv end Næsten,
Naar det gik Næsten alt for slemt imod;
At jeg forsømte glad min egen Lykke,
Naar jeg en mig beslægtet Broderaand
Lidt høiere ved Nakken af min Haand
Paa Trappen op i Livet kunde rykke —
At, selv Noureddin skiældt, jeg gierne veeg
For min Aladdin, naar jeg troede finde

Trods Rusten uden, Lampens Lys derinde;
Saalænge, han endnu mod Himlen opad steg;
Saalænge jeg endnu, som Tænker, torde haabe
Han vilde høiere end jeg
Som Skiald, saavel i Alvor, som i Leeg,
En ædel Herrens Røst i Ørken raabe —

Det her nedvidnelagte skal du see
Hvis ikkun krum, ei kroget, er din Bane,
(Krumt maa det Lige selv paa hver Planet skee)
Men det Opvidnelagte vil du ane,
Naar først af Hiertens Grund du holder op at lee!
Trods Renters Renters Tilbud her af Vrimlen,
Nedlægger jeg det ef for hver Mands Dør,
Hvad jeg mig selv for høit ei sige tør,
Opsigende min Kapital i Himlen!
Jeg var uskyldig Gienstand for den Spot
Som for det Had, hvormed man sønderslider
Min Eris-Eros, som en Grinebider,
Det vil du sige selv — og dermed er det got!

Men, Rakafkiælder! — hvad der nu vil undre dig,
Og hvad jeg haaber, dog du engang siden
Vil finde heel begribeligt med Tiden —
Er hvad jeg, indtil videre, fra mig
Her, før vi samles hist, maa sige dig!
Nu, du saa pludselig mig rækker Haanden,
Til Glatter af min Hud omgiørende din Høvl,
Begynder jeg at tvivle selv om Aanden
Der aabenbarte sig mig i dit Brøvl.

Er det mit Forhold da til dig alleene,
Som, selv i Sang, bestemmer dig til Dom?
Er mine Gaadetanker flux dig reene
Saa snart kun dine got mig synes om?
O! gode Gud, hvor længe skal jeg friste
Den Qval, at skue næsten i hver Vrag,
Hvor jeg en Engel uden Jeg'et sage
En Diævel sig, som Du'et ind at liste?
Er det da dig og mig der handles om
I Dine tvende Maskers skjulte Gaade?
Og naar jeg hilser dig, som Han i Rom,

Ta'r du mig altsaa strax, som Hun, til Naade?
Naar dig kun ei vil stikke Mord'rens Dolk
Naar blot dit Barnevingehjerte skaaner
Den Nedrige, hvis Maske, du mig laaner,
Er strax Jens Langekniv af dine Folk —
Og Løgnprophetem, trods "det Null, du hører,"
Og trods "det andet Null han har bag Ører,"
Ei længer Aandernes Forfører,
Men Sandheds Tolk?
Naar Baggesen i Selskab og Aviser
As-Bragis Kraft i Bræger Grundtvig priser,
Flux vikler sig den eene sande Gud
Jeg i min Gaade, som i andre Digte
For reent min Tid at bringe ham af Sigte
Har viklet ind, for dig sig klarlig ud?
Den samme Mand, du havde nys i Sinde,
Som Patriot, Prophet, og Præst,
Til evig Skiændsel, som du kunde bedst
At reise paa din Plads et Ulfeldtsminde —
Den samme Mand, som du, saa got du kan og veed
Udbrændemærker i voltairisk Vittighed,
(I det af alt, paa Stræde som paa Gade,
Du raaber ud, en Hyrde meest maa hade,
Der med Enfoldighed, som skrevet staar
I Kirken vogter aandelige Faar —
Den samme Mand, du, hvor det Alvor gjælder,
Ei blot, som alle Nullers Null udskjælder
Men og i Hjertet selv, ei blot i Pen,
Som Gudsbespottelsens og Syndens Ven —
Den samme Mand — den Kora-Biram-Dathan
I een blasphemisk gaadefuld Person —
Den Grinebidernes begravne Leviathan —
Gjengangernes Gespenst-Napoleon —
Den — o hvad skal jeg kalde den Patron,
Du kalder i Begeistring af din Troen:
Med alle synonyme Navne Satan —
Ham vil du, nylig malt saa sort paa hvidt,
Som Had og Haan forceent formaaer, at male
Den Ondes Øine, Kløer og Horn og Hale,
Med — Dit,

Paa eengang (trods den blevne sorte Navle)
Prikemale selv paa Helligdommens Tavle
Med "Danmarks Kridt!"

Samvittighed er altsaa Dig en Gaade?
Mens det er mig det eeneste, jeg veed?
Du lader altsaa dig af andet raade,
Til Tid og Sted,
I Lysning af Velsignen og Forbanden
Herneden over mig og hver en anden,
End Jesu Christi Bud og din Samvittighed?
Det første Bud var, som jeg troer, og veed
Barmhjertighed!
Som Bøn for Fiender selv, det pegte blot paa Naade!
Naar Himmeldommerens Retfærdighed
Dybt i den anden lyner ned,
Det midt i Tordnens Røst i Ørken toner:
Min Doms Forkynder anseer ei Personer!
Umuelig kunde, hvad der raader mig,
I Tankens aabenbare Fred og Krig,
Dig raade, "Ræven" pludselig at glemme,
Der otte Kyllinger af Sangens Hønsehuus
Lidt efter lidt dig snedig aad her hjemme —
Og med en "Bagghund" at drikke Duus
Trods "Langeknivens" Vold og Gruus,
Fordi den roste Grundtvigs Stemme
Midt i de Grynt
Man havde mod dens Sirius begyndt?

Nei, som min Fiende, gik jeg dig imøde
Med Aandens underlige Kiærlighed:
Med Lyst, dig til, mens end er Tid, at nøde
Til dybt at lære hvad du løst kun veed —
Med Lyst, at laane selv min Fiende Vaaben
Til Kampen mod Forstandens Overtroe,
Som vi (saa var min inderlige Haaben)
Trods din mig tidt for vilde Brand-Brand-Raaben,
I Tidens Nat bekæmpte begge to —
Med Lyst til Smerten selv af dine drøie
Din Frelsers Fiende kun tiltænkte Slag,
Der ramte dog i Grunden kun en Trøie,
Jeg kunde slænge bort, naar det blev Dag —
Forvisset, saligt dig at overrække
Med Broderaandens fulde Favnetag

I Tidens Fylde, med bortkastet Maske,
Naar selv engang du saae den gode Sag,
Ei blot, som min, ei blot, som Din, i Leiren
Der mindre paa Triumfen seer end Seiren!
Tryg eengang dog, at du mig ikke fældte,
Mindst, hvad der egentlig er mit,
Med — — — — — Dit,
Lod jeg dig slaae og skjælde, da det gjældte
Mit Intet; og jo meer du Feilen skjældte,
Som jeg har og begaaet i Sort paa Hvidt
Skiøndt mindre grovt og mindre tidt,
End de der sig i Tidens Smigren ælte,
Jo meer jeg agtede den reene Fod,
Hvorpaa jeg troede,
Trods hver Unode,
Dit Indre stod.

Mit Had til Broderkys, til Roskiklængelse,
Til Bravoskraal, til Venskabsdutterie,
Til Af-forgudelse, til Hurrahie,
Til Hilleden- og Karles-Børs-Ophængelse,
Og andet Digterpøbelslikkerie,
Der paa hvert Kielder-Bal er bleven Mode,
Hvor ingen dandse kan med rene Skoe,
Som paa Parnassets Bal en domino,
Saasnart en Dreng kan bare staae paa Ho'de —
Mit Had, ved Ærens alt for runde Bord
Til lumpne Høfligheder — med eet Ord —
Kom Din Uartighed tilgode.
Det er en Vægter i vor Herres Huus,
(Saa tænkte jeg) der prygler den, der stiæler,
Og selv med Politiet ikke hæler!
Han sikkert ei ved første beste Kruus,
I Kielderen med Fanden drikker Duus!
Det er en Karl, der ikke blot i Ruus
Forstaaer sin Banden,
Men ædru staaer sin Mand, og hvor han rode seer,
Ad Raadstueraadet, og af Roder-Roden leer,
Og Rodemestren selv i sit Parnas-Qvarteer
Hvis han forroder sig, slaaer kiæk paa Panden!
Desværre! jeg miskjendte dig!
"Du skiemtede kun", siger du, "med mig!"
Det var dit Alvor kun saalænge
Du troede, med min søde Kniv
Jeg ogsaa vilde dig paa Liv?
Nu derimod, du haaber Drikkepenge,
Vil du kun mine Kammerater hænge!!

Hvem er du da, du Mørkets Aand
Der, trods den dig endnu tvivlsomme Gaade,
Mig rækker, hvad din fordums Ven forsmaaede,
Din Vægterhaand,
Mens pludselig du vender Morgenstiernen
Fra store Synderen, du rendte paa,
Imod de smaa?
Hvem er du, falske Lygtemand paa Randen
Af Graven, du dig selv med Spaden grov,
Mig undergravende, som ingen anden,
I Tanke, naar jeg mistede Forstanden,
At spænde min Fornuft for din maskeerte Plov?
Hvem er du med den Kvædlen og den Kvadlen
Der dybt gjenklinger i det reene Bryst,
Og lokker, selv i Sumpens Tudsedyst,
Den, Smiger ækler, med frimodig Dadlen?
Hvem er du, der, fordi jeg roste dig,
Skiøndt jeg "i Individet fylter Valle,
"Som om jeg Stregen var til Altings Nuller
"Og leger Tit igiennem Karrets Huller
"Med Gud, og Fanden, og med Alle,"
Med eet vil broderlig omfavne mig?

Du lokker den, du troer en Gestur Blinde,
Fordi, som Giæst, han ikke paa dit Ord
I Dig just vilde strax den Guds Eenbaarne finde,
Og strax ei tog din Disk for Herrens Bord —
Fordi han ei gik ganske fra Forstanden
Ved din bagvendte Morten-Luther-Banden,
Endskiøndt han mod enhver forsvarte dig,
Der dig foragtede foragtelig —
Du lokker ham, da du har seet ham smagte
Hvor Kryben med lidt Vid ei lider Nød,
Og seet ham i sin Armod trofast agte
Hver Aandens frie Næring meer end Brød —
Du lokker ham, da du har seet ham haane
Den Frister, der bød Kongeriger fal,

Selv, da han vilde ham lidt meer end skaane,
Hvis han sig vilde nulle til hans Tak —
Du lokker ham, med hvad du veed der rører
Det Hjerte, der "Da jeg var Lille" sang,
Du lokker ham med Lydes, der forfører
I dine Bedeklokkers dybe Klang —
Og fører ham, tilsyne langt fra Vinding,
Fra Brød af Steen, og Herlighed af Skam,
Paa Tiggerveien, op paa Templets Tinding,
For der i Svindelen at styrte ham?

Nei! reen som Lilien med dyndig Stengel
Staaer for mig nu Hans Karvels raske Karl,
Og hellig, som en ydmyg Christlig Engel,
Den halv opblæste Hedning Hakon Jarl!
Hvad vil vel Frækhed blot i Spøgen sige
Og Herskerbram i Heltegiøglespil,
Mod Hovmod midt i Himmeriges Rige
Mod Pralen der, hvor Engle lytte til?
Som han, der førte Christus op paa Templet,
Staaer du der for mit Die pludselig
Skalpandebrændemærkt med Hovmodsstemplet
Vig bag mig, Satan, nu jeg kjender dig.

See det og Kiælv, Trold! Ordet er min Hammer!
Erkiend din Herre! Stiernen er mit Lyn!
Min Gaades fiirfoldlyse Straale rammer,
Dit pludselig i Skræk opklarte Syn!

Sphinx.

Baggesen.

Om Maskerader og Vauxhall.

Det Ord Masque, udleder Pater Labbe af Masca, som i de lombardiske Love betegner en Hex; efter hans Paastand kaldes i Dauphine, Savoyen og Piemont en Hex endnu saaledes. Maskerader skulde efter denne Forklaring altsaa betyde det sammt som Hexesabbat eller Hexedans. Usandsynlig synes denne Gisning saa meget mindre at være, som den latinske Benævnelse paa en Maske, Larva, betyder et Spøgelse. Paa gammel Dansk hedte Masquerade Mummerie eller Mummespil. Dog synes Forordn. af 21 Jan. 1687, der bestemmer Straf for dem, som "ertappes masqueret, formummet eller sværtet" i Kjøbenhavn, ikke at angaae egentlige Maskerader, da Forordningen nævner, som Anledning dertil "adskillige Insolentier i Kjøbenhavn om Aftens-Tide". At man i Kong Frederik den Fjerdes Tid har givet glimrende Maskerader ved Hoffet, derom har en talentfuld Konstner, efterladt os et Mindesmærke. Paa Frederiksberg Slot, i den store Spisesahl, hvor Rosentaflet holdes, forestiller Platfonden, malet af Benedict Coiffre, en Maskerade ved Hoffet, hvori Kong Frederiks første Frierie til Dronning Ana Sophie forekommer, og som næsten bestaaer af lutter Portraiter. Man seer her et troe Skilderie af Datidens Maskerader, som ikke synes meget forskjellige fra Nutidens.

I deres fulde Flor maa Maskeraderne have været her i Hovedstaden i Aaret 1724, da Holberg gjorde dem til en Gjenstand for Satire i sit fortreffelige Lystspil Maskaraden. Men af Leonards Ord (2den Act 3die Scene) "naar unge Mennesker gaae hver Aften paa Mascarade" o. s. v. skulde man næsten formode, at der paa den Tid virkelig hver Aften gaves Mascarader i Kjøbenhavn, hvilke, i saa Fald, neppe have været betydelige, og mindst kan man antage, at der i de Dage kunde gives hver Aften saadanne Maskeradeballer, som nu paa Hoftheatret eller hos Schmetzer. Men at den Gang, som nu, endog Domestiquer deeltoge i denne Forlystelse, det seer man tilfulde af Henriks Ord i Lystspillet Maskeraden. I Aaret 1771 kom Maskerader i det Store atter meget i Brug; og aldrende Folk vide endnu at fortælle meget om de Maskerader der gaves i Frederiksberg Slotshauge. Efter den Tid gik denne Forlystelse aldeles af Brug.

For omtrent 15 Aar siden, begyndte nogle af Hovedstadens Klubber, atter at give ordentlige Maskeradeballer, og fra den Tid af, bleve de almindelige over hele Riget, og have vedligeholdt sig lige indtil nu, i den Grad, at man endog blandt Bønder har faaet Smag paa denne For-

lystelse. Den meest glimrende Maskerade, man i den nyere Tid har seet i Kjøbenhavn, var den, som blev givet for en halv Snees Aar siden paa det Kongelige Palais, til Ære for den sig den Gang her opholdende Hertug af Glocester. Ved denne Leilighed saae man mange udmærkede og sindrige Masker.

I Almindelighed ere de Maskerader, som gives her i Hovedstaden hverken aand- eller sindrige. Maskerne ere sædvanligen aldeles stumme, og kun Dragten skjælner dem fra hverandre. Enkelte Carricaturer søge vel stundom ved deres Bajazstreger at opmuntre Selskabet, men deres Vittigheder henhøre ofte til de meest lavcomiske.

De Maskerader, som gives her i Kjøbenhavn, udholde ikke i fjerneste Henseende nogen Sammenligning med dem, der gives i Verdens nærværende Hovedstad — London. En kort Skildring af de londonske Maskerader, synes ikke at staae her paa sit urette Sted.

I Februari og Marti Maaned gives i London, foruden mindre Maskerader, to store, i Operahuset og Pantheon. I disse tage især City's rige Indbyggere Deel — Skjøgerne ei at forglemme. Den fornemme Verden indfinder sig kun i strængeste Incognito. En Billet koster ½ Guinee, og naar man vil deeltage i den meget magere Aftensspisning 1 Guinee. Entrepreneurerne forhøie ofte Prisen for en Billet til 2 Guineer, for at holde Pøblen borte fra Ballet; men sædvanligen uden Nytte. Engellænderne finde stor Fornøielse i Forklædninger. Derfor tilstedes paa adskillige Baller Ingen nogen Adgang, der er klædt i en sort Domino, og i nogle Huse tør man end ikke komme med en couleurt Domino paa. Enhver maa være iført en Characteermaske, og jo mere grotesk og bizar den er, desto mere glimrende Virkning gjør den. Man seer Mandfolk forklædte som Katte, der spille paa Violin, eller som dansende Hunde, som Bjørne og Bjørnetrækkere, som Vægtere, Skorsteensfeiere o. s. v. Man antager da Gangen af det Dyr, eller Manererne af den Person, som man forestiller. Fruentimmernes Coquetterie i deres Forklædninger overgaaer Mandfolkenes; de vælge altid en Dragt, der lader formode, at de ere overordentlige Skjønheder. Her seer man den pikante Roxelane, hist Venus, noget længer borte en følelsesfuld Spanierinde, en Indianerinde, Vestalinde og meget ofte Natten. Den sidste Forklædning er meget i Mode; den bestaaer af en Robe af sort Krep, ganske efter antik Snit, og af et Slør, med sorte Kniplinger, der er befæstet paa Panden ved en med Brillanter besat Halvmaane, og skjødesløst falder ned over Hovedet ad Skuldrene og Armene. Roben og Sløret ere ganske besaaete med Stjerner. Masken holder et lidet Scepter, ligeledes med en Stjerne paa Spidsen, i Haanden. De i mythologiske Costumer klædte Damer bære aldrig Masker; endog i en ligefrem Forklædning, frygte de for, ikke at blive kjendt, og de søge at undgaae dette, om end den Characteer, de have antaget, ikke stemmer overeens med Sømmelighedens Love. Saaledes har en Indianerinde aldrig andet, end et Belte af Fjer om Lenderne, og et Kogger paa Skuldrene. Beenklæder af ansigtsfarvet Tricot bedække ene den Skjønnes øvrige Yndigheder. En Hertuginde kom engang paa et saadant Bal, klædt som Eva, og et Figenblad af Diamanter var den eneste Prydelse, hun havde føiet til de Tricots, hvori hun fra Top til Taa var hyllet. — En Hovedbevæggrund for Damerne, at udmærke sig ved en glimrende og kostbar Forklædning, er den Omstændighed, at Morning-Post og endog andre Journaler aldrig undlade, at omtale dem. Dette Blad indeholder dagligen en Etiquetteartikel. Hver Mandag anmelder den alle de Diners, Routs og Baller, der i Ugens Løb ere blevne givne i alle fornemme Huse i London, og Dagen efter Festen leverer dette Blad en Navneliste over de Personer, der have deeltaget deri. Men vaager nøje over, at i denne Liste intet glemmes, og en Lady, der savner sit Navn derpaa, undlader ikke at tilskrive Redacteuren, som da ikke mangler at anføre Feiler blandt Rettelser. — — Ogsaa Vauxhall, som i Aaret 1771 har været temmelig almindeligt i Kjøbenhavn, hvor det blev givet i Rosenborg Hauge, har i mange Aar været ubekjendt hos os, men for nogle Aar siden begyndte Konstberideren Chiarini at give en saadan Folkeforlystelse paa Vesterbro, men dette Vauxhall var alt for meget en Miniature, til at det kunne gjøre Lykke. Det fortsattes en Sommer igjennem hver Søndag, og, da strax derefter Krigen ind-

traf, ophørte de af sig selv. Nyligen har man igjen begyndt at ville give os et Vauxhall i Rosenborg Hauge, men det gjorde, som bekjendt, ingen Lykke.

Vauxhall, som næsten alle Nationer have villet efterligne, er af ægte engelsk Opfindelse. For London er denne Forlystelse, hvad Tivoli var for Paris, under Buonapartes Regjering. Alle Stænder komme her, uden at sammenblandes, for at more sig hver paa sin Viis, og dertil ere her føiede Anstalter nok. Vauxhallet begynder Kl. 7 om Aftenen. Den første Gjenstand, der falder i Øinene, naar man træder derind, er Orchestret. Dette er en ottekantet, i gothisk Smag opført Bygning af omtrent 80 Fods Høide; det ligger midt paa en stor firkantet Plads, besat med uregelmæssigen plantede Træer, og paa alle Sider omgivet af bedækkede Gallerier. Musikanterne befinde sig i et Slags første Etage, under hvilken der er anbragt smaa aabne Cabinetter, hvori man spiser. Der gives intet mere magisk Syn, som det med brogede Lamper oplyste Orchester, hvis Guirlander rette sig efter de fremspringende architectoniske Linier, og danne paa Spidsen af Bygningen en uhyre Krone. Der bruges en Million Lamper til at belyse Orchestrets og Haugens øvrige Dele. Concerten begynder Kl. 8. Desforuden høres endnu en anden Concert, der opføres af Buffons i en stor Rotunde, paa Gallerier, der omgive Orchestret. Kl. 10 bebuder en liden Klokke, at en Cascade vil blive aabnet for Tilskuerne. Cascaden er et mekanisk Malerie, saaledes som Pierre har viist det i Paris (og for en Snees Aar siden i Kjøbenhavn). Man seer der en Mølle, en Bro, over hvilken der kjører Vogne, Heste, en rasende Tyr o. s. v. Cascaden ligger uden for den firkantede Plads, hvorpaa Orchestret findes i en med Buskværk beplantet Deel af Haugen, de sorte Alleer kaldet, som ere ligesaa beqvemme for Kjerlighedens Hemmeligheder, som for Lommetyvene, der vide at benytte sig her af Tilskuernes Henrykkelse. Kl. 9 bebuder Klokken, at Fyrværkeriet begynder. Paa denne Tid ankommer den fornemme Verden. Efter Fyrværkeriet dvæler man endnu der til Kl. 1. I Saisonnen staaer Vauxhall tre Gange om Ugen aabent; Mandag, Onsdag, Fredag. Stor Galla, d. e. en overordentlig Fest, gives paa Kongens, Prindsregentens, og Hertugerne af Yorks og Clarences Fødselsdage. Alle de, som besøge Vauxhall, spise der ogsaa deres Aftensmaaltid. Ikke sielden spise her over 10,000 Mennesker. De sidde i Loger, der ere anbragte i bedækkede Gallerier. Maden er dyr og Portionerne meget smalle. Ogsaa her besidder man det Talent, at skjære Skinke (ligesom paa visse Steder Smørrebrød) i saa fine Skiver, at det ordentlig er blevet til Ordsprog: Do not give us any Vauxhall slices (giv os ingen Vauxhallstrimler).

Indenlandske Efterretninger.

Odense, d. 1ste December. Det er saa kort Tid siden, man her i Aviserne lod falde nogle Ord om at formindske Farligheden med løbske Heste paa Odense Gader. Men i Aftes var atter Tilfældet i Nørregade, hvorved en bekjendt retskaffen Mand, Consumtionsbetjent Nørup, blev overkjørt paa sin Post i Porten og saa ynkelig tilredt, at Man frygter for hans Liv. (Hempels Av.)

Kjøbenhavns Børs den 5 December.

Cours. Hamb. 2 M. 630, a vista 638. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. 26½ Rbd., a vista . . Spec. 640. — Species solgtes til 38¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76 pr. 100; Oblig. 52 a 53. Norske Sedler 50 a 51.

Blandede Efterretninger.

Stockholm, den 13de Novbr. Hs. Kongel. Hoihed Kronprindsen og H. K. H. Hertugen af Sødermanland ankom Løverdagen den 11te dennes, Kl. 11½ om Aftenen, hid til Hovedstaden i hoiønskeligt Velgaaende, og for Deres Majestæter Kongen og Dronningen til stor Glæde, hvori ogsaa Stadens Indvaanere ligesaa ømt som almindeligen deeltoge. (Norsk Rigstid.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 20de November. Protocollen over Fordelingen af de 700 Millioner, som Frankrig skal betale til de allierede Magter, og som skal træde i Stedet for en særegen Convention, er nu offentlig bekjendtgjort. Ligeledes ere de tilbagestaaende Artikler i den almindelige Fredstractat kundgjorte.

Paris, den 23de Novbr. Den 21 d. blev Marschal Ney ført fra Conciergeriet til Pairernes Kammers Pallads, hvor et Værelse er bestemt til Fængsel for ham. Igaar fortsattes hans Proceß. Han anklagedes for forskjellige Forbrydelser, som alle erklæredes at være af den Beskaffenhed, at Art. 77, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 96 og 102 i den franske Straffecodex, samt Artikelen i 3die Afsnit i Loven af 21de Brumaire Aar 6 være anvendelige derpaa. Dernæst vendte Præsidenten sig til den Anklagede, og sagde: "Langt fra, at De her har nødig at frygte for Had og Forfølgelse, har De meget mere Mænd til Dommere, som maa væbne sig mod Mindet om Deres forrige Hæder. De kan derfor forsvare Dem med al muelig Rolighed og Frimodighed." Marschallen, som bar sin sædvanlige Uniform og sine Decorationer, syntes i Begyndelsen bevæget, men talte siden med megen Fatning. — Igaar fortsattes ligeledes Lavalettes Proces. Kl. 12½ erklærede Retten ham for skyldig. Han bar ingen Decoration, og hørte rolig Jurys Erklæring. Da Præsidenten forkyndte ham Dødsstraf, saae han mod Himlen. Derpaa tog han Afsked med sin Advocat og Postembedsmændene. Mødet ophævedes, og Gensdarmerne førte den Anklagede bort. Man siger han vil appellere.

Stuttgardt, den 16de November. I Stændernes Forsamling den 23de October fremlagdes 3 Documenter, som af Stænderne overgaves en Committee til nærmere Undersøgelse. I det første gjorde Kongeriget Würtembergs Fyrster og Grever i Overschwaben Hs. Majestæt Kongen Forestilling om, at den dem i 14de Artikel af den nyeste tydske Constitution foreløbig bestemte Retstilstand virkelig maatte blive dem indrømmet. Det andet Document er en Skrivelse fra samme til Indenrigsministeren, Grev v. Reischach, hvormed de oversende hiin Forestilling, og hvori de anbefale den til gunstigen at vorde forebragt. Dernæst følger

for det tredie Grev Reischachs Svar til Fyrsterne og Greverne. — "Undertegnede giver sig den Ære at tilkjendegive Fyrsterne og Greverne, ifølge Hs. Kongelige Majestæts allerhøieste Befaling af 14de d. M., at Hs. Majestæt hidindtil hverken har ratificeret eller erkjendt den paa Congressen i Wien under Titel af tydsk Forbundsact udkomne foreløbige Forfatning; at Udførelsen af de i samme indeholdte Artikler ifølge Indholdet af Acten selv er bleven udsat til den for Forbundsdagens Aabning bestemte Termin, hvilken nylig er bleven forlænget til 1ste December, og at det desaarsag med Føie maa være Hs. Majestæt meget paafaldende, hvorfor de Herrer Fyrster af Waldburg-Zeil-Trauchburg og Waldburg-Wolfegg-Waldsee, Fyrstinden af Waldburg-Wurzach, som Formynderske, og de Herrer Grever af Königsegg-Aulendorf, Wartemberg-Roth, Schäsberg-Tanheim og Quadt-Isny, som dog udgjøre den mindste Deel af de øvrige i samme Cathegorie værende Fyrster og Grever, ikke med Taalmod og Hengivenhed kunne oppebie den Tidspunkt, da Hs. Majestæt vil opfylde denne som enhver anden af Allerhøistsamme virkelig paatagen Forpligtelse. — Stuttgardt, d. 18 October 1815."

En af Opsynsmændene ved det ambrosianske Bibliothek i Mayland, Abbed Angelo Majo, der allerede tidligere opdagede og bekjendtgjorde Fragmenter af af tre af Ciceros Taler, har nu i Mayland for første Gang i to Bind udgivet henimod 20 Værker af den berømte Africaner Fronto, de to romerske Keisere Marcus Aurelius's og Lucius Verus's Lærer. De ere deels paa Græsk, deels paa Latin. Ligeledes ere deri optagne hidindtil utrykte Breve af Antonius Pius, Marcus Aurelius, Lucius Verus, Appian, og endnu mange uudgivne Stykker af Ennius, Plautus, Cato, Salust og andre gamle Romere og Grækere. — Samme Lærde har ogsaa i et eget Bind bekjendtgjort Brudstykker af 8 Taler af Qvintus Aurelius Symmachus. — Disse Opdagelser fortjene den største Opmærksomhed af den lærde Verden. — Af Hr. Angelo Majo kunne vi endnu vente de 56 homerske Billeder og 600 Vers af den ældste homerske Haandskrivt udgivne, som han ligeledes har opdaget og anmeldt i et eget Program.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 98.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 9 December 1815.

Om Baggesen.

Med nogen Forundring, med dyb Bedrøvelse, men end dybere Rolighed, læsde jeg Baggesens Svar til mig i Skilderiet No. 97. At svare kan naturligviis ei falde mig ind, da en Baggesen dog umulig for Alvor kan troe hvad han her, i en mig aldeles ubegribelig Stemning har sagt, og da hans hardtad rasende Beskyldninger maae i enhver Retsindigs Øie afbevise sig selv. Hvad jeg derimod vil, og som jeg troer bør gjøre, er at aflægge Velsindede Regnskab for min Adfærd i denne Sag, der vel ikke kan være dem mistænkelig, men dog fremmed. I fire Aar har jeg været Gjenstanden, hardtad for alle deres Haan der offentlig omtalde mig og min Færd, uden dog at gribe den Svøbe, Man alt i tidligere Dage havde seet jeg kunde svinge, i det mindste bedre en de, der vilde dræbe mig med den, og jeg begriber da visselig ikke hvad der skulde bevæge mig til at prøve den paa en Digter, hvis Mesterskab heri jeg aldrig har betvivlet eller attraaet, og hvis Smaasnert i Forbigaaende jeg sagtens kunde taale. Derimod maatte det være mit Ønske at see denne store Aand vandre en bedre og værdigere Bane, et Ønske jeg frimodig udsagde allerede 1812 i mit Korte Begreb af Verdens Krønike, og uden storagtig at mene jeg kunde omvende ham, maatte det dog være mit inderlige Ønske, at gjøre ærlig det Lidet der stod i min Magt. Jeg har derfor adskillige Gange tænkt paa, i et Digt at kundgjøre min Beskuelse af ham og hans Bane, og nu faldt det mig ind at det helst burde skee i en skjemtende Tone, mod hvilken hans Øre snarest oplod sig, og i hvilken jeg tillige kunde revse mangen Dagens Daarskab der egentlig kun var hans Feil i Carricatur; og see, derfor skrev jeg mine rimelige Strøetanker, Noget som alle mine Kyndinge veed, og som vel enhver opmærksom Læser selv vil kunde spore. At Baggesen kunde faae i Sinde at tage mig min alvorlige Skjemt ilde op, det forudsaae jeg og var belavet paa at bære hvad han i saa Fald vilde overvælde mig med; men at han for Alvor kunde troe jeg havde talt med et fiendtligt Sind, det ansaae jeg, og det anseer jeg endnu for umuligt. Imidlertid hørde jeg tale om hans Gaade og mærkede af Noget Man læsde for mig, at den gjorde sig særdeles kostbar, det faldt mig ind at Gaadeordet maatte være Individualitet som det eneste Ord der, som Udtryk for Ordet og Sandheden kunde bruges om alt Existerende, jeg læsde Gaaden igjennem, fandt en Deel jeg ikke forstod og ei engang gad grunde paa, men fandt min Formodning noksom stadfæstet, og midt i et forfængeligt Spil saae jeg dybe genialske Glimt. Jeg tænkde, det kunde maaskee gjøre et godt Indtryk paa Baggesen, hvis han saae at en Dagens Davus forstod, hvad han meende var skjult for Oediper, og at det var den samme Davus som skjemtede, og at det burde gjort et godt Indtryk er en Overbeviisning, som ingen Erfaring

om mit Haabs Skuffelse skal kunne rokke. Baggesen vil, Man skal troe, at jeg af en Fiende fik Lyst til at være hans Ven, fordi han roesde min Skjemt, men det kan dog umulig være hans Alvor, thi vilde han end miskjende den venlige Aand som jeg tør sige, svæver selv over de stærkeste og alvorligste Bebreidelser i Skjemtetalen, saa maae han jo dog have seet at i Begyndelsen af Gaade-Gjætningen, der staaer ved Siden af hans Parenthetiske Svar, taler den samme venlige Aand, hvis Røst han sikkert har fornummet i sit Hjerte. Hvad nu overalt den Roes angaaer som han mener jeg skal have bygget sataniske Anslag paa, da maae han dog rigtig tiltroe mig en god Portion Dumhed, dersom han mener at jeg ikke saae Hanken ved Kappen og Halen ved Jesper, ligesom han dog vel maae see, at jeg har spillet mit Kort som en Dumrian tilgavns, hvis det var Hans Mikkelsens Krands jeg beilede til, og et Blad af den, er jo Alt hvad Baggesen, med Adskilligt bag Øret, rakde mig. At imidlertid Baggesens Parenthes afbrød mine Strøtanker og gav Anledning til mit Slutningsord i Gaade-Gjætningen, det er ganske rigtigt, men det sagde jeg jo selv, og det maatte vel være et usvigeligt Vidnesbyrd om, at det var ingen Skjelm jeg havde bag Øret. Mener Baggesen virkelig, at jeg for min Person bryder mig synderlig om enten han forener sin Stemme med Verdens eller min, da kjender han Mennesket, mig og min Bane langt slettere end jeg havde troet, thi naar Man har hele Verden imod sig, vil selv det største Genie, meer eller mindre, ei sige stort, men bliver ligefuldt beet, hvis Man ikke har Gud med sig, og har Man det, staaer Man sig nok; ei heller pleier det at være Maaden hvorpaa Man vil tilsmigre sig en Mands Gunst, at man siger ham hans Feil lige i Øinene, ja for hele Verdens Øine, og det har jeg jo gjort i det samme Stykke, der skal indeholde den nederdrægtige, sataniske Smiger. At jeg derimod inderlig baade ønskede og ønsker at vinde Baggesen for hvad jeg veed er Sandhed, det har jeg jo for længe siden offentlig sagt og fragaaer det aldrig, men visselig, det er for hans egen Skyld og for de Manges, der, efter min Beskuelse, have deres Centralpunkt i hans Aand. At jeg, som Menneske, har desuden det særdeles Ønske, at staae i venligt Forhold til en Aand jeg elsker, og, den være min nu nok saa overlegen, er mig, efter min Følelse, nærmere beslægtet end de Fleste jeg kjender, det er dog vel ingen Brøde, og Udsagnet af dette Ønske, som først burde finde Sted, efterat jeg frimodig havde bedømt hans Færd og efterat han havde erklæret, at han ei ansaae mig for et Dummerhoved, dette Udsagn af en Følelse jeg ei kunde misbillige, er hvad Baggesen nu vil forvandle deels til et satanisk Hyklerie, deels til et drengeagtigt Kamerad-Spil. Fordi jeg sagde, hvad Sandhed er, at jeg aldrig har dømt Mennesket Baggesen haardt, fordi han i en saa forvirret Tid fulgde den saare skjæve Retning, hvortil jeg i yngre Dage følde en mægtig Lyst i min egen Barm, derfor skal jeg have forandret min Dom over Skjævheden, fordi jeg sagde det glædede mig, at Baggesen, for hvis Skyld jeg skjemtede, havde fundet Andet end   i Skjemten, derfor skal jeg have løftet mig paa Tæerne, derfor skal jeg have kaldt Baggesen englereen, naar han kun vilde rose mig.

Dog, Man bør ikke spilde Ord paa at besvare saa latterlige Ting, der kun blive høistalvorlige ved den Betragtning, hvor saare en Aand, som Baggesens, maae forvirre og omtaage sig, for at finde dem rimelige. Jeg vil da kun endnu bemærke, at vel har jeg brændt det Eftermæle, hvormed jeg havde agtet at slutte mine Strøetanker, af Grunde, som staae paa Prent at læse, men ønsker Baggesen det, skal jeg see dog at restituere det saavidt, at han kan see, jeg frygter ikke for en Dyst, naar det skal saa være, men slutte vil jeg heller med den Forsikkring, at mine Tanker om Baggesen ere i Dag ligesaa venlige som da jeg sluttede Gaade-Gjætningen, og at mit Haab om ham, endnu er omtrent det samme, skjøndt hans Roes i Tankesamleren dog vist ikke skal fremgjøgle indtagende Skikkelser for mig, eller indbilde mig, hvad jeg, Gud skee Lov! aldrig har ønsket, at Baggesen skulde tage mit Partie paa Sandheds Bekostning.

Langtfra derfor, som Baggesen vil indbilde sig, at skjælve, sidder jeg ganske rolig og beregner, at det vilde glæde mig dobbelt, hvis Baggesen nu engang blev min Ven for Sandheds Skyld, thi da vilde Verden, netop for Tanke-

samlerens Skyld have dobbelt Uleilighed med at samle sine Tanker. Rolig kan jeg ogsaa sagtens være ved de Smæk Baggesen giver Skyggen af sin egen syge Phantasie, thi de ramme jo slet ikke mig, og om Verden vilde sige, de slog mig ihjel, det loe jeg kun ad, min Characteer har jeg, med ikke saa faa, og, efter Verdens Tanker, store Opoffrelser, lagt for Dagen, at fremforalt naar Verden sigter mig for Hyklerie og Smiger, er jeg ordenlig nødt til at lee den lige i Øinene og svare: nu, min Ven! vær dog ikke saa spydig! tag dig heller selv om Næsen! Har jeg smigret for dig, da er det saamænd skeet af Vanvare, det kan du troe, og har jeg hyklet, da har jeg min Troe en god Slump alskens gode Ting tilgode hos dig, thi du pleier jo dog at betale slige Føiligheder ganske anstændig, og du vil dog vel ikke bilde dig ind, at jeg skal tage dine Spottegloser og Næsestyvere &c., &c., &c., for god Betaling. See, paa den Fod staaer jeg med Verden, og derfor kan jeg sagtens være rolig, naar jeg forresten har en god Samvittighed, og en bedre end den jeg har i min Handel med Baggesen, har saamænd intet Moers Barn, Trods om Baggesen omvendt tør sige det Samme om sin! Det er den eneste Trods imod ham

af

N. F. S. Grundtvig.

Opfindelse.

Et berømt fransk Tidsskrift omtaler med Berømmelse Mekaniker Brunel, en Franskmand, som allerede en Tidlang har været bosat i London. Han har der anlagt et Skoemanufactur og en Saugmølle, hvori det til indlagt Arbeide fornødne Træ skjæres. Begge ere anlagte efter en meget sindrig Opfindelse, for hvilken Parlamentet erkjendtligen har tilstaaet ham en Pension af 500 Pd. Sterling aarligen, da den med Nytte bruges i Byggningsgaardene i Portsmouth. Paa hans Saugmølle skjæres et Stykke Mahogenietræ af en Tommes Tykkelse i 30 Plader, formedelst en Saug, der drives ved en Dampmaskine. Særdeles sindrigt er hans Skoemanufactur. De Arbeidende bestaae her af lutter Invalider, for det meste uden Fødder. Regjeringen har sluttet med Brunel en Contract, efter hvilken han maa levere Skoe til Armeen, og han søger derfor, saavidt muligt, at udvide sin Fabrik. Man kan næsten ikke begribe, hvorledes Konstfliden kunde drives saavidt, at gode Skoe forfærdiges med saa overordentlig Hurtighed, og kun Maaden, hvorpaa Arbeidet er fordeelt, de derved anvendte mekaniske Midlers Fortrinlighed, og Opfinderens Genie, gjøre de prisværdige Resultater af Opfinderens Bestræbelser forklarlige. Maaden at forfærdige saadanne Skoe paa, er denne: Først gjøres Saalen og Hælene ved Hjelp af et Jern af lige Form. Derpaa lægges Saalen under en af en Invalid dreven Maskine, der gjør i Randen af samme tre regelmæssige Rader af Huller, der ere bestemte til at udfyldes med smaae Jernsøm. Disse Søm forfærdiger en anden Invalid, formedelst en Maskine, der skjærer et tyndt Jernblik i smaae Strimler, og af disse tilveiebringer smaae Stifter af tilbørlig Form og Størrelse, hvilket drives med saadan Hurtighed, at et eneste Menneske kan forfærdige dagligen 60,000 Stykker. En tredie Maskine endeligen, som ligeledes en Invalid sætter i Bevægelse med sin Træfod, forretter paa samme Tid den dobbelte Operation, at skyde Sømmene ind i de i Saalerne bestemte Huller, og dernæst, at slaae dem saa stærkt ind, at Spidserne igjen gaae 2 til 3 Linier langt ud paa den anden Side af Saalen. I denne Tilstand sendes Saalen ind i næste Værelse, og befæstes der ved det allerede tilberedte Overlæder. Til den Ende spændes her Overlædret selv over en Form; dette skeer ved Hjelp af 5 til 6 omkring Formen anbragte Skruestykker. Overlædret er indfattet i tykke Læderremmer, der ere bestemte til at tage fat i Sømmene. Med nogle Hammerslag befæstes Overlædret til Saalen; Skruestikkerne løsskrues, og Skoen er færdig. Man skulde troe, at saadanne, blot formedelst nogle Søm, og, saa at sige, uden Syening forfærdigede Skoe, ikke kunne være stærke. Men Erfaringen har i høi Grad beviist det Modsatte, og, hvad der taler meest for Opfinderen, er hans Contract med Regjeringen. I denne Tid er Brunel sysselsat med at udvide sit Manufactur og anlægge nye Bygninger; han troer, om føie Tid at kunne

sysselsætte 300 Invalider, og dagligen at kunne levere 1000 Par Skoe. Han har sit Manufactur i Chelsea-Gaden, paa hiin Side Battersea-bridge.

Om de saakaldte Skouere ved Komedien.

Af Inspektor Trojel.

Det er almindeligen bekiendt, at allerede for lang Tid siden har indsneget sig den store og ubehagelige Misbrug ved vort Skuespil, at et Selskab af ordinære Karle, som man har givet Navnet Skouere, drive Forprang med Komediebilletterne, ved at indtrænge sig, fremfor andre Svagere, modtage Billetterne til den bestemte Priis, og siden udsælge samme igien til langt høiere Priis, ofte til det To- eller Tredobbelte, til dem, som ei paa anden Maade have kunnet erholde disse. Publikum har ført billig Anke over denne Misbrug, og Theater-Direktionen, saavel som Politiet, har giort sig megen Umage for, at standse og forebygge samme, nu paa een, nu paa en anden Maade; men, desværre, hidtil uden tilstrækkelig Virkning.

Det sikreste, simpleste og ufeilbarligste Middel stod og staaer i det kiøbenhavnske Publikums egen frie Magt, naar det allene alvorligen vil udøve samme, nemlig: aldeles ikke at kiøbe Billetter, uden til den af Direktionen bestemte Priis, og, saa ofte samme ikke derfor vare at erholde, lod Komedie-Lysten for den Gang gaae over; thi derved blev Haandværket paa eengang nedlagt for Skouerne, der allene udøve det for Fordelens Skyld, hvilken paa denne Maade blev forvandlet til Tab, eller i det mindste til frugtesløst Arbeide, om de maatte afhænde Billetterne for Indkiøbsprisen.

Men denne Forstand og Overeensstemmelse i Tænkemaade er ikke at vente hos et Publikum, der i saa mange andre Begivenheder ikke har udøvet eller været at formaae til at udøve samme, efter at Pengevæsenets Forandring havde giort saadant fornødent, det være sig ved alle muelige Varers Indkiøb, ved Folkeløn, Dagleie og Aliskens Haandværksarbeider, hvoraf saa mange ere forhøiede langt over det Forholdelige; hvilket ikke allene har sin Grund i de Sælgendes og Arbeidendes overdrevne Begierlighed, men og, ja lige saa meget, i Kiøbernes Ubesindighed, som ville have Alt, hvad de falde paa, uden Hensyn til Forraaden, og i deres Pengeforagt, der ikke lader dem bryde sig om nogen Priis, hvorved Bestemmelsen, der burde være vexelsidig hos Kiøbere og Sælgere, ene og allene er bleven i de sidstes Vold: en Misbrug, som sildig vil hæves, og hvorimod Forfatteren af dette, ved adskillige Leiligheder, har givet sig den Frihed at præke for døve Øren, indtil han er bleven kied deraf, og maa overlade Tiden og Nødvendigheden at ændre samme.

Erfaringen har viist, at alle hidtil anvendte Midler have været forgieves, endskiøndt man af ethvert har haabet den bedste Virkning, og at samme vedvarer til den Dag i Dag, omendskiøndt maaskee i mindre Grad, siden det sidste Forsøg. Heller ikke er dette at haabe af lignende Fremgangsmaader, da endog de bedste Foranstaltninger, i denne Henseende, saa let eluderes, ved Forklædninger, mindre alvorlig Overholdelse af dem, paa hvem Iværksættelsen beroer, og flere Misbrug, der ere uforebyggelige, saalænge Omsætning med Billetterne er muelig. Skal man da lade Tingen have sin egen Gang, saalænge indtil Publikum bliver saa klog, selv at afskaffe samme paa foranførte Maade? Jeg skulde næsten troe, at det var det Klogeste, da den derved voxende Misbrug desto snarere aabnede samme Øinene, og Nødvendigheden lærte det at indslaae den rette Vei. Kun een Udvei øiner jeg endnu, som maaskee kunde forsøges, og er denne: I min Ungdom, medens jeg studeerte her ved Akademiet, og det første jeg lærte at kiende den danske Skueplads, da samme endnu var for Stadens egen Regning og under Magistratens Direktion, bleve Billetterne til alle nyabonneerte Pladser ikke udgivne førend ved Indgangen til Komedien, en Timestid eller lidet mere, førend Skuespillet begyndte, og man gik da lige fra Modtagelsesstedet til sin Plads, hvorved al Skouen og Omsætning med Billetterne var forebygget og ukiendt, og jeg kan ikke sige, at Trængselen ved Indgangen derfor var stort større, end den er nu. Ikke kan det nægtes, at den Ubehagelighed dermed var forbunden, at naar der gaves et Stykke, som havde stort Tilløb, undertiden nogle af de Sidste ikke kunde erholde Billetter,

og maatte gaae hiem igien. Men mon dette ikke fuldkommen opveies ved den nu brugelige Maade, hvor den, som vil have Billetter, enten maa hente dem selv om Formiddagen, eller sende sit Bud efter dem, og begge ere udsatte for en møisommelig og farlig Trængsel, ja Helbredens Forliis, ved at udsætte sig for den skrækkeligste Forkiølelse, og endda undertiden ogsaa tilsidst maa friste den Skiebne, ikke at faae Billetter. Det forekommer mig, at Skuespilhuset siden den Tid er bleven forstørret, og hvis saa er, formoder jeg, at Abonnementet nu er saa meget større, at ikke flere Billetter end da vil være at uddele, og skulle end saa være, kunne maaskee flere Pladser i Parqvettet og Pladslogerne abonneres, indtil det tilbageværende Antal fandtes passeligt; og naar da tillige behørig Opsigt ved Indgangen blev anvendt med, at ingen Handel der blev dreven med Billetterne, og Ingen fik Tilladelse at blive staaende sammesteds, men enhver tilholdt, strax at forføie sig til sin Plads, synes denne Fremgangsmaade at være forbunden med langt mindre Uleilighed og Møie end den nu brugelige, og jeg skulle uforgribelig formene, at al Skouen og Handel med Billetter derved blev forebygget, og ingen utaalelig Trængsel foraarsagedes. Dette indstilles saaledes til Publikums og Theater-Direktionens samt Politiets nærmere og kyndigere Overveielse og Omdømme.

Hr. Professor og Ridder Brøndsted behøver ikke, efter mine Tanker, at ophæve sine Forelæsninger om Søndagen Kl. $1\frac{3}{4}$, hvorved dog Tilhørerne tabe, for at disse ei skulle hindres fra at bivaane Gudstjenesten om Eftermiddagen, da det ei er rimeligt, at de, hvis Opmerksomhed henved to Timer har været henvendt paa Hr. Professorens lærde Foredrag, ville føle sig stemte til at gaae derfra hen i Kirken. Hr. Professoren kan her slutte fra Sig selv til dem. Men det er Spørgsmaal: om Søndagen er bestemt til offentlige Forelæsninger over verdslige Videnskaber, skjøndt Præster selv have brugt den dertil?

J. L. Paludan.

Tegneøvelses-Anstalt

for Haandværkere og andre Konstelskere, som dertil forud maatte have nogen Kundskab om Geometrie og Haandtegning, det er: noget Begreb om Størrelser og Prydelser.

I denne Anstalt gives Veiledning til at forædle Begrebene om skiønne Gienstandes væsentlige Skikkelse, Stilling, Afstand, og Belysning ꝛc., hvorved allerede nogle Deeltagende have giort lykkelige Fremskridt paa Konstens Bane.

Indbydelsen til flere Deeltagere heri er i Helsingøersgaden No. 330, 2den Sal, hvor Vilkaarene behagentligen erfares.

Til

Læsere,

der alvorligen forsøge

Gaadens: Det evige Sindbilledes Opløsning.

Da Rygtet fortæller, hvad jeg kun svagt tillod mig at haabe, at foruden dem, der allerede have indsendt mig deres Forsøg, adskillige Videnskabsmænd i egentlig Forstand skulle beskjæftige sig med Opløsningen af den hos Boas Brünnich udkomne fuldstændige Gaade, hvilken jeg rigtig nok ikke har tænkt og udarbeidet til blot Moerskab for Ustuderede, holder jeg det for Pligt at bekiendtgiøre følgende:

Uagtet iblandt de mig allerede tilstillede Forsøg et Par udmærke sig, som skiønne, Trykken værdige Aandsprodukter, hvilke det hiertelig glæder mig ved denne Leilighed at have fremlokket, og eet især virkelig fra de grammatiske, mythiske, symbolske, og egentlig poetiske Sider betragtet, fuldkommen paa et Par nær, har løst alle enkelte Knuder, er dog Gaaden i sig selv, som fornem-

meligphilosophisk Opgave, endnu saa langt fra, at være opløst, at Hovedbegrebet, der ligger til Grund for det Heele, og Anskuelsen, der i sidste Analyse skiuler sig bag hver enkelt Deel, hidindtil aldeles ikke synes at være blevet klart forestilt, end sige fastholdt — hvilket vel ogsaa torde være umueligt for det vittigste Hoved, der ikke ved mathematiske Studier har sørget for Orden i den philosophiske Huusholdning med Tegn og Tanker. Præmien, som jeg herved anmelder voxen til to Hundrede Rigsbankdaler, (foruden de til Accessit bestemte 100 Rbdlr) er altsaa endnu ikke vundet. Med den især for Øie spilder den i Mathematik ukyndige sin Tid og Flid: "αγηω μετρειτος ϰκ εισειτο!"

Jeg troede som Sphinx tilstrækkeligen i Gaaden selv, at have givet dette Vink:

"Udfordrende hver Klygt, som giør oedipske Miner
"At nævne mig mit Navn, og sige mig min Rod,"

naar jeg siger: S. 12.

"Studeer, regn ud, og maal fra Syden indtil Norden,
"Fra Solens Op til Ned, fra Nadir til Zenith,
"Eet, Alt, og Intet selv i Himlen og paa Jorden!
"Du kommer vel mig nær; men er dog lige vidt." —

og S. 28:

"Ja Cirklens Fiirkant maa for dette Særsyn vige,
"Som fiirfold mindre stort, og mindre desperat."

men især, naar det hedder, S. 36:

"Skjøndt jeg er udelukt af hver Geometrie" —

(thi for at vide hvad der er udelukt af en Videnskab, maa man vide, hvad der er indelukt deri, og det veed neppe den, der kiender den blot løseligen) og endelig, S. 50:

"Den er den eeneste blandt Tankernes Figurer,
"Ophøiet over almeen Geometrie,
"Der i Atomet selv maa tænkes, hvor den lurer,
"Hvis og det er et Punkt, et Hul med Intet i."

Nærmere Bestemmelse vilde være fuldkommen Angivelse.

Baggesen.

Indenlandske Efterretninger.

Den og som Forfatter bekiendte, forrige Landsdommer, Hoftved, er nylig ved Døden afgaaet i Aalborg.

Løverdagen d. 16 Dec. opføres paa det Kgl. Theater, til Fordeel for Hr. Skuespiller og Dannebrogsmand Knudsen, der nu i 30 Aar har været Skuepladsens Pryd og vort skuespilelskende Publicums Yndling, Herman von Unna, Drama i 5 Acter, og en Epilog, som fremsiges af Hr. Knudsen, hos hvem Billetter dagligen kunne erholdes paa Rosengaarden No. 126.

Fra Pressen er udkommen: Exempelsamling til Veiledning for enhver, der vil øve sig i dansk prosaisk Stiil; uddragen af danske Prosaikers Skrifter, ordnet efter de forskjellige Stiilarter, og forsynet saavel med Indledninger, som Anmærkninger, ved S. Soldin, Udgiver af Kjøbenhavns nyeste Skilderie. Den bestaaer af følgende Afdelinger: Fortrolig Stiil; Forretnings-Stiil; historisk Stiil; Lære-Stiil; billedlig Stiil; rørende Stiil; høiere Stiil; Taler-Stiil; comisk Stiil. Den er 38 Ark stor og faaes for 4 Rbdlr. i Materie hos A. Soldin i Fortunstrædet No. 148.

Mariboe, den 4de Decbr. Sidstafvigte 27 Novbr. foregik her i Mariboe et attenteret Snigmord. Historien er denne: "Bemeldte Dags Aften Kl. 11 gaaer Hr. Consumptions-Inspecteur Høier i sin Stue, som vender til Østergade, efter at de andre Husets Folk vare gaaede til Sengs, hvor da en Kampesteen, der veiede 1 Pund,

blev kastet gjennem Vinduet fra Gaden, men lykkeligviis traf ham ei. Stenen var sigtet lige efter hans Hoved, hvilket den ogsaa absolut maatte have truffen, med Hensyn til Derectionen; men Rullegardinet gav den en anden Retning, og saaledes frelste Mandens Liv." — I hvilken Anledning Politie Undersøgelses-Forhører ere blene afholdte. — En Mand i Fornebye er i disse Dage bleven ilde bidt i Benet af en Hund, som strax derpaa skal være bleven druknet. Uagtet man ikke er overbeviist om at Hunden var angrebet af den farlige Hundesygdom, have dog Lægerne fundet det raadeligt, for de muelige Følgers Skyld, at have Patienten under dagligt Tilsyn. (Mariboe Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 8 December.

Cours. Hamb. 2 M. 626, *a vista* 634. Amsterdam 2 M. ⸗ ⸗. London 2 M. 26 Rbdl., *a vista* ⸗ ⸗. Spec. 635. — Species solgtes til 38 Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76 pr. 100; Oblig. 52 a 53. Norske Sedler 49.

Blandede Efterretninger.

I den norske Rigstidende læses følgende: "Skuespiller og Dannebrogsmand Knudsen har stedse, endog under Fare og med Opofrelse, gjort sig fortjent som Minde-Sanger, til Fordeel saavel for de Ulykkelige, der i Strid for Fædrenelandet bleve saarede og satte udaf Stand til Selvforsorg, som for dem, hvis Forsørgere i denne Strid fandt en hædrende Død. End ophører han ikke ædelmodigen at virke til denne Hensigt, og har med Storthingets Tilladelse skjenket 100 Kobber-Aftryk af en paa det Kongelige Danske Theater den 12te Marts d. A. ved ham given Forestilling: "Fædrelandsk Kirkegaard" kaldet, hvor Grav-Minderne for alle de Ædle, der faldt for Fædrenelandet, fremstilles; med Ønske, at disse Kobber-Stykker og tilhørende Beskrivelser maatte realiseres til hines Fordeel. — Søe-Krigs-Commissair Hetting, der af Regjeringen er paalagt dette behagelige Hverv, giver sig herved den Ære, at bringe til almindelig Kundskab, at ovenmeldte Kobber-Stykke med tilhørende Forklaring, over hvilket, saavidt vides, ingen Boglade-Priis er bekjendt, kan bekommes for den efter Overlæg med Sagkyndige bestemte Priis 40 Rbd. N. V., naar Vedkommende, som ønske at eie dette Hæders-Minde, ville behage inden den 31te December d. A. skriftligen at henvende sig til ham. — Enhver, som ved en høiere Betaling end den bestemte skulde ædelmodigen ønske at befordre Giverens Hensigt, og som naturligviis derved fik Præference til Stykkernes Erholdelse, forsaavidt Liebhabernes Antal overgik Exemplarernes, ville behagentlig i saa Tilfælde opgive Saadant skriftligen til Ovennævnte til Afbenyttelse ved aflæggende Regnskab.

Den forrige Konge af Sverrig er ankommen paa Øen Corfu, hvorfra, efterat have opholdt sig der noget, han vil reise til det forjettede Land. (Lüb. Av.)

(Af: Der Freimüthige.)

Nyeligen traf Toldbetjenterne paa Landeveien til London en bedækket Vogn, som de anholdte. Kudsken vilde aldeles ikke opgive, hvad der fandtes i Vognen. Man saae sig omsider nødsaget til at aabne Bedækningen, og nu fremkom en stor Bjørn, der strax tog fat i den ene Toldbetjent, og ufeilbarligen vilde qvalt ham; dersom Kudsken ikke var kommet ham til Hjelp. Det tililende Folk yttrede det Ønske, at være Vidne til en Fægtning med denne Bjørn.

Den østerrigske Generalconsul i Cairo, Rosetti v. Rosenhügel, har sendt til Wien et sjeldent ægyptisk Mindesmærke. Det bestaaer af den øverste Deel af et Gravmæle, og forestiller, udarbeidet af en enkelte Basalt, i den ældste ægyptiske Stiil, Figuren af den Fyrstinde eller Herskerinde, hvis Støv dette kostbare Gravmæle dækkede, i overnaturlig Størrelse. Fem lange Rader af fuldkommen vel vedligeholdte Hieroglypher, der pryde Forsiden, vilde kunne give vigtige Oplysninger om dets Betydning, naar man kun havde bragt det saavidt, at kunne forklare her noget. Rosetti er blevet benaadet med Leopoldordenen.

Magistraten i Staden Haynichen vil høitideligholde Gellerts Fødselsdag d. 14 Juli 1715, ved at lade opføre Haydns Skabelse, og tillige samle Bidrag til en Stiftelse, der skal føre Navn af: "Gellerts Stiftelse for Fattige i Haynichen."

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 22de Novbr. Marschal Ney er anklaget for: At have vedligeholdt Forstaaelser med Bonaparte, for at lette ham og hans Bande Tilbagekomsten paa fransk Grund, udlevere ham Stæder, Fæstninger, Magasiner og Arsenaler, skaffe ham Understøttelse af Soldater og Folk, og understøtte hans Vaabens Fremskridt i de franske Besiddelser, navnlig ved at stræbe efter at bringe Officierernes og Soldaternes Troskab til at vakle; — At han har stillet sig i Spidsen for bevæbnede Bander og Tropper, og udøvet en Commando til, til Gunst for Bonaparte, at overfalde Stæder, og modsætte sig den mod denne handlende offentlige Magt; — At han med en Deel af de under hans Commando staaende Tropper er gaaet over til Fienden; — At han, ved Taler, som han paa offentlige Steder har holdt, ved opslagne Bekjendtgjørelser og trykte Skrivter formelig har opfordret Borgerne til at væbne sig mod hinanden; — At han har forledt sine Vaabenbrødre til at gaae over til Fienden; og endelig — At han har begaaet Forræderie mod Kongen og Staten, ved at deeltage i en Sammensværgelse, hvis Hensigt var at forandre Regjeringen og Tronfølgen, samt derved, at han har søgt at opvække en Borgerkrig, idet han har væbnet Borgerne mod hinanden eller opfordret dem dertil. — De mod Lavalette anførte Klagepunkter ere følgende: At han den 20 Marts, tidlig om Morgenen, førend Bonaparte ankom til Paris, i Selskab med General Sebastiani gik til Postamtet, og der, "i Keiserens Navn" fratog Generalpostdirecteuren, Grev Ferrand, hans Embede; — At han kaldte Generalsecretairen og de øvrige Postembedsmænd til sig, og forkyndte dem den Befaling, at de skulde erkjende ham for Generalpostdirecteur; — At han den 20 Marts, om Morgenen, underskrev tre Befalinger, hvoraf den ene bød, at ingen Tidender, altsaa eller ikke Moniteuren (som dengang var det officielle Blad, og hvori netop samme Dag Kongens Proclamation til de Franske samt Decretet angaaende Kamrenes Ajourering stod) maatte afsendes. Ifølge den anden bleve de Kongelige Ministres Brevskaber holdte tilbage, og ved den tredie Postfarten til Lyon, som Grev Ferrand havde ophævet, igjen aabnet. En af disse Befalinger var egenhændig skrevet af Lavalette; — At han den 20 Marts Kl. 4½ udstædte et Circulaire til alle Departementspost ernes Directeurer, hvilket omtrent lød saaledes: Keiseren vil om to Timer, og maaskee før, være i Paris. Hele Paris er fuld af Enthusiasme. Hovedstaden er rolig; ingen Borgerkrig vil finde Sted. Keiseren leve! — Endelig — At han til Bonaparte, som dengang var i Fontainebleau, sendte et Brev, der vel ikke er bragt tilveie, men hvis Indhold lader sig slutte deraf, at Bonaparte, efter at have læst det, sagde: "det er godt; man venter mig i Paris." — Desuden havde den Anklagede førend 20 Marts ogsaa correspondered til Elba.

I det Retfærdiggjørelsesskrivt, som Marschal Soult har ladet trykke, forsvarer han sig mod følgende Beskyldninger: 1. Under sit Gouvernement i Bretagne har han befalet at opreise et Minde for de i Quiberon skudte Franske, i den Hensigt at opbringe Armeen. 2. Under sit Ministerium har han ved adskillige uretfærdige og utidige Forholdsregler opvakt Armeens Officierers Misfornøielse, og navnligen strax i Begyndelsen, ved til Skade for dem at begunstige Chouanernes Officerer, Vendeerne og de Emigreerte. 3. Han har ligeledes, for at opirre Armeen, behandlet General Excelmanns med utilbørlig Strænghed. 4. Han har befalet saadanne Bevægelser, og opstillet Tropperne paa en Maade, at Bonapartes Indfald derved er bleven begunstiget. — Hvad den første Klagepunkt angaaer, er Marschallen langt fra at ville retfærdiggjøre sig i denne Henseende, men han er meget mere stolt deraf; dog bemærker han, at Ideen til Quiberonsmindet hidrører fra Hertugen af Angouleme, som derom havde tilskrevet ham i meget bestemte Udtryk. — For Bebreidelsen angaaende hans Ødselhed til Bedste for de Udvandrede og hans overdrevne Strænghed mod General Excelmanns ligger ligesaalidet noget Alvorligt til Grund. (Fortsættes.)

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 99.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 12 December 1815.

Om Menneskeslægtens Sundhedshistorie.

Henved tredive Aar ere nu forløbne, siden den vittige og aandrige Tode begyndte sin Sundhedstidende. I mere end tyve Aar var han den eneste danske Forfatter, paa Franken nu nær, hvis Sundhedstidende, som næsten blot indeholdende Oversættelser, ikke kan komme i Betragtning ved Siden af Todes, aabnede Hygæas Tempel, endog for Uindviede. Med Tode uddøde den folkelige Lægevidenskabs Behandling i egne dertil bestemte Tidsskrifter, og Sundheden synes, som mange andre Emner, ikke mere at være nogen Gjenstand for offentlig Drøftelse, jo nødvendigere en saadan Drøftelse med hver Dag er bleven.

Paa en Tid, da saa mange Ubetydeligheder sysselsætte den offentlige Opmærksomhed, og da Salomons store Ord: der er en Tid at tale, og der er en Tid at tie, i meer end een Henseende bør og maa af Skribenten lægges paa Hjertet, synes det ikke af Veien, at berøre en stor Gjenstand, der er vigtig for alle, som vide at sætte Priis paa det største Gode, Naturen skjænkede os, uigjenkjøbeligt og næsten uerstatteligt, naar det først eengang er tabt — Sundheden.

Vi have Historier om Konger og Krige og Revolutioner i Mængde. Rigtigheden af det ubetydeligste Navn eller Aarstal undersøges med den utrætteligste Anstrængelse, og for Historiegranskeren er ingen Umage for stor. — Men den menneskelige Sundheds Historie, savner endnu stedse sin Robertson og Hume. Vel har den berømte Hufeland for fem Aar siden oplæst i det berlinske Videnskabersacademie en Skizze til en saadan Historie, men noget fuldstændigt Værk over dette Emne har man hidtil med frugtesløs Længsel ventet fra hans Haand.

Ikke kan man antage, at Naturen, som hver fuldkommen Død, hver fuldkommen Udartelse er fremmed for, at denne algode Moder, der selv i Døden har lagt en udødelig Spire til nyt Liv, vil, at Menneskets physiske Udartelse skulde stedse gaae frem med ustandsede Skridt. Dette strider alt for meget imod dens store Plan: evig Gjenfødsel. Vist er det, at det uendelige Hele bliver evigen det samme, og om end enkelte Folkeslægter, enkelte Generationer synligen udarte, saa har det Hele dog et polypagtig Legeme, hvoraf der strax udvoxer et nyt Lem istedet for det, der berøves det ved udvortes eller indvortes Tilfældigheder. Menneskeslægten, som et Heelt betragtet, staaer sikkerligen ikke i dette Øjeblik paa noget lavere Trin af physisk Kraftfylde, end for Aartusinder. Allerede Kong David har bestemt 70 Aar som Maalet, og 80 som det højeste Maal for den menneskelige Levealder. Kjæmper gives der i vore Dage ligesaa godt som i Oldtiden, og de Been, man f. Ex. fandt i Julianehøjen paa Jægerspriis, og, efter al Sandsynlighed, havde ligget der i 2000 Aar, vare ikke større, end sædvanlige Menneskebeen. — At man i Historien finder

saa mange Sagn om Kjæmper og Kjæmpekraft maa søges deri, at man den Gang satte større Priis paa Legems- end Aandskraft, og, paa Grund deraf, ogsaa lagde mere Mærke dertil end nu. Vi see, at Skriften siger om Saul: "han stillede sig midt iblandt Folket, og han var høiere end alt Folket, fra sin Skulder, og derover" (1 Sam. 10, 23.) og at Samuel erindrede: "ingen er, som han iblandt Folket (V. 24); dette viser noksom, hvor megen Værd, Fortiden satte paa en høi Vært og den dermed forbundne Legemsstyrke. Nødvendige vare ogsaa begge disse Egenskaber lige indtil Krudets Opfindelse, der bragte den Konst, at dræbe Mennesker, i et ordentlig System, og ved Hjelp af hvilket en eneste Canon, anbragt paa sit rigtige Sted, kunde dræbe flere Folk, end ti Kjæmpers Sværd eller Bue. Til at bære saadanne Pantserserke, Bryntjer og Hjelme, og spænde saadanne Buer, som i vort Norden vare brugelige, og endnu findes i Museet for Oldsager, udfordredes kraftfulde og muskelstærke Mennesker. Den haardføre Levemaade, de idelige Krige og Legemsøvelser maatte naturligviis udvikle Kraften. Men Menneskeslægten, i det Hele betragtet, fødtes den Gang neppe mere kjæmpeagtig end nu. Den samme Spire til Styrke, hvormed Mennesket bekom til Verden, fødes det endnu med, endskjøndt i forskjellig Grad hos de forskjellige Individuer. Samson, Herkules, Holger Danske vare ogsaa i Oldtiden Natursjeldenheder, som man udmærkede saa meget mere, som man den Gang satte større Priis paa Legemskraft end i nyere Tid. En Herkules blev i Oldtiden en Halvgud; en Gillies *), som i Høide vist ikke gav denne noget efter, maatte i det 18de Aarhundrede nøjes med at lade sig see for Penge, ligesom et sjeldent Dyr. — — Men ligesaalidet man kan antage, at Menneskeslægten i Legemskraft eller Levealder gaaer, i det Hele taget, tilbage, saa er det dog vist, at Arten, i visse Lande og visse Tidspunkter, har, som en Virkning af udvortes Omstændigheder, meget forandret sig, og at Sygdommene have skiftet Characteer. Men den algode Natur har ogsaa her viist sig som den ømme Moder.

*) En overordentlig høi Italiener, som for endeel Aar siden var at see i Kjøbenhavn for Penge.

der. Medens den straffede med den ene Haand, lægede den med den anden, og, hvad der paa den ene Side fremavlede en ny Sygdom, forebyggede eller standsede paa den anden en gammel. Den af Hufeland fremsatte Sætning, at Sygdommene i Forverdenens første Periode kun fremkom ved mechaniske Aarsager, eller voldsomme udvortes Indvirkninger, kan man neppe ubetinget antage. Lad end være, at det saakaldte Naturmenneske er frit for mange af de Sygdomme, som kun Culturen har kunnet avle, saa see vi dog af Bibelen, at Naturen heller ikke har skaanet Oldtidens Mennesker fra de Sygdomme og Svagheder, der ere en uundgaaelig Følge af den menneskelige Organisation, som nødvendigen allerede den Gang maa have været svagere og stærkere hos de forskjellige Individer. Isaak havde, selv i den patriarchalske Periode, et saa svagt Syn, at han næsten kunde kaldes blind, Saul var Hypochondrist i høieste Grad, David var i en Alder, hvor man endnu i vore Dage seer meget sunde og stærke Folk, yderst svag. Man indvende ikke, at det var udvortes Indvirkninger, som vare Aarsag heri; thi netop disse Menneskers Levemaade var saaledes, at den, efter Lægernes Paastand, maatte styrke deres Sundhed; thi hvad egner sig vel mere til at hærde Legemet end netop Jagt og Krig? Man beraaber sig ogsaa paa, at Rom først 400 Aar efter sin Stiftelse havde faaet Læger *), og at i Celsus's og Galenus's Tider Sygdommene tiltoge ved den overdrevne Luxus og Udsvævelse, hvoraf fulgte en tidligere Død. Men Mængden af Læger forudsætter ikke nødvendigen Mængden af Sygdomme. Hvor have Lægerne meest at bestille? I store Stæder og store Huse. Hvorfor have de der

*) Lægevidenskabens Tilstand i vort Fædreneland skjønnes bedst af Henrik Smiths Lægebog, som første Gang udkom 1557. Denne Henrik Smith havde vel i sine unge Aar reist udenlands og studeret i Wittenberg, men han var ikke egentlig Læge. Efter sin Hjemkomst fra sin Udenlandsreise nedsatte han sig som Borger i Malmøe, og blev Veiermester. Først 114 Aar derefter (1671), altsaa kun 9 Aar forend den store Casper Bartholins Død (1680), udkom den første Taxt for Kjøbenhavns Apotheker, som den Gang kun bestode af tre. Nu tæller Kjøbenhavn 9 Apotheker, foruden 1 paa Vesterbro.

meest at bestille? Fordi Moden og Engsteligheden for sin Sundhed i vore Dage, blandt de mere formuende Stænder, fordrer, at man ved ethvert, endog ubetydeligt Tilfælde, skal rye til Lægen og Apotheket. Den mindre Formuende lader sædvanligen Naturen og Tiden raade, betjener sig i det Højeste af et simpelt Huusmiddel, og bliver, naar Sygdommen ikke er alvorlig, helbredet, uden Lægens Hjelp. Man kan altsaa ikke antage, at der, hvor der er mange Læger, maa ogsaa være mange Sygdomme. Bønderne betjene sig sjelden af Læger, uden naar Nøden er for Døren, og desuagtet er Dødeligheden dog mindre paa Landet, end i store Stæder. Vist nok vil man her igjen beraabe sig paa den friere Luft, den simplere Levemaade o. s. v. Meget kan alt dette naturligviis bidrage dertil; men at den vigtigste Aarsag nok maa søges i Mangel paa Leilighed, til ved Lægemidlers utidige og overdrevne Brug at bringe Legemet i en vis Sygeligheds-Tilstand; og i den Tid og Ro, der forundes Naturen til selv at hjelpe sig, medens i store Stæder enhver Uorden i Legemet og Livsfunctionerne skal fordrives med hurtig virkende, skjønt voldsomme, Konstmidler, derom kan der neppe være nogen Tvivl. Maaskee Lægevidenskaben vilde vinde meget, dersom Lægerne kunde bequemme sig til at lære den store Konst at glemme, og de Syge kunde overbevise sig om den store Sandhed, deels at Alting i Verden skal have sin Tid, deels at man ved konstige Midler vel, til vor store Skade, kan fremdrive Naturens Virkninger, men aldrig tilbagedrive dem. Man misforstaae mig ikke; jeg veed saare vel, at der gives Tilfælde, hvor Konstens uopholdelige Hjelp er nødvendig; men disse Tilfælde høre naturligviis blandt Undtagelserne.

(Fortsættes.)

Da man nun bald zu die enge Wahl eines Predigers für die St. Petri Gemeinde schreiten wird, zu dessen Behufe bereits drei würdige Männer gewählt, wovon der eine, Herr Pastor Hülsemann, aus der Grafschaft Mark, in Elsei, dem geehrtem Gemeinde zum Theil gänzlich unbekannt, so macht der Verfasser dieses, der vereint mit Ihnen so gerne die Zeiten, wo der edle Marezol und Hurwalker, durch ihre seelenvollen Predigten, unser Gefühl und Herz so religieus erbauten, wieder verjüngt sehen mögte, sich pflichtmäßig ein Vergnügen daraus, diesem Pastor Hülsemann, als Pendent zu diese, für die Gemeinde so darzustellen, wie er ihm als 34jähriger gesunder Mann, vor zwei Jahren, wo er sich einige Zeit in die dortige Gegend aufhielt, kennen lernte, und durch seine ruhige, edle und kräftige Declamation, wie durch seine tiefdenkende und rührende Predigten, verbunden mit dem freundschaftlichsten Umgang seiner Gemeinde, dessen größte Achtung erwarb. — Wer würde nicht vereint mit ihm wünschen, diesem Edlen, als bildender Lehrer, in unserer Mitte begrüßen zu können!!!

Et Ønske.

Den prisværdige Iver, som den Kongel. General-Post-Direction altid har viist, for at give Postindretningen i vort Fædreneland den muligste Fuldkommenhed, berettiger til det Haab, at følgende Ønske ikke vil blive uopfyldt. Da i denne Tid adskillige Leiligheder ere og endnu blive ledige i Postgaarden, synes det nu at være det beqvemmeste Øieblik til at afhjelpe paa Postgaarden i Kjøbenhavn et for Reisende føleligt Savn, nemlig: 1) en Restauration, hvor man for en bestemt Betaling kunde faae i det mindste de vigtigste Forfriskninger; 2) adskillige Logementer, hvor de sildigt om Aftenen ankommende Reisende kunde, naar de forlangte det, blive Natten over, eller saalænge til de faae Logis i Byen; 3) to varme Værelser om Vinteren, et for Fruentimmer og et andet for Mandfolk, hvor de, indtil deres Sager ere bragte i fornøden Orden, kunde opholde sig. — De Omkostninger, som saadanne Indretninger kunde udfordre, vilde enhver Reisende med Fornøielse bidrage sit til.

Indenlandske Efterretninger.

I Søndags opførtes paa Hoftheatret de nysgjerrige Mandfolk, Comoedie i 3 Acter af J. v. Wibe, med udeelt Bifald. Dette vittige

Stykke, næst Guldbaasen, maaskee det vittigste vor Litteratur, siden Holbergs Dage, af egentlige Lystspil har frembragt, er udgivet 1783, og, som man fortæller, efter en høi Persons Opfordring, som et Modstykke til Molieres nysgjerrige Fruentimmer. Det er sin Forfatters eneste Arbeide i dette Fag, og Skade, at han døde strax efter at det var udkommet (1783). Fra hans Haand kunde man sikkert engang have ventet noget Fortræffeligt. Stykket blev i det Hele givet ret godt. Jomfru Falk og Hr. Lund spillede med megen Liv og Munterhed.

Ved Auction bortsælges i Januari Maaned næste Aar en af de udvalgteste Kobberstikſamlinger, og i Februari en af de største Bogsamlinger her i Staden, bestaaende af circa 1000 Folianter og Qvarter, og 7000 Octaver, blandt hvilke endeel sieldne og kostbare Værker. Betalingen bliver at erlægge til den antagne Incassator, Hr. Over-Krigscommissair Øst, og Fortegnelserne udkomme 8 a 14 Dage før Auctionerne.

Odense, d. 7 Decbr. Formedelst den allerede i tvende Døgn rasende Østen Storm, var ved Avisens Slutning iaften den Hamborger Brevpost endnu ikke kommen, som skulde have kommet imorges. Saa nær Soelhverv er det mueligt at Stormen endnu holder ved et Døgn, eller lægger sig med Snee: og da er en varig Vinter nok at befrygte, endskjønt i Perioden af Aarstidernes Skifte pleier Vinden ikke længe at staae fra eet Hjørne — dog fattes ikke for Exempler herpaa, men sieldne ere de. (Iversens Av.)

Odense, d. 8 Decbr. Ogsaa paa Landet her i Fyen skal Strubehosten i denne Tid have yttret sig, og nogle Børn allerede være bortrykkede deraf. Da Sygdommen, der yttrer sig som en almindelig Hals-Forkjølelse, er hastig dræbende, har Distriktslægen i Slagelse bekjendtgjort følgende Raad at anvende for dem, som ikke kunne faae en Læge strax i Begyndelsen: Man vogte Børnene for al Forkjølelse, og især holde Fødder, Bryst og Hals varme, befordre Uddunstning ved Hyldethee eller almindelig Thee, skylle Halsen flittig med Vand, blandet med suurt og sødt, og naar Halsen meget smerter, da sættes 8 til 10 Igler paa den, som maae sue tilstrækkelig. — I de sidste Dage have vi havt en stærk Frost med en bidende østlig Vind, hvorover Hamborger-Post, som paa senere Tid er ankommen usædvanlig tidlig, var bleven forsinket, saa den først indtraf her til Odense i Morges. (Hempels Av.)

Viborg, d. 7 Decbr. Tøveiret varede med Kraft til den 4de Decbr. Aften; nu er atter haard Frost efter lidet falden Snee med Nordoststorm. — Østenvinden var især velgjørende for de mange Jyllands Skippere, som laae i Khvn. og nu ere slupne over. (Riber Av.)

Aarhuus, d. 8 Decbr. Kjøbmændene Davidsen og Koppel have i Hamborg tilkjøbt sig og hertil indbragt en Reisevogn, som forsikkres at være den, Neapels forrige Konge Joachim Murat brugte paa sit sidste Feldttog i Italien og som han ved sin Flugt til Frankrige efterlod sig hiinsides Rhinen, hvor den gjortes til Bytte og afhændet saalænge fra Een til Anden indtil den som sagt, endeligen arriverede hertil. Den har adskillige af de samme Indretninger som Napoleons engang i disse Blade beskrevne Reisevogn, som Preusserne erobrede i Waterloosslaget. — Et skrækkeligt haardt Veir har man havt her i disse Dage, især Onsdag og paafølgende Nat. Med det indfandt sig ogsaa Vinteren saa stræng, at endog Møllestrømmen paa een Nat lagde sig til, saa Skøiteløberne i Flokkeral Dagen efter benyttede den. Aftenen iforveien saae man herfra en Ildløs paa Mols. — Med Theaterbygningens indvendige Indretninger gaaer det nu rask fra Haanden, saa man har Haab om den første Forestilling derpaa i Midten af Januar. — Forleden Dag passerede en russisk Artillerieunderofficier herigjennem til sin Fødebye i Vensyssel. I forrige Aar havde han i Holsteen ladet sig hverve og senere været med i Frankrige. Han lod til at have lagt sig noget til Bedste, som han nu i Roe agtede at fortære blandt sine jydske Bekjendtere og Slægtninge.

(Aarhuus Av.)

Mariboe, den 7de December. Fra 1ste Advent 1814 til 1ste Advent 1815 ere i Mariboe Sogn ægteviede 5 Par. Fødte af Mandkjøn 21, af Qvindekjøn 18, ialt 39 Fødte; deraf 1 uden for Ægteskab. Døde af Mandkjøn 9, af Qvindekjøn 7, ialt 16 Døde; altsaa 23 flere Fødte end

Døde. Deraf 6 fra 0 til 10 Aar, 2 fra 10 til 20 Aar, 1 fra 20 til 30 Aar, 3 fra 40 til 50 Aar, 1 fra 60 til 70 Aar, 2 fra 70 til 80 Aar, og 1 fra 80 til 90 Aar. — Fra 1ste Advent 1814 til 1ste Advent 1815 ere i Hillested Sogn, som er annecteret til Mariboe, egteviede 4 Par. Fødte af Mandkjøn 3, af Qvindekjøn 7, ialt 10 Fødte; deraf 1 udenfor Ægteskab. Døde af hvert Kjøn 6, ialt 12 Døde; altsaa 2 flere Døde end Fødte. Deraf 7 fra 0 til 10 Aar, 1 fra 10 til 20 Aar, 1 fra 20 til 30 Aar, 1 fra 40 til 50 Aar, og 2 fra 60 til 70 Aar. — I denne Tid har Hr. Kjøbmand Bugge i Sarkjøbing solgt sin Gaard til Hr. Kjøbmand Marschner i Rødbye for 26000 Rbd. — Briggen, der for kort siden løb paa Grund ved Krammitze, lastet med Sukker, er, ved Hjelp af Kjøbmand Bredfelders Færgebaade, igjen bleven flot, og har indtaget sin Ladning, for at gaae til sin Bestemmelse. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 12 December.

Cours. Hamb. 2 M. 626, a vista 634. Amsterdam 2 M. . . London 2 M. 26 Rbdl., a vista . . Spec. 635. — Specier solgtes til 38⅞ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Renke) 76 pr. 100; Oblig. 53 a 54. Norske Sedler 45 a 46.

Blandede Efterretninger.

I Christiania er udkommen følgende Indbydelse: "Alt ere meer end attenhundrede Aar henrundne fra den Tid af, da første Gang det glade Budskab lød paa Jorden, at os en Frelser var født i Davids Stad, at Naadens Dør ved ham var aabnet for den faldne Menneskeslægt. Ikkun faa ringe Hyrder var det, hvem dengang disse glade Tidender bragtes af de himmelske Hærskarer; men mange, utallige ere de, der siden i Tidens Løb have modtaget det trøstefulde Budskab; thi ikke blev det uopfyldt, hvad Frelseren sagde til sine Disciple, inden han vendte tilbage til sin himmelske Fader: "gaaer hen, og lærer alle Folk, og døber dem i Faderens, Sønnens og den hellige Aands Navn!" Ei blot vandrede disse hans Udsendte Landene om, og udsaaede Ordets Sæd, at

det bar rigelig Frugt; men de nedskreve og, hvad han havde lært dem, alt som Aanden gjentog det i deres Indre, og de fæstede saaledes i varige Tegn den levende Røst, at den maatte tone uforvansket og klar til de sildigste Slægter, og at Ordet kunde vandre fra Land til Land, fra det ene Folk til det andet, bringende Betleren saavelsom Førsten Fredens og Naadens glade Budskab. — Visselig have vi ogsaa Aarsag til at glæde os over, at Læren ei blot ved mundtlig Overantvordelse er bleven forplantet til os. Der vare mørke Tider, i hvilke man gjemte den hellige Skrift, som var den blot for de Vise og Lærde, omendskjøndt dog Frelseren selv haver sagt, "at for de Umyndige og for de Fattige skulde Evangelium prædikes." Følgen var og, hvad stedse vil skee, hvor Bibelen glemmes, at Menneskepaafund udgaves for Herrens Bud, og at den menneskelige Aand blev bunden med beskjemmende Lænker. — Hine Tider ere forbi. Luther brød Pavemagtens Aag, da dens Time var kommen, og Bogtrykkerkonsten gjorde det muligt, at Bibelen nu kunde komme ei blot i Paladset og i den Lærdes Kammer, men ogsaa i Bondens Stue — og, mon den ei der var en kjærkommen, en fremfor hver Anden velgjørende Gjest? Dog — ogsaa denne Tid synes om ei at være aldeles forbi, saa dog nær ved at udrinde! Faa ere de, som i vore Dage læse Bibelen, end færre de, som have den kjær. Man klager over, at den er saa kostbar, at den ei engang er at faae. Vist nok er dette en sørgelig Sandhed; men dog burde vi glæde os, hvis denne Klage kom deraf, at Herren havde, som Propheten siger, sendt Hunger og Tørst udi Landet; ei Hunger efter Brød og ei Tørst efter Vand; men Hunger og Tørst efter Herrens Ord. Dog var dette Grunden, da hævede Klagen sig selv, da vilde vel Bibelen baade blive trykket og kjøbt, uden at dertil gjordes særdeles Anstalter. Visselig! Vantroe og Ligegyldighed for Sjelens Vel ere mere end Tidens Tryk Aarsag i, at Bibelen vorder sjeldnere hos Borger og Bonde. Troe vi imidlertid end, at dette er saaledes i Sandhed, saa sømmer det sig dog ei for troende Christne, at være uvirksomme. Kunne vi end ei standse Tidernes Strøm, saa bør vi dog gjøre, hvad vi formaae, overladende til Alstyreren, om, og hvorvidt det skal virke. — Hæderligt er

os derfor det Samfund, der i England haver forenet sig i det christelige Diemeed, at udbrede Bibelens Kundskab, saavidt de det formaae, til alle Jordens Nationer. Med den hæderligste Anstrengelse og Iver og med sjelden Kraft har dette Selskab virket til Opnaaelsen af sit Diemeed. I et Tidsrum af 10 Aar har det uddeelt flere hundrede Tusinde Bibler og nye Testamenter, foruden nogle Millioner af mindre Opbyggelses-Skrifter. Det har derhos med overordentlig Møie og Bekostning stræbt at faae den hellige Skrift oversat og trykt i fjerne, fremmede Nationers Tungemaal, for hvem den endnu var enten aldeles ikke, eller dog ikkun lidet bekjendt. Ogsaa hos andre Europas Folk vaagnede ved dette Selskabs lysende Exempel, Opmuntring og kraftige Understøttelse Lyst til i det Mindre at efterligne deres Virksomhed og saaledes at slutte sig som medvirkende Leed til det større Hele. I flere Aar har et saadant Selskab bestaaet i Sverrig under Navn af det evangeliske Selskab, og i forrige Aar oprettedes et Bibelselskab i Danmark, hvis Hensigt er at medvirke til den hellige Skrifts Udbredelse især hos Almuen og de Fattige, og Norge er da altsaa det eneste af de 3de nordiske Riger, som ei endnu har deeltaget i den store og velgjørende Plan. Ikke desmindre er der dog vel neppe noget Land i Europa, der mere trænger til et saadant Selskabs Stiftelse end vort Fædreneland, især efter Fraskillelsen fra Danmark. Vore Bogtrykkerier ere faa og tillige saa indskrænkede, at det ei engang er at haabe, vi i dem skulle kunne faae en Bibel-Udgave trykt, end sige trykt for billig Priis, og formedelst vore Penges ringe Værd, ville de fra Danmark forskrevne Bibler vorde overmaade dyre, hvorfor ogsaa, i det mindste paa de fleste Steder i Riget, hverken Bibler eller nye Testamenter ere at faae. Hvo, som elsker Fædrenelandet, og som tillige troer, at skulle dets dybe Saar læges, da maa Erkjendelse af vor Synd og Trangen til Guds Ord atter opvaagne og kraftigen udbrede sig blandt os, hvo som virkeligen troer, at Gudsfrygt er Rigernes Styrke, vil derfor med Glæde erfare Hans Exellence Statsraad, Grev Rosenblads Opfordring til flere af den norske Geistlighed om at stifte et lignende Samfund i Norge som det i Sverrig saakaldede evangeliske Selskab, hvis Formaal nemlig skulde være at sørge for, at Bibler og nye Testamenter bleve trykkede og deels solgte for en modereret Betaling, deels gratis uddeelte, ligesom det og ved Trykning og Uddeling af mindre Opbyggelses-Skrifter maatte søge at vække og nære et christeligt Sindelag. Vel fordrer Opnaaelsen af dette Formaal store og varige Anstrengelser; men vi tvivle dog ei om, at vort Fædreneland jo eier endnu Mange, der agte et saadant Maal Anstrengelse værdt, og vi kunne saa meget mere haabe, at Værket ei vil savne den fornødne Understøttelse, da Hans kongelige Høihed Kronprindsen har til det vordende Selskabs Fond naadigen skjenket 6600 Rdlr. Banco, og har saaledes givet et glædeligt Beviis paa, at det er ham vigtigt, at christelig Kundskab og Troe vorder udbredet og befæstes hos det norske Folk, hvis Regent han efter Forsynets Villie er kaldet at blive. — Grundvolden er altsaa lagt — og ville de, der kunne, efter Evne bidrage, da tør vi og med Guds Hjelp haabe, at den lagte Plan ei skal savne Midlerne til sin Udførelse. — Vi undertegnede Ordets Tjenere blandt Norges Folk opfordre da hervd vore Landsmænd til med os at forene sig til et norsk Bibelselskab, hvis Formaal er at fremme den hellige Skrifts Udbredelse, blandt Almuen især, i vort Fædreland, og tillige at lade mindre Skrifter uddele, der kunne fremme christelig Oplysning og Opbyggelse. Til den Ende vil man søge at faae et nyt Bogtrykkerie etableret i eller ved Christiania, der, saalænge det behøves, udelukkende maatte beskjæftige sig med Trykningen af Religions-Skrifter, og maatte, indtil dette kan komme istand, Bibler fra Danmark anskaffes og uddeles, hvor det meest gjordes Behov. Til at fremme denne for alle christelig Tænkende vigtige Sag, kan Enhver efter Evne bestemme ved Indtrædelsen i dette Selskab, hvormeget han enten aarligen eller engang for Alle vil bidrage, og, naar saa mange af vore Medborgere have forenet sig med os, at vi kunne ansee vort Selskab for stiftet, skulle de nærmere Bestemmelser om Selskabets Indretning og Bestyrelse vorde fremlagte og fastsatte. Vi tilføie ikkun, at den nye Udgave af den hellige Skrift vil med muligste Tydelighed stræbe at forene den strengeste Troskab og i det Hele ei, hvor den hellige Text tillader det, afvige fra den ældre Be-

kjendte Oversættelse. Maatte den Almægtige velsigne det Værk, hvorpaa vi her opbyde vore Landsmænd at lægge Haand! Maatte derved dog mange — alt flere og flere føres tilbage til ham, den Guds Eenbaarne, som er Veien og Sandheden og Livet, og uden hvem Ingen kommer til Faderen! Maatte Vantroe og Letsind og Egennyttens onde Aand vige for christelig Troe og Kjærlighed — lader os i det mindste, haabende dette ei af vor egen Afmagt, men af Guddommens Naade, stræbe at sørge for, at dog Ingen af Mangel skal savne hiin Bøgernes Bog, gjennem hvilken den hellige Aand talte til vore Fædre, som den end taler til os, naar vi blot ville høre dens Stemme!

Christiania, d. 11 Juni 1815.

Bech. Brun. Bugge. Krogh. Sørensen. Pavels. Hersleb."

Christiania, den 2 Decbr. Hans Majestæt har under 18 Novbr. naadigst tilladt, at det nu forsamlede Storthing maa vedvare indtil den 15 Januar 1816. — Ved Resolution af 6 Nov. er Uniformen for det underordnede Politie-Personale i Almindelighed bestemt saaledes: for Politie-Adjutanter og Politie-Fuldmægtige graa Kjole og Pantalons, grøn Krave og Opslag med en Guldtresse, trekantet Hat med Guldkrampe, Sabel, dog uden Port d'Epee; for Politie-Betjenter graa Kjole istedetfor rød, men iøvrigt som hidindtil, dog at de ikke anlægge denne Uniform førend den nuhavende er opslidt. — For Vei-Etaten i Norge er ved Resolution af 6te Novbr. bestemt saadan Uniform: blaa Kjole og Pantalons med gule Kanter, sort Fløiels Krave og Opslag, med samme Slags Broderie, som for deres nuhavende daglige Uniform er reglementeret, Løveknapper, Armeens Chacot, samt Sabel med Feldttegn og Sporer. — Ved Resolution af 6te Novbr. ere følgende Uniformer bestemte for Betjenter ved Bergvæsenet: 1) for Overbergamts-Assessorer, Directeurer ved de Kongelige Verker, og Districts-Bergmestere: Kjole og Pantalons af mørkegraat Klæde med indsprengt sort, Krave og Opslag af violet Klæde med Guldbroderie samt en violet List langs nedad Pantalons, gule Knapper med to Hamre overkors; 2) for de ringere Bergbetjenter, Geschworne m. fl., samme Uniform, men med Guldtresse om Krave og Opslag; 3) for Directeuren for Røraas Kobberverk, naar han af Kongen er confirmeret i denne Post, samme Uniform som Districts-Bergmestere, men i andet Fald som Geschworne. (Norsk Rigstid.)

Den 14de November havdes i Christiania med Sønden Vind 4 Grader Varme med Regn, Torden og Lynild. (S. Bl.)

I det norske Odelsthings Forsamling den 29 Septbr. oplæstes blandt andet: Fremstilling fra O. Nordbye med Flere af Aas og Krogstad Præstegjelde om, at en Samling af Lovene maatte tilstilles og beroe hos en Bondemand i hvert Sogn, til Eftersyn for dem, der maatte ønske det; En Dito fra Hans Lundbye med Flere af Aas og Krogstad Præstegjelde, om Forbud mod al arbitrair Behandling af Compagnie-Cheferne mod deres Undergivende. — I Storthingets Møde den 30te Septbr. meddeelte Hr. Statsraad Motzfeldt Hans Majestæts naadige Proposition om, at en Sum af 12000 Species maatte bevilges til igjen at sætte Endeel af det nedlagte Kongsbergs Sølvverk i Drift. Efter Statsraadens Bortgang blev bestemt, at over denne Proposition skal 3die og 6te Committees Betænkning indhentes. — I Lagthingets Samling den 12 Octbr. blev anmeldt Odelsthingets Communication om, at Statsraad, General-Lieutenant Haxthausen skal, efter det overordentlige Storthings Decret af 22de Novbr. 1814, sættes under Rigsrettens Tiltale. — Ved Storthingets Møde den 14de October, bleve, blandt flere, følgende Skrivelser foredragne: Lieutenant Parnemans, hvori han fremsender Beviis for sin Afsked af den Danske Krigstjeneste, og gjentagende anholder om Naturalisation; Major Frederich Kaltenborns, hvori han ansøger om at vorde naturaliseret; Corduan- og Safianmager B. Lorentz Selbergs og Naalemager Christian Fischers, hvori de ansøge, den Første et Laan af Stats-Cassen, stort 100,000 Rbdlr. N. V. til Anlæg af et Safianmagerie, og den Sidste om et Laan af 3000 Rbd. N. V. til Materialiers Indkjøb.

(Af: Norges Storthings Efterretninger.)

———

Paris, den 28de Novbr. Paa den Tale, som de Deputeredes Kammers Præsident holdt til Kongen i Anledning af den sidst sluttede Parisertractat, svarede Hs. Majestæt: "Var jeg Konge i et andet Land, saa havde jeg maattet opgive Haabet; men Kongen af Frankrig fortvivler aldrig med Franske. Nationen være kun enig, og vore Ulykker ville snart være afhjulpne." — Ved at søge efter General Grouchy, som efter Rygtet skulde holde sig skjult i Egnen af Lyon, har man opdaget General Gilly. Han er den 22de d. bleven heftet og bragt til Clermont-Ferrand i Fængsel. (Hamb. Corr.)

Kjøbenhavn, den 11te December.

Da i afvigte Marts Maaned Frankrigs offentlige Rolighed, med hvilken hele Europas er saa nøie forbunden, var bleven forstyrret ved Napoleon Bonapartes saa uventede Tilbagekomst til det Land, hvorfra han Aaret forud ved hele Europas saa heldigen anvendte Anstrængelser var bleven bortfjernet efterat den retmæssige Monark havde besteget sine Forfædres Trone, blev H. M. Kongen under Sit Ophold i Wien indbuden af de forbundne Magter, der den 30te Maji 1814 havde sluttet Freden i Paris, til at tage Deel i det Forenings-Forbund, som den 25 Marts blev sluttet i Wien for igjen at tilveiebringe Sikkerhed for Europas Stater.

Kongen tiltraadte denne Forening og forbandt sig til at lade et Troppe-Corps støde til de Hære, som Europas Magter bestemte til at tilveiebringe almeen Sikkerhed.

Under Befaling af H. D. General Prinds Frederik til Hessen tiltraadte 15000 Mand Marschen til Frankrige. — De meest udmærkede Seire kronede snart de forbundne Hæres Anstrængelser og Tapperhed, satte to af dem i Besiddelse af Frankrigs Hovedstad og den retmæssige Konge af sin Trone, og det blev derved ufornødent for de danske Tropper at fortsætte Marschen. De vendte derfor tilbage til Holsteen, hvor de holdtes i Beredskab til igjen at sættes i Bevægelse, naar saadant maatte fordres.

Medens der i Paris underhandledes om Gjenoprettelsen af en varig Fred, blev der foreslaaet Hs. Majestæt ved Allerhøistsammes Medforbundne, at lade 5000 Mand støde til en Hær af 150 000, der i nogle Aar skal, for at sikkre Fredens Vedligeholdelse, besætte visse Strækninger af Frankrige.

Kongen viste Sig strax beredvillig til at afgive denne Troppe-Afdeling til et for Europas Sikkerhed saa vigtigt Øiemed; og H. D. General Prinds Frederik til Hessen fører nu de 5000 til Frankrig, hvor de med de øvrige forbundne Magters Tropper komme til at staae under den Storbrittanniske Feldmarskal Hertugen af Wellingtons Overbefaling.

Ved Fredsslutningen i Paris den 20 f. M. er det bleven fastsat, at den Hær af fremmede forenede Tropper, som forbliver i Frankrige, skal underholdes af den franske Regjering, der har forbundet sig til at forsyne den med Quarter, Ratjoner og Portjoner, og at betale Troppernes Sold.

Til denne udredes for de 5000 Mand, som Hs. Majestæt har afsendt til Frankrige, i det første Aar 1 Million Franker eller henved 400,000 Rbdlr. i Sølv, og i de paafølgende Aar, 1 Million 833,333 Franker eller omtrent 800,000 Rbdlr. Sølv aarligen.

De øvrige 10,000 Mand, som stode i Holsteen, ere nu vendte tilbage til deres sædvanlige Standqvarterer, og de Subsidier som for det hele Corps af 15,000 Mand vare tilstaaede af den engelske Regjering og som udgjorde omtrent 15,000 L. Sterling maanedlig, ere ophørte. — Da det ved Fredstractaten desuden er bleven bestemt, at de Magter, der ved at lade Tropper støde til de i Frankrige indrykkede forenede Hære, have taget Deel i de almindelige Bestræbelser for at tilveiebringe Fred og forskaffe Europas Sikkerhed en fast Grundvold for Fremtiden, ligeledes skulle tage Deel i de Contributioner, som Frankrig har vedtaget at udrede i visse paa hinanden følgende Aar, saa er der bleven tillagt Dannemark 2,500,000 Franker eller omtrent 1 Million Rigsbankdaler i Sølv, der efterhaanden bliver betalt i fastsatte Terminer.

(Stats-Tid.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 100.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 16 December 1815.

Om Menneskeslægtens Sundhedshistorie.

(Fortsættelse.)

Overdrevne ere upaatvivlsligen vore Forestillinger om Menneskeslægtens Sundhed i Almindelighed i henrundne Tider, naar vi ikke ganske ville gaae tilbage til den paradisiske Uskyldighedsstand. Vi have ikke og kunne næsten heller ikke have historiske Beviser derfor, og det gaaer hermed som med Tiderne, der altid ere bedst i Imperfectum, og allerbedst i Plusqvamperfectum, fordi Alt, hvad der er forbi, vises os i Tidens fortryllende Perspectiv. Vist nok har den forkonstlede Levemaade og den stedse tiltagende Yppighed nødvendigen efterhaanden maattet gjøre Constitutionerne svagere og forøge Sygdommene og Sygeligheden. Men ganske frie for Udskeielser have Fortidens Mennesker heller ikke været, i det mindste ikke fra den Tid af, de begyndte at sammentrænge sig i store Stæder. At man kan drikke sig en Ruus, uden at det just behøver at være i Brændeviin, det viste allerede Noah, og endnu i vore Dage see vi Tyrkerne, der vel ikke ere forfaldne til skarpe Drikke, men derimod nyde, hvad der endnu er værre, desto mere Opium. Vore Forfædre brøde sig intet om Brændeviin, derimod drak de først Mjød og stærkt Øl, og siden Viin. Slagsmaal og Drab vare af den Aarsag noget ganske almindeligt, endog ved Kongers Gjæstebude. Men det forstaaer sig, de svækkende Aarsager i det Hele vare ikke saa almindelige og mange, som i vore Dage. En Sammenligning imellem de ældre og nyere Tiders Diætetik vilde være et interessant Arbeide for en grandskende, og med historiske Kundskaber udrustet, Læge.

Hufeland inddeler Menneskehedens physiske Historie i tre Hovedperioder: 1. Forverdenen (eller den patriarchalsk-nomadiske Levemaade); 2. den gamle Verden, og 3. den nye Verden. Denne, siger han, begynder med Christendommens Indførelse, med hiin underfulde, evig ubegribelige Menneskegjæring, vi kalde Folkevandring, da, ved en endnu stedse uforklarlig Impulsion (Fremskyndelse), en Mængde raae og hidtil ubevægede og ubekjendte Folkeslægter pludseligen frembrød fra Norden, og oversvømmede den cultiverede Verden, hvorved ogsaa physisk den gamle i sig selv nedsjunkne og bortdøende Masse blev forfrisket og med nyt Livsstof imprægneret og regenereret *).

*) Forfatteren synes ikke at have havt det tydeligste Begreb om Folkevandringen; thi deels var den ikke saa stor, som han forestiller sig den, deels skeete den ikke paa een Tid. Vi ville anføre her Suhms Mening derom. Folkevandringen begyndte allerede henved 300 Aar før Christi Fødsel, og Suhm antager, at de Cimbrer, der undertiden udvandrede fra Danmark, ikke oversteg i Tallet et Par Hundrede Tusinde. Dette Tal betyder just ikke meget, naar man regner, at Danmark og Slesvig endnu indbefatte over 1 Mill. Indbyggere, og at saa anseelige Lande som Skaane o. s. v. hørte dertil. Longobardernes, Heru-

Denne Catastrophe er det, som i Forening med Christendommen i det Aandige, har grundet den nye Verden og fuldkommen skilt den fra den gamle. Den udgjør ogsaa Hovedepoken i den nyere physiske Menneskeheds Grundelse. Dens Hovedcharacteer er, at den europæiske Menneskehed nu bliver Verdens Stammefolk, hvorfra Cultur, Sæder, Levemaade og saaledes ogsaa physisk Forandring gaaer over i den øvrige Verden, og den øvrige Verden faaer sin Characteer. Dens Historie er altsaa nu Menneskehedens Historie. — For det Physiske af Menneskeheden ere i dette Tidsrum følgende Hovedepokerne og de vigtigste Begivenheder:

1. Den ny Raahed. A. 300. — Den nye Verdens heroiske Tidsalder — under Krige og Revolutioner — Menneskehedens tilsyneladende Tilbagegang — men dog ingenlunde den gamle Verdens Raahed, fordi de raae Naturmennesker blande sig med de Cultiverede, og dens raae Kraft, ved Christendommens Straaler, snart opvarmes og forædles — derfor en ganske egen Blanding af raa Kraft med Tugt og Sæder. *)

lernes, Juthungernes o. fl. Udvandring var heller ikke af stor Betydenhed. Naar man betænker, at alle disse Udvandringer foregik i en Række af 1500 Aar, saa forsvinder det Forunderlige i hele Sagen. Det samme kunde endnu skee, dersom Europas Forfatning tillod det. Man seer jo Portugisere, Spaniere, Hollændere, Engellændere, Franske i Hobetal nedsætte sig i Ost- og Vestindien, og endda bliver der Folk nok tilbage hjemme. Uden Tvivl var det en maadelig Agerdyrkning, der tvang hine gamle Folkeslægter til at vandre ud. Man paastaaer, det var en Vandflod, der nødte Cimbrer og Teutoner til Udvandring, og denne Sværm angives af romerske Skribenter for 600,000; de havde vandret om i 200 Aar, da de naaede Italien. Man kan altsaa antage, at deres Tal, da de gik hjemme fra, kan ikke have været større, end 200,000, og at de paa deres Vandring baade havde formeret sig meget, og faaet anseelige Tilstød af andre Folk. Disse Sværme droge ikke ud, for at anlægge Handelscolonier, som de gamle Phønicier, Charthaginenser og Grækere; men de søgte blot ved Sværdet at erobre Lande, hvor de kunde finde fornødent Underhold. See Suhms samlede Skrifter, T. 9. S. 117 til 121.

*) Dette kan imidlertid ikke ganske passe paa vort

2. Arabernes Fremkomst. A. 700. Deres Blanding med den europæiske Verden ved Erobringer og Korstoge — høistvigtige for den europæiske Menneskeheds Historie ved Meddelelsen af Krydderier, orientalsk Luxus, Chemie (derved Brændevinets og Metallers indere Brug), nye Sygdomsstoffe, Spedalskhed, Pest, Kopper og Meslinger — konstig Medicin.

3. Americas Opdagelse. A. 1500. Menneskenes Forbindelse paa hele Jordkloden — Indførelsen af nye physiske Potenzer, der, udbredende sig over hele Jorden, virke almindeligen paa hele Menneskeslægten: Caffe, Tobak, Kartofler, China, hvorved mange ulægelige Sygdomme blive lægelige. Den veneriske Syge, indgribende i Menneskeheden som endnu ingen tilforn.

gamle Norden, hvor man, som Folkevandringen viser, fandt mere Grund til at vandre ud fra, end ind til. Culturen, i egentlig Forstand, kunde altsaa ikke her blande sig med Raaheden, uden ved dem, som kom tilbage igjen til Fædrenelandet, og hvis Tal neppe var betydeligt. Først i det 10de Aarhundrede kunde Christendommens Straaler trænge ret ind i vort Norden. Men hvad Levemaaden angaaer, da begyndte denne rigtig nok allerede at udarte i det fjerde Aarhundrede. Det, som Saxo anfører af Sterkodders Vise, vidner om, at Kong Ingiald, Frodes Søn, først indførte i Danmark stegte, syltede og fyldte Retter, og megen Mad- og Kokke, forledet dertil af Saxerne, men at tappre Mænd dog lode sig nøie med røget og harsk Kjød, og at Sterkodder ærgrede sig over, at der paa eengang blev fremsat baade stegt og kogt Kjød paa Kongens Bord. Saxo fortæller ogsaa om Ingiald, at han ikke lod sig nøie med, at lade Kjødet først koge i Vand, men lod det endog siden stege, og derimod koge det, som var stegt; at han spiste Fugle, som vare ganske bruunstegte, og aad deres Indvolde og Gumper, drak Viin, spiste Mosaft paa Tallerken, tynde Kager, Muslinger og kogte Høns, og drak Melk. Alle disse Ting laster Sterkodder, sigende: at tappre Mænds Mad er raat Kjød, Vædre og Sviin, Flesteskinker og haardt Brød, saa og det, som var noget kogt, men aldeles ikke stegt, og deres Drik Øl af Malt, og ei Mjød. — Saa vidt var Yppigheden dreven selv blandt Kjæmper i det tredie Aarhundrede. I Saxos Tid, eller det 11te Aarhundrede, maa det have været meget slemt; thi han klager allerede over de kostbare Gjæstebude, som de Danske maatte takke Tydskland for.

Hvor tidligen Americas Opdagelse yttrede sin Indflydelse paa vort Fædreneland, er ikke let at bestemme. Saa meget er vist, at Brugen af Caffe, Thee og Chocolade først i Begyndelsen af det 18 Aarhundrede maa være kommet ret i Brug her til Lands, thi det seer man af Holbergs Jean de France (skrevet 1722) hvor Jeronimus siger til Frands: (I Act I Scene) "forsøg kun at give Eders Søn reven Øllebrød til Frokost, som tilforn, see, om han ikke vil svare: jeg er vant til Chocolade i Holland;" og hvor han siden siger om Cavaliererne: "om Morgenen skal de have deres Thee eller Chocolade, det, sige de, er paa sin Hollandsk. Om Eftermiddagen deres Caffe, det er paa sin Engelsk." Holberg vilde neppe have satiriseret over begge disse Drikke, som noget, de, fra deres Udenlandsreise hjemkommende Cavalierer, ere saa forelskede i, dersom de i hine Dage havde været almindelige blandt alle Stænder. At Herman v. Bremen raader sin Kone, Geske, at hun som Fru Borgemesterinde, maa have et Theebord dækket om Morgenen for Fremmede og at lægge sig en smuk Snustobaksdaase til, viser ogsaa at Thee og Caffe den Gang kun have været i Brug blandt de højere Stænder. Tobakspindernes Laugsartikler ere heller ikke ældre end fra 1750. Man seer heraf, hvor mange Aar efter Americas Opdagelse, Tobakken kunde blive ret almindelig hos os, og hvad Theen angaaer, da synes den først at være kommet ret i Brug fra 1748 af, i hvilket Aar det blev alle tilladt at handle med ostindiske og chinesiske Varer, som med det asiatiske Compagnies Skibe hjembragtes. — Der har været skrevet meget om Tobakkens Skadelighed for Sundheden, og Hildebrand erklærer den endog reent ud for giftig, da den har Giftens baade bedøvende og skarpe Egenskaber. Man vil især bevise dens skadelige Virkninger paa Maven ved den overordentlige Qvalme, som den, der første Gang ryger, betages af; men man synes dog, at have glemt her, at Vanen tilsidst gjør de Ting uskadelige, som i Førstningen ere meget skadelige. Den, som ikke kan taale den unaturlige Hvirveldans, man kalder Valts, bliver jo i Begyndelsen saa svimmel, at Alting løber rundt med ham; alligevel kan han, naar han først er vant dertil, valtse nok saa meget, uden at blive svimmel. Caffe frembringer hos den, der nyder den første Gang, de ubehageligste Virkninger, men tabe disse sig ikke efterhaanden, og gives der ikke Folk, som nyde tre Gange om Dagen denne Drik, uden at de føle Hjerteklappen eller Rysten i Legemet? Netop dette synes at bevise, at Vanen betager alle disse Ting meget af deres skadelige Virkninger. Det havde upaatvivleligen været bedre, baade for Sundheden og Finantserne, dersom Caffe, Thee og Tobak aldrig vare blevne saa almindelige, men at de have havt nogen indgribende Virkning paa Menneskeslægtens Sundhed i Almindelighed, synes man ikke ubetinget at kunne antage. Den største Antagonist af disse Nydelser kan dog ikke nægte, at nogle gode Virkninger have de ogsaa, og at adskillige Sygdomme, f. Ex. Steen, der ere blevne sjeldnere i vore Dage, dog nok maae tilskrives Virkningen af Caffe og Thee. Om deres skadelige Indflydelse overveier den gavnlige, det bliver en anden Sag, men dette maatte først undersøges og drøftes. (Fortsættes.)

Ved, i dette Blads No. 99, at læse hint Opraab til Petri Menigheds Medlemmer, der, skjønt ej frit for grammatikalske Snitzere, røber en højst tydsk Aand, vidste Anmelderen heraf ej ret, om han skulde begræde, at, medens offentlige danske Autoriteter, saasom Universitetet og Magistraten have mistet deres Kaldsret (jus vocandi) og Forslagsret (jus proponendi), denne sidste er i Saadannes Hænder, for hvem en allerede Valgt Præst er — som Opraaberen udtrykker sig — gänzlich unbekannt, i Saadannes, der ved 23 Linier i dette Blad kunne lade sig stemme til det endelige Valg, han ønsker; i Saadannes, der vilde ønske de Dage foryngede, da Prædiken var Petri Menigheds Lærers eneste Beskæftigelse; eller og han skulde gotte sig over, at Man saaledes vælger, uden at kjende Manden nøjere, der skal beklæde det vigtige Embede; eller harmes over, at Man tør nedværdige en Religions Lærers Valg til samme Fremgangsmaade, Man bruger i visse Klubber, hvor Man leverer en Seddel, med den Foreslaaedes Navn, og sin Begjering om Stemme for ham, til sine Kyndinge. Skulde en, for faa Aar siden virkeligen foregaaen, Historie ej

endnu her være anvendelig? Den lyder saaledes: En jævn Mand, der hørte til et andet, Dansk Sogn her i Staden, lod sit Barn døbe i Petri Kirke. Vedkommende Sognepræst kaldede ham for sig, foreholdt ham hans Vildfarelse og spurgte om Aarsagen til denne Synderlighed. "Herre Gud!" — var Svaret — "jeg forstaaer ikke eet eneste tydsk Ord; men vi fattige Folk ville og have det honet!" Fiat applicatio.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Pressen er udkommen: Om Ludvig Holberg, som Lystspildigter og om hans Lystspil, ved K. L. Rahbek, Prof. og Theaterdirecteur, R. af D. Første Deel. Den faaes hos Bogtrykker Thiele i store Helliggeiststrædet No. 149.

Ved den offentlige Trækning af eet af Committeesedlernes Hovednummere, d. 13de d. M. udkom No. 4, hver Seddel paa 100 Rbdlr. Ihændehaverne af de med dette Hovednummer betegnede Committeesedler, kunne ved næste Uges Begyndelse hver Formiddag fra Kl. 10 til 1 i Speciebankens Værelse paa Børsen, modtage sammes paalydende Sum. — Denne Trækning har foranlediget en levende Bevægelse blandt dem, der vilde forsøge her deres Lykke. Strax da det rygtedes at Trækningen skulde finde Sted, steg Sedlerne lige til 77 a 78. Den 13de vidste Alle allerede, at No. 4 var udkommet, og da nu for denne Gang ingen Leilighed mere var til at vinde 23 PC. i een Dag, saa gik Sedlerne igjen ned til $72\frac{1}{2}$. Een og samme Hovedaarsag frembragte her heel forskjellige Physionomier. De, som havde faaet en Deel Sedler ud, vare himmelglade; de derimod, hvis Nummer ikke var udkommet, og som altsaa, for Øieblikket, tabte 5 a 6 PC., gik med lange Ansigter.

———

Kjøbenhavns Børs den 15 December.

Cours. Hamb. 2 M. 639, a vista 645. Amsterdam 2 M. 596. London 2 M. $26\frac{1}{2}$ Rbdl., a vista „ Spec. 645. — Species solgtes til $38\frac{3}{4}$ a $38\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 72 pr. 100; Oblig. 53 a 54. Norske Sedler 41.

Blandede Efterretninger.

Ved Odelsthingets Møde d. 18de Oct. anmeldtes blandt andet: Et Forslag til en Lov fra Collegium academicum — indleveret ved Pastor Schultz — der sigter til at forbyde Eftertryk af Skrifter, som udgives i Norge og Danmark saavelsom andre Lande, og som kan ansees privat Eiendom, under Straf af alle Exemplarers Confiskation og vilkaarlig Mulct efter Sagens Beskaffenhed; dog herfra at undtages Bibler, Psalmebøger ꝛc. — I Odelsthingets Forsamling den 21de October oplæstes blandt andet: Forslag fra Litteratus Wangensteen, indleveret ved Proprietair Glad, om at Aggershuus Bispedømme maatte, ved forefaldende Vacance, deles i 2de Bispestole, hvoraf den ene forblev i Opsloe, den anden etableredes i gamle Hammer ved Mjøsen o. s. v.; Betænkning og Forslag fra General Grev Schmettow om det Norske Militairs bedre Indretning. — I Odelsthingets Møde den 28de October forelagde Præsidentskabet et fra Lov-Committeen indsendt og af Collegium academicum forfattet Udkast til en Fundats for det Norske Universitet. Med Samme fulgte a) Statsraad Treschows Votum i denne Sag, indgivet i Form af et nyt Udkast og forfattet af ham som Medlem af Lov-Committeen; og b) Medlemmerne af denne Committee, Statsraads Diriks's, General-Auditeur Berghs og Høiesterets-Assessor Debes's Betænkning over det førstnævnte Udkast. — I Odelsthingets Møde den 13de November foretoges blandt andet: I Anledning af Repræsentanten Bierkedals Forslag, betræffende Midler til en sikker og hurtig Bekjendtgjørelse af de udkommende Love for Almuesmanden m. m. fattede Thinget følgende Beslutninger: 1) Cancellie-Skrivelserne af 21de og 25de Septbr. 1802, som bestemme Anordningers Bekjendtgjørelse fra Prædikestolene og ved Thingene, skulle fremdeles

uforandrede gjælde som Lov. 2) Desuden skulle alle herefter udkommende Love og Anordninger bekjendtgjøres i ethvert Kirkesogn paa Landet fra Kirkebakken. 3) Den første Helligdag, hvorpaa der ved Kirken holdes Gudstjeneste efter Anordningens Modtagelse, skeer denne Bekjendtgjørelse af Lensmanden i det Sogn, hvor han boer, men i de øvrige Kirke-Sogne af en anden, af Øvrigheden dertil beskikket, agtet Mand af Sognet. 4) Det fornødne Antal Exemplarer foranstalter Øvrighederne alle Vedkommende med første Post, eller, hvor denne ikke haves, saa hastigt skee kan, tilsendte. 5) Naar Forordningerne saaledes ere publicerede, skulle de af vedkommende Lensmænd og Mænd opbevares og, under vedbørligt Ansvar, henligge hos dem til Underretning for enhver Almuesmand, som ønsker at erholde Oplysning om en eller anden Anordnings Indhold. — I Storthingets Møde d. 14de October blev oplæst General Grev Schmettows Skrivelse af 25de Septbr., hvorved han fremsendte en Copie af en under 2den Novbr. 1814 til Norges Statsraad afgiven Erklæring paa de Kongl. Svenske Commissariers Skrivelse, angaaende hans Commando; samt et Andragende til Storthinget, der gaaer ud paa, at Storthinget og ved Samme det Norske Folk, vilde erkjende, at Generalen har handlet som det tilkom en tro Norsk Medborger. — I Storthingets Møde den 21 Novbr. medbragte Statsraad Motzfeldt Hs. Maj. Kongens naadigste Sanction paa, blandt flere, følgende af Storthingets Bestemmelser: Om Ophævelsen af de i Placaterne af 2den Decbr. 1812 og 21de Januar 1813 indeholdte Forbud mod Korn og andre Fedevarers Salg ved offentlig Auction; om Ophævelsen af den ved Forordn. af 13de Martz 1812 befalede Afgift af 12½ pC., i det Tilfælde at udenlandske byggede Skibe sælges som Norsk Eiendom til Fremmede; om Lemlæstelses-Straffes Afskaffelse m. m. — Ved Lagthingets Møde d. 22 Novbr. oplæstes blandt andet: Odelsthingets Lovforslage af 17de Novbr., angaaende Pengevæsenet, og angaaende en Skat til Rigsbanksedlernes Inddragning, tilligemed nogle af de Forslagene vedlagte Documenter. — Torsdagen d. 23de Novbr. mødte 19 Medlemmer, og Fredagen d. 24de Novbr. 21 Medlemmer i Lagthinget. Lovforslaget angaaende Pengevæsenet blev først foretaget. Under den foreløbige Ventilation blev Taler og Betænkninger oplæste og indleverede, i Mødet den 23de af Biskop Krogh, Capitain Ræder, Gaardsbruger Barlien, Statsraad Aall, Overinspecteur Nielsen, Biskop Sørensen og Statsraad Tank, og i Mødet den 24de af Amtmand Sibbern og Pastor Bonnevie. Ved 17 Stemmer mod 3 besluttede Lagthinget, førend det gjennemgaaer Odelsthingets Forslag, angaaende Pengevæsenet, at forsøge paa at blive enige om nogle almindelige Grundsætninger, hvorfra det ved Forslagets Bedømmelse maatte troe sig beføiet at gaae ud. — Forsaavidt Rigsbank-Repræsentativer og Forskrivninger maatte bestemmes at skulle indløses af Staten, besluttede Lagthinget ved 11 Stemmer mod 10, at de ikke skulde indfries overeensstemmende med Rigsforsamlingens Garantie af 19de Mai 1814, nemlig 375 Rbd. Navneværdie mod 200 Norske Dalere. — Løverdagen den 25 Novbr. mødte 20 Medlemmer i Lagthinget. Ventilationen om Lovforslaget betræffende Pengevæsenet blev fortsat. Ved 18 Stemmer mod 1 blev som Grundsætning antaget, at den midlertidige Rigsbank ikke nu bør ophæves; og ved 13 Stemmer mod 7, at der ei heller bør gives nogen udtrykkelig Tilladelse til en ny privat Banks Oprettelse. Fremdeles blev som Grundsætning ved 19 St. mod 1 antaget, at de circulerende Rigsbanksedler enten ganske, eller i det Mindste tildeels skulle inddrages. — Den 27de Novbr. vare 19 Medlemmer samlede i Lagthinget, som fortsatte Ventilationen om Odelsthingets Forslag angaaende Pengevæsenet. Ved Underhandlingerne herom blev antaget som Grundsætning efter 14 Stemmer mod 5, "at Rigsbanksedlernes Inddragelse, for saavidt Samme bør finde Sted, skal skee, deels ved Hjælp af Rigsbank-Hæftelsernes Rente, deels ved Hjælp af Statens udestaaende Capitaler og deels ved en ny Skat." — — — — — — — Fremdeles blev som Grundsætning vedtaget efter 14 Stemmer mod 5, "at Inddragelsen skal overtages af en fra den almindelige Finants-Bestyrelse saavelsom fra Rigsbanken særskilt Indretning." Videre ved 16 Stemmer mod 3, "at, uagtet den Rigsbanken ved Forordningen af 5te Januar 1813 tillagte Hæftelse i faste Eiendomme vedbliver, forbeholder dog Lagthinget sig

nærmere at kunne gjøre de Modificationer i bemeldte Hæftelse, som maatte ansees nødvendige." — Endelig besluttede Lagthinget ved 17 Stemmer mod 2, at gaae over til at gjennemgaae de enkelte Paragrapher i Forslaget.

(Af: Norges Storthings Efterretninger.)

Christiania, den 6te Decbr. Hans Kongel. Høihed Kronprindsen har under 25 August naadigst udnævnt til Høistsammes Ordonance-Officier, Capitain J. J. Thome af det Oplanske Infanterie-Regiment, samt Premier-Lieutenanterne af det Norske Jæger-Corps, A. H. Scheel og J. Mansbach. — Amtmanden over Smaalehnene har under 1ste Decbr. bekjendtgjort, at Posten fra Christiania er samme Dag mellem Klokken 12 og 1 slæt Midnat plyndret paa Veien fra Postgaarden Schøien og til Moss, og at samtlige Breve og Penge til Moss, en Mængde Aviser, m. v., ere udtagne af Postsækken. For Opdagelsen udloves en Douceur af 1000 Rbdlr. N. V. (Norsk Rigstid.)

Abo, den 24de November. Et stort Handelsskib, Venskab kaldet, er afseilet herfra til Middelhavet. Dette er det første finske Skib, som siden Finlands Forening med Rusland er seilet forbi Gibraltar. — Helsingfors nybygges nu efter en stor Plan, som udføres med utrolige Omkostninger. Klippemasser bortsprænges, og store Svælg fyldes, for at erholde en jevn Plads til Anlægget. Disse Bekostninger bestrides af det Offentlige. Endog til private Huse erholde Bygherrerne rentefri Laan og andre Fordele. Allerede er opført et stort Antal vakre saavel Træ-, som Steenbygninger, og snart vil Helsingfors blive en af de smukkeste Stæder. — Udførselen af Bræder til fremmede Steder har været levende i denne Sommer, saa at Oplagspladserne, som i flere Aar have været opfyldte med Bræder, nu ere aldeles tomme. — De store Banquerotter, som have fundet Sted i Stockholm, synes ikke at have havt nogen Indflydelse paa vore Handelshuse, hvis Affairer have en ganske anden Retning og Grund, end deres, som i Stockholm have falleret. — Paa de Steder, hvor Høravlingen især drives, har Aarsvæxten været riig, saa at man troer, at Hørren vil sælges til billig Priis. Den Misvæxt paa Sæd, som man befrygtede, er indtruffen. Af Vinterkorn har man her avlet omtrent 3 Fold. Den har vel været bedre i Nyland, Tavastland og Savolax, men ingenlunds god. Vaarsæden, som dog lovede noget, har ligeledes skuffet. Derimod have alle Sædearter afgivet mere i Østerbotten, end man der i lang Tid har erholdt. (Statstid.)

Fire Personer kastede for en rum Tid siden et Flyveblad, under Titel Cris d'alarme (Allarm-Skrig) ind i Kramboderne i Paris. I dette Skrift yttredes den Tanke, at Buonaparte maatte myrdes. To af disse Personer ere blevne heftede; de andre undløb. (Zeit. f. d. e. W.)

(Af: der Freimüthige.)

En gammel Jomfrue i London, der var temmelig rig, men tillige ikke lidet gjerrig, havde i de sidste Aar af sit Liv, skjænket en Kat, som hun kaldte Pus, sin hele Hengivenhed. Denne Kat havde i sin Beherskerindes Værelse sit Sovekammer, som var anbragt i Panelet over et Skab, og Jomfruen sørgede for, at Levningerne af Maaltidet bleve lagde i en særegen Skuffe, hvorunder der endnu fandtes en anden hemmelig, som Katten ofte havde seet aabnes af sin Beherskerinde. Da denne var død, flyttede Arvingerne ind i Huset, og Katten blev forsømt; den sultede ofte, og naar dette var Tilfældet, skrabede den paa Skuffen, hvori ellers dens Føde fandtes. Man aabnede Skuffen, og da Kjødet havde ligget længe deri, luftede man den. Katten skrabede nu end begjerligere paa den Skuffe, der fandtes nedenunder; man troede, at der endnu laae et Forraad af Levnetsmidler; man vilde lukke den op, men man kunde ikke; man brak den derpaa op, og fandt deri 20 Poser med Guld, og i hver af disse 1000 Pund Sterl. Erkjendtligheden mod Pus indskrænkede sig ikke blot til atter at indrømme den Sovekamret, og give den god Kost, men man udsatte ogsaa desuden for den en aarlig Pension af 12 Pd. Sterl.

Engelske Blade tale om en ung Pige, paa 22 Aar, som uden tilforn at have kjendt noget til Sovesyge, den 28 Juni blev betaget af denne Syge. Samme Dag faldt hun i en stærk Søvn, der varede 63 Timer, derpaa vaagnede hun nogle Øieblikke, faldt atter i Søvn d. 1 Juli, og blev indtil d. 7de tilsyneladende uden al Bevægelse. Hendes Kjævebeen vare saa fast lukkede, at man med yderste Møie fik tyllet lidt Viin og Vand i hende. Fra d. 7 Juli til d. 3 Aug. blev hun i en dyb Søvnighed og aldeles ubevægelig, dog

kunde hun aabne Munden, og fra Tid til anden tage nogen Næring til sig. Endeligen, efter 40 Dages Forløb, gav hun nogle svage Livstegn, og hendes Øjne, hvis Laager man meget lempeligen havde lukket op, bleve aabne. Da hun vaagnede, sagde hun, at Natten var forekommet hende meget lang, og at hun havde havt en smertelig Søvn.

En Konstner i Paris har opfundet et nyt Slags Stigbøiler, ved hvilke der findes en Lygte, der kan tjene den Ridende, saavel til Lysning paa Veien, som til at holde Fødderne varme. Opfinderen har faaet et Brevet paa sin Opfindelse.

En Konstner i Prag, Joseph Bozek, Uhrmager og Mechanicus, har opfundet en mechanisk Vogn, der bevæger sig ved Hjelp af en Dampmaskine. Opfindelsen skal ikke allene kunne sættes ved Siden af dem, der af samme Slags haves i Engelland, men endog overgaae disse i Ligefremhed.

(Af: Lhb. Av.)

En Gjæstgiver i en liden Bye, ikke langt fra Ulm, myrdede d. 2 Septbr. sin femaarige Søn med et Knivstik i Halsen. Moderen, som kom tilløbende, da hun hørte sit Barns Jammerskrig, undgik det af Cannibalen hende tiltænkte Banesaar, ved at gribe hans blodige Kniv med den ene Haand, og støde ham med den anden tilbage. Paa denne Maade reddede den arme Kone sig vel, men Kniven havde dog næsten gjennemskaaret hende Haanden. Morderen bibragte sig derpaa selv et dødeligt Saar i Halsen. Dog levede han endnu efter Paagribelsen, og man havde Haab om, at han vilde kunne helbredes og komme til at nyde sin fortjente Løn paa Skafottet.

I Storhertugdømmet Posen have Ulvene formeret sig paa en frygtelig Maade. Men i Wagrowiecer Kredsen ere i afvigte Maaned 16 Børn og voxne Personer blevne sønderrevne og fortærede af disse Dyr; 6 Børn have for kort Tid siden i denne Kreds maatte friste samme Skjebne. Præmierne for Udryddelsen af disse ere derfor blevne forøgede.

En for 2 Aar siden afdød Fru v. Roth, Enke efter Grev Talky har legeret de Studerende ved det Ungerske Gymnasium 100,000 Gylden. Renterne af denne Capital blive saaledes fordeelte, at ingen faaer over 100, og ikke under 40 Gylden.

Nyligen lagdes Grundstenen til det Magyriske Nationaltheater i Pest. Byggeomkostningerne anslaaes til 300,000 Gylden.

I Reggio er, under Hertugen af Modenas Beskyttelse, høitideligen aabnet et Jesuitercollegium.

I Wien har man nu arresteret en berygtet Anfører for en Røverbande, ved Navn Grasel. Politiet var ham allerede i adskillige Uger nærmere, end han troede, da det lykkedes dette at faae nogle af sine Fortrolige til at blande sig i hans Bande, og saaledes at lede hans Skridt, hvor de vilde have ham. Han var forelsket i et Fruentimmer, der allerede sad i Fængsel, og som man, uden at hun mærkede Hensigten, lod undflye, blot for ved Hjelp af hende og et andet Fruentimmer, som man, medens hun sad fangen, lod gjøre hende Selskab, at lokke ham hen til et vist Huus, hvor alle Anstalter til hans Paagribelse allerede vare føjede. En Fortrolig af Øvrigheden, men som han ogsaa ansaae for sin, gik tillige med ham ind i Huset, og sørgede for, at han ikke kunde undvige. I fire Maaneder havde han drevet sit Spil i Egnen deromkring, hvor han virkelig havde gjort sig frygtet. Folket var saa nysgjerrig efter at see ham, at man ved Paagribelsen gik ham i Tusindtal i Møde, indtil paa hiin Side Donau. Men Politiet fandt det dog raadeligt, at lade ham i en lukket Vogn bringe til Criminalfængslet. I Wien var Grasel en Gjenstand for alle Samtaler. Han kjørte i en Karest med fire Heste for, og havde, foruden Kudsken, ogsaa en Tjener og et Fruentimmer, som han udgav for sin Kone, i sit Følgeskab. I den Gjestgivergaard, hvor han tog ind d. 4de Novbr., lod han sig af sine Folk titulere Greve. Værtinden kjendte ham strax, men hendes Mand var ikke hjemme og intet Militair tilstede. Konen lod sig altsaa ikke mærke med at hun kjendte ham. Efter to Timers Ophold der, betalte han sin Regning og kjørte videre.

Til Wien ankom d. 14de Novbr. 4 med Penge svært læssede Vogne fra Frankrig, og flere ventedes.

―――

(Af Hamb. Corr.)

Madrid, den 16de Novbr. Den gode Forstaaelse mellem vor Regjering og Engelland er igjen fuldkommen tilveiebragt, og vil vorde af Varighed. Vor ophoiede Monark vil altsaa uforstyrret kunne hellige sig til Kongerigets Bestyrelse, som i alle sine Grene hør liidt saa betydelig. Spanien har ikke glemt de væsentlige Tjenester, Engelland har viist det; det vil leve i god Forstaaelse med denne Magt; kun skal dets Uafhængighed ikke synes at lide derunder.

Venedig, den 1ste December. Staden Rovigo, som ved flere Leiligheder har udmærket sig ved sin Hengivenhed, er af Hs. Majestæt Keiseren bleven ophøiet til Kongelig Stad (regia citta). — Ved den den 21de f. M. foretagne høitidelige Procession til Salutakirken styrtede Skibsbroen over den store Kanal ned, og fem Mennesker tilsatte Livet. — Efter Forlydende vil Cardinal Gabrielis Neveu formæle sig med Lucian Bonapartes ældste Datter. — Fra Rom erfarer man, at Cardinal Statssecretair Gonsalvi skal have søgt og erholdet sin Afskeed.

Palermo, den 1ste Novbr. Barbareskflotillen er igjen løben ind til Tunis. Den 11te f. M. satte den omtrent 100 sardinske Slaver i Land. Den 22de blev Artilleriet udskibet. Paa Værftet ligge en Fregat og en Brig, som blive byggede ved Hjelp af europæiske Bygmestere.

London, den 1ste December. Iggaar, henved Kl. 1½, ankom Lord Castlereagh hertil. Strax derefter begav Undersecretairen, Hr. Hamilton, sig til Hs. Herlighed, og blev hos ham til Kl. 6. Den preussiske Gesandt har ogsaa havt en lang Samtale med bemeldte Minister, og iaftes gjorde adskillige Cabinetsmedlemmer og andre fornemme Personer ham deres Opvartning. — Hoftidenden for i Tirsdags indeholder en Proclamation fra Prindsregenten, hvori der befales, at Parlementets Prorogation skal forlænges fra 17 Januar til 1ste Februar n. A., til hvilken Tid det skal komme sammen for at foretage meget vigtige Anliggender. — Iforgaars begav Prindsregenten sig paa nogle Dage til Brighton. — Ifølge nogle af vore Tidender skal ogsaa Den Martinique besættes af engelske Tropper, som Pant for Engellands Fordringer paa Frankrig. — Ifølge dublinske Tidender af 21de Novbr. har Lordlieutenanten ved en under 24de f. M. udstedt Proclamation erklæret adskillige Baronier og Sogne i de Kongelige Grevskaber og i Westmeath for at være i uroelig Tilstand.

Brüssel, den 4de Decbr. Det franske Ministerium vedbliver at haandhæve de engang begyndte strænge Forholdsregler. Ifølge en nylig udkommen Befaling fra Politieministeren skulle Drouet d'Erlon, Lefebre-Desnouettes, Ameihl, Gilly, Breyer, Duvernet, Grouchy, Clausel, H. F. Laborde opsøges, og heftes hvor de træffes.

Hamburg, d. 8 Decbr. Vore frivillige Jægere have i en offentlig kundgjort Skrivelse takket Indvaanerne i Staden Almelo for den gjæstfrie Modtagelse, de to Gange have nydt hos dem.

Lübeck, d. 7 Decbr. Idag ankom vore frivillige Jægere tilbage hertil fra Frankrig.

Hannover, d. 10 Decbr. Vort under Grev v. Altens Befaling i Frankrig tilbageblivende Armeecorps skal være 5000 Mand stærkt, og bestaae af et Batterie Artillerie, Husarregimentet Prindsregenten og Feltbataillonerne Bremen, Lauenburg, Calenberg, Osnabrück, Grubenhagen, og Verden. De øvrige Tropper ventes tilbage med det første. — Efterhaanden faae de, som under den fiendtlige Besiddelsestagelse og Usurpation have viist slet Opførsel, deres fortjente Straf. En Kronvasal, som førte Vaaben mod Fædrenelandet, er dømt til Fængsel paa Livstid; en Advocat og en Capitain, der agerede Spioner, ere dømte til ti Aars Tugthuusstraf.

Aachen, den 4 Decbr. Efter fjorten Dages Ophold afreiste Fyrst Blücher idag herfra til Jülich. I ni Dage maatte han, formedelst Upasselighed, holde sig inde. Førend sin Afreise udstædte han en for denne Stads Borgere meget smigrende Skrivelse til Overborgermesteren.

Augsburg, den 30 Novbr. Imorges Kl. 8 døde vor Commandant, den Kongel. bayerske Generallieutenant Grev Serigo d'Aligheri, Kongelig Kammereer, Ridder af Georgordenen og Maltheserordenen, i en Alder af 62 Aar.

Genf, den 30 Novbr. Iforgaars ankom Hs. Durchl. Fyrst Metternich paa sin Reise til Mayland hertil, og complimenteredes af Landaman Monod fra Lausanne, i Cantonets Navn.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 101.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 19 December 1815.

Opfordring til Omvenderen, der vender om.

Hvad enten Herr Grundtvig med Villie, eller blot af Vanvare, snakker over sig i det underlige prosaiske Frem-og tilbage-Vrøvl, han, som usvarende Svar paa mine Beskyldninger for aandelig Hovmod og Hyklerie, har ladet indrykke i Skilderiet, No. 98, under Titel "Om Baggesen" — hvad enten den paafaldende Forvirring i denne en Degn, end sige en Præst, uværdige Strøe-Præken reiser sig af en "Hanke ved Kappehovedet", eller af en "Hale ved Jesperhiertet" — hvad enten han (for at bruge hans allerfyndigste, egne Udtryk) her "spiller sit Kort med en Skjelm bag Øret, eller, som en Dumrian tilgavns" — maa jeg erklære, at jeg saavel i det eene, som i det andet Tilfælde, holder det for dybt under min og det læsende Publikums Værdighed, jeg skriver for, at indlade mig, enten venlig eller fiendtlig, i en for Resten nok saa interessant aandelig Forhandling med en nok saa nær beslægtet Aand, naar Sammenkomsten skal finde Sted enten paa Kjælderfortog eller i Daarekisten. Det Sprog, Herr Grundtvig didindtil tiltalte mig i, var i det mindste Hiem-Gudernes Drukkenskabs, og lod sig til Nød tænke, som en rigtig nok Peer Ruusisk, men dog i Grunden holbergsk bugtalende Parodie af Ægisdracka; det nærværende er en altfor gemeen Blanding af Almindelighospitalforryktes og Gadedrenges Mundheld, i en mat Langhornsk Efterabelse. En Omvender, der indfører Styrvoldtspillet og dets Talemaader i sin hellige Taktik og Rhetorik — der væver om den Evige, som sin Makker, og ligner den aandelige Fordømmelse ved en Beet — der i et Slagsmaal, han begyndte, med hvad han selv ikke meer tør nævne (eller hans Sætter maaskee ikke meer vil sætte) paastaaer, "at han staaer sig nok, fordi han har Gud med sig" — en Jesu Christi Apostel, som, efterat have modtaget et Brev fra en formeent Hedning, der i Alvors høitideligste Tone tilraaber ham:

"Er det mit Forhold da til dig alleene
"Som selv i Sang bestemmer dig til Dom?
"Er mine Gaadetanker flux dig reene,
"Saasnart kun dine got mig synes om?
"O! gode Gud! hvorlænge skal jeg friste

"Den Qval, at skue næsten i hver Vraa,
"Hvor jeg en Engel uden Jeg 'et faae
"En Diævel sig, som Duet ind at liste?

og:

"Du lader altsaa dig af andet raade
"Til Tid og Sted
"I Lysen af Velsignen og Forbanden
"Herneden over mig og hver en anden,
"End Jesu Christi Bud og din Samvittig-
hed?" —

og:

"Nei! som min Fiende gik jeg dig imøde
"Med Aandens underlige Kierlighed,
"Med Lyst dig til, mens end er Tid at nøde
"Til dybt at lære, hvad du kørst kun
veed" —

og endelig:

"Som han, der førte Christus op paa Templet,
"Staaer du der for mit Øie pludselig,
"Skalpandebrændemærkt med Hovmodsstemplet!
"Vig bag mig, Satan, nu, jeg kiender
dig!"

En Jesu Christi Apostel, siger jeg, der efter Læsningen af slige Tilraab, ligemeget fra hvilken Tankesamler, isteden for at skiælde (enten for sig selv eller Tilraaberen) "sætter sig ganske rolig hen, og beregner

"At det vilde glæde ham doppelt, hvis Tankesam-
"leren nu blev hans Ven for Sandheds Skyld;
"thi da vilde Verden, netop for Tanke-
"samlerens Skyld, have doppelt Uleilig-
"hed med at samle sine Tanker." synes

ligere en Simon end en Philippus.

Denne Forsikkring om hans indre Ro, og Affærdigelsen af min Tankesamling over ham med den meer end hardtad rasende Erklæring, "at hvad der egentlig er ham om at giøre, er, at Verden kan faae dygtig Uleilighed med at samle sine Tanker, forraader upaatvivlelig enten Hyklerie, eller Vanvid — og en Ordets Tiener, der slaaer Knips med Fingrene op af Brønden i et Sprog, som dette: "En bedre Samvittig-"hed end den jeg har i min Handel med "Baggesen har sagmænd (hvorfor ikke Fanden tage mig?) intet Moersbarn, Trods "om Baggesen omvendt tør sige det sam-"me om sin!" — har Forfatteren af Hymnen til den Eeneste Gud, af Gaaden: Det evige Sindbillede, og af Epistelen: Tankesamleren i Hiertet, intet videre at sige.

Kun Mennesket, Borgeren, og Bekienderen til Jesu Christi Religion, den Mand, der kiender Bogen, hin Ordets Tiener har læst, og nu maaskee læser udelukkende, opfordrer Skribenten N. F. S. Grundtvig til, saa sandt og fuldstændigt som mueligt, at "restituere det Eftermæle, hvormed han havde agtet, at slutte sine Strøetanker" — hvis han ikke vil, at i den mig dybtsmertende Tvivl om hans Apostel-Simonie, jeg meere skal helde til at troe ham en nvittig forførende, end en vanvittig forført Sværmer — og slutte med det Billede for Øiet, hans Færd imod min Villie har bragt mig i levende Erindring. Billedet er opstilt til Varsel i Apostlernes Gierningers, det ottende Capitels 9de, 10de, 11te, 18de, 19de, 20de, 21de, 22de, 23de Vers.

"Men en Mand, ved Navn Simon, havde
"før brugt Troldom i den Stad og forvildet det
"Samaritanske Folk og sagt sig selv at være stor.

"Paa ham gave alle Agt, baade liden og

"stor, og sagde: Denne er den Guds Kraft, den "store.

"Men de gave Agt paa ham, fordi han "havde en lang Tid forvildet dem med Trold- "domskonster.

"Men der Simon saae, at den Helligaand "blev given ved Apostlernes Hænders Paalæggel- "se, frembragte han dem Penninge, sigende:

"Giver mig og denne Magt, at paa hvilken "jeg lægger Hænderne, han maa faae den Hellig- "aand.

"Men Petrus sagde til ham: Dine Pen- "ninge blive hos dig til Fordærvelse! at du mee- "ner man kan bekomme den Guds Gave formedelst "Penninge. *)

"Du haver ikke Deel eller Lod i dette Ord; "thi Dit Hierte er ikke ret for Gud.

"Omvend dig derfor fra denne din Ondskab, "og beed Gud, at dit Hiertes Tanker maatte "forlades dig.

"Thi jeg seer, at du er betagen med en "bitter Galde og med Uretfærdigheds Baand."

Han udslette denne Varsels Anvendelse paa hans tvetydige Fremgangsmaade, som Apostel i Dannemark, af min Siæl med Boven af en offentlig frimodig Dyst imod den Mand, han i Alvor og i Skiemt karakteriserer, som Danmarks Mesterforvilder, som en Grimebiderhelt, der "med angliseret Vid sætter hele Verden X for U," og kroner sin aabenbare Nedriven af det Hellige med "at skrive spidsbuegtige Gaaber." Som min ærlige Fiende rækker jeg ham vel ikke Haanden, men Pennen, og det uden Fiendskab i Hiertet, til Bestriden af hans Vildfarelse. Han vælge

*) "Penninge" kan kaldes hvilketsomhelst stemplet Tøierie, hvorfor kan kiøbes.

mellem min kiærlige Medlidenhed med denne, og min ligegyldige tause Foragt.

Baggesen.

Om Menneskeslægtens Sundhedshistorie.

(Fortsættelse.)

"4. Svedeperioden. (Syttende Aarhundrede.) — Den ophidsende sveddrivende Methodes Almindelighed. — derved Almindeligheden af Friesler, Petechier, Svedesyge, en ny, siden igjen forsvunden, Sygdom. — Kighostens og Skarlagensfebers første Fremkomst."

Mærkværdig er Overgangen fra Varme til Kulde i Menneskets physiske Behandling. Brugen af sveddrivende Midler, og varme Bade var ogsaa i vort Fædreneland fra de ældste Tider meget almindelig lige indtil det sidst henrundne Aarhundrede. Selv i det fjerne Island vare varme Bade allerede i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede i Brug. Den navnkundige Snorre Sturleson lod i Aaret 1209, paa sin Gaard Reikholt paa Borg, igjennem en underjordisk Canal lede Vandet fra de varme Kilder, Skribla, hen til en Badestue, som endnu efter 600 Aars Forløb er til, og kaldes Snorrolaug. Da den er forsynet med Steenbænke rundt omkring, maa man formode, at den besøgtes af mange. Benævnelsen Badstuestræde vidner ogsaa om, at varme Bades Brug ikke vare ualmindelige her i Kjøbenhavn. Paa Frederiksberg Slot har Christian den 4de bygget sig et Badehuus, som endnu er til, og selv Frederik den Fierde forsynede sit Frederiksberg med en meget smagfuld Badestue. For en rum Tid siden fik en Mand Tilladelse til at anlægge i Kjøbenhavn varme Bade, som i den nyere Tid ganske ere forsvundne der, men han saae sig ikke istand til at fuldføre sit Forehavende *).

*) Det er ikke usandsynligt, at mange Tilfælde ere i nyere Tider blevne almindeligere, netop som en Følge af varme eller lunkne Bades Afskaffelse. Der er ingen Tvivl om, at ogsaa vore Fædre vidste, hvad de giorde. Hudens Cultur forsømmes alt for meget i vore Dage.

Hvorledes man endnu for 40 Aar siden helbredede for Smaakopper, er almindelig bekjendt. Man kunde ikke holde den Syge varmt nok; ikke mindste Luft turde komme ind til ham; Vinduer, Dørre maatte paa det omhyggeligste være lukkede, og den Syge bestandigen holde sig tæt indpakket i Sengen. Man gav ham endog varmt Øl, Miød o. s. v., for ved Varmen at drive Kopperne ud. Men snart gik man over til aldeles modsat Behandlingsmaade. Der maatte bestandig være Luft i Værelset, og den Syge skulde nu, saalidet som muligt, holde Sengen. Det mærkværdigste derved er, at man paa begge Maader, hvor modsigende de end synes at være, curerede for Kopper, og man saae her et nyt Bevis paa, hvor meget den indtil sidste Aandedræt for Menneskets Helbredelse kjæmpende Natur, veed at føie sig efter Lægekonstens underligste Luner. Blandt Almuen, der sædvanligst maa være sin egen Læge, er Svedemethoden endnu meget i Brug. Varmt Øl og Brændeviin med Peber i ere endnu et Universalmiddel, i de heftigste Forkjølelser, og hvad enten nu de simplere Standers Constitution, ufarvænt ved Lægemidler, bedre ere skikkede til at taale, endog voldsomme Midler, eller at hine Midler virkeligen i sig selv besidde en stor Lægedomskraft i saadanne Tilfælde, nok er det, mange Tusinde blive, hvor meget end Theorien maatte kunde have at indvende derimod, hjulpne derved.

Men ikke allene i mange Sygdommes Behandling, ogsaa i Klædedragten hader man, skjønt meget eensidigen, i nyere Tider al Varme. Lægerne raade at undgaae Aarsagen til Sveed, især alt for varme Klæder; og det er unægteligt, at Hovedets alt for varme Bedækning med laadne Huer o. s. v., ligesom overalt en alt for varm Klædedragt kan have sine ubehagelige Følger, da det frembringer en for stærk Uddunstning, der, naar den standses eller undertrykkes, kan forvolde stor Skade; men et Spørgsmaal bliver det, om den alt for kolde Klædedragt, der i vore Dage er saa almindelig, ikke i vor Himmelegn er endnu skadeligere, end den alt for varme. Man see vore Oldinger hvorledes de have forskantset sig med Brystduge, Nattrøier, Vester og Parykker; og alligevel ere de ofte bomstærke Kjæmper imod vore Ynglinger, og kjende sjeldent til de gigtagtige, rheumatiske Tilfælde, som ere saa gjængse blandt vore tyndtklædte og koldt opdragne unge Mennesker. Der er ingen Tvivl om at Menneskene, naar de fra Ungdommen vantes til Luftens og Kuldens Indtryk, ogsaa vilde kunne taale dem, uden at paadrage sig skadelige Følger; men man gjør sig heri, som i saa meget Andet, skyldig i alt for mange Modsigelser. Det samme Fruentimmer, som om Dagen hjemme i Huset er saa kuldskjær, at hun maa have Handsker og Peltsskoe paa, og indsvøbe sig i sit tykke Shavl, er om Aftenen naar hun kommer paa Bal, i Concert eller Comoedie, med eet forvandlet fra en Laplænderinde til en arcadisk Nymphe. Midt i den stærkeste Træk maa her alle hendes Yndigheder blottes. Det samme er Tilfældet med Børn. "Hvor ofte see vi ikke, at Børn, som Callisen meget rigtigen anmærker, med tynd Beklædning, blottet Bryst, Hoved og Arme, udsættes for en skarp Lufts ublide Indvirkning, og strax derefter indsluttes i smaae og hede Værelser, at de om Dagen vaskes med koldt Vand, og om Natten hvile paa Fjærdyner og bedækkes saaledes med Edderduuns Puder, at neppe Ansigtet bliver blottet, hvorved de holdes bestandigen i en skadelig Sveed og i et Dampebad; at man tillader dem stærke Legemsbevægelser, endog af dem, der muligen kunne vorde skadelige for dem, f. Ex. at støde Kolbøtter, og derimod holder Folk til at hjelpe dem i og af Klæderne, hvorved de ikke sjeldent blive afhængige af Andre deres hele Levetid." — Disse Modsigelser er det, som nedbryder hvad vi søge at opbygge, og latterligt er det, at troe, at den forkjælede Dreng, der allerede i sit fjortende Aar, lader sig opvarte med Punsch, Chocolade og Is hos en Restaurateur, og paa saa mange andre Maader svækker sig, kan blive stærk og haardfør, fordi han gaaer tyndt klædt og øver sig i Gymnastiken. Det er derfor forgjeves at vore nyere Opdragere ville gjøre Hanser af Hansemænd og Gladiatorer af Sukkerbrødsdrenge. Skal der komme noget ud af den haardføre Opdragelse, saa maa der i den, som i ethvert fuldkomment Værk, herske Harmonie. Hvor Modsigelserne ere saa store og mange, kunde man heller ønske den gamle Opdragelsesmaade, med alle sine Særheder og Ufuldkommenheder tilbage igjen. En vigtig Aarsag til Menneskehedens physiske Uar-

delse maa sikkerligen nok søges i hine mangfoldige Modsigelser. (Fortsættes.)

Udgiveren er blevet anmodet om, at fremsætte følgende Spørgsmaal.

En Godseier lod i Efteraaret 1812 en Bye udskifte af Fællebskabet, ved hvilken Udskiftning Byens Skole fik Jord efter Anordningerne. Paa den Skolen tildeelte Lod stod en Bondegaard, som skulde nedbrydes og udflyttes. Dette skeete næstfølgende Foraar og Sommer 1813. — I Foraaret 1814 blev Lodden indhegnet af Skoledistrictet. Til Endeel af dette Hegn benyttede Man sig — uden nogens Paaanke — af de større paa Gaardspladsen værende Steen. — De mindre lod Man ligge, og Ingen begyndte paa at rydde den Plads, der saaledes laae til Unytte for Skolen. — Skolelæreren paatager sig da selv at rydde den i Efteraaret 1814 og Foraaret 1815. Men neppe er han færdig med dette saa møiefulde Arbeide: Neppe har han alle Stenene opstablet i en Dynge — maaskee 100 Læs, — førend Godseieren kommer frem med den Paastand, at Stenene høre ham til. Vogne afsendes for at kjøre dem bort; Men Skolelæreren faaer Laas for sin Lod, og Man vil dog ikke bruge Vold. Nu sagsøgtes Skolelæreren. Godseieren, der ei vilde antage den ved Forligelsescommissionen tilbudne Deeling af Stenene, gjorde ei alene Paastand paa dem alle, men fordrede tillige Skolelærerens Gjenstridighed afstraffet. Denne derimod tiltroede sig ikke alene Ret til de Steen, Man hverken havde forbeholdt sig eller til dette Tiid bortført af Lodden; men formeente endog, at han kunde tilkomme nogen Godtgjørelse for de 2 Aar, i hvilke Jorden formedelst Stenenes Ikke-Bortførelse har været ham til ingen Nytte. Dog lod han sig af Kjerlighed til Fred og af Frygt for muelig Ulempe — ved første Thingfærd — overtale til at bortgive al sin Ret og overlade Stenene til Herremanden, som dermed var tilfreds. — Uden mindste Mistillid til Frue Themis's ubesmittede Character og retfærdige Kjendelse, ifald Sagen var kommen til Doms, ønsker Man særdeles meget at see det Spørgsmaal offentlig besvaret: Hvem havde Ret? eller: Hvem burde Stenene tilhøre?

Indenlandske Efterretninger.

Patent, angaaende den Undersaatterne i Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, ved Eftergivelse i de tilbagestaaende Afgivter tilstaaede Godtgjørelse, for den lidte Krigsskade.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, rc. rc., Gjøre vitterligt: Efterat ved en af Os allerhøist nedsat Commission Efterretninger ere indhentede fra Amterne, Kjøbstæderne og Godsdistricterne over det, ved det seneste fiendtlige Indfald, Vore elskede Undersaatter i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen tilføiede Tab og Skade, af hvilketsomhelst Slags, hvilke Os ere forelagte, have Vi taget under Overveielse, om og hvorvidt en Repartition af den ved Krigen foraarsagede Skade er muelig og tilraadelig, og paa hvilken hensigtssvarende Maade de meest trykkede Districter kunde forskaffes en Lettelse. Vi have efter moden Overveielse af alle Omstændigheder fundet, at en almindelig Repartition vilde medføre en nye Byrde for en stor Deel af Vore Undersaatter, uden dog at forskaffe de øvrige en fuldkommen Skadesløsholdelse, at desuden det ved Plyndring og voldsom Aftvingelse foraarsagede Tab, saavelsom Indqvarteringsbyrderne, der begge udgjøre den største Deel af den angivne Krigsskade, ikke kunne bringes til den tilbørlige Vished, og at, naar de ifølge Requisition gjorte Leverancer allene reparteredes, de Districter, der have bidraget intet eller dog kun meget lidet til Requisitionerne, men derimod have lidt meest ved Plyndring og Indqvartering, i Henseende til Godtgjørelsen uforholdsmæssigen vilde staae tilbage. Af disse Grunde have Vi besluttet, at en almindelig Repartition af Krigsbyrderne ikke skal finde Sted, men dog tillige været betænkt paa, at lade de Kjøbstæder og Districter, der have liidt meest under Krigens Byrde, paa en anden Maade tilflyde en Lettelse.

Vi ville nemlig anvende en Sum af 1,600000 Rigsbankdalere af de indtil Slutningen af Aaret 1814 endnu ubetalte Skatter og Afgivter i Hertugdømmene til Understøttelse for Vore elskede Undersaatter, hvilken Understøttelse imidlertid ikke skal fordeles almindeligen, men blot imellem de Districter og Kjøbstæder, som have været haardest

bebyrdede, hvorimod dog de Kjøbstæder og Districter, som i Betragtning af deres ringere Tab, ikke tage nogen Deel i den af Os bevilgede Understøttelse, skulle aldeles blive befriede fra at deeltage i de øvrige Districters Byrder. Dog udelukkes herved ikke Districters retlige Krav paa indbyrdes Lignelse med Tilkaldelse af de Naboe-Undersaatter, der i Fællig med dem maatte have bidraget til Udskrivninger og Leverancer.

Vi ville derfor gjennem Vort Rentekammer bekjendtgjøre hvert Amt og Landskab, saavelsom hver Kjøbstæd, som de adelige Klostere og Godser det Understøttelses-Qvantum, som er dem tilstaaet, ligesom Vi ogsaa ville lade Overøvrighederne og Magistraterne tilkjendegive det Fornødne angaaende Fordelingsmaaden i Amterne, Landskaberne og Kjøbstæderne, hvorimod Vi ville overlade til Klosterne og de adelige Godser selv Fordeelingen af den dem under eet tilstaaede Sum.

For imidlertid at lette Uddelingen af den for ethvert District bestemte Sum, og tillige at sætte de Contribuenter, som ikke ere saameget skyldige i resterende Afgivter, som deres Andeel af Godtgjørelsen beløber sig til, i Stand til at overdrage Overskuddet til Andre, have Vi autoriseret Vort Rentekammer til at lade, ved nogle dertil ansættende Personer, udfærdige Anviisninger eller bons efter den dette Patent tilføiede Formular, hvilke ved Vort Rentekammer ville blive tilsendte vedkommende Øvrighed paa hvert Sted. Disse Anviisninger ville ved alle Vore Amtstuer og Oppebørselssteder, saavelsom ved Contributions og Steuerkassen blive antagne for alle indtil 31te Decbr. 1814 resterende Skatter og Afgivter, uden Hensyn til, om de maatte være dilaterede paa længere Tid, eller ikke, med Undtagelse af Forpagtnings-Afgivter, dog ikkun indtil 1ste Juli 1816, efter hvilken Tid Anviisningerne ere at betragte, som udslettede og ugyldige, og ere de Afgivter for bemeldte Tidsrum, som da endnu maatte være ubetalte, at betale i rede Sølv.

Ligesom Vi i øvrigt have villet lette de Districter, som have lidt meest ved Krigen, Afbetalingen af deres resterende Afgivter ved denne dem allernaadigst tilstaaede Eftergivelse, saaledes er det ogsaa Vor Allerhøieste Villie, at alle fra 1ste Jan. 1815 forfaldne eller forfaldende Skatter og Afgivter skulle betales prompt til Forfaldstiden.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 6te December 1815.

Frederik R.

Vor fortjente Knudsen nød ikke den Glæde, at spille sin Yndlingsrolle, den gamle Münster, i Hermann v. Unna, der til hans Fordeel, blev givet i Løverdags Aftes, for tredive Aars Tjeneste. Men haardt nedbøiet af Sygdom, samlede han dog de endnu levnede Kræfter, og da Stykket var nær til Ende, forlod han Sygeleiet, for at bevidne Dannerfolket sin Erkjendtlighed i det Tempel, hvor han saa mangen Gang selv har dæmpet Taarer ved sit Lune og lindret Sygdom ved sin Munterhed. Det var et rørende Syn, her at see den Konstner, der i lykkeligere Dage saa ofte havde vakt Glæde, nu stemme det forsamlede Folk til den inderligste Veemod. Endnu førend Hr. Knudsen begyndte at tale, gjenlød et gjentaget Hurraraab, og da han med Fynd og Følelse havde fremsagt Epilogen, gjentoges fire Gange de samme Bifaldsraab. Den Mand, der havde i Opfyldelsen af de helligste Pligter, tilsat sin Sundhed, vendte nu tilbage til sit Sygeleie, hvor tusinde Ønsker om en hurtig Gjenhelbredelse ledsagede ham.

Pengemangelen her i Kjøbenhavn er yderst stor, og de betydelige Fallissementer i Sverrig have ikke bidraget lidet til at trykke vor Cours, der endnu bestandig vakler imellem 620 og 630, hvortil Terminen ogsaa kan være Aarsag. Men dette uagtet, staae Statspapirerne dog nu meget høiere (53 a 54) end i Fjor, da Specier kun gjeldte 33 a 34.

Odense, d. 15de Decbr. I Torsdags Aftes ankom fra Kbhavn hertil Odense Deres Høiheder Prinds Christian og Gemalinde, og fortsatte igaar Reisen over Middelfart til Augustenborg. (Iversens Av.)

Aarhuus, d. 15de Decbr. Vort Regiment afmarscherer idag fra Kiel og indtræffer hertil d. 27de d. M. — Dr. Ryge har paa sin tydske Udreise spilt i Rendeborg, Schlesvig, Kiel, Alto-

na, Hamborg, Wien og Prag. I Wien udførte han Wallensteins og Hakons Rolle, i Prag Grev Rudolph i Fridolin. — Skibet Regina, ført af Capitain J. G. Schernitz, bestemt fra Rochelle til Hamburg, er den 22de Novbr. af Fiskere bleven indbragt til Fanø som Vrag, efterat det i Søen havde mistet sine Master og havde sat Nødsflag ud. (Aarhuus Av.)

Viborg, d. 13de Decbr. Efterat Søen og Fjorden anden Gang vare iislagte, har det i Dag begyndt stærkt at tøe med Regn af Sydvest. Man kan saaledes let tredie Gang inden Juul see Søen lagt. (Viborger Samler.)

Ribe, d. 15de Decbr. I Dag ordineredes i Domkirken Candidaterne Hr. Christian Nissen Fausbøll til Sognepræst for Hone Menighed, og Hr. Eskild Højland til ordineret Catechet og 1ste Lærer ved Borgerskolen i Ringkjøbing. Biskoppen holdt sin Tale over Joh. Evang. 9 C. 4 og 5 V.; og Fausbøll prædikede over Philipp. 3 C. 20 V. (Riber Av.)

Mariboe, den 11te December. Vinteren har taget fat for Alvor. Ikke allene de tvende Indsøer her ved Mariboe ere tilfrosne; men ved Bandholm ligge endog 2de Skibe indefrosne. (Mariboe Av.)

Mariboe, d. 14de Decbr. Det i Stiftsavisen No. 64 omtalte Brigskib fra Rostock, der var strandet ved Kramnitze og igjen bleven flot, har atter fristet den haarde Skjebne, at løbe paa Grund sammesteds. Ligeledes er i disse Dage ligeoverfor Rødbye total forlist en Jegt, som var lastet med Citroner og Østers, hvoraf endeel er bjerget og bortsolgt ved offentlig Auction. Desuden er ogsaa i den sidste Storm strandet paa Rødsandet ved Nysted en engelsk Brig med tre Master, lastet med østersøiske Trævarer. — I det Øvrige har i ovenmeldte svære Storm en stor Deel Skibe lidt meer eller mindre Haverie mellem Kjøbenhavn og Herne. — Igaar druknede under Isen en Huusmand, ved Navn Christian Nielsen fra Bandholm ved at gaae fra et Fartøi, som han havde været med at udise af Havnen. — Alle Mennesker, de Store med de Smaae, klage gudsjammerligen i denne Termin over Pengemangel som fuldeligen kan give Stof til en nye Comoedie under Titel af "den bedrøvede 11te December 1815." (S. Bl.)

Aalborg. Den 26de Novbr. d. A. afgik ved Døden Hr. Lieutenant v. Christensen, Herre til Wissegaard. Han opnaaede kun en Alder af 41 Aar. Onsdagen d. 6te Decbr. nedsattes hans jordiske Levninger i hans Familie-Begravelse paa Hospitals-Kirkegaarden. (Aalborg Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 19 December.

Cours. Hamb. 2 M. 652, a vista 660. Amsterdam a vista 620. London 2 M. 27 Rbdlr., a vista 27⅓. Spec. 655. — Specier solgtes til 39½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 74½ pr. 100; Oblig. 53 a 54. Norske Sedler 38.

Blandede Efterretninger.

Christiania, den 9 Decbr. Af en Bekjendtgjørelse fra Amtmanden i Smaalehnene, dat. 4de Decbr., erfares, med Hensyn til Postens Plyndring imellem Postgaarden Schøyen og Moss: at Postrytteren var dødelig forslaaet, at Røveren var alene, og formodentlig efter Handlingen er gaaen igjennem Moss, og saaledes rimeligviis befinder sig i Smaalehnenes Amt, og at han, saavidt hidtil vides, kun har bemægtiget sig 2400 Rbd. — Det Russiske General-Consulat i Norge bekjendtgjør, at et nyt Fyrtaarn er oprettet paa den sydlige Kyst af den Finske Bugt, paa Landspidsen Lativanem, beliggende østenfor Bugten nærved Knudsboden, ikke langt fra Hofts Meridian. Fyret viser sig i 15 Secunder, og forsvinder igjen i ligesaa lang Tid. Høiden af Fyrtaarnet paa Lativanem fra Vandets Overflade indtil det Sted, hvor Fyret begynder, er 40 Fod. — Det Rygte, at et Drengebarn paa Kuurverket skulde være angreben af Børnekopper, er ved Undersøgelse af den constituerede Stadsphysikus, Professor Sørensen, befundet at være falsk, da det Udslæt, Barnet havde, ikke er andet end en Art af de saakaldte Vandkopper. (Norsk Rigstid.)

(Af Hamb. Corr.)

Paris, den 7de Decbr. Den 5te og 6te d. bleve Vidneforhørerne og de øvrige Forhandlinger i Neys Proces fortsatte. Den Kongelige Commissair fremstillede i Mødet den 6 endnu engang i en meget rhetorisk Tale Klagepunkterne mod Marschallen. Da Sidstnævntes Forsvarer, Hr. Berryer, stod frem, og blandt Andet ogsaa vilde beraabe sig paa Parisertractaten og den deri lovede Amnestie, gjorde Hr. Bellart Indvendinger derimod. "Vi ere Franske, sagde han, og dømme efter franske Love; alt Andet er unyttigt og afskyeligt." Da Neys anden Forsvarer, Hr. Dupin, bemærkede, at Marschallen, som født i Sarre-Louis, ikke mere var fransk Undersaat, hørtes en Murren, hvorpaa Marschallen hastig reiste sig fra sit Sæde, og sagde: "Ja, mine Herrer! jeg er Fransk og vil døe som Fransk. Hidtil troede jeg, man tillod mig frit at forsvare mig; men nu bliver jeg vaer, at man vil lægge mig Hindringer i Veien. Jeg takker mine ædle Forsvarere for det de have gjort for mig. Jeg vil hellere aldeles ikke forsvares end halvt forsvares. Jeg vorder dømt mod Tractaternes Tro og Love, og man vil forhindre mig at tage min Tilflugt til dem; men jeg appellerer derfor, liig General Moreau, til Europa og Efterverdenen."

Hr. Bellart svarede, at Commissairerne allerede taalmodigen havde hørt mange antifranske og antisociale Maximer fremsættes. Det burde ikke længer skee. Marschallen var bleven tilstædt alt det Fornødne til sit Forsvar.

Da Cantsleren bød Maschallens Sagfører at tale derimod, afbrød Sidstnævnte ham med de Ord: "Og jeg forbyder mine Advocater at tale mere for mig, naar de ikke maae fremføre alle de Grunde, som synes dem nødvendige til mit Forsvar."

Hr. Bellart svarede, at han ikke vilde indvende et Ord mod Advocaterne, at Sagen strax maatte afgjøres, og at han lod sig nøie med at fremlægge de Kongelige Commissairers Reqvisitoire.

Marschallen hørte derpaa, uden at hans Aasyn i mindste Maade forandrede sig, Reqvisitoiret forelæsis, hvori alle de Forbrydelser, man beskylder ham for, vare anførte; ja endog ved Slutningsordene: "Vi forlange, at Marschal Ney ꝛc. skal dømmes fra Livet" blev han uforandret.

Da Cantsleren spurgte den Anklagede, om han havde Noget at indvende derimod, svarede han, idet han stod op, som om han vilde tage Afsked med de Tilstædeværende: "aldeles Intet, mine Herrer!"

Marschallen blev ført bort, Publicum maatte forlade Salen, og Pairerne skrede til Dommens Afsigelse. Klokken halv tolv blev Mødet igjen offentligt; Cantsleren oplæste Dommen, ifølge hvilken den Anklagede, befunden skyldig i de i den piinlige Lovbogs Art. 77, 87, 88, 102, samt i 1ste og 5te Artikel af Loven af 21de Brumaire, Aar 5, og i 1ste Artikel af samme Lovs 3die Capitel anførte Forbrydelser, skulde straffes efter Loven af 21de Mai 1793 (altsaa skydes).

Dernæst forlangte Hr. Bellart endvidere, at Marschal Ney, efterdi han havde handlet æreløst, ikke mere skulde være Medlem af Æreslegionen, hvilket Præsidenten derpaa i Kammerets Navn virkelig erklærede.

Dommen skal trykkes og opslaaes.

Tilhørerne maatte begive sig bort; men Pairerne forbleve endnu sammen. 160 vare tilstede, hvoraf 142 stemte for Marschallens Død.

Da Ney den 6te d. om Morgenen tidlig gik til Pairernes Kammer, omarmede han sin Advocat, og svarede ham paa de Ord "De har villet det": lad De os gaae, Kjære! det er forbi, vi sees igjen i en anden Verden."

Han forlangte Noget at spise, og spiste med temmelig Appetit. Da han mærkede, at de, der skulde bevogte ham, vare meget opmærksomme paa en lille Kniv han havde, kastede han den bort, og sagde: "Troer De, at jeg frygter for Døden?"

Da han havde spiist røg han rolig en Cigar; derpaa lagde han sig paa Sengen, og sov, eller lod i det mindste som han sov, i to Timer.

I dette Øieblik (Klokken 7 om Morgenen) marschere stærke Detaschementer Gensdarmerie hen bag Palladset Luxembourg.

(Klokken 9½ blev Marschal Ney skudt, ifølge overstaaende Dom.)

Paris, d. 4 Decbr. Adskillige Pariserblade paastaae, at det Keiserl. Kongel. østerrigske Hof har af militaire Bevæggrunde forlangt den nye Vei over Simplon afskaffet og tilintetgjort.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 102.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 23 December 1815.

Om offentlige Forlystelser.

Vist nok er denne Gjenstand der har saa ustridigt Krav paa Tænkerens og Skribentens Opmærksomhed, i vor oplyste Alder blevet saa ofte drøftet med samme fine Tact og renſede Smag som den yndes og drives, og jeg er vel den Skribent Man allermindst venter saa delicat en Sag behandlet af, med den smidige og lette Haand, under hvilken den ene kan udvikle sine forborgne Yndigheder og berige sine Elskere saavel med klar Indsigt som forhøiet Nydelse. Da jeg imidlertid som en Lykkens Kjæledægge har havt det sjeldne Held i flere Aar uforskyldt at bidrage en ikke saa liden Skjærv, ei blot til Hovedstadens, men endog til Landets Forlystelse, vilde jeg ansee det for utaknemmeligt hvis jeg dog ikke engang lod min Erkjendtlighed tilsyne, og mægter jeg end ikke at udtrykke den saa levende som den boer i mit Bryst, smigrer jeg mig dog med det Haab at et skjønsomt Publikum, hvis varme Deeltagelse Erfaringen ei tillader mig paa fjerneste Maade at omtvivle, vil paaskjønne den gode Villie, og fremdeles unde mig den opmuntrende Bevidsthed, at jeg midt under alvorlige Sysler, og Bestræbelser der ved første Øiekast synes at være Glæden fiendske, bidrager til at opklare Verdens Aasyn og kildre dens Øren, kort sagt, at jeg født under en lykkelig Stjerne, ligesom i Søvne har naaet det Maal til hvilket Saamange forgjæves stræbde: miscere cum utili dulce!

Ingenlunde er det min Hensigt at ville levere selv kun et Skyggerids af de offenlige Forlystelsers vældige Stamme, der som Ygdrasill fordum har sin egenlige Rod i den høie Luft og udstrækker sine, af dandsende Chariter med frugtbar Deiligheds-Vand bestænkede, altid grønne Grene over de lystige Aser; dette Verdens sande Juletræe, hvis Naale maae dølge sig under guldmalede Frugter; nei dertil hørde en Pensel, dyppet i hine Chariters eget Rosenvand og Fingre, fortrolige med Roserne paa deres Kinder, Klenodier der ere saa langt fra at være faldne i min Lod, at deres Glands end ikke har forvyllet mit Øie. Beskeden overlader jeg da dette Konstværk til hine Chariters indviede Præster, og vil kun gjøre opmærksom paa en Green, der vel er langt fra at være ubekjendt, men som har havt det Uheld tilfælleds med flere Grene paa det deilige Træ, i Overtroens og Vankundighedens Alder at ansees for en Kvist paa Lastens sorte Stamme, en Vildfarelse jeg maae bekjende selv at have deelt med de gamle Dage. Da jeg imidlertid nu, midt i min Vanvittighed har havt det Held at opdage, at den saa ilde omtalde Kvist er ligesaa ægte en Green paa den offenlige Forlystelses Træe som dens Søstre, om hvis Ægthed de Verdslig-Vise alt længe har forvisset sig, og da Man vel forgjæves vilde nægte at den Ufeilbarhed Man i Overtroens Alder tillagde Paver og hvad jeg ikke her vil nævne, ene tilhører Verdens Dom efter den gyldne Sentents: vox populi vox dei, saa troer jeg at opfylde i det mindste en

hypothetisk Pligt og som for en overflødig god Gjerning fortjene Tak af den Oplysning for hvis Fiende jeg gjælder, naar jeg med Varme paataler den Fornærmedes Rettigheder, stræber at adsprede den Taage, der hindrer mangt et Øie fra at see Privat-Poesiens frugtbare Green paa dens lovlige Sæde hvor den udvoxde i umindelige Tider under Verdens Aandens skabende Haand.

Ingenlunde vil jeg med mange Ord udvikle Sandheden af min Paastand, thi den hører til de umiddelbar klare, som kun behøver at peges paa for at vorde indlysende i hele Verdens Øine. Imidlertid maae jeg dog frygte for at Man ikke strax gjenkjender Grenen under det Hædersnavn jeg vel ingenlunde har opfundet, tvertimod lært i den fine Verdens Skole, men som dog saavidt jeg veed, førstegang vover sig ud af den fortrolige Basilica for paa Forum at løfte sin Røst fra Tribunen, og Man veed at selv en af det store Romas Talere ei gjenkjendte sig selv i Lyset, hvormeget tilgiveligere da om Verden ei gjenkjender sin Yndling af anden Rang paa det fremmede Sted! Jeg nødes da til, med halv Undseelse for sidste Gang at betjene mig af det hadelige Øgenavn, hvormed Man fordum stemplede Grenen, og skulde jeg end derved for et Øieblik saare hoviske Øren, haaber jeg ved denne Leilighed hvor hele Verden maae finde Nævnelsen uundværlig for Tydeligheds Skyld, at bringe den klare men som det synes forældede Sandhed i Erindring, at Man ingenlunde elsker Alt hvad Man nævner, men nødes endog stundom til at nævne hvad Man meest hader og afskyer for at kunne bekjæmpe det med Ordets Vaaben. Jeg maae da sige, at Man hidtil offenlig har kaldt det Samme Bagtalelse, som Man inden fire Vægge elskede, ja vel ogsaa nævnede som jeg med sit anstændige Søndagsnavn: Privat-Poesie. Vel skulde jeg ikke troe at Nogen af denne Poesies Dyrkere og Elskere skulde optage mig det ilde, at jeg saaledes aabenbarer deres Kjærestes Dyder, og udraaber paa Tagene hvad der ellers kun hviskes i Øret, men da nu Verden engang har i visse Henseender faaet en Slags ugunstig Fordom imod mig, (uagtet jeg ei maae tvivle paa at den jo i det Hele elsker mig som sig selv, thi det var en Fornærmelse mod dens Moralitet og efter dens egen Dom, et Anathema), og da Nogle maaskee kan ansee Grenens Hædersnavn for at være af samme Art som Romas mystiske, hvis Aabenbarelse spaaede Verdens Dronning sin Undergang, maae jeg dog tilføie et Par Ord, som skal bevise, at uagtet jeg oplives af en ikke alene tilladelig men pligtig Selvfølelse ved den Bevidsthed, uskyldig at volde Grenens Frugtbarhed, tilegner jeg mig dog ingenlunde i daarlig og lasteful Hovmod Frugten, for hvis Nydelse Verden ene skylder sin egen Aand, Culturen og Huusfliden sin varme Tak. Uagtet jeg nemlig neppe kan aande inden mine fire Vægge, end sige i koldere Huse hvor som Man veed Aanden er synlig, uden at der strax udspringe Blomster og modne Sukker-Mandler paa Privat-Poesiens af Naturen som det lader vindtørre Green, saa var det dog en latterlig Forfængelighed, hvis jeg vilde sige det var af min Aande den Deilighed udsprang, nei tvertimod, jeg maae bekjende min Skrøbelighed, jeg har en Aande som duelige Physikere vil paastaae er saa giftig for alle Verdens Plantelser, at dersom den ret fik Lov til at virke, maatte de visne, og Man indseer da let at hele Gaaden opløser sig i den bekjendte physiske Sandhed, at de modsatte Poler tiltrække hinanden; saasnart derfor Verdens Urtegaardsmænd see at jeg aander, tøve de ei med at tømme deres Vandkar i Chariternes Hænder, for at frugtbar Væde kan derigjennem nedfalde som Dug paa Privat-Poesiens Green, og fremkalde Blomster og Frugter under hvis Duft og Nydelse Ingen seer hvad der maaskee kunde visne for Aanden. Man seer altsaa at jeg uden al Hovmod og Ærgjerrighed, af de ædleste og uegennyttigste Bevæggrunde her har stræbt at oplyse en Dunkelhed i Verdens underfulde Huusholdning, som just nylig er blevet mig ret klar, og jeg tør haabe Man ikke misunder mig min uskyldige Glæde over, at jeg ikke alene i min Enfoldighed kan forlyste Verden, men endogsaa i min Aands-Fattigdom bidrage min Skjærv til dens Oplysning.

N. F. S. Grundtvig.

Om Menneskeslægtens Sundhedshistorie.

(Fortsættelse.)

"5. **Nerveperioden.** (Attende Aarhundrede.) — Ved Luxus, Usædelighed, Aands- og Følelsescultur, bestandigen stigende Forfinelsescultur, Menneskeorganisationens stedse højere stigende Forfinelse, Nervesystems Præpotenz. — Ophør af Forhexning og dæmoniske Sygdomme, i disses Sted (maaskee kun med Forandring af Navnet) Nervesygdommenes Almindelighed, Hypochondrie, Hysterie, Krampe — tilstødt Magnetismus og Gjenopvaagnelsen af hemmelige Kræfter. — Giftplanters Indførelse og hyppige Brug i Medicinen. — Pestens Udryddelse. — 6. Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, betegnet ved en Begivenhed, som gjorde Epoche: Koppernes Udryddelse."

Ingen Periode fortjente med større Føje at kaldes Nerveperioden, end den, hvori vi leve. Man forundrer sig ofte over, at man i ældre Tider betjente sig saa meget af Aareladning; men intet er imidlertid naturligere. Vore Fædre bleve, saa at sige, syge af for megen Sundhed, vi derimod af for liden. Hos dem var sædvanligen for stor Blodrighed, for mange Safter det, der avlede Sygdomme; hos os er det gjerne Nervesystemets Svækkelse, der frembringe disse. Alting er ogsaa i vore Dage beregnet paa at afficere Nerverne. Maaden, hvorpaa man erhverver Penge, er ligesom Maaden, hvorpaa men søger at blive af med dem igjen, lige skadeligt virkende paa vort Nervesystem. Tusinde Bryderier, Chicaner og Engstelser ere næsten enhver Næringsveis Lod. Jo mere der behøves til det, man kalder at leve af, desto mere voxe disse aandsfortærende Plager.

Hvad Hufeland her siger om Magnetismus og hemmelige Kræfters Gjenopvaagnelse, maae tilskrives hans bekjendte stærke Troe til Magnetismen. Uagtet der er skrevet i Tydskland hele Bøger, opfyldte med de vidunderligste Exempler, over denne Gjenstand, saa maa men dog næsten troe, at selv de, der skrive over og paastaae at have udøvet Undercurer ved Hjelp af Magnetismen, have et alt for pirreligt Nervesystem. Nogen Sandhed kan der vel ligge til Grund for deres Mening; men at de gaae for vidt, naar de ville fortælle os Virkninger, som stride ganske imod den menneskelige Fornuft, derom er ingen Tvivl. Naar man f. Ex. vil forsikkre os at den Magnetiserede i femte Grad kan see ind i sig selv, sige hvor hans Sygdom indvortes har sit Sæde, opgive hvilket Lægemiddel der kan hjelpe ham og endog beskrive det Sted, hvor det staaer i Apotheket, saa minder dette alt for meget om den psluegske Spøgelseshistorie, til at den sunde Fornuft kan fæste Lid dertil. Vel kan der gives skjulte Kræfter i Naturen, og tusinde Ting, imellem Himmel og Jord, som vor Philosophie ikke drømmer om, men **Overnaturligheder** har man største Grund til at drage i Tvivl, saalænge de, der ville overbevise os derom, ikke have andre Beviser derfor end deres egne uhjemlede Erfaringer, eller, som her for det meste er Tilfældet, andres blotte Fortællinger.

Kokopperne have unægteligen gjort stor Epoche i det nittende Aarhundrede, og næsten været et Menneskesurrogat for de Millioner, som Krigens Lee nu henved en Fjerdedeel Aarhundrede har bortmeiet. De ere nu almindeligen erkjendte som en Velgjerning for Menneskeheden. De enkelte, der i Begyndelsen ivrede imod dem, tilraadte Forsigtighed i at indpode Menneskeslægten en dyrisk Gift, og spaaede skadelige Følger deraf i Tiden, have maattet give sig tabte, og henved 20 Aars Erfaring synes at have gjendrevet deres Paastand. Ønskeligt for hele Menneskeheden vilde det være om ogsaa Fremtiden vilde stadfæste hiin Erfaring. Men endnu er det uden Tvivl for tidligt at afsige nogen endelig Dom i Sagen. Da kun faa af de hidtil Vaccinerede have opnaaet den Alder, hvori det menneskelige Legeme fuldkomment har udviklet sig. Indpodningen af en dyrisk Gift, som kan fordrive en i Aarhundrede uudryddelig Gift, maae nødvendig opvække en overordentlig Sensation i den menneskelige Natur. Den sande og fuldkomne Virkning af denne Sensation vil man maaskee, først efter et halvt Aarhundredes Forløb, kunne tilbørligen bedømme. Hidtil har Erfaringen, til Verdens Held, lært os, at alle de Børn, som ere blevne vaccinerede, voxe, trives og nyde ligesaa god en Sundhed, som de Mennesker, der have havt de naturlige Kopper.

Hufeland gaaer nu over til den **nuværende Tidsalder**, og hvad han anfører om den, er alt for læseværdigt til, at vi bør forbigaae det.

"Naar Talen er, siger han, om Tidsalderens Karakteristik, saa falder det af sig selv, at derved ikke forstaaes alle nulevende Mennesker, men at man ved en Gjenstand, der, som Menneskeheden, aldrig er i Begreb med Væren, men med Vorden, forstaaer først og fremmest den Deel deraf, der for Tiden maa betragtes som Repræsentant og Toneangiver, og i denne den Classe, hvori den igjen fuldkomment fremstiller sig. Der levede, og leve ogsaa endnu bestandigen adskillige Generationer eller Verdensaldere tillige, men altid gaves et Folk, der var ligesom sin Tidsalders Drager, og igjen virkede meer eller mindre tilbage paa det Øvrige *). — Der gives stedse en Egn, der i den store Guds Hauge har sin Blomstertid, medens andre først spire, nogle først komme op, og endnu andre ligge ganske brak. — Til hiin maa vi holde os, thi den udtaler paa det fuldkomneste Tidens Liv. Og den er nu den europæiske Menneskehed."

(Fortsættes.)

*) Saaledes ere endog de fjerne, mindre cultiverede Folkeslag, ogsaa i det Physiske ikke mere det samme. --- Hvor meget have ikke Opium, Tobak, Caffe, Sædernes Fordærvelse, mange nyindførte Sygdomsstoffer, forandret hos Orientalerne, og Brændeviin, Tobak, europæisk Indflydelse, hos de americanske Vilde. --- Det samme gjelder om vore lavere Stænder. (Hufel. Anm.)

Indenlandske Efterretninger.

Den 19de December mistede Fædrenelandet atter een af sine virksomste og retskafneste Mænd, Geheime-Conferentsraad Ernst Albrecht v. Bertouche, Amtmand og Overdirecteur over Tønder Amt og By. Dagen efter at hans 70de Fødselsdag høitideligholdtes i Kredsen af hans Familie og Venner, bortrev Døden ham pludseligen fra deres Side, ved et Slagflod.

Den 22de Decbr. holdtes, i Følge Forlig, Auction paa Børsen over en af Jørgen Larsen Westerschou, efter Fuldmagt fra Christian Larsen Westerschou, udstedt Panteobligation, dateret 8de Juli d. A., læst inden Leire Herreds Ret den 10de Juli, med Prioritet næstefter 1600 Rbdlr. S. V. og 3500 Rbdlr. N. V., stor 3000 Rbdlr. N. V.,

i Eiderup Gaard, beliggende i Torkildstrup Bye, Roeskilde Amt, staaende for Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr. 1 Fdkr. 2⅞ Alb. Ager og Eng, med lovlig Rente, forfalden til Udbetaling ult. Juni 1817. — Den blev opraabt for 2000 Rbdlr., og solgtes for — 60 Rbdlr.

Fra Pressen er udkommen: Exempelsamling til Veiledning for enhver, der vil øve sig i dansk prosaisk Stiil; uddragen af danske Prosaikers Skrifter, ordnet efter de forskjellige Stiilarter, og forsynet saavel med Indledninger, som Anmærkninger, ved S. Soldin, Udgiver af Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn. — Foruden en almindelig Indledning, hvori Udgiveren har søgt at udvikle de almindelige Grundsætninger for Stilen og forklaret Konstudtrykkene i Rhetoriken, er hver Afdeling forsynet med en Indledning, der indeholder Hovedreglerne for hver Stiilart, og opregner de Forfattere, der have udmærket sig i samme. Disse Afdelinger have følgende Overskrift: I. Fortrolig Skrivemaade. (Prøvestykkerne ere af: M. G. Birckner, T. Bugge, K. L. Rahbek, T. Rothe, Luxdorph, B. S. Ingemann, C. Molbech, J. S. Sneedorff, den yngre Sneedorff, J. Møller, J. Baggesen, E. Storm, R. Nyerup, J. Fasting, P. F. Suhm, o. s. v.) II. Forretningsstiil. (Prøvestykkerne ere af Colbiørnsen, Ørsted o. fl.) III. Historisk Stiil. (Prøvestykkerne ere af O. Guldberg, A. Schytte, B. Møllmann, P. T. Wandall, L. Engelstoft, O. Malling, C. F. Dichmann, C. Bastholm, P. F. Suhm, J. Ewald, L. Holberg, R. Nyerup, J. Baggesen.) IV. Lærestilen. (Prøvestykkerne ere af: L. Holberg, J. S. Sneedorff, T. Rothe, A. Schytte, O. Malling, N. Treschow, Birckner, J. Boye, P. E. Müller, L. Engelstoft, L. Smith, L. C. Sander.) V. Billedlig Stiil. (Prøvestykkerne ere af: J. Ewald, F. Høgh-Guldberg, Baggesen, Ingemann, F. C. Gutfeld.) VI. Rørende Stiil. (Prøvestykkerne ere af H. G. Clausen, F. C. Gutfeld, O. J. Samsøe, A. Oehlenschlæger.) VII. Høiere Stiil. (Prøvestykkerne ere af: B. J. Lodde (Youngs Nattetanker), Sander, J. K. Høst.) VIII. Talerstilen. (Prøvestykkerne ere af: Jacobi, O. Malling, C. Colbiørnsen, Dichmann, J.

Kierulf.) IX. Comisk Stiil. (Prøvestykkerne ere af Holberg, J. C. Tode, Olufsen ꝛc.) — Bogen, som er 38 Ark stor, faaes for 4 Rbdlr. i Materie hos Boghandler A. Soldin, i Fortunstrædet No. 48.

Af et Brev fra Svendborg, den 16 Decbr. 1815: "Det vil uden Tvivl ikke være Dem ukjert, at høre Noget om en Høitid, som i Svendborg har havt Kummers Lindring til sit ædle Maal. Den sørgelige Brand i Marstal bevægede Hs. Exc. Hr. General-Lieutenant Juel paa Thorseng til, at foranstalte en Concert, hvoraf Indkomsten skulde tilfalde de meest Trængende blandt de Brandlidte. I Svendborgs Frue Kirke opførtes, den 13de dennes, om Aftenen Kl. 6, denne Instrument- og Vocal-Concert, hvortil Byens og Egnens Konstnere og Musikelskere villigen bidroge. Kirken var fuldstændigen oplyst. Efter et Cantate af Liebenberg, og Frankenaus følelsesfulde Sang: "Vil Du, at sagtelig og sød" o. s. v., fremtraadte Sognepræsten for Landets Menighed paa Thorseng, Hr. Pastor Lund, og i en skjøn, af Hjertets Inderste fremsagt, Tale, tydeliggjorde der Indtryk, som store, sørgelige Begivenheder i Almindelighed, og Marstals Brand i Særdeleshed, maatte gjøre paa følende Medchristne; saadant Indtryk maatte være: 1) Erkjendelsen af menneskelige Værkers Forgjængelighed; 2) Beskuelsen af den uendelige Viisdom og Kjerlighed, som sammenkjæder Aarsager og Virkninger; 3) Taknemmelighed mod det Forsyn, som miskundeligen sparede os; og 4) virksom Medynk med de Nødlidende, ikke blot i Ord, men i Daad. Efter Talen bleve sex Stanzer af Thaarups vel neppe overtrufne Hymne afsjungne. Salig Schulz's Musik, der altid vil træffe Hjertet hos Læg og Lærd, smeltede nogle Hundrede Menneskehjerter i blide Følelser. Indtægten af denne Fest, hvorved Kirken var fuld af Mennesker, beløb 603 Rbdlr. N. V. og 2 Specier, som, efter Fradrag af de ubetydelige Omkostninger, ville vorde Vedkommende tilstillede."

(Hempels Av.)

Mariboe, den 18de December. Mariboe er nu kommen saa vidt, at den er bleven forsynet med 2de Billiarder, den ene hos Hr. Kjøbmand Knudsen, og den anden hos Hr. Apotheker Brygge. — Den 14de og 15de havde vi her i og ved Mariboe en meget stærk Storm med V. V.; ligeledes den 16de af en Sydvest og Tøe; den 17de stærk Snefog og Frost. — Ved Slutningen af indeværende Aar var Folkemængden i Saxkjøbing Bye 707, og i hele Sognet 1335. — Skipperne Rasmus Jensen, Smidt og Jens Andrea ere ankomne til Nakskov med Stykgods fra Kjøbenhavn.

(Mariboe Av.)

Aarhuus.

En heel Bondegaard i Byen Mørke er afbrændt, tilligemed alt Eierens Ind- og Udboe. 5 Høveder og 2 Bæster indebrændte. Ilden skal være opkommet ved at tørre Hør ved Ovnen. — Kolbyes Beboere skøde forleden til Maale. Den første Artikel i Lovene, som Skolemesteren havde opsat, var den, at hvo som yppede Klammerie eller drak sig fuld, skulde give Bøder, var det en Gaardmand 2 Rbdlr., og en Huusmand 3 Mk. Første Gevinst var at sidde øverst og have fri Drikke i alle Byens Sammenkomster hele Aaret om.

(Aarhuus Av.)

Viborg, den 16de Decbr. Med Tøeveiret er falden endeel Snee, og i Gaar og Dag ovenpaa stærke Regnskyl af Sydost med Orkanstorm, der har plyndret mange Tage, oprykket Træer, forrykket Bygninger og nedrevet Tage og Vegge, knækket Sparrer o. s. v. Nu fryser det stærk. Under Stormen stod Barometret paa sit laveste Punkt. (Viborger Av.)

Kjøbenhavns Børs den 22 December.

Cours. Hamb. 2 M. 647, *a vista* 655. Amsterdam 2 M. 615. London 2 M. 26½ Rbdlr., *a vista* . . Spec. 650. — Specier solgtes til 39½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 74½ pr. 100; Oblig. 55. Norske Sedler 40 a 41.

Blandede Efterretninger.

Christiania. Den 29de Novbr. besluttede Lagthinget eenstemmig, at en Committee af Lagthinget skal udnævnes for at gjennemgaae Odelsthingets Lovforslag angaaende Pengevæsenet, og udarbeide de Bemærkninger, med hvilke bemeldte Forslag efter Committeens Formening bør tilbagesendes Odelsthinget. Til Medlemmer af denne

Committee udnævntes Overinspecteur Nielsen, Professor Rasmussen og Assessor Lange. — I Storthingets Møde den 1ste December besluttedes, i Anledning af Hs. Maj. naadigste Proposition, betræffende Kongsbergs Sølvverk, eenstemmig: 1) Den Sum af 12,000 Specier, eller en dermed i Landets gangbare Pengesort ligegjeldende Sum, som i Kongens naadigste Proposition af 25 September forlanges, bevilges saaledes, at en Trediedeel aarligen af denne Sum i tre paa hinanden følgende Aar udbetales af Statscassen; 2) det overdrages de 3 bergkyndige Mænd, som forenes med den faste Lov-Committee, at udkaste en Plan til Kongsbergs Sølvverks fremtidige Benyttelse, og at forelægge denne til næste Storthings Bedømmelse og videre Afgjørelse, o. s. v. — Ved Storthingets Møde d. 2den Dec. blev, overeensstemmende med Landscommiter Nansens Forslag og 7de Committees Indstilling om Samme, eenstemmig tagen følgende Beslutning: "Ligesom det overordentlige Storthing under 17de Nov. 1814 har besluttet, at Deres Kgl. Hd. Kronprindsen, indtil næste Storthing nærmere maatte bestemme Forholdet, skal i Kongens Sygdom føre Regjeringen med samme Ret, som det tilkommer Kongen efter Grundloven, saaledes fastsættes det herved nærmere, at Hs. Kgl. Hd., Kronprinds Carl Johan i Tilfælde af Hs. Maj. Kongens Sygdom fremdeles skal være bemyndiget at føre Regjeringen med al den Ret, som efter Norges Grundlov tilkommer Kongen." (Af: Efterretn. om det norske Storthing.)

Rigs-Act, oprettet imellem Norges Riges Storthing og Sveriges Riges Stænder, indeholdende Bestemmelse af de imellem begge Riger opkomne constitutionelle Forhold.

Vi Carl rc. rc.; Gjøre vitterligt: At, efterdi Norges Riges Storthing og Sveriges Riges Stænder, i Overeensstemmelse med Vore naadigste Propositioner, ere komne overeens om og have besluttet, til Bestemmelse af de imellem Norge og Sverige opkomne constitutionelle Forhold, at oprette en særskilt Rigs-Act, aldeles saaledes, som den Ord fot Ord herefter følger:

Vi efterskrevne Norges Riges Repræsentanter, her i Christiania til et ordentligt Storthing forsamlede, og Vi Sveriges Riges Stænder, Grever, Friherrer, Biskopper, Ridderskab og Adel, Præsteskab, Borgerskab og menige Almue, som nu her i Stockholm til overordentlig Rigsdag forsamlede ere, Gjøre vitterligt: At, efterdi ved Forsynets mægtige Bistand imellem Scandinaviens Folk et Foreningsbaand lykkelig er blevet knyttet, som, ei ved Vaaben men ved fri Overbevisning tilveiebragt, alene bør og skal fastholdes ved indbyrdes Erkjendelse af Folkenes lovlige Rettigheder, til Værn om deres fælleds Throner, og da Vi underskrevne Sveriges Riges Stænder, i Anledning af Hans Kongelige Majestæts naadigste Proposition af 12 April sidstleden om de nye constitutionelle Forhold, som ved Foreningen imellem Norge og Sverige ere opkomne, have erkjendt og med Vort eenstemmige Samtykke bekræftet de i Henseende til disse constitutionelle Forhold i Norges Riges Grundlov af 4de November 1814 indførte Bestemmelser, hvilke, under Forbehold af vor constitutionelle Ret i de Dele, som skulle medføre Forandring eller Modification i Sveriges Riges Regjeringsform, af Vor allernaadigste Konge og Herre under 10de derpaafølgende November ere blevne antagne og besvorne: saa have Vi, som lovlige Fuldmægtige for Norges og Sveriges Indbyggere, ei troet at kunne, paa en værdigere og høitideligere Maade, for kommende Tider befæste Vilkaarene for den imellem Norge og Sverige trufne Forening under en fælleds Konge, men med særskilte Regjerings-Love, end ved at overeenskomme om, i en særskilt Rigs-Act, at indbefatte og indføre bemeldte Vilkaar aldeles saaledes, som de Ord til Ord her nedenfor følge:

§. 1. Kongeriget Norge skal være et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhændeligt Rige, forenet med Sverige under een Konge. Dets Regjerings-Form er indskrænket og arvelig monarchisk.

§. 2. Arvefølgen skal være ret nedstigende og agnatisk, saaledes, som den findes bestemt i den af Sveriges Riges Stænder besluttede og af Kongen antagne Successions-Orden af 26 Septbr. 1810.

Blandt Arveberettigede regnes ogsaa den Ufødte, der strax indtager sit tilbørlige Sted i Arvelinien, naar han, efter Faderens Død, fødes til Verden.

Naar en til Norges og Sveriges forenede Kroner arveberettiget Prinds fødes, skal hans Navn og Fødselstid tilkjendegives førstholdende Storthing, og antegnes i dets Protokol.

§. 3. Er ingen arveberettiget Prinds til, og Thronfølger-Valg i begge Riger skal anstilles, skulle Storthing i Norge og Rigsdag i Sverige til een og samme Dag sammenkaldes. Kongen eller — dersom Thronfølger-Valg under Thronledighed indtræffer — begge Rigers lovlige Interims-Regjering skal inden den ottende Dag efter den Dag, da Storthinget i Norge er blevet lovligen aabnet, og Rigsdagen i Sverige paa Rigssalen er bleven aabnet, paa samme Dag paa begge Steder gjøre Forslag om Thronfølgen.

Norsk Storthingsmand ligesaavel som Svensk Rigsdagsmand have Ret til at foreslaae Thronfølger. Vil nogen af dem udøve denne sin Motions-Ret, skal han være pligtig at gjøre Brug af Samme inden denne bestemte Tid.

Norges Storthing og Sveriges Riges Stænder skulle derefter bestemme Valgdagen, Enhver for sit Vedkommende; men ei senere end den tolvte Dag efter den for Propositionens Afgivelse bestemte Termin bør Thronfølger-Valget uomgængeligen foretages.

Paa Dagen før den, som saaledes er bestemt til Norges Storthings og Sveriges Riges Stænders Thronfølger-Valg, skulle saavel Norges Storthing blandt dets egne Medlemmer som Sveriges Riges Stænder vælge den Committee, til hvem det overdrages, i Tilfælde at det Norske Storthings og Sveriges Riges Stænders Valg skulde falde paa forskjellige Personer, at sammentræde og, med begge Rigers Repræsentanters Ret, ved Stemmegivning bestemme Valget paa een Person.

Paa den til Valget bestemte Dag skulle Norges Storthing og Sveriges Riges Stænder, i Overeensstemmelse med den i enhver af de to Rigers Grundlov bestemte Maade vælge hver blot een Person blandt de proponerede Candidater. Have begge Rigers Valg truffet paa samme Person, da er han lovligen udkaaret til Thronfølger. Skulde derimod hvert af Rigerne have valgt en forskjellig Person, skal denne Forskjellighed afgjøres ved Stemmegivning af begge Rigers forenede Committeer.

Denne Committee skal bestaae af sex og tredive Personer fra hvert Rige samt otte Suppleanter, valgte paa den af Norges Storthing og Sveriges Riges Stænder særskilt bestemte Maade. Suppleanterne tiltræde i bestemt Orden Forretningerne, men kun i det Tilfælde, at Nogen af de ordentlige Medlemmer ikke ved Valgforretningen skulde være tilstæde.

Carlstad skal være Samlingsstedet for begge Rigers Committeer. Forinden hver Committee afreiser fra det Sted, hvor Storthing Norge og Rigsdag i Sverige holdes, skal hver af sin Midte udvælge en Ordfører.

Kongen eller, i Tilfælde af hans dødelige Afgang, begge Rigers lovlige Interims-Regjering bør, inden den mueligst korte Tid, efter erholdt Efterretning om hvert Riges særskilte Valg, og med Hensyn til Afstanden imellem Samlingsstedet og de Steder, hvor Storthing i Norge og Rigsdag i Sverige holdes, beramme Dagen, paa hvilken begge Rigers Committeer skulle indfinde sig i Carlstad, men ei senere end til den een og tyvende Dag efter den for Norges Storthing og Sveriges Riges Stænder til sidste Valg-Termin ovenfor bestemte tolvte Dag.

Ordførerne for begge Rigers Committerede skulle uopholdeligen efter deres Ankomst fælleds udfærdige Berammelse til at sammentræde om Formiddagen, Dagen efter den, der er bleven bestemt for de Committeredes Ankomst til Samlingsstedet.

Ved Sammenkomsten oplæser først hver Committees Ordfører sin og Medcommitteredes Fuldmagt; derefter trække begge Ordførere Lod om, hvo af dem der ved Valgforretningen skal føre Ordet. Den saaledes under een, ogsaa i Stemmegivning deeltagende, Ordfører forenede fælleds Committee for begge Riger foretager derefter ufortøvet og uden Discussion Stemmegivningen.

De Committerede skulle ei adskilles, eller nogen af dem forlade Samlingsværelset, forinden Valgforretningen i alle Dele er fuldendt.

(Norsk Rigstid. — Forts.)

Hr. H. L. Bernhoft bekjendtgjør i den norske Rigstidende, at han ønsker at udfylde et Huul i den forenede Dansk-Norske Litteratur, ved at levere en Oversættelse af: Den unge Werthers Lidelser. Hr. Bernhoft, bekjendt som Forfatter af en lille Samling af Smaadigte, lover at levere en tro og sprogrigtig Oversættelse, uden at opofre Meget af den egne skjønne poetiske Colorit, som udmærker dette Skrift. Prisen bliver for Subskribenterne 5 Rbdlr. N. V.

(Af Hamb. Corr.)

London, den 12te Decbr. Vor Marine bestod den 1ste December af 226 Krigsskibe, nemlig 25 Linieskibe, 7 Skibe paa 50 Kanoner, 70 Fregatter, 104 Slupper og Skonnerter og 20 mindre Skibe. Sytten Linieskibe, tre Fregatter ꝛc. ere under Bygning.

Vore Tidender tale endnu bestandig om en Krig med America.

Den presbyterianske Geistlighed og Statsraadet i Edingburg have fattet adskillige Beslutninger til Bedste for de ulykkelige Protestanter i det sydlige Frankrig.

Breve fra Paris af 2den December modsige det Rygte, at Marschal Massena skal være bleven heftet. Han har ikke engang forladt sit Hotel i Paris.

Ifølge Admiral Cockburns Beretning var det den 15de October Bonaparte ankom til St. Helena. Reisen didhen havde ialt varet 66 Dage.

Indvaanerne paa St. Helena, der, som bekjendt, for Størstedelen leve af Smaahandel med Levnetsmidler, som de sælge til de ostindiske Skibe, gjorde sig, ved den første Efterretning om Bonapartes forestaaende Ankomst, et saadant Begreb om hans talrige Følge, og den store Flaade, der skulde ledsage og bevogte ham, at Alt, hvad der kunde sælges, endog udyrket Jord, steeg 100 Procent. Da imidlertid Bonaparte, efter sin Ankomst, indtil videre lever meget indskrænket paa en Privatmands Landsted, indtil Gouvernementshuset bliver indrettet, da hans hele Følge indskrænker sig til 30 Personer, ingen Ambassadeurer, ingen Flaade, men kun et eneste Linieskib og nogle andre Fartøier hidindtil have viist sig, saa ere Indvaanerne blevne skuffede i deres Forventninger.

Man forsikkrer, at ogsaa Øen Assension, som ligger 200 Lieues nordvest for St. Helena, af den engelske Regjering vil blive forsynet med en Garnison, for at man derfra ikke skal kunne gjøre Forberedelser til Bonapartes Flugt fra St. Helena.

Da Bonaparte den 23de Septbr. passerede Linien, ved hvilken Leilighed visse Skibsceremonier gjerne iagttages, skjenkede han Neptun 100 Napoleons; den franske General og Børnene skjenkede ham hver en Napoleon. Madame Bertrand, som er en ydeist interessant Kone, yttrede ofte det Ønske, at Engellænderne slet ikke maatte finde St. Helena.

Allerede den 10 October var en Krigsslup iforveien ankommen til St. Helena, hvor den forkyndte Bonapartes nær forestaaende Ankomst.

Det første, Bonaparte efter sin Ankomst til Øen spurgte om, var om der var nogen Uhrmager paa St. Helena. Da man svarede, at en anseelig Kjøbmand, Hr. Salomons, tillige var en god Uhrmager, overgav han ham til Reparation et Guld- og et Sølv-Repeteeruhr, som begge spille nogle Stykker, og hvoraf han, som han sagde, altid tilforn havde havt det ene i Vognen hos sig.

Under Overreisen yttrede Bonaparte flere Gange, at han hellere vilde leve under de engelske Love, end paa en Øe, hvor en Enestes Villie var gjeldende. Ganske overordentlig var den Appetit Bonaparte havde paa Søen; undertiden spiste han allerede Frokost paa Sengen, og drak om Middagen Kaffe, Chocolade eller nogle Glas Bordeauxviin. Han skrev ogsaa daglig nogle Timer.

Besætningen paa St. Helena er ved de ankomne Skibe bleven forstærket med 800 Mand. — Da Bonaparte steeg i Land, bar han en grøn Uniform, hvid Vest og hvide Strømper. — Prisen paa en Høne havde Indvaanerne af Speculationsaand drevet i Veiret til 1 Pund Sterl., som dog ikke blev dem betalt.

Amsterdam, d. 12 Decbr. Ved de Underhandlinger, som have fundet Sted mellem de allierede Magter og Frankrig angaaende det Tilbagestaaende af den hollandske Statsgjeld for Aaret 1813, have saa store Vanskeligheder reist sig, at man er bleven enig om, at udnævne en særegen Commission, som skal bringe Tingen i Rigtighed. Den skal bestaae af syv Medlemmer, hvoraf Frankrig og Nederlandene hver udnævner to, men de øvrige vælges af andre Stater, som ikke ere interesserede i Sagen.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tolvte Aargang. No. 103.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 26 December 1815.

Om Baggesen og om mig.

Havde jeg tvivlet om at Baggesens Aand er Udtrykket og Hovedet for en saare udbredt Aand i Danmark, da maatte de sidste Dage dog have givet mig Troen i Hænderne, thi hvad der vederfores mig i de forgangne Aar hardtad af alle dem der omtalde mig og af saa saare mange der tav, det vederfares mig nu af Baggesen, kun i høiere Grad og fuldere Maade fordi Aanden der kun svagt besjæler de Andre, er hos ham selv hjemme. Naar jeg saaledes betragter Sagen, kan det ikke længere forundre mig, at jeg maae tale i hvilken Tone jeg vil, og ærlig i dem alle, saa miskjendes dog mit Hjerte, saa mistydes dog mit Ord; taler jeg i Harpens dybere christne, kjærlige Toner, da siger Man jeg sværmer og hykler, og Baggesen siger jeg er en Trold og en Djævel; taler jeg Sandheds kraftige, rystende Sprog, da siger Man jeg er intolerant, ukjærlig og hovmodig, og Baggesen siger det Samme, kun i stærkere, udtryksfuldere Ord; griber jeg Skjemtetonen og stiller Daarskab og Forkeerthed i sit fortjente latterlige Lys, da siger Man enten at jeg sludrer eller at jeg udspyer Gift og Galde og Baggesen siger begge Dele. Hvorledes skal jeg nu tale til denne Slægt, og som for Øieblikket just er Spørgsmaalet: til Baggesen? Jeg skammer mig ikke ved at bekjende: det er mig en Gaade som jeg ikke kan løse, og altsaa maae lade løse sig selv. Jeg har i den sidste Tid prøvet at tale i den ægte, olddanske, trohjertige Tone, og jeg haabede, deels at den skulde finde Gjenlyd i hvert Hjerte hvor der endnu var Levning af Dannished, og at den dog skulde overbevise de Bedre om, hvad min Vandel og min hele Færd forgjæves har prædiket, at jeg hverken er en Hykler eller en Sværmer eller en Pesthuuslem, jeg haabede det fordi jeg meende ethvert alvorligt Menneske vidste hvad der baade er umiddelbar vist og stadfæstes af alle Tiders Historie, at Hykleren kan ikke, Sværmeren vil ikke og den Vanvittige forstaaer ikke at tale let og frit i denne jævne trohjertige Stiil. Aldeles har vist dette Haab ikke glippet, men Baggesens sidste Tiltale har dog gjort mig det ret klart, at endnu er Timen ingenlunde kommet da Man vil kjende mig, lade mine Hensigter og min Færd vederfares Ret, thi selv denne Tone gjør Baggesen sig Umage for at mistænke, og da han dog føler det ikke vel gaaer an, vrager og haaner han den som Vrævl og Kjærlingepræk, ja laster den som gudsbespottelig, og erklærer høit at jeg kun har to Ting at vælge imellem, at ansees af ham enten for en uvittig Forfører eller en vanvittig forført Sværmer. Hvor er nu den Tone i Tungemaalet, hvor er de Udtryk for Tanker og Følelser som jeg end kan bruge, jeg vil ikke sige, for at bevæge Baggesen til en sandere og retfærdigere Dom, men selv kun for at ende hans Uvished? Mig synes, ingensteds, og der er da intet andet Raad, end at jeg maae

lade ham, og alle dem der vitterlig og uvitterlig see med hans Øine, høre med hans Øren og skrive med hans Fingre, blive i Uvisheden, saalænge til de vil oplade Øine og Øren for Sandhed, ja jeg fristes end ikke længer til at oplyse dem, da jeg seer de har saa fast bestemt sig for Eet af To der komme mig her ud paa Eet.

Kan og vil Baggesen og de Andre troe at Man af Hovmod og Hyklerie kan drives til at kaare den foragtede, tornefulde Bane jeg har kaaret, styrkes af dem til at vandre den saa urokkelig og frimodig som jeg har vandret den, til at staae og svare saa rolig naar man tilsidst manes som en Djævel, da troe Man det, og vil Man ret være vis i sin Sag, da prøve Man det, og naar Man har udholdt Prøven, da lære Man Verden den Konst, som hidindtil har været Sandheds trofaste Vidner forbeholden, og som jeg endnu tør troe, Gud hverken kan eller vil lade andre lære!

Kan og vil Baggesen og de Andre troe, at jeg hadede ham, der næsten ikke havde nævnet mig, og aldrig angrebet min Færd, fremfor mine bittreste Modstandere og Anklagere, og greeb Skjemtetonen for at stille ham i saa latterligt og forhadt et Lys, som muligt, da faaer Man troe det, men jeg vil dog minde om at Man troer en Umulighed, jeg vil minde om, hvad jo dog Baggesen maae see, at der i det Hele ikke er Spor af Had og Foragt mod ham, men meget mere villig Erkjendelse af hans Fortrin, og heelgjennem det venlige Haab, at han vil beskjæmme sine Fiender og glæde Sandheds Venner ved at kaste den Trøie, Slagene som han selv siger, ene rammede, og spille sit Frikort ud, netop det samme Haab hvis Spire laae i det Ønske jeg for tre Aar siden udtalde tilligemed Daddelen, i de klareste, alvorligste Toner. Jeg vil endelig sige til Christne: var det min Hensigt at gjøre Baggesen foragtelig, at gjøre andet hos ham latterligt end hvad en Christen i Alvorstale maae kalde syndigt, og som jeg ønskede han selv vilde foragte og forkaste; da gjøre Gud mig foragtelig! Kan de saa endnu troe, at den Mand der har viist at han slog sin Liid til Gud, kan fremføre en saa gruelig Gudsbespottelse, som dette vilde være, naar hiin Erklæring ikke var en for Guds Øine prøvet Sandhed, nu, saa faaer de troe det! jeg har da ogsaa i dette Stykke en fast Samvittighed, og oppebier rolig Timen, der skal føre til Lyset, hvad som er skjult i Mørket og aabenbare Hjerternes Raad.

Baggesen fordrer mig til Regnskab for det Lære-Embede jeg i Dannemark har ført, han lægger Haanden paa Bibelen og erklærer sig for min Dommer. Det Samme gjorde Professor Ørsted for hardtad to Aar siden, og sigtede mig ligesom Baggesen nu; erklærede det for uafgjort om jeg var en vanvittig Sværmer eller en uvittig Forfører, men for afgjort, at jeg i al Fald havde gruelig forført og forvildet Folket. Baggesen synes at have, vel ikke synderlig bedre Tanker om mig, men dog et bedre Sindelag mod mig, og derfor vil jeg minde ham om, at ligesaa pligtig som jeg er til at gjøre Regnskab for min Tale, ligesaa pligtig er den, der vil være min Dommer til at vise han kjender og forstaaer den, og dømmer Alt efter den eneste Lovbog, hvis Myndighed i aandelige Ting en Christen kan og maae erkjende: Bibelen. Finder da Baggesen ved en redelig Undersøgelse at jeg har gaaet paa Ræveklør, da afsløre han mig! finder han at jeg foer frem som en Pog eller Galning, da foragte han mig, og spilde ei sin Tid og sine Ord paa at bekjæmpe en Tale, der jo maae falde af sig selv! men finder han at min Færd var aaben og ærlig, at jeg har skrevet med Betænksomhed og med dyb Ærbødighed for den Bog en Christen maae lade dømme alle sine Tanker og Følelser, da skal han, selv hvor han er uenig med mig, behandle mig med den Agtelse, den ene christelige Mand og Skribent skylder den anden, og vil han ikke det, eller vil han, efter et flygtigt Bekiendskab rask fælde Dom over hvad jeg brugde fem Aars Dage og Nætter til at prøve og udarbeide, da maae han ikke vente at jeg vil spilde Tid og Flid paa at gjentage, hvad jeg har sagt, og hvad der ligger aabent for hvert oplådt Øie. Det er sandt, hidindtil har jeg gjort alvorligt Regnskab, uagtet det fordredes af Mænd, der kun opfordrede og udfordrede mig med Skjældsord og Forhaanelser, men det gjør jeg ikke mere; thi bliver Man ikke ved at udskjælde og forhaane mig, iste en for at prøve og drøfte den Lærdom jeg fører, som om Verdens Nød var afhjulpet, naar blot jeg blev anseet for en Dosmer og Hykler og

Pesthuuslem, som om Man ikke trygt kunde overlade Gud Dommen over mit Hjerte og mine Hensigter, Efterslægten Vurderingen af min Aand og mine Kundskaber, og holde sig til hvad der af mig ene kan have Indflydelse paa Folket: mit offenlige Ord. Ingen alvorlig Mand kan dog nægte at vor Tid er syg, ja dødelig syg, og naar jeg nu forkynder en Lægedom, og beraaber mig ikke paa min Indsigt eller Konst, som en Markskriger, men paa et offenligt Guds Ord som skal kundgjøre, paa de forrige Tiders Historie som skal stadfæste, paa hvert sandhedskjærligt Menneskes indvortes Erfaring som skal bevidne dens underfulde Kræfter, da mener jeg det sømmede sig Alvorsmænd rolig og sindig at prøve og erfare om de Ting have sig saaledes, og da med Kraft og Forstand, med Inderlighed og Frimodighed, Ting Gud aldrig lader Sandheds Vidner fattes, opløfte Røsten for eller imod den Lægedom jeg forkynder; overdriver jeg, da lad dem holde Maade! snubler jeg, da lad dem staae fast! mangler jeg Indsigt og Lærdom, da lad dem vise og bruge deres i Sandheds Tjeniste til Folkets Frelse! Hvi slumre, hvi tie de Mænd, der veed det bedre, kan gjøre det bedre end jeg? er det en Roes for Christne at hede fredelige og sagtmodige, naar den skal kjøbes ved uden Kamp at see Christendom uddøe, Folket nedsynke i Vantroe og Uteerlighed? er det en Maade at affærdige den Mand paa, der trods alt det Verdsliges Tillokkelse og Trudsel, løfter Røsten frimodig, at sige han hykler, eller er hovmodig, eller elsker Strid? Nu vel, hvis Gud det tillader, skal jeg dog lære de Bedre, hvor saare de tage Feil, de skal lære at Strid er ikke min Lyst undtagen for saavidt det er mit Kalds og Embeds Lov, jeg skal tie til de oplade Øinene og see, at jeg ikke streed uden høieste Nødvendighed og at mine Vaaben vare ikke kiødelige, at jeg læmpede mig og skaanede overalt, saavidt det med frelst Samvittighed var mig muligt, de skal see, at var det Guds Villie, da vilde jeg gjerne henleve min Tid langt borte fra den store Kampeplads, dyrke min Gud og forkynde Hans Ord og Hans Gjerninger i Stilhed, og kan dog virkelig Nogen, som kjender min Skrift, tvivle om, at jeg ved Harpen og Sagabogen kunde henleve rolige, salige Dage og at jeg har Hjerte til at nyde og skatte dem, naar jeg kun tør unddrage mig fra den egenlige Tvekamp med Nutidens onde Aand! Og, see, det tør jeg nu, saalænge til de Bedre erkjende, at ogsaa jeg var efter Guds Husholdning et nødvendigt Redskab i den store Strid, og stræbde i menneskelig Skrøbelighed at være et villigt, ydmygt og kjærligt Redskab; saalænge til de selv fremkalde mig i Herrens Navn til at gjøre min forordnede Gjerning og tømme min beskikkede Kalk. Jeg tør det, thi jeg har talt, talt for døve Øren, i Bogladerne æde Møl de Bøger, jeg skrev under Nattevagt og Bøn og Taarer, vil Man ikke læse og forstaae dem, da har jeg udtalt til den ældre Slægt, har den yngre Øren, da vil Gud give Tunger, og for dem vil jeg arbeide. I mine Prækener efter Tidens Tarv, som dog vel engang komme for Lyset, har jeg stræbt klart og frimodig at fremstille Tidens Forhold til Christendommens Sandhed, og det skal være den sidste Bog om guddommelige Ting jeg udtigger i Verden, den sidste hvormed jeg bebyrder min Forlægger og meder hans Møl, thi er det usømmeligt at udtigge Fædrelandets Krønike i Verden, hvormeget mere da de evige Sandheder! Hos Gud og i de forbigangne Dage vil jeg sænke mig, ikke for at undgaae men for at fremvirke og oppebie Kampen, for at styrkes og beredes til den, til Kampen, ei om mit usle Jeg, det Eneste Man end har vovet at angribe, medens jeg stedse stræbde at glemme det over Sandheden, nei, til Kampen om den Sandhed der ene kan oplive og frelse Folket og Slægten. Jeg veed det jo godt, ogsaa denne Erklæring vil Man miskjende, ogsaa dette Skridt vil Man mistyde, som ethvert jeg paa Sandheds Bane har gjort, men lad saa være! jeg er kied, inderlig kied af det elendige Spil Man driver med Bog og Skrift, med Roes og Daddel til Tidsfordriv og for at vinde, tilhøkre eller tilliste sig en Stol paa Parnas eller et Rum paa Athenes Bænke; jeg har kun Valget mellem tvende Ting, at angribe det hele skriftlige Uvæsen i sine benævnte Elskere og Tolke og tvinge dem til at stride pro aris & focis, saa der dog paa en Maade blev Alvor af Legen, eller at betragte det Hele som en Farce, der maae udspille sig selv for at aabenbare sin Tomhed, og ikke blande mig deri, uden med den Deel af min Per-

sonlighed der kan spille med, og blot vaage over at den ei forspiller sig. Jeg vælger det Sidste, fordi jeg føler og erkjender det bør saa være, og i det Mindste skal dog de Bedre deraf lære at jeg er hverken Fanatiker eller Sværmer, om de end ikke, som jeg tænker, ved at faae Øie paa saadanne lyslevende, skal høilig bebreide sig selv, at de, i ubegribelig Blindhed for de menneskelige Vilkaar og Historiens Vidnesbyrd, kunde ansee mig for en saadan, uden at stemple Luther og alle Christendommens uforfærdede Stridsmænd i de forrige Tider med samme Skjændselsnavne. Man skal ikke sige jeg stjæler mig bort, Man skal ikke sige jeg lader mine Hjelpere i Stikken, Man skal ikke sige jeg lod mig true eller kjøbe til Tavshed, og saalænge jeg har Lov til at røre Tunge og Pen, skal Man vist ikke savne Vidnesbyrd om at min Troe og Overbeviisning staaer fast, at jeg, Gud være lovet! hverken fattes Mod eller Kraft, men tier kun fordi og saalænge Man ikke vil høre, fordi og saalænge Man ikke alvorlig vil spørge og afhandle hvad Sandhed er, fordi og saalænge Man kun vil bekjæmpe min Lærdom i min Person, som om jeg var Christus selv, som om jeg havde prædiket mig selv og ikke Ham at være Herren. Der ligge mine Bøger og vidne høit om den Korsfæstede men igjen Opstandne, gjentage med lydelig Røst Tidernes Vidnesbyrd om Ham som lever i al Evighed, udæske Verdens Lærde og Vise og spotte deres Kløgt, medens de erklære mig for en arm Synder og et Intet, der ligge de og nu og stedse vedstaaer og vedkjender jeg mig hvert Ord, som ei kan bevises at stride mod Guds skrevne Ord, Krønikens klare Tale og en troende Fornufts uimodsigelige Domme, jeg erklærer det høit, Ingen har endnu fremført et eneste Beviis imod at de indeholde christelig Sandhed saa som et skrøbeligt Menneske kan udsige den, Beviset skylde endnu alle mine aabenbare og hemmelige Modstandere og Forhaanere Sandhed og mig, og indtil de have betalt denne vitterlige Gjeld, skylder jeg dem ikke andet end Spot og Trods i Sandheds Navn. Der ligge mine Bøger, og lad nu Nogen fremdeles antaste dem med tomme Skjældsord og kaad, letsindig Spot, da skal han fornemme at de staae omgjærdede af hvasse Spyd, fornemme at jeg lever, lever som en troende Christen, der skifter Vaaben og Mæle efter Tidens Tarv, men skifter hverken Troe eller Farve om end Sværde klirre, og Pile gløde over Issen!

Nu kan vel Baggesen sige sig selv hvad jeg maae svare paa hans Opfordring til at gjenføde Knud Sællandsfars Eftermæle og frimodig vove en Dyst; men jeg vil dog sige aabenbar: i Dag er jeg ikke oplagt til at skjemte, Knuds aandelige Støv vil jeg helst lade ligge i Roe, men vil Baggesen endelig see hiint Eftermæle, da opfordre han mig tredie Gang og jeg skal gjenføde det saa sandt og fuldstændigt som muligt, og vil han fremdeles antage sig Knuds Sag mod Sandhed og mig, da maae Peer Degn være til hans Tjeneste, og Indholden af hans Præk og Vrøvl skal altid vedstaaes

af

N. F. S. Grundtvig,
Præst.

I Følge Forordningen af 5 Januari 1813, §. 29, ophører den efter samme Forordning, §. 26, forundte Udsættelse af de skyldige Capitalers Betaling, naar Debitoren ikke i et Aar har betalt de forfaldne Renter. Efterladne Debitorer dvæle nu ikke sjeldent med Renternes Betaling i hele Maaneder, da de vide, at de have en god Tid at bie paa, uden at Creditor kan drage dem til Ansvar. For mange, der maa leve af deres Rentepenge, kan en saadan Forhaling, i Tider, som de nærværende, have høist ubehagelige Følger. Man vover derfor at fremsætte det Spørgsmaal: om det ei, i Betragtning af Tidernes Besværlighed og den herskende Pengemangel, kunde vorde bestemt, at Rentebetalingen skulde skee til hver Termin, og Rentebetalingens længere Udeblivelse, end et halvt Aar, drage Capitalens Forfald til Udbetaling efter sig?

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Holsteen, af 21 Decbr. 1815. Paa mange Steder i Hertugdømmene har i denne Maaned hersket en Orkanstorm, som har forvoldet stor Skade baade paa Søen og paa Landet. Man frygtede endogsaa for Digerne i Marskegnene; men denne Frygt er ugrundet, da de ere i god Stand, og især ved de i senere Tider derved foretagne Forbedringer kunne trodse Stormens og Bølgernes Magt. — Mange Godseiere og andre belave sig allerede paa at reise til Kieler Omslag. Endeel ønske, at alle Debitorer nøiagtig kunde og vilde efterkomme deres Forpligtelser, og andre attraae, at kunne faae deres Capitaler udlaante paa gode Vilkaar. — Skibsfarten er nu standset for dette Aar, og har formindsket den ellers saa anseelige Afsætning af fede Marskstude i Hamborg og paa andre Steder, og Studehandlernes Fortjeneste har aftaget i Forhold dertil, Huusholdningerne have derimod staaet sig bedre ved Kjødets lave Priser.

Fra Pressen er udkommen: Ny Billedsamling til Underviisning og Morskab for Ungdommen, indeholdende det Mærkværdigste af Dyrerigets sex Klasser; Nytaarsgave for Ungdommen 1816. Paa 22 Plader indbefatter Samlingen 287 Afbildninger. Dyrenes Størrelse er angivet ved visse Tegn, f. Ex. n. St. (naturlig Størrelse), A. (Alen), T. (Tommer), L. (Linier), mikr. (mikroskopisk). Gjenstandene ere særdeles rigtigen tegnede og illuminerede efter Naturen. Anm. kjender kun faa naturhistoriske Skrifter for Ungdommen, hvor saa Meget er sammenbragt paa et saa indskrænket Rum. Prisen for et illumineret Exemplar i kobberstukkent Omslag er 6 Rbdlr. Den fortjener især at anbefales som en ligesaa lærerig som underholdende Nytaarsgave for Ungdommen.

Ligesom man hos os Nytaarsdag har den Skik, at gjøre Foræringer, under Navn af Nytaarsgaver, saaledes har man i Sverrig den Skik i Julehelligdagene, at gjøre, især sine Veninder, Foræringer, under Navn af Juleklap. Disse tilstilles den, som de ere bestemte for, paa saa hemmelig en Maade som muligt, og jo vanskeligere de ere at opdage, desto mere Morskab forvolde de. Sender man f. Ex. en Ring, saa er den ofte først omsvøbt med Traad, derpaa lagt i en Valnøddeskal, denne igjen i en Æggeskal, denne i en Gulerod, og Guleroden atter i en Tørv. Tørven practiseres paa en behændig Maade ind i Værelset, hvor Selskabet er. Man afvexler i den Henseende, som man let kan tænke, paa mangfoldige Maader.

Jernalderen synes for Alvor at tage sin Begyndelse. Istedetfor Halskjæder af Guld, forfærdiges nu i Tydskland Kjæder og andre Smykker af — det pure Jern. Arbeidet er meget fortræffeligt, og Prisen, som man let kan formode, saare billig. Disse Jernkjæder ere nu i høieste Mode blandt de Kjøbenhavnske Damer. Saaledes synes Yderlighederne ogsaa heri at berøre hinanden: det, som den naadige Frue pynter sig med, betragter hendes stakkels lænkebundne Pasop, som en høist besværlig Byrde.

Aarhuus, d. 19de December. Paa Øen Sprogøe i det store Belt har tildraget sig den Naturbegivenhed, at en uhyre Mængde Rotter af broget Farve dertil have indfundet sig, og anrette stor Skade. (Aarhuus Av.)

Mariboe, den 21 Decbr. Ved Auctionen i Rødbye den 16de d. M. kostede en Tønde Østers af det fra Flensborg strandede Skib fra 31 til 30, 25, 22 og 21 Rbd.; alt som de vare meer eller mindre beskadigede, en Casse Citroner 24 til 25 Rbd., en Dunk Anchiovis 4 Rbd. — Det forhen i disse Aviser omtalte Skib, der var løbet paa Grund ved Kramnitze, er atter igjen bleven flot. — Ladningen af det paa Rødsandet ved Nysted sidst forliste Skib skal være af meget betydelig Værdie — f. Ex.: Pommerske Bjelker, m. m. — Ved Folketællingen i Mariboe, med den under Sognet liggende Landsbye Refshale, og Hovedgaarden Ladegaard med tilliggende Huse, beløb Folkemængden sig til 905 Sjæle. — Fra Advents Søndag 1814 til Advents Søndag 1815 fandtes ved Folketælling i Hillested Sogn, der er Mariboe annecteret, 497 Sjæle. — Efter Indberetning til Øvrigheden her i Mariboe, vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i afvigte November Maaned følgende: En Tønde Hvede 16 Rdlr. En Tønde Rug 13 Rdlr. En Tønde Byg 6 Rdlr. 3 Mk. En Tønde Havre 3 Rd. 3 Mk. En Tønde graae Ærter 8 Rd. 3 Mk. En

Tønde hvide Ærter 8 Rd. 3 Mk. En Tønde Vikker 8 Rd. En Tønde Kartofler 2 Rd. 4 Mk. Et Pund røget Flesk 3 Mk. Et Pund fersk Flesk 2 Mk. Et Pund Kjød 1 Mk. 4 ß. Et Pund Smør 6 Mk. Et Pund Ost 1 Mk. 4 ß. Et Pund Talg 6 Mk. Et Slagtenød 60 Rd. Et Faar 8 Rd. Et Sviin 50 à 60 Rd. — Alt i Rbp. N. V. — I denne Tid er en Mand falden ned imellem Vandmøllehjulene ved Stubbekjøbing paa Falster. — Strømmen førte ham med saadan en Magt ind under bemeldte Hjul, at han døde strax. (Mariboe Av.)

Nakskov, den 19de Decbr. Afvigte Løverdag den 16de dennes fandtes en død Mand liggende paa Marken, i Nærheden af Rudbjerggaard, og skal have lagt der fra Klokken 3 til 6. — 100 Østers kan sammesteds bekommes tilkjøbs for 6 Rbd. — Skipper Jens Diderichsen af Nakskov er indkommen fra Flensborg med Baglast. (S. Bl.)

I Aarhuus Avis læses følgende: Til B. S. Ingemann.

Fra min afsides Dal jeg nys frembrød,
Og paa den aabne Slette Harpen rørte;
Vel trende Lustra stod den paa mit Skjød,
Skjøndt Folket ei dens stille Klimpren hørte.

Fra aarle Ungdom, i min snævre Vang
Useet i Løn jeg mine Vinger øved,
Før jeg mig over høien Bakke svang
Og Flugten udi Ørnens Egne prøved.

Hvi vilt du strax saa skyndsom ile til,
Og vise mig, hvad klart min Sjæl har skuet?
Hvi vilt du hjelpsom puste til den Ild,
Der — om end lønlig — længe dog har luet?

Hvi denne Iil? hvorfor saa overbrat?
Hvi gjemte du ei lidt din ømme Klagen?
Gaaer jeg vel derfor i ægyptisk Nat,
Fordi min fromme Frænde staaer i Dagen?

Om end en Stund hernede paa vor Jord
Blandt Støvets Slægt jeg rører mine Vinger,
Før jeg til ham som over Stjerner boer
I mere dristig Flugt mig opad svinger?

Hvad om min Andagt luer lige varm,
Om end et Øieblik jeg den fordølger:

Før jeg mig hæver op i Aanders Karm
Og mine Brødres Himmelbane følger?

Hvor kunde du da tænke unge Mand!
At jeg — din Broder — vandrede i Blinde?
Kan jeg ei stævne til det samme Land;
Skjøndt første Gang min Vei du ei kan finde?

Hvorfor min Frænde saarer du et Bryst,
Hvis indre Lue du end ikke kjender?
Din var det ei, min Ven! den første Røst
Som lærte mig, hvor Skjaldens Vandring ender.

Du dømmer mig for hvad jeg — ikke sang
Er det den milde Aand som af dig taler?
Veed du saa grandt hvorhen min Sjæl sig svang,
Fordi den ikke hver en Flugt afmaler.

Den Herre som fra høie Himmelboe
Til dig og mig sit Mildheds Øie vender;
Han lærte mig i Kjerlighed at troe
Det Bedre, hvor jeg ei det Værre kjender.

Hvor kunde du da troe, at stoltelig
Jeg ville slaae mod Stjerner med min Nakke?
Fordi jeg uden Veining reiste mig
Og opret standed paa min egen Bakke?

Hvor kunde du bebreide mig en Lyst,
Som Skjaldens Aand i sød Berusning hæver,
Er Høimod det, naar Haabet i hans Bryst
Foran ham til ufødte Dage svæver?

Er det Hoffærdighed naar Skjaldens Hu
Ved hans Udødlighed paa Jord mon dvæle?
Min Broderskjald! hvorfor da synger du?
Som lader haant om Navn og Eftermæle?

"Her skue vi kun dunkelt i et Speil"
Et Gjenskin af Lysstraalen i det Høie —
Om du seer ret, seer jeg da derfor feil?
Er Taagen ganske veget fra dit Øie?

Op til vor Faders Huus saa mangen Vei
Igjennem Regionerne sig slynger —
Gaaer jeg da derfor vild, ifald jeg ei
I dine Fodspor — Bardebroder! synger?

Og nu farvel! I høien Himmelbue
Om Lyset mødes ogsaa vi engang. —
I u'ilhyllet Glands vi da vil skue
Hvad her vi begge halvt i Blinde sang.

S. S. Blicher.

Blandede Efterretninger.

Rigs-Act, oprettet imellem Norges Riges Storthing og Sveriges Riges Stænder, indeholdende Bestemmelse af de imellem begge Riger opkomne constitutionelle Forhold.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Ved Stemmegivningen skal Formanden for hvert Riges Committerede oplæse og udvexle det Document, som indeholder hans Committenteres, paa een Person, bestemte Valg. Derefter skal Voterings-Propositionen indrettes, og begge Thron-Canditaters Navne deri indføres efter følgende Schema:

"Norges Storthings og Sveriges Riges Stænders Deputerede votere fælleds, for at vælge Thronfølger til Norges og Sveriges forenede Throner. "Fra Norges Storthing er dertil foreslaaet N. N.; fra Sveriges Riges Stænder er dertil foreslaaet N. N.

"Om de fleste Stemmer falde paa N. N., da "er han til Kongens Efterfølger (Konge) paa "Norges og Sveriges forenede Throner lovligen "udkaaret.

"Om de fleste Stemmer falde paa N. N., da "er han til Kongens Efterfølger (Konge) paa "Norges og Sveriges forenede Throner lovligen "udkaaret."

Forinden Opraab til Stemmegivning foretages, skulle alle de Bestemmelser, der vedkomme Voteringsmaaden, høit og lydeligen oplæses.

Opraab ved denne Votering skal saaledes forrettes, at, naar den fælleds Committees Ordfører er Norsk, da skulle de Svenske Committerede først opraabes og afgive deres Stemme, og dernæst de Norske, og omvendt, naar Ordføreren er Svensk.

Stemmegivningen skeer ved Sedler, af Størrelse og Udseende i alle Dele lige, hvorpaa hver Thron-Candidats Navn skal findes trykt med lige Bogstaver. Den Ordfører, som ikke bestyrer Forretningen, paategner Sedlerne sit Navn, forinden de udleveres til de Committerede.

For at gjælde, skulle disse Sedler være enkelte, umærkede, lukkede og sammenrullede.

Enkelt Pluralitet giver Udslaget.

Forinden Sedlerne optælles, skal Ordføreren udtage een af dem og aflægge den forseglet.

Om, efter foretaget Opraab, ved Sedlernes Aabning nogen Seddel findes, der efter ovenstaaende Bestemmelser ei kan antages, skal den paa Stedet tilintetgjøres. Skulde Følgen deraf blive, at Stemmerne ere lige, saa aabnes den forseglede Seddel, som da gjør Udslaget, saafremt den befindes at have de anførte Egenskaber; men, kan den ei antages, saa ansees det Passerede for uefterretteligt, og der skrides strax til ny Stemmegivning.

Er Pluraliteten uden dette Middels Anvendelse allerede bestemt, skal den aflagte Seddel strax uaabnet tilintetgjøres.

Protokollen over Stemmegivningen skal føres af nogle blandt de Committerede selv, — i det Norske Sprog, om Ordføreren er Norsk, i det Svenske, om han er Svensk. Denne Protokol skal strax efter Stemmegivningens Slutning lydeligen oplæses og vedtages, hvorefter tvende ligelydende Exemplarer forfattes, af hele Valg-Committeen, inden dens Adskillelse, underskrives, i dens Nærværelse forsegles, og ved Foranstaltning af Ordførerne for hvert Riges Committerede strax samme Dag afsendes, det ene til Norges Storthing, under Adresse til dets Præsident, det andet til Sveriges Riges Stænder, under Adresse til Landtmarskalken og Talemændene.

Disse Protokoller skulle underskrives saaledes, at det Exemplar, som afgaaer til Norges Storthing, underskrives øverst af Norges, og dernæst af Sveriges Committerede, og det, som afsendes til Sveriges Stænder, underskrives øverst af Sveriges, og dernæst af Norges Committerede.

Efter Modtagelsen af denne Valgact paa begge Steder, skal den strax, eller senest den følgende Dag, foredrages for Storthinget i Norge og for Rigets Stænder i Sverige. Og skulle Norges Storthing og Sveriges Riges Stænder strax iagttage det Fornødne, for at meddele Hans Kongelige Majestæt eller, i Tilfælde af hans dødelige Afgang, den lovlige Interims-Regjering denne begge Rigernes Repræsentanters Beslutning.

§. 4. Kongen skal have Ret til at sammenkalde Tropper, begynde Krig og slutte Fred, indgaae og ophæve Forbund, sende og modtage Gesandter.

Naar Kongen vil begynde Krig, da skal han meddele Regjeringen i Norge sine Tanker og inds

hente dens Betænkning derom, tilligemed fuldstændig Beretning om Rigets Tilstand, i Henseende til dets Finantser og Forsvarsmidler med Videre. Efterat dette er skeet, sammenkalder Kongen den Norske Statsminister og de Norske Statsraader saavelsom de Svenske til et overordentligt Statsraad, og fremsætter da de Grunde og Omstændigheder, som i dette Tilfælde bør tages i Overveielse, hvorved tillige den Norske Regjerings Forklaring om dette Riges Tilstand, saavelsom en lignende Beretning om Sveriges, bliver at fremlægge. Om disse Gjenstande fordrer Kongen deres Betænkning, hvilken de skulle, enhver for sig, afgive til Protokollen under den Ansvarlighed, Grundloven bestemmer; og har da Kongen Ret til at tage og udføre den Beslutning, han anseer gavnligst for Staten.

§. 5. Saavel den Norske Statsminister, som de tvende Norske Statsraader, der følge Kongen, have Sæde og deliberende Stemme i det Svenske Statsraad, naar sammesteds forhandles Gjenstande, som angaae begge Riger.

I saadanne Sager bør tillige den i Norge værende Regjerings Betænkning indhentes, medmindre Sagerne udfordre saa hastig Afgjørelse, at Tid dertil ei gives. Saa ofte hos Kongen i det Norske Statsraad, naar og hvor det er samlet, Gjenstande forhandles, som angaae begge Riger, skulle tre Medlemmer af det Svenske Statsraad ogsaa der have Sæde og Stemme.

§. 6. Døer Kongen, og Thronfølgeren endnu er umyndig, skal det Norske og Svenske Statsraad strax sammentræde, for fælleds at udstæde Indkaldelse til Storthing i Norge og Rigsdag i Sverige.

§. 7. Indtil begge Rigers Repræsentanter ere forsamlede og have anordnet Regjeringen under Kongens Mindreaarighed, skal et af lige Antal Norske og Svenske Medlemmer sammensat Statsraad, under Navn af Norges og Sveriges Interims-Regjering, forestaae Rigernes Bestyrelse, med Jagttagelse af disses gjensidige Grundlove.

Dette sammensatte Statsraad skal bestaae af ti Medlemmer fra hvert Rige, nemlig fra Norge: den Norske Statsminister og de tvende Statsraader, som ere i Stockholm, sex, være sig ordinaire eller særskilt tilforordnede Statsraader, — som,

i Tilfælde af Throntedighed, eller under Kongens Mindreaarighed, af den i Norge værende Regjering blandt dens egne Medlemmer udvælges, — i hvis Sted i det Mindste tre Statsraader i Norge tilforordnes, samt af en Stats-Secretair, som af bemeldte Regjering ogsaa i ovenanførte Tilfælde udnævnes; og fra Sverige: de tvende Statsministre, sex Statsraader og Hof-Cantsleren, samt ved Svenske Sagers Behandling den foredragende Stats-Secretaire, eller, naar Norske Sager foredrages, en af de Svenske Stats-Secretairer vexelviis efter deres Tjeneste-Alder.

Saavel med Norske som med Svenske Sagers foregaaende Beredelse og Granskning forholdes efter de i hvert af Rigerne gjældende Forskrifter.

I Interims-Regjeringen skulle de Norske Sager af den Norske Stats-Secretaire foredrages, protokolleres og expederes i det Norske Sprog, og de Svenske Sager af den Svenske Stats-Secretaire, til hvis Embede de henhøre, foredrages, protokolleres og expederes i det Svenske Sprog.

Sager, som angaae begge Riger, og ei, ifølge deres Natur, henhøre til nogen særskilt Stats-Expeditions- eller noget særskilt Departements-Forretninger, foredrages af Hof-Cantsleren, og expederes til hvert af Rigerne i dets Sprog og ved dets Stats-Secretaire.

Diplomatiske Sager foredrages ogsaa af Hof-Cantsleren, og indføres i en særskilt Protokol.

Sagerne afgjøres ved de fleste Stemmer, og, naar Stemmerne ere lige, bestemmer Ordføreren Udslaget.

Alle udgaaende Expeditioner (Resolutioner) underskrives af samtlige Medlemmer.

(Norsk Rigstid. — Forts.)

Christiania. Under 30 November ere Stiftsoverrets-Procuratorerne N. Aars og P. Hansteen udnævnte til Advocater i Høiesteret. — **Dødsfald:** General-Major H. G. Holst, Commandeur af Danneb., 72 Aar, den 1ste December i Smaalehnene; Slagtermester Knud Strand, 108 Aar, den 29de Novbr. i Trondhjem; Klokker J. A. Gjerdrum, 83 Aar, den 9de December i Drøbak. (S. Bl.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Tolvte Aargang. No. 104.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 30 December 1815.

Om Menneskeslægtens Sundhedshistorie.

(Fortsættelse.)

"Vi bemærke nu her følgende Karakteertræk: I det Hele en langt større Spædhed og Forfinelse i Organisationen, især Nervesystemet, og sammes større Indflydelse paa Organismen. Fuldelig overveiende Herredømme af Nervesystemet i den organiske Natur, thi saaledes burde man egentligen kalde den nærværende Nervesvaghed. Sandselighed, grovere og finere Følelsesliv i det Aandige, Nervekarakteer i det Physiske og i Sygdommene. — Endnu aldrig, saalænge Jorden har været til, vare Nervesyger saa hyppige, som nu, endnu aldrig saa mangfoldige og forunderligen modificerede; der forekommer næsten ingen reen Sygdom mere; alle indbefatte en Nerveandeel af Krampe og deslige. Ikke blot i Stæderne og iblandt højere Stænder, men ogsaa paa Landet spores nu denne Nervekarakteer, og, hvad der i Oldtiden var noget Uhørt, der gives nu Bønder, som ere hypochondriske og Bønderkoner, der have Vapeurs, ligesaa godt som Kjøbstædsdamer. Ja, Børnene fødes allerede med en finere Organisation og forhøjet Sensibilitet, og derved med Anlæg til større Mobilitet og Convulsibilitet i Nervesystemet; thi de Sygdomme eller Feil, der ere grundede i Organisationen selv, forplantes, som bekjendt, ved Avlingen. Saaledes som det Ydres Skikkelse i Temperamentet og Karacteren gaaer fra Faderen over til Barnet, saaledes gaaer ogsaa Faderens svage Lunge, hans Nyrers Svaghed, Hæmorrhoidalsvagheder o. s. v. over til Barnet, og saaledes ogsaa Nervesystemets Pirrelighed og Svaghed. Paa denne Maade kan det, som i Begyndelsen kun var erhvervet, med Tiden blive Efterkommernes medfødte Eiendom, og, naar dette rammer den hele Fleerhed af Menneskeheden, blive hele Nationens Eiendom og Karacteer. — Og saaledes er det vist, at Børnene nu allerede fødes anderledes end ellers. De bringe Tidens Karacteer, finere følende og lettere bevægelige Nerver strax med til Verden, derved større Undfangelighed for Ydreverdenen, saavel i det Physiske, som i det Aandige, saavel i det Gavnlige som i det Skadelige. Derfra den uhyre Dødelighed blandt Børn, i de første Aar, af Krampe, Tænder og andre Sygdomme; derfra Hyppigheden af Vand i Hjernen; derfra de overvættes Nervesygdomme og Nervefebre hos Børne."

Nervesvaghedernes Hyppighed i vore Dage er desværre en uimodsigelig Sandhed. Det bevise vore Dødslister. Ogsaa er det paa dem, som Lægernes Konst i de fleste Tilfælde maa strande; thi den ubetydeligste Sygdom antager hos vor Tids fleste Mennesker saa letteligen en nervøs Karakteer. Men naar Hufeland paastaaer, at denne Nervekarakteer nu ogsaa spores blandt Bønder, saa kan dette muligen have en ganske anden Aarsag. Den stigende Usædelighed i store Stæder; den tidligen vaagnende Kjønsdrivt; den dagligen tiltagende Vanskelighed i at kunne ernære en Fa-

milie; og den deraf flydende Cølibat, alt dette tilsammentaget foraarsager, at uægte Børn fødes i Mængde, og, udsatte paa Landet, blande sig med den egentlige Bondestand. Det er derfor uvist at bestemme om de hypochondriske Bønder og hysteriske Bonderqvinder, Hufeland her taler om, ere virkeligen fødte af Bondestanden, eller om de ikke snarere ere avlede uden for Ægtestanden af Mennesker, der ikke efterlode dem anden Arv, end en svag Legemsconstitution. Man behøver ikke at gaae længer end til Valbye for at see mangen velbaaren Herres, mangen naadig Frøkens adelige Pode inoculeres i den vildeste Stamme. Rundt omkring paa Landet kan man støde paa Børn, hvis hele Physiognomie viser, at deres Fader ikke har gaaet i Vadmel. Paa denne Maade er det meget naturligt, at Nervekarakteren kan spores blandt Bønder, uden at man just behøver at antage, at den er Bondestanden egen. Ihvorvel det ikke kan nægtes, at den hyppige Brug af Caffe, Thee, Tobak 2c., som nu ogsaa er bleven almindelig paa Landet, kan have svækket Landmandens Constitution i temmelig Grad.

At Antallet af de Børn, der i de første Aar døe af Krampeslag, er uhyre stort, det bevise vore Mortalitetslister; men trøstende for Menneskeheden er det dog tillige, at i en Række af 60 Aar denne Sygdom snarere har aftaget end tiltaget. I Aaret 1749 døde i Kjøbenhavn 872 Børn af Krampeslag, og 1762 det største Antal, nemlig 1188, men fra Aarene 1799 til 1808 var det største Tal 530 (i Aaret 1805), og det mindste 354 (Aar 1801). Dette beviser, at een af Hovedaarsagerne til den store Dødelighed blandt Børn er aftaget, endskjøndt nye Tilfælde, uden Tvivl, ere traadte i de gamles Sted. Saaledes ere de Dødfødtes Tal betydeligen steget i den anførte Række af Aar. Istedetfor at man 1749 kun talte 39, regnede man 1808, hele 157. Adskillige Omstændigheder kunne være Aarsag hertil. I Ægtestanden: mange Mødres urigtige Adfærd under Svangerskabet, for at hylde Modens Daarligheder; uden for Ægtestanden: den Letsindighed, som er Fruentimmer af de lavere Classer i vore Dage saa egen, og den mageløse Ligegyldighed for det Foster, de bære under deres Hjerte.

Hvad Hyppigheden af Krampe og convulsiviske Tilfælde angaaer, da ere alle kyndige Læger enige om, at de især blandt unge Fruentimmer i de højere Classer blive med hver Dag almindeligere. Callisen forsikkrer, "at den Hær af Sygdomme, der frembringes af unaturlig Irritablitet og Følsomhed, hysteriske og Krampe Tilfælde, under alle deres foranderlige Skikkelser, ere desværre temmelig almindelige blandt Kjøbenhavns Beboere, og udgjøre een af vore Lægers største Besværligheder." Aarsagen dertil tilskrives med Føje den alt for blødagtige og kjælne Opdragelse, Nydelsen af mere konstlet end sund Føde, den saakaldte store Tone og fine Levemaade. Sædvanligst hjemsøges Qvindekjønnet af dette Tilfælde, uden Tvivl fordi det er svageligere, har et mere følsomt Nervesystem og pirreligere Muskeler. Men Krampetilfælde ere ikke mindre almindelige blandt de lavere Stænder, hvor de uden Tvivl ere en Virkning af modsatte Yderligheder. (Fortsættes.)

Hvad Grundtvig foretog sig ved Præsteordinationen d. 15 Decbr.

Flere Gange har der om Præsten N. F. S. Grundtvig været de urimeligste Rygter i Omløb, men noget mere enfoldigt og derhos mere uforskammet end det, der er opspundet om hvad han skal have foretaget sig ved sidste Præstevielse, lader sig vel neppe tænke. Saa umuligt som det er at fortælle et Eventyr, i hvis Udpyntelse Enhver lyver, eftersom Han har Genie til, saa meget betakker jeg mig for den Ære at træde frem som Klaffernes offentlige Tunge. Kun hvad der virkelig tildrog sig, vil jeg her berette, og opfordrer Hver den, som tør vove det, til at bevise jeg enten har fortiet eller forvansket Sandheden.

Efterat den egentlige Indvielse var til Ende og H. H. Biskoppen havde begivet sig ind i Sakristiet; Hr. Schytte, Salicath og jeg derimod havde taget Plads i det Rum ved Siden af, hvor Præsterne opholde sig, kom Grundtvig, der under selve Ordinationen havde staaet udenfor Skranken, op til mig og ønskede mig, medens han tog mig i Haanden, Guds Velsignelse, han

spurgte mig dernæst, i det Samme Biskoppen traadte ud af Sakristiet, hvorledes jeg befandt mig og gik derpaa igjen ned i Kirken, uden at foretage sig noget videre end at han ogsaa gav Hr. Schytte Haanden. Hvad Ondt eller Usømmeligt han nu hermed har begaaet er ikke let at indsee, ei heller kan jeg begribe hvorfor just Grundtvig paa det hellige Sted skulde ansees for Uvedkommende, da det jo er vitterligt, ikke alene at udenbyes Præster undertiden deeltoge i selve Indvielsen naar denne skeer i Provindsernes Kathedralkirker og i Roeskilde Domkirke, men man endog har seet Exempel paa det samme her i Hovedstaden; en Ting der heller ikke paa nogen Maade strider mod Kirkeritualets Forskrift, ifølge hvilken Byens Præster skulle tilsiges at møde i Kirken, men andre Præsters Nærværelse ingenlunde forbydes. Grundtvig ønskede inderlig at være med ved min Ordination og meddele mig præstelig Velsignelse, det veed jeg, men for ikke at give mindste Anledning til at sige han trængte sig ind i fremmed Bestilling, gik han ikke ind i Choret, hvor underligt det end maatte synes i hver Christens Øine at see ham staae udenfor i sine Præsteklæder som en Bandsat, desto mere maae man da forundre sig over, at den uskyldige Handling, han foretog sig, blev ilde anseet. Hvad nu den taabelige Historie angaaer, der løber om i Publikum, da er den let at forklare af Bagvaskelsen, der Ingen sparer, allermindst Grundtvig; at den kunde blive troet er ogsaa begribeligt nok, naar man veed, der gives Mennesker, som maale alle Andre med deres egen Jammerligheds Alen, og som aldrig ere gladere end naar de kunne faae noget ondt at sige om deres Næste.

Kjøbenhavn, d. 27de Decbr. 1815.

Christen Olsen,
Sognepræst til Nærbye og Tyvelse Menigheder i Sælland.

Man har i lang Tid ikke læst noget af mere udstrakt Vigtighed og fremsat med større Beskedenhed, end det Ønske, som findes i Skilderiet No. 99. Enhver Reisende skylder Indsenderen derfor sin varmeste Tak for dette hans Ønskes Offentliggjørelse; paa den anden Side lover man sig og med Vished, at see samme opfyldt. Enhver Reisende, især Fruentimmer, vilde vist velsigne General-Post-Directionen for en saa velgjørende Indretning. Een eneste Indvending, og den forekommer mig at være af saare liden Betydenhed, kan gjøres. Posten medbringer undertiden Gods af saare stor Værdie og for dette skal Postvæsenet staae til Ansvar. En saadan Indretning vilde give Anledning til en større Menneskestimmel paa Postgaarden, og Tyverie vilde da være at befrygte. Dette er vel sandt; men man veed og af Erfaring, at det Værelse, hvori saadant Gods indsættes, er forsynet med forsvarlige Laase og Lukker, saa Indbrud ikke er vel mueligt, desuden maatte det ei være nogen tilladt, efter et bestemt Klokkeslet, at bære noget udaf Porten, uden de beskikkede Postbudde. Herover maatte Portneren indenfor og Skildvagten udenfor vaage. Saaledes formenes at denne Indvending falder bort, og Ønsket kunne opfyldes.

En Ynglings Nytaarsnat.

(Af: Jean Pauls kleine Schriften.)

"Et Menneske paa tresindstive Aar stod ved Nytaarsmidnat hos Vinduet, og med lang Fortvivlelses Blik skuede han op i Himlens blaae Hav, hvori Solene svømmede som Vandplanter, og ned paa den stille blinkende Jord, paa hvilken nu ingen var saa glædes- og søvnløs som han; thi hans Grav stod ikke mere langt under ham: tresindstive Trin var han alt nedsunken mod dens Svælg, og han medbragte intet, af den hele rige Ungdomstid medbragte han intet uden Vildfarelser og Sygdomme og — Fortvivlelse. Hans Legeme var fordærvet, hans Sjæl øde og tom, hans Hjerte fyldt med Laster og Nuelse, og hans Alder med Jammer. Hans skjønne Ungdomsdage vendte nu tilbage, som Spøgelser, og førte ham tilbage den store Morgen, da hans Fader først havde stillet ham paa Livets Korsvei, der til Høire fører ad Dydens Soelbane ind i et vidt, roligt Land, fuldt af Høst, fuldt af Seiskin og fuldt af Engle, og der til Venstre drager ned i Lastens Muldvarpgange, i en mørk Hule, fuld af dryppende Gift,

fuld af medende Slanger og fuld af mørke, qvælende Dampe.

Ak! Slangerne hang om hans Bryst og Giftdraaberne paa hans Tunge, og han vidste nu, hvor han var.

Han saae mod Himlen og raabte med usigelig Harme: o! Ungdom kom tilbage, o! Fader stil mig igjen paa Korsveien, paa det jeg kan vælge anderledes.

Men hans Fader og hans Ungdom vare forlængesiden borte. Han saae Lygtemænd hoppe over Sumperne og slukkes deri, og han sagde: ak! det er mine daarlige Dage! Han saae en Stjerne flye af Himlen og glimte i Faldet og hensvinde under Jorden: ak! det er mig, sagde hans blødende Hjerte, og Angerens Slangetænder grove deri videre i de nye Saar.

Og nu da han saae over den vide Jord og tænkte sig de Bekjendte og Ubekjendte, der med ham engang vare Ynglinge, og der nu, som Menneskevenner, som Jordens Lærere, som Fædre til lykkelige Børn, henslumrede denne Nat foruden hans Taarer — og da nu det nye Aars sædvanlige Musik fra Taarnet nedslød i det Stille, hellig som en fjern Kirkesang, — og da Tonerne for smertelig foremalede ham sine Forældre, som hvert Nytaar havde givet ham Ønsker og Lærdomme, hvilke deres ulykkelige Søn aldrig opfyldte: da kunde han for Qval og Skam ikke mere skue i Stjernehimlen, hvori hans henfarne Fader boede, men han sænkede det beskjæmmede Øie mod Jorden, og tusinde bittre Taarer strømmede deraf, og hentørredes i Sneen, og han sukkede endnu kun stille, og trøst- og bevidstløs: ak! kom igjen Ungdomstid, kom igjen!"

— — Og den kom igjen: thi han havde kun drømt saa frygtelig i Nytaarsnatten; — han var endnu en Yngling. Blot hans Laster havde ikke været nogen Drøm; men han takkede Gud, at han endnu var ung, og kunde vende om i Lastens smudsige Gange, og begive sig tilbage paa Solbanen, der leder til det skjønnere Land, fuldt af Høst.

Vend om med ham, unge Læser! hvis Du staaer paa hans Vildvei, og denne skrækkende Drøm vil i Fremtiden blive din Dommer; men hvis du engang jammerfuld vil raabe: kom tilbage skjønne Ungdom! — da vil den ikke komme tilbage.

Indenlandske Efterretninger.

Herunder hviler det Jordiske
af
HANS NICOLAI NISSEN,
forhen Etatsraad, Landsdommer og offentlig Lærer i Lovkyndigheden ved Soröe Academie &c.
Födt den 17 Juli 1755.
Död den 23 December 1815.

Themis Du fletted en Krands, bedugget af Elskendes Taarer;
Nemesis bringer Dig hist Lönnen, Dig Themis ej gav.

Denne Blomst har een af den Hedengangnes ædle og mangeaarige Venner troet at burde plante paa Videnskabsmandens, Patriotens og den oplyste Tænkers Grav. Hans hele Liv var Fædrenelandets og Videnskabernes Tarv helliget. Som offentlig Lærer i Lovkyndigheden beviste han, at han var een af vore lærdeste Lovkyndige; som Landsdommer godtgjorde han practisk sin Embedsiver og Kaldsdygtighed; som Forfatter af det juridiske Tidsskrift Themis overtydede han sine Medborgere om begge Dele. Allerede for 25 Aar siden aflagde han offentlige Prøver paa sin Styrke, ikke blot i Disputeerkonsten, men ogsaa paa classisk Erudition. Han higede ikke efter udvortes Præg af Fortjenester; thi det ægte Metal taber lige saa lidt i indvortes Værd ved at mangle et saadant Præg, der ofte beroer for meget paa Tilfældigheder, som det uægte vinder ved at eie det. Hans Vei igjennem Livet var, ligesom hans Hjertelav, ligefrem; derfor førte den, ikke til jordisk Glimmers Phosphorus-Tempel; men til skjønsomme Medborgeres Agtelse og en retfærdig Efterslægts Taknemmelighed. End ikke hans Navn findes optegnet i Worms Lexicon, der dog saa omhyggeli-

gen har opbevaret Erindringen om mangen i Livet allerede glemt Forfatter. Men i Danmarks Aarbøger vil Historiens retfærdige Muse dog mindes ham, som den Mand, der, uden at have brammet med Lærdom, virkeligen besad den, og uden at være stemplet til nogen Forrang i Themis's Tempel, dog erkjendtes af alle Sagkyndige for at være en saadan Rang fuldkommen værdig.

Hvormeget Man lovede sig af Hr. Grundtvigs Prædiken paa anden Juledag i Frederiksberg Kirke, viste den talrige Skare, som deels fra Hovedstaden, deels fra Omegnen strømmede til Kirken for at høre den. Sandhedens Ord, der, støttet paa Skriftens Lære, flød reent og uforfalsket fra hans Læber, viste sin Kraft i strax at fængsle Pluralitetens Opmærksomhed, og holde den spændt til Enden. Inderlig rørt forlod den største Deel det hellige Tempel. Ogsaa paa Indsenderen, som var tilstede derved, gjorde hans Tale et dybt Indtryk. Takket være Hr. Grundtvig, takket være enhver Sandhedens retsindige Forkynder, der samvittighedsfuld virker til sit ophøiede og upaatvivlelig heldbringende Maal. — F. W. (Dagen.)

Bagerlauget i Aalborg skal have tilbudet den saakaldte uforbrændelige Gilly Latour, der i denne Tid viser der sin Konst, 200 Rbd., naar han vil gaae ind i en af dem selv varmet Bagerovn; men at han ikke antog dette sære Tilbud er begribeligt. Han giver sig jo ikke ud for en Hexemester, og det maatte han være, dersom han skulde gaae ind i en Ovn, som det var Vedkommende tilladt at gjøre saa gloende heed, som de vilde. Anmelderen har selv været tilstede paa Exercerpladsen i Kjøbenhavn, da Gilly Latour i det Kongel. Videnskabers Selskabs og flere Sagkyndiges Nærværelse, aflagde en Prøve paa at gaae ind i en varmet Ovn, som ingen anden kunde holde ud at være i et eneste Minut. Ved denne Prøve har han tilfulde godtgjort hvad hans Konst formaaede.

I Gaar vare 97 asiatiske Actier til Auction paa Børsen, af hvilke kun 5 bleve solgte for 148 Rbdlr. Stykket. De Kongelige Papirer stige i denne Tid. Obligationer ere solgte til 57 Rbdlr., Bancolaanet for 1800, Committeesedler for 76 a 77.

I det sidst udkomne Hefte af Athene har Fru Conferentsraadinde Fr. Brun leveret en Beskrivelse over en nyopdaget Copie af Lionardo da Vincis Malerie, Nadveren. Originalen og Copien have havt en lige besynderlig Skjebne. Soldater, som ved Indtagelsen af Mailand bivouaquerede i det Klosters Refactorium, hvor Lionardos Mesterværk fandtes, havde midt i Salen lagt Ild paa, for at koge Mad eller varme sig, hvorved Maleriet maatte ganske fordærves. En Apotheker i Mailand har imidlertid vidst at forskaffe sig en kostelig Copie af Originalen paa følgende Maade. Apothekeren havde nemlig fundet i en Bog optegnet, at Marco Oggione, en agtet Maler og Lionardos Lærling, havde i dennes Levetid forfærdiget en Copie i Oliefarve af hans Corna for Karthäuserklosteret i Pavia, hvilken Konstneren ikke allene selv havde retoucheret, men hvori endog adskillige Hoveder vare malede af ham selv. Apothekeren reiste til Pavia, gjennemsaae det ophævede Klosters Inventarium, hvor man med det Første vilde holde Auction, fandt Maleriet, som han søgte, skjødesløst sammenrullet og begravet i Støv paa et Loft. Han kjøbte der for 30 Zechiner. Det Hele er saa vel bevaret og Farverne saa friske og reene, som om det i Gaar var kommet fra Staffeliet. Efter Beskrivelsen er dette Malerie eet af de første i Verden; kun Skade, at man ikke veed i hvilken Bog, Apothekeren har fundet den vigtige Bemærkning, at Lionardo har retoucheert dette Konstværk, og at endog adskillige Hoveder ere malede af ham selv. Originalen er forfærdiget efter Hertug Sforzas Opfordring. Det gamle Sagn, at Apostlernes Hoveder vare saa fortræffelige, at intet skjønnere og værdigere Udtryk blev Lionardo da Vinci tilovers for Christus, af hvilken Aarsag han lod Frelserens Hoved blive ufuldendt, modsiges af Richardson, der paastaaer, at Hovedet tvertimod er udmalet i Vincis flittige Maneer. Allerede denne Forf. erindrede for henved 50 Aar siden, at Stykket var meget beskadiget, og at man af mange af Apostlernes Hoveder aldeles intet kunde see mere. Det er altsaa ikke afgjort, at Soldaternes Ild har bidraget saa meget til at fordærve det. I et halv Seculum kan Tidens Tand virke meget paa et Stykke, der nu er over 300 Aar gammelt, og som hænger paa et saadant Sted.

Aarhuus, d. 22 Decbr. Copulerede i Nørre-Kongerslev Kirke den 16 Decbr. Enkemand Peder Jensen af Bælum og Maren Jespersdatter af Sigsgaard. Mærkværdigheder ved dette Brudepar. Manden 65 Aar og Konen 66 Aar gammel. For 40 Aar siden avlede de et Barn sammen uden Ægteskab. Han giftede sig derefter med en Enke, med hvem han levede i Ægteskab henved 40 Aar. I denne Mellemtid har Maren Jespersdatter uafbrudt tjent Cancellieraad Nissen. Da nu Peder Jensens Hustrue sidste Efteraar ved Døden afgik, antændtes de gamle Kjerligheds Gnister imellem Peder Jensen og Maren Jespersen, at de ægtede hinanden. Cancellieraad Nissen, i Anledning af Brudens lange Tjeneste, bekostede deres Bryllups Tractement paa Sigsgaard med Musik og Dands med flere Høitideligheder.

(Aarhuus Av.)

I Anledning af den gamle Klage: at formedelst Stipendiernes Ophør i de latinske Skoler, kunne fattige Disciple nu ikke længer studere m. v., anmærker den Hempelske Avis: "Det er bekjendt at den sidste almindelige Forordning for de lærde Skoler netop bestemmer Skolebeneficier for alle disse Skoler. At dette Kongebud ogsaa overholdes, kan heller ingen Tvivl være underkastet, i det mindste er det Udg. bekjendt, at den her i Odense værende lærde Kathedralskole har i en Række af Aar et Antal af omtrent 30 fattige Disciple aarlig været tilstaaet fri Underviisning, hvoraf sædvanlig over 20 tillige have havt Stipendieunderstøttelse i Penge, der nu for Tiden oppebæres i Sølvværdie. Desforuden uddeles aarlig efter afholdt Examen Præmiebøger til nogle af de fattigste og sædeligste Disciple, hvilket formodentlig ligeledes er Tilfældet ved flere Skoler."

Kjøbenhavns Børs den 29 December.

Cours. Hamb. 2 M. 657, a vista 665. Amsterdam 2 M. 620. London 2 M. 27¾ Rbdlr., a vista ,, ,, Spec. 660. — Species solgtes til 39½ Rbmk., for Committeesedler blev givet (med Rente) 76 a 77 pr. 100; Oblig. 56 a 57. Norske Sedler 36½.

Blandede Efterretninger.

Rigs-Act, oprettet imellem Norges Riges Storthing og Sveriges Riges Stænder, indeholdende Bestemmelse af de imellem begge Riger opkomne constitutionelle Forhold.

(Slutning; see forr. No.)

Det sammensatte Statsraad (Interims-Regjeringen) skal have sit Sæde i Stockholm.

Den Norske Statsminister og den Svenske Justitiæ-Statsminister skulle, ved begge Statsraads første Sammenkomst, kaste Lod om, hvo af dem der først skal føre Ordet. Efter den ved denne Lodkastning først bestemte Orden skal Ordføreren derefter hver ottende Dag ombyttes, saaat hver af Statsministerne, den ene efter den anden, og kun een Uge hver Gang, maa føre Ordet.

I alle Tilfælde, da, efter Norges og Sveriges Grundlove, Rigets Bestyrelse føres af Statsraadet, skulle begge Rigers Statsraad, i lige Antal og efter foranførte Grunde, sammentræde.

§. 8. Valget af Formyndere, som skulle bestyre Regjeringen for den umyndige Konge, skal foretages efter samme Regler og paa samme Maade, som forhen i §. 3 er foreskrevet for Valget af Thronfølger.

§. 9. De, som i ovenanførte Tilfælde forestaae Regjeringen, skulle, de Norske for det Norske Storthing, aflægge følgende Eed:

"Jeg lover og sværger, at ville forestaae Regjeringen i Overeensstemmelse med Constitutionen og Lovene; saa sandt hjelpe mig Gud og hans hellige Ord!"

De Svenske aflægge Eed for Sveriges Riges Stænder.

Holdes ei Storthing eller Rigsdag paa den Tid, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjentages siden paa næste Storthing eller Rigsdag.

§. 10. Bestyrelsen af den umyndige Konges Opdragelse fastsættes paa den i §. 8 foreskrevne Maade.

Det bør være en ufravigelig Regel, at den umyndige Konge gives tilstrækkelig Underviisning i det Norske Sprog.

§. 11. Er den mandlige Kongestamme uddød, og ingen Thronfølger udkaaret, da skal en ny Konge-Æt vælges paa den i §. 3 foreskrevne Maade.

§. 12. Da de Bestemmelser, som i denne Rigs-Act indeholdes, deels ere Undtagelser af Kongeriget Norges Grundlov, deels Tillæg til Samme, grundede paa den til dette Storthing i Grundloven dertil givne Bemyndigelse, saa skulle de, i Henseende til Norge, have og beholde den samme Kraft, som dette Riges Grundlov, og ikke kunne forandres uden paa den i Sammes §. 112 foreskrevne Maade."

Til ydermere Vished om, at Vi Alt dette saaledes have for godt befundet og besluttet, have Vi Norges Riges Storthing og Vi samtlige Sveriges Riges Stænder stadfæstet og bekræftet denne Rigs-Act med Vore Underskrifter og Vore Segl; hvilket skede i Christiania Mandag den een og tredivte Dag i Juli Maaned, og i Stockholm den sjette Dag i August Maaned Aar efter Christi Byrd Eet Tusinde otte Hundrede og Femten.

(Her følge Underskrifterne).

Saa have Vi herved villet antage, stadfæste og bekræfte fornævnte Rigs-Act, med alle dens Artikler, Puncter og Clausuler; tillige byde og befale Vi naadigst, at alle de, som ere Os og Vore Efterfølgere samt Riget med Huldskab, Lydighed og Hørighed forbundne, skulle erkjende, iagttage, efterleve og adlyde denne Rigs-Act. Til ydermere Vished have Vi dette med Egen Haand underskrevet og bekræftet, samt ladet Vort Kongelige Segl vitterligen hænge her nedenfor; hvilket skede i Vor Residence-Stad Stockholm den sjette Dag i August Maaned, Aar efter Vor Herres og Frelsers Jesu Christi Byrd Et Tusinde Otte Hundrede og paa det Femtende.

CARL R.

(Norsk Rigstid.)

Christiania. Under 25de October har Hans Majestæt sanctioneret som Lov følgende Storthingets Beslutning af 6 October: §. 1. "Alle Lemlæstelses-Straffe skulle være afskaffede." "Hvor de gjeldende Love for en Forbrydelse bestemme Straf paa to Fingre, skulle Dommerne for Fremtiden tilfinde den Skyldige Frihedens Tab paa Livstid; istedetfor Haandens Forliis, Frihedens Tab paa ti Aar; istedetfor at stinges igjennem Haanden og ristes ud imellem Fingrene, Frihedens Tab paa to Aar, og istedetfor at stinges igjennem Haanden, Frihedens Tab paa eet Aar." §. 2. "Brændemærke skal herefter aldeles være afskaffet, uden at nogen anden Straf sættes i Stedet for Samme." §. 3. "Alle Piinsler, som ved Lovene ere anordnede tilligemed Dødsstraffene, skulle ligeledes være afskaffede, og Dødsstraffen selv skal i alle Tilfælde bestemmes til simpel Halshugning med Øxe. Kun ved Søe- og Land-Magten maa, foruden denne Dødsstraf, Arquebusering fremdeles finde Sted for militaire Forbrydelser. I Henseende til Behandling af Forbryderes døde Legemer forblive det efter Lovene." §. 4. "Hvor Boeslods Tab har været fastsat som Hovedstraf, eller i Forening med nogen anden end Dødsstraf eller Frihedens Tab paa Livstid, der skal istedetfor Samme dømmes til Frihedens Tab paa tre Aar." §. 5. "Ved Frihedens Tab forstaaes, indtil andre Straffesteder maatte vorde indrettede, Fæstningsarbeide for Mandfolk og Tugthuset for Qvinder." §. 6. "Domstolene have at følge denne Lovs Forskrifter i alle Tilfælde, hvor den, i Sammenhold med de hidtil gjældende Love, er anvendelig paa de forekommende Forbrydelser, indtil den nye Criminal-Lov bestemmer, hvorledes disse Forbrydelser for Fremtiden skulle straffes." — — Hans Majestæt har under 25de October som Lov sanctioneret følgende Storthingets Beslutning af 15de Septbr.: De i Placaterne af 2 Decbr. 1812 og 21de Januar 1813 indeholdende Forbud mod Korn- og andre Føde-Varers Salg ved offentlig Auction ophæves. — Storthinget har under 2den October antaget den af Hs. Majestæt den 24de April dette Aar udgivne provisoriske Anordning angaaende Ophævelse af Præmierne for tilsyneladende druknede Menneskers Redning, hvilken Storthingets Beslutning Hs. Majestæt under 25de October har sanctioneret som Lov. (S. Bl.)

Capitulstaxt for 1815. For Aggerhuus Stift. 1. Landskyld og Leding: 1 Skpd. Rugmeel 90 Rbd.; 1 Skpd. Bygmeel eller Malt 60 Rbd.; 1 Skpd. Blandingsmeel eller Malt 51 Rbd.; 1 Skpd. Havremeel eller Malt 42 Rbd.; 1 Td. Landskyld-Korn eller Byg, hvor den ei ydes efter Vægt eller Tyngde, 25 Rbd.; 1 Td. Landskyld- eller Ledings-Havre 16 Rbd.; alt Navneværdie. 2. Tiende: 1 Td. Rug, Torekorn, Hvede eller

Erter 45 Rbd.; 1 Td. Byg 24 Rbd.; 1 Td. stridt Blandkorn 18 Rbd.; 1 Td. Havre 14 Rbd.; 1 Td. let Byg 15 Rbd.; 1 Td. let Havre 10 Rbd.; alt Navneværdie. (S. Bl.)

Stockholm, den 28de November — Igaar behagede det Hans Majestæt Kongen at holde det sædvanlige Ordens-Capitel, hvorved Hs. K. H. Kronprindsen og H. K. H. Arveprindsen vare nærværende. Iblandt andre Udnævnelser, som der skede, behagede det ogsaa Hans Majestæt at give Capitlet tilkjende, at H. K. H. Kronprindsen, med Hans Majestæts Tilladelse, havde den 14 Octbr. udnævnt til Riddere af Sværdordenen Commandant J. N. Müller Ridder af Dannebrogsordenen, og Capit. S. A. Bille, Ridder af Dannebrogsordenen. (S. Bl.)

Allgemeine Zeitung beretter følgende fra Kiel, af 20 Nov. For nogle Dage siden ankom her et Coffardieskib, som har været bestemt til at bringe Buonaparte til America. En fransk, med en Møllers Datter i Holsteen, gift Capitain, som, efter Buonapartes Tilbagekomst, tjente under Clauzel i Bordeaux, besluttede at redde paa dette Skib, Erkeiseren, da han var i Rochefort. Til den Ende lod han nogle Fade beklæde indvendig med Madratser, for, i Nødsfald, at skjule deri Buonaparte, Savary og Bertrand. Skibet skulde seile, istedetfor til Kiel, til Newyork. Planen blev, ved B's Utaalmodighed og Paagribelse, tilintetgjort. Nu er Skibet kommet til Kiel, hvor de udstoppede Fade &c. ere at see. — Hvo husker ikke ved denne Leilighed paa Henrik, i den ellevte Juni, hvor han siger til Studenstrup: "Her, Monsfrere, det er bedre at være død end raadvild; jeg har et stort Fad ved Haanden, vil du krybe derudi, saa skal Drengen rulle dig sagte over Gaden til du kommer forbi Hjørnet."

(Af: Lüb. Av.)

Ved Archangel var Dwina allerede Natten fra d. 4de til d. 5te Oct. ved Rybnisk Wolga og den i samme faldende Scheksna bedækket med Iis. I Kursk var allerede d. 31 Oct. Kulden stegen til 15 Gr. Reaumur og meget Snee falden. Derimod var i Egnen af Petersborg Veirliget endnu d. 22 Novbr. meget mildt. Der ankom Coffardiefarere til Cronstadt, og afseilede nogle derfra: noget, som er meget usædvanligt paa den Aarstid.

Den i den lærde Verden bekjendte A. W. Schlegel har af Keiser Alexander faaet Wlademirordenens 4de Classe.

Ikke langt fra Gent er nylig udøvet en uhørt Grusomhed, der vidner om hvilken Overtro, der endnu hersker i visse Egne af Europa. En Mand havde en isvrigt formuends Kone mistænkt for, at have forhexet hans Datter, og derved paaført hende en Sygdom. Han lokker den Mistænkte ind til sig, og i Forening med sin Hustrue og Datter, kaste hende paa Ilden. Efter tre Timers skrækkelig Mishandling opgav den ulykkelige Kone Aanden.

Lægende Plante for Bid af gale Hunde.

I "Allgemeine deutsche Justiz- und Polizey-Fama" 1806, No. 1. S. 7, finder jeg følgende Bekjendtgjørelse: I Finland er en Plante bekjendt under Navnet Matruncka, hvilken er prøvet som et ufeilbart Lægemiddel for Bid af gale Hunde. Paa Anmeldelse fra Civil-Gouverneuren, har det Russisk-Keiserlige Videnskabernes Akademie i St. Petersburg, ved en af Sammes kyndige Medlemmer ladet Sagen undersøge paa selve Stedet og Beretningen derom er falden meget gunstigen ud.

D. 4.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Brevposterne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer. Her i Staden modtages Subscriptionen hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.